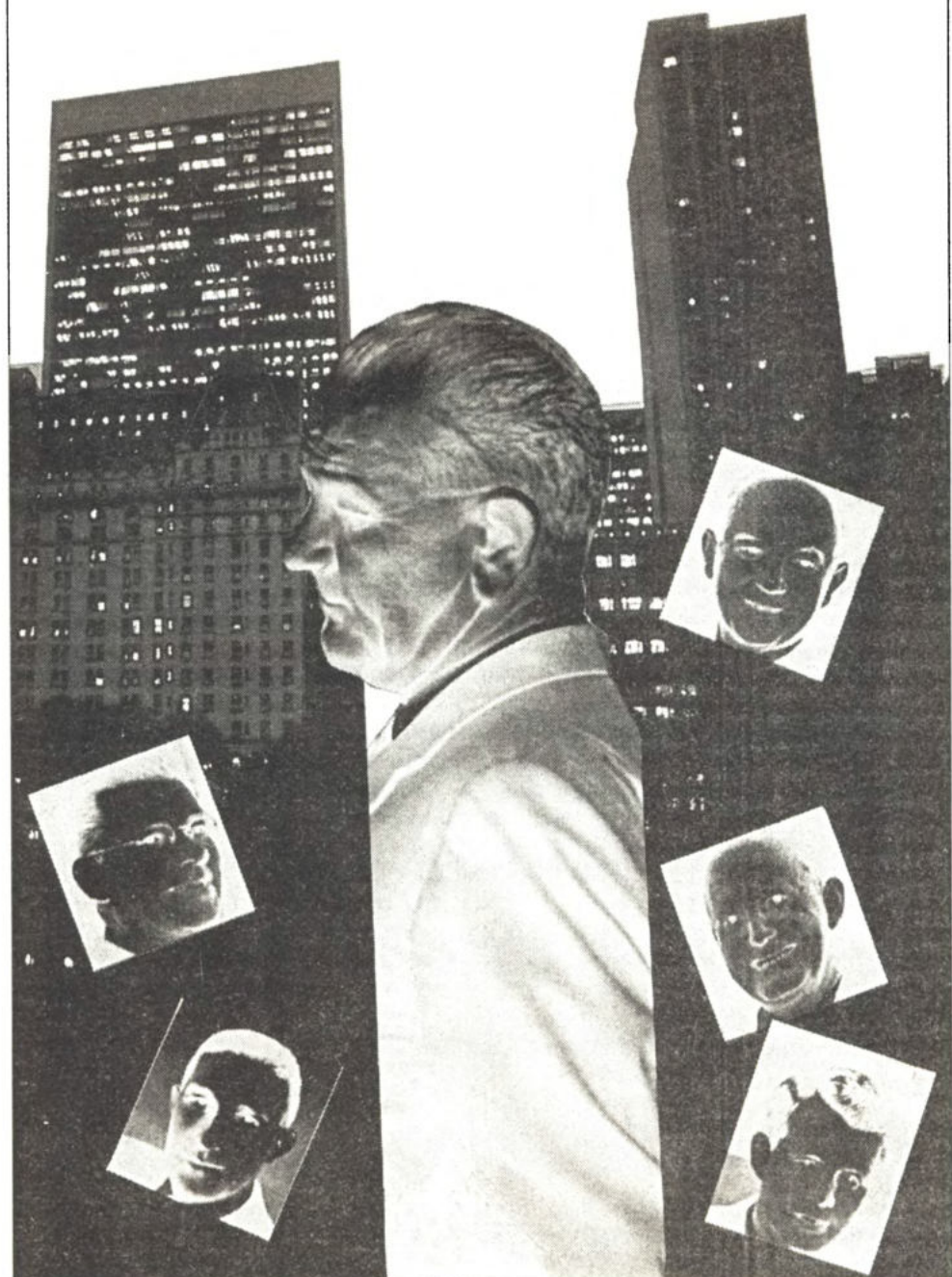

СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРА

Маріо П'юзо — сучасний американський письменник. Під час другої світової війни був солдатом американської армії. Закінчив Колумбійський університет. Прославився своїм романом «Хрещений батько». (Український переклад опублікований у «Всесвіті», 1973, № 10 — 11, 1974, № 1.) За його сценаріями «Хрещений батько» був екранізований тричі, і М. П'юзо як сценарист отримав дві премії «Оскара».

Також написав романи «Дурні вмирають» (1978), «Сицилієць» (1984), «Четверта К» (1991) і кілька кіносценаріїв. 1996 р. вийшов роман «Останній дон», який є завершенням «Хрещеного батька». В ньому діють герої прославленого роману та їхні нащадки.

*З англійської переклали
Анатолій ОНИШКО та Петро ТАРАЩУК*

*Вірджинії Альтман
та Доменікові Клері*

ПРОЛОГ ДЕСТАМ 1965

Вербної неділі, через рік по великій війні проти Сантадіо, дон Доменіко Клерікуціо справляв хрестини двох немовлят, в жилах яких текла його кров, і водночас ухвалював найважливішу в своєму житті постанову. Він запросив голів найбільших «родин» Америки, а також Альфреда Гронефельта, власника готелю «Ксанаду» в Лас-Вегасі, і Девіда Редфеллоу, який створив у Сполучених Штатах неосяжну імперію наркобізнесу. Усі вони — певною мірою партнери.

Ставши наймогутнішим в Америці головою мафіозної «родини», дон Клерікуціо дійшов висновку, що найрозумніше — тієї могутності зректися, принаймні її видимої частини. Настала пора іншої співати — очевидна могутність стала надто небезпечна. Однак їй у відмові від могутності теж криється небезпека. Зрікатися її треба вправно, якнайобережніше, і то з власної доброї волі. А найкраще — таки в рідних стінах.

Маєток Клерікуціо в Дестамах займав двадцять акрів, обгороджених червоним заввишки в десять футів муром з колючим дротом та електронними сенсорами. Крім головної кам'яниці, там ще стояли будинки його трьох синів і двадцять будиночків для довіреної обслуги «родини».

Незадовго до появи запрошених дон і його сини сиділи за залізним звареним столиком у шпалерному садочку позаду кам'яниці. Найстарший, Джорджіо, довготелесий, кошавий, із гострими строгими вусиками, вбраний у добре припасований модний костюм, скидався на англійського джентльмена. Йому виповнилось двадцять сім років, він був жовчний, рішучий на вдачу, з непроникним обличчям. Дон повідомив синові, що він, Джорджіо, має подати документи в Вертонську школу бізнесу. Там слід опанувати всі премудрості крадіжки грошей без порушення чинного законодавства.

Джорджіо ні про що не запитував: батькові слова були королівським едиктом, а не запрошенням до дискусії. На знак послушя він кивнув головою. Відтак дон звернувся до небожа, Джозефа, «Піппі», Де Лени. Дон любив Піппі не менше за власних синів, бо він був не тільки кривняк — син його небіжчиці-сестри — а й здібний генерал, що переміг лютих Сантадіо.

— Ти переберешся у Вегас і житимеш там постійно,— сказав він.— Наглядатимеш за нашим інтересом у готелі «Ксанаду». Тепер, коли наша «родина» усувається від операцій, тут роботи поменшає. Однак для «родини» ти й надалі залишаєшся «молотом».— Дон помітив, що Піппі нітрохи не зрадив, отже, слід обґрунтувати свої мотиви. — Твоя дружина, Наліна, не може жити в атмо-

сфері «родини», не може жити й у Бронкському анклаві. Надто вже відрізняється від усіх. З нею ніхто не змириться. Тобі слід будувати своє життя поодаль від нас.— Усе те було правда, але дон мав на увазі інше. Піппі був відомий як герой, генерал «родини» Клерікуціо, а якщо він і далі буде «мером» Бронкського анклаву, то стане надто могутнім для донових синів, коли самого дона вже не буде серед живих...— Ти будеш моїм *брульйоне* на Заході,— сказав він Піппі.— Забагатієш. Але там доведеться виконувати важливу роботу.

Отже, дон доручив Піппі служити «родині» в Лас-Вегасі. Далі він обернувся до наймолодшого сина, двадцятидворічного Вінсента. З дітей він удався найнижчий на зріст, але був кремезний, наче кам'яна брила, виріс неговірким і м'якосердим. Ще на колінах у мами він вивчив усі класичні італійські страви і гіркими сльозами оплакував передчасну матусину смерть. Дон усміхнувся до нього.

— Я саме думаю, яку долю тобі обрати,— сказав він,— і хочу наставити тебе на шлях істини. Ти відкриєш найшикарніший у Нью-Йорку ресторан. Грошей не шкодує. Я хочу, щоб ти утер носа французам і показав, що таке справжня кухня.— Піппі й решта синів засміялись, навіть Вінсент заусміхався. Дон усміхнувся йому у відповідь.— Ти на рік поїдеш до найкращої кулінарної школи в Європі.

Вінсент, хоча й улещений, буркнув:

— І чого мене там навчать?

Погляд дона посуворішав.

— Твої тістечка могли б бути смачніші,— дорікнув він.— Та головне твоє завдання — вивчити фінансовий бік керування таким закладом. Хто знає, може, колись ти будеш власником цілої мережі ресторанів. Гроші тобі дасть Джорджіо.

Насамкінець дон обернувся до середульшого Петі, найпривітнішого з синів. У свої двадцять шість років Петі був милим хлопчиськом, але дон знав, що цей його син успадкував усі риси сицилійських Клерікуціо.

— Петі,— заговорив дон,— тепер, коли Піппі на Заході, ти будеш мером Бронкського анклаву. Ти постачатимеш «родині» всіх солдатів. Крім того, я купив тобі будівельну компанію. І то величеньку. Ремонтуватимеш у Нью-Йорку хмарочоси, будуватимеш казарми для державної поліції, брукуватимеш міські вулиці. Цей бізнес стабільний, та я сподіваюсь, що ти його зробиш великим. Твої солдати матимуть легальну роботу, а ти зароблятимеш чималі гроші. Попервах підеш у науку до теперішнього власника фірми. Однак пам'ятай, що головне твоє завдання — вербувати «родині» солдатів і командувати ними.

Дон знову обернувся до Джорджіо.

— Джорджіо, ти будеш моїм наступником. Відтепер ти з Вінні не братимеш участі в тій необхідній частині «родинної» роботи, де пахне небезпекою, хіба що аж украй припече. Нам слід дивитись уперед. Ваші діти, сини мої, а також маленькі Данте і Кроччіфіксіо повинні вирости в іншому світі. Ми багаті, нам уже не треба ризикувати власним життям, щоб заробити на хліб насущний. Відтепер наша «родина» тільки надаватиме фінансові консультації решті «родин». Ми забезпечимо їм політичну підтримку, будемо посередниками в усіх їхніх чварах. А для цього слід мати на руках козири. Нам потрібна армія. Ми захишатимемо їхні гроші, а за це вони нам дозволять змочувати дзьоба.— Він помовчав.— Років через двадцять-тридцять ми всі розчинимось у законному світі і будемо тішитись власним багатством без остраху. Тим двом немовлятам, яких ми сьогодні хрестимо, вже ніколи не доведеться коїти наші гріхи і йти на наш ризик.

— Навіщо ж тоді зберігати Бронкський анклав?— спитав Джорджіо.

— Колись, сподіваюся, ми станемо святими, — відповів дон, — але тільки не великомучениками.

Десь через годину дон Клерікуціо стояв на балконі кам'яниці й спостерігав святкування.

Розлогий моріжок, заставлений столиками для пікніків під кронами схожих на крила зелених парасоль, заповнили дві сотні гостей, багато з них — солда-

ти Бронкського анклав. Хрестини звичайно були нагодою повеселитись, але тут панувала стриманість.

Перемога над Сантадіо дорого обійшлася Клерікуціо. Дон утратив свого найкоханішого сина Сільвіо. Його донька Роза-Марія втратила чоловіка.

Тепер він дивився на купки людей, що юрмились довкруг кількох довгих столів, заставлених кришталевими карафками з темно-червоним вином, сйливими білими супницями, щонайрізноманітніше приготованим спагеті, дерев'яними тацями з гірками нарізаних м'ясив і сиру, хрусткими свіжовипеченими булочками всіх форм і розмірів. Дон піддався заспокійливій м'якій музиці невеличкого оркестру, що грав на задньому плані.

В самому центрі розставлених колом столиків дон бачив дві дитячі коляски під голубими ковдрочками. Що за відважні немовлятка лежать у цих колясках! Навіть не клігнули, коли на них упали краплі свяченої води. Поруч стояли дві мами — Роза-Марія та Наліна Де Лена, дружина Піппі. Йому було видно два дитячі личенька, ще такі невинні й не торкнуті дійсністю — Данте Клерікуціо і Кроччіфіксіо Де Лени. Саме дон відповідає за те, щоб цим дітям ніколи не довелося страждати, заробляючи на прожиток. Якщо в нього все вигорить, вони увіллються в порядне людське суспільство. Дивно, подумав дон, серед усього гурту нема жодного чоловіка, що бодай підійшов би до немовлят.

Дон бачив Вінсента із, як завжди, суворим, неначе витесаним з граніту обличчям, що частував дітей гарячими сардельками з візка, власноруч змайстрованого для свята. Візок був такий самий, як і на вулицях Нью-Йорка, хіба що більший, парасолька над ним яскравіша, а сардельки — смачніші. Вінсент надягнув чистенький білий фартух, до сардельок подавав квашену капусту, гірчицю, червону цибульку і гостру підливу. Попри похмуру зовнішність, Вінсент був найлагідніший серед донових синів.

На корті для гри в бочці — італійські кеглі — дон побачив, як Петі грав з Піппі Де Леною, Вірджініо Баллаццо та Альфредом Гроневельтом. Петі був пустотливий від природи, не знав ніякого стриму, а дон такого не схвалював, таку поведінку він уважав за небезпечну. Ось і тепер Петі своїми витівками збивав гру — від його першого удару куля розлетілася в друзки.

Вірджініо Баллаццо служив у дона розпорядником, правив за своєрідного адміністратора в «родині» Клерікуціо. Жвавий і рухливий, він удав, ніби погнався за Петі, а той удав, начебто втікає. Донові впала в око іронічність цієї сценки. Він знав, що його син Петі — природжений убивця, а грайливий Баллаццо мав певну, цілком заслужену репутацію.

Та жоден з них не був рівнею Піппі.

Дон бачив, як жінки в тлумі на подвір'ї пасли Піппі очима. Всі, хіба що крім двох матерів — Розі-Марії та Наліни. Такий красень! На зріст як і сам дон, м'язисте сильне тіло, позначене брутальною вродою обличчя. Приглядалися до нього й чоловіки, серед них і деякі солдати Бронкського анклав. Оцінювали владний вираз обличчя, вправність дужого тіла, бо кожен знав, що то «молот», найкращий серед «родинних» «фахівців».

Девід Редфеллоу, рожевошокий молодик, наймогутніший поширювач наркотиків у Америці, пощипав за щічки обох немовлят у колясках. А онде й Альфред Гроневельт, досі в піджаку і краватці, він, здається, бентежився, взявши участь у цій незнайомій грі. Гроневельтові, як і донові, було під шістдесят.

Сьогодні дон Клерікуціо збирався змінити життя їх усіх, і, як він сподівався, на краще.

Джорджіо вийшов на балкон, щоб покликати його на першу цього дня нараду. Десять мафіозних верховод збирались у кабінеті. Джорджіо вже коротко сповістив їм про донову пропозицію. Хрестини — прекрасне прикриття для наради, але з «родиною» Клерікуціо ніхто з них не мав справжніх товариських зв'язків, і тому кожен намагався якомога швидше відбутися додому. Кабінетом у домі Клерікуціо називали кімнату без вікон, з масивними меблями і баром з напоями. Всі десятеро з поважним виглядом повсідалися за велетенським конференційним столом з чорного мармуру. Один за одним привіталися з доном Клерікуціо і терпляче чекали на його слово.

Дон Клерікуціо звелів покликати синів Петі та Вінсента, адміністратора Баллаццо та Піппі Де Лену. Коли ті з'явилися, Джорджіо, незворушний і сардонічний, відкрив нараду коротеньким вступом.

Дон Клерікуціо обвів уважним поглядом усіх присутніх, найвпливовіших ватажків у протизаконному суспільстві, покликаному задовольняти справжні людські потреби.

— Мій син Джорджіо ознайомив вас із суттю справи, — почав він. — А пропозиція моя така: я відходжу від усіх своїх справ, за винятком азартних ігор. Діла в Нью-Йорку я відступаю давньому другові Вірджініо Баллаццо. Він утворить власну «родину» і стане незалежний від Клерікуціо. В решті країни я на користь ваших «родин» відступаюся від усіх своїх інтересів у профспілках, в експедиторстві, в алкоголі, тютюні, наркотиках. Усі свої юридичні зв'язки роблю доступними для вас. Натомість прошу довірити мені ваші фінансові справи. Всі кошти перебуватимуть у безпеці і будуть повністю у вашому розпорядженні. У вас відпаде потреба непокоїтись, що уряд поцікавиться походженням грошей. За це я прошу лише п'ять відсотків комісійних.

Усім десятком таке могло хіба що приснитись. Кожен міг тільки дякувати, що Клерікуціо відступається, хоча саме тепер його «родина» могла б піти вперед і взяти під свій контроль або й знищити їхні імперії.

Вінсент обійшов стіл і налив кожному вина. Присутні підняли келихи й випили за доновий відхід від справ.

Після того як дони мафій церемонно розпрощалися, Петі привів у кабінет Девіда Редфеллоу. Редфеллоу вмовстився у шкіряний фотель навпроти дона, і Вінсент подав їм по келиху вина. Редфеллоу вирізнявся з загалу не тільки довгим волоссям, а й діамантовою сережкою у вусі і цупким бавовняним піджаком та чистими, випрасуваними джинсами. В його жилах текла скандинавська кров. То був блондин з чистими блакитними очима, вічно усміхнений і безтурботний.

Дон був багато чим зобов'язаний Девідові Редфеллоу. Саме Девід довів, що вірні законні представники влади легко клюють на наркотики.

— Девіде, — почав дон Клерікуціо, — ти відійдеш від бізнесу з наркотиками. Я маю для тебе дещо ліпше.

Редфеллоу не заперечував, тільки спитав дона:

— А що саме?

— По-перше, — пояснив дон, — уряд приділяє твоєму бізнесові надто багато часу й опіки. Тобі довелося б решту життя прожити, не маючи ні хвилини спокою. Ба більше, цей бізнес тепер надто небезпечний. Тебе охороняли мій син Петі та його солдати. Такого я собі не можу більше дозволити. Колумбійці надто некеровані, надто відчайдушні, надто несамовиті. Хай вони й піклуються наркотиками. Ти пойдеш у Європу. Я подбаю про твою безпеку. Можеш в Італії купити собі банк і жити в Римі. Роботи там вистачить.

— Чудово, — відреагував на це Редфеллоу. — Італійської я не знаю, і в банківській справі анітлень.

— Навчишся і того, й того, — запевнив його дон Клерікуціо, — і щасливо заживеш у Римі. А коли твоя воля — залишайся тут, тільки вже без моєї підтримки. Петі твоє життя не захищатиме. Вибирай що тобі більше до вподоби.

— А кому дістанеться мій бізнес? — поцікавився Редфеллоу. — Відступні я отримую?

— Бізнес переймуть колумбійці, — пояснив дон, — їх усе одно не спинити — це вже історична неминучість. Однак уряд подбає, щоб їхнє життя перетворилося на пекло. Ну, ти згоден чи ні?

Редфеллоу поміркував і потім розреготався:

— Скажіть, а з чого мені починати?

— Джорджіо відвезе тебе в Рим і познайомить з моїми людьми. Кілька років він тебе консультуватиме, — дон обняв молодика. — Дякую, що послухався моєї поради. У Європі ми залишимося партнерами, і повір мені: там тобі поведеться добре.

Коли Девід Редфеллоу вийшов, дон послав Джорджію привести в кабінет Альфреда Гронефельта. Як власник готелю «Ксанаду» у Вегасі, Гронефельт працював під «дахом» тепер розгромленої «родини» Сантадіо.

— Пане Гронефельте,— звернувся дон,— відтепер ви керуватимете готелем під моїм захистом. За себе чи за свою власність можете не турбуватися. П'ятдесят один відсоток готелю й далі належатиме вам. Моїми будуть сорок дев'ять, що раніше належали Сантадіо, юридичне представництво не міняється. Ви погоджуєтесь на таке?

Попри свої літа, Гронефельтові ніколи не бракувало відчуття власної гідності та вміння володіти собою. Він почав обережно:

— Якщо я залишаюся, то повинен керувати готелем з тими самими повноваженнями. Інакше я продам вам свою частку.

— Продасте золоту копальню?— недовірливо перепитав дон.— Ні-ні! Не лякайте мене. Передусім я людина ділова. Якби Сантадіо були розважливіші, то всіх тих жахів ніколи б не сталося. Тепер Сантадіо вже нема. Але ж ми з вами тверезі люди. Мої уповноважені переберуть на себе справи Сантадіо. А Джозеф Де Лена, Піппі, розбитиме те, що йому належить. Він буде моїм *брульйоне* на Заході з платою сто тисяч на рік, яку йому даватиме ваш готель у зручній для вас формі. Якщо будь з ким у вас виникнуть якісь непорозуміння, звертайтеся до нього. Адже клопоту у вашій роботі вистачає.

Високий і сухорлявий Гронефельт, здавалось, нітрохи не хвилювався.

— А чому ви такі прихильні до мене? Можна ж учинити інакше й мати куди більший зиск?

— Тому,— поважно відповів дон Доменіко, — що ви геній у своїй справі. Так кажуть усі в Лас-Вегасі. І на доказ моєї поваги я вам ще й віддячу.

На це Гронефельт усміхнувся.

— Я вже отримав від вас цілком досить. Мій готель. Хіба є щось важливіше?

Дон запропонував приязною усмішкою, бо, хоч і був поважною людиною, тішився, приголомшивши кого своєю могутністю.

— Ви можете назвати наступного голову Невадського комітету з азартних ігор, — сказав дон,— там саме з'явилася вакансія.

Гронефельт, що траплялось у його житті дуже рідко, здивувався і був вражений. А найдужче зрадив, побачивши перед собою таке майбутнє готелю, про яке навіть не мріяв.

— Якщо вам і таке під силу,— сказав Гронефельт, то через кілька років ми всі страшенно забагатіємо.

— Зроблю,— кивнув дон.— Ну а тепер можна й порозважатись на свіжому повітрі.

— Я маю повернутись у Вегас,— відмовився Гронефельт.— Гадаю, не всім на світі конче знати, що я гостював у вас.

Дон хитнув головою.

— Петі, нехай хтось завезе пана Гронефельта в Нью-Йорк.

Крім дона, в кімнаті тепер залишалися його сини, Піппі Де Лена й Вірджінію Баллаццо. Всі ще й досі були трохи приголомшені. Тільки Джорджію чувся впевнено. Решта просто не знали донових планів.

На роль *брульйоне* Баллаццо був замолодий — лише на пару років старший за Піппі. Він контролював профспілки, довіз готового одягу і дещо з торгівлі наркотиками. Дон сказав йому, що відтепер він діятиме незалежно від Клерікуціо. Повинен тільки сплачувати десять відсотків, а поза тим він сам собі голова.

Така щедрість була для Вірджінію Баллаццо великою несподіванкою. Звичайно він був енергійний та жвавий і палко висловлював свою вдячність чи нарікання, а тепер був такий переповнений удачністю, що спромігся тільки обняти дона.

— З тих десяти відсотків п'ять я відкладатиму на твою старість чи про випадок, коли тебе спіткає невдача,— провадив далі дон.— А тепер вибач мені — люди змінюються, на пам'ять покладатися не можна, почуття вдячності за ко-

лишне добро вивірюється. Дозволь тобі нагадати, щоб ти сумлінно вів бухгалтерію,— дон зробив невеличку паузу.— Я все ж не податкова інспекція і не можу притиснути тебе тими жадливими відсотками й пенею.

Баллаццо зрозумів. Дон Доменіко карав блискавично і невідворотно. Без жодного попередження. А карою завжди була смерть. Зрештою, а як інакше чинити з ворогом?

Дон Клерікуціо відпустив Баллаццо, а потім, проводячи до дверей Піппі, на якусь мить затримався, притягнув Піппі впритул до себе і прошептав на вухо:

— Запам'ятай: нас обох пов'язує таємниця. І нехай вона залишається таємницею навічно: я ніколи не давав тобі такого наказу.

На моріжку біля кам'яниці Роза-Марія Клерікуціо чекала на Піппі Де Лену, щоб перекинутися з ним словом. Як на вдову, вона була дуже молоденька і дуже вродлива, та жалоба їй не личила. Сум за чоловіком і за братом пригнітив її природжену жвавість, а без неї її обличчя було мов порожнє. Величезні карі очі були надто погаслі, смаглява шкіра — надто змарніла. Похмури барви похвалював хіба що новохрещений і перев'язаний блакитними стрічками синочок Данте на її руках. Увесь цей день, хоч як дивно, вона трималася віддалік від батька, дона Клерікуціо, та трьох братів — Джорджіо, Вінсента і Петі. Одначе тепер їй хотілось поговорити із Піппі Де Леною.

Вони були братом і сестрою в перших, Піппі на десять років старший. Ще підлітком вона була до нестями закохана в нього. Тоді Піппі поставився до неї з батьківською поблажливістю і завжди тримав її на відстані. Хоч Піппі й любляв жіночу плоть, та був доволі розважливий, щоб не потурати своїй слабкості у випадку з донькою самого дона.

— Здоров, Піппі,— озвалася Роза-Марія.— Вітаю тебе.

Піппі всміхнувся з тією чарівністю, що надавала привабливості його жорсткому обличчю. Він нахилився, щоб поцілувати немовлятку в чоло, з подивом відзначивши, що волосся, яке ще пахло церковним ладаном, було, як на вік немовляти, досить густе.

— Данте Клерікуціо — гарно звучить,— сказав він.

Комплімент був не такий уже й невинний. Роза-Марія вирішила собі й синові, що залишився без батька, повернути своє дівоче прізвище. Вчинити так доньку вмовив дон, удавшись до переконливої логіки, та її ще гризли докори сумління.

Саме вони, ті докори сумління, спонукали Розу-Марію запитати:

— Як тобі вдалося схилити твою жінку-протестантку погодитись на католицький обряд і дати дитині таке церковне ім'я?

Піппі всміхнувся.

— Вона кохає мене і завжди ладна мене потішити.

Це правда, подумала Роза-Марія. Дружина Піппі кохала свого чоловіка, бо не знала його. Натомість вона, Роза-Марія, і знала його добре, і таки кохала колись.

— Ти назвав свого синочка Кроччіфіксіо,— сказала Роза-Марія,— а міг принаймні потішити її й зробити їй приємність: назвати американським ім'ям.

— Але я назвав на честь твого діда, щоб потішити твого батька,— пояснив Піппі.

— Нам усім доводиться так чинити,— погодилась Роза-Марія. Одначе гіркоту своїх слів приховала усмішкою, таке вже мала обличчя, що усмішка на ньому завжди видавалася природною й надавала їй лагідності, яка пом'якшувала навіть гостроту її слів. На якусь мить Роза-Марія завагалась.— Дякую, що ти врятував мені життя.

Піппі позирнув на неї здивовано і трохи стривожено. Потім лагідно проказав:

— Тобі нічого не загрозувало,— він обняв її за плечі.— Повір мені й не думай про все це. Забудь. Перед нами щасливе життя. Минуле просто забудь.

Роза-Марія нахилила голову, щоб поцілувати дитинча, — насправді ж, щоб приховати від Піппі вираз свого обличчя.

— Я все розумію,— сказала вона, знаючи, що Піппі перекаже їхню розмо-

ву батькові і братам,— і змирилася з тим. Їй хотілося, щоб сім'я знала, що вона ще любить їх усіх, задоволена тим, що її маленького прийняли в «родину», освятили свяченою водою і спасли від геєни вогненної.

Цієї миті Вірджініо Баллаццо підхопив Розу-Марію і Піппі й потягнув їх на середину моріжка. З кам'яниці вийшов дон Доменіко Клерікуціо, за ним трое його синів.

Чоловіки в костюмах, жінки у вечірніх сукнях, немовлята в сатинових сповитках — уся «родина» Клерікуціо півколом вишикувалась перед фотографом. Юрба гостей заплескала в долоні й вигукувала вітання, і цю мить закарбували навечно — мить миру, перемоги і любові.

Згодом світлину збільшили, вклали в рамку і повісили в доновім робочім кабінеті поряд з останнім портретом його сина Сільвіо, вбитого під час війни проти Сантадіо.

Кінець святкування дон додивлявся з балкону своєї спальні.

Роза-Марія везла свого хлопчика в колясці повз гравців у кеглі. Наліна, струнка, висока й елегантна, прогулювалась моріжком, тримаючи своє дитятко, Кроччіфіксіо, на руках. Вона поклала сина в коляску, де вже лежав Данте, і обидві жінки з ніжністю дивились на своїх чад.

Дон відчув приплив радості за те, що ці двійко малят виростуть в атмосфері безпеки, що вони ніколи не дізнаються, яку ціну заплачено за їхню щасливу долю.

Дон бачив, як Піппі поклав у коляску пляшечку з молоком, і всі засміялись, коли малята почали віднімати її одне в одного. Роза-Марія забрала свого синочка Данте з коляски, і дон пригадав, яка вона була гарна всього кілька років тому. Дон зітхнув. Немає нічого гарнішого, ніж закохана жінка, і ніщо так не крає серце, як згодом бачити цю жінку вдовою, подумав він із сумом.

Роза-Марія була найулюбленішою з його дітей, завжди така осяйна і радісна. Тепер вона змінилася. Загибель брата і чоловіка стала для неї надто тяжким ударом. Одначе, як підказував донові досвід, справжні закохані завжди закохуються знову, а чорна барва жалоби втомлює удів. До того ж тепер у неї є дитина, якою слід опікуватись.

Дон озирнувся на власне життя і відчув подив, що спромігся досягти так багато. Звісно, щоб домогтися влади і достатку, йому довелося зважуватись на страхітливі вчинки, але він майже ні про що не шкодував. Усе було необхідним і виявилось правильним. Нехай інші стогнуть над своїми гріхами, дон Клерікуціо їх визнавав і покладався на Бога, знаючи, що отримає прощення.

Ось Піппі грає в кеглі з трьома солдатами Бронкського анклаву, із старшими за нього чоловіками, яким анклав доручив солідні сфери діяльності, одначе й вони схилялись перед Піппі. До Піппі з його звичною життєрадісністю та заповзятливістю завжди звертались усі погляди. Він став легендою, він грав у кеглі проти Сантадіо.

Піппі галасував, радісно вигукував, коли його куля вибивала з гнізда кулю. Що за людина той Піппі, подумав дон. Вірний солдат, ширий приятель. Дужий і меткий, лукавий і стриманий.

На корті з'явився дорогий друг Вірджініо Баллаццо — єдиний, хто майстерністю міг позмагатися з Піппі. Баллаццо широко розмахнувся і послав кулю, глядачі галасливо привітали його влучний удар. Баллаццо тріумфально підняв руку в бік балкону, і дон заплескав у долоні. Дон пишався, що така людина процвітала і збагачувалась під його орудою, як і всі, хто Вербної неділі зібрався в Дестамі. Пишався, що його передбачливість захистить їх і у важкі наступні роки.

Дон не спромігся тільки передбачити, як проростуть зерна зла у головах тих малих істот, чий розум був іще не сформований.

КНИГА I

ГОЛЛІВУД
ЛАС-ВЕГАС
1990

Розділ 1

Рудезну кучму Боза Сканнета скропило лимонне сонце каліфорнійської весни. Його пружне, м'язисте тіло пульсувало напередодні великої військової операції. Всю істоту окрилювало чуття, що його діяння постануть перед понад мільярдом глядачів в усьому світі.

В еластиковому поясі на Сканнетових тенісних штанах ховався маленький пістолет, зверху його прикривала застебнута на блискавку куртка, натягнута аж до паху. На білій куртці зміїлися зигзаги вертикальних червоних блискавиць. Волосся тримала купи яскраво-червона хустинка в синю цятку.

У правій руці — величезна срібляста пляшка мінеральної води «Евіан». Боз Сканнет бездоганно презентував себе світові видовищної індустрії, куди саме збирався увійти.

Наразі цей світ обмежувався велетенським натовпом перед павільйоном Дороті Чандлер у Лос-Анджелесі, натовпом, який чекав появи кінозірок на

церемонію вручення нагород Американської кіноакадемії. Споруджена з цієї okazji огорожа стримувала глядачів, сама вулиця була заставлена телекамерами й заюмлена репортерами, що лаштувались усьому світові показати уславлені акторські обличчя. Сьогодні народ увіч побачить своїх великих кінозірок у плоті, без штучних міфічних шат, що ховали їх від здобутків і втрат реального життя.

Охоронці в одностроях, з лискучими коричневими кийками, акуратно вкладеними в піхви, стояли по периметру, щоб стримувати натиск юрби.

Охоронцями Боз Сканнет не переймався. Він був дебелиший, меткіший і зухваліший за них, до того ж на його боці був елемент несподіванки. Непокіли лише телерепортери та оператори, які без страху пхалися куди заманеться, щоб перехопити знаменитостей. Але вони радше намагатимуться схопити все в об'єктив, ніж перешкоджатимуть йому.

До входу в павільйон підкогив білий лімузин і Сканнет побачив Атену Аквітан — «найвродливішу в світі жінку», якщо вірити всіляким часописам. Тільки-но вона вийшла, натовп припав до огорожі, вигукуючи її ім'я. Атену обступили камери і почали доносити її красу до найдалших закутків землі. Помахом руки вона послала вітання.

Сканнет перескочив через огорожу. Зигзагами метнувся крізь автотранспортні бар'єри, зауважив брунатні сорочки охоронців, що кинулися йому навперейми. Знайома ситуація. Вони вибрали хибний кут. Боз проминув їх так само легко, як давніше обходив напівзахисників на футбольному полі. Добіг саме слушної миті. Ось вона, Атена, говорить у мікрофони і повернула голову, підставляючи себе під камери найвигіднішим боком. Біля неї стояли троє чоловіків. Сканнет пересвідчився, що потрапив у об'єктив камери, і хлюпнув рідиною з пляшки в обличчя Атени Аквітан, вигукнувши:

— Суко, ось тобі кислота! — потім подивився просто в об'єктиви, обличчя поважне, гідне. — Вона заслужила, — сказав він. Його накрила хвиля людей в брунатних сорочках з кийками напоготові. Він упав колінами на брук.

Останньої миті Атена Аквітан побачила його обличчя, почула його крик і сахнулася так, що рідина хлюпнула їй на щоку і на вухо.

Мільярд телеглядачів бачив усе: миле обличчя Атени, сріблястий поблиск рідини на її щоці, і те, як вона здригнулась, із жахом упізнавши напасника: маска справжнього страху на секунду спотворила її гордовиту вроду.

Мільярд людей в усьому світі спостерігав, як поліція тягла Сканнета. Він сам був схожий на кінозірку, коли в переможному вітанні підняв руки в наручниках, але хіба тільки для того, щоб одразу скорчитись, коли розлючений офіцер поліції, знайшовши в його поясі пістолет, коротким ударом щосили врізав йому по нирках.

Атена Аквітан, іще знята млена від шоку, інстинктивно змахнула рідину зі щоки. Не пекло. Краплі на руці почали розтікатись. Довкруг неї метушилися люди, намагаючись захистити її, забрати її геть.

Вона вивільнилась від них і спокійно пояснила:

— Це звичайна вода, — а щоб переконатися самій, лизнула собі руку. Потім силувано всміхнулась і додала: — Це схоже на мого чоловіка.

Атена, демонструючи велике самовладання, яке перетворило її на легенду, швидко зайшла в павільйон, де вручали академічні відзнаки. Коли їй дістався Оскар як найкращій актрисі, присутні підвелися з місць і аплодували, здавалося, цілу вічність.

У прохолодних апартаментах на покрівлі готелю-казино «Ксанаду» в Лас-Вегасі помирав вісімдесятип'ятирічний власник готелю. Але цього весняного дня йому здавалося, ніби він чує, як унизу, на 16 поверхів нижче поклацують кульки із слонової кістки по червоних і чорних секторах колеса рулетки, як невпинно, мов хвилі прибою, замовляють собі удачу гравці в кості, як хурчуть тисячі гральних автоматів, поглинаючи срібні монети.

Альфред Гронефельт був такий щасливий, наскільки можна бути щасливим на смертному одрі. Майже дев'ять десятків років від прожив як вулич-

ний шахрай, звідник-дилетант, аферист, поплічник убивць, закулісний політик і, насамкінець, як суворий, але добросердий володар готелю-казино «Ксанаду». Остерігаючись зрад, він нікого не любив від щирого серця, але до багатьох ставився лагідно. Не шкодував ні за чим. Саме тепер він збирався зазнати невеличких земних утіх, які ще залишалися йому в житті. Таких, як-от пообідній обхід казино.

Кроччіфіксіо Де Лена, а по-простому Кросс, його права рука протягом останніх п'яти років, зайшов у спальню і спитав:

— Готові, Альфреде?

Гронефельт усміхнувся й кивнув головою.

Кросс підняв його й посадив у інвалідне крісло, медсестра загорнула старого у вовняні ковдри, служник уже стояв наготові, щоб штовхати крісло. Сестра дала Кроссові коробку з пігулками й відчинила двері апартаментів. Їй належало залишитись. Гронефельт не терпів її присутності на цих пообідніх розважальних моціонах.

Коляска легко покотилася штучним зеленим моріжком саду на покрівлі й заїхала до спеціального ліфту-експресу, яким усі трое опустились на шістнадцять поверхів нижче в казино.

Гронефельт сів у кріслі випростано, позиркуючи наліво й направо. Його тишило бачити чоловіків і жінок, котрі вступали з ним у двобій, в якому перевага завжди була на його боці. Коляска неспішно прокотилася через зали для гри в очко, в рулетку, через закутень для бакара і крізь джунглі столів для гри в кості. Гравці ледь звертали увагу на старого в кріслі, на його пильний погляд, на непевний усміх на висхлому, мов череп, обличчі. У Вегасі гравці в інвалідних кріслах не були дивиною. Вони сподівались, що за всі їхні життєві недогоди доля завинила їм децицю гравецького щастя.

Зрештою крісло вкотилося в кав'ярню-їдальню. Служник завів його в зарезервовану кабіну, а сам сів за столик неподалік, чекаючи, поки дадуть сигнал їхати.

Гронефельтові через скляну стіну було видно величезний плавальний басейн, вода палала гарячою синявою під сонцем Невади, молоді жінки з малими дітьми стирчали над поверхнею, як кольорові іграшки. У грудях ворухнулася хвилька задоволення, що все це було його творінням.

— Альфреде, поїжте щось,— запропонував Кросс Де Лена.

Гронефельт відповів усмішкою. Йому подобалось дивитись на Кросса, чия врода була приємна і жінкам, і чоловікам, до того ж він належав до тих небагатьох людей, кому Гронефельт у своєму житті майже довіряв.

— Я люблю цей бізнес,— сказав Гронефельт.— Кроссе, ти успадкуєш мою частку готелю, і я знаю, що тобі доведеться зважати на наших партнерів у Нью-Йорку. Але ніколи не полишай «Ксанаду».

Кросс лагідно поплескав старого по руці, під шкірою — самі хрящі.

— Не полишу,— запевнив він.

Гронефельт відчував, як сонце крізь скляну стіну гріє йому кров.

— Кроссе,— вів він далі,— тобі я передав усю свою науку. Нам удалися деякі важкі справи, справді важкі. Ніколи не озирайся. Ти знаєш: часом зиск з'являється по-різному. Роби якомога більше добрих учинків. Вони також приносять зиск. Та мова не про те, щоб закохуватись чи потурати своїй ненависті. Якраз від цього зиск дуже поганий.

Вони випили кави. Гронефельт з'їв тільки лускате струдельне тістечко. Кросс запивав каву помаранчовим соком.

— Ще одне,— знову озвався Гронефельт,— не давай вілли нікому, хто програє менше мільйона доларів. Про це ніколи не забувай. Про вілли ходять легенди. Вони дуже цінні.

Кросс знову поплескав старечу Гронефельтову руку й накрив її своєю. Почуття його були не вдавані. В певному розумінні він любив Гронефельта дужче за рідного батька.

— Не турбуйтеся,— заспокоїв він Гронефельта,— вілли для мене священні. Ще щось?

Гронефельтові очі втратили ясність, колишній їхній вогонь пригасили катаракти.

— Будь обережний,— сказав він.— Завжди будь дуже обережний.

— Гарзд,— пообіцяв Кросс. А потім, щоб відвернути увагу старого від думок про смерть, що стояла на порозі, додав:— А коли ви розповісте мені про велику війну з Сантадіо? Ви тоді ж працювали з ними. Всі про неї мовчать.

Гронефельт зітхнув по-старечому, якимось пошепки, майже без емоцій.

— Знаю, що спливає мій час,— сказав він,— та я ще не можу розмовляти з тобою про таке. Запитай свого батька.

— Я запитував, але він мовчить.

— Що було, те загуло,— сказав Гронефельт.— Не повертайся назад. Навіть коли хочеш виправдатись. Не шукай в минулому ні справедливості, ні щастя. Бо ти такий, як є, і світ такий, яким йому належить бути.

Коли повернулись в апартаменти на покрівлі, медсестра, як звичайно, помила Гронефельта і зробила потрібні виміри. Вона спохмурніла, а Гронефельт кинув заспокоїливо:

— Це все нормальні відсотки від зиску.

Вночі він спав уривками, а коли розвиднілось, попросив сестру вивести його на балкон. Вона всадила його у величезне крісло й закутала в ковдри. Потім сіла поруч і взялася за руку, щоб поміряти пульс. Коли попробувала забрати свою, Гронефельт не відпустив. Вона не заперечувала, і вдвох вони спостерігали, як над пустелею сходить сонце.

Сонце з'явилося червоною кулею, і чорна синява небес укрилася тьмяною жовтогарячою пеленою. Гронефельт бачив тенісні корти, майданчик для гольфа, плавальний басейн, усі сім вілл, що сяяли, мов Версаль, і на кожній зверху майорів прапор готелю «Ксанаду» — білі голуби на тлі лісової зелені. А далі — безмежні піски пустелі.

Усе це створив я, подумав Гронефельт. Я спорудив у цій пустці храми насолоди. А собі створив щасливе життя. З нічого. Я намагався, наскільки дозволяв цей світ, бути людиною доброю. Чи має хто право осудити мене?

Думками Гронефельт повернувся в дитинство, коли він і його друзяки, чотирнадцятирічні філософи, любили, як і всі хлопчачки такого віку, сперечатись про Бога і мораль.

— А якби тобі давали мільйон доларів, щоб ти просто натис кнопку і вбив мільйон китайців,— триумфально спитав один друзяка, немов формулюючи величезну, нерозв'язну моральну проблему,— то що б ти зробив? — Після тривалої дискусії всі зійшлись на тому, що не погодилися б. Всі, крім Гронефельта.

А тепер він подумав, що мав тоді рацію. Не тому, що досяг у житті успіху, а тому, що та велика проблема вже не могла б навіть постати. Вона вже не мала двох розв'язок, і відповіді можна було тільки однозначно.

— Чи натис би ти на кнопку, щоб порішити десять мільйонів китайців — чому саме китайців?— за тисячу доларів?— ось як це звучало б тепер.

Світ набував кармінової барви, і Гронефельт стиснув руку сестри, аби не заточитись. Він міг дивитися просто на сонце, катаракти захищали його очі як світлові фільтри. Сонно пригадав декого з жінок, котрих знав і любив, деякі вчинки, на які був зважився. Згадав чоловіків, яких був змушений ламати без усякого жалю, і миті, коли виявляв милосердя. Подумав про Кросса як про сина і пожалів його та всіх Сантадіо й Клерікуціо. Був щасливий, що все залишається позаду. Зрештою, що краще: прожити життя щасливо чи бути добродієм? Хіба треба бути китайцем, щоб вирішувати таке?

Останній рій думок геть виснажив його мозок. Сестра, підтримуючи його руку, відчула, як вона холоне, як дубіють м'язи. Нахилилась і подивилась, чи живий. Сумнівів не було: із цим світом Гронефельт розпрощався.

Кросс Де Лена, наступник і спадкоємець, споряджав урочистий похорон Гронефельта. Слід було сповістити й запросити всіх лас-вегаських світлil, усіх

найзначніших гравців, всіх Гроневельтових коханок, увесь персонал готелю. Адже Альфред Гроневельт був у Лас-Вегасі визнаним генієм індустрії азартних ігор.

Гроневельт заохочував і підтримував грошима будівництво храмів усіх конфесій, часто приказуючи при цьому: «Люди, які вірять в релігію і в гру, варті за свою віру певної винагороди». Він заборонив будівництво нетрици і хижок. Він збудував першорядні лікарні та школи за останнім словом науки і техніки. І, як неодмінно підкреслював, з суто егоїстичних інтересів. Він зневажав Атлантик-Сіті, де з ініціативи адміністрації гроші клали в кишеню і нічого не робили для соціальної інфраструктури.

Гроневельт намагався переконати широку громадськість, що азартні ігри — не огидна вада, а джерело розваг для середнього класу, таке ж нормальне, як гольф або бейсбол. Азартні ігри він перетворив у Америці на поважну промислову діяльність. Увесь Лас-Вегас виявив бажання востаннє вшанувати його.

Особисті переживання Кросс відклав на потім. Утрату він переживав глибоко: все своє життя він відчував, що його поєднує зі старим щира взаємна прихильність. І ось тепер Кросс став власником п'ятдесяти одного відсотка готелю «Ксанаду». Вартістю принаймні п'ятсот мільйонів доларів.

Він знав, що його життя має змінитись. З могуттю і владою, що прийшли до нього, має зрости й загроза небезпеки. Його взаємини з доном Клерікуціо та його «родиною» мають набрати делікатнішого характеру, бо відтепер він уже їхній партнер у всеосяжній сфері азартних ігор.

Насамперед Кросс зателефонував у Дестам і поговорив з Джорджіо, від якого отримав вичерпні інструкції. Джорджіо сказав, що нікого з «родини», крім Піппі, на похороні не буде. Тож і Данте, що прилетить найближчим рейсом, виконуючи заздалегідь обумовлене доручення, теж не прийде. Проте, що Кроссові дісталась половина готелю, не згадували.

Було повідомлення про дзвінок від сестри Клавдії, та коли Кросс зателефонував до неї сам, то почув тільки автоповіддача. Ще був дзвінок від Ернеста Вейла. Вейл йому подобався, і він навіть скидав 50 000 з його маркерів, але Вейлові доведеться почекати, поки відбудеться похорон.

Було також повідомлення про дзвінок від батька, який дружив з Гроневельтом усе життя. Ох, яка потрібна йому тепер батькова порада! Як батько відреагує на його новий статус, на багатство, що припало йому? Проблема така ж делікатна, як і взаємини з Клерікуціо, яким доведеться врахувати, що їхній *брульйоне* на Заході має тепер власне багатство і могутність.

Що сам дон справедливий, Кросс нітрохи не сумнівався, що Піппі підтримає власного сина — теж майже аксіома. А от донові діти — Джорджіо, Вінсент і Петі — як відреагують вони? А онук — Данте? Він і Данте ворогували між собою ще відтоді, як їх разом хрестили у доновій приватній каплиці. Історія про пляшечку з молоком стала в «родині» незмінною темою жартів.

А тепер Данте має з'явитись у Вегасі, щоб залагодити «справу» щодо Великого Тіма Конокрада. Кросса від цього аж млоїло, бо до Великого Тіма він відчував якусь дивну прихильність. Але Тімову долю вирішив сам дон, і Кросс непокоївся, як Данте облаштує цю справу.

Похорон Альфреда Гроневельта був найпишнішим з усіх, які коли-небудь бачив Лас-Вегас, адже вшановували генія. Труна з його тілом була встановлена в спорудженій на його гроші протестантській церкві, де велич європейських соборів поєднувалась із похилими бурими стінами американської пракультури. А ще з ушлявленою практичністю Вегаса — з величезною автомобільною стоянкою, прикрашеною більше індіанськими, ніж європейськими культовими мотивами.

Хор, який слав хвалу Вседержителю і давав Гроневельтові рекомендацію на прийом до раю, був з університету, де покійникові свого часу надали почесні звання на трьох гуманітарних факультетах.

Сотні присутніх на похороні, які стали випускниками університету завдяки Гроневельтовим стипендіям, сумували, здається, по-справжньому. Дехто з тлуму були грошовитими гравцями, що програли готелеві цілі маетки і, здається, потай раділи, що нарешті дочекалися хоч якоїсь переваги над Гроневельтом. Жінки, деякі з них середнього віку, давали волю своїм почуттям і тихцем сльозували. Були делегації від єврейських синагог і католицьких церков, які Гроневельт допоміг вибудувати.

Зачинити казино суперечило б усьому, в що вірив Гроневельт, однак присутніми були управителі й круп'є, вільні від денної зміни. Навіть зволив прийти дехто з наймачів вілл, і Кросс із Піппі поставились до них з особливою пошаною.

Губернатор штату Невада Волгер Вейвін був присутній на похороні в супроводі мера міста. Стріп, головна міська артерія, була так перекрита бар'єрами, щоб довга процесія срібних катафалків, чорних лімузинів та піших оплакувальників могла супроводити тіло до самого кладовища, а Альфред Гроневельт міг востаннє проїхатись світом, який він і створив.

Цієї ночі гості Вегаса віддали Гроневельтові ту останню шану, яка була б йому найдужче до вподоби. Вони робили скажені ставки і таким чином поставили рекорд програшів, який, звісно, поступався тільки програшам новорічної ночі. Вшановуючи людину востаннє, вони поховали разом з її тілом свої гроші.

Під вечір цього самого дня Кросс Де Лена був готовий розпочати нове життя.

Того ж вечора, сидючи самотою в своєму будиночку на узбережжі в Малібю, Атена Аквіган намагалася вирішити, як бути далі. Океанський бриз, вриваючись крізь розчинені двері, змушував її хапати дрижаки, та все ж вона не підводилася з канапи і думала.

Атені в дитячі роки несила було уявити собі відому на весь світ кінозірку, як ось сама вона тепер. Їй важко було помислити, що й кінозірка долає звичайний шлях від дівчинки до жінки. Харизма кінозірок така могутня, що здається, ніби їхні дорослі образи як героїв і красунь готові повисакували з голови Зевса. Вони ніколи не дзюрили в ліжку, їх ніколи не обсипали прищі, вони ніколи не переростали підліткових незугарних облич, ніколи не відчували палючої сором'язливості перехідного віку, ніколи не мастурбували, ніколи не принижувались заради кохання, ніколи не здавались на ласку долі. Атені тепер було дуже важко навіть пригадати свої колишні почування.

Атені здавалося, що вона одразу народилася однією з найщасливіших у світі. Все їй далось само собою. В неї були чудові батько і мати, які розгледіли її таланти і старанно викохували їх. Вони мало не обожнювали її фізичну вроду, однак докладали всіх зусиль, аби сформувати її розум. Тато був для неї спортивним тренером, мама — наставником з літератури та мистецтва. Атена не могла пригадати жодного випадку зі свого дитинства, коли б вона почувалась нещасною. Аж поки їй виповнилося сімнадцять.

Вона закохалась у на чотири роки старшого за неї Боза Сканнета, регіональну футбольну зірку з місцевого університету. Його сім'ї належав найбільший у Х'юстоні банк. Боз був майже настільки ж красень, як Атена вродлива, до того ж кумедний, чарівний і обожнював її. Їхні два бездоганні тіла тягло до купи, як магніти, у кінчиках нервів молочної, шовковистої плоти спалахувала висока напруга. Вони потрапили в рай для обраних, а щоб закріпити своє право на вічне перебування в ньому, побралися.

Через кілька швидкоплинних місяців Атена завагітніла, проте її, як завжди, досконале тіло майже не розповніло: її ніколи не млоїло і вона раділа на саму думку, що народить дитину, тому й далі відвідувала університет, вивчала драматургію, грала в гольф і теніс. У теніс Боз її перегравав, але в гольфі вона легко брала над ним верх.

Боз пішов працювати у батьків банк. Коли народилася дитина, дівчинка,

яку назвали Бетані, Алена й далі ходила на лекції, оскільки в Боза було досить коштів, щоб найняти няньку і служницю. Шлюб навіть подвоїв Атенину жадобу до знань. Читала вона невситимо, надто п'єси. Її захоплював Піранделло, обурював Стріндберг, вона плакала над Теннесі Вільямсом. У неї розвинулася витонченість сприйняття, розум став належною оправою для її фізичної вроди, надавши їй гідності, якої часом так прикро бракує вродливій жінці. Не дивно, що в неї захоувалося багато чоловіків, і молодих і літніх. Друзі Боза Сканнета заздрили, що він має таку дружину. Алена пишалася власною довершеністю, аж поки з плином років з'ясувала, що саме ця довершеність дратувала багатьох людей, і друзі та коханці не становили тут винятку.

Боз жартував, що вона як «ролс-ройс», який він щовечора змушений паркувати на вулиці. Йому вистачило кміливості збагнути, що його дружині судилося долею щось більше, що вона незвичайна жінка. І він дуже добре усвідомлював, що приречений її втратити, що розпрощається з нею, як уже розпрощався з колишніми мріями. Війни, щоб довести свою мужність, Боз не починав, бо й без цього знав, що він безстрашний. Він знав, що він привабливий і милий, але добре бачив і власну необдарованість. Не кортіло йому й гнатися за величезними статками.

Він ревнував Атену до її талантів, до її впевненості в своєму місці на світі.

Отож Боз Сканнет рушив уперед назустріч долі. Він став пиячити, спокушав дружин своїх колег, а в батьковому банку взявся за сумнівні оборудки. Почав лукавити і в душі пишався своїм лукавством, цією новою для себе рисою, і спромагався завдяки їй приховувати дедалі дужчу ненависть до дружини. Хіба це не геройство — ненавидіти таку вродливу і бездоганну жінку, як Алена?

Попри неодоладний спосіб життя Боз мав надзвичайне здоров'я. Його він не занедбував. Тренувався в спортивному залі, брав уроки боксу. Йому імпувала реальність рингу, де він міг зацідити кулаком в людське обличчя, лукаво перейти від прямого удару до хука, стоїчно перенести покарання. Любив полювати і вбивати дичину. Любив спокушати наївних жінок, любив хитрий сценарій залицяння.

Відтак, озброєний новопроданим лукавством, він почав шукати шляхи виходу. Скажімо, вони з Атеною могли б мати більше дітей. Четверо, п'ятеро, шестеро. Це знову зблизило б їх. Це могло б зупинити її прагнення рвонути вгору й відірватись від нього. Але вже тоді Алена спромоглася розгледіти, куди він гне, і сказала «ні». Вона сказала навіть більше: «Якщо хочеш мати дітей, то май їх з тими жінками, яких трахаєш».

Так грубо Алена заговорила до чоловіка вперше. Боз навіть не дивувався, що вона знала про його зради, бо й не намагався їх приховувати. По суті це й становило частину його лукавства. Все мало виглядати так, начебто він її позбувся, а не вона його покинула.

Алена бачила, що діється з Бозом, однак була надто молода і надто заклопотана власним життям, щоб надавати цьому належної уваги. І лише коли Боз став жорстоким до Атени, — а їй тоді минуло двадцять років, — то наразився на крицю в її характері і на її нетерпимість до глупоти.

Боз вдався до тих хитромудрих ігор чоловіків, котрі ненавидять своїх дружин. Атени ж здалося, що він і насправді божеволіє.

Дорогою з роботи додому він звичайно забирав одяг із пральні і часто любив пояснювати: «Котику, твій час набагато цінніший за мій. У тебе ж усі ці спеціальні заняття з музики і драматургії, до того ж треба захищати диплом». Він гадав, що за буденністю тону вона не помічає озлобленої ущипливості.

Якось, коли Алена саме сиділа у ванні, Боз прийшов із цілим оберемком її одягу і подивився на неї згорі вниз: на суцільне золото волосся, білу шкіру, прикрашені мильною піною округлі груди і стегна. Хрипким голосом він спитав: «Як би тобі сподобалось, коли б увесь цей мотлох кинути просто в ванну?» Проте порозвішував одяг у стінній шафі, допоміг дружині вий-

ти з ванни і досуха витер її напахченим рожевим рушником. Потім вони кохалися. Через кілька днів сцена повторилася. Тільки цього разу Боз бухнув одяг у ванну.

Одного вечора він погрозив, що переб'є всі тарілки на столі, але стримався. Через тиждень перебив на кухні ввесь посуд. Після таких вибриків Боз завжди просив пробачення. А потім одразу намагавсь кохатися. Але цього разу він дістав від Атени одкоша, і вони розійшлися по різних спальнях.

Іншого вечора Боз показав за вечерею кулака і сказав: «Твоє обличчя надміру досконале. Може, якби я перебив тобі носа, воно набуло б більшої виразності, як-от у Марлона Брандо?»

Атена побігла в кухню, він за нею. Вона страшенно перелякалась і наставила на нього ніж. Боз розсміявся і сказав: «Це якраз те, чого ти не вмієш». Мав рацію. Він легко відібрав від неї ножа. «Я тільки пожартував, — виправдовувався він. — Єдине твоє лихо, що ти не розумієш гумору».

У свої двадцять років Атена могла б звернутися за допомогою до батьків, але не звернулася, не вдалася і за підтримкою до друзів. Натомість ретельно все зважила, бо покладалася на свій розум. Дійшла висновку, що університету вона не закінчить — ситуація стала надто небезпечною. Знала також, що влада не зможе її захистити. Якусь мить думала про те, щоб змусити Боза знову закохатися в неї, перетворити його на колишнього відданого коханця, однак він тепер став їй такий осоружний, що навіть думка про його дитинку була для неї нестерпна. Атена знала, що не зможе вдати кохання правдиво й переконливо, хоча така тактика й відповідала б її сценічним схильностям.

Те, що нарешті встругнув Боз, ще зміцнило її переконаність у тому, що треба його покинути, і та витівка була пов'язана не з нею, а з Бетані.

Боз часто грайливо підкидав однорічну донечку в повітря і вдавав, ніби не збирається її ловити, підставляючи руки останньої миті. Та якось він здається, ненароком, дав їй упасти на диван. А потім одного дня навмисне дав дівчинці впасти на підлогу. Атені з жаху перехопило подих, вона кинулась підняти дитину, пригорнути її, заспокоїти. Цілу ніч вона не стуляла повік біля дитячого ліжечка, потерпаючи, чи з дитиною все гаразд. У Бетані на голові вискочила жадлива гуля. Боз слізно молив прощення і обіцяв, що більше ніколи так не жартуватиме. Але Атена вже зважилась на остаточний крок.

Наступного дня вона закрила чековий рахунок і забрала всі заощадження. Розробила заплутаний маршрут, щоб її неможливо було вислідити. Через два дні, коли Боз повернувся з роботи додому, і вона, і дитина зникли.

Через півроку Атена вирунула в Лос-Анджелесі, вже без дитини, і розпочала свою кар'єру. Вона легко домовилася з дрібним агентом і виступала в невеличких театральних трупах. Потім зіграла головну роль у виставі в театрі Марка Тейпера, що дозволило їй грати невеличкі ролі в короткометражних фільмах. Згодом їй доручили якусь другорядну роль у великій кінокартині, а вже в наступній кінострічці вона стала касовою зіркою, і Боз Сканнет знову з'явився на її обрях.

Три роки поспіль їй щастило від нього відкупитися, однак її зовсім не здивувало те, що він викинув перед церемонією вручення Оскарів. Знайомий вибрик. Цього разу це тільки дрібний жарт... але іншого разу пляшка може бути з кислотою.

— На студії повний завал, — такими словами Моллі Флендерс зустріла того ранку Клавдію Де Лену. — У нас клопіт з Атеною Аквітан. Через той напад, коли давали Оскарів, усі бояться, що вона не повернеться до роботи над фільмом. Бенц просить тебе приїхати на студію. Хочуть, щоб ти поговорила з Атеною.

Клавдія завітала в контору Моллі з Ернестом Вейлом.

— Я зателефоную, як тільки ми залагодимо справи з тобою, — пообіцяла Клавдія. — Не думаю, що вона справді відмовиться усерйоз.

Моллі Флендерс працювала адвокатом у сфері індустрії розваг і в місті страшних людей була найстрашнішим сутяжником у царині кіновиробництва. Поєдинки в судових залах були для неї справжньою втіхою, і всі процеси вона майже завжди вигравала, бо володіла значним акторським талантом і дуже добре розумілася на законах.

Перед тим як удатись до видовищного права, Моллі була першим адвокатом-оборонцем у штаті Каліфорнія і врятувала від газової камери двадцятіро убивць. Найтяжча кара, що діставалася її клієнтам, — лише кілька років в'язниці за різні ступені ненавмисного вбивства.

Зрештою там її нерви не витримали, і їй довелося перекваліфікуватися на видовищне законодавство. Вона часто казала, що злочини тут не такі криваві, проте злочинці величніші й кмітливіші.

Тепер до послуг Моллі вдавалися режисери першорядних кінофільмів, касові зірки, найпомітніші сценаристи. І наступного ранку після вручення нагород Американської кіноакадемії у неї в конторі сиділа одна з її найулюбленіших клієнток — Клавдія Де Лена. З нею разом прийшов і колись знаменитий романіст Ернест Вейл, тепер її співавтор у роботі над сценаріями.

Клавдія Де Лена була давня подруга Моллі і її найближча клієнтка, дарма що одна з найнезначніших. Тому, коли Клавдія попросила взятися за справу Вейла, вона погодилася. А тепер шкодувала про це.

Вейл прийшов з проблемою, з якою навіть вона не могла впоратись. До того ж симпатії як людина він у неї не викликав, хоч фах навчив симпатизувати навіть клієнтам-убивцям. Саме через це вона, сповіщаючи погані новини, почувалася трошки винною.

— Ернесте, — почала вона, — я переглянула всі контракти, всі законодавчі акти. Далі судитися із студією «Лоддстоун» немає ніякої рації. Єдиний шлях повернути собі права — померти до закінчення терміну дії авторських прав. Це означає будь-коли протягом наступних п'яти років.

Десять років тому Ернест Вейл був найвідомішим романістом Америки, його хвалила критика, читав широкий загал. В одному романі був герой, чиїм образом дуже вдало скористалася студія «Лоддстоун». Вона купила права і зняла фільм, що мав шалений успіх. Дві наступні картини з тими самими героями ще більше збагатили студію, і вона планувала зняти ще чотири серії. На Вейлове лихо, ще за першим контрактом усі права на героїв і на назву фільму він передавав студії як на території всіх планет Усесвіту, так і в усіх формах видовищної культури — нині сутніх і ще не винайдених. То був стандартний контракт для романістів, які на теренах кіно ще не куштували шилом патоки.

Ернест Вейл належав до людей, з чиїх облич не сходить похмурий, квасний вираз. Критика ще досі вихваляла його книжки, але широкий читач на них не накладався. До того ж, попри свій талант, він до краю заплутав власне життя. Ще двадцять років тому його покинула дружина, забравши з собою трьох дітей. На одній книжці, яку вдало екранізували, він один раз заробив чимало грошей, однак тепер студія роками могла заробляти на ній сотні мільйонів.

— Я щось не зовсім розумію, — попросив розтлумачити сказане Вейл.

— Контракти продумані до останньої йоти, — пояснила Моллі. — Ваші герої належать студії. З цієї ситуації є тільки одна пролазка: в законі про авторське право сказано, що в разі вашої смерті всі права на ваші твори повертаються вашим спадкоємцям.

Вейл уперше посміхнувся.

— Ото спасіння.

— Про які саме гроші ми ведемо розмову? — спитала Клавдія.

— Згідно з домовленістю, — відповіла Моллі, — йдеться про п'ять відсотків від загального прибутку. Уяви, вони зроблять ще п'ять фільмів, і то касових, що підуть у широкий прокат, отже, прибуток після продажу картин за кордон сягне мільярда доларів, тобто йдеться десь про тридцять-сорок

мільйонів.— Вона якусь мить помовчала і додала сардонічно:— Якщо б ви були покійником, то для ваших нащадків я б уклала набагато кращу угоду. Тоді ми справді приставили б їм до скроні пістолета.

Вейл запротестував:

— Потелефонуйте у «Лоддстоун». Я хочу з ними зустрітись. Переконаю їх, що коли мені не виділять мою частку, то накладу на себе руки.

— Там у таке не вірять,— сказала Моллі.

— Тоді я так і вчиню,— запевнив Вейл.

— Не верзи дурниць,— дружньо порадила Клавдія.— Ернесте, тобі лише п'ятдесят шість років. Ти замолодий, щоб умирати заради грошей. Заради принципів, заради добра батьківщини, заради кохання — зрозуміло. Тільки не через гроші.

— Треба ж мені забезпечити дружину і дітей,— затявся Вейл.

— Колишню дружину,— уточнила Моллі.— І, заради всього святого, відтоді ви одружувались двічі.

— Йдеться про справжню дружину,— пояснив Вейл.— Про ту, від якої я маю дітей.

Моллі стало ясно, чому в Голлівуді ніхто не любить Ернеста. Вона сказала:

— Того, на що ви претендуєте, студія вам не дасть. Вони знають, що рук ви на себе не накладете і що письменник їх ніколи не залякає. Хіба якби ви були касовою зіркою. Наприклад, першорядним режисером. А письменник — нізащо. У цім бізнесі вас мають просто за сміття. Даруй, Клавдіє.

— Ні для Ернеста, ні для мене це не таємниця,— заспокоїла її Клавдія.— Якби в цьому місті абсолютно всіх не сковував смертельний страх перед чистим аркушем паперу, то нас узагалі б здихались. Може, ти таки чимсь зарадиш?

Моллі зітхнула і набрала номер Елі Мерріона. Напрошуватись на зустріч з Боббі Бенцом, президентом «Лоддстоуна», було б для неї завеликим припущенням.

По всьому Клавдія і Вейл зайшли в «Поло Лаундж» щось випити.

— Тілиста жіночка, ця Моллі,— коментував Вейл свої враження від візиту.— Тілистіх куди легше спокусити. І в ліжку вони набагато миліші за дрібненьких. Не помічала?

Клавдія вже не вперше дивувалась, чим Вейл міг їй сподобатись. Бо подобався він мало кому. Проте її захоплювали Вейлові романи, навіть тепер.

— З тебе аж пре лайном,— дорікнула вона.

— Я маю на увазі, що тілісті жінки ласкавіші, вони подають сніданок у ліжку, готові на невеличкі милості. Чисто жіночі милості.

Клавдія знизала плечима.

— У тілистіх жінок добре серце,— правив своєї Вейл.— Одна така привела мене після вечірки до себе додому і геть не знала, що зі мною діяти. Так розглядалася по спальні, як моя мама по кухні, коли холодильник порожній, а треба щось зібрати на вечерю. Ніяк не могла дотямити, як це нам пощастить потішити одне одного при наявних підручних засобах.

Вони знову взялися за склянки. Клавдію, як завжди, така прямолінійність обеззброювала, і вона ще дужче прихилилася до Вейла.

— А знаєш, як ми подружилися з Моллі? Вона захищала одного типа, що вбив свою коханку, і їй був потрібний якийсь доречний діалог, щоб його можна було зіграти на суді. Я написала сценку, неначе для кіно, і її клієнта кваліфікували як ненавмисного вбивцю. Здається, я писала діалоги й сюжетні лінії ще для трьох справ, поки ми перестали.

— Ненавиджу Голлівуд,— сказав Вейл.

— Ти відчуваєш ненависть до нього тільки тому, що студія «Лоддстоун» ошукала тебе на книжці,— прокоментувала Клавдія.

— Не тільки,— не погодився Вейл.— Я схожий на одну з тих давніх цивілізацій, як-от ацтеки, китайські імперії, американські індіанці, що були

знишені народами з розвиненішою технологією. Письменник з мене справжній, і я пишу романи, які промовляють до розуму. А так писати — дуже відстала технологія, перед кіно вона не встоїть. У нього камери, декорації, музика й оті славнозвісні обличчя. Як може письменник створити це все в уяві за допомогою самих слів? До того ж кіно звузило поле битви. Йому відпала потреба завойовувати мозок, йому вистачає серцець.

— Хай йому біс, виходить, що я — не письменник, — обурилась Клавдія. — То що, сценарист — не письменник? Ти так кажеш тому, бо сам не тямив писати сценаріїв.

Вейл поплескав її по плечу.

— Я не применшую твоїх заслуг, навіть не збираюся принижувати кіно як мистецтво. Просто розставляю все на свої місця.

— Твоє щастя, що мені подобаються твої книжки. — сказала Клавдія. — Не дивно, що тебе тут ніхто не любить.

Вейл приязно всміхнувся й заперечив:

— Ні-ні, мене не те що не люблять, а зневажають. Ось коли моє право на власність після моєї смерті позбавить їх прав на моїх героїв, тоді почнуть поважати.

— Верзеш казна-що.

— Гадаю, ні, — заперечив Вейл. — Така перспектива дуже спокуслива. Самогубство. Як там з погляду сучасної політики — може, це хибний учинок?

— Бриднтя! — Клавдія обняла Вейла за шию. — Битва тільки розпочинається. Гадаю, вони прислухаються, коли я поклопочусь за твої справи. Гарзд?

— Не квапся, — посміхнувся Вейл. — Мені потрібно з півроку, щоб придумати, як накласти на себе руки. Ненавиджу насильство.

Несподівано для себе Клавдія усвідомила, що Вейл не жартував. Її здивувала та паніка, що охопила її на думку про його смерть. Не те що вона кохала його, дарма що якийсь час вони були коханцями. Навіть не те що була в захваті від нього. Просто нестерпною виявилась думка, що його прекрасні книжки важать для нього менше, ніж гроші. Що його мистецтво могло зазнати поразки від такого жалюгідного ворога, як гроші. Саме ця паніка змусила її сказати:

— Якщо трапиться найгірше, поїдемо у Вегас і навідаємось до мого брата Кросса. Ти йому припав до вподоби. Він щось зарадить.

— Аж так уже я не можу йому подобатись! — зареготав Вейл.

— У нього добре серце, — запевнила Клавдія. — Свого брата я знаю.

— Боюся, що не знаєш, — заперечив Вейл.

Того вечора, коли в павільйоні Дороті Чандлер вручали Оскарів, Атена не залишилась на святкування, а подалася додому і одразу ж лягла в ліжку. Година за годину крутилась під ковдрою і не спромоглася заснути. Всі м'язи були напружені. Я не допущу, щоб він викинув таке вдруге, думала вона. Другого разу зась. Я не хочу знову жити під страхом.

Атена заварила собі чаю і спробувала випити, та, помітивши, що рука тремтить, рознервувалась, вийшла і стала на балконі, вдивляючись у чорне нічне небо. Стояла не годину і не дві, одначе серце й далі шалено калатало від страху.

Одяглася. У білі шорти і тенісне взуття. І коли з-за обрію визирнуло червоне сонце, побігла. Бігла біля самої води, все швидше й швидше, намагаючись ступати на твердий мокрий пісок і не сходити з берега, навіть коли холодна хвиля перекочувалася через ноги. Їй слід домогтися просвітлення в мозку. Не можна дозволити Бозові взяти верх. Надто довго, надто тяжкою працею домагалася вона всього. У неї ніколи не виникало сумнівів, що він хотів би її вбити. Але перше він з нею пограється, помучить, нарешті скалічить її, оберне на потвору, гадаючи, ніби зможе цим повернути її собі. Вона відчула, як у грудях закипає лютя, а потім холодний вітер жбурнув їй в обличчя бризки океанської води. Ні, ні!

Атена подумала про студію: там усі покажуться, там будуть їй погрозувати! Одначе їх передусім цікавлять гроші, а не її доля. Подумала про свою подругу Клавдію, що для неї цей фільм став би великим проривом, і їй стало прикро. Подумала про всіх інших, а водночас знала, що не може дозволити собі таких розкошів, як співчуття до них. Боз просто сказався, а люди зі здоровим глуздом намагатимуться з ним домовитись. А він досить хитрий, щоб змусити їх повірити, ніби вони доможуться свого, але ж Атена знає його краще. Вона не може покладатися на долю. Вона не може дозволити собі піти на такий ризик.

Добігши до величезних чорних каменюк, що начебто позначали північний край пляжу, Атена геть не мала чим дихати. Сіла, щоб стишити серце. Коли почула ячання морських чайок, що падали вниз і, здавалося, ковзали по поверхні води, подивилася вгору. Очі затуманила сльоза, але вона рішуче взяла себе в руки. Загнала назад грудку, що підступила їй до горла. І вперше за довгий час їй захотілося, щоб батьки були не так далеко. Якесь її частинка відчула себе малою дитиною і розпочливо прагнула майнути під рідний дах, у безпеку, припасти до когось, хто пригорне її до себе і залагодить геть усе. Атена скрива посміхнулася собі, пригадавши часи, коли вона й справді в таке вірила. А тепер усі так її люблять, так нею захоплюються, так обожують... ну і що? Раніше вона і в гадці не мала, що можна почуватися такою вкрай самотньою і спустошеною. Інколи, проходячи повз звичайну жінку з чоловіком і дітьми, яка жила звичайнісіньким життям, вона відчувала таку тугу! Припини, наказувала вона собі. Подумай, усе залежить від тебе самої. Вирішуй сама і домагайся свого. Адже від тебе залежить не тільки твоє життя...

Коли Атена поверталася додому, світанок був уже в розпалі. Йшла рішучою ходою, голову тримала високо, твердо дивилася просто перед собою. Вона знала, як слід їй чинити.

Боз Сканнет провів ніч у камері. Вранці після звільнення його адвокат організував прес-конференцію. Репортерам Сканнет пояснив, що Атена Аквітан — його дружина, хоч вони й не бачились ось уже десять років, і те, що він утнув,— фактично, просто жарг. Зрештою, в пляшці була тільки вода. Підкинув думку, що Атена не позиватиме його, водночас даючи зрозуміти, що знає про неї жакливу таємницю. В одному він таки мав рацію. Позову не було.

Того дня Атена Аквітан повідомила студії «Лоддстоун», де знімали одну з найдорожчих в історії кіномистецтва стрічок, що до роботи над цим фільмом вона не повернеться. Через учинений на неї замах вона потерпає за власне життя.

Без її участі цей фільм, історична епопея під назвою «Мессаліна», не міг бути закінчений. Уже вкладені п'ятдесят мільйонів доларів пропадуть ні за цапову душу. А ще це означало, що жодна поважна студія вже ніколи більше не зважиться запросити Атenu Аквітан.

Студія «Лоддстоун» зробила для преси заяву, що їхня зірка перебуває в стані крайнього виснаження, одначе за місяць одужає і повернеться на знімальний майданчик.

Розділ 2

Студія «Лоддстоун» була наймогутнішим у Голлівуді виробником кінофільмів, але навіть для неї відмова Атени Аквітан повернутись до роботи могла завдати відчутного фінансового удару. Рідко коли якийсь просто талант міг призвести до таких страшених збитків, але річ у тому, що «Мессаліна» мала правити студії за своєрідний різдвяний «локомотив» і стане великою кінокартиною, яка покриє всі видатки студії протягом довгої, інколи немілосердної зими. Так склалося, що на найближчу неділю випала дата

щорічного добродійного Фестивалю братерства, який влаштували в Беверлі-Гілз в маєтку Елі Мерріона, найбільшого акціонера й голови правління студії «Лоддстоун».

Далеко в каньйонах над Беверлі-Гілз пишна Мерріонова кам'яниця була гідною уваги дивовижею у двадцять кімнат, та найдивнішим у ній вважалось те, що там була одна-єдина спальня. Елі Мерріон ніколи не любив, щоб хтось ночував у його будинку. Звісно, для гостей там призначались бунгало, два тенісні корти і великий плавальний басейн. А в самій кам'яниці шість кімнат з двадцяти були відведені для Мерріонової багатой колекції живопису.

На добродійний фестиваль запросили п'ятсот найбільших голлівудських знаменитостей, плата за вхід — тисяча доларів з особи. На подвір'ї понанимали намети для барів і буфетів, окремо для танців, грав оркестр. Сама кам'яниця була поза зоною розваг. Пересувні туалети також розмістили в грайливо прикрашених і дотепно сконструйованих наметах.

Кам'яниця, бунгало для гостей, тенісні корти і плавальний басейн на час прийому відгородили лінвами, поставили біля них охоронців. Нікого з гостей це не образило. Елі Мерріон був надто високою особою, щоб ображатись на його вчинки.

Поки гості тишилися на луках, теревенячи й танцюючи обов'язкові три години, сам Мерріон разом із групою тих, кого найбільше обходила доля «Мессаліни», сидів у величезному конференц-залі всередині кам'яниці.

Домінував тут, звісно, сам Елі Мерріон. Його плоті було вже вісімдесят років, та її так продумано підмалювали, що ніхто б не дав більше шістдесяти. Сиве волосся було майстерно підстрижене й підфарбоване під срібло, темний костюм робив плечі ширшими й додавав м'яса до кісток, накладав ізоляцію на тоненькі, як рурки, гомілки. Черевики під колір червоного дерева надійно кріпили ноги до земної поверхні. Білу сорочку вертикально перетинала рожева краватка, відкидаючи рум'яний відтінок на сіру блідаву шкіру. А проте Мерріонова влада над студією «Лоддстоун» ставала абсолютною тільки тоді, коли він сам того бажав. Адже інколи буває мудріше дозволити простим смертним здійснювати своє право на волевиявлення.

Відмова Атени Аквітан зніматися у кінофільмі, робота над яким у повному розпалі, виявилась досить-таки поважною проблемою, щоб привернути навіть Мерріонову увагу. Варта ста мільйонів доларів «Мессаліна» — «локомотив» кіностудії — разом із заздалегідь проданими задля покриття витрат правами студіям відеозапису, телебаченню, кабельним мережам та закордонним агентам була справжнім золотим скарбом, що от-от міг піти на дно, як давні іспанські галеони.

Морока з цією Атеною. Тридцять років, славетна кінозірка, і вже підписала з «Лоддстоуном» контракт на наступний безпрограшний фільм. Справжній талант — хіба складеш йому ціну? Мерріон обожнював таланти.

Однак талант, як і динаміт, може наробити лиха, і тому ставитись до нього слід обережно. З любов'ю, з лукавими лестощами в найпринизливішій формі, з золотим дощем земних достатків. Стаєш йому батьком, матір'ю, братом, сестрою і навіть коханцем. Завеликих жертв тут не буває. Та настає час, коли вже не маєш права на слабкість, коли й справді мусиш бути безжалісним.

Отож тепер перед Мерріоном у залі зібрались люди, які мали зміцнити його рішучість. Боббі Бенц, Скіппі Дієр, Мело Стюарт і Діта Томмі.

Елі Мерріон, зібравши їх перед собою в цьому такому знайомому конференц-залі, де тільки самого живопису, столів, фотелів і килимів на двадцять мільйонів, а кришталеві поставці та карафи додають принаймні ще півмільйона, відчував, як кришаться його власні кістки. Він щоразу з подивом відзначав, як важко демонструвати себе світові повновладною постаттю, за яку його начебто мають.

Ранки вже більше не дарували свіжості, важко навіть поголитися, зав'язати краватку, застібнути гудзики на сорочці. Та набагато небезпечнішою була слинява-сентиментальність — жалощі до тих, хто стояв нижче за нього на

сходинках влади. Тепер він переважно висував наперед Бенца, наділяючи його щораз більшими повноваженнями. Зрештою Бенц на тридцять років молодший, до того ж найближчий друг, поки що відданий йому.

Бенц був президентом і головним адміністратором студії. Вже понад тридцять років він виконував обов'язки Мерріонового ката-сокирника, і ці роки їх дуже зблизили, так би мовити, наче батька з сином. Один одного вони влаштували. Коли Мерріонові минуло сімдесят, то для справ, котрі конче треба робити, він став надто м'якосердий.

Саме Бенц забирав фільми від режисерів після їхнього надто митецького монтажу і перетворював їх на сприйнятливі для публічного показу картини. Саме Бенц сперечався за відсотки гонорарів із режисерами, зірками і сценаристами, змушуючи їх або позиватись за більше, або задовольнятися меншим. Саме Бенц провадив тяжкі переговори з талантами про контракти. Надто з письменниками.

Письменникам Бенц не вважав за потрібне давати навіть стандартні по-рожні обіцянки. Безперечно, для початку роботи над фільмом потрібний сценарій, але Бенц був переконаний, що все залежить тільки від вибору акторів. Усевладдя зірок. Режисери важливі, бо крадуть, тільки-но ти відвернешся, продюсери також не тютії і не минають нагоди щось поцупити, але вони необхідні як маніякальна сила, що зрушує роботу над фільмом.

А письменники? Від них вимагалось тільки накидати на чистому білому аркуші первісний хід подій. Відтак наймаєш десяток інших, щоб довести текст до пуття. Далі продюсер формує сюжет. Режисер сушить голову над його втіленням (інколи створюючи цілковито нову картину). А тоді з'являються зірки з запропонованими їм фрагментами діалогів. Згодом творчий колектив студії у великих обсягах, ретельно обміркованих пам'ятних записках подає письменникові переліки тих або тих поглядів, сюжетних ідей, побажань. Бенцові доводилось бачити багато вартих мільйонів доларів сценаріїв, їх написали поважні сценаристи, котрим теж платили по мільйону доларів, і він майже щоразу пересвідчувався, що в готовому фільмі не залишалося жодної сюжетної лінії, жодного слова з діалогів із початкової праці письменника. Звісно, Елі мав до письменників слабкість, але тільки тому, що їх, підписуючи контракт, дуже легко вдавалось пошивати в дурні.

Мерріон і Бенц разом подорожували по світу, продаючи кінофільми на фестивалях і ярмарках у Лондоні, Парижі, Каннах, Токіо і Сингапурі. Спільно вирішували долю молодих акторів. Спільно керували імперією кіно як імператор і верховний васал.

Елі Мерріон і Боббі Бенц дотримувалися спільної думки, що таланти — всі, хто пише сценарії, грає ролі, веде режисуру, — найневдячніший на світі народ. О, ті обнадійливі чисті митці бували такі чарівні, такі вдячні за надану можливість, такі згідні на будь-які умови, коли прокладали собі шлях до гори, — і як же вони змінювались, досягнувши слави. Медоносні бджілки обертались на лютих шершнів. Не дивно, що Мерріон і Бенц тримали в штаті двадцять юристів із сачками напюгові.

Чому з талантами вічно завжди стільки клопоту? Звідки на них звалюється стільки нещастя? Не підлягало сумніву, що люди, яких гроші цікавили більше за мистецтво, довше трималися кар'єри і зазнавали від життя більше втіх, були кращі й соціально корисніші за отих митців, які зі шкури пнуться, аби показати Божу іскру у своїй грішній подобі. Вельми шкода, що з цього не накрутиш кінофільму. От якби показати, що гроші кращий лік, як порівняти з мистецтвом і коханням. Тільки от публіка такого нізащо не сприйме.

Боббі Бенц швиденько скликав усіх просто з фестивалю, який ще тривав поза стінами кам'яниці. Єдиним талантом серед скликаних була режисер «Мессаліні» — жінка на ім'я Діта Томмі, справжня майстриня, що мала найприязніші стосунки з кінозірками жіночої статі; теперішньою голлівудською мовою це означає, що вона не гомосексуалістка, а просто феміністка.

Але тому, що вона лесбіянка, чоловіки, які зібралися на конференцію, не надавали жодної ваги. Діта Томмі спромагалася не виходити за межі кошторисів, її фільми давали прибутки, а її походеньки з жінками спричиняли куди менше клопоту, ніж пригоди режисерів-чоловіків, які не минали нагоди затягти до ліжка своїх актрис. Коханки-лесбіянки знаменитостей знали своє місце.

Елі Мерріон сидів за конференційним столом на чільному місці, доручивши Бенцові вести розмову.

— Діто, — розпочав Бенц, — дайте точну інформацію про стан справ з картиною, і як, на вашу думку, можна вийти з цієї ситуації. Хай йому біс, я в ній нічого не годен утямити.

Томмі любила висловлюватись стисло і завжди по суті справи.

— Атена до смерті налякана. Вона не повернеться поки ви, генії, щось не зарадите, щоб цей перестрах зняти... А без неї, любі мої, п'ятдесят мільйонів зелених загудуть. — Вона зробила коротку паузу. — Минулого тижня я знімала епізоди довкола Атени, тож бодай трохи врятувала ваші гроші.

— Клятий фільм! — не стримався Бенц. — Я ніколи не мав бажання його знімати.

Бенцова репліка розворушила всіх присутніх. Продюсер Скіппі Діер вихопився наперед:

— Не перегинай, Боббі!

А Мело Стюарт, агент Атени Аквітан, додав:

— Брехня!

Адже фільм «Мессаліна» мав однудушну підтримку, — мабуть, за всю історію студії не було картини, що так легко дістала б усі дозволи.

У «Мессаліні» йшлося про Римську імперію за часів імператора Клавдія, побачену з феміністичного погляду. Написана чоловічим пером історія змальовувала дружину імператора Мессаліну як розбещену і кровожерну шльондру, яка однієї ночі підбила всіх мешканців Риму на сексуальну оргію. Одначе у фільмі, де її життя відтворювалось через майже дві тисячі років, вона поставала трагічною героїнею, Антігоною, другою Медеєю. Жінкою, що, користуючись єдиною доступною для неї зброєю, намагалася змінити світ, у якому так усевладно панували чоловіки, що ставились до жіночої статі, половини роду людського, як до рабинь.

То був великий задум — нестримний секс в усій пишноті барв, надзвичайно актуальна й популярна тема — одначе його годилося подати так, щоб завдяки досконалій кінообгортці в усе повірили. Передусім Клавдія Де Лена створила дотепний сценарій з гострим і виразним сюжетом. Те, що за режисера взяли Діту Томмі, було правильним і з прагматичного, і з політичного погляду. Вона мала тверезе мислення і великий режисерський досвід. Атена Аквітан — ідеальна Мессаліна, і поки що на ній тримався увесь фільм. Вона була прекрасна і обличчям, і тілом, а геніальність її гри надавала всьому надзвичайної переконливості. Ба більше, вона була однією з трьох світових касових зірок жіночої статі. Клавдія зі своєю неординарною обдарованістю навіть створила для неї сцену, де Мессаліна, приваблена поширюваними на той час християнськими легендами, рятує великомучеників від неминучої смерті на арені цирку. Коли Томмі прочитала цю сцену, то сказала Клавдії:

— Стримайтесь! Це переходить всі межі!

Клавдія всміхнулася у відповідь і заперечила:

— Тільки не в кіно.

— Нам слід припинити роботу, — запропонував Скіппі Діер, — поки повернеться Атена. Це нам обійдеться у сто п'ятдесят тисяч на день. Така вже ситуація. Ми витратили п'ятдесят мільйонів. Півшляху позаду. Атену неможливо ні викреслити, ні замінити дублером. Отже, коли вона не повернеться, картина піде на смітник.

— Ні, на смітник не піде, — не погодився Бенц. — Адже страхування не передбачає відмови зірок від роботи. Якби була якась інша причина, тоді ми

б отримали страхові. Мело, це вже від вас залежить, щоб вона повернулась. Уся відповідальність на вас.

— Я й справді її агент,— ніби погодився Мело Стюарт, — але аж стільки впливу на таку жінку, як Атена, я не можу мати. Дозвольте вам іще раз нагадати. Вона справді налякана. Це не просто хвилинні примхи. Вона боїться, але ж це розумна жінка, і на страх у неї мають бути поважні підстави. Тут ситуація дуже небезпечна і вельми делікатна.

— Якщо вона завалить фільм вартістю сто мільйонів доларів,— озвався Бенц,— то вже ніколи більше не одержить роботи. Ви їй казали про це?

— Це їй відомо, — запевнив Стюарт.

— Хто ж найкраще зможе наставити її на розум?— міркував Бенц.— Скіппі, ви вже пробували і надаремно. Мело, ви вже теж намагалися. Діто, я знаю, що ти зробила все від тебе залежне. Навіть я намагався.

— Ти, Боббі, краще про себе помовч,— зауважив Мело.— Ти їй осоружний.

— Звісно, декому не подобається мій стиль,— гостро прореагував Бенц,— але до моїх слів прислухаються.

— Не гарячкуй, Боббі,— лагідно правила своєї Томмі. — Ніхто з талантів тебе не любить, але Атена має до тебе особисту неприязнь.

— Я дав їй роль, що перетворила її на зірку,— захищався Бенц.

— Зіркою вона народилася,— спокійно й переконано сказав Мело Стюарт.— Це вам поталанило, що ви її маєте.

Бенц змінив тему:

— Діто, ви її подруга. Тож ваш обов'язок — повернути її на майданчик.

— Якраз Атена мені не подруга,— заперечила Томмі.— Хіба що колега, яка поважає мене за те, що після невдалої спроби подружитися, я тактовно залишила її в спокої. Не так як ти, Боббі, ти роками не можеш відчепитися від жінки.

— Діто, хто вона така, щоб вернути від нас носа? — приязним тоном запитався Бенц.— Елі, ваше слово вирішальне.

Уся увага спрямувалась на старого, який, здавалося, вже нудьгував. Елі Мерріон був тонкий, мов олівець, і якийсь актор-зірка пожартував, що йому до черепа слід приліпити гумку, хоч у цьому жарті відчувалося більше жовчі, ніж дотепності. Мерріон мав порівняно велику голову, а його широке гориляче обличчя призначалося, певне, огряднішій людині; попри широкий ніс і товсті губи те його обличчя якимсь дивним чином видавалося великодушним, лагідним, а дехто навіть казав, що й вродливим. Виказували його очі, холодні, як сталь, вони випромінювали розум та абсолютну зосередженість, яка наганяла страх на більшість співрозмовників. Знаючи, мабуть, про це, він наполягав, щоб усі звертались до нього на ім'я.

Мерріон заговорив незворушним голосом:

— Якщо Атена не послухалася вас, дорогі мої, то не послухає й мене. Мое керівне становище на неї не вплине. Все це тим більше збиває з пантелику, що отак до смерті її перелякав безглуздий вибрик якогось недоумка. Чи не могли б ми від нього відкупитись?

— Спробуємо, — сказав Бенц,— але Атені до цього байдуже. Вона не йме йому віри.

Продюсер Скіппі Дієр додав:

— Ми намагалися взяти його за карк. У мене є приятелі в поліції, вони спробували його притиснути. Але він виявився горішком не по зубах. Його батьки — люди грошовиті й мають політичні зв'язки, а сам він затявся так, що не зрушиш.

— А скільки конкретно втрачає студія,— поцікавився Стюарт,— якщо картину закриють? Може, мені вдасться відшкодувати втрати на майбутніх кінокартинах?

Усі ніяково замовкли. Якщо Мело Стюарт знатиме справжні розміри збитків, то він, як Атенин агент, матиме в руках надто багато козирів. Мерріон не відповів, однак кивнув головою в бік Боббі Бенца. З великою нехиттю Бенц почав вищіджувати з себе:

— Фактичні витрати на цю мить становлять п'ятдесят мільйонів доларів. Гаразд, п'ятдесят мільйонів ми ще можемо проковтнути й забути. Але доведеться віддавати гроші за закордонний прокат, за тиражування на відеостудіях, до того ж не буде різдвяного «локомотивчика». Це може нам обійтися ще... — він затнувся, не бажаючи називати суму, — а до того ж слід додати прибуток, який ми втрачаємо... хай йому біс, двісті мільйонів доларів. Багато вам, Мело, доведеться відшкодовувати на нових контрактах.

Стюарт усміхнувся, подумавши, що йому доведеться підняти ціну на Атену.

— Тобто, фактично, реально виплачених коштів втрачає тільки п'ятдесят.

Коли заговорив Мерріон, від звичної лагідності в його голосі не залишилось і сліду.

— Мело, у скільки нам обійдеться повернення вашої клієнтки до роботи?

Всі зрозуміли справжній зміст сказаного. Мерріон вирішив діяти так, наче він має справу із звичайним шантажем. Для Стюарта натяк теж був украй прозорий. Скільки ти хочеш з нас здерти цією своєю дрібною обуродкою? То був прямий закид щодо його власної порядності, та в нього не виникло навіть наміру вдавати покривджену невинність. З Мерріоном таке не проходить. Якби це дозволив собі Бенц, тоді можна було б відреагувати гнівно й гостро.

У світі кіно Стюарт мав чималий вплив. Йому не було потреби лизати гузицю навіть Мерріонові. В його розпорядженні був хлівець на п'ять першорядних режисерів, не те що касових, але й справді обдарованих; двох касових зірок чоловічої статі та одну касову зірку жіночої — себто Атену. Це означає, що він мав у руках три особи, які могли дати зелене світло будь-якому кінофільмові. Та все ж мудріше не доводити Мерріона до злості. Стюарт тому й домігся впливу, що вмів обходити гострі кути. Звісно, тепер склалася виняткова ситуація, можна б і поживитись, але не дуже. Це один з тих рідкісних випадків, коли найбільший прибуток дасть щирість.

Щирість була найбільшим Стюартовим козирем, він справді вірив у те, що пропонував на продаж, а в талант Атени повірив ще десять років тому, коли ніхто навіть не чув про неї. Він вірив у нього й тепер. Одначе що він матиме з того, якщо переконає Атену повернутися під об'єктиви кінокамер? Звісно, тут можна щось заробити, звісно, і таку нагоду гріх нехтувати.

— Ідеться не про гроші, — гаряче заперечив Стюарт, упиваючись власною щирістю. — Можна запропонувати Атені ще один мільйон, і вона однаково не повернеться. Слід вирішити проблему з її так званім тривало відсутнім чоловіком.

Запанувала лиховісна мовчанка, увага кожного напружилась до краю. Аджє названо суму. Може, це перший клин?

— Грошей вона не візьме, — уточнив Скіппі Дієр.

Діта Томмі знизала плечима. Вона ні на йоту не вірила Стюартові. Бенц невідривно пас очима Стюарта, що й далі спокійно дивився на Мерріона.

Мерріон оцінив слова Стюарта правильно. За гроші Атена не повернеться. Талант ніколи не буває такий хитрий, і тому він вирішив закрити наравду.

— Мело, — сказав він, — дуже обережно поясніть вашій клієнтці, що коли вона через місяць не почне зніматися, студія припинить роботу над фільмом і візьме збитки на себе. Відтак ми позиватимемо її за все, що вона нам завинила. Їй слід також знати, що в майбутньому вона ніколи не отримав ролі в найбільшій студії Америки, — з усміхом він обвів очима усіх присутніх. — Зрештою, що там у біса якісь п'ятдесят мільйонів!

Усі розуміли, що він не жартує, що його терпець урвався. Діта Томмі занепокоїлась. Для неї цей фільм означав більше, ніж для будь-кого іншого. Він був її дитям. У разі успіху вона перейшла б у категорію тих режисерів, котрих вважали за касових. Тоді вже її згода набувала б ваги зеленого світла. Саме це занепокоєння змусило її сказати:

— Попросить Клавдію Де Лену порозмовляти з нею. Це одна з найближчих Атениних подруг.

— Не знаю, що гірше — зірка, яка злигається з кимсь із кінообслуги, чи яка дружить з письменником,— презирливо докинув Боббі Бенц.

Тут Мерріонів знов урвався терпець.

— Боббі, не внось недоречностей у ділову розмову. Попроси Клавдію порозмовляти з нею. Так чи так, а цій справі треба покласти край. У нас на черзі інші фільми.

Наступного дня студія «Лоддстоун» отримала чек на п'ять мільйонів доларів. Виписала його Алена Аквітан. Вона повертала отриманий за участь в «Мессаліні» аванс.

Отже, відтепер усе переходило до рук юристів.

Лише п'ятнадцять років знадобилось Ендрю Поллардові, щоб перетворити компанію «Тихоокеанська безпека» на найпрестижнішу охоронну організацію на Західному узбережжі. Почавши з офісу в готельному номері, він займав тепер чотириповерховий будинок у Санта-Моніці з більш як півсотнею постійного штатного персоналу, з півтисячею детективів та охоронців, що працювали за контрактом, плюс нестала резервна група, яка працювала з ним майже цілий рік.

«Тихоокеанська безпека» надавала послуги дуже багатим і дуже знаменитим. Вона захищала житла кіномагнатів як озброєною вартою, так і електронними приладами. Виділяла особистих охоронців для зірок та продюсерів. Виставляла людей в одностроях для стримування натовпів під час багатолюдних масових заходів, як-от вручення академічних нагород. Брала на себе такі делікатні справи, як контррозвідка з метою блокування можливих шантажистів.

Ендрю Поллард домігся успіху завдяки винятковому педантизмові. Він почав ставити знаки «**ВОГОНЬ БЕЗ ПОПЕРЕДЖЕННЯ**» на землях довкруг будинків своїх багатих клієнтів, уночі ті написи спалахували червоним сльезом, крім того, у кварталах навколо обгороджених мурами кам'яниць ходили його патрулі. Персонал він добирав прискіпливо і давав доволі високу платню, щоб люди дорожили своїм місцем. Таку щедрість він міг собі дозволити. Його клієнтура складалась із найзаможніших у країні людей, тож і послуги вони оплачували за найвищими ставками. А ще він був досить розумний, щоб тісно співпрацювати з управлінням поліції Лос-Анджелеса від найвищих до найнижчих чинів, мав ділові та приятельські стосунки з Джімом Лоузі, легендарним агентом, що в очах простих полісменів видавався справжнім героєм. Та найважливішим за все була підтримка «родини» Клерікуціо.

П'ятнадцять років тому, коли він був ще зеленим і трошки безтурботним службовцем поліції, його взяв на гачок відділ внутрішнього контролю управління поліції міста Нью-Йорка. Йшлося про невеличкий хабар, уникнути якого було майже неможливо. Тоді Поллард тримався твердо і не виказав вплутаних у цю аферу високих службовців. Це не втекло від уваги пішаків з «родини» Клерікуціо, довелося удатися до низки юридичних заходів, і Ендрю Поллардові запропонували угоду: звільняйся з управління нью-йоркської поліції, тоді відбудешся без покарання.

Поллард з дружиною і дитиною перебрався в Лос-Анджелес, а «родина» дала йому кошти на заснування компанії «Тихоокеанська безпека». Відтак «родина» дала знати, що Поллардовим клієнтам не слід докучати, що в їхні будинки не можна вламуватись, що їхні ювелірні прикраси не підлягають крадіжці, а якщо їх хтось помилково вкраде, їх слід негайно повернути. Ось чому вогненний напис «**ВОГОНЬ БЕЗ ПОПЕРЕДЖЕННЯ**» осявав ще й добру репутацію охоронного агентства.

Успіх Ендрю Полларда був майже містичний, на кам'яниці під його охороною ніхто ніколи не зазіхав. Особисті охоронці з його фірми були майже так само добре вишколені, як і агенти ФБР, отже, проти компанії ніколи не було позовів за зловживання, за сексуальні домагання до клієнтів або за

приставання до неповнолітніх; всі ці переступи інколи траплялись у сфері безпеки. Було, правда, кілька спроб шантажувати, бувало, що дехто з охоронців продавав скандальним газетам скандальні таємниці, але такі okazії, зрештою, неминучі. Хай там як, але справи, за які брався Поллард, виконувались чисто й ефективно.

Його компанія мала комп'ютерний доступ до конфіденційної інформації про людей на всіх суспільних рівнях. Цілком природно, що коли «родині» Клерікуціо були потрібні якісь дані, вона їх отримувала. Поллард непогано заробляв, був удачливий «родині». До того ж раз у раз траплялася робота, якої він не міг доручити своїм охоронцям, і там, де слід було вдатись до фізичного впливу, доводилось звертатися за допомогою до західного *брульйоне*.

Не бракувало доволі спритних хижаків, кому Лос-Анджелес та Голлівуд ввижались райськими джунглями, що аж кишать жертвами. Не бракувало кінодіячів, що вскочили у змащені медом пастки шантажистів, будуарних кінозірок, садомазохістичних режисерів, педофільних продюсерів — і всі вони потерпали, що їхні таємниці випливають на чисту воду. Поллард мав репутацію людини, котра залагоджувала такі справи тонко й розважливо. З ним можна було домовитись про найнижчу можливу плату, і бути певним, що ніхто не спробує шантажувати вдруге.

Боббі Бенц запросив Ендрю Полларда до свого кабінету наступного дня після вручення Оскарів.

— Мені потрібна вся інформація, яку ви могли б роздобути про особу того Боза Сканнета,— сказав він Поллардові.— Мені потрібне все про минуле Атени Аквітан. Як на таку кінозірку, ми знаємо про неї надто мало. Також я хочу, щоб ви домовились із Сканнетом. Алена потрібна нам ще на три-шість місяців для роботи над фільмом, тож із Сканнетом слід залагодити так, щоб він забрався звідси якомога далі. Запропонуйте йому двадцять тисяч на місяць, але можете торгуватися до сотні.

— А далі хай робить, що хоче?— діловито поцікавився Поллард.

— Далі нехай ним опікується влада,— відповів Бенц.— Вам, Ендрю, слід бути дуже обачним. Цей тип із впливової сім'ї. Треба, щоб на кіноіндустрію не впала тінь підозри в недозволеній тактиці, бо це може поставити хрест на картині й зашкодити студії. Тому з ним просто домовтеся. Крім того, ми пропонуємо вашій фірмі забезпечити її особисту недоторканість.

— А якщо він не погодиться? — спитав Поллард.

— Тоді доведеться вам охороняти її вдень і вночі,— відповів Бенц,— поки закінчимо фільм.

— Я міг би трошки накласти на нього лапу,— запропонував Поллард.— Звичайно, тільки в рамках закону. Чогось конкретного поки-що не скажу.

— У нього надто хороші зв'язки. Поліція старається з ним не заводитись. Навіть Джім Лоузі, хоч він і великий приятель Скіппі Дієра, не хоче брати його за карк. Навіть якщо не зважати на громадську думку, студію можуть позивати на величезні суми. Я, правда, не кажу, щоб ви з ним панькались, як з мімозою, але...

Поллард зрозумів. Трошки безцеремонності, щоб настрахати хлопця, але дати відчипного скільки попросить. Він сказав:

— Мені буде потрібний готовий контракт.

Із шухляди столу Бенц витягнув конверт.

— Він підписує три примірники, тут ще є чек на п'ятдесят тисяч як аванс. Цифри в контракті не проставлені, заповніте самі, коли домовитесь.

Коли Поллард виходив, Бенц кинув йому навздогін:

— Ваші люди на врученні Оскарів були ні до чого. Повзали, задрипанці, як сонні мухи.

Поллард не образився. Тут Бенц мав слушність.

— Там були тільки пости нагляду за порядком,— пояснив він.— Не переймайтесь. Міс Аквітан охоронятимуть найдосвідченіші з моєї команди.

Через добу вся інформація про Боза Сканнета була вже в комп'ютерах «Тихоокеанської безпеки». Йому тридцять чотири роки, випускник Техаського господарського університету, де виступав напівзахисником у збірній, відтак на один сезон перейшов у професійний футбол. Його батькові належав банк у Х'юстоні, та більше важило те, що його дядько заправляв у Техасі політичною машиною Республіканської партії і був близьким особистим другом президента. Скрізь в усе вплутані великі гроші.

Сам по собі Боз Сканнет теж був штучка. Як віце-президент батькового банку він ледь вислизнув з-під суду за махінації з нафтовими ліцензіями. Шість разів його заарештовували за фізичне насильство. Одного разу так жорстоко віддулював двох полісменів, що ті потрапили в шпиталь. До суду не дійшло тільки тому, що Боз відкупився. Не доводячи справу до суду був відкликаний позов про сексуальні домагання. Перед усім цим Боз у двадцять один рік побрався з Атенною і через рік став батьком дівчинки. Дитину назвали Бетані. Коли дружині було двадцять, вона зникла разом з їхньою дитиною.

Все це дозволило Ендрю Поллардові належно оцінити ситуацію. Сканнет як людина — лайно. Десять років носив камінь за пазухою на власну дружину, завів бійку з озброєними полісменами і був доволі дужий, щоб змусити їх лягти в шпиталь. Шанси настрахати такого дорівнювали нулю. Заплатити, змусити підписати контракт, і нехай він хоч западеться.

Поллард зателефонував Джімові Лоузі, що вів справу Сканнета в Лос-Анджелеському управлінні поліції. До Лоузі, фараона, до чийої слави він і сам хотів би дорости, Поллард відчував повагу. Стосунки між ними були ділові. Кожного Різдва Лоузі отримував від «Тихоокеанської безпеки» гарненький подарунок. Тепер Поллардові була потрібна поліційна підказка, хотілося дізнатися про все, що Лоузі мав про цій справі.

— Джіме,— почав Поллард,— ти міг би передати мені об'єктивку на Боза Сканнета? Мене цікавить його адреса в Лос-Анджелесі, і хотілося б знати про нього трохи більше.

— Жодних проблем, — згодився Лоузі,— але звинувачення проти нього були зняті. Чому він тебе цікавить?

— Просять охоронців від нього, — пояснив Поллард.— Наскільки цей тип небезпечний?

— Ідіот скажений. Якщо наблизиться, дай своїм охоронцям команду стріляти.

— Тоді ти мене заарештуєш,— сміючись сказав Поллард.— Це порушення закону.

— Звісно,— погодився Лоузі.— Буду змушений. Отаке наше задрипане життя.

Боз Сканнет зупинився у скромному готелику на Океанській авеню в Санта-Моніці, і це занепокоїло Ендрю Полларда, бо звітти було тільки п'ятнадцять хвилин машиною до будинку Атени Аквітан у Малібю-Колоні. Поллард розпорядився, щоб наряд у чотири охоронці пильнував будинок Атени, а двох поставив у готелі стежити за Сканнетом. Після цього домовився із Сканнетом про зустріч у другій половині дня.

З собою Поллард узяв трьох найдебеліших хлопців. З такими, як Сканнет, ніколи наперед не вгадаєш, що може трапитись.

Сканнет запросив їх у номер. Поводився люб'язно, привітався усміхнено, однак нічого не запропонував випити. Дивно, але на ньому був піджак і сорочка з краваткою, мабуть, аби показати, що він усе-таки банкір. Поллард назвав себе і відрекомендував своїх трьох охоронців, усі троє показали посвідчення «Тихоокеанської безпеки». Сканнет широко усміхнувся до них і сказав:

— Ви, хлопці, нівроку величенькі. Закладаюся на сто зелених, що в чесному поединку я будь-кого з вас змушу накласти в штани.

Охоронці, люди добре вишколені, тільки чемно посміхнулись у відповідь, однак Поллард вирішив за краще вдати ображеного. Гонор із розрахунку.

— Ми, пане Сканнет, прийшли у справах,— сухо почав він,— а не слухати ваші погрози. Студія «Люддстоун» ладна заплатити вам п'ятдесят тисяч негайно і по двадцять тисяч доларів щомісячно протягом восьми місяців. Усе, що від вас вимагається — це покинути Лос-Анджелес.— Поллард витяг із дипломата примірники контракту й зелено-білий чек на великому бланку.

Сканнет усе проглянув.

— Дуже простенький контракт,— сказав він.— Мені навіть не потрібний юрист. Та й гроші тут невеличкі. Я розраховував на сто тисяч наперед і по п'ятдесят щомісячно.

— Забагато,— відрубав Поллард.— У нас є судовий наказ про обмеження ваших пересувань. Якщо зайдете в квартал, де живе Алена, потрапите за ґрати. Алена перебуває під нашою цілодобовою охороною. Крім того, я виставив групу нагляду за вашим пересуванням. Отже, вважайте, що ви ці гроші просто знайшли на дорозі.

— Я, певне, мав приїхати в Каліфорнію раніше. Тут вулиці забруковані золотом. А чого ви мені взагалі платите?

— Студія має намір дати міс Аквітан деякі гарантії,— пояснив Поллард.

— То вона й справді така славетна зірка?— насмішковано протиг Сканнет.— Що ж, вона завжди вирізнялася з-поміж решти. Подумати тільки, що я трахав її по п'ять разів на день,— він вишкірив зуби в бік охоронців.— Уміє своє виторгувати.

Поллард з цікавістю придивлявся до Сканнета. Нівроку вродливий, як мужній ковбой на рекламі сигарет «Марлборо», хіба тільки шкіра червона від сонця та пиятики і статура кремезніша. І говорить з тією чарівною південною протяжністю, в якій присутні і гумор, і небезпека. Перед такими не встоюють чимало жінок. У Нью-Йорку він знав кількох схожих на нього полісменів, про яких ходила слава, як про секстероїв. Їх посилають розслідувати справи про вбивство, а через тиждень вони вже втішають удів. Якщо добре поміркувати, то й Джим саме такий. А от Поллардові тут не таланило.

— Не забуваймо про справу,— нагадав Поллард. Йому хотілося, щоб Сканнет підписав контракт і взяв чек у присутності свідків, згодом, якщо доведеться, студія могла б порушити проти нього справу про здриництво.

Сканнет сів за стіл.

— У вас знайдеться ручка?— попросив він.

Поллард дістав із дипломата ручку і вписав у пропусках суму в двадцять тисяч щомісячно. Сканнет помітив це й весело вигукнув:

— Ова, я міг отримати більше!— потім він підписав усі три примірники.— Коли я маю покинути Лос-Анджелес?

— Цього ж вечора,— відповів Поллард,— я відвезу вас у аеропорт.

— Ні, дякую,— відмовився Сканнет.— Подамся краще машиною в Лас-Вегас і там пограю на ваш чек.

— Я простежу за цим,— запевнив Поллард. Настав момент трохи показати силу.— Дозвольте вас попередити: коли ви знову з'явитесь в Лос-Анджелесі, я буду змушений заарештувати вас за здриництво.

Сканнетове червоне обличчя весело засяяло.

— Дуже б мені хотілося. Тоді я стану такий самий знаменитий, як і Алена.

Цього ж вечора група стеження доповіла, що Боз Сканнет виїхав, але тільки щоб перебратися в готель «Бeverлі-Гіллз», і вніс чек у п'ятдесят тисяч доларів на свій рахунок у «Банк оф Америка». Полларда це навело на кілька висновків. По-перше, Сканнет мав вплив, бо поселився в готель «Бeverлі-Гіллз», і по-друге, що він чхати хотів на домовленість. Поллард повідомив про це Боббі Бенцові і попросив інструкцій. Бенц попросив його, щоб він ані пари з вуст. Контракт уже показали Алені, аби заспокоїти її й переконати повернутися на знімальний майданчик. Правда, він не сказав Поллардові, що Алена розсміялася їм у обличчя.

— Можете зупинити оплату чека,— порадив Поллард.

— Ні,— не погодився Бенц.— Чек нехай реалізує, і тоді ми позивати-

мемо його за шахрайство або за здриництво, як там уже складеться. Я просто не хочу, щоб Атена довідалась, що він іще в місті.

— Я подвою число охоронців,— сказав Поллард,— але якщо він навіженний, якщо зтявсявся нашкодити, то цим не зарадиш.

— Блефує,— мовив Бенц.— Якщо першого разу ні на що не зважився, то навіщо йому це тепер?

— Можу пояснити. Ми вдерлися в його номер. І знаєте, що там знайшли? Каністрочку зі справжньою кислотою.

— Холера!— не стримався Бенц.— А в поліцію можна повідомити? Може, сказати Джімові Лоузі?

— Наявність кислоти — ще не злочин,— пояснив Поллард.— А от проникнення в помешкання — злочин. Скаинет може посадити мене за ґрати.

— Мені ви нічого не казали,— поспішив запевнити Бенц.— Цієї розмови між нами ніколи не було. І забудьте все, що знаєте.

— Звичайно, пане Бенц. Цієї інформації я навіть не впишу в рахунок.

— Вельми вдячний!— саркастично засвідчив Бенц.— Не забувайте телефонувати.

Скіппі Дієр давав інструктаж Клавдії. І, як годиться у взаєминах продюсера і сценариста, наставляв:

— Можеш буквально цілувати Атену в зад, можеш плазувати, плакати і навіть учинити істеріку. Тобі слід нагадати їй про все, що ти для неї зробила як близька і щира подруга і як колега за фахом. Ти мусиш повернути Атену до роботи.

До стилю Скіппі Клавдія вже звикла.

— А чому саме я?— спокійно запитала вона.— Ти продюсер, Діта — режисер, Бенц — президент «Лоддстоуна». Йдїть, шановні, й лижїть їй гелу. Тут у вас досвїду набагато більше, ніж у мене.

— Бо початковий задум належав таки тобі,— зтявся Дієр.— Ти задля власної вигоди написала первісний сценарій, ти підбила мене і ти умовила Атену. Якщо задум провалиться, твоє ім'я довїку пов'язуватимуть із цим провалом.

Коли Дієр вийшов і Клавдія залишилась у кабінеті сама, то зрозумїла, що він має рацію. В розпачї вона раптом подумала про свого брата, про Кросса. Він був єдиним, хто мїг тут зарадити, вчинити так, що проблеми з Бозом не буде. Її ненависною була сама думка про спекуляцію на дружбї з Атеною, вона знала, що Атена може відмовити їй, а от Кросс ніколи не відмовить. Ще ніколи не відмовляв.

Клавдія набрала телефонний номер готелю «Ксанаду», одначе їй сказали, що Кросс мав би бути в Дестамі і до завтра не повернеться. Ця звістка оживила всі дитячі спогади, які вона завжди волїла забути. Братові у Дестам Клавдія ніколи б не подзвонила. З власної волї вона нізащо не хотїла мати щось спільного з усіма Клерїкуціо. Їй ніколи не хотїлося згадувати своє дитинство, думати про батька чи про когось із Клерїкуціо.

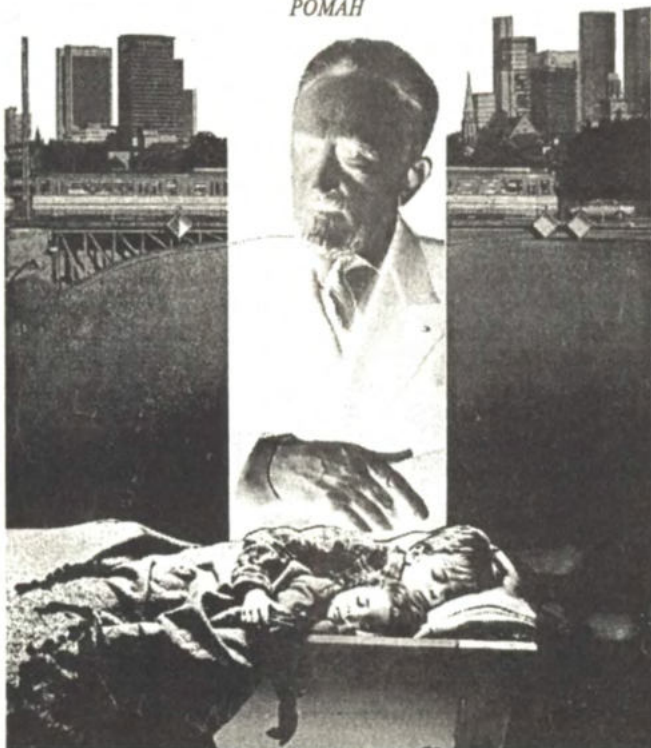
(Продовження в наступному номері)

Маріо П'юзо

ОСТАННІЙ ДОН

РОМАН

З англійської переклали Анатолій ОНИШКО та Петро ТАРАЩУК

КНИГА 2

УСІ КЛЕРІКУЦІО ТА ПІППІ ДЕ ЛЕНА

Розділ третій

Легенда про зятятість «родини» Клерікуціо народилась на Сицилії понад століття тому. Тоді Клерікуціо провадили двадцятилітню війну з «родиною»-суперником за право володіти клаптем лісу. Патріарх супротивного клану дон П'єтро Форленца лежав на смертному одрі, виживши у вісімдесятип'ятирічній боротьбі тільки задля того, щоб за який тиждень, як напроорокував лікар, сконати від серцевого нападу. Член «родини» Клерікуціо проник у почивальню вмирущого і заколов його, вигукуючи, що стариган на мирну смерть не заслужив.

Дон Доменіко Клерікуціо часто любив переповідати цю давню історію про вбивство, щоб показати, які безглузді були старосвітські методи, наголосити, що сліпа зятятість — це пуста й нерозумна бравата. Зятятість — надто цінна зброя, щоб її марнувати, тож її треба берегти тільки для важливої мети.

Доказів не бракувало, бо саме зятятість спричинилася до розгрому «родини» Клерікуціо на рідній Сицилії. Коли фашисти на чолі з Муссоліні здобу-

Продовження. Початок див. № 11— 12 1997 р.

© Анатолій Онішко та Петро Тарашук, 1998, переклад.

ли абсолютну владу над Італією, вони зрозуміли, що мафію слід знищити. Тож фашисти і заходилися її викорінювати, нехтуючи чинним законодавством і необмежено застосовуючи збройну силу. Мафію скрутили, але тисячі невинних людей разом із мафіозі потрапили за ґрати або втекли з домівок.

Тільки клан Клерікуціо мав мужність збройною силою чинити опір фашистським декретам. Клерікуціо замордували місцевого фашистського префекта, нападали на фашистські залоги. Та найбільше дошкулило фашистам те, що в Палермо, коли Муссоліні виступав з промовою, в нього пошупили дорогого капелюха та імпортну англійську парасольку. Саме цей вияв селянського гумору і презирства виставив Муссоліні на посміховисько всієї Сицилії і, зрештою, призвів до знищення клану. Провінцію затопило війською. П'ятсот членів клану Клерікуціо розстріляли на місці. Ще п'ять сотень вислали на голі кам'яні острови в Середземному морі, де були створені тоді каторжні колонії. Вижила тільки жменька людей, що справді належали до роду Клерікуціо, і юного Доменіко Клерікуціо «родина» переправила в Америку. А там, довівши, що кров своє скаже, дон Клерікуціо збудував власну імперію, виявляючи куди більшу прозорливість і промітність, ніж його предки на Сицилії. Однак він ніколи не забував, що беззаконна держава — грізний ворог. І тому дуже любив Америку.

Від найперших днів йому відкрили очі на славетний принцип американського правосуддя: краще сотня злочинців залишиться на свободі, ніж покарають одного невинного. Майже втративши дар слова від краси цієї концепції, дон обернувся на палкого патріота. Америка стала йому батьківщиною. Він нізачо б її не покинув.

Нагхнений цим відкриттям, дон Доменіко будував імперію Клерікуціо в Америці на куди ґрунтовніших засадах, ніж його рідний клан на Сицилії. Всім політичним та юридичним інституціям він засвідчував свою дружбу щедрими дарунками у вигляді готівки. Не покладалася на одне або два джерела прибутку, а урізноманітнював свою діяльність згідно з найкращими традиціями американського підприємництва. До його послуг була будівельна індустрія, утилізація сміття, різні засоби транспортування. Однак велика ріка готівки надпливала від азартних ігор, в які він був закоханий, на відміну від наркотиків, яким, хоч вони й були найприбутковіші, він не довіряв. Тому останніми роками дон дозволяв «родині» Клерікуціо оперативно втручатися тільки в азартні ігри. Решта «родин» тільки змочували дзьоб Клерікуціо краплинками в п'ять відсотків.

Через двадцять п'ять років вимряний доном план почав реалізовуватись. Тепер азартні ігри набували респектабельності і, що важливіше, дедалі більше легалізувалися. Щораз міцнішими пагонами витикались державні лотереї, якими держава обшархувала своїх громадян. Виплата вигравів розтягувалася на двадцять років, а це, зрештою, означало, що уряд взагалі не платив ніяких грошей, а давав тільки відсотки за привласнені гроші. Ще й обкладав їх податками. Дотепний жарг! Усе це дон Доменіко знав якнайдокладніше, бо його «родині» належала одна з компаній, яка влаштувала лотереї в кількох штатах за неабияку винагороду.

Однак дон розраховував на день, коли спортивні парі та заклади стануть легальними в усіх Сполучених Штатах, як легальні вони тепер тільки в Неваді. Про це він судив із тих крихт, які збирав на підпільних тоталізаторах. Прибуток лише від ігор на першість Національної ліги з американського футболу, якби спортивні парі набули легальності, сягнув би мільярда доларів тільки за один день. Такий самий прибуток дала б першість Америки з бейсболу з її сімома іграми. Університетські футбольні, хокейні, баскетбольні чемпіонати — все це повноводі потоки. Відтак складна машинерія багатих на марні сподівання спортивних тоталізаторів обернеться на легальні золоті копальні. Дон знав, що сам він не дочекається того переможного дня, але що за світ відкриється перед його дітьми! Клерікуціо зрівняються з князями доби Відродження. Вони стануть покровителями мистецтв, радниками і головами урядів, їх ушанують підручники історії. Доземна золота мантія замете со-

бою сліди їхнього походження. Всі його нащадки, всі прибічники, всі його справжні друзі забезпечать себе навічно. Звичайно, в донових мріях поставало цивілізоване суспільство, що, як велике дерево, сипало плодами, які годують і захищають людський рід. Одначе за коріння цього дерева мав би правити безсмертний змій «родини» Клерікуціо, всмоктуючи поживу з невичерпного джерела снаги й сили.

Якщо «родина» Клерікуціо була святою церквою для багатьох розпорошених по всіх Сполучених Штатах мафіозних імперій, то голова «родини» дон Доменіко Клерікуціо був її папою, якого шанують не лише за розум, а й за силу.

Ще дон Клерікуціо поважали за суворі моральні принципи, які він утверджував у «родині». Всі чоловіки, жінки й діти щілковито відповідали за власні вчинки, попри всілякі там афективні стани, докори сумління чи тяжкі обставини. Суть людини визначають вчинки, а слова — то полова на вітрі. Дон зневажав будь-яку соціологію і всю психологію. Як побожний католик він вірив: розплата за гріхи має відбутись на цьому світі, прощення — на тому. Кожен борг має бути оплачений, і на цьому світі донові присуди були вельми суворі.

Так само суворо дон дотримувався вірності. Передусім — його кривні, на другу місці Бог (хіба він у домі не мав приватної каплиці?), а третьою чергою — обов'язки щодо підданих у межах володінь «родини» Клерікуціо.

Щодо суспільства, щодо уряду — то вони, попри весь донів патріотизм, ніколи не вписувались у його розрахунки. Дон Клерікуціо народився на Сицилії, де суспільство і уряд були його ворогами. Його концепція нескутої волі була дуже однозначною. Або ти йдеш у рабство, щоб заробляти на хліб насущний, втративши гідність і надію, або заробляеш на хліб як людина, що змушує себе поважати. «Родина» — ось твоє суспільство, каратиме тебе Бог, а захистять — твої поплічники. Тільки перед ними в усьому світі ти маєш обов'язки: щоб вони мали шматок хліба на столі, повагу від людей і щит від людської покари.

Не для того дон вибудовував імперію, щоб його діти та онуки якогось дня розчинилися в масі безпорадних людей. Він здобував і далі здобуватиме владу так, щоб ім'я і статки «родини» існували довго, як сама церква. Хіба може людина мати вище призначення, ніж на цьому світі заробляти на хліб насущний, а на тому — постати перед Всемилосердним? А щодо ближніх та їхніх недосконалих суспільних структур, то пішли вони під три чорти.

Дон Доменіко вів свою «родину» аж до вершин могутності. І робив це з жорстокістю Борджія і з витонченістю Макіавеллі плюс вагоме американське підприємницьке ноу-хау. А передусім із патріархальною любов'ю до своїх прибічників. Чесноти винагороджувались. За кривду — відплата. Прожиток гарантований.

Нарешті, як і планував дон, Клерікуціо здобули такі висоти, що відпала потреба брати участь у звичайних операціях кримінального характеру, хіба що цього вимагали аж надто скрутні обставини. За баронів-виконавців, або *брульйоне*, правили здебільшого члени інших мафіозних «родин», а коли тим «родинам» доводилось ускочити в халепу, вони йшли до Клерікуціо з капелюхами в руках. В італійській мові слова «барон» і «брульйоне» римуються, а серед простолюду словом «брульйоне» називають тих, хто сидить на побігеньках. Якраз донова дотепність, натхнена безперервними проханнями баронів допомогти, перетворила слово «барон» на «брульйоне». Клерікуціо замирювали їх між собою, витягали з-за ґрат, переховували їхні незаконні прибутки в Європі, влаштовували безпечні коридори для контрабанди наркотиків у Америку, використовували свій вплив на суддів та різні урядові інстанції, як федеральні, так і окремих штатів. Допомогати в стосунках із муніципалітетами, як правило, не було потреби. Якщо місцевий *брульйоне* не міг дати собі ради у місті, де жив, то він не був вартий і дрібки солі на свій кусень хліба.

Економічний геній Джорджіо, старшого сина дона Клерікуціо, покріплю-

вав впливовість «родини». Неначе яка пралія-чарівниця, він відмивав потужні струмені брудних грошей, що їх сучасна цивілізація вибльовувала із власних нутроців. Саме Джорджіо завжди намагався погамувати батькову зятятість. Понад усе Джорджіо пильнував, щоб «родина» Клерікуціо трималась якомога далі від поля зору громадської уваги. Тому навіть для владних структур «родина» Клерікуціо існувала, мов якийсь НЛО. Оком щось там мимохідь схоплювали, ширились непевні чутки, казочки про крутість і великодушність її членів. Були якісь згадки в картотеках ФБР та поліції, але не з'являлось ніяких публікацій навіть у тих газетах, що прославились описом звитяг решти мафіозних «родин», які самі себе занастили через власну легковажність та егоїзм.

Не те що «родина» Клерікуціо була зовсім беззубим тигром. Молодші брати Джорджіо, Вінсент і Петі, хоч і не обдаровані таким, як у нього, розумом, зятятістю майже рівнялися з доном. У Бронкському анклаві, завжди населеному італійцями, Клерікуціо мали на кого покластися. У цьому анклаві, що складався з сорока квадратних кварталів, можна було б знімати фільми про стару Італію. Серед його мешканців не було бородатих хасидів-євреїв, чорношкірих, азіатів та всілякої богеми, і ніхто з них не мав там жодного бодай невеличкого підприємства або майна. Не було навіть жодного китайського ресторану. Вся нерухомість на цих теренах або належала Клерікуціо, або перебувала під їхнім контролем. Звичайно, траплялося, що дехто з нащадків порядних італійських багьків відпускав довгі косми і вважав себе за гітариста-бунтівника, але таких підлітків спроваджували до родичів у Каліфорнію. Чисельність мешканців Бронкського анклаву поповнювали шороку коштом ретельно просіяних іммігрантів з Сицилії. Бронкський анклав, що його обступили довкола райони з найвищим у світі рівнем правопорушень, був островам, де не знали злочинності.

Піппі Де Лена від мера Бронкського анклаву виріс до *брульйоне* лас-вегаського регіону в справах «родини» Клерікуціо. Та безпосередньо він усе ж підпорядковувався Клерікуціо, яким досі були потрібні його специфічні таланти.

Піппі втілював саму сутність того, що називалося «кваліфікацією», тобто був «фахівець» високої проби. Він почав рано, набиваючи руку з сімнадцятирічного віку, і в його виконавській діяльності найдужче вражало використання гароти. Адже юнаки в Америці через свою неоперену гординю з презирством ставились до шовкових шнурків. До того ж він був вельми дужий фізично, високий, а своїм дебелим тілом наганяв страх. Звичайно, вогнепальною зброєю та вибухівкою він володів не менш майстерно. Якщо все це відкинути, то природжена життєрадісність робила Піппі просто чарівним, а завдяки природній невимушеності манер він прихилив до себе геть кожного, а жінки захоплювались його галантністю, наполовину сицилійсько-старосвітською, наполовину американсько-кіноекранною. Хоч до роботи він ставився якнайповажніше, та був переконаний, що життя створене для втіх.

Піппі не був позбавлений невеличких слабкостей. Як пив, то від щирого серця, не обминав азартних ігор, занадто волочився за спідницями. Він був не такий безжалюїний, як хотілося б донові, може, тому, що надто полюбляв добре товариство. Однак всі його слабкості якимсь дивним чином сприяли ще більшій ефективності його роботи. Він належав до тих людей, хто своїми вадами радше виводить із тіла отруту, ніж дозволяє їй нагромадитись.

Звісно, його кар'єрі сприяло те, що він доводився донові небожем. Належав до кривних, а це багато важило, коли Піппі порушив родинну традицію.

Ще нікому не вдалося прожити без помилок. У двадцять вісім років Піппі Де Лена одружився з кохання, ще й ускладнивши свою помилку тим, що взяв собі за дружину абсолютно не підходящу для «фахівця» жінку.

Її звали Наліна Джесап і вона танцювала на естраді готелю «Ксанаду» в Лас-Вегасі. Піппі завжди з гордістю наголошував, що вона була не з тих, хто в першому ряду хизується ципьками і гепою, вона була *танцюристка*. До того ж, за мірками Вегаса, її вважали інтелігентною. Вона була начитана, ціка-

вилася політикою, а оскільки походила з роду справжніх американців, — білих англосаксів-протестантів із Сакраменто в Каліфорнії, — шанувала старожитні цінності.

Вони були повними протилежностями. Із сфери інтелектуального Піппі не цікавило нічого, читав він зрідка, музики не слухав, не ходив ні в кіно, ні в театр. Обличчям Піппі нагадував буйвола, Наліна — квіточку. Піппі був увесь назовні, міг заворожити співрозмовника, та все ж від нього віяло страхом. Наліна була такої лагідної владчі, що жодна з її подруг-танцівниць і статисток ніколи не спромоглася підбити її на скандал, які не раз вибухали в їхньому гурті просто з нудьги.

Тільки одне єднало Піппі й Наліну — танець. Бо Піппі Де Лена, грізний «молот» «родини» Клерікуціо, тільки-но ступивши на танцювальний паркет, одразу перетворювався на простакуватого мудрагеля. В танці зосереджувалась для нього поезія, якої він не тямив читати, середньовічна галантність святих лицарів, ніжність, вишуканість кохання; то була єдина мить, коли він сьгавав того, чого не спромагався розуміти.

Наліні Джессап танець давав нагоду зазирнути в глибини його душі. Коли вони, перед тим як податись до ліжка, танцювали нескінченні години, це перетворювало їхнє кохання на щось ефірне, на справжнє єднання споріднених душ. Під час танцю — чи то на самоті в Налініній квартирі, чи то на танцювальних паркетах вегаских готелів — Піппі завжди щось розповідав їй.

Оповідач з нього був неабиякий, і то завжди з цікавими історіями напихаваті. Своє захоплення Наліною Піппі висловлював улесливо й дотепно. Його чоловіче єство приголомшувало, але він складав цю потугу до її ніг, наче раб, і покірливо слухав її. Він лишався нею і зацікавлено слухав, коли вона заводила мову про книжки і театр, про обов'язок демократії підтримувати всліджених, про права негрів, визволення Південної Африки, обов'язок годувати знедолених у третьому світі. Такі сентименти зворушували Піппі. Для нього вони звучали, мов далека екзотика.

Важило те, що вони влаштуовували одне одного в ліжку, що їхні протилежності взаємно притягувались. Посприяло їхньому коханню й те, що перед Піппі поставала справжня Наліна, а справжнього Піппі Наліна ніколи не бачила. Вона бачила тільки чоловіка, який її обожнював, засипав подарунками, вислуховував її мрії.

Вони побралися через тиждень після знайомства. Наліні виповнилось тільки вісімнадцять років, і когось кращого в житті вона не бачила. Піппі було двадцять вісім, і він був широко закоханий. Його також виховували на старожитніх цінностях, бачених, правда, з протилежного боку, і вони обоє прагнули створити сім'ю. На той час Наліна була вже сиротою, а Піппі не поспішав розповідати Клерікуціо про своє нове захоплення. До того ж схвалення він не сподівався. Краще поставити їх перед фактом, а далі все потихеньку владнається. Вони повінчалися у сектантській церкві.

І тут Піппі не зовсім угадав. Його одруження дон Клерікуціо схвалив. Як він часто приказував: «Найперший життєвий обов'язок чоловіка — самому заробляти на прожиток, але навіщо заробляти, коли не мати ні жінки, ні дітей?» Дона натомість образило, що з ним не лорядились, що не справили весілля як великої «родинної» події для всіх Клерікуціо. Зрештою, в жилах Піппі текла кров Клерікуціо.

Своє ставлення дон висловив уїдлигим «Хай собі танцюють під три чорти», та попри все послав щедрі весільні подарунки. Величезний «б'юік», право власності на інкасаційне агентство, яке на той час давало королівський прибуток у сто тисяч доларів на рік, підвищення. Піппі Де Лена мав і далі служити «родині» Клерікуціо вже як один з тісно пов'язаних із нею *брульйоне* на Заході, але від Бронкського анклаву його відлучили, бо хіба може некатоличка жити в гармонії з правовірними? Для всіх них вона була така ж чужа, як мусульмани, чорношкірі, хасиди та азіати, для яких двері були завжди зачинені. Одне слово, хоч Піппі і залишився «молотом» «родини», хоч він і був бароном у регіоні, дешицю свого впливу в дестамському палаці він утратив.

На негучній скромній церемонії одруження старостою і боярином водночас був Альфред Гроневельт — власник готелю «Ксанаду». Після всього він улаштував невеличку вечерю, де наречена і наречений протанцювали ціліснічку ніч. Наступні роки позначились зародженням та зміцненням щирої і відданої дружби Гроневельта й Піпії.

Подружнє життя тривало достатньо довго, щоб Наліна привела на світ двох діточок — сина й доньку. Хлопчика при хрещенні нарекли Кроччіфіксіо, але завжди називали Кроссом, у десять років він уже був маминою подобою — мав зграбну будову і майже по-жіночому вродливе обличчя. Одначе фізичну силу та виняткову спритність він успадкував від батька. Молодша від нього дев'ятирічна Клавдія зовнішністю нагадувала батька, грубі риси обличчя не робили її бридкою тільки завдяки дитячій свіжості та невинності, але від батькових талантів їй не дісталось нічого. Натомість від Наліни їй перейшло замилювання до книжок, музики і театру, лагідність материного серця. Цілком природно, що Кросс і Піпії були близькі між собою, а Клавдія тісніше горнула до матері, до Наліни.

За одинадцять років до того, як сім'я Де Ленів розпалася, ще все було гаразд. Піпії утвердився у Вегасі як *брульйоне*, як інкасатор готелю «Ксанаду», і далі прислужувався як «молот» «родині» Клерікуціо. Розбагатів, жив на широку ногу, хоча, як звелів дон, не хизувався цим. Пив, грав, танцював із дружиною, бавився з дітьми й намагався підготувати їх до переходу в доросле життя.

Не бідне на небезпеки власне життя навчило Піпії зазирати далеко наперед. Це була одна з заповорок його успіху. Дуже рано він почав дивитись на Кросса не як на дитину, а як на Кросса дорослого мужа. Він хотів, щоб у майбутньому той муж став його спільником. Або ж, мабуть, йому хотілося мати в житті хоч єдину близьку живу істоту, на яку він міг би беззастережно покластися.

Тому Піпії й виховував Кросса, показував усілякі викрутні в азартних іграх, брав із собою на обіди до Гроневельта, щоб Кросс міг послухати оповіді про різні способи, якими намагаються обшахрувати казино. Гроневельтовим вступним словом завжди було: «Мільйони людей щоночі забувають про сон і вираховують, як обдурити моє казино».

Піпії брав Кросса на полювання, учив білувати і тельбушити дичину, при звичаював до запаху крові і вигляду власних закривавлених рук. Змусив Кросса ходити на тренування з боксу, аби син пізнав, що таке біль, учив користуватися вогнепальною зброєю і доглядати її, одначе про гароту ніколи не прохопився; зрештою, то була його власна розвага, не така вже й практична з погляду сьогодення. До того годі було б пояснити хлопцеві матері призначення тієї мотузки.

«Родина» Клерікуціо мала простору мисливську хатину в горах Невади, і Піпії проводив там сімейні відпочинки. Він брав дітей на полювання, поки Наліна в затишку хатини заглиблювалась у свої книжки. На полюванні Кросс легко підстрілював вовків і оленів, деколи навіть пум та ведмедів, а це свідчило про Кроссову здібність, про те, що йому легко давалося володіння зброєю, що він обережний з нею, не розгублювався в мить небезпеки, ніколи не кривився, сягаючи рукою в закривавлені нутроші та слизькі кишки. Відрубуючи кінцівки і голови, розбираючи здобич, він ніколи не виказував гидливості.

Клавдія, правда, не мала таких чеснот. Вона здригалася від пострілу і відверталася, коли білували оленя. Після кількох мисливських виправ вона відмовилась покидати хатину і проводила час із матір'ю, читаючи або прогулюючись уздовж недалекого потоку. Клавдія навіть відмовлялась рибалити — їй нестерпно було всаджувати гострий сталевий гачок у м'якого хробака.

Піпії зосередився на синові. Він виклав йому основи доброго поводження. Ніколи не виказувати найменшого гніву, нічого про себе не розповідати. Викликати в усіх повагу до себе ділом, а не словами. Шанувати своїх кривних родичів. Азартна гра — це відпочинок, а не спосіб заробити на прожит-

тя. Любити батька, матір, сестру, та боронь Боже любити іншу, крім власної дружини, жінку. А дружина — це жінка, яка народжує твоїх дітей. А коли вже є дружина й діти, ти приречений діставати їм хліб насущний.

Кросс був такий хороший учень, що батько захоплювався ним до нестями. Йому подобалось, що Кросс дуже схожий на Наліну, що успадкував її граційність, і був її справжньою подобою, не маючи тих інтелігентських ди-вацтв, які ось тепер доводять сім'ю до руїни.

Піппі ніколи не вірив у донову мрію, що все молодше покоління увіллється в законслухняне суспільство; він навіть не вірив, що дон обрав найкращий напрямок діяльності. Геній старигана він визнавав, але великий дон мав свої романтичні забаганки. Хай там як, але батькам завжди хотілося, щоб сини працювали разом з ними, були схожі на них; кров залишається кров'ю, і її ніколи не змінити.

Саме в цьому Піппі мав рацію. Попри всі донові прогнози навіть його власний онук Данте, як виявилось, не вкладався у великі задуми. В Данте озвалася давня сицилійська кров, він був пожадливий до влади і нестримний. Він ніколи не вагався порушити чи то закони суспільства, чи то закони Господні.

Коли Кроссові було сім років, а Клавдії шість, Кросс, агресивний від природи, взяв собі за звичку стусати Клавдію кулаком у живіт, навіть у батьковій присутності. Клавдія плакала й просила захисту. Піппі, як батько, міг цю проблему вирішити різними шляхами. Міг гримнути на Кросса, щоб той припинив, а коли б син не послухався, — підняти його за комір і потрусити в повітрі, як робив уже не раз. Міг наказати Клавдії дати злачі. Міг дати Кроссові прочухана, як бувало вже раз чи двічі. Та одного разу, мабуть, тому, що щойно пообідав і йому було ліньки, чи, радше, тому, що Наліна завжди сварила, коли в стосунках з дітьми він удавався до сили, Піппі спокійно запалив сигару і сказав Кроссові:

— За кожен удар по сестрі я їй дамиму долар.

А оскільки Кросс і далі стусав сестру, Піппі обсилав зраділу Клавдію зливою доларових банкнотів. Кросс, украй розстроений, нарешті вгомонився.

Піппі засипав дружину подарунками, але то були подарунки господаря рабові. То були хабарі, щоб дружина заплющила очі на власне рабство. Дорогі і то ще й як дорогі: каблучки з діамантами, хутра, подорожі до Європи. Для відпочинку він купив їй будиночок в Сакраменто, бо вона ненавиділа Вегас. Коли дарував їй «бентлі», то, вручаючи автомобіль, одягся в шоферську уніформу. Перед самим кінцем їхнього подружнього життя подарував їй старовинний перстень з сертифікатом, що він належить до цінностей родини Борджія. Єдине, в чому Піппі її обмежував, то це в користванні кредитними картками: вона мала оплачувати їх грошима, виділеними на хатні потреби. Сам Піппі картками ніколи не користувався.

Його лібералізм виявлявся в іншому. Наліні була надана повна особиста свобода: Піппі не був ревнивим чоловіком-італійцем. Хоч сам він, окрім як у справах, за кордон ніколи не їздив, Наліна могла з подругами подорожувати до Європи, бо їй так кортіло оглянути лондонські музеї, побувати на балеті в Парижі, послухати італійську оперу.

Інколи Наліні ставало дивно, що Піппі її нітрішки не ревнує, і тільки з роками вона зрозуміла, що жоден чоловік з їхнього кола не наважився б до неї залиятись.

Про їхнє одруження дон Клерікуціо колись саркастично відгукнувся:

— Невже вони гадають, що все життя танцюватимуть?

Час показав, що ні. Як танцюристка Наліна була не дуже добра, щоб досягти вершини: хоч як дивно, але їй стали на заваді задовгі ноги. Не могла вона стати й найманою дівчиною для вечірок, бо трактувала життя надто поважно. Саме тому Наліна була наче створена для сім'ї. І перші чотири роки вона тішилася щастям. Доглядала діточок, ходила на лекції в Невадський університет і жадібно читала.

А от Піппі втратив інтерес до навколишнього: його не обходили проблеми

тих чорношкірих скигліїв, які не годні навіть навчитися красти так, щоб їх не ловили, а коли йдеться про корінних американців, отих індіанців, то, хто вони є, нехай забираються під три чорти. Дискусії про книжки чи музику взагалі лежали за межами його культурних обривів. А Налініна вимога, щоб він ніколи не смів ударити власних дітей, просто спантеличила його. Адже малі діти такі ж нерозумні, як худоба, і як змусити їх поводитись пристойно, не давши прочухана? Адже він завжди дивився, щоб не завдати їм шкоди.

Отож на четвертому році подружнього життя Піппі став заводити коханок. Одну в Лас-Вегасі, одну в Лос-Анджелесі і одну в Нью-Йорку. Наліна відплатила тим, що здобула вчительський диплом.

Наліна й Піппі старались як могли зберегти сім'ю. Любили дітей і намагались зробити їхнє життя приємним. Довгі години Наліна разом з дітьми читала, співала і танцювала. Шлюб тримався ще й на доброму гуморі Піппі. Його життерадісна та буйна натура якось загладжувала недогоди між чоловіком і дружиною. І син, і дочка любили матір і шанували батька. Матір — бо вона така мила, лагідна, вродлива і сповнена щедрої любові, батька — бо він сильний.

І батько, і мати були прекрасними вчителями. Від матері діти навчилися чемної поведінки, добрих манер, танців, вміння одягатись і охайності. Батько вчив крутитися в житті, оберігати себе від травм, грати в азартні ігри та підтримувати тіло в добрій формі за допомогою спорту. За те, що батько деколи прикладав до них руку, вони ніколи не ображались. Головним чином тому, що батько чинив так тільки задля науки, ніколи при цьому не злостився, а згодом ніколи не дорікав.

Кросс ніколи не відчував страху, але його можна було перекопати. Клавдії бракувало братової відваги, та вона була по-своєму непоступлива. Багато важило й те, що діти ніколи не знали безгрошів'я.

Минали роки, і Наліні все більше впадали в око певні обставини. Попервах дрібниці. Коли Піппі учив дітей грати в карти — покер, очко, джін — то шахрував і відкирав усі їхні кишенькові гроші. Відтак, наприкінці, піддавався, і дітям здавалося, ніби їм неймовірно щастить, потім вони засинали з радісним відчуттям перемоги. Найдивовижнішим було те, що дитиною Клавдія любила азартні ігри куди більше за Кросса. Згодом Піппі завжди демонстрував, як він їх піддурював. Наліна гнівалася, вона відчувала, що життями дітей він грав так само, як і її власним. Піппі виправдовувався тим, що так треба для виховання. Вона заперечувала, що це не виховання, а розбещення. Він казав, що хоче підготувати їх до реалії життя, вона ж хотіла навчити їх бачити красу. У Піппі в гаманці завжди було надто багато готівки, обставина така ж підозріла в очах дружини, як і в очах лодаткового інспектора. Правда, Піппі був власником прибуткового підприємства — інкасаційного агентства — однак, як на таку незначну сферу підприємництва, вони жили надто заможно.

Коли сім'я відпочивала на Сході і навідувалась до сім'ї Клерікуціо, Наліна не могла не помітити тієї шани, з якою ставились до Піппі. Вона зауважила, які запобігливі, на відміну від ставлення до решти людей, були з ним чоловіки, їй упали в око довгі розмови чоловіків на самоті.

Були й інші дрібниці. Піппі принаймні раз на місяць відлучався кудись у справах. Вона ніколи не знала подробиць його поїздок, а він ніколи ні про що не розповідав. Піппі мав дозвіл на вогнепальну зброю, що, зрештою, природно для людини, яка провадить інкасацію великих сум грошей. Піппі був дуже обережний. Ні Наліна, ні діти ніколи не мали доступу до зброї, набой він тримав під ключем у окремих шухлядах.

З роками поїздки Піппі почастишали, Наліна більше часу проводила вдома з дітьми. У ліжку Піппі й Наліна ставали дедалі чужіші одне одному, і хоч Піппі в пристрасні демонстрував щораз більше ніжності та розуміння, вони все більше й більше віддалялись одне від одного.

Людині неможливо роками приховувати свою справжню вдачу від того, хто живе з нею поруч. Наліна бачила, що Піппі живе тільки власними забаганка-

ми, що він схильний до насильства від природи, хоч ніколи не показує силу в стосунках з нею. Піппі був потайливий, дарма що вдавав щиросердність, а за його люб'язністю чаїлася невідома небезпека.

Він мав невеличкі примхи, що інколи видавалися милими. Наприклад, усі навколо нього неодмінно мали поділяти його власні вподобання. Якось вони запросили одне подружжя на вечерю до італійського ресторану. Подружжя не дуже полобляло італійської кухні і їло мало. Коли Піппі помітив це, то не спромігся доісти власної порції.

Інколи Піппі розповідав про свою роботу в інкасаційному агентстві. Його клієнтами були майже всі значні готелі у Вегасі, він збирав гроші за непокриті маркери в клієнтів, які відмовлялися платити. Наліні Піппі щоразу казав, що до насильства вони ніколи не вдаються, тільки до особливих методів переконування. Адже повернути власний борг — це справа честі, кожен має відповідати за свої вчинки, і Піппі особисто ображало, коли поважні люди не завжди дбали про своє добре ім'я. Лікарі, юристи, президенти корпорацій були ласі на приємні послуги з боку готелю, а згодом відмовлялися виконувати свою частину джентльменської угоди. Та змусити їх платити було легко. Приходиш в установу і здіймаєш бучу, щоб чули клієнти та співробітники. Розігруєш сцену, жодних погроз, обзиваєш їх легкодухами, розбещеними гравцями, які нехтують роботою і грузнуть у нечесті.

З дрібними підприємцями було важче, бо то скнари, які мудрують, як за цента купити долар. Траплялися й мудрагелі, які виписують непокриті чеки, а потім виправдовуються, буцімто сталася помилка. Улюблені викрутні. Дають тобі чек на десять тисяч, коли на рахунку у них заледве вісім. Але Піппі мав доступ до банківської інформації, тож він усього-на-всього вносив на рахунок клієнта ще дві тисячі доларів і знімав усі десять. Піппі задоволено сміявся, пояснюючи Наліні такі вдачі ходи.

Та найважливішою частиною його роботи, розказував Піппі, було не тільки змусити гравця розрахуватися з боргами, а й переконати його грати далі. Цінувався навіть ушент прогорілий гравець. Адже він мав роботу. Заробляв гроші. Отже, тобі слід відтермінувати його борг, спонукати грати в твоєму казино без кредиту і розплатитись, коли виграє. Якось увечері Піппі розповів Наліні про неймовірно, як на нього, смішний випадок. Того дня він працював у своїй конторі, розміщеній у невеликому торговельному пасажі поблизу готелю «Ксанаду», і почув на вулиці стрілянину. Він вискочив якраз учасно, щоб побачити двох озброєних чоловіків, які вибігали з сусідньої ювелірної крамниці. Без довгих вагань Піппі вихопив пістолета і почав стріляти по них. Ті вскочили в автомобіль, який стояв напоготові, і злізли. Через кілька хвилин примчала поліція і, допитавши всіх, заарештувала Піппі. Звісно, вони знали, що в нього був дозвіл на зброю, але своїми пострілами він скоїв злочин «створення небезпеки для навколишніх через необережність». Альфред Гроневельт мав іти в поліційний відділок і забирати його на поруки.

— І навіщо я туди ліз? — дивувався Піппі.— Альфред сказав, що в мені просто озвався мисливець. А я тут нічого не розумію. Адже я стріляв по грабіжниках! Хіба я не боронив суспільство? А вони мене під замок. Вони мене під замок!

Однаке ці маленькі демонстрації власної вдачі були певною мірою розрахованими хитрощами з боку Піппі, щоб Наліна могла бодай пізнати частину його вдачі, не заглиблюючись у справжні таємниці. Остаточо зважитись на розлучення її змусив арешт Піппі Де Лени за вбивство...

Денні Фуберта, власник одного нью-йоркського бюро подорожей, купленого колись за прибутки від лихварства під прикриттям тепер уже згаслої «родини» Сантадіо, більшість свого заробітку мав як агент-вербувальник для Вегаса.

Агент-вербувальник підписував із якимсь вегаським готелем контракт на доставку в готельні лежача аматорів відпочинку за гральним столом. Щомісяця Денні Фуберта організовував чартерний рейс на «Боїнгу-747» і наwerbбу-

вав близько двох сотень клієнтів для відвідин готелю «Ксанаду». За твердо встановлену плату в тисячу доларів клієнт мав безплатний переліт з Нью-Йорка у Вегас і назад, безкоштовні напої та сніданок у літаку, безкоштовний номер, харчування і напої в готелі. У Фуберти завжди був довгий список тих, хто стояв на черзі, а клієнтів він добирив дуже ретельно. Придатними були люди з добре оплачуваною роботою, хоча не конче легальною, і вони мали грати в казино принаймні чотири години щодня. І, звичайно, по змозі їм годилося відкрити кредит у касі готелю «Ксаналу».

Одним з найвагоміших активів Фуберти була його дружба з віртуозами шахрайств, грабіжниками банків, наркодільками, контрабандистами цигарок, шантажистами гуртових складів готового одягу та з іншими покидьками, які незле заробляли, бабраючись у намулі на нью-йоркському дні. Якраз такі люди були найпершою клієнтурою. Зрештою, вони майже завжди опинялися у стресових ситуаціях, і тому, звісно, потребували відпочинку та якогось час від часу розслаблення. Вони уривали величезні суми брудних грошей, до того ж готівкою, і тому полюбляли азартні ігри.

За кожен рейс із двома сотнями завербованих, яких Денні Фуберта доправляв у «Ксанаду», йому належав твердий гонорар у двадцять тисяч доларів. Інколи, коли клієнти «Ксанаду» програвалися вшент, йому перепали преміальні. Отже, все вкупі давало йому масенський місячний прибуток. На своє лихо, Фуберта теж не був позбавлений слабкості до азартних ігор. І настала мить, коли його борги перевищили розмір надходжень.

Людина винахідлива, Фуберта швидко придумав спосіб знову стати платоспроможним. У його обов'язки входило санкціонувати надання гравцям кредиту з боку казино.

Фуберта змовився з бандою дуже досвідчених збройних грабіжників. Спільно вони висиділи план викрадення з готелю «Ксанаду» восьмиста тисяч доларів.

Усіх чотирьох Фуберта постачив документами, в яких вони значились оптовиками готового одягу з величезними можливостями отримувати кредити. Ці дані він сфальшував у файлах свого бюро. На підставі отих «вірчих грамот» він дав добро на кредитний ліміт по двісті тисяч зелених. А відтак долучив своїх спільників до списку пасажирів на чартерний рейс.

— О, та в них був справжній пікнік!— оцінив згодом Гроневельт.

За два дні перебування в готелі Фуберта і його згряя накрутили шалені рахунки за обслуговування в номерах, частували вечереми гарненьких хористок, підписувалися за подарунки в сувенірному кіоску, але все це дрібниці. Вони взяли в казино чорні фішки й підписали свої маркери.

Змовники поділилися на дві групи, одні ставили проти того, хто кидав кості, інші — разом з ним. У такий спосіб вони могли програти тільки якийсь дріб'язок або вийти на нічию. Ось так на підписані маркери вони витягли з казино на один мільйон фішок, які Фуберта згодом обернув на готівку. Вдавали, ніби безгямно грають, а насправді переливали з пустого в порожнє. З боку гра видавалася мало не гравецьким шаленством. Вони уявили себе акторами, замовляли кості, аж нетямилися, програючи, і нестримно раділи при виграшах. Під кінець дня віддали свої фішки Фуберті, щоб той обміняв їх на гроші, і підписали маркери, щоб узяти з каси нових фішок. Коли через два дні комедія скінчилася, синдикат став багатіший на 800 000 доларів, усі його члени — ошасливленими споживачами послуг вартістю у двадцять тисяч, крім того, в касі казино на їхніх маркерах був записаний мільйон доларів.

Денні Фуберта, як головний ідеолог, отримав чотириста тисяч, а четверо збройних грабіжників цілком удовольнилися своєю часткою, надто коли Фуберта пообіцяв їм ще одну таку акцію. Що може бути кращого за довгий вихідний у гранд-готелі з безкоштовним частуванням і питвом, з гарненькими дівчатками. Ще й по сотні тисяч на додачу. Звісно, це набагато краще, ніж грабувати банк і важити власним життям.

Гроневельт викрив шахрайство наступного дня. В щоденному звіті цифри на маркерах були зависокі навіть для Фубертиних клієнтів. Програш за сто-

лом, сума грошей, що залишилась після нічної гри, була замалою, якщо взяти до уваги розміри ставок. Гроневельт розпорядився принести відеозапис із спостережної камери «Око небесне». Йому вистачило менше десяти хвилин, щоб збагнути всю операцію і переконатись, що ті маркери на мільйон доларів — однаково, що туалетний папір, записані на них прізвища несправжні.

Його першою реакцією було нестримне обурення. За всі роки його обшарувували безліч разів, але таке шахрайство було вкрай примітивне. А він же прихильно ставився до Денні Фуберти — ця людина принесла «Ксанаду» чимало доларів. Що скаже Фуберта, він знав наперед: його також ввели в оману фальшиві документи, він теж став невинною жертвою.

Гроневельта прикро вразила некомпетентність персоналу казино. Розпорядник столу і старший залу мали б уловити перехресні ставки. Трюк нехитрий. Та коли людям ведеться добре, вони розм'якають, і Вегас тут не виняток. Гроневельт скрушно подумав, що доведеться вигнати і розпорядника, і старшого залу, принаймні відіслати назад крутити колесо рулетки. Тільки з одним він не мав права зволікати. Доведеться всю справу Денні Фуберти передати в руки Клерікуціо.

Передусім він викликав у готель Піппі Де Лену і показав йому документи та плівку з «Ока небесного». Фуберту Піппі знав, а знімки чотирьох його спільників, Perezніті з відеоплівки, дав йому Гроневельт.

Піппі похитав головою.

— Як, у біса, гадає Денні з усього цього виплутатись? Я думав, що в цього пройдисвіта більше кебети.

— Гравець,— пояснив Гроневельт.— Гравці вірять, що їхня карта завжди виграє.— Він якусь хвилику помовчав.— Денні намагатиметься тебе переконати, що він нічого не знав. Але пам'ятай, саме він мав засвідчити, що ці люди грошовиті. Він скаже, що давав візу на підставі їхніх документів. Але агент-вербувальник повинен засвідчувати, що його клієнти — справді ті люди, за яких вони себе видають. Таке він мав знати.

Піппі всміхнувся і погладив Гроневельта по спині.

— Не переймайтеся, мене він не переконає.— Обое засміялися. То пусте — винен Денні Фуберта чи ні. За власні помилки слід відповідати.

Наступного дня Піппі вилетів у Нью-Йорк, щоб у Дестамі передати справу «родині» Клерікуціо.

Проминувши ворота з охороною, Піппі повів машину довгою брукованою дорогою, що прорізала широку, порослу травою площину, обгороджену муром з колючим дротом та електронними приладами. Перед дверима кам'яниці стояла охорона. І це за мирних часів.

Його привітав Джорджіо і провів через будинок у садок на затиллі, де був і невеличкий город. На грядках росли помідори та огірки, латук і навіть дині, а навколо — широколисті смоківниці. Квіти були донові ні до чого.

Всі сиділи за другим сніданком довкола круглого дерев'яного столу. Там був і дон, що аж пашів здоров'ям попри свої майже сімдесят років, і, не криючись, насолоджувався напоєм ароматом смоківниць повітрям. Він підкладав у тарілку десятирічному онукові Данте, гарньому, але, як на хлопця того самого, що й Кросс, віку, вередливому. Піппі завжди кортіло дати йому шльопанців. Онук був доновим мазунчиком, дон витирав йому губи, потурав його примхам. Вінсент і Петі сиділи невдоволені. Адже розмова могла розпочатися тільки тоді, коли хлопчик поїсть і мати, Роза-Марія, забере його. Дон Доменіко провів онука сьайливою усмішкою. А потім обернувся до Піппі.

— Ох, мій *Мартелло*,— почав він, натякаючи водночас і на важливість справи, і на статус Піппі, бо «*martello*» по-італійському означає «молот», — як тобі Фуберта, цей негідник? Ми дали йому шматок хліба, а він, бач, схотів збагатитися за наш кошт.

— Якщо він розрахується,— примирливо втрутився Джорджіо,— то, може, хай і надалі заробляє нам гроші.

Це була єдина варта уваги підстава для милосердя.

— Йдеться про чималенькі гроші,— тримався свого дон. — Їх слід повернути. Що скажеш, Піппі?

Піппі знизав плечима.

— Можу спробувати. Але ті люди не звикли відкладати про чорний день.

— Ану погляньмо на світлини,— запропонував Вінсент, що не полюбляв зайвих балачок.— Піппі показав фотографії, і Вінсент та Петі роздивилися чотирьох грабіжників. Відтак Вінсент сказав:— Ми з Петі знаємо їх.

— Тим краще,— мовив Піппі,— тоді про цю четвірку ви зможете поклопотатися самі. А що мені діяти з Фубертою?

— Вони показали, що зневажають нас,— сказав дон. — За кого вони нас мають? За безпорадних бевзнів, що побіжать у поліцію? Вінсенте і Петі, допоможіть Піппі. Я хочу повернути гроші і покарати тих *mascazzoni*.— Слово «паскуди» було донові ближче по-італійському.

Усі все зрозуміли. За старшого мав правити Піппі. Вирок усім п'ятюм — смерть.

Дон покинув їх, щоб прогулятися садочком. Джорджію зіткнув.

— Старий надто непоступливий, як на теперішні часи. Тут ризику більше, ніж уся справа того варта.

— Не зовсім так, якщо Вінні та Петі впораються з тими чотирма бовдурами,— заперечив Піппі.— Ти погоджуєшся, Вінсе?

— Джорджію, треба поговорити зі старим,— сказав Вінсент.— Грошей оті четверо не мають. Їм слід поставити умову. Нехай собі йдуть, заробляють і віддають, а далі як собі знають. Якщо ж ми їх поховаємо, грошей нам не бачити.

Вінсент дивився на світ тверезими очима, суто практичні постанови завжди переважали в ньому жадобу крові.

— Добре, спробую сказати про це татові,— пообіцяв Джорджію.— Адже вони прості помагачі. А от Фуберті він не подарує.

— Та й решті вербувальникам нехай буде наука,— докинув Піппі.

— Кузене Піппі,— всміхаючись, сказав Джорджію,— на які преміальні ти розраховуєш?

Піппі страх як було неприємно, коли Джорджію називав його кузеном. Вінсент і Петі так зверталися від щирого серця, а от Джорджію тільки під час ділових розмов.

— Фуберта — це мій клопіт,— відловив Піппі.— Ви дали мені інкасаційне агентство, а ще мені платити «Ксанаду». Одначе гроші повернути буде нелегко, тож я мав би отримати якийсь відсоток. Так само як Вінсент і Петі, коли їм удасться щось вирвати від тих бовдурів.

— Слушно,— погодився Джорджію,— але це не схоже на збирання за маркерами. П'ятдесят відсотків тобі ніхто не дасть.

— Ні-ні,— відбувся Піппі,— просто дайте вмочити дзьоба.

Почувши старовинну сицилійську ідіому, всі засміялися. Петі сказав:

— Не дешевиця, Джорджію. Ти ж не збираєшся ошукати мене з Вінсентом.— Петі тепер керував Бронкським анклавом, був командиром бойовиків, і завжди обстоював, що той, в кого в руках важелі, мав би отримувати більше. Бо своєю часткою йому треба ще й ділитися з підлеглими.

— Жадібні ви, хлопці,— посміхнувшись, дорікнув Джорджію,— та я попрошу старого дати двадцять відсотків.

Піппі знав, що насправді проситиме Джорджію десять або п'ятнадцять. Цей Джорджію завжди отакий.

— Може, на спільний казан?— запропонував Піппі Вінсент. Він мав на увазі, щоб гроші поділити на трьох порівну, байдуже скільки й від кого вони їх отримують. Шанси вибити свої гроші в тих, хто залишиться жити, були куди вищі, ніж шанси здерти гроші з кандидатів у небіжчики. Вінс умів цінувати Піппі.

— Хай буде по-твоєму, Вінсе,— погодився Піппі.— Я не проти.

Він побачив, як у далекому кутку саду йшов Данте, тримаючись за донову руку, а до вух долетіли слова Джорджію:

— Хіба не диво, як Данте і батько заприятинились? Зі мною він ніколи не був такої ласкавий. Вони увесь час між собою шепочуться. Що ж, наш батько мудра людина, і малому є чого в нього повчитися.

Піппі побачив, як хлопчик обернувся обличчям до дона. Обоє мали вигляд змовників, які знали жадливу таємницю, що давала їм владу над небом і землею. Згодом Піппі пригадає цю сценку і подумає, що вона зурочила його долю, наслала всі нещастя.

Піппі Де Лена за довгі роки зажив собі слави тим, що ретельно сплановував усі операції. Він був не безтямною горилою, а досвідченим техніком. Тому й покладався на психологічну стратегію, що мала допомогти у практичній реалізації задумів. Щодо Денні Фуберти перед ним стояли три проблеми. По-перше, слід повернути гроші. По-друге, його дії мають бути ретельно скоординовані з Вінсентом і Петі Клерікуціо. Ця частина обійшлася без ускладнень. Вінсент і Петі чудово впоралися з роботою. За два дні вистежили зловмисників, змусили їх покаятись і домовилися з ними про відшкодування. А по-третє, він мав убити Денні Фуберту.

Піппі легко вдалося,— звісно, абсолютно випадково,— зустріти Фуберту, пустити в хід своє вміння подобатись і затягти його на обід в китайський рестораник на Іст-Сайді. Фуберта знав Піппі як інкасатора в «Ксанаді», роками вони стикались по роботі, але Піппі, здавалося, був так щиро радий зустріти його в Нью-Йорку, що Фуберта не міг відмовитись.

Піппі почав дуже здалеку. Почекав, поки взяли замовлення, а потім проказав:

— Гроневельт розповів мені про цю шахрайську обгородку. Знаєш, за тих хлопців, яким ти завізував кредит, відповідаєш ти.

Фуберта клявся, що за ним ані під нігтем провини, і Піппі, широко посміхаючись, по-приятельськи поплескав його по плечах.

— Бреши більше, Денні. У Гроневельта є плівки, і ти зі своїми друзями вплив. Ти вскочив у велику халепу, але справу можна залагодити, якщо повернеш гроші. Може, мені навіть пощастить залишити тебе вербувальником.

На підтвердження своїх слів Піппі витяг світлини чотирьох лобуряк.

— Ось твої хлопці, і саме тепер вони викладають усе, що знають і чого не знають. Усе лайно почепили на тебе. Вони розповіли нам про гру на дві команди. Тож принеси свої чотириста тисяч, і матимеш спокій.

— Звісно,— сказав на те Фуберта, — їх я знаю, але це хлопці затяті, такі не розколюються.

— Їх розлигують Клерікуціо, — уточнив Піппі.

— Холера!— скрикнув Денні.— Я не знав, що готель їхній.

— А тепер знаєш. Якщо вони не отримають свої гроші назад, матимеш мороку далі нікуди.

— Мені треба вийти,— сказав Фуберта.

— Ну що ти,— заперечив Піппі,— посидьмо, качка по-пекінському така смакота. Слухай, усе можна поправити, тут нема ще трагедії. Пошахрувати кортить усім, чи не так? Поверни гроші, й по всьому.

— У мене немає ні цента,— пояснив Фуберта.

Піппі вперше дозволив собі роздратуватись:

— Тобі слід бути трошки чемнішим. Віддай сто тисяч, а ще триста ми поставимо на твій маркер.

Фуберта переживував запечене в качці яблуко і обмірковував пропозицію.

— Зможу віддати п'ятдесят,— нарешті сказав він.

— Дуже добре, чудово,— похвалив його Піппі.— А решту ти зможеш віддати, не беручи платні за вербування готельних клієнтів. Правильно?

— Гадаю, що так.

— Тоді не суши більше голови, насолоджуйся їжею,— сказав Піппі. Він загорнув шматок качки у налисник, вмочив його в чорну солодку підливу і подав Фуберті. — Пальчики оближеш, Денні. Їж. Справи обличшмо на потім.

На десерт вони їли шоколадне морозиво і при цьому домовились, що п'ят-

десять тисяч Піппі забере у Фубертиному бюро подорожей після робочого дня. Рахунок за обід Піппі підсунув до себе і розрахувався готівкою.

— Денні,— сказав він,— ти зауважив, що в китайських ресторанах у шоколадне морозиво додають багато какао? Ніде не куштував кращого. Знаєш, що мені здається? У першому китайському ресторані в Америці був неправильний рецепт, а ті, що відкрилися згодом, просто скопіювали перший помилковий рецепт. Чудове! Чудове шоколадне морозиво.

Однак всі свої сорок вісім років Денні Фуберта був пройдисвітом аж ніяк не на те, щоб не вміти розбиратись у ситуації. Попрощавшись з Піппі, він пірнув у підпілля, давши знати, що поїхав збирати гроші, які заборгував готелю «Ксанаду». Піппі не здивувався. Фуберта вдався до звичайної в таких випадках тактики. Він зник, щоб домовлятися, перебуваючи в безпеці. Що означало: грошей у нього немає, і на преміальні нема чого розраховувати, якщо Вінсент і Піппі не вирвуть чогось у своїх підопічних.

Піппі підрядив кількох людей з Бронкського анклаву прочесати місто. Пустили поголос, що Денні Фуберту шукають Клерікуціо. Минув тиждень, і Піппі дратувався все більше й більше. Йому годилося б знати, що вимога повернути гроші тільки насторожить Фуберту, що Фуберта добре вирахував, що на тих п'ятдесяті тисячах не заспокояться, навіть якби він справді мав такі гроші.

Ще через тиждень Піппі урвався терпець, отож, коли в ході подій намітився перелом, він діяв рішучіше, ніж того вимагав здоровий глузд.

Денні Фуберта виринув у невеличкому ресторанчику на околиці Вест-Сайдю. Його власник, солдат «родини» Клерікуціо, швиденько дав знати про це по телефону. Піппі під'їхав якраз тієї миті, коли Фуберта виходив з ресторанчика, і, на подив Піппі, вихопив пістолета. Фуберта був тільки злодюжка і досвіду у володінні зброєю не мав, тож послав кулю в білий світ. Піппі всадив у нього п'ять куль.

Ця сцена відбулася за кількох несприятливих обставин. По-перше, були свідки. По-друге, перше ніж Піппі встиг здиміти, над'їхала патрульна машина. По-третє, Піппі зовсім не збирався стріляти, він мав намір заманити Фуберту в безпечне місце. По-четверте, хоча це вбивство можна було подати як самооборону, деякі свідки стверджували, що Піппі стріляв перший. Усе зводилося до старого як світ трюїзму: закон більше загрожує тобі, коли ти невинний, аніж коли ти завинив. Як на лихо, на пістолеті Піппі був глушник, який він поставив, готуючись, звісна річ, тільки по-товариському погомоніти з Фубертою.

Справі посприяло те, що Піппі прекрасно зреагував на катастрофічну появу патрульної машини. Він не намагався пострілами розчистити собі шлях до втечі, а дотримувався усталеної лінії поведінки. Серед Клерікуціо панувало суворе правило: ніколи не відкривати вогонь по слугах закону. Піппі й не відкривав. Він випустив пістолета на бруківку і послав його ногою геть якнайдалі. Мирно дозволив себе заарештувати і повністю заперечив свою причетність до покійника, що простерся за кілька кроків від нього.

Такі непередбачувані казії були передбачені, існував і план, як виплутатися з халепи. Зрештою, попри всю ретельність підготовки, лиха доля завжди могла втяти недобрий жарт. Піппі, здавалося, потрапив у тайфун безталання, а все ж знав, що йому треба тільки розслабитись, що він може покластись на «родину» Клерікуціо, яка візьме його на буксир і відтягне до берега.

Передусім на світі існували високооплачувані адвокати, які мали б домогтися звільнення його на поруки. Відтак були судді та прокурори, яких можна переконати, щоб вони рішуче стали на захист правил чесної гри; були свідки, у яких раптом ставалися провали в пам'яті; були неохотні й незалежні американські присяжні, які, коли їх трохи підбадьорити, відмовляються осудити людину, бо не хочуть догоджати владним структурам. Солдатів «родини» Клерікуціо нема потреби скаженіти, мов пес, і вибиратися з халепи за допомогою пострілів.

Хай там як, а Піппі Де Лені вперше за час тривалої служби «родині» довелося стати перед судом. Але звичайна стратегія стосунків із законом вимагала, щоб на суді були присутні його дружина і діти. Присяжні мали знати, що від їхньої ухвали залежить щастя ні в чому не винних членів сім'ї. Дванадцять випробуваних і справедливих чоловіків і жінок мали піддати свої серця випробуванню на твердість. «Обгрунтований сумнів» був справжньою знахідкою для охоплених жалістю присяжних.

На суді полісмени засвідчили, що не бачили, щоб Піппі мав пістолет чи копав його ногою. Троє свідків не могли впізнати підсудного, ще двоє були такі категоричні, тицяючи пальцем на Піппі, що викликали неприязне до себе ставлення з боку присяжних і судді. Власник ресторанчика, солдат «родини» Клерікуціо, посвідчив, що біг услід за Денні Фубертою, бо той не розплатився, і бачив стрільянина, але стріляв хто завгодно, тільки не Піппі Де Лена, тобто підсудний.

Під час стрільянини в Піппі на руках були рукавички, і саме тому на пістолеті не залишилось відбитків пальців. Захисник роздобув медичну довідку, що Піппі страждав на хронічні висипи на шкірі, загадкові й невиліковні, і носити рукавички йому порадив лікар.

Для більшої певності одного з присяжних підкупили. Зрештою, Піппі Де Лена займав у «родині» високе становище. Та цей останній запобіжний захід виявився зайвим. Піппі виправдали й навічно проголосили невинним в очах закону.

Та не в очах його дружини Наліни Де Лені. Через шість місяців після суду Наліна сказала Піппі, що вони повинні розлучитися.

Той, хто живе надто інтенсивним життям, мусить за це розплачуватись. Кістки й м'язи зношуються. Надлишок їжі і випивка підривають печінку і серце. Сон тікає, як злочинність перед законом, душа не відгукується на красу і не породжує скарбів довіри. Така неміч уразила і Піппі, і Наліну. Він став для неї нестерпний у ліжку, а йому не давала втіхи лартнерка, що не поділяла його насолод. Вона не могла приховати жаху від знаття, що він убивця. Піппі відчував величезне полегшення, що вже не треба приховувати від дружини своє справжнє ество.

— Гаразд,— сказав Піппі Наліні,— ми розлучимось, але я не збираюся втрачати дітей.

— Я тепер знаю, хто ти,— відказала Наліна.— Я не можу тебе більше бачити і не хочу, щоб мої діти жили з тобою.

Піппі здивувався: Наліна ніколи не була категоричною чи прямолінійною. Його дивувало, що вона зважилась говорити ось так з ним, з Піппі Де Леною. Але жінки одвіку нерозважливі. Тоді Піппі обміркував власну ситуацію. Виховувати дітей він не готовий. Кроссові одинадцять, а Клавдії десять, і він усвідомлював, що, попри свою близькість із сином, обоє дітей любили матір більше, ніж його.

З дружиною Піппі хотілося розлучитися по-доброму. Хай там як, але він отримав від неї те, чого хотів: сім'ю, дітей, сенс власного життя, — саме цього й потребує будь-який чоловік. Хтозна, ким би він став, якби не вона?

— Давай домовимось,— запропонував Піппі.— Давай розлучимось без гіркоти у спогадах.— Він пустив у хід своє вміння подобатись: — Адже ми з біса добре прожили з тобою дванадцять років. Бували у нас і щасливі хвилини. І завдяки тобі в нас двійко чудових діточок. — Піппі затнувся, знову здивований суворим виразом її обличчя.— Послухай, Наліно, я був хорошим батьком, діти мене люблять. І я піду тобі назустріч в усьому, чого ти забажаєш. Звичайно, помешкання у Вегасі можеш залишити собі. Я можу придбати тобі одну з крамниць у «Ксанаді». Одяг, біжутерія, антикваріат. Свої двісті тисяч на рік ти заробиш. А дітей ми зможемо якось поділити.

— Я ненавиджу Лас-Вегас, — відповіла Наліна.— Все життя ненавиділа. Маю диплом учителя і роботу в Сакраменто. Дітей я вже записала там до школи.

І саме цієї миті ошелешений Піппі усвідомив, що Наліна — супротивник,

що від неї віє небезпекою. Це було щось цілковито нове для нього. Згідно з його уявленнями жінки ніколи не становили небезпеки. Ні дружина, ні коханка, ні тітка, ні приятелева жінка, ні навіть донова донька, Роза-Марія. Піппі все життя перебував у світі, де жінки не могли бути ворогами. Раптом його охопила лють, сповнила та несамовита енергія, яка прокидалася тільки в розмовах з чоловіками. І лють змусила його сказати:

— Я не збираюся переїжджати в Сакраменто, щоб бачитись із власними дітьми,— Піппі завжди дратувало, коли хтось не піддався його чарам, коли хтось відкидав його дружбу. Будь-хто, відмовляючись домовитися з Піппі Де Леною по-доброму, наражався на небезпеку. Зважившись на боротьбу, він доводив її до краю. А ще його вразило, що дружина спланувала все заздалегідь.— Ти сказала, що тепер знаєш, хто я,— виїхав Піппі,— отож будь обачна. Можеш перебратися в Сакраменто, можеш іти під три чорти, мені байдуже. Але з собою візьмеш тільки одного з наших дітей. Друга дитина залишиться зі мною.

Наліна зміряла його крижаним поглядом.

— Це вирішить суд,— відказала вона.— Гадаю, тобі слід найняти адвоката, щоб він поговорив з моїм адвокатом. — Вона ледь не засміялася йому просто у вічі, побачивши, який він приголомшений.

— Ти найняла адвоката? Ти збираєшся потягти мене до суду?— Він розретаготався. Здавалося, він аж заходитьсь з реготу, що доходив майже до істерики.

Було дивно бачити, як чоловік, що дванадцять років був покірливим коханцем, вимолював її плоти, її прихистку від жорстокостей світу, обертається на грізного й небезпечного звіра. Цієї миті Наліна, нарешті, збагнула, чому люди виказують йому стільки шани, чому бояться його. Тепер його грубі чари вже не мали колишньої такої привабливої безпосередності. Дивно, але Наліна була не так налякана, як прикро вражена, що його любов до неї могла так швидко випаруватись. Хай там як, але дванадцять років вони голубили одне одного, сміялися разом, танцювали у парі, спільно олікувалися дітьми, а тепер його влячність за все, чим вона його обдарувала, вже нічогосінько не важила.

— Мені начхати, що ти вирішила,— холодно вимовив Піппі.— Мені байдуже, що вирішить суддя. Тримайся глузду, і я також буду розважливий. Уперся — і не матимеш нічого.

Наліна вперше відчула страх перед тим, що колись любила: страхало його кремезне тіло, великі ширококості руки, грубо витесані риси обличчя — все те, що вона завжди вважала за ознаки мужа, а решта мали за неоковирність. Усе їхнє подружнє життя він більше скидався на залицяльника, ніж на законного чоловіка, ніколи не підвищив на неї голосу, ніколи не дозволив собі навіть невинного кепкування з неї, ніколи не дорікав за надмірні витрати. Правдою було й те, що він був хороший батько, а на дітей гнівався тільки тоді, коли ті були нечемні з матір'ю.

Наліні все попливло перед очима, але обличчя Піппі при цьому постало, мов різблене, виринувши з навколишньої імли. Його щоки обважніли, у майже непомітній ямочці на підборідді немов зібралось якесь чорне мастило. Густі брови подекуди прокреслені сивими ниточками, але волосся на масивному черепі чорне, кожне пасмо грубе, як кінська грива. Його очі, звичайно такі веселі, тепер набули безжальної непроникної тьмяності.

— Я гадала, що ти мене кохаєш,— вимучила з себе Наліна.— Як ти можеш так лякати мене? — Вона заплакала.

Це обеззбріло Піппі.

— Слухай мене,— сказав він,— і не слухайся свого адвоката. Ти звернешся до суду, і, скажімо, я програю по всіх статтях. Все одно обоє дітей тобі не дістануться. Наліно, не доводь мене до зайвого, бо мені й самому так не до впадоби. Розумію, що ти більше не хочеш жити зі мною. Жити з тобою я завжди мав за велике щастя. Хочу, щоб і ти була тільки щаслива. Від мене ти матимеш набагато більше, ніж тобі дасть будь-який суддя. Але я вже не молодий і не хочу залишатися без родини.

І тут Наліна, хоч таке траплялося з нею рідко, не змогла утриматись від ущипливості.

— Ти ж маєш Клерікуціо.

— Авжеж, маю,— не заперечив Піппі,— і тобі не слід про це забувати. Але тут важить те, що я не хочу залишатись на старість самотою.

— Мільйони чоловіків живуть самі. І мільйони жінок також.

— Бо вони безпорадні,— сказав Піппі.— За них вирішують інші. Інші люди накладають вето на їхнє животіння. А я такого не дозволяю нікому.

— То ти сам накладаєш на них вето?— презирливо кинула Наліна.

— Маєш рацію,— кивнув Піппі. Він зверхньо посміхався до неї.— Влучила, як у ступі.

— Можеш відвідувати дітей коли захочеш,— запропонувала Наліна.— Але обоє житимуть біля мене.

На ці слова Піппі повернувся до неї слиною і спокійно промовив:

— Роби як знаєш.

— Постривай,— спинила його Наліна. Піппі обернувся. Вона побачила в його обличчі щось таке жаске і бездушно жорстоке, що пробурмогіла:— Якщо хтось із них захоче залишитись із тобою, я не буду заперечувати.

Піппі несподівано так зрадив, наче проблема вже вирішена.

— Чудово,— сказав він.— Твоя дитина зможе гостювати в мене у Вегасі, а моя — навідувати тебе в Сакраменто. Як добре! Отже, сьогодні увечері й вирішимо.

Наліна зробила останню спробу:

— Сорок — це ще не старість. Ти можеш створити іншу сім'ю.

— Нізачо,— похитав головою Піппі.— Ти єдина жінка, в якій я знайшов свою долю. Я пізно одружився і знаю, що ніколи більше не одружуся знову. Тобі поталанило: мені вистачає глузду знати, що тебе я не втримаю, і вистачає глузду розуміти, що почати все знову я вже не зможу.

— Це правда,— сказала Наліна.— Ти не зможеш змусити мене покохати тебе знову.

— Але я міг тебе убити,— Піппі посміхався, ніби то був жарт.

Наліна дивилася йому у вічі й повірила. Збагнула, що джерело його влади було в тому, що, коли він погрожував, люди йому вірили. Вона стягнула до купи останні резерви мужності.

— Запам'ятай, якщо вони обоє захочуть бути зі мною, ти повинен їх відпустити.

— Вони люблять свого тата,— запевнив Піппі.— Отже, одне з них залишиться тут зі своїм старим.

Того вечора після столу, в охолодженому кондиціонером будинку, коли пустельна жара надворі була майже нестерпною, одинадцятирічному Кроссові та десятирічній Клавдії пояснили ситуацію. Ніхто з них подиву не виказав. Кросс, увесь в материну вроду, вже володів батьковою внутрішньою стриманістю та його обережністю. До того ж він абсолютно не знав страху. Він вирішив не роздумуючи:

— Я з мамою.

Такий вибір налякав Клавдію. З дитячим лукавством вона сказала:

— Я з Кроссом.

Піппі здивувався. Кросс до нього був ближчий, ніж до Наліни. Саме Кросс ходив з ним на полювання, Кросс любив грати з ним у карти, в гольф, боксувати. Кросса нітрохи не цікавила матрина одержимість книжками і музикою. Саме Кросс приходив до нього в інкасаційне агентство, щоб підтримати йому товариство, коли суботами Піппі доводилось надолужувати паперову роботу. Як на те, він навіть не сумнівався, що Кросс дістанеться йому. Саме на Кросса він покладав свої надії.

Лукава відповідь Клавдії полестила його самолюбству. Кмітлива дитина. Але зовні Клавдія надто схожа на нього. Йому нітрохи не хотілося щодня бачити перед собою мармизу, таку схожу на його власну. Цілком логічно, щоб

Клавдія поїхала з мамою. Клавдія та Наліна мали однакові вподобання. Що в біса йому робити з Клавдією?

Піппі пильно подивився на своїх дітей. Він пишався ними. Вони знали, що мати слабка від батька, і тому стали на її бік. Ще він відзначив, що Наліна з її сденічним інстинктом розумно підготувалась до цієї нагоди. Вона мала на собі прості чорні штани і чорний светр, золоте волосся тісно стягувала тонка чорна пов'язка, обличчя обернулось на видовжений трагічний білий овал. Піппі усвідомив, яким неоковирним він, певне, видається своїм недорослим дітям.

Та однаково вдався до свого вміння подобатись.

— Я прошу тільки, щоб хтось із вас склав мені товариство,— сказав він. — Ви зможете бачитись так часто, як вам заманеться. Правда, Наліно? Вам, діти, не хочеться, щоб я жив тут у Вегасі сам-один?

Діти дивились на нього неприхильними очима. Піппі обернувся до Наліни.

— Ти маєш допомогти,— сказав він.— Ти маєш сама вибрати,— а потім подумав розлпчено: «Чого це я панькаюся?»

— Ти пообіцяв, що коли вони обоє захочуть залишитися зі мною, то так воно й буде.

— Давай краще поміркуємо,— не здався Піппі. Він не відчував гіркоти, бо знав, що діти люблять його, але маму люблять більше. Йому це видавалося природним. Та це аж ніяк не означало, що їхній вибір правильний.

— Немає про що міркувати,— презирливо озвалася Наліна.— Ти пообіцяв.

Піппі не знав, яким жаским поставав він ув очах усіх трьох. Не знав, якими крижаними зробилися його очі. Йому здавалося, ніби він панував над власним голосом під час розмови, ніби він говорить розважливо.

— Ти маєш вибрати. Я обіцяю, що, коли нічого не вийде, можеш чинити як знаєш. Але будь доброю і до мене.

Наліна похитала головою.

— Ти смішний. Ми подамо в суд.

Цієї миті Піппі надумав, що йому слід робити.

— То все пусте. Роби як знаєш. Але подумай про інше. Згадай наше спільне життя. Подумай, хто така ти, і хто такий я. Прошу тебе бути розважливою. Подумати про майбутнє кожного з нас. Кросс схожий на тебе. Клавдія схожа на мене. Кроссові було б краще зі мною, а Клавдії було б краще з тобою. Ось як воно виглядає.— Якусь мить він помовчав.— Хіба тобі не досить знати, що вони люблять тебе дужче, ніж мене? Що вони сумуватимуть за тобою більше, ніж за мною? — Останні слова повисли в повітрі. Йому не хотілося, щоб діти зрозуміли справжній зміст сказаного.

Та Наліна зрозуміла. Від жаху вона простягнула руки і тісно пригорнула Клавдію до себе. Цієї миті Клавдія благально поглянула на брата і протягла:

— Кроссе...

Кроссове обличчя залишалось незворушно гарним. Тіло рухалося граційно. Несподівано він опинився біля батька.

— Я з тобою, тату,— промовив він. І Піппі вдячно взяв його руку в свою долоню.

Наліна розплакалась.

— Кроссе, ти часто приїжджатимеш до мене, стільки, скільки захочеш. У Сакраменто в тебе буде окрема кімната. Там ніхто, крім тебе, не спатиме.

Зрештою, це вже була зрада.

Піппі ледь не підскачів у повітря від радощів. З його душі упав величезний камінь: адже йому не доведеться робити того, на що він тільки-но звжився.

— Таке нам слід відсвяткувати,— запропонував він.— Навіть якщо ми розлучаємось, то станемо двома щасливими сім'ями замість однієї щасливої сім'ї. І ми й надалі житимемо щасливо.

Усі дивились на нього із скам'янілими обличчями.

— Що ж, хай йому біс, спробуємо,— тільки й спромігся вимовити Піппі.

Минули перші два роки, і Клавдія перестала навідуватись до батька і брата у Лас-Вегас. Кросс щороку найжджав у Сакраменто побачитися з Наліною і Клавдією, та коли йому минуло п'ятнадцять, відвідини обмежились Різдвяними канікулами.

Такі різні батько й мати були двома різними життєвими полпосами. Клавдія та її мати ставали все більше схожими одна на одну. Клавдія любила навчання, любила книжки, театр, кіно. Вона розкошувала в материній любові. А Наліна бачила в Клавдії батькову твердість духу, його вміння подобатись. Їй імпонувала доччина прямота, де не було й сліду батькової брутальності. Удвох вони були щасливі.

Клавдія закінчила університет і перебралася в Лос-Анджелес, щоб спробувати шастя в кіномистецтві. Наліна сумувала через її від'їзд, але їй самій було затишно в Сакраменті серед друзів і знайомих, вона виросла до заступника директора в одній із загальноосвітніх середніх шкіл.

Кросс і Піппі також жили щасливою сім'єю, але зовсім-зовсім іншим життям. Для Піппі важили факти. Кросс був у школі прекрасним спортсменом, але байдужим до навчання учнем. Університет його не цікавив. Дарма що був надзвичайно привабливий на вроду, на жінок він не дуже заглядався.

Жити разом з батьком Кроссові подобалося. А й справді, попри ту страшну ситуацію, за якої доводилося вирішувати, так, як поклали тоді, судячи з усього, було правильним. Атож, дві щасливі сім'ї, хіба що не живуть разом. Піппі виявився для Кросса таким самим добрим батьком, як і Наліна доброю матір'ю для Клавдії, тобто він творив Кросса за власною подобою.

Кросс любив готельну суєту в «Ксанаді», йому подобались маніпуляції з клієнтами, боротьба проти аферистів. І Кросс таки виявляв помірний апетит до естрадних дівчат. Зрештою, Піппі не конче мав міряти свого сина на власний копил. Піппі вирішив, що згодом Кросс мав би влитися в «родину». Піппі свято вірив у слова, що їх часто повторював дон: «Найголовніше в житті — заробити на кусень хліба».

Піппі зробив Кросса своїм партнером в інкасаційному агентстві. Він вдивив сина на вечері з Гроневельтом у готелі «Ксанаді» і підлаштовував так, щоб Гроневельт зацікавився Кроссовим добробутом. Піппі залучав Кросса в четвірку при іграх у гольф з грошовитими азартними гравцями з «Ксанаді», завжди ставлячи сина собі в суперники. Вже в сімнадцять Кросс виробив у собі особливу владу гольфового спритника: грав набагато краще саме на тій ямці, де ставки були найвищі. Здебільшого Кросс і його партнер вигравали. Такі поразки Піппі сприймав благодушно: хоч вони й коштували йому грошей, однак надзвичайно сприяли вихованню синові цілеспрямованості.

Він брав Кросса в Нью-Йорк на різні урочистості в «родині» Клерікуціо, на всі свята — надто на День Незалежності, що його «родина» відзначала з великим патріотичним завзяттям, — на всі весілля і похорони. Хай там як, Кросс доводився Клерікуціо найближчим кузенком, у його жилах текла частка крові донна Клерікуціо.

Коли Піппі раз на тиждень відбував звичну експропріаторську виправу на столи «Ксанаді» з метою «виграти» свої вісім тисяч доларів щотижневої платні від банківника, що ставав на той час касиром, Кросс сидів і спостерігав. Піппі пояснив йому відсоткові співвідношення в усіх різновидах азартних ігор. Він учив його правил роботи банківника, наставляв ніколи не грати при поганому настрої, ніколи не грати понад дві години на добу, ніколи не грати більше трьох днів на тиждень, ніколи не робити великих ставок, коли тобі не щастить, а коли щастить — не втрачати обережності й глузду.

Піппі зовсім не вважав протиприродним, що батько надає синові можливість познайомитися з потворними сторонами реального світу. Як для молодшого партнера інкасаційного агентства, такі знання Кроссові були конче необхідні. Бо інкасація інколи бувала не такою вже невинною справою, як Піппі колись описував Наліні.

Під час деяких складних випадків інкасації Кросс навіть не подавав зна-

ку, що йому гідко. Він був ще надто юний і надто миловидий, щоб самому наганяти страх, але був досить кремезний на вигляд, щоб надати ваги будь-яким проханням з боку Піппі.

Нарешті Піппі, щоб випробувати сина, послав його на особливо складний випадок, де можна було вдаватися тільки до переконувань і в жодному разі не до сили. Вже саме по собі відрядження Кросса було ознакою, що інкасатор не вдаватиметься до тиску, виявом зичливості до боржника. Боржник, дрібненький мафіозний *брульйоне* в північному закутку Каліфорнії, заборгував «Ксанаду» сто тисяч. Справа не досить значна, щоб приплітати сюди ім'я Клерікуцію, її слід було залагодити на нижчому рівні, радше оксамитною рукавичкою, ніж залізним кулаком.

Кросс нагодився до мафіозного барона несприятливої миті. Боржник, Фалко на ім'я, вислухав виважені Кроссові міркування, потім витяг пістолета і приставив юнакові до горла.

— Ще слово, і я прошу твої смердючі мигдалики,— пообіцяв Фалко.

Кросс, дивуючись сам собі, ніякого страху не відчув.

— Домовимось на п'ятдесят тисяч,— залпропонував він.— Ви ж не вб'єте мене за якісь вошиві п'ятдесят тисяч? Моему батькові таке б не сподобалось.

— А хто твій батько?— поцікавився Фалко, й далі твердо тримаючи пістолет.

— Піппі Де Лена,— відповів Кросс,— і він однаково застрелить мене за те, що я погодився на половину боргу.

Фалко розсміявся і опустив зброю.

— Гаразд, скажеш, що я заплачу, тільки-но знову прийду до Вегаса.

— Тільки зателефонуйте мені, як приїдете, я, як завжди, подбаю, щоб ви мали безкоштовну кімнату, харч і напої.

Фалко знав ім'я Піппі, однак його спинило не тільки це, а й дещо в обличчі Кросса. Відсутність страху, спокійна реакція, гумор. Усе це свідчило про людину, чії друзі зуміють розплатитися сповна.

Цей випадок переконав Кросса носити зброю і брати на наступні інкасації охоронця.

Піппі відзначив синову хоробрість відпочинком для них обох у «Ксанаді». Гронефельт виділив їм два хороші номери, а Кроссові дав гаманець чорних фішок.

На той час Гронефельтові було вже вісімдесят років, геть сивий, та його довготелеса постать все ще зберігала жвавість рухів. До того ж він не був позбавлений педагогічних нахилів. Виховувати Кросса для нього було справжньою насолодою. Передаючи юнакові гаманець з чорними фішками, він сказав:

— Виграти тобі не вдасться, отже це все я отримаю назад. А тепер будь уважний — один шанс у тебе є. Мій готель має ще інші розваги. Великий корт для гольфу, пограти на ньому приїжджають аж з Японії. У нас є ресторани для гурманів, а в нашому театрі — прекрасна дівоча естрада з виступами найвидатніших кінозірок та співаків. Є в нас тенісні корти і плавальні басейни. Маємо спеціальний туристичний літак, який може доправити тебе у Великий Каньйон. Усе безкоштовно. Тобі немає жодної рації втрачати п'ять тисяч у цьому гаманці. Не грай.

Під час того триденного відпочинку Кросс чемно виконував Гронефельтову пораду. Щоранку грав у гольф з Гронефельтом, батьком та одним грошовитим любителем азартних ігор, який на той час перебував у готелі. Ставки завжди були високі, але ніколи не переступали меж розважливості. Гронефельт із задоволенням відзначив, що Кросс найкраще грав тоді, коли ставки найвищі.

— Сталеві нерви, сталеві нерви,— захоплено примовляв Гронефельт Кроссовому батькові.

Та найвище Гронефельт цінував хлопцеве вміння правильно оцінити ситуацію, його розум, уміння робити те, що потрібне, без підказки. Вранці останнього дня той азартний гравець, з'явившись на партію в гольф, мав, і ще

й як небезпричинно, кепський настрій. Він був вправний і запальний любитель азартних ігор, неймовірно багатий коштом прибуткової мережі порнозакладів, і напередодні ввечері програв 500 000 доларів. Його не так засмутив програш, як те, що він, потрапивши в нещасливу смугу, утратив над собою контроль і намагався відігратися — помилка пересічного нерозумного гравця.

Того ранку, коли Гроневельт запропонував помірковану ставку в п'ятдесят доларів на ямку, він глузливо посміхнувся і сказав:

— Альфреде, з тим, що ви злупили з мене вчора, могли б дозволити собі й по тисячі на ямку.

Гроневельта це образило. Гольф уранці був для нього суто товариською розвагою, і пов'язувати його з готельними справами він уважав за брак вихованості.

Однак Гроневельт, як завжди ввічливий, погодився.

— Звичайно. Я навіть дам вам у партнери Піппі. Гратиму на пару з Кроссом.

Вони грали. Магнат порнозакладів бив добре. Піппі не гірше. Не відставав від них і Гроневельт. Тільки Кросс партачив. Він зіграв найгіршу партію в гольф, яку будь-хто коли-небудь бачив. Не брав подач, потрапляв ногою в ямки, його м'яч залетів у ставочок (споруджений у Невадській пустелі за шалені гроші), а коли гнав м'яч у ямку, його нерви зовсім не витримували. Порномагнат, збагатившись на п'ять тисяч доларів і відновивши своє самолюбство, наполіг, щоб усі разом поснідали.

— Вибачте, пане Гроневельте, я вас підвів, — сказав Кросс.

Гроневельт поважно подивився на нього і промовив:

— Настане день, коли з дозволу твого батька тобі доведеться працювати на мене.

Роками Кросс зблизька спостерігав стосунки між батьком і Гроневельтом. Вони були добрі друзі, раз на тиждень разом вечеряли, і Піппі, що дуже впадало в око, завжди рахувався з думкою Гроневельта, зважаючи на неї навіть більше, ніж на думку Клерікуціо. Гроневельт своєю чергою, здавалося, не побоювався Піппі, однак надавав йому в «Ксанаду» будь-які привілеї, крім права користуватися віллами. До того ж Кросс помітив, що Піппі регулярно щотижня вигравав у готелі вісім тисяч. Кросс дійшов висновку: «родина» Клерікуціо і Альфред Гроневельт спільно володіють готелем «Ксанаду».

Кросс іще усвідомлював, що Гроневельт дуже цікавиться ним, опікується його долею. Один з доказів — чорні фішки, подаровані для відпочинку. Було, правда, ще багато інших свідчень прихильності. Кросс мав доступ до всього набору безкоштовних послуг для себе і для своїх приятелів. Коли Кросс отримав атестат зрілості, Гроневельтовим подарунком був автомобіль з відкидним верхом. Відколи Кроссові минуло сімнадцять, Гроневельт знайомив його з естрадними дівчатками зумисне тепло, щоб налати йому більшої ваги. А Кросс з роками довідався, що й сам Гроневельт, попри поважний вік, часто запрошував жінок до себе на вечерю в апартаменти на покрівлі, і, як пліткували дівчата, був справжньою знахідкою. Адже Гроневельт по-справжньому ніколи не закохувався, але був такий надміру щедрий на подарунки, що жінки його обожнювали. Будь-яка з жінок, здобувши його прихильність бодай на місяць, ставала багатою.

Якось у розмові між наставником і учнем, коли Гроневельт викладав премудрості керування таким великим готелем-казино, як «Ксанаду», Кросс наважився спитати його про жінок у контексті ставлення до підлеглих.

Гроневельт на це усміхнувся.

— Дівчат з вар'єте я полишаю на директора з питань розваг. До решти ставлюся так само, як і до чоловіків. Та коли ти просиш поради в справах амурних, то я мушу сказати тобі таке. Розумному і розважливому чоловікові в більшості випадків нема чого боятися жінок. Слід стерегтися двох речей. Перша й найнебезпечніша: дамочка в скрутній ситуації. Друга — жінка, чиї

амбіції більші за твої. Тільки не думай, що я не маю серця. Це саме я можу порадити й жінкам, але таке не на нашу користь. Мені поталанило: я любив «Ксанаду» дужче за будь-що на білому світі. Та мушу тобі признатися: я шкодую, що не маю дітей.

— Але ваше життя, здається, ідеальне,— сказав Кросс.

— Ти думаєш?— спитав Гронефельт.— Що ж, тепер я за нього розплачуюсь.

У Дестамській кам'яниці жіноцтво «родини» Клерікушію не мало спокою через Кросса. У двадцять років він був у повному розквіті молодого мужності — вродливий, граційний, дужий і, як на його роки, на диво гречний. Члени «родини», не забувши про сицилійську селянську ущипливість, жартували, що, Богу дякувати, він схожий на матір, а не на батька.

На Великдень, коли більш як сотня родичів святкували Воскресіння Христове, останню загадку, пов'язану з батьком, Кроссові відкрив його брат у других Данте.

У просторому, обгородженому муром саду родинної садиби Кросс побачив гарну молоденьку дівчину, що правила теревені з гуртом молодиків. Він зауважив, як його батько, пробираючись до столу за тарілочкою зі смаженою на грані ковбаскою, кинув якийсь дотеп у бік гурту докруг дівчини. Кросс побачив, як дівчина просто сахнулася від Піппі. Здебільшого батько завжди подобався жінкам: його недоладна зовнішність, зичливий гумор і життєрадісність причаровували їх.

Данте також помітив, як відсахнулася дівчина.

— Гарна дівчина,— сказав він, посміхаючись.— Пішли привітаємось.

Данте й познайомив їх:

— Ліла,— сказав він,— а це наш кузен Кросс.

Ліла була їхнього віку, але в жінку ще повністю не розквітла, її краса була недовершена, як у підлітка. Коси були мов медові, шкіра сяjala, неначе її живило свіжістю якесь внутрішнє джерело, однак її уста, хоч іще не розвинені, були надто вразливі. Білий мохеровий светр надавав її шкірі золотавого відтінку. Кросс умить закохався в неї.

Та коли спробував з нею заговорити, Ліла ніби не почула його слів і подалася під захист матрон до іншого столу. Кросс, ледь збитий з пантелику, сказав Данте:

— Здається, моя персона їй не до вподоби.

Данте відповів уїдливою посмішкою. Він виріс допитливим молодиком із надміром життєвих сил і гострим, пронозуватим обличчям. Він успадкував жорстке чорне волосся Клерікушію, яке ховав під дивачним капешохом в ренесансному стилі. На зріст був невеличкий, заледве п'ять футів і пару дюймів, але тримався дуже самовпевнено, мабуть, тому, що був улюбленцем старого дона. Глумливий вираз ніколи не сходив з його обличчя. Ось і тепер він сказав Кроссові:

— Її прізвище — Анакоста.

Кросс пам'ятав це прізвище. Рік тому сім'я Анакостів пережила трагедію. Голова сім'ї та його найстарший син були застрелені в готельному номері в Майямі. Данте не спускав з Кросса погляду, сподіваючись якоїсь реакції. Кросс удав байдушого.

— Ну то й що? — спитав він.

— Ти працюєш на свого батька, чи не так? — спитав своєю чергою Данте.

— Авжеж.

— І пробуєш залицятися до Ліли? Ти хворий,— розсміявся Данте.

Кросс відчув, що за цим криється якась небезпека. Тому вирішив за краще промовчати. Але Данте не вгавав:

— Ти що, не знаєш, що поробляє твій батько?

— Збирає гроші,— відповів Кросс.

Данте похитав головою.

— Тобі годилося б знати. Твій тато прибирає людей для «родини». Він у «родині» перший «молот».

Кроссові здалося, ніби всі загадки, які існували в його житті, змів помах чаклунської палички. Він тепер зрозумів усе. І мамину відразу до батька, і шану, з якою ставились до Піппі його друзі та «родина» Клерікуціо, і загадкові батькові кількатижневі зникнення, і зброя, яку він завжди мав при собі, і лукаві жартики, яких Кросс не розумів. Він пригадав суд над батьком за вбивство, що якимсь дивним чином щез із його дитячих спогадів, відколи батько взяв його руку в свою долоню. І Кросс відчув несподівану хвилю ніжності до батька, зрозумів, що йому треба якось захистити батька, надто тепер, коли він такий безборонний.

Та понад усе Кросс відчув нестримну лють на Данте, що той посмів сказати йому правду. І тому гостро відрізав:

— Ні, я цього не знаю. І ти цього не знаєш. Ніхто цього не знає. — В нього мало не вихопилося: «А ти, каліка нещасний, можеш забиратися до спраки», але він посміхнувся Данте і поцікавився: — Де ти знайшов такого гидкого капелюха?

Вірджініо Балаццо організовував дітей на пошуки великодніх крашанок із заповзятливістю справжнього блазня. Він зібрав докруг себе дітей, прекрасних квіточок, окрасу Великодня, ніжні личка, як пелюсточки, ніжна шкіра гладенька, як свіженькі яечка, на шапочках рожеві стрічки, на личках рум'янець від збудження. Кожній дитині від Балаццо дістався плетений із соломки кошачок і теплий поцілунок, а потім він вигукнув:

— Гайда!

Діти шутонули врізнобіч.

А сам Вірджініо Балаццо був такий, хоч на виставку. Костюм пошитий у Лондоні, туфлі в Італії, сорочка у Франції, а зачіска від справжнього Мікеланджело з Мангаттена. Життя було прихильне до Вірджініо й благословило його донькою, майже такою ж гарненькою, як і діти докруг нього. Люсіль, яку всі називали Сід, було вісімнадцять років, і сьогодні вона правила татові за асистентку. Коли роздавала кошачки, її врода змушувала чоловіків на моріжку присвистувати про себе. На ній були шорти і відкрита біла блузка. Її смаглява шкіра мала розкішний кремовий відтінок. Чорні коси були викладені на голові короною, та й вона сама скидалася на королеву, створену чудовим здоров'ям, молодістю і справжнім щастям, яким нагороджує веселий і гарний настрій.

Куточком ока Люсіль бачила, як сперечались Кросс і Данте, помітила, як смикнулись Кроссові губи від завданого йому дошкульного удару.

На її руці залишався ще один кошачок, і вона підійшла до того місця, де стояли Данте з Кроссом.

— Хто з вас має бажання пошукати крашанку?— спитала вона, і її обличчя засяло приязною усмішкою. Вона простягла кошачка.

Обидва хлопці дивилися на неї з німим захватом. Вранішнє сонце позолотило її шкіру, очі пускали бісики від радісного збудження. Біла блузка надималась привабливо і водночас цнотливо, округлі стегна відсвічували молочною білістю.

Цієї миті одна з дівчаток зойкнула. Всі обернулися в її бік. Дитинча знайшло величезну крашанку, таку велику, як куля для гри в кеглі, яскраво розмальовану червоним і синім кольорами. Дівчинка намагалася захапати її в кошачок, її гарненький білий брилик зсунувся набакир, оченятка широко розплющились від подиву та рішучості. А крашанка візьми й розбийся, і з неї випурхнула маленька жива пташка, що й змусило дитину зойкнути.

Петі побіг через моріжок і пригорнув дитинча, щоб заспокоїти. Це був один з його звичайних жартів, і всі розсміялися.

Дівчинка ретельно поправила брилика, потім закричала тремтячим голосочком:

— Ти мене піддурив! — і ляснула Петі по щоді. Всі вибухнули реготом, а

вона побігла від Петі, який далі перепрошував її, геть. Петі наздогнав її, підхопив на руки і дав великодню крашанку ювелірної роботи, що висіла на золотому ланцюжку. Дівчинка зраділа подарункові і цьомнула Петі.

Сіл взяла Кросса за руку і повела на тенісний корт метрів за сто від кам'яниці. Там вони сіли в тристінну тенісну будку, повернуту відкритим боком у протилежний від святкуючих бік, тож їх ніхто не міг бачити.

До всього цікавий Данте спостерігав, як вони йдуть, з відчуттям приниженості. Він дуже добре усвідомлював, що Кросс набагато привабливіший за нього, і це йому муляло. А водночас він навіть пишався, що в нього такий вродливий кузен. Із подивом Данте раптом побачив у себе в руці кошечок, тож знизав плечима і приєднався до шукачів крашанок.

У тенісному павільйончику Сіл взяла Кроссове обличчя в долоні і поцілувала його в губи. То були ніжні, легенькі поцілунки. Та коли Кросс сягнув руками під її блузку, відштовхнула його. Її обличчя променіло усмішкою.

— Я хотіла цілуватися з тобою, відколи мені минуло десять років. А сьогодні такий гарний день.

Кросса збуджували її поцілунки, та він тільки спитав:

— Чому?

— Бо ти такий гарний і такий досконалий,— пояснила Сіл,— а такого дня, як сьогодні, все дозволяється.— Вона ковзнула своєю рукою в його руку.— Хіба у нас не прекрасні сім'ї? — вела вона далі. А потім зненацька запитала:— Чому ти живеш у тата?

— Так уже склалося,— відповів Кросс.

— А з Данте ти щойно пересварився? Це такий пролаза.

— З Данте в мене все гаразд,— залеречив їй Кросс.— Ми просто жартували. Він жартівник від природи, як от мій дядько Петі.

— Данте надто грубий,— сказала Сіл і знову поцілувала Кросса, цупко тримаючи йому руки.— Мій тато заробляє такі великі гроші. Зараз він купує будинок у Кентуккі і «ролс-ройс» 1920 року. Тепер у нього три старовинні автомобілі, а в Кентуккі він збирається завести коней. Чому б тобі завтра не прийти до нас і не подивитись на машини? Тобі завжди подобалось, як моя мама готує.

— Завтра ми повертаємось у Вегас,— сказав Кросс.— Тепер я працюю в «Ксанаду».

Сіл сіпнула його руку.

— Ненавиджу Вегас. Як на мене, це огидне місто.

— А як на мене, прекрасне,— всміхаючись, заперечив Кросс.— Ти ж там ніколи не була, за що ти його ненавидиш?

— Бо там люди марнують важко зароблені гроші,— пояснила Сіл з юнацьким запалом.— Богу дякувати, мій тато не грає. А всі ті паскудні дівулі з вар'єте?

— Звідки мені знати?— засміявся Кросс.— Я відповідаю тільки за майданчик для гольфу. Я й у казино ніколи не заходив.

Сіл розуміла, що Кросс з неї кепкує, одначе спитала:

— А якщо я, коли поїду звідси, запрошу тебе відвідати мене в університеті, ти приїдеш?

— Звичайно,— погодився Кросс. У таких іграх він був куди досвідченіший за неї.

І він відчув ніжність до її невинності, до того, як вона тримала його руки, до її невідання про справжню роботу її батька і про справжню суть «родини». Він розумів, що Сіл просто відгукнулась душею на поклик чудової погоди, в ній озвалося буяння жіночої плоти, і його зворушили ніжні, цнотливі поцілунки.

— Ходімо краще святкувати,— запропонував Кросс, і вони рука в руку повернулися до столів. Вірджінію, її батько, перший побачив їх, приклашнув пальцями і весело вигукнув:

— А-я-й, як не соромно!

Потім стис їх обох у обіймах. Цей день назавжди запам'ятався Кроссові

невинністю, побожно вбраними в біле діточками, які віталися, звітуючи, що Христос воскрес, а ще тим, що він, нарешті, зрозумів, ким був його батько.

Коли Піппі і Кросс поверталися у Вегас, усе в їхніх стосунках змінилося. Піппі вочевидь збагнув, що таємниці більше не існувало, і ставився до Кросса з більшою теплотою. Кросс із подивом відзначив, що його почуття до батька не змінилися, що він так само його любить. Він не міг уявити собі життя без батька і без «родини» Клерікуціо, без Гроневельта й готелю «Ксанаду». Це було його життя, і в ньому йому належало залишатися, нещасним через це він нітрохи не почувався. Проте в його душі стало наростати нетерпіння, йому кортіло ступити наступний крок.

КНИГА 3

КЛАВДІЯ ДЕ ЛЕНА ТА АТЕНА АКВІТАН

Розділ четвертий

Клавдія Де Лена вела машину від своєї домівки на Тихоокеанських Палісадах до будинку Атени в Малібу і шукала подумки слів, щоб переконати Атену повернутись до роботи над «Мессаліною».

Для неї повернення Атени було не менш важливим, ніж для студії. «Мессаліна» була її першим по-справжньому самостійним сценарієм, решта дотеперішніх робіт — лиш адаптації повістей і романів, перекроювання і дотягування чужих сценаріїв або ж співавторство.

До того ж у «Мессаліні» вона виступала співпродюсером, і це надавало їй владу, якою раніше вона ніколи не тішилась. І, звісно, зростуть надходження. Вона мала б заробити справді чималі гроші. Згодом вона могла б ступити на вищий щабель — стати сценаристом-продюсером. На захід від Міссісіпі вона була, мабуть, єдиною людиною, якій не хотілося бути режисером: адже там потрібна жорстокість у стосунках з людьми, а для неї вона нестерпна.

Стосунки Клавдії з Атеною спирались на справжню духовну близькість, нітрохи не скидаючись на професійну дружбу двох колег, що працюють разом у сфері кіно. Атена мала б збагнути, який важливий цей фільм для Клавдіної кар'єри. Адже Атена недурна. Справжньою загадкою для Клавдії залишався тільки Атенин страх перед Бозом Сканнетом. Атена ж ніколи нічого й нікого не боялась.

Гаразд, бодай одну справу Клавдія таки зробить. Вона довідається, чому Атена така наполохана, а тоді зможе їй чимсь зарадити. І, звичайно, їй треба врятувати Атену, щоб та не занепастила свою кар'єру. Зрештою, хто ліпше за неї, за Клавдію, знає про всі труднощі й пастки у світі кіно?

Клавдія Де Лена мріяла про письменницьке життя десь у Нью-Йорку. Клавдію не розчарувало, що у двадцятиоднорічному віці її перший роман відхилили зо два десятки видавців. Вона просто подалась у Лос-Анджелес і спробувала сили у сценаріях.

А оскільки була дотепна, жвава й талановита, то швидко здобула в Лос-Анджелесі чимало друзів. Записалася на курси сценаристів при Каліфорнійському університеті і познайомилася з юнаком, чий батько був відомим пластичним хірургом. Вони стали коханцями, і юнака причарували її тіло та її розум. А далі він підвищив її статус, перейшовши від товариського партнерства в ліжку до «серйозних взаємин». Привів додому на вечерю зі своїми батьками. Батько, хірург-косметолог, був від неї у захваті. Після застілля хірург провів долонями довкруг її обличчя.

— Хіба це чесно, що така дівчина, як ви, не така гарненька, як вам би належало?— спитав він.— Не ображайтесь, тут завинила тільки природа. До того ж я в цьому фахівець. Якщо дозволите, я вам зможу зарадити.

Образитись Клавдія не образилась, але її обуренню не було меж.

— На біса мені бути гарненькою? Який мені з того пожиток? — усміхаючись, мовила вона.— Для вашого сина я й так досить гарненька.

— Ради всього святого!— вигукнув хірург.— Але після мого втручання ви станете для мого сина занадто гарненькою. Ви мила й розумна дівчина, та зовнішність — це влада. Чи вам справді хочеться реніту життя підпірати стіни, коли чоловіки увиваються біля зовні привабливих жінок, які не мають і десятої частки вашого розуму? А вам доводиться стовбичити, мов манекен, бо у вас загрубий ніс, а підборіддя — як хустка на морді мафіозі.— Кажучи це, він погладив її по щоці й додав лагідно:— Тут не дуже багато роботи. У вас гарні очі й гарні губи. А ваша фігура влаштувала б і кінозірку.

Клавдія відхилилась. Вона знала, що схожа на батька, і згадка про хустку мафіозі зачепила болочий нерв.

— Мені байдуже,— сказала вона,— я не зможу сплатити ваш гонорар.

— Крім того,— правив своєї хірург,— я знаю світ кіно. Мені доводилось продовжувати кар'єри зіркам як чоловічої, так і жіночої статі. І коли настане ваш час зняти фільм на якійсь студії, ваша зовнішність відіграє велику роль. І доля може обійтися з вами несправедливо. Що ви талановита, я знаю. Але такий світ кіно. Погодьтеся на мою пропозицію як на крок до професійної кар'єри, а не намаганя стати гарнішою для чоловічого ока. Хоча, звичайно, і таке не можна відкидати.— Хірург бачив, що Клавдія все ще вагається.— Я прооперую без гонорару,— запропонував він.— Зроблю заради вас і мого сина. Дарма що боюся, що коли ви станете такою гарненькою, як я задумав, він утратить подружку.

Що вона не гарненька, для Клавдії ніколи не було таємницею, а тепер їй ще й пригадалось, що тато віддав перевагу Кроссові. Якби вона була гарненька, чи була б її доля іншою? Клавдія вперше пильно подивилась на хірурга. Красень, а його лагідні очі немов розуміють усе, що вона відчуває. Вона застїмлялася і сказала:

— Згода. Робить з мене Попелюшку.

Хірург, правда, аж за таке не брався. Вітоншив ніс, заокруглив підборіддя і подекуди підтяг шкіру. Коли Клавдія знову показалася серед людей, то бу-

ла вродливою, гордою на вигляд жінкою із досконалим носом і владним виразом обличчя; можливо, не гарненькою, але саме тому навіть привабливішою.

Наслідки для професійної кар'єри були магичні. Клавдію, попри її юні літа, зволив прийняти сам Мело Стюарт, що став її агентом.

Він знайшов для неї незначні замовлення на редагування сценаріїв і запрошував її на вечірки, де вона знайомилась із продюсерами, режисерами і зірками. Вони були від неї в захваті. Протягом наступних п'яти років вона, попри свою молодість, доросла до літераторів категорії «А» у першорядних фільмах. В особистому житті наслідки теж були магичні. Хірург мав рацію. Конкуренції його син не витримав. Клавдія здобула ряд амурних перемог, — деякі з них насправді були капітуляціями, — якими могла б пишатися навіть кінозірка.

Робота над фільмами Клавдії подобалась. Подобалось працювати з іншими літераторами, подобалось сперечатися з продюсерами, влещувати режисерів: перших цікавило, як заощадити кошти, міняючи сценарій у певному напрямку, а других — як створити сценарій на найвищому митецькому рівні. Вона була в захваті від актрис і акторів, коли вони, вживаючись у її слова, змушували ті слова звучати повніше й зворушливіше. Їй подобалась магія декорацій, які більшості людей видаються нудьгою, її радувала невимушена приятельська атмосфера знімальної групи, її не мучили комплекси щодо пригод у ліжку з тими, хто ніколи не потрапляв у кадр. Захоплював сам процес зародження фільму і стеження за ним аж до його успіху чи провалу. Вона вірила в кіно як у могутній жанр мистецтва, і коли її запрошували відредагувати сценарій, вона уявляла себе цілителем і не прагнула робити зміни тільки заради того, щоб події на екрані видавались правдивими. У двадцять п'ять вона вже мала славу й заприятимилась із багатьма зірками, найтісніше — з Атеною Аквітан.

Найбільшим відкриттям для неї самої стало нестримне буяння її плоті. Лягти у ліжку з чоловіком, який їй подобався, було для неї такою самою природною справою, як і будь-який вияв дружніх стосунків. Жодної корисливої мети вона при цьому не мала, бо покладалася лише на свої таланти і деколи навіть жартувала, що зірки сплять з нею, сподіваючись увійти до наступного сценарію.

Першої пригоди вона зазнала з самим хірургом, який виявився куди привабливішим і вправнішим за свого сина. Мабуть, від захоплення результатом власної майстерності він запропонував їй квартиру й щотижневє утримання не тільки за плотські втіхи, а й за приємність побути в її товаристві.

Клавдія відмовилась, відбувшись добродушним жартом:

— Я думала, що ви прооперуєте без гонорару.

— Гонорар ви вже заплатили, — запевнив лікар, — але я сподіваюсь, що час від часу ми зможемо зустрічатися?

— Звичайно, — погодилась Клавдія.

Клавдія й сама дивувалася, що може втішатися з такими різними чоловіками, дуже відмінними між собою за віком, владчею і на вигляд. І від усього отримувала задоволення. Вона поводитись як честолюбний гурман, котрий куштує всілякі незнайомі делікатеси. Вдавала наставника початківців акторів і сценаристів, але це була не та роль, яка їй подобалась. Їй хотілося вчитися. І старші за віком чоловіки були для неї набагато цікавіші.

Одного пам'ятного дня вона провела вечір із самим великим Елі Мерріоном. Пригода їй сподобалась, хоч про справжній успіх там не могло бути й мови.

Вони познайомились на вечірці в студії «Лоддстоун», і Мерріон зацікавився нею тому, що вона не боялася його й дозволила собі кілька дошкульних і зневажливих зауважень про останні бойовики, поставлені на студії. До того ж Мерріон чув, як вона відшила Бенцові залиняння дотепною фразою, яка не залишала по собі чуття образи.

Елі Мерріон вже кілька років як відмовився від плотських утіх. Вони завадали йому більше мороки, ніж насолоди, бо Мерріон стояв на межі імпо-

тенції. Коли ж запросив Клавдію поїхати разом з ним у бунгало в Беверлі-Гіллз, що належало «Лоддстоуну», то міркував собі, що вона погодилась через його впливовість. Йому й на думку не спадало, що її спонукала власна сексуальна допитливість. Цікаво, якою буде в ліжку така могутня людина в такому поважному віці? Але й це було ще не все, на додачу Мерріон, як на неї, попри свої літа, виявився принадливим. Його горилияче обличчя могло перетворитись на справді симпатичне, коли він усміхався, як от коли казав їй, що всі називають його Елі, навіть онуки. Його інтелігентність та природний шарм заінтригували Клавдію, бо вона наслухалась про його безсердечність. Мало б бути цікаво.

У спальні в апартаментах в сутеренах бунгало готелю «Беверлі-Гіллз» Клавдію забавило те, що Мерріон умів ніяковіти. Вона відкинула всілякий сором, допомогла йому роздягнутися, і поки він охайно складав одяг на м'якому фотелі, скинула з себе все до решти, міцно обняла його й опинилась під ковдрою. Мерріон попробував пожартувати:

— Коли вмирав цар Соломон, то йому кляли в ліжку незайманиць, щоб зіртіти.

— Для такого я не дуже підхожу,— запевнила Клавдія. Вона цілувала й голубила його. Мерріонові губи виявились приємно теплими. Шкіра суха і немов воскова, але це не викликало неприємних відчуттів. Несподіванкою для неї була миршавість старого, коли він складав одяг і взуття, і вона якусь мить міркувала, яку велику послугу може зробити впливовій персоні костюм за три тисячі доларів. Але його миршавість у поєднанні з великою головою також видавалась милою.

В усякому разі її ніщо не відштовхувало. Через десять хвилин поцілунків і пестощів (великий Мерріон цілувався з невинністю дитини), і він, і вона зрозуміли, що його імпотенція визріла як слід. Мерріон подумав: «Ще вже я востаннє в ліжку з жінкою». Він зітхнув і розслабився в її руках.

— А тепер, Елі, — сказала Клавдія, — я розповім вам докладно, чому ваш фільм нікудишній і з фінансового, і з мистецького погляду. — І далі ніжно голублячи його, вона виклала ґрунтовний аналіз сценарію, режисерської роботи і акторської гри. — Річ не в тому, що це просто поганий фільм, — підсумувала Клавдія, — його неможливо дивитись. Він зовсім позбавлений змісту, і все, що ви отримали, то це тільки витвір задрипаного режисера, котрий показує серію слайдів, які сам вважає за сюжет. А актори просто соваються перед камерою, бо знають, що геть усе свист і фальш.

Мерріон слухав її з поблажливою усмішкою. Він почувався дуже затишно. Розумів, що життя, власне, позаду, що його час сливає і наближається смерть. Те, що йому більше ніколи не лягти в ліжку з жінкою і він навіть не робитиме таких спроб, не принижувало його. Він знав, що Клавдія про цю ніч не розповідатиме, а якби й розповіла, що з того? Реальна влада й далі в його руках. Він і далі може ліпити долі тисяч інших людей, поки в ньому ще жевріє іскра життя. А тепер його цікавив її аналіз фільму.

— Ти не розумієш, — сказав він, — я можу дати фільмові життя, одначе я не можу його стратити. Ти абсолютно в усьому маєш рацію. Цього режисера я ніколи більше не запрошу. Талант грошей не втрачає, втрачаю я. Але талант має взяти на себе провину. Я ставлю запитання так: чи дасть кінофільм гроші? Якщо він при цьому ще й стає мистецьким витвором, то це просто щаслива випадковість.

Кажучи це, Мерріон підвівся й почав одягатися. Клавдії не подобалось, коли чоловіки одягаються у неї на очах, тоді з ними набагато важче вести розмову. Мерріон, як на неї, був безмежно милиший голяка, хоч як парадоксально це звучало; його схожі на веретена ноги, його худюше тіло, його надміру велика голова викликали в неї тепле чуття жалощів. Доволі дивно — його безсило звислий прутень мав більші розміри, ніж у більшості чоловіків у такому стані. Подумки зав'язала вузлика на пам'ять: слід спитати про це в її хірурга. Чи прутень, стаючи ні до чого не придатний, набирає в розмірі?

Клавдія допомогла Мерріонові одягнути штани, застігнула гудзики на сорочці і вставила запонки в манжети. Розправила краватку каштанового кольору і пальцями пригладдила догори сиве волосся. Він накинув на себе костюмний піджак і знову постав у шліковито реставрованій і зримій могуті. Вона поцілувала його і сказала:

— Я приємно провела час.

Мерріон оцінив її поглядом, неначе перед ним стояв який опонент, відтак усміхнувся своєю знаменитою усмішкою, що пом'якшувала потворні риси його обличчя. Дійшов висновку, що вона воістину щотлива, що в неї добре серце, і подумав, що все це завдяки молодості. Неймовірно шкода, що світ, у якому їй припало жити, змінить її.

— Ну що ж, принаймні нагодувати тебе я можу,— сказав Мерріон, беручися за телефон і викликаючи кімнатну обслугу.

А Клавдія таки зголодніла. Вона підчистила суп, начинену фруктами качку і чималеньку вазочку полуничного морозива. Мерріон їв дуже мало, але зробив вагомий внесок у підчищення пляшки вина. Вони розговорилися про книжки і фільми, і Клавдія з подивом відзначила, що читач з Мерріона був набагато кращий за неї.

— Мені хотілося колись стати письменником,— признався Мерріон,— люблю писати. Книжки дають стільки вітхи. Але знаєш, я рідко бачу письменника, який був би мені до вподоби як людина, навіть якщо й зачитуюсь його книжками. Ось, наприклад, Ернест Вейл. Він пише гарні книжки, але в реальному житті — справжній зануда. Як таке може бути?

— Бо письменники — це не їхні книжки,— відповіла Клавдія. — Їхні книжки — це екстракт щонайкращого, що в них є. Письменники схожі на купу каміння, яке слід порозгупувати, щоб знайти маленький діамант, якщо саме таким способом шукають діаманти.

— Ти знайома з Ернестом Вейлом? — спитав Мерріон. Клавдії сподобалось, що він запитав її без усякої грайливості. Він мусить знати про її роман з Вейлом.— Так от, мені подобаються його твори, а його особисто я терпіти не можу. І до студії в нього якісь божевільні претензії.

Клавдія поплескала його по руці — допущенна фамільярність, якщо вона бачила його голім.

— До студії мають претензії всі таланти,— сказала вона.— Але ні до кого особисто. До того ж у ділових стосунках ви далеко не золото. У місті я, здається, єдиний письменник, якому ви подобаетесь.— Вони обоє засміялись. Перед тим як розпрощатись, Мерріон сказав Клавдії:

— Будь-коли, якщо у вас з'являться проблеми, телефонуйте, будь ласка.— Це було знаком, що він не має наміру далі підтримувати їхні особисті стосунки. Клавдія зрозуміла. І пообіцяла:

— Я не надуживатиму вашою пропозицією. Але якщо у вас виникне клопіт з якимсь сценарієм, можете зателефонувати мені. Поради безкоштовно. Та коли попросите написати сценарій — доведеться платити за угодою.— Чисто професійно вона дала знати, що він потребуватиме її більше, ніж вона його. Це, звісно, суперечило правді, але мусила ж вона дати зрозуміти, що покладається на свій талант. Вони розпрощалися друзями.

Рух на Тихоокеанській автостраді був повільний. Клавдія глянула ліворуч, щоб помилуватися устеленим відблисками океаном. З подивом відзначила, що на пляжі небагато народу. Як це відрізняється від Лонг-Айленда, куди вона їздила, коли була молодша. Над головою помітила дельтаплани, що прямували до пляжу понад лініями електропередач. З правого боку зауважила юрбу, яка зібралась довкруг автомобіля звукозапису та величезних кінокамер. Хтось знімав фільм. Як їй подобалась Тихоокеанська автострада! І як їй ненавидів Ернест Вейл. Він казав, що їхати нею для нього все одно, що сідати на пором до пекла.

Клавдія Де Лена познайомилась із Вейлом, коли їй доручили роботу над кіносценарієм за його романом, який мав тоді щонайбільший попит. Їй зав-

жди подобалися його романи, його синтаксис був такий доладний, що речення просто вливалися одне в одне, як музичні ноти. Він розумів життя і трагедії своїх героїв. Вейл немов завжди відкривав щось нове, і це її тішило так само, як колись у дитинстві зачаровували казки. Одначе реальний Ернест Вейл аж ніяк не виправдав її сподівань.

Йому тоді щойно минуло п'ятдесят років. Його обличчя і постать не мали ні крихти від граційності, притаманної його прозі. Він був куций і огрядний, а круглу лисину навіть не намагався приховати. Героїв своїх книжок, може, розумів і любив, але був цілковитим невігласом щодо краси буденного життя. Мабуть, це й було однією з його приваб — його дитяча недосвідченість. І тільки ближче й докладніше розгледівши його, Клавдія виявила, що під цією недосвідченістю ховався оригінальний розум, яким можна захоплюватись. Вейл міг бути дотепний, як, сама того не знаючи, буває дотелною дитина. А ще він був по-дитячому хворобливо самозакоханий.

На діловому сніданку в «Поло-Лаундж» Ернест Вейл, здавалося, був найщасливішою людиною на білому світі. Свого часу його романи мали дуже прихильну оцінку критики і заробили йому добрі, хоч не надто великі, гроші. А потім його остання книжка викликала справжній фурор, миттю зникла з прилавків, і тепер студія «Лоддстоун» ставила за нею кінофільм. Вейл написав було сценарій, і ось Боббі Бенц і Скіппі Діер вихваляють йому цей сценарій на всі боки. І, на Клавдіїн подив, Вейл ковтав їхню похвалу, мов яка зірочка, яку обіцянками показати на екрані заманюють побувати на дивані. Як тоді, в біса, цей Вейл розцінює її присутність на зустрічі? Найбільше Клавдію обурювала та обставина, що тільки вчора самі Бенц і Діер казали їй особисто, що той сценарій — «купа лайна». І не з бездушності чи навіть зневаги. «Купа лайна» просто означає щось таке, що не зовсім влаштовує.

Клавдію не відштовхувала Вейлова непоказність, зрештою, їй самій не було чим похвалитись, поки розквітла в красуню під хірургічним ножом. Її навіть трохи тішила його легковірність та ентузіазм.

Бенц запропонував:

— Ернесте, ми даємо вам у допомогу Клавдію. Вона видатний редактор, найкращий фахівець у галузі кіно, і вона перетворить ваш сценарій на справжню картину. Нюх мене не підводить — фільм матиме успіх. І пам'ятайте: ми даємо вам десять відсотків від чистого прибутку.

Клавдія бачила, що Вейл спіймався на гачок. Бідолаха навіть не підозрював, що 10 відсотків від чистого прибутку — це однаково, що 10 відсотків від нічого.

Вейл, здається, був щиро вдячний за допомогу. Він сказав:

— Певна річ, від Клавдії я зможу дечого навчитися. Писати сценарії набагато цікавіше, ніж писати книжки. Одначе для мене це нова справа.

Скіппі Діер підбадьорливо додав:

— Ернесте, у вас усе звучить дуже природно, і така робота вам стане в небіякій пригоді. Крім того, на цьому фільмі можна розбагатіти, надто коли він матиме успіх, а на додачу здобуде Оскара.

Клавдія сиділа й давала оцінку чоловікам за столом. Два прогнози і йолоп — для Голлівуду в такому тріо немає нічого незвичайного. Та й сама вона колись була не розумнішою. Хіба Діер не взяв від неї все, що хотів, спершу вклавши в ліжку, а потім пограбувавши? Все ж вона не могла не захоплюватись Скіппі. Він скидався на такого абсолютно щирого.

Клавдія знала, що справа, про яку йдеться, вже під поважною загрозою, бо незрівнянний Бенні Слай уже працював за їхньою спиною, перевтілюючи Вейлового інтелектуального героя на Джеймсбонда-Шерлокхолмса-Казанову. Від Вейлової книжки залишаться хіба що обгризений кістяк.

Задля самого співчуття Клавдія погодилася тоді повечеряти з Вейлом, щоб домовитись, як вони працюватимуть разом над сценарієм. Чи не головною запорукою успішної співпраці було запобігання будь-яким романтичним почуттям, і саме задля цього вона під час спільної роботи намагалася виставити се-

бе якомога непривабливішою. Романтичні пригоди завжди відволікали її від роботи.

На її подив ті два місяці, коли вони працювали разом, завершилися тривалою дружбою. Коли одного дня їх обох усунули від роботи над сценарієм, вони вдвох поїхали у Вегас. Клавдія завжди полюбляла азартні ігри, і Вейл теж не був позбавлений цієї вади. У Вегасі вона познайомила його із своїм братом Кроссом, і несподівано для неї вони одразу порозумілися. Для їхньої дружби вона не бачила абсолютно жодних підстав. Ернест — інтелектуал без будь-якої цікавості до спорту чи гольфу. Кросс міг за кілька років не прочитати жодної книжки. Клавдія спробувала з'ясувати таємницю їхньої дружби в Ернеста.

— Він слухач, а я оповідач, — пояснив той. Клавдія одразу відчула, що це не справжня причина, й звернулась до Кросса; дарма що брат, він становив для неї ще більшу загадку. Перше ніж відповісти, Кросс замислився. Відтак сказав:

— За ним не треба ока, йому нічого не потрібно.

Оскільки ці слова сказав Кросс, Клавдія збагнула, що почула правду. Дивовижне одкровення. Ернест Вейл, на своє лихо, був людиною без прихованих намірів.

Стосунки Клавдії з Ернестом Вейлом, на відміну від взаємин з іншими чоловіками, були своєрідні. Цей визнаний у світі романіст не мав у Голлівуді ніякого впливу. До того ж не вмів поводитися в товаристві, і до нього всюди почали ставитися неприхильно. Його журнальні статті торкалися делікатних струн загальнодержавного буття і завжди були політично невважені. Але, хоч як парадоксально, викликали вибух обурення з боку обох супротивних партій. Він дозволяв собі кптити з американської демократії; пишучи про фемінізм, проголошував, що жінки завжди будуть поневолені чоловіками. Хіба дорівнюютья до них фізичною силою, і тому радив феміністкам створювати воєнізовані тренувальні загони. Про расові проблеми він написав лінгвістичне дослідження, де наполягав, щоб чорні називали себе кольоровими, бо слово «чорний» часто вживають у зневажливому контексті: чорні наміри, чорний, як пекло, чорна пика — і що саме це слово завжди мало негативний відтінок, окрім хіба виразу «скромний чорний костюм».

Але справжню лють з усіх боків він викликав тим, що висловив думку, начебто всі середземноморські раси слід віднести до «кольорових». Отже, й італійців, іспанців, греків тощо.

Пишучи про суспільні класи, він стверджував, що людям з великим капіталом належить бути жорстокими і оборонятись, а злидарям слід ставати злочинцями, оскільки їм треба боротися з законами, що їх створили багатії з метою захисту власних капіталів. Він писав, що все соціальне забезпечення — це просто вимушений підкуп для стримання бідноти від вибуху революції. Про релігію він дотримувався думки, що її слід прописувати як курс лікування.

Як на лихо, ніхто ніколи не міг дійти висновку, чи він іронізує, а чи говорить те, що думає. Жоден з тих вибриків ніколи не з'являвся в його романах, отже читання його творів не давало ніякого ключа для розуміння.

Та коли Клавдія разом з Вейлом працювала над сценарієм за його найпопулярнішим романом, між ними встановились довірливі взаємини. Учнем він виявився добрим, виявляючи їй усіялку повагу, вона ж високо цінувала його трохи уїдливі дотепи, його поважне трактування соціальних проблем. Клавдію вразило його недбале ставлення до грошей у практичному житті, поєднане із стурбованістю абстрактними капіталами, цілковита необізнаність із пружинами влади, надто в Голлівуді. Вони настільки добре порозумілися, що якось вона попросила Вейла прочитати її роман. Їй було приємно, що наступного дня він прийшов на студію з нотатками про прочитане.

Той роман, нарешті, видали з огляду на її успіхи як сценариста й завдяки викручуванню рук з боку її агента Мело Стюарта. З'явилося потім кілька оглядових рецензій із стриманою похвалою, ще кілька насмішкуватих тільки то-

му, що вона була відома як сценарист. Одначе Клавдії її книжка ще досі подобалась. Попиту на неї не було, і ніхто не послішав укладати контракт на екранізацію. Але друком книжка вийшла. Один примірник вона надписала Вейлові: «Найвидатнішому живому романістові Америки». Хоч би якийсь із того пожиток.

— Ти дуже щаслива дівчина, — почав Вейл. — Ти не автор романів, ти — сценарист. Ти ніколи не станеш романістом. — Відтак без злоби і без глуму він цілих тридцять хвилин намагався облідувати її роман до голої суті й довести, що це просто нісенітниця, що там відсутня композиція, жодної глибини, ніякої послідовності характерів, і навіть діалоги, її коронна стихія, нашпиговані безпричинними дотепами. Брутальна розправа, але вчинена з такою силою логіки, що Клавдія була змушена визнати слушність Вейлових аргументів.

Закінчив Вейл фразою, що, як на нього, мала правити за вираз зичливості:

— Для вісімнадцятирічної жінки це дуже хороша книжка. Всі щойно згадані вади вдається поправити досвідом, що приходить тільки з роками. Та одне тобі ніколи не виправити. Ти не володієш стилем.

Уже на це Клавдія, хоч і визнала власну поразку, образилась. Дехто з рецензентів хвалив її саме за ліризм написаного.

— Тут ви помиляєтесь, — стала вона на свій захист. — Якраз на стилістику я звертала особливу увагу. І в більшості ваших книжок мене захоплювала саме поетичність мови.

Вперше за увесь час Вейл усміхнувся.

— Дякую, — не забув сказати він. — Я аж ніяк не намагався звучати поетично. Моя мова впливає з емоцій героя. Ваш стиль, ваша поетичність у цій книжці силувані. Все звучить неймовірно фальшиво.

Клавдія розплакалась.

— Хто ви, в біса, такий? Чому ви дозволяєте собі так безапеляційно знищувати людину? Звідки у вас ця задрипана категоричність?

Такий вибух, здавалося, потішив Вейла.

— Та годі вже! Можете собі писати, видаватися і померти з голоду. Тільки навіщо, коли ви природжений сценарист? А щодо моєї категоричності, то писати книжки — це єдине, що я вмю, зате вмю досконало. Чи, може, я помилюся?

Клавдія відповіла:

— Ви не помиляєтесь, але ви — садист, поц нещасний!

У Вейлових очах з'явилась настороженість.

— Ви обдарована, — сказав він. — Маєте добрий слух на кінодіалоги, дуже вправно володієте сюжетною лінією. Ви по-справжньому розумієте кіно. Навіщо вас тягне стати ковалем замість бути автомеханіком? Ви належите сфері кіно, ви зовсім не романіст.

У Клавдії очі розширились від подиву.

— Ви навіть не усвідомлюєте, як ви ображаєте мене!

— Усвідомлюю, — сказав Вейл, — але все це для вашого ж добра.

— Повірити не можу, що ви та сама людина, що написала ваші книжки, — щонайдощкульніше кинула вона. — Ніхто не повірить, що ви самі написали їх.

На це Вейл удоволено захихикав.

— Звісно, що не повірить. Хіба це не дивно?

Увесь наступний тиждень, коли вони працювали над сценарієм, він був з нею офіційний і стриманий. Гадав, що їхній дружбі край.

Нарешті Клавдія не витримала перша.

— Ернесте, не будьте такі манірні. Я вам пробачаю. Я навіть вважаю, що ви маєте рацію. Але навіщо вам бути таким брутальним? Я навіть подумала, що це один з виявів утвердження грубої чоловічої сили. Знаєте, коли спершу принижують, а потім тягнуть у лійку. Та я знаю, що для такого ви надто дурні. Ради всього святого, додайте трошки цукру до своїх пігулок.

Вейл знизав плечима.

— Я чогось вартий тільки в одній сфері. Якщо й там не буду чесний, тоді гріш мені ціна. А крім того, я був брутальний тому, що ви мені справді дуже подобаєтесь. Ви самі не знаєте, яка ви незвичайна.

Клавдія всміхнулася:

— Через мій талант, розум чи вроду?

Вейл заперечливо виставив долоню.

— Ні-ні. Тому, що ви благословенна, дуже щаслива людина. Жодна трагедія не зламає вас. А таке трапляється надзвичайно рідко.

Клавдія замислилась.

— Знаєте, — сказала вона, — у ваших словах учувається якась прихована образа. Я що — тупа від народження? — вона якусь хвилику помовчала. — Але отака завелика чутливість — це вже начебто схильність до меланхолії.

— Отакої! — вигукнув Вейл. — То виходить, що я меланхолік, і тому чутливіший за вас? — Вони обоє розсміялися, і Клавдія міцно обняла Вейла.

— Дякую за відвертість, — сказала вона.

— Не надто зазнавайтесь, — попередив Вейл, — як казала моя мама, життя схоже на ящик з гранатами, ніколи не знаєш, що спровадить тебе в царство небесне.

А Клавдія, сміючись, проказала:

— Христе-Боже, чи тобі конче бити у дзвони неминучості? Вам ніколи не стати сценаристом, і про це свідчить ваша остання фраза.

— Принаймні вона правдива, — відбувся Вейл.

Ще до того як вони закінчили працювати над сценарієм, Клавдія затягла Вейла в ліжку. Вона була вже досить закохана, щоб їй кортіло побачити його в чому мати народила, щоб вони могли поговорити по-справжньому, по-справжньому поділитися потаємними думками.

Як коханець Вейл виявив набагато більше ентузіазму, ніж досвіду. А ще дужче за більшість чоловіків виявляв свою влячність. Та найкращим було те, що після обіймів він любив поговорити, оголеність не стримувала його від повчального тону, від категоричності суджень. Голий Клавдії він подобався. Знявши одяг, він здавалося, набував мавпячої похопливості та навальності, до того ж був дуже кошлатий: волохаті груди, пасма пухнастого волосся на спині. І був, як мавпа, пожадливий, лапав її голе тіло, мов плід, що звисає з дерева. Його апетит розважав Клавдію, її тишила одвічна комедія статі. А ще їй подобалось, що він був світовою знаменитістю, що вона бачила його на екрані телевізора і вважала за трохи помпезного в судженнях про літературу, про жадливий стан світової моралі; він із великою гідністю стискав люльку, до якої майже не прикладався, і скидався на справжнього професора в своєму твідовому піджаку з нашитими на ліктях шкіряними латками. Одначе в ліжку він був набагато забавніший, ніж у телевізорі: з нього спадала акторська штучність.

Між ними ніколи не виникало жодних розмов про справжнє кохання, про «спорідненість душ». Клавдія не відчувала потреби в цьому, а Вейл знав про те тільки з книжок. Вони добре усвідомлювали, що він на тридцять років старший за неї, і, хай там як, не міг запропонувати нічого іншого, крім своєї знаменитості. Ніщо, крім літератури, їх не єднало, а це, — тут їхні думки збіглися, — найнепевніше підґрунтя для заснування сім'ї.

Але Клавдії подобалося сперечатися з ним на теми кіно. Вейл наполягав, що рухомі зображення — це не мистецтво, а повернення до примітивних малюнків, відкритих у давніх печерах. Що в кіно нема мови, а оскільки розвиток людини як виду залежав від мови, то це всього-на-всього регресивне, другорядне мистецтво.

— Тобто живопис — не мистецтво, — зробила висновок Клавдія, — Бах і Бетховен — не мистецтво, Мікеланджело — не мистецтво. Щось ти забрехався. — А потім до Клавдії дійшло, що він з неї кепкує, що він любить її провокувати, хоч і завбачливо робить це після того, як вони досхоchu наобіймалися.

Коли їх обох усунули від роботи над сценарієм, вони вже стали справді ширими друзями. А перед своїм поверненням до Нью-Йорка Вейл подарував

Клавдії маленьку вигадливу каблучку з чотирма самоцвітами різного кольору. На дорогий виріб вона не скидалася, але була вартісною антикварною річчю, яку Вейлові довелося довго шукати. Клавдія звикла думати про неї як про щасливий талісман.

Коли Вейл поїхав, їхні зустрічі в ліжку урвалися. Якщо він коли й найжджав у Лос-Анджелес, то заставав її в розпалі чергової пригоди. Тож змирився з тим, що їхні стосунки були більше дружбою, ніж пристрасстю.

Прощальним подарунком Клавдії був подетальний виклад голлівудського способу життя. Вона пояснила Вейлові, що їхній сценарій переписує великий Бенні Слай, легендарний переписувач сценаріїв, якого колись навіть подавали на спеціальну відзнаку Академії кіномистецтв за переписування. І що Бенні Слай спеціалізується на перетворенні некасових оповідок на кінобомби в сто мільйонів доларів. Безперечно, він перетворить Вейлову книжку на кінофільм, який Вейлові не сподобається, але який, напевне, принесе купу грошей.

— Хай буде так,— знизав плечима Вейл.— У мене десять відсотків від чистого прибутку. Забагатію.

Клавдія розпачливо втупилась у нього.

— Чистого?— вигукнула вона.— А грошові знаки конфедератів ти також скуповуєш? Ти ніколи не побачиш і цента, незалежно від того, скільки на цьому фільмі зароблять. «Лоддстоун» просто геніально вміє безслідно ховати гроші. Слухай, я мала відсотки з чистого прибутку від п'яти кінофільмів, які принесли тонни грошей, а жодного разу не бачила жодного цента. І ти не побачиш.

Вейл знову знизав плечима. Здавалося, що його не зовсім не обходить, і тим дивнішими видавалися його вчинки в подальші роки.

Наступна пригода змусила Клавдію пригадати Ернестове порівняння життя з ящиком гранат. Уперше, попри свій розум, вона, дотримуючись усіх застерег, закохалася в абсолютно невідповідного для цього чоловіка. То був молодий «геніальний» режисер. Після режисера була глибоко і вже беззастережно закохана в чоловіка, в якого закохалася б більшість жінок світу. І цей теж не підходив для неї.

Початковий спалах гордошів, що вона спромоглася привернути увагу таких першорядних самців, швидко пригас через їхнє ставлення до неї.

Режисер, скорше тхір, ніж справжній чоловік, був лише на кілька років старший за неї, зняв три оригінальні фільми, які не тільки здобули визнання критики, а й дали вагомий прибуток. Будь-яка студія хотіла б залучити його собі. Студія «Лоддстоун» уклала з ним контракт на три кінофільми і надала в його розпорядження Клавдію, щоб переписати сценарій, який він готував до роботи.

Однією із складових режисерового хисту було те, що він добре знав, чого хоче. Спочатку він поставився до Клавдії поблажливо, як до жінки і літератора, бо і жінки, і літератори посідали другорядне місце у владній структурі Голлівуду. Вони одразу ж посварилися.

Він попросив її написати сцену, котра, як на неї, не вписувалась у сюжетну лінію. Клавдія самотужки дотямилася, що ця позбавлена смаку сцена має тільки виставити у вигідному світлі самого режисера.

— Цієї сцени я написати не можу,— сказала Клавдія, — вона не клеїться до сюжету. Просто гра і камера.

Режисер відреагував різко:

— У цьому й полягає суть кіно. Просто робіть, як ми домовились.

— Не маю бажання марнувати ні вашого, ні свого часу,— відрізала Клавдія.— Просто пишть своєю задрипаною камерою.

Режисер не марнував часу навіть на те, щоб розгніватись:

— Вас звільнено. Усунуто від фільму. — Він лягнув у долоні.

Однаке Скіппі Діер та Боббі Бенц змусили їх помиритися, що стало можливим тільки тому, що режисера заінтригувала її впертість. Фільм здобув

успіх, а Клавдії довелося визнати, що успіх здобуто скорше завдяки режисеровому талантові, ніж вправності сценариста. Все дуже просто — вона не спромоглася розгледіти режисерський задум. У ліжко вони лягли майже випадково, і режисер її вкрай розчарував. Він відмовився бути голим і кохався, не знімаючи сорочки. Та Клавдію все ж не полишала думка, що вони вдвох робитимуть великі фільми. Такий собі єдиний видатний тандем режисер-сценарист на віки вічні. Вона без вагань погоджувалась на роль підпорядкованого партнера, погоджувалася змусити свій талант прислужувати його геніальності. Вдвох вони творили б високе мистецтво і стали б легендою. Роман тривав місяць, доти, доки Клавдія закінчила свій «перспективний» сценарій «Мессаліні» і показала йому. Він прочитав і недбало відкинув.

— Феміністична маячня з цицьками і сідницями, — був його вирок. — З тебе розумна дівчина, але це не той фільм, на створення якого я мав би охоту марнувати рік життя.

— Це ж тільки перший начерк, — захищалась Клавдія.

— Господи! Ненавиджу людей, які коштом особистих стосунків хочуть зліпити якесь кінополотно, — простогнав режисер.

Тієї ж миті її кохання шезло без усякого сліду.

— А я, щоб створити фільм, не маю потреби трахатися з тобою, — відрубала Клавдія.

— Звісно, не маєш, — погодився режисер, — ти талановита, і ходять чутки, що у тебе один з найкращих задочків у кінобізнесі.

Клавдія була шокована. Вона ніколи не пліткувала про своїх сексуальних партнерів. А ще її прикро вразив його тон: жінка нібито має соромитись того, що дозволено чоловікам. Клавдія кинула йому у вічі:

— Талант у тебе є, але про людину, яка трахається в сорочці, іде не найкраща слава. І я принаймні ніколи не тягла когось у ліжко обіцянкою влаштувати кінопробу.

Це був фінал їхніх стосунків, і відтоді вона почала думати про режисера Діту Томмі. Зважила, що тільки жінка зможе справедливо оцінити її сценарій.

Зрештою, якого біса з ним воловодитися, думала Клавдія. Цей байстрик жодного разу так і не роздягся догола, і не любить розмовляти після обіймів. Сцени він знімає справді геніальні, а от мови не відчуває анітрохи. Як на генія, він неймовірний зануда, хіба що вміє говорити про кіно.

Клавдія вже наближалась до великої дуги Тихоокеанської автостради, звідки океан відкривався мов велетенське дзеркало, в якому відбивались скелі, що височіли праворуч від дороги. Для неї це було найулюбленіше місце в світі, природна краса, яка завжди зачаровувала її. До Малібу, де мешкала Агена, залишалось тільки десять хвилин їзди. Клавдія спробувала сформулювати мету свого візиту: врятувати фільм, змусити Агenu повернутися. Їй пригадалося, що в різні часи у їхньому житті бував той самий коханець, і вона відчула спалах гордоців, що чоловік, який кохався з Агеною, звертав увагу і на неї.

Сонце вже підбилося щонайвище. Із хвиль Тихого океану воно шліфувало велетенські діаманти. Клавдія різко загальмувала. Їй здалося, що один з дельтапланів приземлявся перед носом її автомобіля. Вона побачила пілота — молоду дівчину, одна цицька звисала з викоту блузки, дівчина стримано махнула їй рукою, скеровуючи дельтаплан у бік пляжу. Хто їм таке дозволяє? Куди дивиться поліція? Клавдія похитала головою і натиснула педаль газу. Їхати стало вільніше, а автострада повернула так, що Клавдія більше не бачила океану, та через півмилі він з'явиться знову. Як справжнє кохання, всміхаючись, подумала Клавдія. Справжнє кохання в її житті неодмінно з'являлося знову.

Коли Клавдія закохалася по-справжньому, то був болісний, але повчальний урок. Саму себе їй важко було в усьому звинуватити, бо об'єктом її захоплення став Стів Столлінгс — касова зірка й кумир усіх жінок світу. Він вирізнявся неймовірною чоловічою красою, справжнім шармом та незвичайною жвавистію, яку підтримував розважливим споживанням кокаїну. Як актор

він був дуже талановитий. Та понад усе він був донжуаном. Допадався до всього, що потрапляло на очі,— на знімальному майданчику в Африці, в містечку на американському Заході, в Бомбеї, Сингапурі, Токіо, Лондоні, Римі й Парижі. І то робив це з переконаністю джентльмена, що подає милостиню злидарям, чинить християнське милосердя. Ніколи не поставало питання про якісь взаємини, йшлося не більше ніж про запросини вбогого на обід до благодійника. Клавдією він був такий захоплений, що їхній роман протривав двадцять сім днів.

Для Клавдії, попри всю втіху, це були двадцять сім днів приниження. Із Стіва Столлінгса був непереборний коханець — за допомогою кокаїну. Голим він почувався ще невимушеніше, ніж навіть Клавдія. Цьому сприяло те, що його тіло було напрочуд пропорційне. Часто Клавдія бачила, як він розглядав себе у дзеркалі, — точнісінько так, як жінки поправляють капелюшок.

Клавдія знала, що вона для Стіва — лише другорядна одаліска. Коли вони домовлялись про побачення, він потім завжди телефонував їй, кажучи, що на годинку спізниться, а запізнювався на шість годин. Деколи взагалі казав, що не зможе прийти. Для нього вона правила тільки за запасний варіант, коли не знайдеться чогось кращого. А коли вони кохалися, він завжди наполягав, щоб вона разом з ним нюхала кокаїн, що давало якусь насолоду, але перетворювало її мозок на таку кашу, що наступні кілька днів вона не могла працювати, а в усьому, що таки написала, не мала певності. Вона усвідомила, що стає тим, кого зневажає найдужче на світі: жінкою, чие життя цілковито залежить від чоловічих примх.

Клавдії було принизливо почуватися четвертою або п'ятою, але Стіва вона, власне, не звинувачувала, а картала себе. Зрештою, на вершині своєї слави Стів Столлінгс міг мати майже будь-яку жінку Америки, а от вибір улав на неї. Столлінгс постарішає і його врода прив'яне, він буде вже не таким знаменитим і дедалі частіше вдаватиметься до кокаїну. Тож поки він у розповні слави і краси, слід хапати своє. Клавдія була закохана і, що в житті траплялося з нею рідко, неймовірно нещасна.

Отож на двадцять сьомий день, коли Столлінгс зателефонував їй, аби повідомити, що на годинку запізниться, вона сказала:

— Не клопочися, Стіве, я покидаю твій гарем.

Він помовчав, а коли заговорив, подиву в його голосі не відчувалося.

— Сподіваюся, ми розлучаємось друзями. Мені справді подобається бути з тобою.

— Звичайно, — запевнила його Клавдія і поклала слухавку. Вперше вона не мала бажання залишатися друзями після закінчення роману. І найтяжче дорікала собі за брак кмітливості. Адже очевидно, що вся його поведінка була спрямована на те, щоб спровокувати її відчепитися від нього, і що їй знадобилося надто багато часу, щоб розгадати натяк. Це дошкуляло їй найбільше. Як могла вона бути така дурна? Плакала, а через тиждень побачила, що їй зовсім незле і без кохання. Тепер час належав тільки їй, і вона могла працювати. Яка втіха повернутися до творчості з головою, чистою від кокаїну і справжнього кохання.

Після того як геніальний коханець-режисер відхилив сценарій, Клавдія півроку одержимо працювала над його переписуванням.

За первісним задумом Клавдія Де Лена писала сценарій «Мессаліні» як дотепний агітаційний твір на користь фемінізму, але п'ять років роботи в кіно навчили її, що будь-яку ідею слід присмачувати істотнішими інгредієнтами, як от жадібність, хтивість, убивство і віра в людство. Вона знала, що слід написати великі ролі не тільки для головної героїні — Атени Аквітан — а принаймні для ще трьох інших зірок-актрис у другорядних ролях. Хороші жіночі ролі були такою рідкістю, що сценарій мав би зашкавити зірок із найяскравішими іменами. Крім того, абсолютно необхідно мати великого злочинця, привабливого, жорстокого, вродливого і розумного. Тут у великій пригоді їй стали спогади про батька.

Клавдія спочатку мала намір захопити своєю ідеєю незалежного продюсера-жінку, однак більшість керівних посад у студіях займали чоловіки, і тільки вони могли дати фільмові зелене світло. Сам сценарій сподобався б, однак їх непокоїтиме, що коли там зйдуться докупити жінка-режисер і жінка-продюсер, то фільм обернеться на відвертий пропагандистський плакат. Їм захочеться бодай десь мати одну тверду чоловічу руку.

Клавдія вже вирішила, що режисером мала б бути Діта Томмі.

Томмі, звісна річ, погодиться, бо це буде фільм із великим кошторисом. У разі успіху такий фільм переведе її в категорію касових режисерів. Навіть якби стався провал, її репутація однаково не зазнає шкоди. Провалені фільми з великими кошторисами деколи ставали для режисерів престижнішими, ніж низькокошторисні, хоча й прибуткові картини.

Іншою причиною було те, що Діта Томмі кохалася тільки з жінками, а цей фільм відкривав їй доступ принаймні до чотирьох знаменитих красунь.

Клавдії хотілося мати режисером Томмі з тієї причини, що кілька років тому вони разом працювали над одним кінофільмом і мали хороший досвід спільної роботи. Томмі була дуже прямолінійна, дуже кмітлива й талановита. А ще була не з тих режисерів, кого називають «убивцями письменників»: такі запрошують своїх добрих знайомих переписати сценарій, а відтак змушують сценаристів поділитися місцем у титрах. На місце в титрах Діта, якщо чесно не внесла своєї частки в роботу, ніколи не претендувала, і, на відміну від деяких режисерів і зірок, не була статевим гангстером. Правда, вислів «статевий гангстеризм» навряд чи можна вживати в кіноіндустрії, де продаж власної сексуальної привабливості становив складову частину творчого процесу.

Клавдія подбала, щоб сценарій потрапив у руки Скіппі Дієрові в п'ятницю, бо він уважно читав сценарії тільки у вихідні дні. А послала йому лише тому, що він, попри всю свою зрадливу натуру, був найкращим у місті продюсером. А ще тому, що намагалась ніколи не припиняти колишніх взаємин безповоротно. Взаємини сприяли зискові. Скіппі зателефонував у неділю вранці. Хотів, щоб того ж таки дня Клавдія пообідала з ним.

Клавдія вкинула в «мерседес» свій комп'ютер і одяглася по-робочому: в синю чоловічу сорочку з грубої бавовняної тканини, полиняли сині джинси та тенісні черевики. Волосся перехопила ззаду червоною косинкою.

На Океанське авеню Клавдія виїхала в Санта-Моніці. В парку Палісади, який відділяв Океанське авеню від Тихоокеанської автостради, побачила безпритульний набрид Санта-Моніки, що зібрався на недільний сніданок. Люди, що брали добровільну участь у програмі соціальної підтримки, щонеділі приносили їм їжу та напої, які розкладали просто неба на дерев'яні столи і лави. Клавдія обирала цей маршрут, щоб подивитись на безпритульних і нагадати собі про існування іншого світу, де люди не мають «мерседесів» і плавальних басейнів, не купують у крамницях на Родео-драйв. Коли була молодша, вона часто сама з доброї волі роздавала в парку їжу, а тепер тільки переказувала чеки на рахунок церкви, що годувала знедолених. Стало надто болісно переходити з одного світу в інший, притуплювалось прагнення домогтися успіху. Та Клавдія не могла не подивитись на жалюгідно вбраних людей із знівеченим життям, а проте деякі з них трималися з дивовижною гідністю. Жити ось так, без жодного просвітку, здавалося їй чимсь неймовірним, хоч усе, власне, зводилось до грошей, які вона так легко заробляла кіносценаріями. За півроку вона заробляла більше, ніж ці люди бачили за все своє життя.

В кам'яниці Скіппі Дієра в каньйонах Беверлі-Гіллз мажордом провів Клавдію до плавального басейну з яскравими синьо-жовтими кабінами. Дієр вощідав у м'якому шезлонгу. Поруч на невисокому мармуровому столику — телефон і купка рукописів. Він був у своїх окулярах у червоній оправі, які вдягав тільки вдома, коли брався до читання. В руці тримав високу запітнілу склянку з водою «Евіан».

Одразу підхопився на ноги і обняв її зі словами:

— Клавдіє! Нам слід якнайшвидше братися до роботи.

Клавдія оцінювала його голос. По голосу вона здебільшого могла вгадати реакцію на свої сценарії. Ретельно модульована похвала означала безнадійне «ні». Ще бував радісний, повний ентузіазму тон з виразами нестримного захвату, після чого майже завжди сповіщались принаймні три причини, чому цей сценарій не можна купити: сусідня студія працює над таким самим сюжетом, неможливо підібрати відповідну групу акторів, студії саме тепер така тема не під силу. Одначе нині голос Дієра виказував настрої ділової людини, якій трапилась хороша річ і яка все вже зважила. Він говорив про гроші й відповідальність. Це означало «так».

— Може вийти грандіозний фільм,— сказав він Клавдії.— Так, справді величний. Він просто не може бути незначним. Я знаю, що ти робиш, ти дуже мудра дівчина, але мені доведеться піддурювати студію сексуальністю. Звичайно, провідним актрисам я подаватиму все як проблеми фемінізму. На головну чоловічу роль ми зможемо залучити першорядну зірку, якщо ти трохи пом'якшиш образ, додаси йому кілька лагідніших штрихів. Як я розумію, ти сподіваєшся стати асоційованим продюсером, але кандидатури в групу подаватиму я. Ти можеш висловити свої пропозиції, я готовий обговорити їх.

— Я хочу запропонувати режисера,— сказала Клавдія.

— Його запропонують ти, студія і актори-зірки,— засміявся Дієр.

— Я не дам сценарію, якщо не схвалить режисера,— затіялася Клавдія.

— Гарзд, — погодився Дієр.— У такому разі скажеш студії, що сама хочеш бути режисером, потім поступишся, і вони так зрадіють, що одразу погодяться з твоєю пропозицією.— Він витримав невеличку паузу.— І кого ти маєш на думці?

— Дігу Томмі.

— Добре. Розумно,— похвалив Дієр.— Актриси її люблять. Студія також. Вона реалізує всі передбачені кошторисом кошти і не наживається на фільмі. Але спершу нам треба підібрати акторів, а вже потім запрошувати її.

— А кому б ви віддали фільм?— спитала Клавдія.

— «Лоддстоуну»,— відповів Дієр.— Вони досить добре ладнають зі мною, тож нам не доведеться багато воювати за склад акторів і режисерів. Клавдіє, ти написала прекрасний сценарій. Дотепний, цікавий, із широким поглядом на ранній фемінізм, а сьогодні це ж актуальна тема. І сексуальності не бракує. Ти виправдовуєш Мессаліну і все жіноцтво. Я поговорю з Мело і Моллі Флендерс, а вона зможе домовитись із фінансовим відділом «Лоддстоуна».

— Ну й сучий син!— вихопилось у Клавдії.— Ти вже домовився з «Лоддстоуном»?

— Вчора ввечері,— широко всміхнувшись, признався Скіппі Дієр.— Я приніс їм сценарій, і вони дали мені зелене світло, якщо я спроможуся все зліпити до купи. І слухай, Клавдіє, не мороч мені голови. Я знаю, ти вже домовилась з Атеною, і через те така зухвала.— Хвилинку помовчав.— Я й сказав це «Лоддстоуну». А тепер берімося до роботи.

Ось таким був початок великого задуму. А тепер вона не могла просто так усе викинути в кошик для сміття.

* * *

Клавдія наближалась до світлофора, де їй слід було повернути ліворуч на бічну дорогу, що вела в Малібу. І тут вона вперше відчула в душі непевність. Атена така вперта, як і належить зірці, тож не змінить своєї постанови. Хай там як, якщо Атена відмовиться, вона полетить у Вегас і попросить свого брата Кросса допомогти. Він ще жодного разу її не відшурався. Ні коли росли разом, ні коли вона поїхала з матір'ю, ні коли мати померла.

Клавдії пригадалося велике свято в кам'яниці Клерікуціо на Лонг-Айленді. Там були декорації з казок братів Грімм, мур навколо кам'яниці, а вона й Кросс гралися під смоківницями. Хлопчаки віком від восьми до дванадцяти років розділилися тоді на два гурти. Супротивний гурт очолив Данте

Клерікуціо, доновий онук, що стояв у вікні горішнього поверху і драконом назирив звідти.

Данте виростав задержуватим хлопцем, якому подобались бійки, подобалося бути верховодою. І він виявився єдиним хлопцем, котрий наважився кинути виклик її братові, Кроссу. Данте повалив був Клавдію на землю і бив її, вимагаючи покори, аж тут підскачав Кросс. Данте і Кросс зчепилися в бійці. Тоді Клавдію вразило, наскільки Кросс, на відміну від несамовитого Данте, був спокійний і впевнений. І Кросс легко переміг.

Клавдія не могла пояснити собі материного вибору. Як могла мати не любити Кросса більше? Адже Кросс був настільки за неї краший. І він підтвердив свою вищість, вибравши залишитися з татом. А Клавдія ніколи й не сумнівалася, що Кросс волів залишатися з мамою і з нею.

В роки одразу після розриву сім'я ще підтримувала добрі стосунки. З розмов, з поведінки навколишніх Клавдія збагнула, що її брат Кросс певною мірою доріс до високого становища їхнього батька. Приязнь між нею та братом не згасала ніколи, хоча тепер набула зовсім іншого характеру. Вона усвідомила, що Кросс був частиною «родини» Клерікуціо, а вона — ні.

Через два роки після того, як Клавдія перебралася в Лос-Анджелес, у її матері Наліні виявили рак. Клавдії виповнилось тоді двадцять три роки. Кросс, що вже працював із Гроневельтом в «Ксаналу», перед тим «вбиваючись у колідки» серед Клерікуціо, приїхав у Сакраменто провести з ними останні два тижні. Кросс найняв медсестер для щодобового чергування, куховарку і економку. Вперше після розпаду сім'ї вони жили втрьох. Наліна заборонила Піппі побачитися з нею.

Рак зашкодив Налініному зорові, і тому Клавдія увесь час читала для неї часописи, газети, книжки. Кросс ходив на закупи. Деколи він по обіді вилітав у Вегас, щоб приглянути за справами в готелі, але ввечері завжди повертався.

Ночами Кросс і Клавдія навперемін сиділи біля матері, тримали її руку і заспокоювали. І вона, хоч була нашпигована ліками, увесь час міцно тримала їх за руку. Інколи марила й думала, що її діти знову маленькі. Однієї жакливії ночі плакала й просила у Кросса прощення за те, що вчинила з ним. Кроссові довелося пригорнути її і запевняти, що все вийшло на краще.

Довгими вечорами, коли мати під дією седативних ліків поринала в глибокий сон, Кросс і Клавдія розповідали одне одному про своє життя.

Кросс пояснив, що продав інкасаційне агентство і вийшов з «родини» Клерікуціо, хоча ті й допомагають йому вести справи в готелі «Ксаналу» через свої зв'язки. Він натякнув, що має деякий вплив, і сказав Клавдії, що її будь-коли радо зустрінуть у готелі: номер, харчування і напої безкоштовно. Клавдія поцікавилася, як йому це вдасться зробити, і Кросс із майже непомітними гордощами відповів:

— Маю такий магічний олівець.

Клавдії від цих гордощів було смішно і трошки сумно.

Смерть матері Клавдія переживала, здається, набагато глибше за Кросса, але ця подія немов поріднила їх удруге. Вони знову відчули близькість часів свого дитинства. Клавдія останніми роками часто навідувалася у Лас-Вегас, познайомилася із Гроневельтом і помітила справжню приязнь у стосунках між старим та її братом. Усі ті роки Клавдія бачила, що Кросс має певну владу, але ніколи не пов'язував цієї влади з «родиною» Клерікуціо. Оскільки всі стосунки з Клерікуціо Клавдія урвала й ніколи не приїздила на похорони, весілля чи хрестини, то й не знала, що Кросс і досі був частиною «родинної» структури. І Кросс ніколи не розказував їй про Клерікуціо. З батьком Клавдія бачилася рідко. Сам він нею не цікавився.

Новорічні свята були у Вегасі найважливішою подією, сюди злітався люд з усієї країни, але для Клавдії в Кросса завжди знаходився номер. До затягних гравців Клавдія не належала, однак на Новий рік її понесло. Вона приїхала з якимсь актором-початківцем і намагалася забити йому памороки. Втратила над собою контроль і понаніпідписувала маркерів на п'ятдесят тисяч доларів. Тоді Кросс зайшов у її номер з маркерами в руці і на його обличчі був якийсь

дивний вираз. А коли він заговорив, Клавдія збагнула: такий вираз був на батьковому обличчі.

— Клавдіє,— почав Кросс,— я гадав, що ти розумніша за мене. Що це в біса таке?

Клавдія почувалась, мов дурнувата. Кросс завжди попереджав її, щоб не збільшувала ставок, коли програє. І щоб грала не довше як по дві-три години на день, бо тривала азартна гра — найпідступніша пастка. Усіма цими порадами Клавдія знехтувала... Вона попросила:

— Кроссе, дай мені пару тижнів, і я все виплачу.

Братова реакція її здивувала.

— Я краще вб'ю тебе, ніж дозволю оплатити всі ці маркери.— Дуже демонстративно він подер аркушки паперу і поклав їх у кишеню. Відтак сказав: — Слухай, я запрошую тебе сюди тому, що хочу бачити, а не тому, що хочу здерти з тебе гроші. Вбий собі в голову, що тут виграти неможливо. Ніякого «пощастить» тут не буває. Двічі по два — чотири.

— Гарзд, гарзд,— ніяковіла перед ним Клавдія.

— Мені нічого не варто подерти ці маркери, але дуже прикро, що ти дурепа.

До цієї розмови брат і сестра більше не поверталися, одначе вона навела Клавдію на роздуми. Чи справді у Кросса така велика влада? Чи схвалив би Гронебельт його вчинок і чи знає він про нього взагалі?

Було ще кілька схожих інцидентів, та найразючіший був пов'язаний із жінкою на ім'я Лоретта Ланг.

Лоретта співала і танцювала у вар'ете готелю «Ксанаду». Вона аж пашіла енергією та природним зухвалим гумором, що й зачарувало Клавдію. Після виступу Кросс познайомив їх.

У розмові Лоретта Ланг виявилась такою ж милою, як і на естраді. Одначе Клавдії впало в око, що великого захвату Кросс не виказував, ба навіть навпаки: Лореттина жвавість трохі дратувала його.

Наступного разу Клавдія привезла на один вечір Мело Стюарта, щоб той принагідно подивився вар'ете. Мело приїхав тільки заради того, аби догодити Клавдії, багато побачити він не сподівався. Проте виставу оцінив дуже схвально, а відтак сказав Клавдії:

— У тій дівчині справді щось є. Не її співи чи танці — вона комік від Бога. А жінка-комік — це просто золото.

Познайомившись із Лореттою за лаштунками, Мело з улаваною грайливістю проказав:

— Лоретто, я закохався у вас. Закохався у вас. Розумієте? Ви зможете наступного тижня приїхати до Лос-Анджелеса? Я домовлюся, щоб вас зняли у фільмі, й покажу вас одному своєму другові зі студії. Та спочатку вам слід підписати контракт з моїм агентством. Розумієте, перше ніж я щось зароблю, мені треба вкласти багато праці. У справах інакше не можна, але пам'ятайте, що я вас люблю.

Лоретта кинулась на шию Мело. Клавдія зауважила, що цей її рух був абсолютно ширий. Домовились про день, а потім утрюх повечеряли, щоб відсвяткувати знайомство. А першим ранковим літаком Мело вилетів у Лос-Анджелес.

За вечерею Лоретта призналася, що в неї вже є «непробивний» контракт з агентством, яке спеціалізується на розважальних програмах для нічних клубів. Контракт чинний ще три роки. Мело запевнив, що все можна залагодити.

Одначе нічого залагодити не вдалося. Лореттине естрадне агентство наполягало на контролі за її кар'єрою протягом ще трьох років. Лоретта, на превеликий подив Клавдії, нестямно благала, щоб та попросила свого брата Кросса допомогти.

— Що, в біса, може Кросс тут зарадити? — здивувалася Клавдія.

Лоретта пояснила:

— У цьому місті він має величезні зв'язки. Він зможе домовитись, щоб від мене відступилися. Замовиш слівце?

Коли Клавдія з'явилася в апартаментах на покрівлі готелю і виклала суть проблеми Кроссові, той подивився на неї з обуренням і заперечливо похитав головою.

— Що тут, з біса, такого?— спитала Клавдія.— Просто закинь слово, та й по всьому.

— Нічого ти не тямши,— сказав Кросс.— Я вже бачив десятки таких дамочок. Вони визискують таких друзів, як ти, поки доможуться свого, а потім ти для них не існуєш.

— То й що з того?— не відступала Клавдія.— В неї справжній талант. Твоя допомога зможе змінити на краще все її життя.

Кросс знову заперечливо похитав головою.

— Не проси.

— Чому раптом? — наполягала Клавдія. Вона не вперше випрошувала ласки для інших людей — це було складовою частиною кінотворчого процесу.

— Бо якщо я раз туди вплютаюсь, то буду змушений домогтися свого,— пояснив Кросс.

— Я зовсім не вимагаю, щоб ти конче домігся успіху. Я тільки прошу, щоб ти зробив, що можеш. Тоді я принаймні зможу пояснити Лоретті, що ми намагалися.

Кросс засміявся.

— Ти й справді нічого не тямши. Гаразд, скажи Лоретті та її агенту завтра прийти до мене. Точно о десятій ранку. Можеш приходити і сама.

Наступного ранку під час розмови Клавдія вперше побачила Лореттино естрадного агента. Його звали Толлі Нівенс, він був одягнений у звичайному для Вегаса стилі з деякими модифікаціями з нагоди важливої розмови. Тобто синя курточка поверх білої сорочки без коміра і сині джинси.

— Привіт, Кроссе, приємно зустрітися знову!— привітався Толлі Нівенс.

— А ми вже зустрічалися? — поцікавився Кросс. Справи, пов'язані з вар'єте, він ніколи не вирішував особисто.

— Колись давніше,— поспішив пояснити Нівенс.— Коли Лоретта вперше з'явилася у «Ксанаду».

Клавдія відзначила про себе різницю між лос-анджелеськими агентами, які опікувалися справами відомих кіноталантів, та Толлі Нівенсом, що провадив справи в набагато нетривкішому світі розважальної естради в нічних клубах. Нівенс був трохи нервовіший та й зовні не видавався таким поважним. Враження абсолютно впевненої в собі людини, як от Мело Стюарт, він не справляв.

Лоретта дзьобнула Кросса губками у шоку, але не промовила ні слова. Своєї звичної жвавості не виказувала. Сіла біля Клавдії, і та просто відчула її напруженість.

Кросс мав на собі костюм для гольфу — широкі білі шорти, біла безрукавка і білі тенісні черевики. На голові синя бейсбольна шапка. Запропонував щось із кімнатного бару, та всі відмовилися. Тоді він спокійно проказав:

— Давайте вирішимо цю справу. Лоретто?

— Толлі хоче мати відсоток від усього, що я зароблятиму,— Лореттин голос тремтів. — Сюди входить і будь-яка робота в кіно. Але ясна річ, що агентство в Лос-Анджелесі хоче мати повну винагороду за будь-яку роботу в кіно, яку воно для мене дістане. Я не можу платити одразу двом агентствам. До того ж Толлі вимагає плати за все, що я робитиму. На це в Лос-Анджелесі ніхто не пристане, і я такого не хочу.

Нівенс знизав плечима.

— Між нами існує контракт. Від неї ми лише вимагаємо дотримуватись угоди.

— Але тоді кіноагент від мене відмовиться!— трималася свого Лоретта.

— Мені здається,— сказав Кросс,— що все можна залагодити просто. Лоретто, тобі слід тільки заплатити відступного.

— Лоретта — прекрасний виконавець, — пояснив Нівенс,— за неї ми беремо великі гроші. Ми завжди сприяли їй, завжди вірили в її талант. І ми

вклали в неї великі кошти. А тепер, коли ці кошти повертаються, ми не можемо відпустити її так просто.

— Лоретто, відкупися від нього,— повторив Кросс.

Лоретта майже заголосила:

— Я не можу платити двом агентствам. Це надто жорстоко.

Клавдія ледь стримала усмішку на обличчі. Кросс навіть не намагався. Нівенсове обличчя скривилось.

— Клавдіє,— нарешті сказав Кросс,— іди переодягнися для гольфу. Я хочу з тобою забити дев'ять ямок. Побачимося внизу біля гральної каси, коли я тут упораюся.

Клавдія подумала, чому це Кросс з'явився на розмову в такому легковажному вбранні. Він немов легковажив і самою розмовою. Її це зачепило, і вона відчувала, що Лоретта також ображена. Однак Толлі це надавало відваги. Він навіть не запропонував якогось компромісного варіанта. Тому Клавдія відповіла:

— Я побуду тут. Хочу подивитись на Соломона в процесі роботи.

На власну сестру Кросс ніколи не розгнівався б. Він засміявся, і вона всміхнулася йому у відповідь. Потім Кросс обернувся до Нівенса:

— Бачу, що ви не поступаєтесь. І, гадаю, маєте повне право так робити. А як щодо відсотків з її кінозаробітків за один рік? Але ви маєте відмовитися від контролю над нею, бо інакше нічого не вийде.

— Я йому й цього не дам! — розлючено вибухнула Лоретта.

— Але це не те, чого я хочу, — сказав Нівенс.— На відсоток я згоден, але що коли тут на вас буде попит, а ви зав'яжете в кіно? Ми втратимо заробіток.

Кросс зітхнув і сказав майже сумовито:

— Толлі, я хочу, щоб ви скасували контракт із цією дівчиною. Це прохання. Наш готель веде з вами багато справ. Зробіть мені ласку.

Вперше на обличчі Нівенса відбилася непевність. Майже благально він сказав:

— Для вас, Кроссе, я б з утіхою вчинив цю милість, та мені слід узгодити все з партнерами в агентстві,— на якусь мить він замовк.— Може, я домовлюся про відступне.

— Ні,— заперечив Кросс.— Зробіть мені ласку. Жодного відступного. Я хочу, щоб ви дали відповідь негайно і я міг піти й зіграти партію в гольф.— Він помовчав.— Просто скажіть «так» чи «ні».

Така категоричність прикро вразила Клавдію, та наскільки вона помітила, Кросс ані погрожував, ані залякував. Власне, навіть здавалося, ніби він відступається від справи і втратив до неї будь-який інтерес. Але Клавдія помітила, як Нівенс зіщулювся.

Нівенсова відповідь прозвучала несподівано дивно:

— Але ж це нечесно.— Він кинув на Лоретту осудливий погляд, та потупила очі.

Кросс хвацько повернув бейсбольну шапку дашком на одне вухо.

— Це тільки прохання,— сказав він.— Можете мені відмовити. Все у ваших руках.

— Що ви, що ви! — покvapливо заговорив Нівенс.— Я просто не знав, що вам на цьому так залежить, що ви такі друзі.

Несподівано для Клавдії з братом сталася дивна зміна. Він нахилився і приязно напівобняв Толлі Нівенса. Обличчя потеплішало від усміху. Вродливий проноза, подумала вона. А потім сповненим удячності голосом Кросс сказав:

— Толлі, я цього ніколи не забуду. Слухайте, тут у «Ксанаду» ви маєте відтепер карт-бланш для будь-якого нового таланту, який захочете висунути на естраду, щонайменше за третьою категорією. Я навіть влаштую спеціальний вечір у вар'єте тільки з вашими виконавцями, і того вечора я хочу вас і ваших партнерів запросити повечеряти зі мною в готелі. Будь-коли телефонуйте мені, і я дам розпорядження все організувати. Безпосередньо. Згода?

Клавдія усвідомила дві речі. Що Кросс цілком свідомо продемонстрував

свою владу. І що Кросс обачливо, певною мірою, компенсував Нівенсові збитки, але тільки тоді, коли притис його під ніготь, не раніше. Толлі Нівенс матиме свій бенефісний вечір, і того єдиного вечора купатиметься в сьйві власної значущості.

Крім того, Клавдія усвідомила, що Кросс дозволив їй бути свідком цієї демонстрації влади, аби показати свою любов до неї, і що ця любов має реальну силу. Вона побачила, як на його гарному обличчі, вроді якого вона заздрила з дитинства, — чуттєві губи, доладний ніс, овальний розріз очей, — усе набирало невловної твердості, неначе оберталось на античний мармур.

* * *

Клавдія звернула з Тихоокеанської автостради і наблизилась до в'їзду в Малібу. Це селище їй подобалось, будинки стояли просто на узбережжі, перед вікнами іскрився океан, вона знову побачила відбиті в далекій водній гладіні гори. Припаркувала автомобіль перед Атениним будинком.

Боз Сканнет лежав на громадському пляжі на південь від огорожі селища Малібу. Ця огорожа з простої дротяної сітки заходила з берега у воду на десять кроків. Але була перепоною тільки про людське око. Коли зайти досить далеко, її можна обплисти.

Боз провів розвідку для наступної атаки на Атену. Сьогодні мала бути пробна вилазка, і тому він заїхав на громадський пляж, теніска і тенісні штани прикривали одяг для купання. У пляжній сумці — насправді в тенісній сумці — лежала загорнута в рушники фляга з кислотою.

Із свого місця на пляжі Боз крізь сітку огорожі міг бачити Атенин будинок. Помітив на пляжі двох приватних охоронців. При зброї. Якщо під наглядом тильний бік, то, безперечно, охороняють і фасад. Прибиті охоронців він не вагався б, та не хотілося, щоб вийшло, наче якийсь навіжений перебив цілу купу народу. Це відвернуло б увагу від цілком справедливого акту знищення Атени.

Боз Сканнет скинув шорти і теніску й витягся на ковдрі, вдивляючись удалину понад пляжним піском та блакитною гладінню Тихого океану. Сонячне тепло розморило його. В голові пливли думки про Атену.

Якось в університеті професор читав лекції про есе Емерсона і зачитував його слова: «Краса сама себе виправдовує». Чи справді то був Емерсон, чи справді він говорив про красу? Але ж Боз тепер думав про Атену.

Як рідко можна побачити людину, таку досконалу фізично і таку чесотливу в усьому іншому. Отже, Боз поринув у думки про Тену. Всі називали її Теною як вона була ще незаміжня.

Замолоду він так її кохав, що й жив мов у тумані від щастя, що вона кохає його. Не міг повірити, що життя може бути таким прекрасним. Та мало-помалу все тьмяніло і загасало.

Як вона сміла бути такою прекрасною? Як вона сміла вимагати стільки любові до себе? Як вона сміла закохувати в себе таку силу людей? Хіба не знала, що це може накликати небезпеку?

І Боз задумався про себе самого. Чому його власне кохання обернулось на ненависть? Та дуже просто. Бо він знав, що не зможе володіти нею до кінця їхнього життя, що якогось дня буде змушений її втратити. Що якогось дня вона піде в ліжку з іншими чоловіками, що якогось дня зникне з його райського сну. І більше ніколи про нього не згадає.

Боз відчув, що сонце вже не гріє йому обличчя, і розплющив очі. Над ним височів велетенський, пристойно одягнений чоловік, який мав із собою розкладного стільця. Боз упізнав його. Це був Джім Лоузі, полісмен, що допитував його після того, як він хлопнув Тені водою в обличчя.

Боз примружився в бік прибульця.

— Що за дивний збіг! Ми удвох купаємося на тому самому пляжі. Якого біса ви тут шукаєте?

Лоузі розклав стілець і вмовстився на нього.

— Моя колишня дружина купила мені оцей стілець. Я допитував і арентував стількох любителів серфінгу, то вона й подумала, що я також можу собі дозволити трошки комфорту. — Він майже лагідно згори вниз зміряв очима Боза Сканнета. — Мені саме спало на думку поставити вам кілька запитань. Перше, що ви поробляєте так близько від будинку міс Аквітан? Ви порушуєте обмежувальне розпорядження судді.

— Я на громадському пляжі, між нами огорожа, і я в купальному одязі. Хіба схоже на те, що я їй загрожую? — спитав Боз.

Лоузі зберігав на обличчі приязну усмішку.

— Гей, послухайте,— сказав він,— якби я колись женився на тій кралі, то так само не зміг би триматися на відстані він неї. А що, як я зазирну до вашої пляжної сумки?

Боз поклав сумку під голову.

— Ні,— сказав він,— хіба що маєте ордер на обшук.

Лоузі по-дружньому всміхнувся.

— Не змушуйте мене заарештувати вас,— попередив він,— або просто надавати вам чортів і відібрати сумку.

Боз обурився. Він підвівся, протяг сумку Лоузі, але потім відсмикнув її в нього з-під носа.

— Спробуйте відібрати.

Джім Лоузі отетерів. Як на нього, він іще ніколи не зустрічав когось зухвалішого за себе. За будь-яких інших обставин Лоузі витяг би палицю або пістолета й потрошив би того типа на гамуз. Але чи то пісок під ногами, чи то цілковита безстрашність Сканнета похитнули його впевненість у собі.

— Вам слід було б мене застрелити,— всміхнувся Боз,— бо я дужчий за вас, дарма що ви такий вимахали. Та якщо ви в мене стрілятимете, вам не буде чим пояснити застосування зброї.

Лоузі здивувався Сканнетовій прозорливості. Адже й справді невідомо, хто візьме верх у бійці, а от вдаватися до зброї жодної причіпки.

— Гаразд,— буркнув Лоузі, склавши свого стільця й подаючись геть. Та потім обернувся й промовив із захватом:— А ви й справді великий зух. Наразі виграш за вами. Та не давайте мені нагоди виймати зброю. Ви ж бачите, відстані до будинку я не вимірював, може, ви вже переступили зазначену в судовому розпорядженні межу.

— Не переживайте,— зареготав Боз,— такої нагоди я не дам.

Боз дивився, як Лоузі вийшов з пляжу, сів у машину й поїхав. Тільки тоді Боз запах ковдру до пляжної сумки й повернувся до свого автомобіля. Поклав сумку в багажник, витяг ключа запалювання і сховав його під передне сидіння. Потім знову подався на пляж, щоб такі обплести огорожу.

Розділ п'ятий

Атена Аквітан пнуласть утору до висот кінозірки традиційним способом, що про нього широкий загал майже нічогосінько не знає. Нескінченно довгі роки пішли на навчання: уроки акторської гри, хореографії та вміння пересуватись, вокальні вправи, читання найрізноманітніших п'єс — усе те було доко-нечною складовою акторського мистецтва.

І, звичайно, на марудну роботу. Атена бігала по агентах і режисерах з розподілу ролей, провідувала хтивеньких режисерів та продюсерів, прихильно сприймала незграбні залицяння студійних цабе, досягаючи неабиякого посту-пу.

Першого року Атена заробляла на прожиток рекламними кліпами, крім того, виступала як модель, напіводягнена господиня автомобільних виставок, але до такого заробітчанства вона була змушена вдаватись лише першого ро-ку. Згодом її акторська майстерність стала окуловуватись. Вона мала ко-ханців, які щедро обсипали її грошима й коштовностями. Дехто пропонував їй навіть шлюб. Ці любовні пригоди були коротесенькі й закінчувались по-дружньому.

Але робота не була ані тяжка, ані принизлива для неї, навіть тоді, коли покупець «ролс-ройса», всміхаючись, зауважив, що, певне, вона продається разом з машиною. Атена спекалася його жартом, мовляв, за неї треба викласти ще таку саму купу грошей. Атена полюбляла чоловіків, їй подобався секс, проте лише як утіха й нагорода за куди поважніші здобутки. Самі по собі чоловіки їй, власне, не цікавили.

Справжнім життям Атени була акторська гра. Вона досконало знала всі потаємні закутки власної душі. Знала, що в світі на неї чигають великі небезпеки. Але акторська гра передусім. Не ті дрібні кіноролі, що дозволяли оплачувати витрати, а великі ролі у видатних п'єсах, що їх ставили місцеві театральні трупи і театр Марка Тейпера «Форум», саме вони зрештою відкрили їй шлях до значних кіноролей.

За реальне життя Атені правили зіграні ролі, світ тільки тоді набирив для неї барв, коли вона перевтілювалась у якийсь образ, коли всім серцем відчувала свою героїню, а коли її поглинав повсякденний клопіт, Атена немов пригасала. Тож навіть любовні пригоди важили для неї не більше, ніж звичайні розваги, — гра в гольф або теніс, обід у дружньому товаристві були чимсь примарним і неістотним.

Реальне життя починалось у величному, мов собор, театрі: ось накладають грим, додають барвисту деталь до костюма, а тим часом, поки в голові пробігають слова сьогоднішньої ролі, лице відбиває пов'язані з ними емоції; потім вона вдивляється в темінь глядацької зали, — Бог нарешті явив своє обличчя, — і закликає свою долю. Атена плакала, закохувалась, перелякано зойкала, благала прощення за свої потаємні гріхи і часом зазнавала спасенних радощів віднайденого щастя.

Атена зголодніла за славою та успіхом, бо прагнула забути своє минуле, пустити в непам'ять Боза Сканнета, їхню спільну дитину, часи, коли її зрадила краса, лукаву й дивну свекрушину зичливість.

Як і будь-який інший митець, Атена прагнула, аби світ покохав її. Вона тямала, що гарна собою, — і як не тямити, коли навколишні протуркали їй вуха, — проте знала, що їй не бракує й розуму. Тож із самого початку Атена вірила в себе. Але попервах аж ніяк не могла повірити, що має всі доконечні складники правдивої геніальності: величезну енергію і здатність зосередження. А до того ж допитливість.

По-справжньому Атена любила тільки музику та акторську гру і, щоб мати змогу зосереджуватись тільки на них, не шкодувала своєї енергії й набувала вправності та досвіду геть в усьому. Вона навчилася лагодити автомобіль, стала чудовою куховаркою, вправлялась у багатьох видах спорту. З книжок і життя вивчала мистецтво кохати, знаючи, яку воно має вагу в її обраній галузі.

Щоправда, Атені була притаманна одна вада. Вона не могла заподіяти страждань своєму ближньому, а оскільки в житті цього годі уникнути, почувалася нещасливою. Проте мала досить практичності й наполегливості, щоб забезпечити власне просування. Як касова зірка вона користалася зі своєї влади і часом була така сама непоступлива й незворушна, як і гарна. Студійні бонзи благали, щоб вона показала у їхніх кінокартинах, чоловіки молили, аби залізи до її ліжка. Атена мала неабиякий вплив, висувала свої вимоги, сама собі обирала режисерів та зірок-партнерів. Вона безкарно могла коїти невеличкі злочини, порушувати традиції, кидати виклик пристойності та моралі, — і хто міг сказати, де тут справжня Атена? Як і кожній зірці, їй була притаманна властива незбагненність, вона була роздвоєна, і ніхто б не спромігся відокремити її реальне життя від життя, зображеного на екрані.

Та дарма, світ любив її, але цього було не досить. Атена знала, що душа її мерзенна: адже була одна істота, яка не любила її, і це завдавало їй страждань. Бо така вже натура актриси: вона буде у відчай, якщо серед сотні позитивних рецензій трапиться одна неприхильна.

Проживши п'ять років у Лос-Анджелесі, Атена дістала свою першу роль у картині, де грала видатна кінозірка, й осягнула свій найбільший здобуток.

Стівен Столлінгс, як і всі видатні чоловіки-кінозірки, мав право вето на провідну жіночу роль у кожній своїй картині. Він побачив Атену на виставі в театрі «Форум» і визнав її талант. Ба більше, був вражений її вродою й надумав залучити її як кінозірку-партнерку до свого наступного фільму.

Атена була приголомшена і облещена. Вона збагнула, що це її великий прорив, і спершу навіть не знала, чому її вибрали. Відкрив їй очі Мело Стюарт, її агент.

Це сталося в конторі Мело, пишно оздобленій кімнаті з орієнтальними вишуканими, гаптованими золотом килимами й масивними вигідними меблями, все те осявали ліхтарі та лампи, бо гардини геть загуляли денне світло. Замість ходити на ленч Мело полюбляв пити чай по-англійському у своїй конторі, тож під час розмови брав з тарілочки й закидав у рот невеличкі канічки. З контори на ленч він виходив тільки задля справді знаменитих клієнтів.

— Ти заслужила цей прорив, — переконував Мело Атену. — Ти видатна актриса. Але ти прожила в цьому місті лише декілька років і, попри свій розум, ще не вбилась у пір'я. Тож не гнівайся, коли я розповім тобі, бо тут сталося ось що. — Мело на хвилинку замовк. — Здебільшого цього я ніколи не пояснюю, бо звичайно нема потреби.

— Але ж я така жовторота, — всміхнулась Атена.

— Ні, ти, власне, не жовторота, — заперечив Мело, — але ти така зосереджена на своєму мистецтві, що інколи не усвідомлюєш соціальних ускладнень, пов'язаних з акторським ремеслом.

— Тож розкажи мені, як я дістала роль, — здивувалась Атена.

— Мені зателефонував Столлінгсів агент, — відповів Мело, — сказав, що Столлінгс бачив тебе в Тейперовій п'есі і приголомшений твоєю грою. Він хоче, щоб ти неодмінно взяла участь у його картині. Потім подзвонив продюсер, ми поговорили і уклали угоду. Фіксована платня, двісті тисяч доларів, ніяких засторог із твого боку, — ти матимеш на них право згодом, — і жодних обмежень на участь в інших картинах. Для тебе це вже неабияк.

— Дякую, — мовила Атена.

— По правді, цього не годилося б казати, — докинув Мело, — але Стівен має звичай нестямно закохуватись у свою зірку-партнерку. І то якнайщиріше, він украй палкий залищальник.

— Мело, не кажи мені цього, — урвала його Атена.

— Я відчуваю, що мушу, — з ніжністю подивився на неї агент. Попервах він, звичайно такий незворушений, сам був закохався в Атену, та оскільки вона ніколи не бралася спокусити його, збагнув натяк і не виявляв своїх почуттів. Зрештою, для нього вона становила неоціненне майно, що в майбутньому принесе йому мільйони.

— То ти намагаєшся сказати, що я маю вчепитись у його маслаки, тількино ми будемо самі? — сухо запитала Атена. — Хіба не досить мого великого таланту?

— Аж ніяк, абсолютно не досить, — відказав Мело. — Велика актриса, хай там що, завжди велика актриса, але чи знаєш ти, як стають у кіно видатною зіркою? Коли-небудь дістається велика роль, і то найслушнішої миті. І ось тепер ця велика роль перед тобою. Її аж ніяк не можна прогавити. Невже тобі справді важко закохатись у Стівена Столлінгса? В нього закохані сто мільйонів жінок в усьому світі, чом і тобі не закохатись? Адже ти зможеш пишатися.

— Я пишаюся, — холодно мовила Атена. — А якщо я ненавиджу його, що тоді?

Мело вкинув до рота ще одного чайного бутербродика.

— Що там ненавидіти? Присягаюсь, він і справді дуже милий чоловік. Ти принаймні побався з ним, поки вони знімуть досить кадрів з тобою і вже не зможуть вирізати тебе з картини.

— А що, коли я гратиму так добре, що вони не схочуть вирізати мене? — запитала Атена.

— Як бути ширим, — зітхнув Мело, — Стівен не чекатиме так довго. Якщо ти через три дні не кохатимеш його, тебе викинуть з картини.

— Це вже сексуальні домагання, — засміялась Атена.

— У кінобізнесі сексуальних домагань не може бути, — заперечив Мело. — Тільки-но взявшись до нього, ти одразу в тій або тій формі виставляєш свій зад на продаж.

— Я маю на увазі роль, де я повинна в нього закохатись, — пояснила Атена. — А простого злягання Стівенові не досить?

— Він може злягтися з ким завгодно, але закоханий у тебе і прагне кохання у відловідь. Поки знімуть усю картину. А тоді, — зітхнув агент, — кохання скінчиться для вас обох, бо робота не залишить вам дозвілля. — З хвилину Мело мовчав. — Тут немає нічого, що ображало б твою гідність. Така зірка, як Стівен, указує на свій інтерес. Партнер, тобто ти, погоджується або не виявляє цікавості до цієї пропозиції. Першого дня Стівен пришло тобі квіти. Другого дня після проб запросить тебе на обід для вивчення сценарію. Тут на тебе ніхто не тисне. Та, як не підеш, тебе, звичайно, виріжуть з картини. Зі збереженням усієї платні, — цього я для тебе доб'юся.

— Мело, невже ти гадаєш, ніби я не досить добра актриса, щоб мати роль, не продаючи свого тіла? — насмішковано дорікнула Атена.

— Ні, ти чудова актриса, — відповів Мело. — Ти молода, тобі лише двадцять п'ять. Ти ще можеш чекати два або три роки, навіть чотири чи п'ять. Я абсолютно вірю в твій талант. Але дай йому шанс. Стівена любить кожен.

Усе сталося точнісінько так, як провіщав Мело Стюарт. Першого дня Атені прислано квіти. Другого дня вони всім акторським гуртом вивчали ролі. Майбутній фільм був мелодрамою, де сміх переходив у сльози, такі речі акторові даються найтяжче. Атена чудувалася майстерності Стівена Столлінгса. Він монотонно читав свою роль, не намагаючись справляти якесь враження, проте слова були живі, а змінюючи голос, він неодмінно добирав найправдивіший тон. Якесь одну сцену вони грали десятьма різними способами й припасовувались одне до одного, діяли узгоджено, немов танцюристи. «Гаразд, гаразд», — пробурмотів Стівен наприкінці й шанобливо всміхнувся, суто професійно визнаючи її талант.

Під вечір Стівен, нарешті, вдався до своїх чарів.

— Гадаю, завдяки вам це буде видатна картина, — проказав він. — А що, як зустрітись увечері й насправді відтворити кілька сцен за оцим сценарієм? — Помовчав, а потім по-хлопчачому мило всміхнувся: — В нас сьогодні вийшла чудова гра.

— Дякую, — мовила Атена. — Коли й де?

На Стівеновім обличчі ту ж мить з'явився чемний, жартівливий острах:

— О ні, — мовив він, — вибираєте ви.

Тієї миті Атена постановила прийняти свою роль і зіграти її як справжня професіоналка. Стівен суперзірка. Вона лише початківець. Але право вибору за ним, тож її обов'язок — вибрати те, чого він хоче. Йй у вухах ще лунали слова Мело: «Ти можеш чекати два-три, а то й чотири або п'ять років». Ні, чекати вона не могла.

— То, може, ви люб'язно погодитесь завітати до мене? — запитала Атена. — Я приготую простий обід, тож ми зможемо працювати й за столом. — Вона замовкла й додала: — О сьомій, гаразд?

Атена в усьому прагла досконалості, через те і розумом, і тілом готувалася до взаємного зваблення. Обід мав бути легкий, щоб не перешкодити ані їхній роботі, ані сексуальній вправності. Хоч Атена майже не пила, вона все ж придбала пляшечку білого вина. Страви мають засвідчити її талант куховарки, крім того, їх можна готувати, поки вони працюватимуть.

Одяг Атена розуміла, що зваблення має бути начебто випадкове, без попередніх готувань. Але не можна й дозволити, щоб одяг відбивав усяку охоту підступатися до неї. Як актор Стівен спробує тлумачити кожен подробицю.

Отже, Атена вдягла блакитні вицвіті джинси, що принадно обтягували сідниці, бліда синява й білі цятки тканини вабили привітністю і затишком. Пояса ані-ні. Зверху Атена вбрала білу шовкову блузу з оборками, що, хоч і не відкривала западини між грудьми, дозволяла добачити їхню молочну барву на тлі засмаглого тіла. Вуха вона прикрасила невеличкими круглими кліпсами, такими ж зеленими, як очі. І все ж вона видавалася собі надто сувора, трохи стримана й скута, зоставалося місце для сумнівів. І тоді Атена дала геніальний штрих: пофарбувала нігті на ногах яскраво-червоною барвою й зустріла гостя босоніж.

Стівен Столлінгс прийшов з пляшкою чудового червоного вина, не найкращого, але доброго. Його одяг теж мав не заважати роботі. Бахматі коричневі вельветові штани, синя бавовняна сорочка, білі туфлі на гумовій підшви; темне, чорне волосся було абияк зачесане. Під пахвою стирчав сценарій із жовтими скромними закладками. Єдине, що його зраджувало, — легкий запах одеколону.

Обідали вони без усяких церемоній на кухні. Стівен якомога вихваляв наготовані страви. За їжею вони проглядали свої сценарії, порівнювали примітки, змінювали діалоги, досягаючи гладкості вислову.

Пообідавши, перейшли до вітальні, де розігрували окремі сцени, що, як здавалося після читання сценарію, могли завдати їм клопоту. Весь цей час вони тонко відчували одне одного, і це відчуття сприяло успіхові роботи.

Атена побачила, що Стівен досконало грає свою роль. До неї він ставився із професійною повагою. Тільки очі виказували, що він щиро захоплюється її красою, визнає її непересічний талант актриси, вміння опанувати матеріал. Зрештою він запитав її, чи не дуже вона втомлена, щоб грати головну любовну сцену за сценарієм кінофільму.

На той час обід був уже спокійно перетравлений. На той час вони стали близькими товаришами, як і герої майбутнього фільму. Вони грали любовну сцену, Стівен злегка цілував їй уста, проте не обіймав. Після першого цнотливого поцілунку глибоко й щиро зазирнув їй у вічі й неперевершеним зворушеним хрипким голосом проказав: «Я хотів це зробити, тільки-но вас побачивши».

Атена спершу дивилася Стівенові у вічі, потім повела його погляд униз, лагідно нахилила йому голову й доторкнулась до неї цнотливим поцілунком. То був доконечний сигнал. Обое були вражені широю пристрастю, що озвалася у Стівені. А це, подумала Атена, доказ, що я кращий актор. Зате Стівен мав більше вправності. Роздягаючи Атену, гладив її, обмацував пучками, лоскотав язиком западину між стегнами, і її тіло здригалось. Не так уже й страшно, думалося їй, коли вони перейшли до спальні. Та й Стівен був напрочуд вродливий, його зворушене пристрастю класичне обличчя набуло тієї виразності, яку годі відтворити на плівці, бо у фільмі та сила почувань скидалася б на хтивість. Кохаючись на екрані, Стівен був набагато духовніший.

Атена тепер грала роль жінки, знеможеної несамовитим чуттєвим шалом. Вони досягли чудової синхронності і, знетямлені, зазнали одночасного оргазму. Виснажившись і лігши горілиць, обое міркували, якою ця сцена видавалася б на плівці, й дійшли висновку, що для дублю вона трохи невдала. Вона не розкривала як слід героїв, не сприяла розвиткові сюжету. Їй бракувало глибинних ніжних почувань, властивих справжньому коханню або відвертій хтивості. Отже, треба спробувати ще раз.

Стівен Столлінгс закохавсь, але з ним таке траплялося часто. Атена, дарма що ця пригода певною мірою скидалася на професійне згвалтування, була втішена таким сприятливим поворотом. Якщо не зачіпати питання про свободу волі, то, власне, ніхто не був принижений. Але ж можна стверджувати, що розумне обмеження свободи волі будь-якої людини інколи просто необхідне для її виживання.

Стівен радів, що тепер, коли знімають його новий фільм, він уполовав усіх зайців. Для роботи він має пречудову партнерку. В них склалися приязні і втішні взаємини, тож не буде потреби розглядатися за сексом. Крім того, йо-

му рідко траплялася жінка так щедро обдарована талантом і красою, як Атена, до того ж така чарівна в ліжку. І вочевидь нестямно закохана в нього, а це згодом може призвести до проблем.

Те, що сталося потім, тільки зміцнило їхнє кохання. Вони обоє вискочили з ліжка й проказали: «Що ж, берімося знову до роботи». Підбрали свої сценарії і, голі, вдосконалювали діалоги.

Атену, щоправда, прикро вразило, що Стівен натяг на себе труси. Вони були оздоблені зубчиками й мали увиразнювати його рельєфні сідниці, той задок, що правив за джерело екстазу для прихильниць. Її спантеличило й те, коли Стівен чванькувато розповів, що використовує презерватив, зроблений зумисне для нього, виготовлений компанією, яку він інвестує. Годі навіть добачити, що він одяг його на себе. Крім того, ця штука абсолютно непроникна. Стівен запитав, яка, на її думку, найкраща ринкова назва для цього виробу — «Екскалібур» чи «Король Артур». Йому більше подобався «Король Артур». Атена на хвилину замислилась, а потім відповіла з удаваною поважністю:

— Може, краще вибрати якусь політично коректнішу назву?

— Слушно, — погодився Стівен. — Їхнє виробництво обходиться так дорого, що їх слід продавати обом статям. Ми писатимемо на етикетках «Презерватив зірок». Як тобі ця назва? Зоряний презерватив.

* * *

І фільм, і їхня любовна пригода мали шалений успіх. Атена успішно вдерлась на перший щабель драбини до вершин кінозірки, і кожна картина протягом дальших п'яти років покріплювала той успіх.

Любовна пригода, як і більшість любовних пригод кінозірок, теж мала успіх, але, звісно, недовгий. Стівен і Атена кохали одне одного з допомогою сценарію, але їхньому коханню були властиві кумедність і відчуженість, необхідно спричинені його славою та її честолюбством. Жодне не могло собі дозволити виявити дужче кохання, ніж партнер, і ця рівність у коханні була смертю для їхньої пристрасті. До того ж перешкождала географія. Любовний шал загас, коли зйомки скінчилися. Атена поїхала зніматися до Індії, а Стівен — до Італії. Були, правда, телефонні дзвінки й різдвяні листівки та подарунки, ба навіть спільний екстатичний уїкенд на Гавайях. Але кіноактори вельми скидаються на лишарів Круглого столу. Прагнення слави та багатства — немов пошуки святого Грааля, і кожен має сам долати свій шлях.

Точилися й балачки навколо їхнього можливого одруження. Та це була неможлива річ. Атена втішалася пригодою, але завжди бачила її кумедний бік. Хоч як професійна актриса вона заповзлялася вдавати, ніби її кохання дужче за Стівенове, їй було майже несила тамувати сміх. Стівен був такий щирий, такий досконалий як палкий і чуйний коханець, що вона б залюбки пішла в один з його фільмів.

Стівенова врода тішила, та нею годі було захоплюватись постійно. Він повсякчас уживав наркотики та алкоголь, але так добре контролював себе, що до нього не можна було присікатись. Кокаїн він уважав за прописані йому ліки, алкоголь додавав йому шару. Навіть успіх не зробив його свавільним чи примхливим.

Тож для Атени була велика несподіванка, коли Стівен запропонував їй побратися. Вона лагідно відмовила йому. Вона знала, що Стівен злягається з усім, що ворухиться, і то на знімальному майданчику, в Голлівуді й навіть у реабілітаційній клініці, коли його проблеми з наркотиками вийшли з-під контролю. Він був не той чоловік, якого вона хотіла б мати за напівпостійного супутника життя.

Стівен сприйняв Атенину відмову задовільно. Адже його пропозиція була тільки миттєвою слабкістю, породженою надміром спожитого кокаїну. Він відчув майже полегшу.

Наступні п'ять років, поки Атена топтала собі стежку до надмарних висот кінозірки, Стівен підупадав. Він і далі ще був кумиром для своїх прихильників,

надто жінок, проте йому не шастило в доборі ролей, можливо, бракувало кмітливості. Наркотики й алкоголь допровадили його до недбальства в роботі. Через Мело Стюарта Стівен попросив Атену дати йому головну чоловічу роль у фільмі «Мессаліна». Бо ж тепер ситуація змінилася. Атена дістала згоду від своєї зірки-партнера й дала Стівенові ту роль. Вона погодилася з дивного навіть для неї самої чуття вдячності, а ще й тому, що Стівен був найпридатніший для тієї ролі, проте застерегла, що спати з нею йому тепер зась.

Протягом останніх п'яти років Атени траплялися коротенькі любовні пригоди. Одна з них пов'язала її з молодим режисером Кевіном Мерріоном, єдиним сином Елі Мерріона.

Кевін Мерріон був її одноліток, але встиг уже стати ветераном кінобізнесу. Свій перший великий фільм він зробив, коли йому виповнився двадцять один рік, і той фільм став справжнісіньким хітом, переконавши режисера, що він кіногеній. Відтоді він створив три невдалі картини, і тепер лише батько вірив у творчі спроможності свого сина.

Кевін Мерріон був напрочуд гарненький, бо, зрештою, за першу дружину Елі Мерріон узяв собі одну з найвродливіших жінок, що коли-небудь приходили в кінобізнес. На жаль, погляд Кевіна застигав у камері і всі його кінопроби скінчилися невдачею. Тож стати великим митцем він міг тільки як режисер.

Атена і Кевін зустрілися, коли він запросив її на провідну роль у своєму новому фільмі. Атена слухала його з захватом, радістю і жахом. Він переконував з такою простодушністю, що годі було сумніватись у поважності його намірів.

— Це найкращий кіносценарій, який мені доводилось читати, — казав Кевін. — Як бути ширим, я вам мушу признатися, що допомагав переписувати його. Атено, ви єдина актриса, що заслуговує на цю роль. Я міг би запросити будь-яку кіноактрису, але я хочу вас, — дививсь їй у вічі Кевін, аби переконати в своїй ширості.

Атена була зачарована тим, як він вихваляє сценарій. То була розповідь про безпритульну жінку, що жила на вулиці й досягла спасіння завдяки покинутій дитині, знайденій у сміттевому бачку, а згодом стала лідером усіх безпритульних Америки. Десь половину фільму вона мала пхати перед собою крамничного купівельного візка з усіма своїми манатками. Переживши пияцтво, наркоманію, життя надголодь, звалтування і спробу урядовців відібрати у неї знайду, вона виставляє свою кандидатуру на посаду президента Сполучених Штатів як незалежний кандидат, але не виграє, — отаким був той сценарій.

Атенин захват насправді приховував переляк. Сценарій вимагав від неї бути безпритульною, зневіреною жінкою, тинятися серед мотлоху та руїн у старому дранті. З суто візуального боку це катастрофа. Крім того, тхне огидним сентименталізмом, рівень драматичного задуму ідіотський. Химерна, безпорадна мішанина.

— Якщо ви гратимете цю роль, я помру щасливий, — докинув Кевін.

«Цей хлопець дурний чи божевільний?» — питала себе подумки Атена. Але ж він впливовий режисер. І вочевидь ширий, це, безперечно, чоловік, що свого домагається. Атена розпачливо подивилась на Мело Стюарта, і той підбадьорливо всміхнувся. Говорити їй було просто несила.

— Чудово, прегарний задум, — похвалив Мело. — Класичний. Злет і падіння. Падіння і злет. Драма в усій своїй голій сутності. Але, Кевіне, ти знаєш, як важливо для Атени після її прориву правильно добирати наступні фільми? Дай нам почитати сценарій, і ми знову зустрінемося із тобою.

— Гарзд, — кивнув Кевін і дав кожному примірник сценарію. — Я певен, він вам сподобається.

Мело повів Атену до невеличкого тайського ресторану на Мелроуз. Вони замовили страви й почали гортати сценарій.

— Я скорше втоплюся, — промовила Атена. — Кевін що, недоумок?

— Ти ще досі не розумієш кінобізнесу, — відповів Мело. — Кевін якраз

тямковитий. Просто він узявся за те, що йому не під силу. Я бачив ще гірші сценарії.

— Де? Коли? — запитала Атена.

— Я не можу відмовити йому прямо, — провадив далі Мело. — Ти досить велика зірка, щоб сказати йому «ні», але не досить велика, щоб наживати непотрібних ворогів.

— Елі Мерріон надто тямущий і не підтримає сина в роботі над цим сценарієм, — заперечила Атена. — Він мусить знати, яке це жакіття.

— Агож, — погодився Мело. — Він навіть жартує, каже, що має сина, який провалює комерційні картини, і доньку, що ставить поважні фільми, які не дають прибутку. Проте Елі хоче зробити своїх дітей щасливими. А ми не дамо йому, приміром, скажемо цій картині «ні». Але тут є підводний камінь. Компанія «Лоддстоун» купила права на великий роман, де є для тебе грандіозна роль. Відмовивши Кевінові, ти не матимеш цієї другої ролі.

— Цього разу я зачекаю, — стонула плечима Атена.

— А чом не взяти зразу обидві ролі? Застерігши, щоб знімали спершу роман? А тоді ми вже доберемо спосіб відкрутитися від Кевінової стрічки.

— І це означає не наживати ворогів? — усміхнулась Атена.

— Перша картина матиме величезний успіх, тож на те не треба зважати. Тоді ти зможеш собі дозволити заводити й ворогів.

— А ти певен, що згодом мені вдасться відкрутитися від Кевінової картини? — запитала Атена.

— Якщо я не врятую тебе, то проженеш мене, — мовив Мело. Адже він уже розмовляв з Елі Мерріоном, що не міг прямо сказати «ні» своєму синові і схилився до цього способу вибратися з халепи. Елі хотів, щоб роль негідників припала Мело та Атені. Мело було байдуже. Адже кожен кіноагент часом змушений обертатись на такого негідника.

Усе йшло добре. Перша частина, фільм, знятий за романом, зробив Атену абсолютною, недосяжною зіркою. Але, на жаль, дальші події змусили її дотримуватися цноти.

Неважко було передбачити, що під час удаваних готувань до роботи над Кевіновим фільмом, який не збиралися знімати, режисер закохається в Атену. Як на режисера, Кевін Мерріон був більш-менш простодушний молодик і впадав за Атеною з безсоромною відвертістю та запалом. Саме його завзяття й виразне усвідомлення свого соціального становища найдужче приваблювали в ньому. Одного вечора в хвилину слабкості, посиленої почуттям провини, буцімто вона зраджує картину, Атена пустила Кевіна в своє ліжко. Їм повелось добре, і Кевін став наполягати на шлюбі.

Тим часом Атена і Мело переконали Клавдію Де Лену переписати сценарій. Та переробила його на фарс, і Кевін здихався її. Він так розлютився, що став занудою.

Атені ця любовна прикличка була дуже вигідна, вона чудово узгоджувалася з її виробничим графіком. А Кевінове завзяття в ліжку було вкрай миле. Його наполягання на шлюбі навіть без дошлюбної угоди лестили їй, бо Кевін мав успадкувати колись студію «Лоддстоун».

Та якось уночі, наслухавшись нескінченних Кевінових балачок про фільми, які вони робитимуть разом, Атена, коли їй мов шпигнуло в голову, раптом збагнула: вона скорше руки на себе накладе, ніж слухатиме цього беззя бодай на хвилину довше. Її, як і багатьох добрих, доведених до нестями людей, прорвало до самого кінця. Знаючи, що потім дорікатиме собі, вона виповіла Кевінові всю свою душу. Сказала, що не тільки не вийде за нього заміж, а навіть не спатиме з ним більше і не зніматиметься в його кіно.

Кевін був приголомшений.

— У нас є контракт, — пробелькотів він, — і ми мусимо дотримуватися його. Ти зраджуєш мене геть в усьому.

— Знаю, — відрубала Атена. — Звернися до Мело.

Атена була невдоволена собою. Звісно, Кевін мав слухність, але їй видалось цікавим, що він дужче переймався своїми фільмами, ніж коханням до неї.

Саме після цієї пригоди, коли її кінокар'єра була вже забезпечена, Алена втратила цікавість до чоловіків і зажила цнотливо. Вона мала тепер по-важливіший клопіт, і на чоловіче кохання вже не зоставалося місця.

Алена Аквітан і Клавдія Де Лена широ заприятималися тільки тому, що Клавдія наполегливо підтримувала дружбу з жінками, які їй подобались. Уперше вона здибалась з Аленою, переписуючи сценарій одного з її ранніх фільмів, коли Алена ще не була великою зіркою.

Алена наполягла на тому, щоб і самій брати участь в роботі над сценарієм, і, хоча така допомога для сценариста — звичайно страшний суд, виявилась дуже тямковита й стала у великій пригоді. Її інстинктивне розуміння героїв та сюжету завжди було непомилне, в неї майже ніколи не проступали егоїстичні міркування. Адже Алені вистачало глузду розуміти: що сильніші характери навколо, то дужчих зусиль доведеться докладати їй як актрисі.

Жінки часто працювали в Аєніному домі в Малібу, і саме там вони з'ясували, що між ними багато спільного. Обидві полюбили спорт: добре плавали, чудово грали в гольф, не мали рівні на тенісному корті. Граючи в парі, вони перемагали не одну чоловічу пару на тенісних кортах містечка Малібу-Біч. Тож, коли й зняли той фільм, Алена і Клавдія не поривали дружби.

Клавдія розповіла Аєні про себе геть усе. Алена Клавдії небагато. Отака була дружба. Клавдія бачила це, але не зважала. Клавдія розповіла про свою прикличку зі Стівом Стодлінгсом. Алена втішено реготала, й жінки порівняли свої спостереження. Вони дійшли згоди: так, Стів цікавий чоловік, неперевершений у ліжку. І талановитий, напрочуд обдарований актор, справді милий і гречний.

— Він майже такий самий гарний, як ти, — сказала Клавдія, що великодушно захоплювалась красою навколишніх.

Алена, здавалось, не чула її слів. То була звичка: прикидатись глухою, коли хто згадував за її красу.

— Тоді, може, він кращий актор? — присікалась Алена.

— О ні, ти справді велика актриса, — мовила Клавдія. А потім, аби спровокувати подругу на відвертість, докинула: — Але він трохи щасливіший за тебе.

— Невже? — здивувалась Алена. — А проте... Та колись він однаково скуштує тяжчого лиха, ніж я за все своє життя.

— Авжеж, — кивнула Клавдія, — кокаїн і пияцтво доконають його. Під старість йому доведеться сутужно. Але він недурний, можливо, пристосується.

— Я б нізащо не хотіла стати такою, як він на старість, — здригнулась Алена. — І не буду такою.

— Ох, ти ж моя героїня! — всміхнулася Клавдія. — Але процесів старіння й тобі не подолати. Я знаю, що ти не пиячиш, не п'єш і навіть дурниць не коїш, проте твої таємниці допечуть тобі.

— Мої таємниці стануть мені за спасіння, — засміялась Алена. — Крім того, вони такі банальні, що про них не варто й балакати. Ми, кінозірки, потребуємо своїх таємниць.

Щосуботи вранці, коли не було роботи, Алена й Клавдія вибиралися до крамниць на Родео-драйв. Клавдія завжди дивувалася вмінню Аєні замаскуватися так, що її годі було впізнати чи то прихильникам, чи то продавцям у крамницях. Вона вдягала чорну перуку і бахмате вбрання, щоб приховати фігуру. Так змінювала макіяж, що її нижня щелепа видавалася грубша, уста повніші, але найцікавіше полягало в тому, що Алена спромагалася немов змінити всі риси свого обличчя. До того ж контактні лінзи ховали її ясні зелені очі, надаючи їм пересічного брунатного відтінку. Навіть у голосі з'являлася м'яка південна тягучість.

Купуючи що-небудь, Алена користалась однією з Клавдієвих кредитних карток, а потім повертала їй гроші чеком, коли вони сідали за пізній ленч. Як добре відпочити в ресторані, де ніхто не здогадується, хто ти, бо, як жартувала Клавдія, сценариста ще ніколи не впізнавали.

Двічі на місяць Клавдія проводила весь уїкенд з Атеною в її домі в Малібубіч, де вони плавали й грали в теніс. Клавдія дала прочитати Атені другий варіант сценарію «Мессаліні», і Атена попросила головну роль, немов і не була провідною зіркою, немов не Клавдія мала просити її про участь у кінофільмі.

* * *

Отже, коли Клавдія приїхала в Малібубіч, щоб переконати Атену повернутися до роботи над стрічкою, вона мала певні сподівання на успіх. Бо, зрештою, Атена зруйнує не тільки свою кар'єру, а й зашкодить Клавдії.

Перше, що похитнуло Клавдіїну впевненість, — пильна сторожа навколо Атениного будинку на додачу до звичайних охоронців біля брами акторської колонії в Малібубіч. Два чоловіки в одностроях Тихоокеанської компанії охорони та нагляду стовбичили біля брами перед будинком. Ще два охороняли зсередини просторий сад. Коли мала ключниця, родом десь із Південної Америки, завела Клавдію до кімнати, де вікна дивились на океан, та добачила ще двох охоронців на пляжі. Кожен мав палицю й кобур на поясі.

Вітаючись, Атена міцно обняла Клавдію.

— Мені не вистачатиме тебе, — проказала вона. — Через тиждень я їду звідси.

— Чого ти так нетямилшя? — запитала Клавдія. — Невже ти дозволиш якомусь дурному гевалові занастити все твоє життя? І моє на додачу. Я не вірю, що ти така полохлива. Послухай, я сьогодні переночую в тебе, а завтра ми дістанемо дозвіл мати зброю й почнемо тренуватися. За кілька днів з нас будуть уже снайпери.

— У тобі озвалась мафіозна кров, — засміялась Атена, знов обнявши подругу: та вже розповідала їй про Клерікуцію й свого батька.

Жінки приготували коктейлі й посідали в м'які фотелі, задивившись на океан: здавалося, перед ними неозорий синьо-зелений морський пейзаж.

— Ти не відговориш мене, і я нічого не вигадую, — сказала Атена. — А зараз я розповім тобі таємницю, яку ти хотіла знати, і тобі вільно переказати все студії; тоді, можливо, ви все зрозумієте.

Тож Атена розказала Клавдії про свій шлюб, про садизм і жорстокість Боза Сканнета, про те, як він зумисне принижував її, про свою втечу від нього...

Видищим розумом літератора Клавдія збагнула, що Атениній оповіді чогось бракує, що актриса зумисне не згадує важливих подробиць.

— Що сталося з дитиною? — запитала вона.

Риси Атениного обличчя враз обернулися на машкару кінозірки:

— Зараз я не можу розповісти тобі більше, власне, те, що я маю дитину, оця моя розповідь про неї, має зостатися таємницею. Цього аж ніяк не треба переказувати студії. Тут я вже покладаюся на тебе.

Клавдія знала, що на Атену даремно було б тиснути.

— Але чому ти покидаєш картину? — спитала вона перегодом. — Тебе ж захищатимуть. А тоді вже зникай собі.

— Ні, — відказала Атена. — Студія захищатиме мене, тільки поки зніматимуть картину. Та пуття з того захисту небагато. Я знаю Боза, його ніщо не зупинить. Навіть zostавшись, мені не вдасться закінчити картини.

Тієї миті вони обидві помітили чоловіка в плавках, що виходив з води й прямував до будинку. Охоронці перейняли його. Один з них засюрчав у свисток, і з саду вибігло ще двоє охоронців. Побачивши, що проти нього аж четверо, чоловік у плавках, здається, позадкував.

Атена, вочевидь стривожена, підвелася.

— Це Боз, — тихо сказала вона Клавдії. — Він прийшов сюди, аби налякати мене. Замилює очі, насправді він готує щось інше. — Атена вийшла на пляський дах і подивилась униз на гурт чоловіків. Ззаду до неї підступила Клавдія.

Боз Сканнет, примруживши очі, поглядав на них, його смагляве обличчя осявало сонце, дебеле тіло в плавках видавалося страхітливим.

— Привіт, Агено, може, ти запросиш мене чогось випити? — посміхнувся він.

— Запросила б, якби мала отруту, — чарівно всміхнулась Агено. — Ти порушив розпорядження суду, я можу запроторити тебе до в'язниці.

— Ні, не можеш, — заперечив Боз. — Ми надто тісно пов'язані, ми маємо спільні таємниці. — Від Боза, дарма що він посміхався, наче аж вяло люттю.

Клавдія пригадала чоловіків, що ходили на свята до Клерікуціо в Дестамі.

— Він обплив навколо огорожі, — заговорив один охоронець, — добувся з громадського пляжу. Певне, там у нього машина. Чи, може, заарештувати його?

— Ні, — звеліла Агено, — відведіть його до авто. Йй перекажіть агентству, що я потребую ще чотирьох охоронців навколо будинку.

Боз і далі задирав угору обличчя, його тіло скидалось на прикипілу до піску величезну статую. «Бувай, Агено», — промовив він, охоронці повели його геть.

— Він страшний, — протягнула Клавдія. — Можливо, ти маєш слухність. Такого зупинити можна тільки гарматами.

— Я зателефоную тобі, як відлітатиму, — сказала Агено мов на сцені. — Ми ще зможемо пообідати вдвох востаннє.

Клавдія мало не плакала. Боз і справді налякав її, нагадав їй її рідного батька.

— Я збираюся летіти до Лас-Вегаса й навідаю свого брата Кросса. То чоловік тямущий і має широкі знайомства. Я певна, він може зарадити. Тож нікуди не їдь, поки я повернуся.

— З якої речі йому зараджувати? — здивувалась Агено. — І як йому пошастить це зробити? Він що, мафіозі?

— Та ні ж бо, — обурилась Клавдія. — А зарадить, тому що любить мене. — В її голосі забриніла гордість. — Я єдина, кого він справді любить, окрім батька.

— Твій брат видається мені трохи підозрілим, — несхвально подивилась Агено на Клавдію. — Ти надто простодушна для жінки, що працює в кінобізнесі. І, до речі, як ти можеш спати з такою силою чоловіків? Ти ж не актриса, і я не думаю, що ти козир-дівка.

— Тут немає жодної таємниці, — відповіла Клавдія. — А чому чоловіки злягаються з такою силою жінок? — Вона пригорнула Агено. — Я лечу до Лас-Вегаса. Не їдь, поки я повернуся.

Цієї ночі Агено сиділа на покрівлі й дивилась на океан, чорний під безмісячним небом. Перебирала свої плани і з ніжністю думала про Клавдію. Дивно, що вона не годна роздивитись, що за штукач отой її брат, але така вже любов.

Коли пополудні цього самого дня Клавдія зустрілась із Скіппі Дієром і розповіла йому про Агено, якусь хвилину обоє сиділи мовчки.

— Дещо вона казала й раніше, — озвався нарешті Дієр. — Я ходив до Боза Сканныта й намагався відкупитись від нього. Він відмовився й застеріг, що, коли ми вдамося до викрутнів, вибовекає газетам те, що зруйнує нас. Агено, мовляв, уколошкала їхню дитину.

— Це неправда, — бухнула гнівом Клавдія. — Будь-хто, знаючи Агено, скаже, що вона не могла такого скоїти.

— Атож, — притакнув Дієр, — але ж ми не знали Агени, коли їй було двадцять років.

— І ти тієї ж, — дорікнула Клавдія. — Гаразд, я лечу до Лас-Вегаса і побачуся з братом. У нього більше кебети й більше духу, ніж у будь-кого з вас. Він уже знайде якусь поправу.

— Не думаю, що він зможе настрашити Боза Сканныта, — проказав Дієр. — У цьому ми вже переконались. — Аж тут перед ним замаячила інша можливість. Він уже трохи чув про Кросса. Кросс, здається, подавався в кінобізнес і вже вкладав гроші в шість Дієрових картин, утративши їх геть

усі, тож не такий він проноза. Точилися балачки, ніби Кросс «пов'язаний», ніби має якийсь вплив серед мафії. Але, гадав Діер, з мафією пов'язані геть усі. Від цього люди не стають небезпечніші. Він сумнівався, що Кросс зможе дати їм раду з Бозом Сканнетом. Але продюсер завжди слухає, надто продюсер, що робить фільми, які не дають прибутку. Адже завжди на руку мати невибагливих партнерів, що не контролюють виробництва картини та фінанси.

Скіппі Діер замислився, потім обернувся до Клавдії:

— Я поїду з тобою.

Клавдія Де Лена любила Скіппі Діера, дарма що одного разу він надурив її на півмільйона доларів. Вона любила Скіппі за його вади, за його розмаїту розбещеність, за дух товариськості, що наче витав навколо нього,— риси, неочіненні для продюсера.

Багато років тому вони спільно працювали над картиною й заприязнилися. Навіть тоді Діер був одним з найталановитіших і найцікавіших продюсерів Голлівуду. Одного разу на знімальному майданчику зірка-актор став вихвалитися, що переспав із дружиною Діера, і той, стоячи на виступі декорацій і прослухавши три оповідки про себе, стрибнув на голову зірки, зламав йому плече, а потім розтrophив носа, щосили вгativity правою.

Клавдія зберігала інші спогади. Ось вони вдвох спускаються вниз Родео-драйв, і Клавдія побачила у вітрині блузку. То була найгарніша блузка з усіх, які їй доводилось бачити. Вона була біла з майже невидними зеленими смужками, ніжними, немов їх малював сам Моне. Крамниця належала до тих, де потрібно спершу домовитись про відвідини, щоб вас пустили всередину, неначе її власник був знаменитий лікар. Але хіба це клопіт? Скіппі Діер був близький приятель власника, а разом — великий друг студійних цабе, голів великих корпорацій, керівників держав усього Західного світу.

Коли вони зайшли до крамниці, продавець сказав їм, що блузка коштує п'ятсот доларів. Клавдія відсахнулася і сплеснула руками:

— П'ятсот доларів за одну блузку? — перепитала вона. — Ви глузуєте з мене.

Тут уже продавець приголомшило Клавдіїне нахабство:

— Вона пошита з найтоншої тканини, — пояснював він, — це ручна робота... А такої зеленої барви не має жодна інша тканина в усьому світі. Ціна цілком поміркована.

Діер усміхався.

— Не купуй її, Клавдіє, — відраджував він. — Ти знаєш, скільки доведеться платити за її прання? Принаймні тридцять баксів. Щоразу, як одягнеш, тридцять баксів. Та з нею треба панькатись, як з малою дитиною. Аби не лягнути стравою, і в ній не можна курити. Бо як пропалиш дірку, — овва, прощай, п'ять сотень!

— Скажіть, — усміхнулася продавцеві Клавдія, — а мені подарують що-небудь, якщо я придбаю цю блузку?

Продавець, дуже ошатно вбраний чоловік, мало не порснув сльозами й проказав:

— Будь ласка, вийдіть.

Скіппі й Клавдія вийшли з крамниці.

— Де ж іще продавець може виставити клієнта? — сміючись, запитала Клавдія.

— Не забувай, це Родео-драйв, — нагадав їй Скіппі. — Будь щаслива, що тебе взагалі пустили.

Наступного дня, коли Клавдія прийшла на роботу до студії, на її столі видніла подарункова коробка. Там лежало дванадцять блузок і записка від Скіппі Діера: «Не вдягати, аж поки дадуть Оскара».

Клавдія знала, що продавець із крамниці та Скіппі Діер набрехали їй. Згодом вона бачила ті самі чарівні зелені смужки на жіночій сукні й на спеціальній столітаровій тенісній хустині.

Картина, над якою вони тоді працювали, була нікчемним фільмом про ко-

ханья, що міг дочекатись академічної відзнаки з таким самим успіхом, як Діер — членства у Верховному суді, проте Клавдія розчулилась.

А потім настає день, коли картина, яку вони знімали, сягнула магічної позначки в сто мільйонів доларів загального прибутку, і Клавдія подумала, що забагагіє. Скіппі Діер запросив її на святковий обід і пирхав на всі боки добрим гумором. «Це щасливий для мене день, — нахвалявся він. — Картина потягла за сто мільйонів, секретар Боббі Бенца запропонував мені поважну роботу, а вчора вночі загинула в автокатастрофі моя колишня дружина».

Ще два продюсери, що обідали з ними, гидливо скривились, а Клавдії здалося, ніби Діер жартує. Та Діер раптом заговорив до продюсерів:

— Бачу, ви аж зелені од заздросців. Я заощаджу п'ятсот тисяч доларів у рік на аліментах, а двійко моїх дітей успадкують її статки, право порядкувати майном, яке дісталось їй від мене, тож, хай там як, мені вже не треба утримувати їх.

Клавдія враз похнюпилась, але Діер заспокоїв її:

— Я чесний, і сказав лише те, про що думає кожен чоловік, хоча ніколи не висловлює тих думок.

Скіппі Діер дорогою ціною пробив собі шлях у кінобізнес. Син столяра, він допомагав своєму батькові обладнувати будинки голлівудських кінозірок. В одній із тих ситуацій, які можливі тільки в Голлівуді, він став коханцем кінозірки середніх літ, що згодом прилаштувала його учнем у контору свого агента, — то була своєрідна прелюдія, аби спекатися хлопця.

Скіппі напружено працював, учився опановувати свою гордовиту натуру. Й передусім дізнавався, як хухати на талант. Як припрошувати нових, обдарованих режисерів, уласкавлювати молодесеньких зірочок, як ставати другом і наставником брехливих писак. Він кпив із власної поведінки, покликаючись на великого ренесансного кардинала, що обстоював справу папи Борджія перед королем Франції. Коли король оголив зад і став випорожнюватись, показуючи свою зневагу до папи, кардинал вигукнув: «Ох, янгольський задочок!» — і підбіг поцілувати його.

Діер засвоїв і доконечні технічні засоби. Він опанував мистецтво переговорів, яке спрощено називав «Проси геть усього». Він став ерудований, навчився розпізнавати романи, з яких могли вийти добрі кінофільми. Він примічав акторські таланти. Ретельно студював усі подробиці виробництва й різні способи красти гроші з бюджету кінокартини. Скіппі досяг успіху як продюсер, бо спромагався перевести на екран лише 50% сценарію і 70% кошторисних грошей.

Скіппі стало у великій пригоді те, що він подобляв читати й міг писати сценарії. Звісно, не на чистому аркуші паперу, але він вправно викреслював сцени й переписував діалоги, міг справді створити той або той фрагмент розвитку дії, невеличкі епізоди, що часом були просто блискучі, хоча задля них навряд чи варго було б знімати картину. А сам він пишався тим, що допомагало його картинам досягати фінансового успіху: він умів напрочуд ефектно закінчити фільм, фінал майже завжди був перемогою, тріумфом добра над злом, а якщо такий кінець не годився — поразка була пом'якшена, не залишала скривджених. Його справжнім шедевром був фінал фільму, де йшлося про ядерний вибух у Нью-Йорку, всі герої стали крашці й досконаліші, проїнявшись любов'ю до своїх ближніх, навіть той, що влаштував вибух. Задля такого кінця Скіппі мусив додатково найняти ще п'ятьох авторів.

Усе це мало б для нього як продюсера невелику вагу, якби він не був проноза у фінансах. Він здобував інвестиційні гроші немов з повітря. Багатії просто липли до Діера, шукаючи його товариства, немов жінки, що чіплялися йому за руки. Кінозіркам і режисерам подобалось, як він відверто й непристойно втішався принадами життя. Він мов чарами витягував зі студій гроші на купівлю авторських прав і збагнув, що дехто зі студійних бонз дасть йому зелене світло на картину за величезні хабарі. Його різдвяні списки вітань і подарунків були безкінечні, він ушановував зірок, критиків з газет та часописів і навіть високих урядовців, відповідальних за підтримку закону. Він усіх на-

зивав дорогими друзями, а коли вони ставали йому непотрібні, викреслював їх зі списку подарунків, проте ніколи не викреслював зі списку вітань.

Однією з передумов успішного продюсерства було володіння власністю. До неї могли належати й невідомі романи, що не мали успіху серед публіки, проте містили те, з чим можна конкретно звертатися до студії. Діер, не беручи безпосередніх зобов'язань, купував права на них на п'ятирічний термін і щороку виплачував за кожен п'ятсот доларів. Або ж брав сценарій і працював над ним разом з автором, аж поки виходило те, що могла придбати студія. То була справді несвітська робота: адже автори такі тендітні. «Тендітний» — цим словом Скіппі полюбляв обзивати всіх, кого вважав за придурка. Надто пасувало це слово кінозіркам-жінкам.

Одним з найплідніших і найприємніших зв'язків Діера була дружба з Клавдією Де Леною. Він справді любив цю дівчину і прагнув передати їй усі тонкощі ремесла. Вони три місяці працювали вдвох над сценарієм. Разом ходили обідати, грали в гольф (Діер був вражений, коли Клавдія виграла), навідували стадіон в Санта-Аніті, плавали в басейні Скіппі Діера з секретарками в купальних костюмах, що записували його слова. На один уїкенд Клавдія навіть привезла Діера до Лас-Вегаса, де в готелі «Ксанаду» він бачився з її братом Кроссом. Інколи Скіппі й Клавдія вкладалися в одне ліжко, так було зручно їм обом.

Картина мала великий касовий успіх, і Клавдія гадала, що зрештою вона заробить чимало грошей. Їй належав відсоток від відсотків Скіппі Діера, а вона знала, що він завжди бере «гору», бо саме так Скіппі полюбляв називати відсотки з загального прибутку. Проте Клавдія не знала, що Діер по-різному нараховує відсотки, одні з загального прибутку, інші з чистого. Тож остаточний пай Клавдії був відсотком від чистого прибутку Скіппі Діера і, дарма що картина дала сто мільйонів доларів, становив жалюгідну суму. Студійна бухгалтерія, Дієрові відсотки з загального прибутку і собівартість картини дуже легко зводили чистий прибуток нанівель.

Клавдія позивалася до суду, й Скіппі Діер замирився з нею за невеличку суму, щоб зберегти їхню дружбу. Коли Клавдія дорікала йому, він відмовив: «Це й нітрохи не пов'язане з нашими взаєминами, нехай тут розбираються наші адвокати».

Скіппі часто приказував: «Колись я був людиною, а потім одружився». Ба більше, він щиро закохався. Він виправдовувався власною молодістю і тим, що ще тоді гострим оком добачив у нареченій талановиту актрису. Тут він не помилявся, проте Крісті, його дружина, втрачала на плівці той магічний чар, що створює кінозірку. Найвищим її досягненням були третьюрядні жіночі ролі.

Але Діер справді кохав її. Набувши впливу в кіноіндустрії, він пнувся зі шкури, аби обернути Крісті на зірку. Він заручився прихильністю решти продюсерів, режисерів, студійних бонз і домагався для неї великих ролей. У кількох картинах вона грала навіть другу жіночу роль. Але, старіючи, Крісті працювала дедалі менше. Подружжя мало двійко дітей, та Крісті тільки тяжко журилася, і її смуток забирав чималеньку частку робочого часу Діера.

Скіппі Діер, як і всі успішні продюсери, був страшенно переобтяжений роботою. Він гасав по всьому світу, наглядаючи за своїми картинами, здобувачи гроші, купуючи авторські права. Сплікуючись із багатьма вродливими й чарівними жінками й потребуючи товариства, він часто заводив романтичні зв'язки і щиро втішався ними, проте й далі кохав свою дружину.

Одного дня дівчина з відділу купівлі авторських прав принесла Скіппі сценарій, що, на її думку, був найпридатніший для Крісті, там є справжня роль для кінозірки і ця роль цілком відповідає талантові Крісті. То була похмура картина: жінка вбиває свого чоловіка через кохання до молодого поета, а потім має стишити горе своїх дітей і відвернути підозри чоловікової рідні. Далі, звичайно, покута і спасіння. Вся та оповідь — огидна нісенітниця, але могла мати успіх.

Перед Скіппі постало дві проблеми: переконати студію зняти фільм, а потім переконати її віддати головну роль Крісті.

Скіппі використав усі свої зв'язки, пустив усі гроші на хабарі та підплату. Переконав провідного актора взяти роль, із якою впорався б і пересічний актор, і поставив режисером Діту Томмі. Все діялось, мов у казці. Крісті грала неперевершено, Діер знімав неперевершено, тобто 90% бюджету кінокартини справді перейшло на екран.

Поки готували той фільм, Діер ніколи не зраджував дружину, окрім ночі, яку провів у Лондоні, опікуючись продажем картини, але не втримався тільки тому, що англійська дівчина була така тонка, аж прозора, що йому закортіло дізнатися, на що ж вона здатна.

Тож пощастило. Фільм мав комерційний успіх, Скіппі досяг більшого, по-тай підплачуючи, ніж якби діяв чесно, і Крісті дістала Оскара як найкраща актриса.

І, як згодом Скіппі розповідав Клавдії, саме тут мало скінчитися кіно: дали вже безжмарне майбутнє. Але тепер його дружина набралася самоповаги, відчула свою справжню вартість. За доказ правило те, що вона обернулася на зірку-посередницю, тепер їй слали посланцями сценарії з ролями для гарненьких, чарівних плівкових героїнь. Діер радив їй шукати чогось придатнішого для себе, наступна картина буде вирішальна. Він ніколи не переймався вірністю Крісті й навіть визнав за нею право заводити коханців, коли фільм знімають десь на виїзді. Але нині, через кілька місяців після Оскара, коли перед Крісті схилялося все містечко, коли її запрошували на всі вечірки у високому товаристві, а її прізвиське з'являлось на шпальтах усіх газет, тільки-но йшлося про кіно, коли навколо неї увивалися молоді актори, прагнучи дістати собі роль, вона раптом розквітла свіжою, юною жіночістю. Вона не криючись ходила на побачення з акторами, років на п'ятнадцять молодшими за неї. На те звернули увагу балакучі газетярі, феміністки з їхнього гурту вітали Крісті.

Скіппі Діера те все начебто не зачіпало. Він чудово розумів ситуацію. Зрештою, чому він сам спить з молодими жінками? Чого ж відмовляти в такій самій угті своїй дружині? Але в такому разі навіщо йому й далі вдаватися до незвичайних зусиль і сприяти її кар'єрі? Надто після того, як вона й справді попросила в нього роль для одного зі своїх молодих коханців. Скіппі перестав шукати для неї сценарії, припинив оступатися за неї перед рештою продюсерів, режисерами та студійними бонзами. А вони, всі зрілі чоловіки, вірні чоловічому братерству, сприйняли його образу за свою й відтоді не приділяли Крісті особливої уваги.

Крісті знялась як зірка ще в двох фільмах, і обидва скінчилися провалом, бо вона вибрала собі негодящі ролі. Отак вона змарнувала професійний кредит, забезпечений їй академічною відзнакою. Через три роки вона знову грала третьорядні ролі.

На той час вона закохалася в молодика, що хотів стати продюсером і таки справді мав багато спільного з її чоловіком, проте потребував грошей. Тож Крісті подала позов про розлучення, виграла право користатися великою часткою майна і п'ятсот тисяч доларів щорічних аліментів. Її адвокати нічого не дізналися про європейські активи Скіппі, тож він і Крісті розсталися друзями. А тепер, коли збігло сім років, вона загинула в автомобільній катастрофі. До цього часу вона, хоч і зоставшись у списку різдвяних привітань, уже перебралась до славетного списку «Життя надто коротке», тобто Скіппі не відповідав на її телефонні дзвінки.

Отже, кохання Клавдії Де Лени до Скіппі було своєрідним збоченням. Вона кохала його за те, що він усім показує своє справжнє єство, за те, що нітрохи не приховує власного егоїзму, за те, що може дивитись тобі у вічі й називати тебе своїм другом, дарма що ти добре знаєш: він нездатен на справді дружній учинок. То був милий, завзятий лицемір. Крім того, Діер умів переконувати. На думку Клавдії, Скіппі — єдиний чоловік, що міг дорівнятися розумом до її брата Кросса. Найближчим літаком Скіппі й Клавдія вилетіли до Лас-Вегаса.

(Продовження в наступному номері)

Маріо П'юзо

ОСТАННІЙ ДОН

РОМАН

З англійської переклали Анатолій ОНИШКО та Петро ТАРАЩУК

КНИГА 4

КРОСС ДЕ ЛЕНА І КЛЕРІКУЦІО

Розділ 6

Коли Кроссові виповнився двадцять один рік, Піппі Де Лена вже не мав терпцю дочекатись, коли ж і син ступить у його слід. Адже найважливіше в житті для чоловіка, — і з цим погодиться кожен, — заробляти на прожиття. Чоловік повинен заробляти на хліб, на дах над головою і одяг на плечах, годувати своїх дітей. Щоб мати це все і не жити в злиднях, чоловік повинен здобути в цьому світі певну владу. А звідси, немов день після ночі, випливало, що Кросс має посісти своє місце в «родині» Клерікуціо. А для цього йому конче потрібно вколотшати кого-небудь.

Кросс мав у «родині» добру славу. Його відповідь Данте, коли той сповістив йому, що Піппі — «молот», з насолодою цитував сам дон Доменіко,

втішаючись кожним словом: «Я цього не знаю і ти цього не знаєш. Ніхто цього не знає. А де ти доп'яв такого гидкого капелюха?» Що за відповідь, захоплювався дон. Такий молодий, а вже такий скромний, такий дотепний і так вірити батькові. Треба, щоб цей хлопчина дістав свій шанс. Те все переказали Піппі, і він знав, що пора вже настала.

Піппі взявся напучувати Кросса. Він посилав його на складні інкасації, що були досить важкі й вимагали сили. Розповідав про давню історію «родини» й проведені операції. Жодних імпровізацій, наголошував він. Та коли вже імпровізувати, треба розпланувати все до найменших подробиць. Просте має бути найпростішим. Перекрити невеличкий клаптик території, а потім спіймати на ньому ціль. Спершу нагляд, далі автомобіль і виконавець, машини прикриття, що блокуватимуть можливу погоню, потім тимчасове залягання на дно, щоб уникнути негайного допиту поліцією. Усе вкрай просте. Ну, а коли імпровізувати, слід мати для цього кебету. Можна задумати, що зазвгодно, але задум треба найдокладніше спланувати. До імпровізацій удаються тільки в разі крайньої необхідності.

Піппі пояснив Кроссові деякі кодові слова. «Причастя» — це тоді, коли тіло жертви зникає. Тут потрібна імпровізація. «Конфірмація» — коли тіло знаходять. Тут уже легше.

Піппі стисло розповів синові про «родину» Клерікуцію. Про її велику війну з «родиною» Сантадіо, війну, що утвердила панування Клерікуцію. Піппі, правда, нічого не сказав про свою роль у цій війні і був дуже скупою на подробиці. Натомість вихваляв Джорджіо, Вінсента та Петі. Та найвище підносила дона Доменіко за його далекоглядність.

«Родина» Клерікуцію сплела чимало мереж, але найширшою були ігри. Під її контролем перебували всі типи казино та всі нелегальні азартні ігри в Сполучених Штатах. Мала вона таємний вплив і на казино індіанців, крім того, майже цілком контролювала спортивні парі і заклади, легальні в Неваді й нелегальні в решті штатів. «Родині» належали заводи з виробництва гральних автоматів, мала вона певний інтерес і у виробництві гральних костей та карт, поставі посуду та столового срібла, у пральнях гральних готелів. Азартні ігри були найкоштовнішим діамантом імперії Клерікуцію, і «родина» провадила громадські кампанії за легалізацію азартних ігор у кожному штаті федерації.

Легалізація азартних ігор на всій території Сполучених Штатів через ухвалення федерального закону стала тепер немов чашею святого Грааля для «родини» Клерікуцію. Легалізація не тільки казино та лотерей, а й спортивних парі та закладів: у бейсболі, американському футболі, баскетболі та інших видах спорту. Спорт для Америки святий, і коли азартні ігри будуть легалізовані, частка тієї святості дістанеться і їм. Прибутки зростуть незмірно.

Джорджіо, чия компанія провадила кілька лотерей у штаті, у своєму аналізі допоміг «родині» прозирнути, які чималі будуть сподівані прибутки. Ставки в іграх на першість Національної ліги американського футболу сягають в усіх Сполучених Штатах принаймні двох мільярдів доларів, більшість цих закладів нелегальні. Бо тільки записи в журналах реєстрації спортивних парі в Лас-Вегасі, і то тільки дозволені законом, показують понад п'ятдесят мільйонів доларів. Першість Америки з бейсболу, залежно від числа зіграних ігор, дає десь ще один мільярд. Баскетбол набагато скромніший, але завдяки великому числу вирішальних ігор теж набирається мільярд. Але ж тут ще не враховані щоденні парі та заклади протягом спортивного сезону.

А коли азартні ігри будуть легалізовані, ці суми можна без великого клопоту подвоїти чи потроїти з допомогою окремих лотерей і комбінованих парі, натомість при іграх на першість з американського футболу ставки можуть зрости вдвідесять і чистий прибуток за один день може сягнути мільярда доларів. Загальна сума прибутків може зрости до ста мільярдів доларів, і принадність цього задуму в тому, що не треба нічого виробляти, всі витрати пов'язані лише з маркетингом керування. «Родина» Клерікуцію забагатіє, річні прибутки становитимуть п'ять мільярдів доларів.

А «родина» Клерікуцію має і досвід, і політичні зв'язки, й просто силу, щоб

контролювати більшу частину ринку азартних ігор. Джорджіо дістав таблиці, що показували, які складні системи вигравів можна розбудувати навколо великих спортивних подій. Азартні ігри стануть величезним магнітом, що витягуватиме гроші з неозорої золотої копальні — американського народу.

Тож азартні ігри пов'язані з невеликим ризиком і мають великий потенціал зростання, й задля їхньої легалізації не треба ні шкодувати коштів, ні боятися щонайбільшого ризику.

Крім того, «родину» збагачували прибутки від наркотиків, проте на дуже високому рівні, бо справа була надто ризикована. «Родина» лише контролювала європейські оборудки, забезпечувала політичне прикриття й судовий захист, відмивала гроші. Її становище в торгівлі наркотиками було юридично бездоганне й напрочуд прибуткове. «Родина» вливала брудні гроші в низку європейських банків і кілька банків у Сполучених Штатах, обминаючи право і закон.

Але, обережно наголосив Піппі, попри всю цю діяльність трапляються миті, коли треба ризикувати, коли треба показувати залізний кулак. До цього «родина» вдається вкрай рідко, зате з немилосердною люттяю. Саме в такі хвилини ти повинен заробляти на своє дозвільне життя, діставати справді зароблений шматок хліба.

Невдовзі після двадцять першого дня народження Кросса нарешті випробували.

Одним з найгідніших політичних надбань «родини» Клерікуціо був Уолтер Вейввен, губернатор Невади. Він щойно розміняв свій шостий десяток, був худий і довготелесий, носив ковбойського капелюха, але вбирився в навидовижу добре пошиті костюми. Він був гарний собою і, дарма що одружений, мав добрий апетит до жіночої статі. Крім того, полюбляв смачні наїдки й хороше питво, любив спортивні пари й завзято грав у казино. Він, звичайно, аж ніяк не хотів настроїти проти себе громадську думку, тож не виставляв напоказ цих своїх нахилів і не зважувався заводити романи з дівчатами, а покладався на Альфреда Гроневельта і готель «Ксанаду», аби задовольнити свої жадання й зберігати політичний та особистий образ богобоязливого чоловіка, що несхитно вірить у старожитні сімейні цінності.

Гроневельт рано розпізнав незвичайні здібності Вейввена й забезпечив фінансову підтримку, що допомогла йому видертись шаблями політичної драбини. Коли Вейввен став губернатором Невади й хотів у суботу-неділю відпочити, Гроневельт давав йому одну зі своїх розкішних вілл. Ті вілли були виплодом Гроневельтового натхнення...

Гроневельт приїхав до Лас-Вегаса давно, коли в місто з'їжджалися для азартних ігор здебільшого тільки західні ковбої, і вивчав ігри та гравців, немов пильний учений, що досліджує важливу для еволюції комаху. Одна з великих загадок, на яку ніколи не буде відповіді, полягала в тому, чому багатії й далі марнують час на азартні ігри, аби виграти гроші, в яких їм немає потреби. Гроневельтові спало на гадку, що вони чинять так, щоб приховати інші нечестя, або ж прагнуть повернути до себе саму долю, але передусім намагаються вирізнитись, показати свою вищість над ближніми. Отож, міркував Гроневельт, коли вони грають, їх слід трактувати як богів. І тоді вони гратимуть, мов боги або французькі королі у Версалі.

Гроневельт витратив сто мільйонів доларів на побудову семи розкішних вілл і гарньогокого, мов скринька з коштовностями, казино на землях готелю «Ксанаду» (зі своєю звичайною завбачливістю він купив набагато більше землі, ніж потребував готель). Ті вілли були невеличкими палацами, в кожній могло спати шість пар у шести окремих апартаментах, краших, ніж звичайні готельні номери-люкс. Обстава була найпишніша: домоткані килими, мрамурові підлоги, золоті ванни, пишні gobelени на стінах; їдальні і кухні обслуговували офіціанти й кухарі готелю. Найновіша аудіовізуальна апаратура обертала житлові кімнати на театри. У барах тих вілл були найдобріші ви-

на та горілки і лежали коробки контрабандних кубинських сигар. Кожна вілла мала свій відкритий плавальний басейн і ванну-жакузі всередині. Все те давалося гравцеві безкоштовно.

На тій огороженій території, де стояли вілли, містилось і невеличке овальне казино «Перлина», де великі гравці могли грати, не боячись чужих очей, і де мінімальна ставка в бакара становила тисячу доларів. Фішки в цьому казино були зовсім інші: найменшу суму сто доларів позначала чорна, п'ятсот доларів — біла з тоненькою золотою смужкою, тисячу доларів — смугаста золотаво-синя. Десять тисяч доларів позначала особлива фішка зі справжнім діамантом, інкрустованим на золотій поверхні. Проте, немов роблячи поступку дамам, біля рулетки столдоларові фішки поміняли на п'ятидоларові.

Аж дивно, що незмірно багаті люди клопали на ту наживку. Гронефельт підрахував, що всі ті екстравагантні витребеньки, тобто безкоштовні житло, харчі, напої, обходяться готелеві в п'ятдесят тисяч доларів щотижня. Проте ці суми списували з податкових звітів. Крім того, геть усі ціни на папері були страшенно роздуті. Цифри (Гронефельт мав окремі рахунки) показували, що кожна вілла пересічно дає прибуток один мільйон доларів на тиждень. Навіть вигадливі ресторани, що обслуговували вілли та інших поважних гостей, теж давали прибуток завдяки списуванню витрат із податкових звітів. У кошторисах плата за обід на чотирьох сягала тисячі, а то й більше доларів, та оскільки гості були запрошені безплатно, ці гроші списували як виробничі витрати, зменшуючи оподатковувані суми. Оскільки обід обходився готелеві не більше ніж у сотню доларів облікованої праці, прибуток з'являвся навіть тут.

Тож для Гронефельта семеро вілл були неначе сім корон, якими він прикрашав голови тільки тих гравців, хто ризикував і міг спустити понад мільйон доларів за своє дво-, триденне перебування. Причому було цілкомвірно байдуже, програють вони чи виграють. Важило тільки те, щоб вони грали. До того ж вони мали притьомо оплачувати свої маркери, інакше їх переводили до самого готелю, до хоч і шикарного номера, та все ж набагато скромнішого за апартаменти вілл.

Звичайно, це ще не все. Вілли були місцем, куди впливові громадські діячі могли привезти своїх коханок чи хлопчиків-полюбовників, місцем, де вони могли грати в азартні ігри анонімно. І, дивна річ, траплялися промислові магнати, люди варті сотень мільйонів доларів, не позбавлені жінок і коханок, проте страхотливо самотні. Вони нудились, як не було жіночого безтурботного товариства, чарівних, милих, дотепних краль. Саме таким чоловікам Гронефельт постачав у вілли потрібний їм товар жіночої краси.

Губернатор Уолтер Вейввен теж належав до цих чоловіків. І він становив єдиний виняток з Гронефельтового правила про гру на мільйон доларів. Він грав скромно, а до того ж на гроші, що їх давав йому приватно Гронефельт, а якщо його маркери перевищували певну суму, їх відставляли, щоб оплатити потім з його майбутніх виграшів.

Вейввен приїздив до готелю відпочити, пограти в гольф, попиячити й позалищитись до красунь, що їх постачав Гронефельт.

Гронефельт піклувався губернатором віддавна. За двадцять років він ніколи не намагався прямо залучитися його сприянням, а тільки просив надати йому змогу викласти свої аргументи щодо змін у законодавстві, які могли б підтримати діяльність казино в Лас-Вегасі. Здебільшого його пропозиції приймалися; якщо ж ні, губернатор докладно пояснював йому політичні реалії, що ставали на перешкоді. Неоціненні послуги губернатора полягали ще й у тому, що він познайомив Гронефельта із впливовими суддями та політиками, яких можна було купити дзенькотом золота.

У глибинах душі Гронефельт живив надію, що губернатор Вейввен, усе-реч багатом несприятливим обставинам, коли-небудь спроможеться стати президентом Сполучених Штатів. Тоді виграш сягне величезних розмірів.

Але доля, як часто приказував Гронефельт, обведе круг пальця й найхитрішого чоловіка. Наймізерніший смертний може відчути лихо наймогутнішим. Тож тепер оцим вісником лиха був двадцятип'ятирічний молодик,

що став коханцем найстаршої губернаторової дитини — вісімнадцятирічної доньки.

Губернатор був одружений із тямущою, гарною жінкою, що мала справедливіші й ліберальніші політичні погляди, ніж її чоловік, дарма що вони працювали вдвох як єдина команда. Вони мали трійко дітей, і така родина працювала губернаторові за великий політичний козир. Мерсі, найстарша донька, навчалася в Каліфорнійському університеті в Берклі, цей заклад вибирала вона сама та її мати, але аж ніяк не батько.

Вивільнившись від скутості родини, що бере активну участь у політичному житті, Мерсі була зачарована університетом: його свободою, орієнтацією на ліві сили, відкритістю для нової музики, доступністю наркотичних одкровень. Справжня донька свого батька, вона щиро віддавалась сексуальності. З невинністю та природним інстинктом справедливості, властивим молоді, вона симпатизувала знедоленим, робітничому класові, стражденним етнічним меншинам. Крім того, кохалася на чистому мистецтві. Отже, було тільки природним, що Мерсі крутилась біля поетів та музик, що навчались в університеті. Ще природнішим стало те, що після кількох принагідних зустрічей Мерсі закохалась у такого самого студента, як вона, що писав п'єси, бренькав на гітарі й не мав ані шеляга.

Його звали Тео Татоскі, і то був досконалий герой для університетського коханця. Він мав привабливі темні очі й походив з родини католиків, що працювали на детройтських автомобільних заводах, і з властивою поетам схильністю до алітерації завжди присягався, що скорше битиме байдики, ніж борсатиметься задля баксів. Полри такі заяви він підробляв, аби платити за навчання. Тео дуже пишався собою, але його почасти виправдовувало те, що він і справді мав талант.

Два роки Мерсі й Тео були нерозлучні. Вона запросила його для знайомства з батьками до губернаторової резиденції і тішилася, що її батько-губернатор не справив на нього жодного враження. Згодом у спальні державної кам'яниці Тео сповістив Мерсі, що її батько — типовий лицемір.

Певне, Тео помітив поблажливе ставлення до себе: губернатор і його дружина були з ним надміру товариські, надміру запобігливі, постановивши шанувати доньчин вибір, але потай оплакуючи зв'язок із таким нерівнею. Мати, правда, не переймалася, знаючи, що донька ростиме, а тим часом чари Тео потьмяніють. Батько був збентежений, але намагався приховати свій неспокій більшою, ніж завжди, й незвичайною навіть для політика люб'язністю. Адже, зрештою, губернатор — оборонець робітничого класу, що забезпечував йому політичну платформу, а мати — освічений ліберал. Роман з Тео може тільки збагатити Мерсі ширшим поглядом на життя. А поки що Мерсі й Тео жили разом і планували одружитись, тільки-но скінчивши навчання. Тео писатиме і ставитиме свої п'єси, а Мерсі правитиме йому за музу й викладатиме літературу.

А втім, усе не так уже й зле. Молодята начебто не дуже захоплювалися наркотиками, а їхній сексуальний зв'язок — то дрібниця. Навіть коли станеться найгірше, знічев'я гадав собі губернатор, цей шлюб може допомогти йому політично, громадськість збагне, що, незважаючи на своє походження з білих англосаксів-протестантів, незважаючи на своє багатство та культуру, він як справжній демократ не перешкоджає шлюбові доньки з пролетарським виходцем.

Усі так або так підготувались до звичайної ситуації. Батько-мати тільки воліли, щоб Тео не був таким занудою.

Але молодь розбещена. На останньому курсі Мерсі закохалась у студента, що походив із заможних верств і з соціального погляду був куди приятніший для її батьків, ніж Тео. Однак Мерсі прагнула зберегти як приятеля й Тео. Йй страшенно подобалось пошивати в дурні двох коханців, не коючи адюльтеру у властивому розумінні цього слова. Завдяки недосвідченості вона відчувала власну неповторність.

Несподіванкою став Тео. Він реагував на ситуацію не як толерантний ра-

дикал з Берклі, а мов польський аристократ. Попри свою поетично-музичну божемність, лекції професорів-феміністок, загальноуніверситетську атмосферу сексуальної вседозволеності він пройнявся нестямними ревнощами.

Тео завжди був трохі примхливий і дивакуватий, ці риси становили частину його юнацького шарму. В розмовах він часто висловлював екстремістські, революційні погляди, мовляв, розшматувати вибухом бомби сотню невинних людей — невелика ціна за свободу всього суспільства в майбутньому. Проте Мерсі знала, що Тео ніколи такого не вчинить. Одного разу, повернувшись додому після двотижневих вакацій, вони побачили у своєму ліжку кубло з новонародженими мишенятами. Тео не заподіяв тим крихіткам шкоди, а просто виніс їх на вулицю. Цей учинок видався Мерсі дуже милим.

Та, виявивши, що Мерсі має ще одного коханця, Тео дав їй ляпаса. Потім розплакався й вимоловав прощення. Мерсі простила. Її й досі тишив їхній зв'язок, а відтоді тишив ще дужче, бо Тео знав про її зраду і вона мала над ним більшу владу. Але Тео робився дедалі брутальніший, вони часто сварилися, спільне життя стало для них нестерпне, й Мерсі перебралася з тієї квартири.

Друге її кохання теж загасло. Мерсі мала ще кілька любовних приключок, проте й далі була приязна з Тео, і вряди-годи вони знову спали разом. Мерсі намірялася поїхати на Схід і там захищати диплом на ступінь магістра в одному з давніх університетів Нової Англії. Тео переїхав до Лос-Анджелеса, де писав п'єси і шукав сценаристської роботи. Одну з його коротких музичних п'єс навіть узяла невеличка труппа й мала давати три вистави. Тео запросив Мерсі на прем'єру.

Мерсі таки прилетіла в Лос-Анджелес на виставу. То було справжнє жайття, половина публіки вийшла. Тож Мерсі залишилася з Тео на ніч, аби втішити бідолаху. Що степенно сталося тієї ночі, годі було з'ясувати. Безперечно одне: десь удосвіта Тео зарізав Мерсі, проткнувши їй ножем обидва ока. Потім він розпанахав собі живіт і подзвонив до поліції. Вчасно, щоб урятувати своє життя, але не життя Мерсі.

Судовий процес у Каліфорнії набув, звичайно, величезного розголосу в пресі. Донька губернатора Невади загинула від руки поета-синьоблузника, що три роки був її коханцем, а потім пошився в дурні.

Адвокат сторони захисту Моллі Флендерс напрочуд успішно спеціалізувалася на вбивствах через «пристрасть», хоча цей процес виявився її останньою кримінальною справою, потім вона подалася у сферу права, пов'язану з видовищами та кінобізнесом. Її тактика була класична. Привели свідків, які засвідчили, що Мерсі мала принаймні шістьох коханців, тоді як Тео гадав, що він лобереться з нею. Заможна, розбещена Мерсі, що належала до верхівки суспільства, одурила простосердого драматурга з пролетарських верств, чий розум схибнувся. Флендерс покликала на «тимчасове божевілля» свого клієнта. Всім найдужче припали до вподоби такі її слова (а їх написала для Моллі Клавдія Де Лена): «Він довіку не відповідає за свій учинок». Ці слова неминуче розпютили б дона Клерікуцію.

Тео, коли давав свої свідчення, здавалося, був вражений горем. Його батьки, щирі католики, переконали впливових членів каліфорнійської католицької громади втрутитись у процес, і ті засвідчили, що Тео зрікся гонитви за втіхами й надумав стати священником. Наголошували на тому, що Тео намагався накласти на себе руки, отже, вочевидь шкодував про сподіяне, довівши таким чином своє божевілля, — ніхто й не помічав тут суперечності. Все це було прикрашене риторикою Моллі Флендерс, що доводила, як неопіненно прислужиться Тео суспільству, якщо його не каратимуть за безглуздий учинок, що його спровокувала розбещена жінка, яка розбила вразливе серце синьоблузника. Безтурботна багатійка, нині, на жаль, покійна.

Моллі Флендерс любила каліфорнійських присяжних. Тямуші, досить освічені, щоб розуміти нюанси психічної драми, обізнані з високою культурою театру, кіно, музики й літератури, вони повнилися співчуття. Коли

Флендерс упоралася з ними, в постанові суду вже ніхто не сумнівався. Тео визнали невинним, бо він перебував у стані тимчасової неосудності. З ним негайно підписали контракт на екранізацію його життєвої долі в серії короткометражних телефільмів, залучивши, щоправда, не як головного актора, а допоміжного, що співатиме власних пісень, забезпечуючи зв'язок окремих епізодів. То був цілком задовільний кінець новітньої трагедії.

Для губернатора Уолтера Вейвена, батька дівчини, така постанова суду мала катастрофічні наслідки. Альфред Гроневельт бачив, що його двадцяти-однорічні інвестиції будуть от-от змарновані, бо губернатор Вейввен у затишку вілли сповістив Гроневельта, що не висуватиме своєї кандидатури на перевиборах. Який сенс набувати владу, коли будь-який вилупок, мерзенний білий покидьок, може заколоти на смерть його дитину, майже відтяти їй голову і потім утішатися свободою? Ба гірше, його улюблену доньку виставили в усіх газетах і на телеекранах як дурнувату пощку, що заслуговувала смерті.

У житті трапляються трагедії, що їх годі зцілити, і губернатор постав тепер перед такою трагедією. Тільки-но випадала нагода, він одразу подавався в готель «Ксанаду», проте від його колишньої веселості не зосталося й сліду. Він не цікавився дівчатами з вар'єте, не брався за кості. Він просто пиячив і грав у гольф. Гроневельт зіткнувся з украй делікатною проблемою. Він широко співчував губернаторовому лихові. Адже не можна піклуватися людиною понад двадцять років, дарма що з егоїстичних міркувань, не проїнявшись до неї певною симпатією. Суть справи полягала в тому, що, зрікшись політики, губернатор Уолтер Вейввен уже не буде неоцінним надбанням, не матиме майбутнього потенціалу. Бо ж нині це просто чоловік, що занашає себе пияцтвом. Навіть узявшись до гри, він був такий розвіяний, що Гроневельт уже мав його маркерів на двісті тисяч. Тож настав час, коли йому треба відмовити губернаторові в праві користуватися віллою. Звичайно, Вейвенові дадуть розкішний номер-люкс в готелі, але це буде пониження, і, перше ніж учинити так, Гроневельт спробував востаннє напоумити невтішного батька.

Гроневельт переконав губернатора зустрітись з ним уранці й зіграти в гольф. Щоб набрати четверо гравців, запросив іще Піппі Де Лену та його сина Кросса. Піппі мав гострий розум, який завжди цінував губернатор, а Кросс був такий милий і гречний молодик, що старші люди завжди були йому раді. З майданчика всі гравці подалися на пізній ленч до губернаторової вілли.

Вейввен страшенно змарнів і, здається, вже не дбав про свою зовнішність. Він був у брудному спортивному костюмі й бейсбольному картузику з емблемою готелю «Ксанаду», неголене обличчя заросло щетиною. Він часто усміхався, проте не усмішкою політика, а якоюсь соромливою гримасою. Гроневельт помітив, які жовті губернаторові зуби. До того ж він був п'янющий.

— Губернаторе, — нарешті зважився Гроневельт, — ви занедбали свою родину, занедбали друзів, занедбали людність Невади. Так далі не можна.

— А мені можна, — заперечив Уолтер Вейввен. — Клав я на людність Невади. Кого це обходить?

— Мене, бо я дбаю про вас, — відповів Гроневельт. — Я зберу гроші, і ви повинні виставити свою кандидатуру в сенат на наступних виборах.

— Чого я, в біса, повинен? — обурився губернатор. — У цій проклятій країні ніщо не має значення. Я губернатор великого штату Невади, а той курдупель убив мою доньку й гуляє на волі. І я мушу миритись. Люди глузують з моєї вбитої дівчинки й моляться за її вбивцю. А знаєте, за що молюсь я? Щоб атомна бомба знищила цю прокляту країну, а надто штат Каліфорнію.

Піппі і Кросс під час цієї розмови мовчали, вражені глибиною губернаторового розпачу. Крім того, обидва розуміли, що Гроневельт кудись хилить.

— Не слід вам зважати на це все, — мовив Гроневельт. — Не дайте цій трагедії занепасти своє життя. — Гроневельтова елеїність роздратовала б і святого.

Губернатор жбурнув бейсбольного картузика через усю кімнату і знову налив собі з бару віскі.

— Я не годен цього забути, — проказав він. — Уночі я не сплю, і мені мариться, як я вичавлюю цьому вилупкові очі. Я хочу спалити його живцем, повідтинати йому руки й ноги. І хочу, щоб він був живий ізнову і я вбивав його безкінечно. — Губернатор п'яно засміявся до них і майже повалився на стілець, вони бачили його жовтаві зуби й чули сморід із пащі.

Вейввен, проте, видавався тепер не таким п'яним, голос став спокійніший, він неначе вів з ними бесіду:

— Ви бачили, як він заколов її? — запитав губернатор. — Він проткнув їй очі. Суддя не дозволив присяжним бачити фото. Мовляв, це зашкодить правосуддю. Але я, її батько, бачив ті фото. Тож недоросток Тео на волі й тішиться своїми звитягами. Він проткнув моїй доньці очі, а сам устає щоранку і бачить, як сяє сонце. Ох, як кортить убити їх усіх: суддю, присяжних, адвокатів — усю ту наволоч! — Губернатор наповнив свою чарку й нестямно забігав по кімнаті, язик йому залітався: — Я не можу вийти й варнякати про те, у що я більше не вірю. Не можу, поки той байстрюк живий. Він сидів за моїм столом, дружина і я ставились до нього як людини, хоч він не подобався нам. Ми дозволили собі сумнів на його користь. Ніколи не допускайте сумнівів на чийсь користь. Ми прийняли його в нашому домі, дали йому ліжко, щоб він спав із нашою донькою, а він увесь час кпив із нас. Він наче казав нам: «Ну то й що, коли ти губернатор? Ну то й що, коли ти маєш гроші? Ну то й що, коли ти цивілізована, порядна людина? Я вб'ю твою доньку коли захочу, а ти нічого не зможеш удіяти. Я загублю вас усіх. Я злягатимусь із твоєю донькою, а потім уб'ю її, запхну це все тобі в сраку і буду на волі». — Вейввен загочився, і Кросс притьмом підбіг його підтримати. Губернатор, мов не бачивши Кросса, дививсь угору на високу розмальовану стелю з рожевими янголами і вбраними в білі шати святими. — Я хочу його смерті, — витиснув губернатор і розплакався. — Я хочу його смерті.

— Уолтере, це все мине, тут потрібен час, — тихо промовив Гроневельт. — Висувай свою кандидатуру на сенатора. Кращі роки твого життя ще попереду, ти ще чималого досягнеш.

Вейввен сам відхилився від Кросса й заговорив до Гроневельта, його голос був тепер спокійнісінький:

— Невже ти не бачиш, що я вже не вірю в щось краще? Мені не вільно розповісти комусь, що я відчуваю насправді, навіть своїй дружині. А я відчуваю тільки ненависть. Ба скажу тобі навіть більше. Виборці тепер зневажають мене, сприймають за недолугого дурня. Чоловік дозволяє замордувати свою доньку і не годен покарати убивці. Хто довірить такому недотепі добробут великого штату Невада? — Губернатор скривився в посмішці. — Цього проклятого обрубка оберуть швидше за мене. — Вейввен помовчав і додав: — Альфреде, забудь про те. Я нікуди не висуватимусь.

Гроневельт пильно дивився на губернатора й уловив те, чого не бачили Піппі та Кросс. Тяжке лихо часто ослаблює людину, але Гроневельт наважився ризикнути:

— Уолтере, а ти висунеш свою кандидатуру в сенат, якщо той чоловік буде покараний?

Губернатор начебто не зрозумів. Його очі ледь зирнули в бік Піппі та Кросса і втупились у Гроневельтове обличчя.

— Зачекайте мене в конторі, — кинув Гроневельт Піппі та Кроссові.

Піппі й Кросс заквапились до дверей, Гроневельт і губернатор Вейввен zostалися самі.

— Уолтере, — поважно промовив Гроневельт, — нині вперше в нашому житті ми повинні бути відверті до кінця. Ми знаємось двадцять років: хіба хоч раз я тебе підвів? Тож скажи мені, про це не дізнається ніхто. Ти висунеш свою кандидатуру знову, якщо той хлопець піде з цього світу?

Губернатор підійшов до бару й налив собі віскі, проте не випив.

— Я зареєструюсь, — усміхнувся він, — наступного дня, як побуду на похороні цього хлопця й скажу, що прошая йому. Моїм виборцям це сподобається.

Гроневельт відітхнув. Діло зроблене. Відчувши полегшу, дозволив собі розгніватись:

— Та спершу піди до свого дантиста, — мовив він губернаторові. — Тобі треба почистити ті клягуші зуби.

Піппі і Кросс чекали Гроневельта в конторі його апартаментів на даху височезного готелю. Гроневельт повів їх у житлову частину, щоб вони почувалися затишніше, й розповів про свою розмову з губернатором.

— З губернатором усе гаразд? — запитав Піппі.

— Губернатор не був такий п'яний, як удавав, — відповів Гроневельт. — Він дав свою згоду, але залишиться непричетним.

— Я вилечу на Схід сьогодні ввечері, — мовив Піппі. — Нам треба мати згоду Клерікуціо.

— Перекажи їм, що, як на мене, губернатор може зійти високо, — говорив Гроневельт. — Аж до верхівки. Він стане неоціненним другом.

— Джорджіо й дон зрозуміють це, — запевнив Піппі. — Просто я маю про все їм докладно розповісти й дістати згоду.

Гроневельт поглинув на Кросса й усміхнувся, потім обернувся до Піппі:

— Піппі, — лагідно заговорив він, — гадаю, для Кросса настав час приєднатися до «родини». Хай, певне, летить на Схід із тобою.

Проте Джорджіо Клерікуціо вирішив сам прилетіти для зустрічі на Захід, до Лас-Вегаса. Він хотів, щоб сам Гроневельт пояснив йому ситуацію, а Гроневельт уже років із десять нікуди не виїздив.

Джорджіо і його охоронці замешкали в одній з вілл, дарма що він не був завзятим гравцем. Гроневельт добре тямив, кому робити винятки. Він відмовляв у віллах впливовим політикам, фінансовим гігантам, інколи найславетнішим голлівудським зіркам, прегарним жінкам, що спали з ним, і близьким особистим друзям. Навіть Піппі Де Лені. Проте надав віллу Джорджіо Клерікуціо, хоч той мав спартанські уподобання й не міг по-справжньому оцінити надзвичайну розкіш. Адже кожен вияв поваги враховували, додавали до списку, а непоштивість, навіть наймізернішу, коли-небудь могли пригадати.

Вони зустрілись на віллі Джорджіо. Гроневельт, Піппі і Джорджіо... Гроневельт пояснив ситуацію:

— Губернатор може стати неоцінним надбанням для «родини». Якщо він набересться духу, то йтиме вперед усе далі, спершу до сенаторства, а потім і президентства. Коли таке станеться, ви матимете неабиякий виграш, бо спортивні пари будуть легалізовані в усій країні. «Родині» це дасть мільярди, і ті мільярди аж ніяк не будуть брудними грішми. То будуть чисті гроші. Тож, гадаю, нам треба щось діяти.

Чисті гроші мали куди більшу вагу, ніж брудні, але однією з найбільших позитивних якостей Джорджіо було те, що він ніколи не приймав поспішних рішень.

— А губернатор знає, що ви з нами? — запитав він.

— Налевне, ні, — відповів Гроневельт. — Але чутки до нього, мабуть, доходили. Він же не бовдур. Інколи я робив дещо для нього, і він знав, що сам я б такого не подужав. І він обережний, лише сказав, що виставить свою кандидатуру, якщо хлопець вріже дуба. Він не просив мене щось удіяти. І прикидався, він зовсім не був п'яний, коли бовкнув про це. Він, певне, обрахував усе наперед. Був щирий, а водночас і прикидався. Він не уявляв, як саме зможе помститися, але здогадувався, що я зможу йому допомогти. Він страждав, та водночас снував задуми. — Гроневельт помовчав і додав: — Якщо ми втрутимось, він балотуватиметься на сенатора, і це буде наш сенатор.

Джорджіо заходив по кімнаті, обходячи статуї на п'єдесталах і ванну-жакузі, що ясніла мармуром крізь запони.

— Ви пообіцяли йому без нашої згоди? — нарешті запитав він Гроневельта.

— Так, — мовив Гроневельт. — Його слід було переконати. Я хотів дати

йому влевненість, що він усе ще має силу і може змінити хід подій, щоб він знову відчув принадність влади.

— Не до шмиги мені ця частина нашого бізнесу, — зітхнув Джорджіо.

Піппі посміхнувся. Джорджіо бреше і не криється. Він допоміг знищити «родину» Санталіо, і то з такою лютістю, що старий дон запишався.

— Гадаю, тут нам придасться досвід Піппі, — промовив Гроневельт. — І, певне, пора вже й Кроссові, його сину, приєднатися до «родини».

— Ти гадаєш, що Кросс готовий? — запитав Джорджіо, подивившись на Піппі.

— На дурничку він уже пожив, а тепер нехай сам заробляє на шматок хліба, — відказав Піппі.

— А він хоче цього? — запитав Джорджіо. — Адже цей крок дуже важливий.

— Я говоритиму з ним, — сказав Піппі. — Він зробить.

— Ми чинимо це задля губернатора, — обернувся Джорджіо до Гроневельта, — але що, як він забуде про нас? Ми ризикуємо і все намарне. Ось перед нами губернатор Невади, та вбивають його доньку, і він простирається ниць. Йому бракує духу.

— Ні, він не лежав лежнем, а прийшов до мене, — наполягав на своєму Гроневельт. — Ви повинні розуміти таких людей, як губернатор. Для цього йому знадобилась неабияка сміливість.

— То він зважився? — запитав Джорджіо.

— Ні, найважливіше ми приховали від нього, — відповів Гроневельт. — Я працюю з ним уже двадцять років. Ручуся, що, коли діяти слушно, він змириться з усім. Він знає, що до чого, він тямущий.

— Піппі, все має бути так, наче стався нещасний випадок, — наставляв Джорджіо. — Адже здійметься галас. Ми хочемо, щоб губернатор уник будь-яких інсинуацій з боку своїх ворогів, а також преси й того проклятого телебачення.

— Атож, треба, щоб ніхто й гадки не мав тицьнути пальцем у губернатора, — погодився Гроневельт.

— Може, Кроссові буде важко вколошкати того типа? — завагався Джорджіо.

— Ні, це якраз для нього, — заспокоїв його Піппі, і ніхто не міг йому заперечити, бо Піппі — польовий командир. Він довів свої спроможності в багатьох отаких операціях, надто у великій війні проти «родини» Санталіо. Він часто казав «родині» Клерікуціо: «Тут моя гела на видноті, і, якщо мене вб'ють, я хочу, щоб це була моя провина, а не чиясь інша».

— Гаразд, нехай буде так, — сплеснув у долоні Джорджіо. — Альфреде, а як щодо партії в гольф уранці? Завтра ввечері я їду у справах до Лос-Анджелеса, а післязавтра вертаюся на Схід. Піппі, словістиш мене, хто тобі потрібен з анклаву для помочі, й розкажеш, упорався Кросс чи ні.

Почувши такі слова, Піппі знав, що Кросса ніколи не впусять у «родину» Клерікуціо, якщо той зречеться цієї операції.

У «родині» Клерікуціо гольф був пристрасстю всіх, хто належав до одного з покоління Піппі, і старий дон часом уїдливо жартував, що це гра для *брульйоне*. Пополудні Піппі й Кросс вийшли на майданчики готелю «Ксанаду», проте не скористалися автокаром, бо Піппі заманулося походити пішки й утішитися самотою серед зелені. Зразу за дев'ятою ямкою був невеличкий сад, поміж дерев видніла лава. Батько й син посідали.

— Я не житиму вічно, — заговорив Піппі, — а тобі треба заробляти на життя. Інкасаційне агентство дає чимало грошей, але ним важко керувати. Тобі треба підтримувати якнайтісніший зв'язок з «родиною» Клерікуціо. — Піппі вже підготував Кросса, часто посилав його на важкі завдання зі збору грошей, коли були потрібні сила й насильство, про Кросса вже заговорили в «родині», і Піппі знав, про що йдеться. Він лише терпляче очікував слушної ситуації, мішені, що не породить співчуття.

— Розумію, — тихо проказав Кросс.

— Той хлопець убив губернаторову доньку, — пояснював Піппі. — Нікчемна гнида, його навіть не покарали. Це несправедливо.

— А губернатор наш друг, — докинув Кросс, дивуючись психології свого батька.

— Атож, — погодився Піппі. — Кроссе, пам'ятай, ти ще можеш відмовитись. Але я хочу, щоб ти допоміг мені в цій роботі.

Кросс дивився на зелені пагорби, ямки з прапорцями, що нерушно застигли в пустельному повітрі, срібні пасма гір ген-ген біля обрїю й небо, що відбивало неонові ліхтарі невидної головної вулиці. Він знав, що його життя відтепер зміниться, і на хвилину відчув страх.

— Якщо мені таке не до шмиги, я завжди зможу працювати на Гроневельта, — мовив він, але ту ж мить поклав руку батькові на плече, показуючи, що жартує.

— А ця робота таки на Гроневельта, — усміхнувся Піппі. — Ти ж бачив біля нього губернатора. Що ж, ми наміряємось виконати його бажання. Гроневельт мав дістати згоду від Джорджіо. А я сказав, що ти допоможеш мені.

Ген далеко на одному з моріжків Кросс міг бачити дві пари гравців у гольф: двох жінок і двох чоловіків, що миготіли на пустельному сонці, немов карикатури.

— Я маю пройти бойове хрещення, — сказав він батькові, знаючи, що мусять погодитись або ж радикально змінити своє дотеперішнє життя. А те життя подобалося йому. Він працював на свого батька, крутився в «Ксанаду», переймав досвід у Гроневельта, звик до вродливих дівчат із вар'єте, легких грошей, почуття влади. А наважившись, він уже ніколи не боїтиметься, що його спіткає звичайна людська доля.

— Я спланую якнайретельніше, — розказував Піппі. — Я буду весь час біля тебе. Небезпеки нема ніякої. Але стрілятимеш ти.

Кросс підвівся з лави. Вдалині майоріли прапорці семи вілл, хоча тут, на майданчиках для гольфу, вітру не відчувалося. Вперше у своєму житті він затужив за світом, який доведеться втратити.

— Я з тобою, — запевнив Кросс батька.

Наступні три тижні Піппі невпинно наставляв і напучував Кросса. Він пояснював, що вони чекатимуть звіту команди, яка наглядає за Тео, за його пересуваннями та звичками, привезе найновіші фотознімки. Крім того, з анклаву в Нью-Йорку до Лос-Анджелеса, де ще й досі жив Тео, приїхала оперативна команда з шістьох чоловіків. План усієї операції спиратиметься на звіт наглядової команди. Не забув Піппі прилучити Кросса й до філософії:

— Це бізнес, — приказував він синові. — Ти влаєшся до всіх засторог, аби запобігти провалові. Будь-хто може вбити яку-небудь людину, вся штука в тому, щоб не потрапитися. Бо це гріх. Ніколи не думай про того, кого вбиватимуть. Коли голова компанії «Дженерал моторс» позбавляє роботи п'ятдесят тисяч чоловік, це бізнес. Він не може не знівечити їхнього життя, він повинен так учинити. Сигарети вбивають тисячі людей, але що тут удієш? Людям кортить курити, і не можна ж заборонити бізнес, що дає мільярдні прибутки. Те саме й зі зброєю, її має кожен, усі вбивають усіх, але ж це галузь промисловості, що дає мільярди доларів, її годі позбутися. Що тут удієш? Люди мусять заробляти на життя, це насамперед. І то споконвіку. А хто не вірить у це, нехай бабрається в лайні.

— Звичаї в «родині» Клерікуціо дуже суворі, — напоумляв Піппі сина. — На все потрібна її згода. Адже не можна вбивати людей тільки за те, що вони плюють вам на черевики. За тобою має стояти «родина», тільки вона вбереже тебе від в'язниці.

Кросс уважно слухав, і тільки одного разу запитав:

— Джорджіо хоче, щоб усе скидалось на нещасний випадок? Як ми цього досягнемо?

— Нікому не дозволяй наставляти тебе, як провадити твою операцію, —

засміявся Піппі. — В такому разі хай самі її й роблять. Вони кажуть мені про максимум своїх сподівань. Я роблю те, що найкраще для мене. І це найкраще має бути просте. Атож, незвичайно просте. Та коли вже імпровізувати, то так, щоб ніхто й не здогадався.

Коли надійшов звіт про нагляд, Піппі примусив Кросса простудіювати всі дані. Було й кілька фото Тео та знімки його автомобіля з номерними знаками. Карта дороги, якою він їздив з Брентвуда до Окснерда провідувати по дружку.

— То в нього ще й зараз є подружка? — здивувався Кросс.

— Ти не знаєш жінок, — відповів Піппі. — Коли вони кохають тебе, можеш сняти навіть на підлогу, а коли не кохають, то зроби з них хоч королеву англійську, вони однаково гидитимуть на тебе.

Піппі вилетів до Лос-Анджелеса підготувати оперативну команду. Через два дні повернувся й сказав Кроссові: «Завтра вночі».

Наступного дня, ще й не розвиднілось, як вони, уникаючи пустельної спекооти, вже вирушили з Лас-Вегаса до Лос-Анджелеса. Ідучи пустелею, Піппі балачками намагався розважити сина. Кросс був зачудований величним сходом сонця в пустелі, коли проміння немов розгонило пісок, обернувши його на глибоку золоту річку, що лизала хвилями підніжжя далекої Сьєрри-Невади. Він тривожився, хотів, щоб робота була вже зроблена.

Вони приїхали в будинок «родини» серед узбережних скель, де вже чекало шестеро чоловік з Бронкського анклаву. На під'їзній алеї стояв крадений автомобіль, перефарбований і з фальшивими номерами. В будинку була незареєстрована зброя, походження якої годі з'ясувати, саме нею мали скористатися.

Кросс був здивований пишнотою будинку. З вікон відкривалася чудова панорама океану, що простирався за дорогою, на подвір'ї виблискував басейн, вавив величезний солярій. Усередині було шість спалень. Чоловіки з команди, здається, добре знали Піппі, проте ні їх не знайомили з Кроссом, ні його з ними.

Треба було згаяти одинадцять годин, перше ніж опівночі почнеться операція. Чоловіки з анклаву, знехтувавши величезний телевізор, сіли на осонні грати в карти, всі були в плавках. Піппі всміхнувся Кроссові й проказав:

— Ти ба, я й забув про басейн.

— Дарма, — мовив Кросс, — можна поплавати і в трусах.

Будинок стояв на відшибі, його зусебіч закривали кристалі дерева й ого-рожа.

— Можна навіть ходити голяка, — додав Піппі. — Тут нас ніхто не побачить, хіба з гелікоптерів, а з них будуть дивитися на дівчат, що засмагають біля своїх домівок у Малібу.

І батько, і син кілька годин плавали й засмагали, потім з'їли обід, що його зготував хтось з оперативної команди. То був шашлик, засмажений просто надворі, і салат з аругули та латуку. Чоловіки запивали їжу червоним вином, Кросс пив содову воду. Він помітив, що всі чоловіки їли і пили дуже мало.

Після обіду Піппі в краденому автомобілі повіз Кросса на розвідки. Вони під'їхали Тихоокеанською автострадою до ресторану в стилі вестернів і кав'ярні, де згодом мали перестріти Тео. Наглядові звіти показували, що в середу ввечері Тео, їдучи до Окснерда, мав звичай зупинитися десь опівночі біля ресторану на Тихоокеанській автостраді й пити каву і їсти яєшню з шинкою. Десь о першій годині ночі він їхав далі. Цєї ночі група нагляду з двох чоловіків стежитиме за ним і повідомить телефоном, коли він виїде на дорогу.

Повернувшись до будинку, Піппі обговорив з бойовиками подробиці операції. На шість чоловіків припадатиме три машини. Одна машина їхатиме попереду, друга позаду, третій автомобіль буде припаркований про всяк непередбачений випадок біля ресторану.

Кросс і Піппі сиділи в солярії й чекали телефонного дзвінка. На під'їзній алеї стояло п'ять автомобілів, усі чорні, немов жуки, полискуючи під міся-

цем. Шістка з анклаву й далі різалась у карти, граючи на срібні монетки: п'ятаки, гривеники та чвертки. Нарешті о пів на дванадцяту задзвонив телефон: Тео їде з Брентвуда до ресторану. Шестеро чоловіків сіли по двоє в авто й виїхали, щоб зайняти заздалегідь призначені місця. Піппі й Кросс сіли в крадену машину й прочекали ще п'ятнадцять хвилин, перше ніж рушити. Кросс мав у кишені невеличкий пістолет двадцять другого калібру, що, хоч і не мав глушника, при пострілі тільки стиха пахав. Піппі мав австрійського пістолета фірми «Глок», що стріляв гучно. Після свого єдиного арешту за вбивство Піппі завжди відмовлявся вдягати на пістолет глушника.

Машину вів Піппі. Операція була спланована до найменших подробиць. Жоден із членів оперативної групи не мав заходити до ресторану: адже, шукаючи сліду, детективи потім опитають усіх клієнтів. Група нагляду повідомила, в що вбрался Тео, яка в нього машина, який її номер. Просто щастя, що та машина була вогненно-червоним дешевим «фордом», якого легко добачити на стоянці, де забагато «порше» та «мерседесів».

Заїхавши на паркувальний майданчик ресторану, Піппі й Кросс побачили, що машина Тео вже тут. Піппі припаркувався поряд з нею. Потім погасив вогні та лампу запалення й сидів у темряві. За Тихоокеанською автострадою полискував океан, поділений золотими місячними смугами. Батько й син бачили автомобіль своєї групи, припаркований на далекому краї стоянки. Вони знали, що ще дві групи зайняли свої пости на трасі і чекають, аби провести їх додому, ладні зупинити будь-яку погоню й усунути всяку перешкоду попереду.

Кросс подивився на годинник. Половина першої. Із чверть години ще треба чекати. Раптом Піппі штовхнув його в плече:

— Сьогодні він рано. Виходь!

Кросс побачив, як з ресторану вибирається якась постать, освітлена ліхтарями з прочинених дверей. Він був вражений, яка вона хлопчача, мізерна й куца, над блідим і тонким обличчям здіймалася кучма кучерявого волосся. Надто тендітний, як на вбивцю.

Але тут вони обидва здивувалися. Тео замість іти до своєї машини перетнув Тихоокеанську автостраду, ухиляючись від транспорту, й пішов неогородженим пляжем аж до краю, підступивши до самих хвиль. Він стояв і дивився на океан, над далеким обрієм зависав жовтий місяць. Потім обернувся, знову перетнув трасу й зайшов на стоянку. Хвилі замочили йому ноги, і шокроку в модних черевиках чвакала вода.

Кросс повільно вийшов з машини. Тео підійшов майже впритул до нього. Кросс зачекав, поки Тео пройде повз нього, й увічливо посміхнувся, пропускаячи його до машини. Коли Тео був усередині, витяг пістолета. Тео, наміряючись уставити ключ запалювання, помітивши тінь, підняв очі, вікно його машини було опущене. Тієї миті Кросс стрелив, вони встигли подивитись один одному у вічі. Тео знерухомів, коли куля гахнула йому в обличчя, що вмить обернулось на криваву маску, очі вибулушилися. Кросс розчахнув двері й випустив ще дві кулі в тім'я жертви, кров порснула йому в обличчя. Потім підкинув на підлогу машини Тео торбинку з наркотиками й захряснув двері. Піппі завів двигуна своєї машини, тільки-но Кросс вистрелив. Тепер він відчинив дверцята, й Кросс заскочив усередину. Згідно з планом він не викинув пістолета. Бо інакше все скидалося б на заплановане вбивство, а не обуродку з наркотиками, що скінчилася сваркою.

Піппі виїхав зі стоянки, й автомобіль прикриття рушив слідом за ними. Дві передні машини рвонули по шосе, і через п'ять хвилин усі машини знову зібралися в будинку «родини». Ще через десять хвилин Піппі і Кросс в автомобілі Піппі виїхали до Лас-Вегаса. Оперативна група мала позбутися краденого авто й пістолета.

Коли вони проїздили повз ресторан, поліції там іще не було. Тео вочевидь поки що ніхто не бачив. Піппі ввімкнув автомобільний приймач і став слухати випуски новин. Нічогісінько. «Чудово, — втішився Піппі. — Коли добре сплановано, все йде бездоганно».

Батько й син прибули до Лас-Вегаса, коли сходило сонце і пустеля скидалась на похмуре червоне море. Кросс ніколи не міг забути цієї поїздки крізь ніч, пустелю, і місячне сяєво, коли все видавалося безкінечним. А тут сходить сонце, трохи згодом засяяли неонові смужки лас-вегаських ліхтарів, мов маяк, що звістує безпеку, пробудження від нічного жахіття. Вегас ніколи не повивала п'яма.

Майже тієї самої миті знайшли тіло Тео, побачили в сірій сутіні його страхітливе обличчя. Увагу громадськості зосередили на тому, що Тео мав на півмільйона доларів кокаїну. Ясно, сварка через наркотики. Губернатора ніхто й не підозрював.

Кросс чимало спостеріг при цій okazji. По-перше, наркотики, що їх він підкинув Тео, коштували не більше десяти тисяч доларів, хоча влада наголошувала на сумі в півмільйона; по-друге, губернатора привітали з тим, що він послав телеграму співчуття родичам Тео; по-третє, минув тиждень, і засоби масової інформації вже ніколи не згадували про той випадок.

Піппі й Кросса викликали на Схід для зустрічі з Джорджіо. Той похвалив їх обох за обачну й добре проведену операцію, не згадуючи про те, що вона мала начебто скидатися на нещасний випадок. Під час цих відвідин Кросс усвідомив, що «родина» Клерікуціо трактує його з повагою, яка личить «молотові» «родині». Першим свідченням цього стало те, що Кроссові дали відсоток з прибутку від азартних ігор у Лас-Вегасі, записаного як у легальних, так і в нелегальних бухгалтерських книгах. Кросс збагнув, що тепер він офіційний член «родини» Клерікуціо і його запрошуватимуть виконувати спеціальні завдання, нараховуючи додаткові суми залежно від ризикованості задуму.

* * *

Гроневельт теж мав свою винагороду. Уолтер Вейввен, коли його обрали на сенатора, приїхав на уїкенд відпочити в «Ксанаду». Гроневельт дав йому віллу й прийшов привітати з перемогою.

Сенатор Вейввен був тепер у колишній формі. Він грав і вигравав, влаштував невеличкі обіди в товаристві готельних дівчат з вар'єте. Здавалося, він цілковито одужав. Лише раз він згадав про недавню кризу:

— Альфреде, — мовив Уолтер, — я твій неоплатний боржник.

— Ніхто не може собі дозволити стати неоплатним боржником, — усміхнувся Гроневельт, — але дякую. — Гроневельтові були не потрібні гроші, якими губернатор оплатив би всі свої борги, йому хотілося тільки підтримувати з ним дружні взаємини, зробити так, щоб їхня дружба не скінчилася ніколи.

Протягом наступних п'яти років Кросс став фахівцем з азартних ігор і навчився керувати гравецьким готелем. Він був Гроневельтові за помічника, хоча його головна робота й далі полягала у співпраці з Піппі, своїм батьком, і то не тільки в керуванні інкасаційним агентством, яке тепер мало дістати-ся йому в спадок: він працював як «молот» номер два «родині» Клерікуціо.

У двадцять п'ять років Кросса знали в «родині» Клерікуціо як Малого «молота». Він сам дивувався, що може так незворушно ставитися до роботи. Його мішенями ще ніколи не були люди, яких він знав особисто. То були згустки плоті, вкриті безборонною шкірою; кістяк, що містивсь усередині, надавав їм обрисів диких тварин, що на них він хлопчиком полював разом з батьком. Кросс боявся ризику, але самим розумом, фізичного страху не відчувалося зовсім. Тільки відпочиваючи, він часом прокидався вранці з непевним страхом, немов йому наснилося щось жахітне. Траплялися хвилини, коли щось гнітило його, коли він оживляв у пам'яті образи матері та сестри, ті або ті незначні події дитинства й нечисленні візити після розпаду родини.

Кросс пам'ятав материне обличчя, її атласну шкіру, таку пористу, що йому здавалося, ніби можна почути, як під сподом у безпечних судинах плине кров. Проте в його снах шкіра осипалася, немов попіл, кров лилася через непрстойні проломи багряними водоспадами.

Одні спогади тягли за собою інші. Коли мати цілувала його холодними вустами, її руки на мить немов з чемності обіймали його. Вона ніколи не брала його за руку, зате Клавдію завжди. Коли він провідував її і виходив, насилу зводячи дух, груди йому пекли немов розбиті. Тепер він ніколи не відчував, що йому бракує матері, лише знав, що тужив за нею в минулому.

А думаючи про свою сестру Клавдію, Кросс такої втрати не відчував. Їхнє спільне минуле не вмерло, вона й досі становила частину його життя, хоч, правда, невелику. Він згадував, як узимку вони полюбляли битися. Тримали руки в кишенях пальта й налітали одне на одного. Безневинна дуель. Усе так, як і має бути, думав Кросс, просто часом йому бракує матері й сестри. А проте він був щасливий із батьком і «родиною» Клерікуціо.

Отже, на двадцять п'ятому році життя Кросса залучили до останньої операції, що мала утвердити його як «молота» «родини». Він мав убити того, кого знав усе життя...

ФБР завдяки широкомасштабним розслідуванням викрило на всій території США багатьох названих баронів й кількох справжніх *брульйоне*, зокрема й Вірджінію Баллаццо, на той час проводиря найбільшої «родини» на Східному узбережжі.

Вірджінію Баллаццо двадцять років був бароном «родини» Клерікуціо й ревно дбав, щоб горлянка Клерікуціо не пересихала. Віддячуючи, «родина» зробила його заможним: у мить свого падіння Баллаццо коштував понад п'ятдесят мільйонів доларів. Він і його родина справді жили дуже розкішно. А проте непередбачене таки трапилось. Вірджінію Баллаццо, знехтувавши свій обов'язок, зрадив тих, хто підніс його так високо. Він порушив закон омерти, принцип, що забороняв давати владі будь-яку інформацію.

Одне з обвинувачень проти нього полягало в убивстві, але не страх перед в'язницею спонукав його стати зрадником; зрештою, в штаті Нью-Йорк смертної кари немає. Незалежно від того, яким довгим був би термін ув'язнення, якби його справді засудили, «родина» Клерікуціо протягом десяти років визволили б його, домоглася б, щоб навіть оті десять років не обтяжували в'язня. Баллаццо знав майбутній репертуар. На судовому процесі свідки кривосвідчили б на його користь, присяжні від хабарів полагіднішали б. Та навіть якщо він відсидів кілька років, підготували б новий процес, добувши нові свідчення, які доводитимуть його невинність. Була одна славетна судова справа, коли Клерікуціо проробили таке, по тому, як один з їхніх клієнтів просидів у в'язниці п'ять років. Того чоловіка випустили на волю, а штат заплатив йому понад мільйон доларів як відшкодування за «протиправне» позбавлення свободи.

Ні, Баллаццо у в'язниці не боявся. На зрадника його обернула погроза федерального уряду відібрати всі його земні надбання згідно з новим законом, що його ухвалив конгрес, аби придушити злочинність. Баллаццо була нестерпна думка, що він та його діти втратять свій розкішний будинок у Нью-Джерсі, пишні маєтності у Флориді, конярську ферму в Кентуккі, троє жеребців з якої брали участь у Кентуккському дербі. Адже той новий закон дозволяв урядові конфісковувати все майно підозрюваних у злочинній змові. Навіть дон Клерікуціо був розгніваний цим новим законом, проте обмежився коментарем, що «Багаті проклянуть його, настане день, коли відповідно до цього закону заарештують усю Уолл-стрит».

Завдяки не щасливому випадку, а завбачливості «родина» Клерікуціо позбавила свого давнього друга Баллаццо довіри ще кілька років тому. Адже його вподобання стали надміру галасливі. Газета «Нью-Йорк таймс» опублікувала статтю про колекцію старовинних автомобілів Вірджінію Баллаццо, сам збирач був зображений за кермом «ролс-ройса» 1935 року випуску в шикар-

ному картузику на голові. А ось Вірджінію Баллаццо на телеекрані, зі стеком у руці він розповідає під час Кентуккського дербі про красу того королівського спорту. А он з'ясувалося, що він багатий імпортер килимів. Цього всього було забагато для «родини» Клерікуціо, Баллаццо почали стерегтися.

Коли Вірджінію Баллаццо став сповідуватись окружним прокуророві, не хто, як адвокат самого Баллаццо повідомив «родину» Клерікуціо. Дон, що наполовину був усунувся від керівництва, негайно забрав усю владу з рук Джорджіо. То була ситуація, що вимагала сицилійської руки.

Зібралась уся «родина»: дон Клерікуціо, три його сини — Джорджіо, Вінсент та Петі, — а також Піппі Де Лена. Баллаццо й справді міг зашкодити структурі «родини», але найтяжче постраждають тільки найнижчі рівні. Зрадник може виказати вартісну інформацію, проте не дасть юридичних доказів. Джорджіо висловив думку, що, коли станеться найгірше, вони завжди можуть перенести свої штаб-квартири за кордон, але дон гнівно заперечив цю думку. Де ще вони зможуть жити, крім Америки? Америка збагатила їх, Америка наймогутніша країна світу і вона захищає своїх багатіїв. Дон часто повторював речення: «Краще хай сотня винних зостанеться на волі, ніж покарають одного невинного, — й додавав: — Що за чудова країна». Та от біда: таке дозвільне життя пом'якшувало кожну натуру. На Сицилії Баллаццо ніколи б не наважився стати зрадником, йому б і на гадку не спало порушити закон смерті. Його вбили б рідні сини.

— Я застарий, щоб жити за кордоном, — мовив дон, — я не хочу, щоб мене вигнав з дому якийсь зрадник.

Вірджінію сам по собі не становив великої проблеми, проте був небезпечним симптомом, заразою. Таких, як він, було багато, ті люди не шанували давніх законів, що зробили сильними їх усіх. «Родина» мала одного *брульйоне* в Луїзіані, ще одного в Чикаго і третього в Тампі, що вихвалялися власним багатством, козирили силою перед світом. Тож оці *кафони*, мужва, якщо їх зловлять, намагатимуться уникнути кари, яку заслужили власною безтурботністю. Вони порушать закон смерті, викажуть своїх товаришів. Цю гниль треба випекти вогнем. Такої думки дотримувався дон. Але тепер він мав вислухати решту: кінець кінцем він старий, можливо, в цій ситуації є й інші розв'язки.

Джорджіо малював, що сталося. Баллаццо торгувався з урядовими адвокатами. Він охоче піде до в'язниці, якщо уряд пообіцяє не застосовувати нового майнового закону, якщо його дружина й діти не втратять багатства. І, звісно, торгувався, щоб не потрапити до в'язниці, задля цього він мав свідчити на суді проти людей, яких виказав. Він та його дружина будуть охоплені Програмою захисту свідків і доживатимуть віку під несправжнім прізвиськом, крім того, їм зроблять пластичні операції. Зате його діти довіку тішитимуться респектабельним затишком. Ось про що йшлося.

Справді, кожен погодився, що Баллаццо, незважаючи на скоєні переступи, нестямно любить своїх дітей. Їх у нього було аж троє, всі дістали добру освіту. Один син закінчував Гарвардську школу бізнесу, донька Сіл мала вигадливу косметичну крамницю на П'ятій авеню, другий син брав участь у розробці космічних комп'ютерних програм. Усі троє заслуговали свого заможного стану. Вони були справжні американці і втілювали американську мрію.

— Гарзд, — мовив дон, — ми передамо Вірджінію послання, яке направить його на добрий розум. Нехай пятає що завгодно. Він може запротирити їх усіх до в'язниці або тругити на океанське дно. Та якщо він прохопиться бодай одним словом про Клерікуціо, його діти поплатяться.

— Погрози, здається, нікого вже не лякають, — висловився Піппі.

— Ця погроза буде від мене особисто, — запевнив дон Доменіко. — Мені він повірить. Нічого не обіцяй йому від свого імені. Він зрозуміє.

— Та ми ніколи не знайдемо Баллаццо, якщо його прикриє Програма захисту свідків, — заговорив Вінсент.

— А ти, «молоте» мій, що ти скажеш на це? — спитав дон Піппі Де Лену.

— Після того як він дасть свідчення, — стенив плечима Піппі, — і його

заховають згідно з Програмою захисту свідків, ми його, безперечно, знайдемо. Але зчиниться галас, буде великий розголос. То чи варто нам діяти? Хіба це щось змінить?

— Галас, розголос — саме задля цього й варто діяти. Ми дамо світові звістку про себе. Тож якщо робити, то так, щоб побачив кожен.

— А можна просто не втручатися ні в що, — заперечив Джорджіо. — Бай-дуже, що розповідь Баллаццо, — не поховає ж він нас. Батьку, твоя пропозиція — лише тимчасовий розв'язок.

Дон обдумав це твердження й відповів:

— Те, що ти кажеш, слушне. Але чи можна взагалі знайти розв'язок, що задовольнятиме довіку? Життя повне сумнівів і тимчасових розв'язків. Ти сумніваєшся, що кара зупинить тих інших, які потраплять до пастки? Може, зупинить, а може, й ні. Когось та стримає. Адже й сам Господь не створив світу без покарань. Я особисто говоритиму з адвокатом Баллаццо. Він мене зрозуміє й передасть послання. І Баллаццо повірить мені. — Дон замовк на хвилинку й зітхнув: — Після суду ми візьмемося за роботу.

— А його дружина? — запитав Джорджіо.

— Хороша жінка, — промовив дон, — але надто заамериканізувалась. Не можна ж залишати нещасну вдову, щоб та криком виповідала своє горе й таємниці.

— А діти Вірджініо? — вперше озвався Петі, він був справжній убивця.

— Ні, якщо не буде потреби. Ми ж не потвори, — проказав дон Доменіко. — Баллаццо ніколи не розповідав дітям про свій бізнес. Він прагнув, щоб світ вірив, ніби він просто любить їздити верхи. Тож нехай скаче на своїх конях аж на дно океану. — Всі мовчали, і дон сумно додав: — Даймо тим дітям спокій. Зрештою, ми живемо в країні, де діти не помщаються за батьків.

Наступного дня адвокат Баллаццо передав йому послання своєму клієнтові. Як і в решті таких послань, мова була квітчаста. Коли дон розмовляв з адвокатом, він висловив сподівання, що його давній приятель Вірджініо Баллаццо зберігає наймиліші спогади про Клерікуціо, що завжди дбав про інтереси свого нещасливого друга. Дон сказав адвокату, що Баллаццо ніколи не повинен боятися, що на його дітей чигає якесь лихо, навіть на П'ятій авеню, бо сам дон гарантуватиме їхню безпеку. Він, дон, добре знає, як високо поціновує Баллаццо своїх дітей, знає, що ні в'язниця, ні електричний стілець, ні чорти з пекла не злякають його доброго приятеля, — тільки примара лиха, що може загрожувати дітям. Перекажи йому, казав дон адвокату, що я особисто, я, дон Доменіко Клерікуціо, гарантую, що з ними нічого не станеться.

Адвокат дослівно переповів усе Баллаццо, і той відповів йому так:

— Перекажіть моєму другові, моєму найлюбішому другові, що ріс разом з моїм батьком на Сицилії: я покладаюся на його гарантії з величезною влячністю. Скажіть, що про всіх Клерікуціо я маю лише наймиліші спогади, такі дорогі мені, що я не можу навіть говорити про них. Я цілую йому руку. — Після цього Баллаццо проспівав «Гра-ля-ля» й заговорив до адвоката: — Гадаю, нам краще ретельно переглянути наші свідчення, — мовив він. — Ми ж не хочемо вилутати сюди нашого любого друга.

— Аж ніяк, — сказав адвокат, розмовляючи згодом з доном.

Усе відбувалося згідно з планом. Вірджініо Баллаццо порушив закон омерти й давав свідчення, запроторивши чимало дрібної братії за ґрати і навіть утягичи до справи заступника мера Нью-Йорка. Та ні слова не сказав про Клерікуціо. Потім Баллаццо, і чоловік, і жінка, зникли, скориставшись Програмою захисту свідків.

Газети й телебачення триумфували, могутня мафія зазнала поразки. Були сотні фото, телепередачі з місця подій, які показували, як тих негідників садляють до в'язниці. Газета «Дейлі ньюс» присвятила Баллаццо дві центральні сторінки: «Падіння мафіозного дона». Писали там і про антикварні автомобілі, і про його коней на Кентгукському дербі, й солідний гардероб від лондонських красців. То була справжня оргія.

Дон, даючи Піппі завдання вистежити подружжя Баллаццо й покарати його, наказав йому: «Зроби так, щоб у пресі був такий самий розголос, як тепер. Ми не дамо їм забути нашого Вірджініо», проте «молотові» знадобилося більше року, аби виконати доручення.

Кросс пам'ятав Баллаццо й зберіг про нього теплі спогади як про щедрого, веселого чоловіка. Він і Піппі обідали в домі Баллаццо, бо місис Баллаццо славилась як добра італійська куховарка, що готувала неперевершені макарони та цвітну капусту з часником і травами, страву, яку Кросс пам'ятав донині. Малим він грався з дітьми Баллаццо й був навіть закохався в доньку Баллаццо Сіл, коли вони обое були ще підлітки. Вона писала йому з університету після тієї чарівної неділі, але він ніколи не відписував. І тепер, на самоті з Піппі, він узяв і сказав батькові:

— Я не хочу брати участі в цій операції.

Батько глянув на нього й сумно всміхнувся:

— Кроссе, трапляється інколи й таке, тобі треба звикати. Інакше ти не виживеш.

— Я не зможу цього вчинити, — похитав головою син.

— Гаразд, — зітхнув Піппі. — Я скажу їм, що використаю тебе для планування, і попрошу, нехай для самої операції мені дадуть Данте.

Піппі провів розслідування. «Родина» Клерікуціо, вдавнись до величезних хабарів, проникла за ширму Програми захисту свідків.

Баллаццо почувалися в безпеці зі своїми новими ідентичностями, несправжніми довідками про народження, новими картками соціального забезпечення, новою довідкою про шлюб і пластичною хірургією, що змінила їхні обличчя так, немов вони помолодшали на десять років. Проте будова тіла, жести, голоси дозволяли впізнати їх куди легше, ніж їм здавалося.

Давніх звичок відцуратися не просто. Суботнього вечора Вірджініо Баллаццо з дружиною поїхали до містечка в Південній Дакоті поблизу свого нового дому, щоб пограти в азартні ігри в невеличкому кишла, яке діяло під контролем місцевої громади. Коли вони поверталися, Піппі Де Лена, Данте Клерікуціо й шестеро інших чоловіків перестріли їх. Данте, порушивши план, не втримався й розповів подружжю, хто він, перше ніж натис цингель свого пістолета.

Тіла навіть не намагались приховати. Нічого вартісного не взяли. Вбивство було задумане як акт помсти, послання всьому світові. В пресі й по телебаченню лилися потоки люті, влада обіцяла утвердити правосуддя. І справді, колотнеча була неабияка, інколи здавалося, ніби небезпека загрожує всій імперії Клерікуціо.

Піппі був змушений два роки ховатися на Сицилії. Данте став «молотом» номер один «родини». Кросса обернули на *брульйоне* західної імперії Клерікуціо. Його відмову брати участь у страті Баллаццо помітили. Тож він виходить не тієї владі, щоб стати справжнім «молотом».

Перше ніж Піппі на два роки втік до Сицилії, він мав останню зустріч і прощальний обід з доном Клерікуціо та його сином Джорджіо.

— Я мушу вибачитися за свого сина, — сказав Піппі. — Кросс іще молодий, а молодь сентиментальна. Він дуже любив Баллаццо.

— І ми любили Вірджініо, — додав дон. — Мені він був найлюбший.

— То через те ми його вбили? — запитав Джорджіо. — Адже мороки більше, ніж годилося б.

— Не можна жити, коли немає ладу, — суворо подивився на сина дон Клерікуціо. — Якщо маєш силу, її слід уживати для несхитного правосуддя. Баллаццо скоїв тяжкий злочин. Піппі це розуміє, правда, Піппі?

— Звичайно, доне Доменіко, — погодився Піппі. — Але ви і я належимо до старої школи. Наші сини не розуміють нас. — Він із хвилину помовчав. — Я хочу подякувати вам, що ви зробили Кросса своїм *брульйоне* на Заході, поки я вибираюся звідси. Він не розчарує вас.

— Я знаю, — мовив дон. — Я довіряю йому так само, як тобі. Час зробити твердішим його серце.

Страви до обіду готувала й подавала жінка, чий чоловік працював в анклаві. Вона забула натерти донові мисочку пармезану, і Піппі пішов на кухню по тертку й приніс мисочку. Він старанно потер сир у мисочку й дививсь, як дон кладе до жовтавого рта величезну срібну ложку, а потім цмулить зі склянки міцне домашнє вино. Оце так шлунок, подумав Піппі. Йому понад вісімдесят років, а він і досі спроможний звеліти, щоб покарали грішника, їсть оцей гострий сир і п'янке вино.

— А Роза-Марія вдома? — знічев'я запитав Піппі. — Я б хотів попроситися з нею.

— Зараз у неї один з тих проклятих нападів, — сказав Джорджіо. — Слава Богу, вона замкнулась у своїй кімнаті, інакше ми б не могли пообідати.

— Ох, — зітхнув Піппі, — я завжди гадав, що з часом їй стане краще.

— Вона забагато думає, — пояснив дон. — Надто панькається зі своїм сином Данте. Не хоче розуміти. Бо світ саме такий, і люди такі, як бачите.

— Піппі, — тихо запитав Джорджіо, — як ти оцінюєш Данте після операції з Баллаццо? Він бодай трохи хвилювався?

Піппі стелує плечима й не озвався. Дон закрехтав і гостро подивився на нього:

— Тобі можна бути відвертим, — заохочував він. — Джорджіо йому дядько, а я його дід. Ми всі однієї крові, й нам дозволено судити один одного.

Піппі перестав їсти, глинув просто на донна й Джорджіо і з жалем проказав:

— У Данте кривавий писок.

У їхньому світі це була ідіома, якою характеризували чоловіка, що, виконуючи необхідну частку роботи, ставав навіженим, давав волку звірячим інстинктам. У «родині» Клерікуціо такі дії суворо забороняли.

— Господи Ісусе, — мовив Джорджіо, відхиляючись у фотелі. Дон неохважно подивився на сина, що дозволив собі таке блюзнірство, й махнув рукою, щоб Піппі розказував далі. Він, здається, не зливувався.

— Він був хорошим учнем, — розповідав Піппі, — має тверду владу й фізичну силу. Він дуже проворний і розумний. Але він дістає забагато втіхи від своєї роботи. З Баллаццо він змарнував чимало часу. Він говорив із ними десять хвилин, перше ніж стрелив у жінку. Потім чекав іще п'ять хвилин і тільки тоді вбив Баллаццо. Таке мені не до вподоби, та головна біда в тому, що ніколи не знаєш, коли це призведе до небезпеки, важить кожна хвилина. При інших операціях він був без потреби жорстокий, немов повернувшись назад у ті давні часи, коли вважали, ніби людей краще вішати на гаку для забитої худоби. Я не хочу розповідати вам подробиць.

— Це тому, що цей чортів небіж коротун, — сердито заговорив Джорджіо. — Клятий ліліпутик. Та ще й носить оті одоробла на голові. Де, в біса, він дістає їх?

— Там само, де купують свої капелюхи негри, — пояснив добродушно дон. — На Сицилії, де я ріс, кожен носив якісь кумедні капелюхи. Хто його зна чому. І кому яке діло? Що ж, годі про дурниці. Я теж носив кумедні капелюхи. Мабуть, це в нас у роду. Його мати змалку вкладає йому в голову всілякі дурниці. Її годилося б удруге видати заміж. Удовиці неначе павуки. Вони забагато тчуть.

— Але ж він добре впорується зі своєю роботою, — з притиском мовив Джорджіо.

— Краще, ніж міг би Кросс, — дипломатично докинув Піппі. — Але часом я думаю, що він такий самий навіжений, як і його мати. — Піппі помовчав. — Інколи він навіть лякає мене.

Дон набрав ложку сиру й запив вином.

— Джорджіо, — мовив він, — напоум свого небожа, нехай він виправиться. Бо коли-небудь це може стати небезпечним для всієї нашої «родини». Але не кажи йому, що напучення йде від мене. Він надто молодий, а я старий, він не послухає мене.

Піппі і Джорджію знали, що це неправда, але знали й те, що коли старий хотів захвати свою руку, то мав слушні підстави. Тієї миті вгорі почувся чиясь хода і хтось став спускатися сходами. До їдальні зайшла Роза-Марія.

Чоловіки з жахом побачили, що в неї один з її нападів. Вона була розпатлана, химерно розмальована, в зіжмаканому одязі. Ба більше, її рот був відкритий, та слів не чулося. Замість говорити вона вихилялася тілом і махала руками. Її жести на відміну від нечутних слів були навдивовижу промовисті. Вона ненавиділа їх, зичила їм смерті, прагнула, щоб їхні душі довіку горіли в пекельному вогні. Вони мали вдаватися їжею, осліпнути від вина, їхні прутні мали повідпадати, коли вони спатимуть з дружинами. Потім схопила тарілки Піппі й Джорджію й пожурила їх на підлогу.

Це все їй дозволяли, проте першого разу, багато років тому, коли в неї стався перший напад, вона перекинула й донову тарілку, і він звелів схопити її й замкнути в кімнаті, а потім спровадив її на три місяці до спеціального притулку. Навіть сьогодні дон сквапно наклав покришкою свою мисочку з сиром: Роза-Марія пловалася на всі боки. Зненацька напад минув, вона враз заспокоїлась і заговорила до Піппі:

— Я хотіла попроситися з тобою. Сподіваюсь, ти помреш на Сицилії.

Піппі відчув, як його серце стислось несвітським жалем. Він підвівся і пригорнув її. Вона не пручалась. Поцілував її в щоку і промовив:

— Мені краще померти на Сицилії, ніж повернутись і бачити тебе в такому стані.

Роза-Марія вивільнилась з його обіймів і чимдуж збігла сходами вгору.

— Дуже зворушливо, — майже насмішковано сказав Джорджію, — але тобі не доводиться стикатися з нею щомісяця. — В його тоні вчувалася злість, але всі вони знали, що Роза-Марія вже проминула менопаузу і напади трапляються в неї частіше, ніж раз на місяць.

Дон, здається, був найменше збентежений доньчиним нападом.

— Їй стане краще, або вона помре, — озвався він. — Якщо я не відішлю її геть, — і звернувся до Піппі: — Я дам тобі знати, коли можна повертатися з Сицилії. Втішайся відпочинком, ми вже старі. Але пильнуй за новими людьми і набирай їх для анклаву. Це вкрай важливо. Треба мати людей, на яких можна покластись, які не викажуть нас, у яких омерта в крові, а не тих негідників, що народились у цій країні й хочуть жити в достатку, нічого не плативши.

Наступного дня, коли Піппі вже летів на Сицилію, Данте викликали на уїкенд у дестамську кам'яницю. Перший день Джорджію дозволив Данте провести з Розою-Марією. Було зворушливо бачити, які віддані одне одному мати й син, біля матері Данте мов перероджувався. Він не вдягав своїх кумедних капелюхів, водив її на прогулянку навколо всього маєтку, запрошував куди-небудь на обід, прислужував їй, немов галантний французький кавалер вісімнадцятого сторіччя. Коли в матері проривалися істеричні сльози, він колисав її у своїх обіймах, і з нею ніколи не ставалося нападу. Між собою вони завжди розмовляли довірчим, стишеним голосом.

За вечерею Данте допомагав Розі-Марії сісти за стіл, натирав донові сир, товаришив матері на кухні. Вона готувала синові його улюблені страви: курку з броколі й смажену ягнятину, приправлену часником та беконом.

Джорджію завжди вражали гармонійні взаємини дона з Данте. Данте був дбайливий і уважний, вигортав курку та броколі в донову тарілку й начищав велику срібну ложку, якою дон набирав третій пармезан. Данте жартував:

— Діду, — казав він, — якби ви поставили собі нові зуби, нам не треба було б натирати сир. Дантисти тепер нівроку, можуть вставити сталь вам у щелепи. Диво, та й годі.

— Я хочу, щоб мої зуби померли разом зі мною, — так само жартівливо відказував дон. — Я вже застарий для див. Чого б це Господові марнувати диво на такого старигана, як я?

Роза-Марія трохі чепурилася задля сина, і на її обличчі проступали сліди

колишньої вроди. Вона, здається, тишилась, що її батько і її син такі приязні між собою, з її обличчя тоді зникала ненастанна стривоженість.

Джорджіо теж був удоволений. Він радів, що сестра начебто щаслива. При Данте вона була не така дратлива й смачніше готувала. Не дивилась на нього з осудом, її обминали звичайні нервові напади.

Коли дон і Роза-Марія стали облягатись, Джорджіо повів Данте до кабінету. У тій кімнаті не було ні телефонів, ні телевізора, жодних ліній зв'язку з будь-якою іншою частиною будинку. Двері були грубезні. У кабінеті тепер стояли два чорні шкіряні тапчани і чорні оббиті цвяхами стільці. Крім того, була шапка для віскі й невеличкий бар з малесеньким холодильником і полицею на склянки. Серед столу лежала коробка гаванських сигар. До того ж кімната не мала вікон, скидаючись на невелику печеру.

Обличчя Данте, надто пронозувате й цікаве, як на такого молодика, завжди бентежило Джорджіо. Очі Данте аж світилися хитрістю, а Джорджіо не подобалося ще й те, що він такий приземкуватий.

Джорджіо зготував обом коктейлі й запалив одну з гаванських сигар.

— Дякувати Богові, біля матері ти не носиш отих химерних капелюхів, — мовив він. — Чого ти їх узагалі одягаєш?

— Мені вони подобаються, — відповів Данте. — Йі допомагають тобі, дядькові Петі й дядькові Вінсентові звернути на мене увагу. — Із хвильку помовчав і сказав пустотливим голосом: — У них я видаюся вищим.

Це правда, подумав Джорджіо, в капелюсі він здається гарніший. Із капелюхом тхоряче личко Данте ставало принадлише, без нього всі риси його обличчя немов розповзалися.

— Тобі не слід носити їх на роботі, — напучував Джорджіо. — З ними тебе легко впізнати.

— Мертві вже не п'ятакають, — відрубав Данте. — Я вбиваю всіх, хто бачить мене на роботі.

— Небоже, годі мене дурити, — урвав його Джорджіо, — тут нема нічого дотепного, це великий ризик. «Родина» не любить ризикувати. А тепер про інше. Пішла чутка, ніби в тебе кривавий писок.

Данте вперше за всю розмову розпотівся. Раптом він видався страхітливим. Відсунув свою склянку й запитав:

— А дід знає про це? Ти говориш від його імені?

— Ні, дон нічого не знає, — збрехав Джорджіо. Він був дуже досвідчений брехун: — Я йому нічого не казатиму. Ти його улюбленець, він може стривожитися. Але кату тобі: не бери капелюхів на роботу і не брудни свого писка. Тепер ти «молот» номер один нашої «родини», але ти дістаєш занадто велику втіху від своєї роботи. Такі дії небезпечні й суперечать правилам «родини».

Данте немов не чув. Він замислився, а потім знов усміхнувся, заговоривши приязним тоном:

— Тобі, певне, розповів Піппі.

— Атож, — потвердив Джорджіо. Тепер він говорив стисло: — А Піппі найкращий. Ми поставили тебе з Піппі, щоб ти навчивсь, як правильно виконувати цю роботу. І знаєш, чому він найкращий? Бо в нього добре серце. Він ніколи не вбиває задля втіхи.

Данте немов прорвало, він аж заходився сміхом. Упав на тапчан, а потім покотився на підлогу. Джорджіо невдоволено поглядав на нього, думаючи, що небіж такий самий божевільний, як і його мати. Зрештою Данте підвівся, надовго припав до своєї склянки й сказав найзичливішим тоном:

— Отож ти сказав мені, ніби моє серце недобре.

— Саме так, — кивнув Джорджіо. — Ти мій небіж, але я знаю, що ти за один. Ти вбив двох людей через те, що розсварився з ними, й не питав дозволу «родини». Дон нічим не покарав тебе, навіть не вичитав тобі. Потім ти вбив якусь співачку, з якою спав цілий рік. Просто розгнівався. Ти дав їй «причастя», тож поліція не знайде її. І таки не знайшла. Ти гадав, ніби ти проворний і спритний, але «родина» склала всі свідчення до купи й визнала провину за тобою, хоч у суді тебе ніколи б не засудили.

Данте тепер був спокійний. Не зі страху, а з обрахунку.

— А дон знає про все це лайно?

— Так, — potwierдив Джорджіо, — але ти й далі його улобленець. Він каже, що це мине само собою, що ти ще молодий. Що ти навчився. Я не хочу розповідати йому, що в тебе кривавий писк, він нащо старий. Ти його онук, твоя мати його донька. Така вістка розіб'є йому серце.

— У дона є серце! — знову зареготав Данте. — Піппі Де Лена має серце, Кросс має паскудне серце, в моєї матері розбите серце. А чи є те серце в мене? А в тебе, дядьку Джорджіо, є серце?

— Звичайно, я он і досі панькаюся з тобою.

— Отже, я єдиний, хто не має того клятушого серця? — спитав Данте. — Я люблю свою матір і свого діда, а вони обоє ненавидять одне одного. Мій дід, як я расту, любить мене дедалі менше. Ти, Вінні й Петі навіть відвертаєтесь від мене, дарма що ми однієї крові. Невже ви гадаєте, що я нічого не бачу? А я й далі люблю вас усіх, хоча ви ставите мене нижче за того проклятого Піппі Де Лену. Невже ви гадаєте, ніби в мене нема жодної клепки?

Джорджіо був приголомшений цим вибухом і стривожився, бо Данте казав правду.

— Про дона ти помиляєшся, він дбає про тебе, як і давніше. Так само й Петі, Вінсент і я. Невже ми бодай коли-небудь не шанували тебе як родича? Дон, звісно, трохи відчужений від усього, але ж він дуже старий. Щодо мене, то я просто застерігаю тебе задля твоєї безпеки. Твоя робота дуже небезпечна, слід стерегтися. В неї не можна вкладати своїх особистих почуттів. Інакше станеться лихо.

— А Вінні й Піт знають про це все? — запитав Данте.

— Ні, — знову збрехавши, запевнив його Джорджіо. Вінсент розмовляв із Джорджіо про Данте. Петі ні, але Петі природжений убивця. Проте й він не любив товариства Данте.

— А є ще якісь нарікання на мою роботу? — запитав Данте.

— Ні, і не дуже ображайся на мої слова. Я раджу тобі як дядько. Та водночас і промовляю до тебе з того місця, яке я посадаю в «родині». Більше ти нікому не робитимеш «причастя» або «конфірмації» без згоди «родини». Ти зрозумів?

— Так, — кивнув Данте, — але я й далі застаюся «молотом» номер один, еге?

— Поки Піппі повернеться зі своєї невеличкої відпустки, — відповів Джорджіо. — Все залежатиме від твоєї роботи.

— Я втішатимуся своєю роботою менше, якщо це те, чого ти хочеш. Гарзд? — проказав Данте, приязно поляскавши Джорджіо по плечах.

— Добре. Завтра ввечері повези свою матір кудись обідати. Підтримай її товариство. Твоєму дідові це сподобається.

— Авжеж, — погодився Данте.

— Вінсент має один зі своїх ресторанів в Іст-Гемптоні, — провадив далі Джорджіо, — ти можеш повезти матір туди.

— Йй що, погіршало? — рвучко озвався Данте.

— Вона не годна забути минувшини, — стенов плечима Джорджіо. — Чіпляється за давні події, які годилося б забути. Дон завжди каже: «Світ такий, як є, і ми такі, як нас бачать», це його давній вислів. А вона не може з цим змиритися. — Джорджіо приязно пригорнув Данте: — А тепер забудьмо про цю розмову. Я не люблю вчитувати, — закінчив Джорджіо, немов дон не давав йому осібних настанов.

Коли в понеділок уранці Данте виїхав, Джорджіо переповів усю розмову донові. Дон зітхнув:

— Який він був милий хлопчик. Що тепер може статися?

Джорджіо мав одну велику чесноту. Він, коли справді хотів, умів говорити відверто, і то навіть із власним батьком, самим великим доном. Тож дав таку відповідь:

— Він забагато говорив про свою матір. І виявляв ворожість до нас.

Батько і син якийсь час помовчали.

— А коли Піппі повернеться, що нам діяти з твоїм онуком? — запитав Джорджіо.

— Незважаючи ні на що я гадаю, що Піппі таки піде на спочинок, — мовив дон. — Данте повинен мати свій шанс стати найкращим, зрештою, він Клерікуціо. Піппі буде радником свого сина, *брульйоне* на Заході. Коли треба, він завжди зможе порадити Данте: адже Піппі найвправніший і найдосвідченіший. Він довів це у війні з Сантадіо. Але він має доживати віку в спокої.

— «Молот» у відставці, — саркастично пробурмотів Джорджіо, але дон удав, начебто не зрозумів жарту. Спохмурнів і заговорив до сина:

— Ти скоро візьмеш на себе всі мої обов'язки. Запам'ятай, завдання полягає в тому, що Клерікуціо повинні коли-небудь злитися з суспільством, що «родина» ніколи не повинна загинути. Байдуже, яким важким буде вибір.

Вони розпрощалися. Але Піппі повернувся з Сицилії лише через два роки, вбивство Баллащо на той час повив бюрократичний туман. Туман, що його нагнали Клерікуціо.

КНИГА V

ЛАС-ВЕГАС
ГОЛЛІВУД
ДЕСТАМ

Розділ 7

Кросс Де Лена прийняв свою сестру Клавдію і Скіппі Діера в адміністративній частині особняка, спорудженого на дахові готелю «Ксанаду». Діера завжди дивувала несхожість брата з сестрою. Клавдія, хоч і не гарненька, зате дуже мила, а Кросс бездоганно вродливий, зі струнким, але атлетичним тілом. Клавдії властива природжена приязність, а Кросс незмінно люб'язний і відчужений. Адже, гадав Діер, між приязністю і люб'язністю є різниця. Приязність закладена в генах, люб'язності навчаються.

Клавдія й Скіппі сиділи на дивані, Кросс сів навпроти. Клавдія розповіла про Боза Сканнета, потім нахилилась уперед і промовила:

— Будь ласка, Кроссе, вислухай мене. Це не тільки бізнес. Атена моя найдорожча подруга. Вона й справді чи не найкраща людина, яку мені доводилося знати. Атена допомагала мені, коли я потребувала допомоги. І милість, про яку я прошу тебе тепер, важливіша за всі мої попередні прохання. Допоможи Атені вибратися з цієї халепи, і я вже ніколи ні про що тебе не проситиму. — Клавдія повернулася до Скіппі Дієра: — А ти розкажи Кроссові про фінансовий бік справи.

Дієр завжди нападався, перше ніж просити про щось, тож і випалив Кроссові:

— Я їжджу до вашого готелю понад десять років, і чому ви ще ніколи не запропонували мені вілли?

— Бо в них завжди повно народу, — засміявся Кросс.

— То викиньте когось, — мовив Дієр.

— Звичайно, коли я матиму декларацію про прибутки від однієї з ваших картин і побачу, що ви робите десятитисячну ставку в бакара.

— Я йому сестра, і мені ще ніколи не давали вілли, — озвалася Клавдія.

— Скіппі, годі ходити манівцями, розкажи про гроші.

Коли Дієр скінчив, Кросс, зазираючи в блокнот, де щось занотовував, сказав:

— Дозвольте мені сформулювати найсуттєвіше. Якщо Атена не повернеться до роботи, ви і студія втрачаєте п'ятдесят мільйонів готівкою плюс двісті мільйонів сподіваного прибутку. А вона не повертається до роботи, бо дуже боїться свого колишнього чоловіка на ймення Боз Сканнет. Від нього можна відкупитися, проте Атена й далі не повернеться до роботи, не вірячи, що його можна зупинити. Оце й усе?

— Так, — кивнув Дієр. — Ми пообіцяли їй, що вона буде захищена краще, ніж президент Сполучених Штатів, поки її зніматимуть у цьому кіно. Ми навіть зараз стежимо за тим тилом. Ми стережемо Атену двадцять чотири години на добу. А вона однаково не хоче вертатися до роботи.

— Я не бачу, де ж тут проблема, — відказав Кросс.

— Цей хлопець походить з родини, що має великий політичний вплив у Техасі, — пояснив Дієр. — І він справді небезпечний. Я намагався, щоб наші агенти безпеки розвідали щось про нього.

— А яке у вас агентство безпеки?

— Тихоокеанська компанія охорони і нагляду.

— Тоді чому ви звернулися до мене? — запитав Кросс.

— Бо ваша сестра запевняла, ніби ви можете допомогти, — відповів Дієр.

— Це не моя ідея.

— Клавдіє, що примусило тебе думати, ніби я можу допомогти? — звернувся Кросс до сестри.

— Кроссе, — збентежено скривилася Клавдія, — я бачила, як ти розв'язував проблеми в минулому. Ти дуже переконливий і завжди знаходиш якийсь розв'язок. — Клавдія невинно всміхнулася. — До того ж ти мій старший брат, і я покладаюся на тебе.

— Знову ті давні вигадки, — зітхнув Кросс, але Дієр помітив, що сестру і брата поєднують справді приязні і щирі почуття.

Якийсь час усі троє сиділи мовчки, потім заговорив Дієр:

— Кроссе, ми прийшли сюди, не дуже сподіваючись, що ти нам чимсь допоможеш. Та якщо ти шукаєш якихось інших способів інвестувати гроші, в мене є вартий уваги проект, нічим не гірший, а то й кращий від теперішнього.

Кросс подивився на Клавдію, потім на Дієра й замислено проказав:

— Скіппі, я хочу зустрітися з цією Атеною, і тоді, можливо, зможу розв'язати всі ваші проблеми.

— Чудово, — полегшено зітхнула Клавдія, — Можемо летіти хоч завтра.

— І міцно обняла брата.

— Гарзд, — мовив Діер, тим часом намагаючися зметикувати, як йому перекласти на Кросса частину своїх утрат на фільмі «Мессаліна».

Наступного дня всі троє вилетіли до Лос-Анджелеса. Про майбутню зустріч Клавдія розмовляла з Атеною по телефону, потім до трубки підійшов Діер. Ця розмова переконала його, що Атена ніколи не повернеться до роботи над фільмом. Діер аж розлотився, проте відвертав себе від тяжких думок, вигадуючи, як примусити Кросса дати йому одну з тих розтакущих вілл під час наступного візиту до Лас-Вегаса.

Селище Малібу, де жила Атена Аквітан, містилось на узбережжі, і до нього треба було їхати з Беверлі-Гіллз чи Голлівуда хвилин сорок на північ. Селище мало трохи більше ніж сотню будівель, кожна коштувала від трьох до шести мільйонів доларів, проте зовні споруди нічим не вирізнялись і видавалися занедбанними. Кожна садиба мала огорожу, інколи з пишною в'їзною брамою.

До самого селища можна було добутися тільки приватним шосе, його стежки охоронці, що контролювали шлагбауми й жили в чималенькому бараці. Охоронці перевіряли всіх відвідувачів, запитуючи про них по телефону або маючи на руках список запрошених. А жителі селища мали особливі автомобільні наклейки, що їх міняли щотижня. На Кроссову думку, всі ті перестороги — сама «морочка», справді надійного захисту нема.

Та зовсім інша річ — охоронці з Тихоокеанської компанії охорони і нагляду навколо Атениного будинку. Вони були в одностроях, озброєні, нівроку мішні та дужі.

Гості потрапили до Атениної садиби з бічної вулички, паралельної берегові. Там стояли додаткові вартові під орудою Атениного секретаря, що телефоном звелів пропустити їх, сидючи в недалекому будиночку для гостей. Крім двох охоронців на воротах, був і третій, що стояв біля самого будиночка. Проминувши їх, гості йшли через великий сад, де буяли барвами квіти і пишались лимонні дерева, в повітрі вчувався солоний дух. Нарешті дійшли до головного будинку, що дивився на Тихий океан.

Невисока південноамериканська служниця запросила їх до будинку й провела через величезну кухню до вітальні, яку немов виповнював сам океан, уливаючись широкими вікнами. В кімнаті стояли бамбукові меблі, скляні столи, сині, мов хвиля, отоманки. Проминувши вітальню, служниця підвела гостей до скляних дверей, що виходили на терасу, з якої виднів океан, широку, довгу терасу зі стільцями, столами й тренувальним велопристроєм, що блищав, наче срібний. А був іще й океан, хилячись синьо-зеленою поверхнею до неба.

Кросс Де Лена, побачивши Атену на терасі, мимоволі проїнявся страхом. Вона була куди вишуканіша, ніж на кіноекрані, а таке трапляється вкрай рідко. Плівка не могла відтворити її ніжних барв, передати зеленаву глибину очей. Її тіло рухалось, наче тіло атлета, граційно, плавно й начебто без зусиль. Золотаві коси, підстрижені так коротко й рівно, що спотворили б будь-яку іншу жінку, були справжнім вінцем її краси. Зеленаво-блакитний спортивний костюм нібито мав приховувати форми її тіла, проте не міг упоратися зі своїм завданням. Проти тулуба її ноги були дуже довгі, вона ступала босоніж, на нігтях ніг не видно лаку. Але насамперед Кросса вразив і привабив розумний вираз її обличчя.

Атена привітала Скіппі Дієра звичайним поцілунком у щоку, тепло обняла Клавдію й подала Кроссові руку. Її очі відбивали океанські води, що шуміли позаду. «Клавдія завжди згадує про вас, — сказала вона Кроссові. — Про свого вродливого, загадкового брата, що може, коли захоче, зупинити землю». Атена засміялась, і то природно, в сміхові не чулось переляку.

Кросс відчув дивовижну втіху, бо іншого слова тут годі навіть дібрати. Атенин низький горловий голос зачаровував його, наче музика. Океан, мов своєрідно тло, виразнював її гарні вилиці, непідмальовані вуста, що ясніли, мов червоне вино, чоло, що світилося розумом. У Кроссовій голові блискавкою мигнуло одне коротеньке Гроневельтове напучення: «Гроші можуть дати тобі в цьому світі безпеку від усього, крім вродливої жінки».

Кросс знав багатьох вродливих жінок у Лас-Вегасі, так само як і в Лос-Анджелесі та Голлівуді. Та у Вегасі врода була сама по собі, лише з невеличким домішком таланту; чимало з тих вродливих зазнали невдачі в Голлівуді. В Голлівуді врода була спарована з талантом і, набагато рідше, мистецькою величчю. Обидва міста приваблювали красу з усього світу. Крім того, в Голлівуді траплялись актриси, що ставали касовими зірками. То були жінки, що на додачу до чару і краси мали своєрідну, немов дитячу невинність і сміливий дух. Цим жінкам були властиві допитливість і цікавість, і завдяки їм акторське ремесло могло піднятися до мистецтва, надавши своїм творцям певної гідності. Хоч краса — аж ніяк не дивовижа для обох тих міст, у Голлівуді народжувались богині, і перед ними схилявся весь світ. Алена Акваітан була однією з тих рідкісних богинь.

— Клавдія казала мені про вас, що ви найвродливіша жінка в світі, — невзворашно проказав Кросс Атені.

— А що вона казала про мій розум? — запитала Алена. Вона нахилилась над балюстрадою й закинула одну ногу назад, виконуючи якусь вправу. Те, що в іншій жінки видавалося б афектацією, в неї було природне й невимушене. І справді, протягом усієї зустрічі вона не припиняла виконувати вправи, вигинаючи тіло вперед і назад, простягаючи ногу над балюстрадою, рухи рук немов супроводили ті або ті її слова.

— Тено, ти, певне, ніколи б не подумала, що ми родичі, правда? — запитала Клавдія.

— Ніколи, — сказав Скіппі Діер. Проте Алена подивилась на них обох і промовила:

— Ви обоє дуже схожі між собою, — і Кросс бачив, що вона не жартує.

— Тепер ти вже знаєш, чому я люблю її, — заговорила Клавдія до Кросса.

Алена на хвилину припинила свої вправи й звернулася до Кросса:

— Вони сказали мені, ніби ви можете допомогти. Але я не бачу як.

Кросс намагався не дивитись на неї, намагався не бачити сонячне золото кіс на зеленому океанічному безмежжі.

— Я вмю переконувати людей, — озвався він. — Якщо правда, що тільки ваш чоловік перешкоджає вам повернутися до роботи, то, може, я поговорю з ним і укладу угоду.

— Я не вірю, що Боз дотримається якоїсь угоди, — відповіла Алена. — Студія вже пробувала порозумітися з ним.

— Атено, — заговорив Діер голосом, що, як на нього, свідчив про покору, — тобі справді нема чого хвилюватись, я обіцяю тобі. — Проте навіть сам собі він видався непереконливим і пильно спостерігав своїх співрозмовників. Він знав, як уміє Алена приголомшувати чоловіків: адже актриси, коли хочуть, стають найчарівніші в світі, проте не помітив у Кроссі жодних змін.

— Скіппі просто не хоче змиритися з думкою, що я можу покинути кіно, — говорила Алена, — для нього це вкрай важлива річ.

— А для вас ні? — сердито запитав Діер.

Алена довго й холодно дивилась на нього.

— Колись була важлива. Але я знаю Боза. Мені треба зникнути, почати нове життя. — Алена пустотливо всміхнулась. — Я проживу й десь-інде.

— З вашим чоловіком я можу укласти угоду, — втрутився Кросс, — і за певняю, що він дотримуватиметься її.

— Атено, — довірчо заговорив Діер, — у кінобізнесі є сотні таких справ, зірок завжди залякують якісь божевільні. Ми маємо надійні способи боротьби, насправді тут нема жодної небезпеки.

Алена й далі вправлялася. Одна нога несподівано показала над її головою.

— Ви не знаєте Боза, — промовила вона, — а от я знаю занадто добре.

— А Боз єдина причина, чому ви не можете повернутися до роботи? — запитав Кросс.

— Так, він переслідуватиме мене довіку. Ви забезпечите мені захист, поки я зніматимусь у фільмі, а що потім?

— У мене ще ніколи не провалилась жодна угода, — зауважив Кросс. — Я дам йому все, чого йому заманеться.

Атена припинила вправи і вперше подивилася Кроссові просто у вічі:

— Я ніколи не зможу покластися на угоду з Бозом, — відповіла вона й відвернулася, немов відпускаючи їх.

— Даруйте, що я згаяв ваш час, — мовив Кросс.

— Я часу не гаяла, — приязно відповіла Атена, — я виконувала свої вправи. — І знову подивилася йому просто у вічі: — Я ціную ваші зусилля. А сама я немов намагаюсь удавати безстрашність, наче в якомусь своєму фільмі. Бо я й справді залякана до смерті. — Швидко опанувала себе й додала: — Клавдія й Скіппі протуркали мені вуха про ваші славетні вілли. Якщо я приїду до Вегаса, ви дасте мені яку-небудь, щоб я там заховалася?

Обличчя Атени було поважне, проте очі іскрилися сміхом. Вона показувала Скіппі й Клавдію свою владу і вочевидь сподівалася, що Кросс скаже «так», навіть зі звичайної галантності.

— Вілли звичайно зайняті, — всміхнувся Кросс. З хвилину помовчав і додав із такою поважністю, що решта були приголомшені: — Та якщо ви приїдете до Лас-Вегаса, я гарантую, що вам ніхто не зашкодить.

— Ніхто не годен зупинити Боза, — заговорила Атена просто до Кросса. — Він не переймається тим, що його можуть зловити. Хоч би що він робив, він це зробить прилюдно, щоб його бачили геть усі.

— Але чому? — нетерпляче спитала Клавдія.

— Бо колись він кохав мене! — сміючись, відповіла Атена. — І тому, що я тепер живу краще, ніж він. — З хвилину подивилася на них усіх. — Хіба не ганьба, коли двоє людей, пов'язаних коханням, починають ненавидіти одне одного?

Тієї миті розмову урвала південноамериканська служниця, привівши на терасу якогось чоловіка. Прибулець був високий, гарний, вишукано вбраний: костюм від Армани, сорочка від Тернбулла й Ассера, краватка від Гуччі, туфлі від Беллі. Він одразу забурмотів вибачення:

— Міс Аквітан, служниця не сказала мені, що ви зайняті. Можливо, її злякала моя емблема, — і він показав їй свій значок полісмена. — Я просто прийшов, аби докладно розпитати про інцидент, що стався минулої ночі. Я можу зачекати. Або прийти пізніше.

Його слова були чемні, проте погляд зухвалий. Він глянув на Кросса й Діера і недбало кинув:

— Привіт, Скіппі.

— Тобі не можна розмовляти з нею без прес-секретаря і адвоката, — розсердився Скіппі Діер. — Джіме, ти мав би це знати краще.

Чоловік простяг руку Клавдії та Кроссові й проказав:

— Джим Лоузі.

Тепер вони обоє знали, хто це. То був найславетніший полісмен у Лос-Анджелесі, чиї звитяги лягли в основу низки короткометражних телефільмів. Крім того, він не раз знімався в фільмах у незначних ролях і перебував в обох різдвяних списках Діера — і листівок, і подарунків. Тож Діер набрався духу сказати:

— Джіме, зателефонуй мені згодом, і я як слід влаштую тобі зустріч з міс Аквітан.

— Гаразд, Скіппі, — приязно всміхнувся йому Лоузі.

Але тут утрутилась Атена:

— Я тут, може, довго й не буду. Чому б не розпитати мене зараз? Мені однаково.

Лоузі видавався б гречним, якби не постійна сторожкість в очах, увага і пильність усього тіла, прищеплені багаторічною роботою з розслідування злочинів.

— Що, при них? — запитав він.

Атена вже не виконувала вправи, і з її обличчя зникли всі сліди чарівності, коли вона спокійно проказала:

— Я довіряю їм набагато більше, ніж довіряю поліції.

Лоузі сприйняв цю заяву спокійно, бо таке йому доводилося чути вже не раз.

— Я просто хотів запитати вас, чому ви відмовились від звинувачень проти свого чоловіка. Може, він вам якось погрожував?

— О ні, — зневажливо відповіла Атена. — Адже він тільки хлопнув водою мені в обличчя перед мільярдом чоловік, крикнучи, що то кислота. А другого дня його вже взяли на поруки.

— Добре, добре, — приказував Лоузі й руками мов заспокоював її. — Я лише гадав, що зможу чимось зарадити.

— Джіме, зателефонуй мені згодом, — знову попросив Дієр.

Це прохання ввімкнуло в Кроссовій голові сигнал тривоги, і він замислено поглянув на Дієра, уникаючи дивитися на Лоузі. Той теж намагався не дивитися на нього.

— Гарзд, — кивнув Лоузі і, побачивши Атенину сумочку на одному із стільців, узяв її в руки. — Я бачив такі на Родео-Драйв, — сповістив він. — Дві тисячі доларів. — Подивився просто на Атену і сказав з презирливою чемністю: — Може, ви поясните мені, як можна платити грубі гроші за такий непотріб?

Обличчя Атени скам'яніло, вона виступила з рамки океану й проказала:

— Це не запитання, а образа. Забирайтеся звідси.

Лоузі вклонився їй і вийшов. Він посміхався, йому пощастило справити потрібне для нього враження.

— Тож ти таки людина, — підтримала подругу Клавдія, обнявши її за плечі. — Чого ти спалахнула?

— Я не спалахнула, — відказала Атена, — я просто дала йому відкоша.

Попрощавшись з Атеною, троє гостей поїхали з Малібу в ресторан «Найт енд Ел» у Беверлі-Гіллз, єдине місце на захід від Скелястих гір, як доводив Дієр Кроссові, де можна замовити істівне пастрамі, солону яловичину й булочку з гарячою сосискою, що її готують, як на Коні-Айленд.

За обідом Дієр сказав замислено:

— Атена вже не повернеться до роботи.

— Я знала це із самого початку, — мовила Клавдія. — Я от тільки не можу збагнути, чого вона так спалахнула через того поліцає.

— А ви зрозуміли? — сміючись, запитав Дієр Кросса.

— Ні.

— Одна з великих голлівудських легенд проголошує, що будь-хто може переспати з кінозіркою. Щодо зірок-чоловіків так це правда, ось чому навколо знімальних майданчиків і готелю «Вілше» в Беверлі завжди вештаються дівчата. Зірки-жінки не такою мірою... Хлопець пращує на її садибі як столяр, як садівник, і йому може пощастити, можливо, зірка буде сексуально збуджена, таке трапилося зі мною. Досить часто виявляють прихильність каскадерам, може пощастити й іншим членам знімальної групи. Але такі злягання — це певне приниження, і вони шкодять кар'єрі кінозірок-жінок. Якщо, звичайно, це не суперзірки. Ми, старі кадри, що провадимо кінобізнес, такого не любимо. Хай йому біс, хіба гроші і влада не означають геть усього? — усміхнувся Дієр. — А тепер візьмімо Джіма Лоузі. Це ставний, вродливий хлопець, він справді вбивав бандитів, він чарівний для тих, хто тільки створює ілюзії. Він це знає й використовує. Тож він не благає зірку, а залякує її. Ось чому він удався до цієї спроби. Саме задля цього він прийшов. То був привід, щоб зустрітися з Атеною, і він сподівався, що доможеться свого. Те образливе запитання було заявою, що він хоче переспати з нею. Але Атена прогнала його геть.

— То що, вона Діва Марія? — запитав Кросс.

— Як на кінозірку, — відповів Дієр.

— А вам не здається, що вона дурить студію, намагаючись дістати більше грошей? — зненацька знову запитав Кросс.

— Такого Атена ніколи не робитиме, — заперечила Клавдія. — Вона абсолютно чесна.

— А вона часом нарікає на свою оплату?

— Ви не розумієте бізнесу, — мовив Діер. — По-перше, студія дозволяє акторам дурияти її. Кінозірки завжди до цього вдаються. По-друге, якщо в неї є нарікання, вона б їх висловила відверто. Атена просто дивна. — Діер на хвилину замовк. — Вона ненавидить Боббі Бенца і аж ніяк не захоплюється мною. Ми обидва не один рік зігнали за її задочком, проте ніколи не спали з нею.

— Погано, що ти не зможеш нічим зарадити, — сказала Клавдія Кроссові, але він нічого їй не відмовив.

Усю дорогу з Малібу Кросс напружено думав. Йому трапилася сприятлива нагода, якої він марно шукав раніше. Попереду великі небезпеки, та, якщо все вигорить, він зможе нарешті відірватись від Клерікуціо.

— Скіппі, — заговорив Кросс, — вам і студії я хочу зробити пропозицію. Я купую цей фільм просто зараз. Я поверну вам уже вкладені п'ятдесят мільйонів, дам гроші закінчити картину й дозволю студії продавати її.

— Ти маєш сто мільйонів? — одночасно спитали вражені Скіппі Діер і Клавдія.

— Я знаю людей, що мають їх.

— Тобі не вдасться повернути Атену. А без Атени фільму не буде, — вирік Діер.

— Я вам казав, що вмію переконувати, — твердо вимовив Кросс. — Ви можете влаштувати мені зустріч з Елі Мерріоном?

— Звичайно, — запевнив Діер, — але тільки тоді, як я залишусь продюсером картини.

Влаштувати зустріч виявилось нелегко. Студію «Лоддстоун», тобто Елі Мерріона й Боббі Бенца, треба було переконати, що Кросс Де Лена — не просто ще один хвальковитий шахрай, переконати, що він має гроші і, так би мовити, вірчі грамоти. Звичайно, він володів частиною готелю «Ксанаду» в Лас-Вегасі, проте не мав особистих зареєстрованих коштів, які б засвідчили його спроможність повернути запропоновану обладку. Діер поручився б за нього, але найпереконливіший доказ з'явився тоді, коли Кросс показав акредитив на п'ятдесят мільйонів доларів. За порадою сестри Кросс Де Лена найняв як правника для цієї обладку Моллі Флендерс.

Моллі Флендерс прийняла Кросса в своїй конторі. Кросс був дуже пильний, він уже дещо чув про неї. У світі, де Кросс прожив усе своє життя, він іще ніколи не бачив жінки, що мала бодай якусь владу, а Клавдія розповіла йому, що Моллі Флендерс — одна з найвпливовіших осіб у Голлівуді. Студійні бонзи відповідали на її дзвінки, наймогутніші агенти, як-от Мело Стюарт, зверталися по її допомогу при укладанні найважливіших контрактів. Зірки такої величини, як Атена Аквітан, використовували її у своїх суперечках зі студіями. Флендерс колись зупинила виробництво низки короткометражних телефільмів, що мали неабиякий успіх, і то тільки тому, що чек її зірки-клієнта затримався на пошті.

Моллі Флендерс була набагато привабливіша, ніж уявляв собі Кросс. Він побачив дебелу, але пропорційно збудовану й добре вдягнену жінку. Але це статурне тіло мало невеличку біляву голівку відьми з гачкуватим носом, великим ротом і люгими карими очима, що немов світилися неситною, тьмяною войовничістю. Її заплетені коси наче змії були обмотані навколо голови. Моллі видавалася грізною, аж поки на її обличчі з'являлась усмішка.

Моллі Флендерс, попри всю свою суворість, була чутлива до чоловічої краси, і Кросс сподобався їй відразу, тільки-но вона його побачила. Моллі здивувалась, вона гадала, що Клавдіїн брат буде звичайнісінький. Її вразила не так врода, як сила, якої не мала Клавдія. На Кроссовім обличчі немов проступало усвідомлення, що в світі немає несподіванок. Усе це аж ніяк не переконало Моллі, що вона воліє мати Кросса за свого клієнта. До неї до-

линали якісь непевні чутки, вона не любила вєгаського світу й сумнівалась у ступені Кроссової рішучості братися до азартної гри з такими несвітськими ставками.

— Містєре Де Лєно, — заговорила вона, — дозвольте мені з'ясувати одну річ. Я репрезєнтую Атєну Аквітан як адвокат, а не як агент. Я пояснила їй, із якими наслідками вона зіткнєтєся, якщо й далі так уперто дотримуватимєтєся своєї тепєрішньої поведінки. І я переконана, що вона від свого не відступить. Отже, якщо ви укладєте угоду зі студією і Атєна не повернєтєся до роботи, я представлєтиму її інтерєси в тому разі, коли ви позиватимєте її.

Кросс пильно подивився на Моллі. Він не мав жодного способу збагнути таку жінку, як ця. Тож трєба, певне, викласти на стіл якнайбільше козирів.

— Я підпишу офіційний документ, що не позиватиму міс Аквітан, якщо куплю картину, — сказав він. — А тут у мене є для вас чєк на двісті тисяч доларів, якщо ви візьмєте мене. І це тільки початок, вам можна вимагати з мене більше.

— Подивімося, чи я розумію вас, — провадила далі Моллі. — Ви сплачуєтє студії п'ятдесят мільйонів уже вкладєних грошей. Просто зараз. Даєтє гроші закінчити картину — принаймні це ще п'ятдесят мільйонів. Отже, ви ладні поставити сто мільйонів доларів на те, що Атєна повернєтєся до роботи. Крім того, ви ставитє й на те, що картина матимє успіх. А вона ж може провалитись. Це страшєний ризик.

Кросс, якщо хотів, умів зачарувати, протє відчував, що з цією жінкою чари йому не допоможуть.

— Як я розумію, картина, якщо надходитимуть гроші з продажу за кордон, зі студій відеозапису та телебачєння, не може стати збитковою, навіть у разі невдачі, — заговорив він. — Єдина справжня проблема — повернути міс Аквітан до роботи. І, може, тут придасться й ваша допомога.

— Ні, допомогти я не зможу, — відказала Моллі. — Я не хочу вас обманювати. Я пробувала й не змогла. Кожен пробував і не зміг. А Елі Мерріон по-пустому не нахваляєтєся. Він закриє картину і змиритьєся зі збитками, а потім спробує занапастити Атєну. Але я не дозволю йому.

— Як ви цього досягнєтє? — зацікавився Кросс.

— Бо Мерріонові доведєтєся мати справу зі мною, — відповіла Моллі. — То добрий прєноза, я не раз змагалася з ним у суді, і студія шоразу програвала. Атєна не зможе працювати далі, але я не дозволю їм пограбувати її.

— Якщо ви репрезєнтуватимєте мене, то зможєтє врятувати кар'єру своєї клієнтки, — переконував Кросс, витягши з внутрішньої кишені піджака конверт і передавши його Моллі. Вона відкрила його, вивчила чєк, потім узялася за телефон і подзвонила в декілька місць, аби переконатись у чинності чєка. Всміхнулася Кроссові й промовила: — Я вас не ображаю, я роблю таку перевірку і для найбільших кінопродюсерів міста.

— На кшталт Скіппі Дієра? — засміявся Кросс. — Я вклав гроші в шість його фільмів, чотири з них мали великий успіх, а я не заробив ані шєляга.

— Це тому, що не я була вашим адвокатом, — сказала Моллі. — А тепєр, перше ніж я погоджусь, ви повинні сказати мені, як ви примуситє Атєну повернутися на знімальний майданчик. — Вона трохи помовчала. — Я вже де-що чула про вас.

— І я про вас чув, — відказав Кросс. — Я пам'ятаю, як багато років тому, коли ви були адвокатом у кримінальних справах, ви врятували одного хлопця від кари за вбивство. Він убив свою подружку, а ви покликалися при захисті на його божевілля. Після того він і року не прожив. — Кросс на хвилину замовк, зумисне даючи вияв своєму роздратуванню: — Тоді ви не переймалися його репутацією.

— Ви не відповіли на моє запитання, — неприємно подивилася на нього Моллі.

Кросс подумав, що до брєхні трєба додати трохи чарів.

— Моллі, — заговорив він, — можна я називатиму вас Моллі? — Моллі кивнула головою, і Кросс провадив далі: — Знаєтє, я у Вєгасі керую готєлем

і засвоїв собі таке. Гроші мають чарівну силу, грошима можна подолати будь-який страх, тож я ладен запропонувати Атені п'ятдесят відсотків усіх грошей, які я зароблю на цій стрічці. Якщо ви правильно складете угоду і нам пощастить, це означатиме для неї тридцять мільйонів. — Кросс замовк і додав якнайширшим тоном: — То як, Моллі, ви хочете випробувати себе на тридцять мільйонах?

— Атена, власне, про гроші навіть не дбає, — похитала головою Моллі.

— Єдине, що дивує мене, — чому студія не запропонувала їй такої самої угоди? — запитав Кросс.

— Ви не знаєте кінобізнесу, — вперше за всю зустріч усміхнулася Моллі Кроссові. — Вони бояться, що всі зірки владуться до того самого штукарства, якщо тільки буде прецедент. Але ходімо далі. Студія, гадаю, погодиться на вашу пропозицію, бо заробить чимало грошей на самому продажі фільму. На цьому вони наполягатимуть. Крім того, вони захочуть мати відсоток від прибутків. Але кажу вам іще раз: Атена не прийме вашої пропозиції. — Моллі замовкла й насмішковано додала: — А я гадала, що ви, власники гральних закладів у Вегасі, ніколи не граєте в азартні ігри.

— Кожен грає в ці ігри, — всміхнувся у відповідь Кросс. — Я граю тоді, коли маю вигоду. До того ж я планую продати готель і перейти в кінобізнес. — Кросс замовк, даючи Моллі змогу зазирнути йому у вічі й побачити там бажання стати часткою кіносвіту. — Як на мене, там цікавіше.

— Бачу, — кивнула Моллі. — Отже, це не минула забаганка?

— Це тільки перший крок. Ступивши його, я потребуватиму вашої допомоги й надалі.

— Я згодна репрезентувати вас, — здивована й утішена, відповіла Моллі. — Але перше ніж працювати далі, подивимось, чи втратите ви що сотню мільйонів. — Моллі зняла телефонну трубку, з кимось поговорила, відсунула телефон і сказала Кроссові: — Ми маємо зустрітись з керівниками студії, аби викласти їм нашу умови. А у вас є три дні на перегляд своєї постанови.

— Досить швидко, — промовив вражений Кросс.

— Квапляться вони, а не я. Для них надто дорого підтримувати цей фільм.

— Я знаю, — знову заговорив Кросс, — що мені не годилося б цього казати, але пропозиція, яку я наміряюсь зробити міс Аквітан, конфіденційна, все має залишитись між вами і мною.

— Так, про це можна було не згадувати, — погодилась Моллі.

Партнери погисли одне одному руки, і, коли Кросс пішов, Моллі щось пригадала. Чому Кросс Де Лена згадав ту давню судову справу, коли вона врятувала хлопця від кари, ту її велику перемогу? Чому саме ту справу? Адже вона врятувала не одного вбивцю.

Через три дні Кросс Де Лена і Моллі Флендерс знову зустрілися в її конторі, перше ніж іти на студію «Лодстоун», тож Моллі могла перевірити фінансові папери, що їх Кросс підготував для зустрічі. На студію вони обоє поїхали в Молліному «мерседесі». Заїхавши в браму, Моллі сказала Кроссові:

— Зверніть увагу на паркувальний майданчик. Я дам вам долар, якщо ви побачите бодай одну американську машину.

Вони проминули ціле море різнобарвних автомобілів: «мерседесів», «астон мартінсів», БМВ, «ролс-ройсів». Кросс побачив одного «каділака» й тицьнув на нього пальцем.

— Якийсь горопаха-письменник із Нью-Йорка, — усміхнулася Моллі.

Студія «Лодстоун» займала величезну територію, де були розкидані невеличкі будівлі незалежних кінокомпаній. Головний корпус мав лише одинадцять поверхів і склався на декорації для якогось кіно. Студія ще зберігала дух 1920-х років, коли вона починала роботу, від часу до часу тільки щось лагодили та відновлювали. Кроссові відразу спав на гадку Бронкський анклав.

Кабінети в студійному адміністративному будинку були маленькі й переповнені людом, за винятком одинадцятого поверху, де розміщалися кабінети

ти Елі Мерріона й Боббі Бенца з прилеглими до них приміщеннями. Між двома кабінетами була величезна конференційна зала з баром і барменом в одному закутку, а також невеличкою кухнею біля бару. Навколо конференційного столу стояли темно-червоні плюшеві фотелі. На стінах висіли в рамках афіші фільми студії «Лоддстоун».

На Кросса й Моллі чекали Елі Мерріон, Боббі Бенц, Скіппі Діер, головний юрисконсульт студії і ще два правники. Моллі передала юрисконсультові фінансові папери, і три студійні правники сіли їх проглядати. Бармен приніс напої кожному до вподоби, потім зник. Скіппі Діер узяв вступне слово.

Елі Мерріон, як завжди, наполягав, щоб Кросс називав його на ім'я. Потім розповів усім одну зі своїх улюблених оповідок, якою часто користувався, аби знезброїти опонентів під час переговорів. Його дід, розповідав Елі Мерріон, створив компанію на початку 1920-х років. Він прагнув назвати її студією «Лоуд стоун» (lode stone — «магніт»), але мав жахливу німецьку вимову, яка заплутала правників. Тоді то була компанія вартістю в десять тисяч доларів, і коли помилка з'ясувалася, видавалось не вартим клопоту виправляти її. А тепер це семимільярдна компанія з назвою, що не має сенсу. Але, як із притиском казав Мерріон, — а він ніколи не жартував, не кажучи тим жартом щось важливе, — слово друковане нічогісінько не важить. Саме візуальний образ своєрідного магніту, що притягує світло з усіх світових усюд, надав назві компанії такої великої сили.

Потім Моллі сформулювала пропозицію. Кросс поверне студії п'ятдесят уже витрачених мільйонів, відступить студії право на продаж фільму, залишить Скіппі Діера як продюсера. Кросс дасть гроші закінчити картину. Крім того, студія «Лоддстоун» матиме п'ять відсотків від прибутку.

Усі слухали дуже уважно, і першим озвався Боббі Бенц:

— Відсоток сміховинний, ми б хотіли мати більший. А звідки нам знати, що ви не змовилися з Атеніою? Може, це звичайнісінький грабунок?

Кросса просто приголомшила відповідь Моллі. З певних причин він гадав, ніби переговори провадитимуть куди цивілізованіше, ніж він звик провадити їх у лас-вегаському світі. Але Моллі майже вершала, її відьмине обличчя пашіло люттю:

— Заткни пельку, Боббі! — звернулась вона до Бенца. — Яка ж ти паскуда, що звинуватив нас у змові! Тут тобі гарантії не допоможуть, ти влаштував цю зустріч, щоб вибратися з халепи, і ще й ображаєш нас! Якщо ти не вибачишся, я заберу містера Де Лену просто звідси, і тоді давися своїм лайном.

— Моллі, Боббі, — втрутився Скіппі Діер, — обличште. Ми ж тут прагнемо врятувати картину. Принаймні хоч поговорімо про неї.

Мерріон спостерігав те все зі спокійною усмішкою, але не казав нічого. Він розкриє рота лише тоді, коли треба буде казати «так» або «ні».

— Як на мене, це розумне запитання, — захищався Боббі Бенц. — Хіба цей хлопець може запропонувати Атені, щоб вернути її на роботу, те, чого не можемо запропонувати ми?

Кросс сидів усміхаючись. Моллі просила його, щоб, де тільки можна, відповідала вона.

— Містер Де Лена, — пояснювала Моллі, — вочевидь має якусь незвичайну пропозицію. Але навіщо йому розказувати про неї? Якщо ви дасте йому десять мільйонів доларів за цю інформацію, я пораджуся з ним. Десять мільйонів — це ще й дешево.

Тут засміявся навіть Боббі Бенц.

— Вони гадають, — озвався Скіппі, — що Кросс не ризикуватиме всіма грошима, не мавши в руках чогось певного. Через те й не можуть позбутися підозри.

— Скіппі, — сказала Моллі, — я бачила, як ти виклав мільйон за роман, з якого ніколи не зробив фільму. То чи є тут різниця?

— Аякже, — пожвавився Боббі Бенц, — бо Скіппі здер той мільйон з нашої студії.

Усі засміялися. Кросса дивувала ця зустріч, у нього вже вривався терпець. Крім того, він знав, що йому не треба виявляти надто великої охоти, отож він нічим собі не зашкодить, давши волю своїй дратливості.

— Бачу, тут мені не ймуть віри, — глухо промовив він. — Якщо тут такі труднощі, може, краще забути про це все.

— Ми тут говоримо про великі гроші, — сердито заперечив Боббі Бенц.

— Ця картина може дати в усьому світі близько півмільярда доларів.

— Якщо ви повернете Атену, — швидко докинула Моллі. — Можу вам сповістити, що вранці я розмовляла з нею. Вона вже обтяла собі коси, аби показати, що не жартує.

— Ми начеємо їй перуку. Клятві актриси, — не стримався Бенц. Тепер він поглядав на Кросса, намагаючись збагнути його. Потім надумався й запитав: — Якщо Атена не повернеться до роботи і ви втратите свої п'ятдесят мільйонів і не зможете закінчити картини, кому дістанеться відзнятий матеріал?

— Мені, — відповів Кросс.

— Ага, — мовив Бенц, — отже, ви його пустите на екран у теперішньому стані. Можливо, як м'яку порнографію.

— Можна й так, — погодився Кросс.

Моллі похитала головою, застерігаючи Кросса від розмов.

— Якщо ви погодитесь на цю обгородку, — звернувшись до Бенца, — про решту можна домовитись: про продаж за кордон, відеостудіям, телебаченню, про відсоток прибутку. Порушником угоди може бути тільки одна сторона. Угода має бути таємна. Містер Де Лена хоче тільки кредитувати фільм як співпродюсер.

— Я згоден, — озвався Скіппі Діер, — проте моя фінансова угода зі студією має зберігати чинність.

— Це різні речі, — вперше обізвався Мерріон, маючи на увазі відмову. — Кроссе, ви надали своєму правникові повну свободу дій на переговорах?

— Так.

— Я хочу, щоб ви усвідомили ось що, — провадив далі Мерріон. — Ви повинні знати, що ми планували порізати картину і змиритися з утратами. Ми переконані, що Атена не повернеться до роботи. Ми не кажемо вам, що вона може повернутись. Якщо ви підпишете цю угоду й заплатите нам п'ятдесят мільйонів, ми не підлягатимемо судовій відповідальності. Вам треба буде позивати Атену, а в неї таких грошей нема.

— Я ніколи її не позиватиму, — відповів Кросс. — Я прощу і забуду.

— І вам не доведеться звітувати своїм кредиторам? — запитав Бенц.

Кросс стеновав плечима.

— А це вже розбещеність, — сказав Мерріон. — Хіба можна, щоб ваші особисті симпатії завдали шкоди грошовитим людям, які довіряють вам? Просто тому, що вони багаті.

— Я ніколи не вважав, що робити багатіів своїми ворогами — це хороша ідея, — відповів Кросс якнайповажнішим тоном.

— Тут щось нечисте! — розлютився Бенц.

— Я все життя переконував людей, — провадив далі Кросс, налавши своєму обличчю зичливості. — У своєму лас-вегаському готелі я переконував багатьох тямущих людей робити ставки, дарма що шансів на виграш вони не мали. Я домагався цього, роблячи їх щасливими. Тобто я давав їм те, чого вони справді хотіли. Я дам це й міс Аквітан.

Бенцові не подобався весь задум, він був певен, що студію одурять, і, не криючись, висловив погрозу:

— Якщо ми з'ясуємо, що Атена вже погодилась працювати з вами, ми подамо позов. У такому разі ми знехтуємо цю угоду.

— Я хочу прийти в кінобізнес надовго, — переконував їх Кросс. — Я хочу працювати зі студією «Лоддстоун». Грошей тут вистачить усім.

Протягом усієї розмови Елі Мерріон вивчав Кросса, намагаючись дати йому певну оцінку. Перед ним сидів дуже стриманий чоловік, не ошуканець

і не брехливий актор. Тихоокеанська служба безпеки та нагляду не виявила якогось реального зв'язку Кросса з Атеною, між ними навряд чи існує змова. Слід ухвалювати постанову, зважитись не так уже й важко, як удають учасники зустрічі. Мерріон відчував утому, одяг, наче великий тягар, згинав йому плечі. Швидше б уже закінчити.

— Може, Атена просто несповна розуму, — став снувати здогади Скіппі Діер, — може, втратила чуття міри. Тоді нам можна виплутатися з халепи: адже все застраховане.

— Та вона нормальніша за будь-кого в цій кімнаті! — Аж гаркнула Моллі Флендерс. — Я всіх вас відправляю на психіатричну експертизу, перше ніж ви доступитесь до Атени.

Боббі Бенц подивився Кроссові просто в обличчя:

— А ви підпишете папери, що на теперішню мить не маєте жодної угоди з Атеною Аквіган?

— Так, — потвердив Кросс, не ховаючи своєї неприязні.

Мерріон, постерігши ту сцену, втішився. Принаймні ця частина зустрічі відбувається згідно з планом. Бенц тепер утвердився як паскуда. Дивовижно, як люди майже інстинктивно відвертаються від Бенца, і, власне, його провини тут нема. То була вибрана для нього роль, хоча, здається, вона відповідала його владі.

— Ми хочемо двадцять відсотків прибутку від картини, — став вимагати Бенц. — Право продажу на батьківщині й за кордоном. І хочемо бути партнерами при роботі над подальшими фільмами з участю цих героїв.

— Боббі, — роздратувався Скіппі Діер, — наприкінці фільму всі герої мертві, тут не може бути подальших фільмів.

— Гарзд, тоді нам належать права на всі майбутні фільми, присвячені зображенню попередніх подій.

— Попередні, подальші — нісенітниця! — розгнівалася Моллі. — Що ж, матимете їх. Але дистанете не більше десяти відсотків від прибутку. Ви розбагатієте на продажу. І ви нічим не ризикуєте. Беріть або відмовляйтеся.

Елі Мерріон уже не міг терпіти. Він підвівся, випростався й проказав спокійним, виваженим голосом:

— Дванадцять відсотків. Ми згодні. — Замовк і подивився на Кросса. — Це не такі вже й великі гроші. Але ця картина може стати шедевром, і я не хочу різати її. Отже, мені дуже цікаво побачити, що станеться. — Елі повернувся до Моллі: — Ну, «так» чи «ні»?

— Так, — відказала Моллі Флендерс, навіть не глянувши на Кросса, щоб той дав якийсь знак.

Згодом Елі Мерріон і Боббі Бенц сиділи самі в конференційній залі й мовчали. За довгі роки вони затямили, що є речі, про які не слід говорити вголос. Зрештою обізвався Мерріон:

— Тут ідеться про моральне питання.

— Елі, ми підписалися зберігати цю угоду в таємниці, але якщо ти відчуваєш, що треба, я можу подзвонити, — сказав Боббі Бенц.

— Тоді ми втратимо фільм, — зітхнув Мерріон. — Цей Кросс — наша єдина надія. Тим паче коли він виявить, що інформація просочилася від тебе, може з'явитись певна небезпека.

— Та хоч би хто він був, він не наважиться зачепити «Лодстоун». Мене непокоїть тільки те, що ми даємо йому ступити перший крок.

Мерріон щось цмулив із склянки й пахкав сигарою. У клубах ріденького диму з ароматом деревини його тіло немов здригалось. Елі Мерріон тепер справді відчував утому. Він став надто старий, аби непокоїтись про якісь далекі майбутні нещастя. Велике, спільне для всього людства лихо вже чигало на нього.

— Не треба дзвонити, — промовив Мерріон. — Нам слід дотримуватись угоди. Крім того, хоч, може, я вже переходжу на дитячий розум, мені кортить побачити, що той чарівник витягне зі свого капелюха.

Скіппі Діер після зустрічі дістався додому й зателефонував Джімові Лоузі, просячи зустрітись з ним. Під час зустрічі примусив Лоузі запрягтися, що той збереже таємницю, й розповів про укладену угоду. «Гадаю, за Кроссом треба встановити нагляд, — мовив він. — Тут можна знайти щось цікаве». Проте сказав це лише після того, як погодився підписати Джімові Лоузі контракт на виконання невеличкої ролі в своїй новій кінокартині, присвяченій низці вбивств у Санта-Моніці.

Кросс Де Лена повернувся до Лас-Вегаса і в своїх апартаментах на даху готелю міркував про новий напрям свого життя. Чого він отак ризикує? Передусім тому, що виграш може бути величезний: не тільки гроші, а й новий спосіб життя. Та насправді мотиви були куди глибші: обличчя Атени на тлі зеленавих морських вод, її тіло, що невпинно вигиналось, думка, що коли-небудь вона може пізнати й покохати його, не назавжди, а бодай на короткий час. Але що там казав Гроневельт? «Жінки найнебезпечніші для чоловіків тоді, коли їх треба рятувати. Стережися, стережися, — наголошував Гроневельт, — краси, яку спіткало нещастя».

Але Кросс викинув ці думки з голови. Дивлячись униз на головну вєгаську вулицю, на стіну барвистих вогнів, на людські юрмища, які сунуть крізь ті вогні на мурах, що тягнуть паки грошей, аби закопати їх у якомусь великому гнізді, він уперше спокійно й неупереджено аналізував усю проблему.

Якщо Атена Аквітан такий янгол, чому вона вимагає, звісно, не словами, щоб ціною за її повернення до роботи над картиною стало вбивство її чоловіка? Адже це має бути ясно кожному. Пропозиція студії охороняти її, поки відзнятуть фільм, не варта уваги, бо, працюючи, Атена наблизатиме свою смерть. Коли картина буде готова і Атена зостанеться сама, Сканнет прийде по її душу.

І Елі Мерріон, і Боббі Бенц, і Скіппі Діер розуміли проблему й знали відповідь, проте ніхто не зважувався заговорити вголос. Для таких людей, як вони, ризик був надто великий. Вони піднялися так високо й жили так заможно, що їм є що втрачати. Для них виграш не дорівнює ризикові. Вони можуть змиритися з утратою картини, бо для них це тільки невеличка поразка. Але не можуть дозволити собі скотитися з найвищих суспільних прошарків до найзлиденніших верств. Ризик для них був убивчий.

Але їх можна й похвалити, вони дійшли розумної постанови. В цій царині вони не мали досвіду й могли накоїти помилок. Краще вважати оті п'ятдесят мільйонів доларів за втрату, спричинену, наприклад, падінням курсу акцій на біржах Уолл-стриту.

Отже, тепер перед ним дві головні проблеми. Боза Сканнета треба вбити так, щоб це аж ніяк не зашкодило ні кінофільму, ні Атені. Друга й набагато важливіша проблема — домогтися згоди як Піппі Де Лени, свого батька, так і «родини» Клерікуціо. Адже Кросс знав, що всі його заходи будуть таємницею для них украй недовго.

Розділ 8

Кросс Де Лена переконував зберегти життя Великого Тіма, і то з багатьох причин. По-перше, Тім щороку залишав у касі готелю «Ксанаду» від п'ятиста тисяч до мільйона доларів. По-друге, Кросс відчував потаємну симпатію до чоловіка, що повнився такої нестримної жадоби життя, блазнював без усякого сорому.

Тім Снедден, відомий під прізвиськом Конокрад, був власником низки торговельних пасажів у північній частині штату Каліфорнія. Крім того, він частенько бував у Лас-Вегасі і звичайно зупинявся в готелі «Ксанаду».

Він полюбляв спортивні парі й мав у них неабияке щастя. Ставки Конокрад робив великі: п'ятдесят тисяч в американському футболі й часом десять тисяч у баскетболі. Впевнений у своїй тямущості, він часто програвав ма-

ленькі ставки, але майже незмінно вигравав при великих ставках. Кросс, звісно, миттю дізнавався про такі його успіхи.

Конокрад був нівроку дебелий, близько шести з половиною футів на зріст і важив понад триста п'ятдесят фунтів. Його апетит нітрохи не поступався велетенському тілові: він жер геть усе, що бачив. Тім нахвалювався, що йому вшили частковий обхідний шлях навколо шлунка, тож їжа потрапляла безпосередньо в кишковий тракт, і він ніколи не набирив ваги. Він вельми тишився цим, немов зрештою йому пощастило одурити саму природу.

Адже Конокрад був природжений митець-дурисвіт, через те й заробив таке прізвисько. У «Ксанаді», користаючи зі свого права мати безкоштовний харч, Тім годував цілий гурт приятелів. Він намагався оплатити послуги готельних повій і купівлю сувенірів коштом самого готелю. А коли програвав і в касі було повно його маркерів, відсував їхню оплату до свого наступного візиту в «Ксанаді», замість оплатити маркери протягом місяця, як годилося б кожному гравцеві-джентльменові.

Конокрадові, хоч він і мав велике щастя в спортивних парі, в азартних іграх у казино не таланило. Тім був вправний, умів як слід вирахувати свої шанси й визначити ставки, проте внаслідок природного буяння почуттів його несло, немов стихією, і він утрачав усе, що виграв у спортивних парі, а то й набагато більше. Проте «родина» Клерікуціо зацікавилась ним не через гроші, які він вигравав, а з огляду на свої далекосяжні стратегічні інтереси.

Адже остаточною стратегічною метою «родини» була легалізація спортивних парі і закладів в усіх Сполучених Штатах, і будь-який скандал, пов'язаний з азартними парі про результати спортивних матчів, міг зашкодити цій меті. «Родина» стала помалу приглядатись до життя Великого Тіма Снеддена, Конокрада, і наслідки спостережень були такі тривожні, що Піппі й Кросса викликали на Схід у дестамський особняк для наради. То була перша операція Піппі після повернення з Сицилії.

Піппі й Кросс вилетіли на Схід в одному літаку. Кросс непокоївся, що Клерікуціо вже пронюхали про його кінооборудку з «Мессаліною» і що батько розгнівається, бо він не порадився з ним. Адже п'ятдесятисемирічний Піппі, хоч і пішов у відставку, й далі був *консильйорі*, радником свого сина *брульйоне*.

Тож у літаку Кросс розповів батькові про картину й запевнив його, що й далі шанує його поради, проте не хотів, щоб Клерікуціо могли подумати про батька щось недобре. Він висловив ще й свою занепокоєність цим викликом на Схід, гадаючи, що дон, певне, провідав про його голлівудські плани.

Піппі слухав, не кажучи й слова, потім зітхнув з відразою:

— Який ти ще молодий! Ні, про кіно ще ніхто не говоритиме, дон ніколи не показує так швидко свою руку. Він чекатиме й побачить, що вийде. Здається, немов у «родині» всім заправляє Джорджіо, принаймні так гадають Вінсент, Петі й Данте. Але вони помиляються. Старий проворніший за нас усіх. Його боятись не треба, в таких речах він завжди справедливий. Тобі слід стерегтись Джорджіо й Данте. — Батько на хвилину замовк, ніби не бажаючи говорити про «родину» навіть Кроссові. — Ти помітив, що діти Джорджіо, Вінсента та Петі нічого не знають про наш родинний бізнес? Дон і Джорджіо розпланували все так, щоб діти жили в згоді з законом. Дон планував таке й для Данте, але Данте надто кмітливий, усе розчовпав і захотів узятися й собі. Дон не міг його зулинити. Тож ми — Джорджіо, Вінсент, Петі, ти, я і Данте — немов ар'єргард, що прикриває відступ клану Клерікуціо до безпечного життя. Такі донові плани, саме в них виявляється його сила і велич. Тож він, може, навіть зрадіє, що ти робиш свій відступ, він сподівався, що колинебудь так учинить і Данте. Ну що, ти згоден зі мною?

— Атож, — погодився Кросс. Навіть батькові він ніколи не признався б у своїй страхітливій слабкості. Адже це все він робив через кохання до жінки.

— І грай довго, як Гроневельт, — напучував Піппі. — Як прийде пора, прямо скажи все донові і запевни, що й «родині» ця оборудка буде на руку,

даватиме зиск. І пильнуй за Джорджіо й Данте. Вінсент і Петі не паскудитимуть.

— А чому Джорджіо й Данте? — запитав Кросс.

— Бо Джорджіо захланний пес, — відповів Піппі. — А Данте тому, що він завжди заздрив тобі, і тому, що ти мій син. Крім того, це скажений псих.

Кросс був приголомшений. Він уперше почув, як його батько критикує когось із Клерікуціо.

— А чому не треба стеретися Вінсента й Петі? — запитав він.

— Бо Вінсент має свої ресторани, а Петі свій будівельний бізнес і Бронкський анклав. Вінсент хоче тишитись погідною старістю, а Петі любить діяти. Вони обидва люблять тебе й поважають мене. Замолоду ми гуртом працювали.

— Батьку, ти не сердишся, що я не порадився з тобою? — спитав Кросс.

— Уже хоч не прикидайся, — Піппі зміряв сина сардонічним поглядом.

— Ти знав, що я не схвалю, що не схвалить і дон. Що ж, коли ти наміряєшся вбити того Сканнета?

— Ще не знаю, — відповів Кросс. — Тут доведеться попріти, адже потрібна «конфірмація»: тоді Атена знатиме напевне, що їй від нього нічого не загрожує. Тоді вона повернеться до роботи.

— Дозволь мені спланувати для тебе, — попросив батько. — А що, як ця дівуля, Атена, не повернеться до роботи? Ти ж тоді втратиш п'ятдесят мільйонів.

— Повернеться, — запевнив Кросс. — Вона й Клавдія близькі друзі, і Клавдія сказала, що Атена ладна повернутися.

— Моя люба донечка, — зітхнув Піппі. — Вона й досі не хоче мене бачити?

— Не думаю. Але ж ти завжди можеш зайти до неї, коли вона зупиняється в готелі.

— Та ну, — відмахнувся Піппі. — Але якщо ця Атена не повернеться до картини після того, як ти впораш роботу, я запланую для неї «причастя», байдуже, хоч яка вона велика кінозірка.

— Ні, ні, — швидко промовив Кросс. — А тобі таки треба побачитися з Клавдією. Вона зараз набагато гарніша.

— Це добре, бо дитиною вона мала таке бридке личко. От як у мене.

— Чого б вам не помиритися? — запитав Кросс.

— Вона не хотіла мене бачити на похороні моєї колишньої дружини й не любила мене. Ну, а що тепер? Власне, як я помру, я хочу, щоб ти не пускав її на мій похорон. До бісу її, — на хвилину Піппі замислився. — А вона й малою була завзятуца.

— Тобі треба побачити її, — знову нагадав Кросс.

— Запам'ятай, — мовив Піппі, — донові нічого не розказуй. Це нарада з якогось іншого питання.

— Чого ти так упевнений?

— Бо спершу він зустрівся б зі мною, щоб побачити, чи я відпускаю тебе.

Згодом виявилось, що Піппі мав слушність.

Джорджіо, дон Доменіко, Вінсент, Петі й Данте чекали на Піппі й Кросса не в самому особняку, а в гайку, де росли фіги. То був уже усталений звичай: перше ніж обговорювати справи, всі члени «родини» сідали за спільний ленч. Джорджіо виклав найголовніше. Розслідування показало, що Конокрад Снедден підтасував результати кількох міжуніверситетських матчів на Середньому Заході. Що він, можливо, нажився на іграх з професійного американського футболу й баскетболу. Він досягав цього, даючи хабарі службовцям і окремим гравцям — діло дуже складне й небезпечне. Якби про це довідалися, спалахнув би страшний скандал, загальне обурення завдало б майже смертельного удару зусиллям «родини» Клерікуціо легалізувати спортивні пари та заклади в усіх Сполучених Штатах. А неодмінно довідаються.

— Поліція кинула більше людей на розслідування підтасованих результатів спортивних матчів, ніж на розкриття вбивств, — обурювався Джорджіо, — а чому — я навіть не знаю. Яка, в дідька, різниця, хто виграє чи програє? Це злочин, який нікому не завдає шкоди, крім букмекерів, а поліцаї, хам там як, їх ненавидять. Якщо Конокрад підтасує результати всіх внутрішньоамериканських матчів і команди щоразу виграватимуть, буде щаслива вся країна.

— З якої речі нам навіть балакати про це? — нетерпляче запитав Піппі.
— Нехай хтось його просто попередить.

— Ми вже намагались, — озвався Вінсент. — Але з цим хлопцем треба добряче морочитись. Він не знає, що таке страх. Його попередили, а він від свого не відступає.

— Його прозивають Великий Тім, його називають Конокрадом, а йому це все до вподоби, — заговорив Петі. — Він ніколи не оплачує своїх рахунків, він навіть дурить фінансову інспекцію, змагається з урядом штату Каліфорнії, бо не хоче платити податок з продажу з крамниць, розмішених у його торговельних пасажах. Хай йому біс, він навіть недоплачує аліментів своїй колишній дружині й дітям. У нього злодійська душа, на добрий розум його годі направити.

— Кроссе, — провадив далі Джорджіо, — Ти знаєш Тіма особисто, бо ж він грає в Лас-Вегасі. Що ти про нього скажеш?

— Він дуже пізно оплачує свої маркери, — зваживши відповідь, узявся відповідати Кросс. — Але зрештою таки платить. Грати він тямить, це не якийсь придурок. Він належить до тих людей, до яких дуже важко прихилитись, проте багатий і тягне за собою до Лас-Вегаса цілу купу приятелів. По правді, навіть підтасовуючи результати певних матчів і виграючи частину наших грошей, він означає для нас великий плюс. Нехай собі живе. — Проказавши, Кросс помітив, що Данте посміхається, певне, знаючи щось невідоме Кроссові.

— Ми не можемо бути такі поблажливі, — мовив Джорджіо. — Адже Великий Тім, отой Конокрад, з'їхав з глузду. Він виробив якусь божевільну схему підтасувати результати матчів національної першості з американського футболу.

— Небоже, хіба це можлива річ? — уперше озвався дон Доменіко, звернувшись безпосередньо до Кросса. Це запитання було компліментом, дон визнавав, що Кросс фахівець у цій царині.

— Ні, — відповів Кросс донові. — Підкупити розпорядників ігор на Суперкубок не можна, бо ніхто не знає, хто ними буде. Годі підкупити й гравців, бо найвидатніші гравці й так заробляють чимало. Крім того, не можна підтасувати результат будь-якого спортивного матчу зі стовідсотковою певністю. Якщо вже братися, то треба підтасувати результати п'ятдесяти, а то й сотні матчів. Тоді три або чотири програні матчі однаково не завдадуть великої шкоди. Отже, якщо нема змоги підтасувати переважну більшість ігор, не варто й ризикувати.

— Чудово, — похвалив дон. — Тоді чому оцей багатий чоловік ладен піти на таке безумство?

— Бо хоче уславитись, — пояснював Кросс. — Спроба підтасувати результати ігор на Суперкубок украй ризикована, тож Тім певен, що його викриють. Я й увияти не годен, що це буде за божевілья. А Конокрадові воно видається дотепним. І він такий чоловік, що вірить, ніби виплутається з будь-якої халепи.

— Я ще ніколи не бачив таких людей, — проказав дон.

— Такі виростають тільки в Америці, — докинув Джорджіо.

— Але в такому разі він дуже небезпечний для наших задумів, — говорив далі дон. — З того, що ти розповів мені, я бачу, що цей чоловік до розуму не дослухається. Отже, ми не маємо вибору.

— Зачекаймо, — заперечив Кросс. — Він дає казино принаймні півмільйона доларів щорічного прибутку.

— Це принципове питання, — втрутився Вінсент. — Букмекери платять нам гроші, щоб ми захищали їх.

— Дайте я поговорю з ним, — наполягав Кросс. — Може, він, послухає мене. Все це не варте й ламаного шеляга. Він не зможе підтасувати результати ігор на Суперкубок. Нам не варто втручатися. — Аж тут перехопив батьків погляд і усвідомив, що певною мірою йому не годилося покликатись на такі аргументи.

— Цей чоловік небезпечний, — промовив дон з несхитною рішучістю. — Не говори з ним, небоже. Він не знає, хто ти насправді. Навіщо давати йому перевагу? Цей чоловік небезпечний, бо дурний, він дурний, мов тварюка, що повсюди шукає собі поживи. Коли його викриють, йому закортить учинити якомога більший розгардішш. Він уплутає кожного, байдуже, причетного або ні. — Дон на хвилину замовк і подивився на Данте: — Онучку, гадаю, ти візьмешся за цю роботу. Але нехай планує Піппі, він знає територію.

Данте згідливо кивнув головою.

Піппі знав, що він у небезпечній ситуації. Якщо з Данте станеться якийсь лих, відповідатиме він. Піппі, крім того, зрозумів ще й інше. Дон і Джорджію постановили, що колись у майбутньому Данте очолить «родину» Клерікуціо. Але поки що вони не покладаються на його думку.

* * *

У Лас-Вегасі Данте зареєструвався в готелі «Ксанаду». Конокрад, тобто Снедден, мав приїхати до Лас-Вегаса десь через тиждень, і протягом цього часу Кросс і Піппі наставляли Данте.

— Конокрад грає з великими ставками, — казав Кросс, — але недостатніми, щоб йому можна було надати віллу. Йому не дорівнятих до арабів чи азіатів. Наші витрати на його безкоштовні кімнату, харчі, напої величезні, він геть усе прагне дістати задурно. В ресторані він пригощає друзів, чіпляючи їх на свій рахунок, замовляє якнайдобірніші вина й навіть намагається оплачувати тим рахунком придбане в сувенірній крамниці. Такого ми не дозволяємо навіть тим, хто живе у віллах. Він майстер заявляти ставки, тож розпорядникам слід бути насторожі. Він кричить, що зробив ставку, якраз перед тим, як на столі для гри в кості випадуть цифри. Він намагається зробити ставку в бакара, коли вже показала перша карта. Коли грають в очко, він заявить, що хотів поставити вісімнадцять, якщо наступна карта трійка. Тім дуже пізно оплачує свої маркери. Але він дає нам півмільйона щороку, навіть якщо відкинути те, що він забирає в спортивних букмекерів. Він справжній проноза, він навіть бере фішки за своїх приятелів і ставить їх на свій маркер, тож можна подумати, ніби він грає на куди більші суми, ніж насправді. Все це дрібне шахрайство скидається на ті коники, що в давнину їх полюбляли викидати продавці з крамниць готового одягу. Та коли йому не щастить, він шаленіє. Торік він програв два мільйони, і ми влаштували вечір на його честь і подарували йому «каділака». Він нарікав, що то не «мерседес».

— То що, він бере з каси фішки й гроші і не грає ними? — обурився Данте.

— Атож, — кивнув головою Кросс, — до такого вдається не він один. Ми не звертаємо уваги. Ми любимо прикидатись недоумками. Тоді за столом вони почуваються певніше. Так би мовити, знову надурюють нас.

— Чому його прозвали Конокрад? — запитав Данте.

— Бо він бере речі, не платячи за них. А як бере дівчат, кусає їх так, немов хоче жерти шматок їхнього м'яса. І ніякої за те кари. Він великий майстер вигадувати всілякі небиліці.

— Ну, я не чекатиму, поки він розповість їх, — мрійливо озвався Данте.

— Він ніколи не міг намовити Гроневельта, щоб той дав йому віллу, — розказував далі Кросс. — Так само й мене.

— А чому я ніколи не мав вілли? — неприязно подивився на Кросса Данте.

— Бо вілла може дати готелеві від ста тисяч до мільйона баксів щоночі, — відповів Кросс.

— Але Джорджіо має віллу, — дорікнув Данте.

— Гаразд, — погодився Кросс, — я з'ясую це з Джорджіо. — Обидва знали, що Джорджіо обуриться, почувши про Дантову вимогу.

— Ніякої надії, — зітхнув Данте.

— Коли оженишся, — пообіцяв Кросс, — я дам тобі віллу на медовий місяць.

— У своєму оперативному плані, — заговорив Піппі, — я взяв до уваги вдачу Великого Тіма. Кроссе, ти допомагатимеш просто тут, у Вегасі, підготувати цього типа. Ти повинен дати Данте необмежений кредит у касі, а потім зробити так, щоб його маркери зникли. Тим часом у Лос-Анджелесі все підготують. Ти повинен упевнитись, що хлопець тут і не приховує свого перебування. Тож улаштуй вечір на його честь і подаруй йому «ролс-ройса». А коли він буде тут, познайом його з Данте й зі мною. Після цього ти вільний.

Піппі понад годину докладно пояснював усі подробиці плану. Данте був у захваті:

— Джорджіо завжди казав, що ти найкращий. Я сердився, коли дон поставив тебе в цій справі наді мною. А тепер бачу, що він мав рацію.

Піппі сприйняв ті лестощі з незворушним обличчям і лише проказав:

— Запам'ятай, це «причастя», а не «конфірмація». Нехай усе скидається на те, ніби він просто втік від кредиторів. З його славою усіма позовами проти нього це видасться цілком імовірним. Данте, не влягай під час операції отих своїх клятих капелюхів. Люди помічають усе кумедне. І запам'ятай: дон сказав, що хотів би, аби Тім розповів, як він намірився підтасувати результати, але кінцевої потреби тут нема. Тім проводир, тож коли його не стане, ніхто не підтасує. Отже, не роби чогось нерозумного.

— Без капелюха я почувуюся нещасливим, — холодно поскаржився Данте.

Піппі стеноу плечима.

— І ще одне, — додав він, — не намагайся шахрувати, користуючись своїм необмеженим кредитом. Це слова самого дона, він не хоче, щоб готель при цій операції втратив своє багатство. Адже й так доводиться викладати гроші на «ролс-ройса».

— Не турбуйтеся, — заспокоїв Данте, — моя робота для мене насолода. — Він замовк і додав, підступно посміхаючись: — Сподіваюся, цього разу ви дасте мені добру характеристику.

Ці слова здивували Кросса, він зрозумів, що між батьком і Данте зачайлася ворожість. Здивувало його ще й те, що Данте намагається залякати батька. Тут може критись небезпека, байдуже, це донів онук чи ні. Але Піппі, здається, не звернув уваги.

— Ти Клерікуціо, — мовив він. — Хто я такий, щоб давати тобі характеристику? — Він поляскав Данте по плечах. — У нас з тобою спільна робота. Впораймо ж її добре.

Коли Конокрад Снедден прибув до Лас-Вегаса, Данте заходився його вивчати. То був дебелий і гладкий чоловік, проте жир його був твердий, добре тримався кісток і не розпливався. Його блакитна бавовняна сорочка мала на грудях великі кишені, посередині кожної — білий гудзичок. В одну кишеню він клав чорні столарові фішки, в другу — золотаво-білі п'ятсотдоларові. Червоні п'ятидоларові й зелені двадцятип'ятидоларові фішки він напихав у кишені своїх полотняних штанів із широчезними холошами. На ногах бовтались коричневі сандалі.

Конокрад грав здебільшого в кості, гру, де були найвищі відсотки. Кросс і Данте знали, що він уже поставив десять тисяч на два міжуніверситетські матчі з баскетболу і зробив ставку в двадцять п'ять тисяч доларів у нелегальних вегаських букмекерів на кінські перегони в Санта-Аніті. Конокрад не

збирався сплачувати податків. І, здається, не дбав про свої ставки. Для нього настала велична пора кидати кості.

Конокрад був старший за столом для гри в кості, наказуючи решті гравців не знімати ставок з його костей, насмішувато покрикуючи на них не бути боягузами. Він робив ставки чорними фішками, цілі стоси фішок покривали всі цифри, він усякчас ставив правильно. Коли кості доходили до нього, він кидав їх так завзято, що вони відскакували від протилежного краю столу й мало не поверталися йому в руки. Тоді він намагався схопити їх, але круп'є був насторожі й хапав їх своєю ключкою і тримав, щоб решта гравців могли зробити свої ставки.

Данте теж сів до столу за кості й поставив проти Великого Тіма, що виграв. Потім зробив усі згубні спарені ставки, що, якби не його незвичайне щастя, неодмінно довели б гравця до руїни. Данте ставив на дві четвірки підряд і на дві десятки підряд. Він ставив на дванадцять в одному киданні і на одиниці та одинадцятки в другому киданні при шансах тридцять і п'ятнадцять проти одного. Він попросив двадцятитисячний маркер і, підписавшись за чорні фішки, розклав їх по всьому столу. Потім попросив іще один маркер. На той час він уже привернув увагу Великого Тіма.

— Агов, ти, в капелюсі! — гукнув Великий Тім. — Навчися грати в цю гру.

Данте приязно помахав йому капелюхом і далі робив несамовиті ставки. Коли у Великого Тіма випала сімка, Данте взяв кості й попросив п'ятдесятитисячний маркер. Він розклав чорні фішки по столу, сподіваючися, що йому не пощастить. Йому не пощастило. Тепер Великий Тім приглядався до нього з цікавістю, яку аж ніяк не назвеш звичайною.

Великий Тім Конокрад їв у кав'ярні, що правила водночас і за ресторан, де подавали прості американські страви. Великий Тім рідко харчувався у вишуканих ресторанах готелю «Ксанаду»: вигадливого французькому, північноіталійському та справжньому англійському королівському шинку. Разом з Тімом обідало п'ятеро друзів, і Тім дав кожному квитки з близької до лото гри в кено, тож за їжею вони могли проглядати таблички з цифрами. Кросс і Данте сиділи в кабінці в закутку.

Коротко підстрижене біляве волосся Конокрада робило його схожим на Брейгелів портрет веселого німецького бюргера. Тім замовив усілякі наїдки, еквівалент десь трьох обідів, проте не осоромився, з'їв майже все, хапаючи інколи що-небудь із тарілок своїх приятелів.

— І справді погано, — мовив Данте. — Я ще ніколи не бачив чоловіка, щоб так тішився життям.

— Це, до речі, один із способів наживати ворогів, — сказав Кросс. — Надто коли тішишся життям чужим коштом.

Вони дивились, як Великий Тім виписує чек, який йому не треба було оплачувати, і звелів комусь зі свого товариства дати дрібних «на чай». Коли той гурт вийшов, Кросс і Данте почулися розкутіше й відпочивали за кавою. Кросс любив цю величезну кімнату зі скляними стінами, з якої видніла ніч, освітлена надворі рожевими ліхтарями, кімнату, зелену від трави та дерев, що відбивалися усередині, пом'якшуючи сяєво люстр.

— Пригадую одну ніч десь років зо три тому, — розповідав Кросс. — Конокрадові дуже пощастило за грою в кості. Гадаю, він виграв понад сто тисяч. Була, певне, третя година ранку. Коли розпорядник забрав його фішки до каси, Конокрад вискочив на гральний стіл і насцяв на нього.

— І що ти зробив? — запитав Данте.

— Звелів охоронцям завести Тіма до кімнати й оштрафував його на п'ять тисяч за сечу на столі. Він їх, правда, ніколи не заплатив.

— Та за таке я б видер йому з грудей те паскудне серце, — обурився Данте.

— Якщо людина дає тобі півмільйона доларів на рік, то хіба їй не можна дозволити висцятись на столі? Але, як бути щирим, я цього не міг йому простити. Правда, якби він скоїв таке в казино на віллах, то хто його знає...

Другого дня Кросс сидів за ленчем з Великим Тімом і розповідав йому

про вечір і дарування «ролс-ройса». До них підсів Піппі, їх познайомили. Але Тім завжди вимагав більшого:

— Я влячний за «ролс», але коли я отримаю одну з ваших вілл?

— Так, ви заслужили її, — погодився Кросс. — Наступного разу, як будете у Вегасі, ви дістанете віллу. Я обіцяю, навіть якщо мені доведеться когось звідти викинути.

— А ваш син набагато кращий за того старого чорта Гроневельга, — зрадівши, сповістив Конокрад Піппі.

— Під старість він став трохи дивакуватий, — відказав Піппі. — Я був, певне, його найближчим приятелем, і він ніколи не дав мені вілли.

— Гаразд, нехай йому біс, — відмахнувся Великий Тім. — Тепер, коли готелем заправляє ваш син, вам можна оселитись у віллі коли завгодно.

— Ніколи, — втрутився Кросс. — Адже він не гравець. — Усі зареготали.

Але тієї миті Великий Тім узяв уже інший курс:

— Тут є якийсь дивний невеличкий молодик, що влягає кумедного капелюха і грає в кості найгірше з усіх, кого я бачив. Той молодик підписався майже за двісті тисяч доларів у маркерах менше ніж за годину. Ви щось можете розказати про нього? Ви ж бо знаєте: я завжди шукаю інвесторів.

— Про своїх гравців я вам нічого не можу розказати, — похитав головою Кросс. — Хіба б вам сподобалось, якби я комусь розказував про вас? Я можу тільки сказати, що він будь-коли може взяти віллу, але він ніколи не прошив. Не хоче, щоб про нього думали як про велике цабе.

— Та бодай кілька слів скажіть, — наполягав Великий Тім. — Якщо я поверну обладку, стягнете з мене комісійні.

— Ні, — відмовив Кросс, — але його знає мій батько.

— А мені гроші згодилися б, — обізвався Піппі.

— Гаразд, — кивнув Великий Тім. — Зробіть мені велику рекламу.

— Та ви такі хлопці, — вдаяв до своїх чарів Піппі, — що вдвох утворите видатний тандем. У того типа багато грошей, проте він не має вашого нюху на великий бізнес. Я знаю, Тіме, що ви справедливий, тож дайте мені лише те, чого я, на вашу думку заслуговую.

Тімове обличчя аж проясніло. Піппі стане ще одним його одуреним клієнтом.

— Чудово, — промовив Тім. — Увечері я буду за столом для гри в кості, тож приведіть його туди.

Коли їх познайомили за гральним столом, Великий Тім Конокрад приголомшив і Данте, і Піппі, зірвавши з голови Данте ренесансного капелюха й замінивши його бейсбольним картузиком зі своєї голови. Наслідок був кумедний. Великий Тім у ренесансному капелюсі скидався на одного з гномиків Білосніжки.

— Щоб помінятися щастям, — пояснив Великий Тім. — Усі зареготали, але Піппі не сподобався лиховісний блиск в очах Данте. Крім того, він сердився, що Данте знехтував його настанови й надягав капелюха. Піппі представив Данте як Стіва Шарпа й напхав Великого Тіма побрехеньками, начебто Стів — володар наркоімперії на Східному узбережжі і йому треба «відмити» не один мільйон. Крім того, Стів слабенький гравець, він поставив мільйон доларів на Суперкубок і програв їх, не кліпнувши оком. А його маркери в касі казино — чисте золото. Він їх оплачує як слід.

Тож тепер Великий Тім поклав свою грубезну лапу на Дантові плечі й проказав:

— Стіві, нам треба поговорити. Ходімо до кав'ярні й побазікаємо.

У кав'ярні Великий Тім зайняв окрему кабінку. Данте замовив каву, зате Великий Тім звелів принести цілу низку десертів: суничне морозиво, наполеони, банановий торт із вершками і повний таріль усілякого печива. Після цього він цілу годину переконував Данте придбати вигідне підприємство. Мовляв, у нього є невеличкий торговельний пасаж, від якого він хотів би позбутися, це підприємство, яке даватиме прибуток довгі роки, і він може влад-

нати так, що оплата відбудеться переважно незаконними грошми. Там є комбінат з пакування м'яса й вагони для готової продукції, їх можна продати за нелегальні гроші, потім вигідно перепродати, одержавши чисті гроші. Він має зв'язки в кінобізнесі, тож може допомогти фінансувати картини, що підуть прямо на відеокасети або в порнокінотеатри. «Це великий бізнес, — переконував Тім. — Ти бачитимеш кінозірок, трахатимеш зірочок і відмишатимеш гроші».

Данте втішався виставою. Великий Тім геть про все розповідав із такою довірою й захватом, що жертва могла тільки вірити в майбутнє багатство. Данте ставив запитання, які вказували його охоту, але інколи вдавав, ніби боїться.

— Дайте мені свою візитівку, — мовив він. — Я зателефоную вам або попрошу, нехай зателефонує Піппі, і тоді ми зможемо зустрітися за обідом і докладно обговорити справу, щоб я знав, на що мені зважитись.

— І робімо це якнайшвидше, — Великий Тім простяг Данте свою візитівку. — В мене є на прикметі ще одна безпрограшна оборудка, до якої я хочу залучити й тебе. — Тім з хвилину помовчав. — Тут ідеться про спорт.

Тепер Данте вже виявив доти не бачене завзяття:

— Господи, таж я завжди мріяв про спорт. Я люблю спортивні змагання. Може, ви хочете придбати бейсбольну команду з вищої ліги?

— Ні, трохи менше, — квапливо відповів Тім, — але діло таки чималеньке.

— Тож коли ми зустрінемося?

— Завтра готель улаштує вечір на мою честь і дарує мені «ролс-ройса», — запишався Великий Тім. — За те, що я один з їхніх кращих клієнтів. Післязавтра я поїду до Лос-Анджелеса. А що, як увечері того дня?

Данте вдав, ніби обмірковує відповідь, і погодився:

— Гаразд. Піппі поїде зі мною до Лос-Анджелеса, і я скажу йому, щоб він подзвонив вам і домовився про зустріч.

— Чулово, — зрадів Великий Тім. Він трохи подивувався обачності свого нового партнера, проте знав, що краще не псувати всієї справи зайвими запитаннями. — А сьогодні я наміряюсь тобі показати, як треба кидати кості, щоб мати шанс на вигреш.

Данте надав своєму обличчю дурнуватості й відмовився:

— Та я знаю всі шанси, я просто люблю пробувати. До того ж я вже дав обіцянку, цієї ночі я добре натішуся з тутешніми хористками.

— Тоді для тебе немає надії, — всміхнувся Тім. — Але разом, ти і я, ми, хай там як, таки розживемося на гроші.

Наступного дня у великій бальній залі готелю «Ксанаду» відбувся вечір на честь Великого Тіма Конокрада. Ту залу часто використовували для всіляких урочистих подій: зустрічі Нового року, різдвяних свят, весіль великих гравців, вручення спеціальних призів та подарунків, віншування переможців національних першостей з американського футболу та бейсболу і навіть з'їздів політичних партій.

То було величезне приміщення з високою стелею, два довжелезні, заставлені стравою столи розгинали його навпіл, усюди літали повітряні кульки. Буфети були у формі глетчерів, у льоду лежали різнобарвні екзотичні фрукти. Там були соковиті дині, що, розрізані, показували свій золотаво-жовтий м'якуш, грона червоного винограду, що мало не порскав соком, їжакуваті ананаси, ківі і кумквати, нектарини й горішки нефеліуму, великі кавуни. Мов підводні човни, випинались відерця з дванадцятьма різновидами морозива. А он цілий ряд для гарячих страв: великий, немов бугай, шмат яловичої полядвіці, величезний індик, біла, завінчана салом шинка. Ось і таця з різноманітними спагеті, скропленими зеленим трав'яним соусом песто або якоюсь помідорною приправою. Онде червона каstrуля, велика, мов контейнер на сміття, із срібними ручками, в ній парує печеня з «вепря» — насправді з суміші свинини, яловичини та телятини. Поряд — усілякий хліб

і розмаїті, щедро припудрені булочки. Далі ще одна гора десертів серед покладів криги, тістечка з кремом, пиріжки із збитими вершками всередині, стовпище багатоярусних тортів, прикрашених макетами готелю «Ксанаду». Каву й міцні лікери мали подавати гостям найвродливіші офіціантки готелю.

Ще до того, як прибув перший гість, Великий Тім Конокрад став спустошувати столи.

Посеред зали на помості, відокремленім від юрби мотузками, стояв «ролс-ройс». Білувато-жовтий і пишний, із обрисами, що свідчили про справжню елегантність і навіть дрібку геніальності, він становив різкий контраст із претензійним лас-вегаським світом. Частину однієї стіни замінили важкі золоті порт'єри, щоб автомобіль міг заїхати й виїхати. Трохи далі в кутку кімнати стояв пурпуровий «каділак», його мали розіграти в лотерею серед тих, хто прийшов із номерними запрошеннями: на вечір запросили великих гравців і управителів казино найбільших готелів. Лотерея була одним з найкращих Гроневельтових задумів, такі вечори значно збільшували прибуток готелю від азартних ігор.

Вечір мав величезний успіх, бо Великий Тім був просто неперевершений. З допомогою двох подавальниць він майже сам поз'їдав усі страви. Накладав зразу три тарілки і так натхненно демонстрував процес споживання їжі, що, здавалось, іше трохи, і Данте зостанеться без роботи.

Кросс виголосив від імені готелю дарчу промову. Потім зі словами подяки виступив Великий Тім:

— Я хочу подякувати готелю «Ксанаду» за такий чудовий дарунок. Ця машина за двісті тисяч доларів дісталась мені задурно. Це винагорода за те, що я вчашав до готелю «Ксанаду» протягом десяти останніх років, і всі ті роки до мене ставились як до принца і спорожнювали мій гаманець. Гадаю, якби вони дали мені п'ятдесят «ролс-ройсів», ми були б квиті, але, прокляття, я можу весті відразу тільки одного автомобіля.

Тімові слова перервали оплески та вітання. Кросс скривився. Його завжди бентежили оці ритуали, які виявляли фальш у спробах готелю засвідчити свою прихильність до клієнтів.

Великий Тім обняв лабетами подавальниць, що стояли по обидва боки, і по-дружньому стис їм груди, а потім, мов досвідчений блазень, чекав, поки вгамуються оплески.

— Я не жартую, я й справді дуже вдячний, — провадив він далі. — Це один з найщасливіших днів у моєму житті. Такого щастя я зажив тільки тоді, як розлучася. Так, мало не забув. Хто позичить мені грошей на бензин, щоб я міг пригнати цю машину до Лос-Анджелеса? Готель знову спорожнив мої кишеньки.

Великий Тім знав, коли треба спинитися. Коли знову залунали оплески та вітання, він вискочив на поміст і сів у машину. Золоті завіси розсунулись, і Тім виїхав на вулицю.

Вечір дуже швидко скінчився, після того як один з великих гравців виграв у лотерею «каділака». Святкування тривало чотири години, і тепер кожен прагнув знову допастися до грального столу.

Тєї ночі Гроневельтів дух міг незмірно тішитись наслідками вечора. Прибуток був удвічі більший від середнього. Про кількість злягань годі сказати щось певного, але запах сперми, здається, виповнив усі коридори. Розкішні повії, запрошені на вечір Великого Тіма, швидко заприязнилися з гравцями, що мали трохи менше гравецького завзяття; віддячуючи, вони давали дівчатам чорні фішки для гри.

Гроневельт не раз казав Кроссові, що в гравців-чоловіків і в гравців-жінок різні сексуальні вподобання. А власникові казино про такі речі годиться знати. Передусім Гроневельт проголошував примат, як він казав, поценьки, Поценька може подолати геть усе. Завдяки їй навіть недолугий гравець може досягти певного успіху. Гостями готелю не раз бували всесвітньовідомі по-

статі: нобелівські лауреати, мільярдери, проводирі релігійних рухів, видатні письменники. Нобелівський лауреат з фізики, можливо, найтямковитіша голова в усьому світі, шість днів розважався в готелі з цілим виводком дівчаток з вар'єте. Грав він мало, і то з невисокими ставками, але ж такий гість — це честь для готелю. Гронефельтові довелося самому давати подарунки кожній дівчині, бо нобелівському лауреатові навіть не спало на думку це зробити. Дівчата розповіли, що той фізик був найкращим коханцем у світі: ласим, жагучим і вправним, ніяких фокусів, а його прутень — один з найгарніших, які їм доводилося бачити. А найголовніше — він дуже дотепний і ніколи не набридав їм поважними розмовами. Балакучий літкар, як і самі дівчата. Ці розповіді чомусь потішили Гронефельта. Ти ба, навіть така голова може втішатися жінками. Це тобі не Ернест Вейл, такий видатний письменник, а водночас дитина середніх літ постійно хмурний і з мовчазною вдачею. Крім того, в готелі ще бував сенатор Вейввен, можливий майбутній президент Сполучених Штатів; він ставився до сексу, немов до гри в гольф. А приїздили й декан Йельського університету, чиказький кардинал, голова Національного комітету з громадянських прав, дратливі цабе з республіканської партії. Поценька обертала їх усіх на дітей. Єдиними винятками були хіба що ледерасти та наркомани, але ця братія в азартні ігри здебільшого не грала.

Гронефельт постеріг, що гравці-чоловіки викликали повій перед тим, як бралися до гри. Натомість жінки воліли мати секс після гри. Оскільки готель мав догоджати сексуальним уподобанням кожного, а чоловіків-повій не було, як не брати до уваги сутенерів, готель використовував для жінок барменів, круп'є і молодших розпорядників гральної зали, саме вони й розповіли про жіночі смаки. Тож Гронефельт виснував, що чоловіки потребують сексу, аби підготуватися до боротьби, набратися певності. А жінкам секс потрібен, щоб пом'якшити біль від програшу або винагородити себе за перемогу.

І справді, Великий Тім викликав повію за годину до початку свого вечора, а рано-вранці подався в ліжко зі своїми двома офіціантками, програвши чималеньку суму. Дівчата попервах не хотіли, бо ж вони були добropорядні. Великий Тім розв'язав цю проблему по-своєму. Він набрав чорних фішок на десять тисяч доларів і сказав, що віддасть їх їм, якщо вони проведуть з ним ніч, непевно, як завжди, обіцяючи дати більше, коли ніч буде справді розкішна. Тімові сподобалось, як дівчата зосереджено розглядали фішки перед тим, як погодитись. Але все скінчилось кумедією, дівчата так напоїли Тіма, що він, напханий їжею і питвом, заснув ще до того, як мав їх пестити. Він спав поміж ними, його величезна туша спихала їх на край, дівчата чіплялися за нього, поки зрештою попадали на підлогу й теж заснули.

Пізно вночі Кроссові подзвонила Клавдія:

— Агена зникла, — промовила вона. — На студії аж нетямляться, і я теж непокоюсь. Правда, відколи я знаю Агену, вона завжди зникала принаймні раз на місяць, пропадаючи на цілий уїкенд. Але цього разу подумала, що краще сповістити тобі. Треба спробувати щось удіяти, перше ніж вона втече назавжди.

— Гарзд, — подякував Кросс. Він не розказував Клавдії, що за Бозом Сканнетом тепер стежать його власні люди, проте цей дзвінок зосередив його увагу на Агені. Ох, те чарівне обличчя, де, здається, відбите кожне її почуття, стрункі, довгі, еластичні ноги. І який розум у очах: там немов звучить якийсь невидимий інструмент її ества.

Кросс узяв трубку й подзвонив дівчині з вар'єте на ймення Тіфані, що з нею він часом зустрічався. Тіфані була старша над дівчатами, які виступали у великому кабаре готелю «Ксанаду». За це вона мала додаткову платню й певні пільги, бо підтримувала дисципліну й запобігала звичайним сваркам і навіть бійкам. Дарма що вродлива і статурна, вона провалилась на фільмо-

вих пробах, і то лише через те, що була надто велика для плівки. На сцені її краса припинала всі погляди, на плівці дівчина видавалась велеткою.

Зайшовши, Тіфані зливувалася швидкості, з якою Кросс узявся до кохання. Він просто схопив її, здер з неї одяг, а потім немов пожирав її тіло цілунками. Притьмом увійшов у неї і невдовзі досяг оргазму. Все це так відрізнялося від його звичайного стилю, що Тіфані мало не скорботно проказала:

— Цього разу це, напевне, справжнє кохання.

— Звісно, воно, — відказав Кросс і знову став примощуватись до неї.

— Та я тут ні до чого, не прикидайся. Хто та щаслива дівчина?

Кросс драгувався, що так легко розкрито його таємниці, а проте не міг зректись чуттєвого шалу, породженого тим досконалим тілом. Він не міг насититись тугими грудьми, шовковистим язиком, оксамитним горбиком між стегнами; кожна часточка дівочої плоти обдавала жаром його ество. Коли нарешті, через кілька годин, гарячкова пристрасть минула, Кросс і далі не міг спекатись думок про Атену.

Тіфані подзвонила й замовила їжу для них обох. «Мені шкода тієї бідолашної дівчини, коли ти нарешті допадешся до неї», — промовила вона.

Коли Тіфані пішла, Кросс почувся вільним. Воно ніби й слабкість — так багато кохатись, проте задоволене пожадання додало йому впевненості. О третій годині ранку він востаннє обійшов казино. В кав'ярні Кросс побачив Данте з трьома милими і жвавими жіночками. Хоч одна з них була Лоретта Ленг, співачка, що їй Кросс допоміг розірвати контракт, він не впізнав її. Данте махнув йому рукою, запрошуючи до гурту, проте Кросс, похитавши головою, відмовився. У своїх апартаментах на даху він, перед тим як лягати, ковтнув аж дві снодійні пігулки, але Атена не йшла йому з голови.

Три жіночки за столом Данте були відомими голлівудськими дамами, дружинами касових зірок, що й самі мали свій статус зірочок. Вони ходили як гості на вечір Великого Тіма, хоч не мали запрошень, а пробралися завдяки власним чарам. Найстаршу звали Джулія Делері, вона була дружиною однієї з найславетніших касових зірок кіноекрана. Вона мала двійко дітей, і цю родину часто зображували в часописах як взірцеве подружжя, як шлюб, де немає проблем, де партнери не чують душі одне в одному.

Друга звалася Джоан Ворд. Вона й досі була дуже приваблива, хоч мала вже близько п'ятдесяти років. Тепер Джоан грала другі провідні ролі, здебільшого роль інтелегентної жінки, безпорадної матері приреченої дитини, або роль покинутої жінки, чия трагедія закінчується другим щасливим шлюбом. Або ж сміливої войовниці, що обстоює феміністичні погляди. Вона вийшла заміж за директора студії, що не скаржачись оплачував її кредитні картки, байдуже, з якими великими цифрами, і вимагав від неї тільки одного: бути господинею на численних ділових і товариських вечірках, які він улаштовував. Дітей вони не мали.

Третьою зіркою була Лоретта, що на той час стала провідною комедійною актрисою, яку запрошували зніматись в усіх безглузких комедіях. Вона теж щасливо вийшла заміж за касову зірку пустоголових пригодницьких фільмів, що мало не цілий рік проводив на знімальних майданчиках за кордоном.

Ці жіночки затоваришували, бо їм часто доводилося зніматись в одній картині, вони разом купували манаття на Родео-Драйв і ходили на ленч до готелю «Поло лаундж» у Беверлі-Гілтз, де обмінювались заувагами про своїх чоловіків і свої кредитні картки. Щодо карток, то нарікань не мала жодна. Вони немов орудували лопатою в золотій копальні, а чоловіки ніколи не перевіряли їхніх рахунків.

Джулія лише скаржилася, що її чоловік дуже мало часу присвячує дітям. Джоан, чий чоловік мав славу відкривача нових зірок, нарікала на свою бездітність. Лоретта бурчала, що її чоловікові годилося б узятись за поважніші ролі. Та якогось дня Лоретта із властивою їй жвавістю проказала:

— Та годі нам лицемірити. Ми всі дуже щасливі і вигідно повиходили заміж за неабияких цяць. Нам, власне, не подобається тільки те, що чоловіки відсилають нас на Родео-Драйв, щоб менше відчувати свою провину за те, що вони сплять з іншими жінками.

Усі троє зареготали, бо то була правда. Потім озвалася Джулія:

— Я кохаю свого чоловіка, але він уже цілий місяць на Таїті знімає картину. І я знаю, що він не сидить на березі і не дрючить. Але я не хотіла жити цілий місяць на Таїті, тож він креше або свою провідну актрису, або якийсь місцевий талант.

— А це б він робив навіть тоді, якби ти жила з ним, — докинула Лоретта.

— Та хоч у мого чоловіка сперми менше, ніж у мурахи, — скрушно заговорила Джоан, — його прутень наче чарівна паличка. Як це виходить, що більшість його відкритих зірок — неодмінно жінки? Може, він визначає їхню придатність, дивлячись, скільки його прутня вони заковтують.

Жінки під ту хвилю були вже напідпитку: вони щиро вірили, що вино не містить калорій.

— Нам годі нарікати на своїх чоловіків, — рішуче проказала Лоретта. — Адже найвродливіші жінки світу впадають за ними. Наші чоловіки й справді не мають вибору. А чого ж тоді нам страждати? До дідька ті кредитні картки, краще порозважаймося.

Отож відтоді раз на місяць жіночки влаштували собі священні дівочі ночі. Коли їхні чоловіки були десь далеко, — а таке траплялося частенько, — вони шукали нічних пригод. Оскільки більшість американців могли їх упізнати, їм доводилось прибирати іншої подоби. Цей клопіт виявився напрочуд легким. Жінки вдягали перуки, міняючи колір свого волосся й зачіску. Вдавались до макіяжу, потовищували або витонщували губи. Одягалися, наче жінки середнього класу. Вони применшували власну вроду, але це не мало великої ваги, бо, як більшість актрис, спробували бути незрівнянно чарівні. І вони втішалися своїми новими ролями, їм подобалось чути, як чоловіки оголюють перед ними своє серце, сподіваючись улягтися в їхнє ліжко, і то не марно. То був подих реального життя, герої були загадкові, а не покірні написаному сценарію. Їй траплялися приємні несподіванки: щирі пропозиції шлюбу і справжнє кохання; чоловіки поділяли їхнє страждання, гадаючи, що вже ніколи не побачать їх знову. І захоплювались ними завдяки не їхньому прихованому статусу, а природженій чарівливості. Жінкам подобалося перевтілюватись. Інколи вони видавали себе за операторів комп'ютерних систем у відпустці, інколи за сестер-жалібниць чи зубних техніків, що відпочивають після чергування, інколи за працівниць зі сфери соціального забезпечення. Жіночки готувалися до нових ролей, читаючи про свої майбутні професії. Часом вони казали, ніби працюють секретарями в конторі адвоката, що олікується великим шоу-бізнесом у Лос-Анджелесі, й поширювали скандальні плітки про своїх чоловіків та інших приятелів-акторів. Вони пречудово розважались, але завжди десь за містом; Лос-Анджелес був надто небезпечний, бо там можна було наскочити на друзів, що легко влізнають їх, незважаючи на їхнє маскування. Жіночки виявили, що ризиковано з'являтися навіть у Сан-Франциско. Дехто з веселого чоловічого товариства, здається, відразу додивлявся, хто вони насправді. Отже, їхнім улюбленим місцем відпочинку став Лас-Вегас.

Данте підібрав тих жіночок у вестибюлі готелю «Ксанаду», де втомлені гравці перепочивали й слухали джазовий оркестрик, співачку в іншому кутку зали й дивились на штукаря. Лоретта на початку своєї кар'єри теж колись тут співала. Танцмайданчика не було. Готель прагнув, аби його гості, тількино відпочивши, миттю поверталися до столів.

Данте привабила жвавість тих жіночок, їхня природна чарівливість. А він привернув їхню увагу тим, що, маючи необмежений кредит, програв силу грошей. Пригостивши жінок напоями, Данте повів їх до рулетки і дав кожній з них фішок аж на тисячу доларів. Жінки були зачаровані його незвичайним капелюхом і екстравагантною гречністю, з якою ставились до нього круп'є й

розпорядник гральної зали; крім того, його підступними чарами, приправленими їдким гумором. Данте не бракувало вульгарної дотепності, хоч іноді його дотепи наганяли жах. До того ж жінки чудувалися його гравецькому недбальству. Звісно, вони й самі були заможні, заробляли величезні суми грошей, але Дантові гроші були готівкою, що мала свої власні чари. Вони, звичайно, іноді тринькали на Родео-Драйв десятки тисяч доларів за день, але ж натомість придбавали розкішні товари. Коли Данте підписав стотисячний маркер, жінки були приголомшені, дарма що чоловіки купували їм куди дорожчі автомобілі. Але Данте просто розкидався грішми.

Жіночки не завжди спали з чоловіками, яких підбирали, проте, зібравшись у туалеті, стали радитись, котрій з них дістанеться Данте. Дуже просилася Джулія, кажучи, що їй просто кортить надзюрити в Дантів кумедний капелюх. Подруги поступилися. Джоан сподівалася виграти п'ять або десять тисяч. Не те що вона справді потребувала їх, але то була готівка, реальні гроші. Натомість на Лоретту Дантові чари подіяли найслабше. Попрацювавши в лас-вегаському кабаре, вона вже звикла до таких чоловіків. Вони були сповнені несподіванок, зчаста ще й досить прикрих.

Жінки зняли в «Ксанаду» номер із трьома спальнями. Під час своїх походеньок вони завжди трималися купи, бо так почувалися безпечніше, до того ж могли вволю базікати про свої пригоди. Вони взяли собі за правило не проводити всю ніч із чоловіком, якого підчепили.

Отож Данте дістався Джулії. Він, правда, й не заперечував, дарма що хотів Лоретту. Проте наполог, щоб Джулія пішла в його номер, який містився якраз під номером жіночок.

— Я потім проведу тебе до твого номера, — холодно проказав Данте. — Нам вистачить і години. Мені треба прокинутись дуже рано.

Саме тоді Джулія усвідомила, що Данте не вважає їх за професійних повій.

— Ходімо до мого номера, — запрошувала вона. — Я потім проведу тебе вниз.

— Але ж там будуть і твої рознашілі подружки, — заперечив Данте. — Звідки мені знати, що ви не скочите всі на мене й не содомізуєте мене? Я ж просто хлопчисько.

Ці слова так звеселили Джулію, що вона пішла з Данте, не помітивши його підступної посмішки. Йдучи до його номера, вона жартома проказала:

— А знаєш, мені кортить наспати в твого кумедного капелюха.

— Якщо це тебе потішить, то потішусь і я, — скам'янівши на виду, відказав їй Данте.

Опинившись у номері, наша пара не правила довгих теревень. Джулія кинула свою сумку на диван і опустила вниз верхню половину сукні, показали груди, її найбільша окраса. Але Данте був, певне, винятком, чоловіком, котрого груди не цікавили. Він завів Джулію до спальні, стягнув з неї сукню і трусики. Коли та була гола, скинув свій власний одяг. Джулія побачила, що в нього короткий, оцупкуватий необрізаний член.

— Тобі треба вдягти презерватив, — промовила вона.

Данте пожбурих її на ліжку. Джулія була нівроку тіліста, але він схопив її і кинув, здається, без жодного зусилля. Після цього сів верхи на неї.

— Я наполягаю, щоб ти взяв презерватив, — сказала Джулія. — Я вимагаю цього.

Наступної миті їй вогнем шугнуло в голову, вона збагнула: Данте вдарив її так сильно, що вона мало не знепритомніла. Джулія пробувала випрочатись, але як на такого корогуна Данте був незвичайно дужий. Іще два ляпаси жаром обдали їй обличчя, заболіли зуби, вона відчула, як він увійшов у неї. Його смикання тривали лише кілька секунд, потім він наліг на неї всім тілом.

Вони лежали сплетені, аж поки Данте став перевертати Джулію. Вона бачила, що в нього ще й досі ерекція, і знала, що він прагне анального проникнення.

— Мені таке до вподоби, тільки дай-но я дістану з сумочки вазеліну, — прошепотіла вона.

Данте дозволив Джулії випорснути з-під нього, вона подалася до вітальні. Данте підступив до дверей. Вони обоє були ще голі, в Данте зберігалась ерекція. Джулія допорпалась у сумці і драматичним жестом витягла невеличкого срібного пістолета. То був реквізит з кінофільму, в якому вона знімалась, і Джулія завжди уявляла, що коли-небудь скористається ним у реальній життєвій ситуації. Вона спрямувала пістолет на Данте, пригнулась, як її вчили в кінофільмі, й проказала:

— Я зараз одягнусь і вийду. Якщо спробуєш зупинити мене, я стріляти-му.

На її подив, голий Данте зайшовся веселим сміхом, проте Джулія з утіхою відзначила, що ерекція в нього миттю зникла. Вона втішалася ситуацією й уявляла, як підніметься нагору до Джоан і Лоретти і вони всі вкупі реготатимуть з цієї пригоди. Джулія намагалась набратися духу й попросити в свого партнера капелюха, щоб насяти всередину.

Аж тут Данте здивував її знову, він став повільно підступати до неї. Всміхався і лагідно проказував:

— У нього дуже маленький калібр, він навіть не зупинить мене, якщо тобі не пощастить поцілити куди треба в голову. Ніколи не використовуй маленької зброї. Ти можеш угородити в моє тіло три кулі, а потім я задшу тебе. Крім того, ти неправильно тримаєш пістолета, така позиція тобі не потрібна, ця зброя не має віддачі. Більше шансів, що ти взагалі в мене не влучиш, ці крихітні іграшки дуже неточні. Тож відкинь його, і ми спокійно поговоримо. А тоді вже підеш.

Данте й далі підступав до неї, і Джулія відкинула пістолета на диван. Данте підібрав його, подивився й похитав головою:

— Бутафорський пістолет? — запитав він. — Це найпевніший спосіб накликає собі смерть. — Данте хитав головою майже зі щирим докором. — Що ж, якби ти була справжня повія, ти б мала справжню зброю. Хто ти в такому разі?

Данте повалив Джулію на диван й притис її ногою, впершись пальцями у венерин пагорб. Потім відчинив сумку й витрусив з неї геть усе на кавний столик. Зазирнув до кишеньки й дістав звідти гаманця з кредитними картками й права водія. Ретельно їх переглянув і втішено посміхнувся:

— Скинь ту перуку. — Потім узяв з дивана серветку і стер їй з обличчя грим. — Господи, ти Джулія Делері. Виявляється, я злігася з кінозіркою. — Данте втішено засміявся знову. — Можеш сляти в мого капелюха коли завгодно. — Пальці Дантової ноги намацували Джуліїну промежину. Потім Данте підвів жінку з дивана: — Не лякайся. — Поцілував її, повернувшись до себе і пхнув, перехиливши через бильце дивана, груди її загойдались, сідниці задерлись угору й розкрилися перед ним.

— Ти ж обіцяв мене пустити, — зі сльозами промовила Джулія.

Данте поцілував їй сідниці й пальцем попробував отвір. Потім нестямно ввійшов у Джулію, бідолашна зойкнула з болу. Скінчивши, Данте ніжно полескав її по сідницях.

— Ну а тепер одягайся, — дозволив він. — Шкодою, що порушив своє слово. Я просто не міг утратити нагоду розповісти друзям, що я впирав Джулію Делері в її пишний зад.

Наступного дня будильник підняв Кросса з ліжка ще вдосвіта. День мав бути напружений. Треба було забрати всі Дантові маркери з каси казино й виконати необхідну паперову роботу, щоб вони зникли без сліду. Він мав забрати маркерні журнали з рук розпорядників гральної зали й переформити їх. Потім подбати, щоб папери про передачу «ролс-ройса» Великому Тімові можна було відкликати. Джорджіо вже, певне, підготував юридичні папери, згідно з якими офіційна зміна власника набуває чинності лише через місяць. То був задум Джорджіо. Від усього того клопоту Кросса зненацька відірвав

дзвінок Лоретти Ленг. Вона була в готелі й хотіла негайно з ним зустрітись. Кросс, гадаючи, що йдеться, може, про Клавдію, звелів охоронцям привести її до свого кабінету на покрівлі. Лоретта поцілувала його в обидві щоки й розповіла геть усе про Джулію і Данте. Сказала, що чоловік відреконувався як Стів Шарп і програв сто тисяч у кості. Таке тринькання грошей вразило жінок, і Джулія надумала переспати з ним. Адаже всі три жіночки приїхали задля самого відпочинку і змоги посидіти в гральній залі. Тепер вони бояться, що через Стіва може вчинитися скандал.

Кросс співчутливо кивав головою. Він думав. Що за дурницю втнув Данте напередодні такої значної операції і, паскуда, роздав чорні фішки тим мандрьохам, щоб мали чим грати. А Лоретті спокійно відказав:

— Так, звісно, я знаю того чоловіка. А що то за жінки були з тобою?

Лоретта добре тямилася, що від Кросса не варто нічого приховувати, й назвала йому два прізвища. Кросс усміхнувся:

— І ви часто таке проробляєте?

— Треба ж нам трохи розважитись, — мовила Лоретта.

— Гарзд, — співчутливо всміхаючись, сказав Кросс. — Ваш приятель пішов до своєї кімнати. Джулія роздяглася. Вона хоче заявити про згвалтування? Га?

— Ні, ні, — квапливо заперечила Лоретта, — ми просто хочемо, щоб він нічого не розказував. Заговоривши, він просто занапастить наші артистичні кар'єри.

— Він не заговорить, — заспокоїв Кросс. — То справді химерний чоловік. Він лише прикидається дрібнотою. Але дослухайтесь до моєї поради: не зв'яжуйтеся з ним знову. Вам, дівчатам, треба бути пильнішими.

Лоретту зачепило це останнє зауваження: адже троє жіночок постановили, що й далі не припинять своїх походеньок. Одна невдача їх не залякає. Таж нічого справді страшного не сталося. Отже, Лоретта й запитала:

— А як ти знаєш, що він не говоритиме?

— Я попрошу його про таку ласку, — відповів Кросс з поважним виглядом.

Коли Лоретта пішла, Кросс переглянув секретний кінофайл, який показував усіх гостей, що реєструвалися біля столу. Придивився до кадрів із жіночками. Тепер, маючи інформацію, йому було неважко розпізнати двох жіночок, що, прибравши іншої подобу, приїхали з Лореттою Ленг. Данте просто дурень, що не скористався цими кінокадрами.

Піппі прийшов в апартаменти на даху, аби пообідати перед своїм від'їздом до Лос-Анджелеса, де він мав остаточно доробити план операції убивства Великого Тіма. Кросс перепоїв йому Лореттину оповідь.

— Той малий байстрюк міг зірвати всю операцію, пересунувши графік, — похитав головою Піппі. — І далі носить того клятого капелюха, хоч я казав йому зняти його.

— Будь дуже пильний при цій операції, — попередив Кросс батька. — Стеж за Данте.

— Я спланував як слід, він не зможе зашкодити, — відповів Піппі. — А ввечері, побачивши його в Лос-Анджелесі, я поговорю з ним.

Кросс розповів батькові, як Джорджію підготував папери на «ролс-ройс»: Великий Тім стане його законним власником лише через місяць, отже, після його смерті готель зможе повернути собі машину.

— У Джорджію така натура, — мовив Піппі. — Дон залишив би авто, щоб воно разом з рештою майна дісталось Тімовим дітям.

Великий Тім Конокрад Снедден вилетів з Лас-Вегаса через два дні, маючи шістдесят тисяч доларів у маркерах готелю «Ксанаду». Пополудні він сів на лос-анджелеський літак, прибув до своєї контори й пропрацював кілька годин, потім поїхав до Санта-Моніки, де пообідав зі своєю колишньою дружиною й двома дітьми. В його кишнях були паки п'ятидоларових рахунків, які він передав своїм дітям разом з картонною коробкою, цілою квартою срібних

доларів. Дружині він передав чек на її утримання й аліменти, без нього йому не дозволили б візит. Коли діти вляглися, Тім солодкою мовою став обіщувати дружину, та вона не лягла з ним, хоч його після Лас-Вегаса до жінок, власне, й не вабило. Але ж годилося спробувати бодай щось дістати задурно.

Наступного дня Тім Конокрад справді був завалений роботою. Два податкові агенти намагалися залякати його, щоб він заплатив якісь податки, через які точилася суперечка. Тім сказав їм, що звернеться до податкового суду, і спровадив їх. Потім Тім навідав склад консервованих продуктів і ще один склад ліків, що продаються без рецепта; те все він придбав майже за безцінь, бо термін придатності мав от-от закінчитись. Отже, ті терміни треба було продовжити. За ленчем він зустрівся з віце-президентом низки універмагів, що мав прийняти ті товари. Сидячи за столом, тицьнув тому функціонерів конвент з десятима тисячами доларів.

Після ленчу Тімові несподівано зателефонували з ФБР, запитуючи про його взаємини з конгресменом, проти якого висунули звинувачення в злочині. Тім послав тих агентів під три чорти.

Великий Тім Конокрад ніколи не знав страху. Можливо, через свою дебелину статуру, а може, тому, що йому бракувало клепок. Бо він не знав не тільки фізичного страху, а й суто психічного. Він нападався не тільки на людей, а й на саму природу. Коли лікарі сповістили йому, що він зубами рие собі могилу й має дотримуватися суворої дієти, Тім натомість вибрав найризикованіший шлях і зважився на хірургічну операцію: побудову обхідного каналу навколо шлунка. Операція вдалася на славу. Тім їв скільки хотів, не відчуваючи, здається, жодних шкідливих наслідків.

Таким самим робом Тім збудував і свою фінансову імперію. Укладав контракти, від яких відмовлявся, коли ті ставали невігідні, зраджував партнерів і друзів. Кожен позивав його до суду, проте справу завжди залагоджували, хоча партнер діставав менше грошей, ніж мав одержати за умовами угоди. В житті Тім в усьому досягав успіху і нітрохи не боявся майбутнього, гадаючи, що, зрештою, він неодмінно переможе. Йому щастило розвалювати акціонерні товариства, балачками приховувати свої лихі наміри. З жінками він був ще безжальніший. Тім обіцяв жінкам цілі торговельні ряди, квартири, крамниці, проте затикав їм рота якимсь подарованим на Різдво ювелірним дріб'язком, чеком на невеличку суму в день народження. Гроші йшли чималенькі, але куди менші від обіцяних спершу. Великий Тім не прагнув сталих взаємин, а тільки хотів упевнитись, що зможе з кимсь по-дружньому злягтись, як відчує потребу.

Великий Тім любив те ошуканство, бо завдяки йому життя ставало цікавішим. У Лос-Анджелесі був незалежний букмекер, якому він не дав сімдесят тисяч доларів, хоча перед тим зробив таку ставку на матч з американського футболу. Букмекер приставив йому до лоба пістолет, а Великий Тім проказав: «Йди ти до такої матері!», потім запропонував десять тисяч як відшкодування боргу. Букмекер узяв їх.

Багатство, міцне здоров'я, велична статура й душевна розкутість дозволяли Тімові долати на своєму шляху всі перешкоди. Переконаність, що кожну людину можна підкупити, надавала йому безневинності, що ставала в пригоді не тільки в жіночій постелі, а й у судовій залі. Властива йому нестримна жадоба життя певною мірою навіть збуджувала симпатію. То був шахрай, що давав зазирати в свої карти.

Отже, Великий Тім не здивувався таємничості зустрічі з Піппі Де Леною, запланованою на сьогоднішній вечір. Піппі просто дрібний заробітчанин, і з ним можна не церемонитись. Щедрі обіцянки, малі винагороди. Натомість у Стіві Шарпі Тім зачув великі можливості, перспективи багаторічного шахрайства. Той недоросток перед його очима всього за один день спустив за гральним столом принаймні півмільйона доларів. А це означає, що він має необмежену кредитну лінію в казино і, певне, має змогу заробляти величезні суми брудних грошей. Він чудово придасться, коли треба буде підтасувати результати ігор з американського футболу. Він не тільки постачить гроші,

потрібні для ставок, а й матиме довіру букмекерів, бо ті хлопці кінець кінцем не приймають слонових ставок від першого-ліпшого.

Потім Великий Тім поринув у мрії про свій майбутній візит до Лас-Вегаса. Зрештою йому дістанеться вілла. Тім замислився, кого він привезе з собою як гостей. Чому віддати перевагу: бізнесові чи насолодам? Жертвам майбутніх ошуканств чи, може, всім жінкам? Ага, та ось уже пора йти обідати з Піппі і Стівом Шарпом. Тім побазікав по телефону з колишньою дружиною й дітьми і вийшов з дому.

Обід був у невеличкому рибальському ресторані в районі лос-анджелеських доків. Обслуги для відвідувачів не було, тож Великий Тім залишив свою машину на паркувальному майданчику. В ресторані його привітав коротун-господар, що, тільки-но поглянувши на Тіма, підвів його до столу, де вже чекав Піппі Де Лена.

Великий Тім був фахівець з *abbraccio*, обіймів, і пригорнув Піппі обома руками:

— А де Стів? Чи він хоче подрочитися зі мною? Я не маю часу на такі штуки.

Піппі виявив усю свою люб'язність і поплескав Тіма по плечач:

— Хіба я якесь базікало? — спитав він. — Краще сядь і скуштуй найкращого в своєму житті рибного обіду. А Стів прийде незабаром.

Коли господар підійшов, аби взяти замовлення, Піппі сказав йому:

— Нам треба все найкраще і всього найбільше. Оцей мій приятель — чемпіон серед їдців, тож коли він устане з-за столу голодний, я поскаржуся Вінсентові.

Господар довірчо всміхнувся: він знав якість своєї кухні. Його ресторан становив частину імперії Вінсента Клерікуціо. Коли поліція простежуватиме маршрут Великого Тіма, то наткнеться тут на стіну мовчання.

Тім і Піппі споживали одну за одною страви з усіляких моллюсків та креветок, потім принесли лангустів: три Великому Тімові і одного Піппі. Піппі впорався набагато раніше за Тіма й сказав йому:

— Той хлопець мій приятель, і тепер я вже можу тобі сказати, що він заправляє в світі наркотиків. Якщо це відлякує тебе, то скажи мені зараз.

— Це лякає мене не більше за оцього лангуста, — відповів Тім, похитавши величезними обгризеними клешнями перед обличчям Піппі. — Що там іще?

— Йому завжди треба відмивати брудні гроші, — провадив далі Піппі. — У вашій угоді йтиметься й про це.

Великий Тім утішався їжею, всі гострі океанські приправи виповнювали йому ніздрі.

— Гаразд, я це знаю, — кивнув Тім, — але де він, у чорта, забарився?

— Він на своїй яхті, — мовив Піппі. — Він не хоче, щоб хтось побачив тебе з ним. Це в твоїх інтересах. Стів дуже обережний.

— Та мені начхати на тих, хто бачитиме мене з ним, — відказав Великий Тім. — Я хочу бачити себе з ним.

Зрештою Великий Тім доїв усі страви. На десерт були фрукти й чашечка кави. Піппі вправно обібрив Тімові грушу. Тім замовив ще одну чашечку кави.

— Аби не заснути, — пояснив він. — Третій лангуст мало не доконав мене.

За обід Піппі не розплатився чеком, а просто лишив на столі двадцятидоларову банкноту і разом з Тімом вийшов з ресторану, господар мовчки захоплювався Тімовими застільними звитягами.

Піппі повів Великого Тіма до маленького, взятого напрокат автомобіля, куди той ледве втисся.

— Господи, ти що, не міг купити більшої машини? — обурився Тім.

— Тут їхати зовсім недалеко, — заспокоїв Піппі.

І справді, машина їхала хвилин п'ять. На той час геть споночіло, тільки біля пірса світилися вогні невеличкої яхти. Сходні були опущені, їх стеріг чоловік, майже такий самий завбільшки, як і Тім. На палубі стояв ще один охоронець. Піппі й Великий Тім піднялися на яхту. Тут на палубі показався

Данте й підійшов, аби потиснути їм руки. На ньому був його ренесансний капелюх, і він добродушно вчинив опір спробі Тіма зняти його.

Данте повів своїх гостей під лалубу в каюту, оздоблену як ідальня. Всі троє посідали навколо столу в зручні, пригвинчені до підлоги фотелі. На столі стояла ціла батарея пляшок, відеречко з кригою, таця з чарками. Піппі налив усім бренді. Тієї миті запроваджував мотор, яхта відчалила.

— Куди, в дідька, ми їдемо? — запитав Великий Тім.

— Ковтнемо трохи свіжого повітря, — заспокійливо мовив Данте. — Тільки-но випливемо у відкрите море, зможемо вийти на палубу і подихати.

У Великого Тіма заворушилися підозри, але він вірив у власну спроможність подолати геть усе, що чигає на нього в майбутньому, і задовольнився поясненням.

— Тіме, — звернувся до нього Данте, — як я розумію, ви хочете мати зі мною бізнес.

— Ні, я хочу, щоб ти мав бізнес зі мною, — гордовито і втішено мовив Тім. — Я керуватиму парадом. Твої гроші будуть відмиті навіть без сплати комісійних. Ти ще й заробиш на цьому. Під Фресно я будую торговельні ряди, і ти можеш дістати пай від п'яти до десяти мільйонів. А в мене, крім того, є ще сила інших пропозицій.

— Ніби й непогано, — проказав Піппі Де Лена.

— А ти чого сюди лізеш? Чого, я запитую? — зимно подивився на нього Великий Тім.

— Це мій молодший партнер, — мовив Данте. — Мій радник. Я маю гроші, а він мізки. — На хвилину замовк і додав довірливо: — Тіме, він розказав мені про вас багато втішного, ось чому ми й розмовляємо тепер.

Яхта рухалась тепер швидко, склянки на таці деренчали. Великий Тім міркував, чи можна залучити Данте до афери з підтасування результатів ігор на першість країни з американського футболу. Потім йому немов свінуло, інтуїція ще ніколи не зраджувала його. Він відхилився на бильце, цмулив бренді і пильним, поважним поглядом дивився на майбутніх партнерів; то був один з його трюків, і він часто вдавався до нього. Тім скидався тепер на чоловіка, що збирається звирити якусь таємницю. І то найщирішому приятелеві.

— Я хочу розповісти вам про один секрет, — мовив Тім. — Але скажіть мені спершу, чи вигорить наша справа. Хочете мати свій пай у торговельних рядах?

— Я хочу, — погодився Данте. — Завтра зустрінуться наші адвокати, і я внесу свою частку грошей, щоб не було жодних сумнівів.

Великий Тім допив бренді і тепер нахилився уперед.

— Я можу підтасувати результати ігор національної першості з американського футболу, — сказав він і, драматично махнувши рукою, звелів Піппі наповнити свою склянку. Він утішився, помітивши на їхніх обличчях подив. — Ти, певне, гадаєш, що я пропоную якесь лайно?

Данте зняв свого ренесансного капелюха і замислено став роздивлятися його.

— Я гадаю, що ви просто дзюрите в мій капелюх, — усміхнувся він своїм сподадам. — І до вас не раз брались підтасувати. Але Піппі тямить на цьому. Еге ж, Піппі?

— Це неможлива річ, — вирік Піппі. — До ігор на Суперкубок ще вісім місяців, і ти навіть не знаєш, хто братиме в них участь.

— У такому разі мені начхати на вас. Ви не хочете мати свій пай у певному ділі, — що ж, я й сам дам собі раду. Але, кажу вам, я можу підтасувати. Якщо не хочете, тоді беріть торговельний ряд. Поверніть судно й не марнуйте мого клятого часу.

— Та ти не драгуйся так, — просив Піппі. — Краще розкажи нам, як ти гадаєш підтасувати.

— Я цього розповісти не можу, — з жалем у голосі відповів Великий Тім, хильцем спорожнивши склянку. — Але я дам вам гарантії. Ти поставиш десять мільйонів, і ми поділимо виграш. Якщо раптом не вийде, я поверну тобі десять мільйонів. Хіба це не чесна угода?

Данте і Піппі перезирнулися, утішено осміхаючись. Данте схилив чоло і завдяки ренесансному капеллохові скидався тепер на пронозливу білочку.

— Ви повернете мені гроші готівкою? — запитав він.

— Не зовсім, — відповів Великий Тім. — Я їх відшкодную через інші оборудки. Ти просто не вкладатимеш десять мільйонів.

— Ви підплачуєте гравців? — запитав Данте.

— Він не може, — втрутився Піппі. — Вони й так чимало заробляють. Мабуть, спортивних адміністраторів.

Але тепер Тім аж пашів завзяттям:

— Сказати я вам не можу, але справа абсолютно надійна. І не трусіться за гроші, думайте про славу. Це буде найбільше опшуканство в історії спорту.

— Звичайно, вони запакують нас до в'язниці, — виснував Данте.

— Таж це добре, що я вам нічого не розкажучу, — переконував Великий Тім. — Я піду до в'язниці, а ви, хлопці, ні. А мої правники тямучі, і я маю численні зв'язки.

— Ми вже далеко заплили? — вперше за весь час порушив Данте сценарій Піппі.

— Так, але, як на мене, якщо ми поговоримо трохи довше, Тім розповість нам, — відповів Піппі.

— Сучий Тім, — з насолодою протяг Данте. — Тіме, ти чув чи ні? Тепер я хочу почути, як працює твоє підтасування, і щоб мені жодних вигадок. — У Дантовому голосі було стільки зневаги, що обличчя Великого Тіма почервоніло.

— Ти, недоробку, — промовив Великий Тім, — невже ти гадаєш, що можеш образити мене? Невже ти гадаєш, що маєш більше духу, ніж ФБР та фінансова інспекція, ніж найгрізніший лихвар на Західному узбережжі? Та я насеру в твого капелюха.

Данте відхилився на бильце й постукав у перегородку. Через кілька секунд два похмурі здоровила відчинили двері й стали на варті. Великий Тім підвівся і, махнувши величезною рукою, поскидав геть усе зі столу. Пляшки, відеречко з кригою і таця зі склянками посипались на підлогу.

— Ні, Тіме, послухай, — закричав Піппі, прагнучи вберегти людину від непотрібних страждань. Крім того, він не хотів бути стрільцем, бо ж розроблений план був інакший. Але Великий Тім сунув до дверей, ладний зчинити бійку.

Аж тут Данте прослизнув попід Тімові руки і притулився до того величезного тіла. Притьмом відскочив, і Великий Тім опустивсь навколішки, дивитись на нього було страшно. Права половина сорочки сповзла вбік, проте з діри виступали не волохаті груди, а широка кривава пляма, звідки цебеніла кров, заливши половину столу. В руках Данте був ніж, темна кров замастила його широке лезо до самого руків'я.

— Посадіть його, — звелів Данте охоронцям, а потім стягнув зі столу скатерину, аби заткнути Тімову рану. Тім був майже непритомний від удару.

— Треба було почекати, — мовив Піппі.

— Ні, — не погодився Данте. — Це впертий чоловік, і тепер ми побачимо, наскільки тієї впертості вистачить.

— Піду приготую все на палубі, — сказав Піппі, не бажаючи бачити, що станеться далі. Піппі ніколи не завдавав тортур: адже нема таких і справді важливих таємниць, які виправдовували б такі дії. Вбиваючи людину, ти просто розлучаєш її з цим світом, щоб вона більше не могла заподіяти тобі зла.

На палубі Піппі побачив, що двоє його людей уже все підготували. Залізна клітка вже висіла на гачку, металеві штаби закривали її з усіх боків. Палуба була вкрита целофановою плівкою. Піппі відчув солоний морський дух, побачив, як виблискує червінню тихий нічний океан. Яхта сповільнила хід і невдовзі зупинилася.

Піппі милувався океаном з добру чверть години, заки з'явилися, несучи Тімове тіло, чоловіки, що стояли на варті під дверима. То було таке страшне видовище, що Піппі відвернув очі. Тепер усі четверо помагачів запхали тіло Великого Тіма в клітку й опустили її над водою. Один з них так відрегулював штаби, щоб морські жителі могли вільно запливати всередину й жититися тру-

пом. Потім відчепили гак, і клітка занурилась у воду. Не встигне зійти сонце, як від Великого Тіма зостанеться тільки кістяк, довіку прикутий кліткою до океанського дна.

Данте теж вийшов на палубу. Він, певне, вже прийняв душ, перемінив одяг. Волосся під ренесансним капелюхом було прилизане й мокре. Ніде ані сліду крові.

— Отже, тепер він дістав своє «причастя», — сказав Данте. — Чом ви мене не зачекали?

— А він заговорив? — спитав Піппі.

— Звісно, — кивнув головою Данте. — Секрет тут і справді невеликий. Але Тім, щоправда, був лайном до самої смерті.

Наступного дня Піппі вилетів на Схід, аби дати докладний звіт донові й Джорджію.

— Великий Тім був просто безумець, — розказував Піппі. — Він підкупив чоловіка, що поставляє харчі та напої командам під час ігор. Вони намірялись додавати певні препарати, щоб команда, проти якої вони ставлять, слабшала під час матчу. Та якби навіть глядачі нічого не бачили, це зразу помітили б тренери та гравці і, звісно, агенти ФБР. Дядьку, ви мали слушність, скандал, напевне, поховав би нашу програму назавжди.

— Він що, недоумок? — запитав Джорджію.

— Думаю, він хотів прославитись, — відповів Піппі. — Багатства йому не досить.

— А хтось іще причетний до цього задуму? — запитав дон.

— Якщо вони не матимуть жодних вісток від Конокрада, то злякаються, — запевнив Піппі.

— Авжеж, — potwierдив Джорджію.

— Чудово, — протяг дон. — А мій небіж добре виконав цю роботу?

Дон спитав начебто мимохідь, але Піппі знав його досить добре й зрозумів, що це вкрай важливе запитання. Він відповідав якомога обережніше, але з певною метою:

— Я казав йому не надягати капелюха під час цієї операції в Лас-Вегасі і Лос-Анджелесі, а він однаково надягав. Крім того, він не дотримувався плану операції. Ми могли б дізнатися про все, побалакавши трохи довше, але Данте жадав крові. Він порізав того чолов'ягу на шматки. Відтяв йому члена, яйця та груди. В цьому не було жодної потреби. Тішився своєю роботою, а це дуже небезпечно для «родини». Хтось і справді має поговорити з ним.

— Напевне, ти, — сказав Джорджію донові, — мене він не послухав.

Дон Доменіко надовго замислився й нарешті проказав:

— Він іще молодий, він переросте ці дурниці.

Піппі збагнув, що дон нічого не робитиме, тож узяв і розповів про брутальну поведінку Данте з кінозіркою напередодні операції. Він бачив, як здригнувся дон і гидливо скривився Джорджію. Настала довга мовчанка. Піппі зважував, чи не зайшов він надто далеко. Зрештою дон похитав головою і промовив:

— Піппі, ти, як завжди, планував дуже добре, але твоїй голові треба спочити. Ти вже ніколи не працюватимеш у парі з Данте. Ти тільки повинен зрозуміти, що Данте єдиний син моєї доньки. Джорджію і я повинні докласти всіх зусиль, аби направити його. З роками він стане розважливіший.

Кросс Де Лена сидів на балконі своїх апартаментів на даху готелю «Ксанаду» й міркував про небезпеки того нового шляху, на який він помалу вибирався. Зі свого високого сідала він міг бачити всю довжелезну вулицю, обабіч низьки розкішних готельних казино, юрби люду на вулицях. Бачив гравців у гольфу на майданчиках свого готелю, що забобонно прагнули поціллити в ямку, гадаючи забезпечити собі таким чином успіх за гральним столом.

Перша небезпека: провадячи операцію проти Боза, він робить вирішальний крок, не порадившись із «родиною» Клерікуціо. Щоправда, він адміністративний барон Західного округу, який обіймає Неваду й Південну Каліфорнію: ад-

же в багатьох царинах адміністративні барони діють незалежно й не перебувають під безпосереднім контролем «родини» Клерікуціо, аж допоки забувають змашувати їй руку відсотком від заробітків. Але тут є суворі правила. Жоден барон, чи *брульйоне*, не міг почати операції такого масштабу без схвалення «родини» Клерікуціо. І то з однієї простої причини. Якщо барон проведе її і вскопить у халепу, слідство не буде поблажливе до нього, суд не виправдає його. Крім того, він не матиме підтримки, якщо раптом на його території якийсь ватажок зажере голову, його грошей не відмиватимуть і не припасатимуть йому на старість. Кросс знав, що треба побачити Джорджію й доні і поспитати згоди.

Ця операція може відчутно по ньому вдарити. Частину свого п'ятдесяти одного відсотка прибутків від готелю «Ксанаду», цієї Гронефельтової спадщини, він вкладатиме в кінобізнес. Звісно, правда, що це його власні гроші, але гроші пов'язані з прихованою часткою прибутків, що її мали Клерікуціо. І це гроші, що їх допомогли йому заробити Клерікуціо. Які дивні й водночас суто людські хитрощі: Клерікуціо завжди мали якийсь власницький інтерес у багатстві своїх підлеглих. Вони обуряться, якщо він вкладе ці гроші без їхньої поради. Ці хитрощі, хоч і не мали під собою юридичного ґрунту, скидалися на середньовічну ввічливість: жоден барон не міг продати свого замку без королівської згоди.

Адже головна проблема в тому, що йдеться про величезні гроші. Кросс успадкував Гронефельтів п'ятдесят один відсоток, а готель «Ксанаду» коштував мільярд доларів. Але ж він робить ставку в п'ятдесят мільйонів, інвестує ще п'ятдесят, і в сумі це складатиме сто мільйонів. Економічний ризик величезний. А Клерікуціо відомі своєю розважливістю та консерватизмом, вони немов і справді наміряються пережити світ, яким керують.

Кроссові пригадалося ще й інше. Давним-давно, коли «родини» Сантадіо і Клерікуціо ще зберігали приязні взаємини, вони спробували податись у кінобізнес. Проте спроба скінчилася невдачею. Коли імперія Сантадіо розвалилась, дон Клерікуціо звелів припинити всі намагання просочитися в кіноіндустрію. «Ті люди надто тямковиті, — казав дон. — І вони не бояться, бо прибутки дуже високі. Нам треба повбивати їх усіх, але тоді ми не знатимемо, як провадити бізнес. Ця справа набагато складніша за наркотики».

Ні, подумав Кросс. Попросивши дозволу, він дістане відмову, і тоді неможливо буде рухатись далі. Натомість коли все буде зроблене, він зможе спокутувати провину, дозволить Клерікуціо мати частку від своїх прибутків: адже успіх часто виправдовує найзухваліший гріх. А в разі невдачі з ним так або так покінчать, байдуже, питався він згоди чи ні. І тут перед ним поставав найвирішальніший сумнів. Навіщо це все він робить? На галку спадала Гронефельтова засторога: «Стережися жінок у розпачі». Що ж, він стикався з жінками в розпачі й давніше і полишав їх їхнім демонам. У Vegasі повно жінок у розпачі.

Але знав Кросс і інше: його вабила врода Атени Аквітан, сумувало серце. Він тужив не тільки за її милим обличчям, очима, косами, ногами і грудьми, а прагнув бачити відблиск розуму і тепла у її очах, у самих рисах її обличчя, в делікатному вигині вуст. Відчував, що, коли пізнає її, буде поряд із нею, переміниться весь світ, інакше сяятиме сонце. Перед очима стояв океан позаду її постаті, зелені вали хвиль із білими баранцями, що наче німбом увиразнювали її шляхетну голову. Йї несамохіть наверхалася думка: Атена — це жінка, якою мріяла стати його мати.

Вражений, Кросс дослухався до тути у власному серці, линув думкою до Атени, хотів її бачити, бути поряд, чути її голос, милуватися її рухами. А потім його немов протверезило: до біса, невже саме це спонукає діяти?

І мусив погодитись, і тишися, що нарешті знає справжні причини своєї поведінки. Така ясність надавала йому рішучості, допомагала зосередитись. Нині головний його клопіт — майбутня операція. Забути про Атену. Забути Клерікуціо. Боз Сканнет — тяжка проблема, і її треба розв'язувати швидко.

Кросс знав, що його теперішнє становище надто оголене, а це ще одні труднощі. Небезпечно здобути відомий усім виграш, коли щось станеться з Бозом.

Кросс надумав, що для запланованої операції йому треба троє людей. Поперше, Ендрю Поллард, власник Тихоокеанської компанії охорони та нагляду,

що знає вже геть усе. По-друге, Лія Вацці, доглядач мисливської хатки Клерікуціо в горах Невади. Лія очолював загін чоловіків, що теж працювали доглядачами, проте в разі потреби їх використовували для спеціальних завдань. Третім був Леонард Соша, відставний фальшувальник паперів, слуга «родини», що виконував особливі доручення. Всі троє перебували під контролем Кросса Де Лена як західного брукльйоне.

Через два дні Ендрю Поллардові подзвонив Кросс Де Лена.

— Я чув, що ти надто тяжко працюєш, — мовив у трубку Кросс. — Може, приїдеш до Лас-Вегаса і трохи відпочинеш? Я оплачу тобі КХН — кімнату, харчі, напої. Привозь дружину. А як знудишся, зайди до моєї контори, побалакаємо.

— Дякую, — відказав Поллард, — але тепер я дуже зайнятий, як щодо наступного тижня?

— Можна, — погодився Кросс, — тільки тоді мене не буде в місті, тож ми не побачимось.

— Що ж, я приїжджаю завтра, — сказав Поллард.

— Чудово, — мовив Кросс і повісив трубку.

Поллард відхилився на бильце й замислився. Це запрошення було наказом. Йому доведеться пройти по тонесенькій линві.

Леонард Соша втішався життям так, як тільки може втішатись чоловік, котрому відклали страшний смертельний вирок. Його тішило, як сходить сонце і як воно заходить. Він милувався зеленою травичкою і коровами, що скубали її. Радів, бачачи вродливих жінок, упевнених молодиків і кмітливих дітей. Тішився скоринкою хліба, склянкою вина, шматком сиру.

Двадцять років тому його заарештували агенти ФБР за фальшування столарових банкнот для тепер уже зниклої «родини» Сантадіо. Його спільники признались у легших злочинах, щоб unikнути суду за тяжчим звинуваченням, виказали його, і він гадав, що його чоловічий цвіт зів'яне у в'язниці. Фальшування грошей було куди небезпечнішим злочином за звалтування, тяжке вбивство, підпал. Адже коли підробляєш гроші, на тебе нападається вся урядова машинерія. А коли коїш решту злочинів, ти лише дрібний палложер, що відриває шматок трупа велетенського звіра, складеного з безвартісного людського матеріалу. Леонард не сподівався милосердя, і його таки справді не виявили. Леонарда Сошу засудили на двадцять років.

Соша відсидів тільки рік. Товариш-в'язень, відчувши ширий захват перед вправністю Соші, його геніальним даром користуватися чорнилом, олівцем і ручкою, завербував його для «родини» Клерікуціо. Соші несподівано дали нового адвоката. Раптом у нього об'явився лікар, з яким раніше він ніколи не бачився. Раптом відбулося судове слухання, де просили зглянутись на нього, бо, мовляв, унаслідок погіршення його психічного стану він тепер мов дитина, що не може становити загрози для суспільства. Раптом Леонард Соша опинився на волі й став служити «родині» Клерікуціо.

Адже «родина» потребувала першорядного фальшувальника. Проте не грошей, кожен знав, що фальшування грошей для влади непрощеним злочин. Фальшувальник був потрібен для набагато важливіших завдань. У кучугурах паперової роботи, що поставали перед Джорджіо, коли треба було дурити національні та міжнародні корпорації, підписувати юридичні документи від імені вигаданих службовців корпорацій, перераховувати та знімати величезні суми грошей, завжди були потрібні всякі підписи та їхні імітації. Згодом для Леонарда знайшлась робота і в інших царинах.

Готель «Ксанаду» використовував його талант з величезною вигодою для себе. Коли помирав дуже багатий значний гравець, а в касі залишалися його маркери, приводили Сошу, щоб він підписався ще на один мільйон доларів. Звичайно, з майна небіжчика не оплачували тих маркерів, проте при нарахуванні податків усю ту суму можна було списати як утрати готелю «Ксанаду». Таке бувало у готелі набагато частіше, ніж у природі, здавалося, серед тих, хто

відається втіхам, смертність сягає небачених висот. Те саме траплялося й з гравцями, що зрікалися своїх боргів або залагоджували їх, платячи жалюгідні центи за кожен долар.

За все те Леонардові Соші платили сто тисяч доларів на рік і не допускали до жодної іншої роботи, надто до фальшування грошей. Такі дії відповідали загальній політиці «родини». Клерікуціо видали указ, який забороняв усім членам злочинної «родини» встрявати у фальшування грошей та викрадання людей. То були злочини, які змушували всі федеральні агентства з підтримку громадського порядку та утвердження закону завдавати нищівного удару у відповідь. Тож можливі прибутки аж ніяк не виправдовували ризику.

Отже, двадцять років Соша втішався життям художника в своєму невеличкому будинку в каньйоні Топанга недалеко від Малібю. Він мав невеличкий садок, папа, kota і собаку. Вдень він малював, а вночі напивався. Крім того, ніколи не уривалась череда дівчат, що жили в каньйоні, мали нескутий дух і були його колегами в малярстві.

Соша ніколи не покидав каньйону, хіба що їздив по харчі до Санта-Моніки або виконував свій обов'язок перед «родиною» Клерікуціо, звичайно двічі на місяць, причому зникав лише на декілька днів. Робив роботу, якої вимагали від нього, і ніколи ні про що не розпитував. То був неоціненний солдат «родини» Клерікуціо.

Тож коли за Сошею приїхала машина і водій сказав йому взяти інструменти та одяг на кілька днів, Соша випустив папа, собаку і kota просто в каньйон і замкнув будинок. Тварини могли й самі подбати про себе: зрештою, то ж не діти. Не те що Соша не любив тварин, просто тварини живуть недовго, надто в каньйоні, і Соша звик утрачати їх. Рік в'язниці обернув Леонарда Сошу на реаліста, а несподіване звільнення — на оптиміста.

Лія Вацці, доглядач мисливської хатки «родини» Клерікуціо в Сьєрра-Неваді, прибув до Сполучених Штатів лише в тридцятирічному віці, коли в Італії його шукали як найнебезпечнішого злочинця. Відтоді за десять років навчився розмовляти англійською тільки з ледь відчутним акцентом і міг добре читати та писати. На Сицилії він народився в одній з найосвіченіших і наймогутніших «родин» острова.

П'ятнадцять років тому Лія Вацці став ватажком мафії в Палермо і був найпридатніший для цієї ролі, проте зайшов дуже далеко. В Римі уряд призначив суддю-інспектора й надав йому надзвичайних повноважень знищити мафію на Сицилії. Суддя-інспектор приїхав у Палермо з дружиною та дітьми під охороною збройних сил і цілого кагалу поліції. Він виголосив гордовиту промову, обіцяючи бути безжальним до злочинців, що не одне сторіччя верховодили на прегарному острові Сицилія. Настала пора запанувати законіві, долю Сицилії мають вирішувати виборні представники італійського народу, а не темні вбивці з їхніми підлими таємними товариствами. Вацці сприйняв ту промову за особисту образу.

Суддю-інспектора пильно стерегли і вдень, і вночі, бо він вислуховував свідків і видавав ордери на арешт. Його двір обернувся на фортецю, по периметру житла стояли військові підрозділи. Суддя видавався невразливим. Проте через три місяці Вацці вивчив його маршрут, який тримали в таємниці, аби запобігти несподіваному нападові.

Суддя їздив по великих містах Сицилії, де збирав свідчення і випишував ордери на арешт. Певного дня він мав повернутись до Палермо, де його мали відзначити медаллю за героїчні спроби звільнити острів від мафіозної зарази. Лія Вацці зі своїми людьми замінував невеличкий міст, яким мав проїздити суддя. Бідолаху разом з його охороною розшматувало на такі дрібні клаптки, що тіла довелось виловлювати з води решетом. Розлючений римський уряд відповів інтенсивними пошуками злочинців, що сподіяли вибух, і Лія Вацці мусив піти в підпілля. Хоч уряд не мав жодних доказів, Вацці знав, що йому краще смерті, ніж потрапити до рук правосуддя.

А Клерікуціо щороку посилали Піппі Де Лену на Сицилію, де він вербував

людей, які мали жити в Бронкському анклаві і бути солдатами «родини» Клерікуціо. Адже дон непохитно вірив, що покладатись можна тільки на сицилійців, вихованих споконвічними традиціями омерти, сицилійці не зраджать. Американська молодь надто м'яка, марнослава і легковажна, тож найсуворіші з-поміж окружних прокурорів, що заборили до в'язниць уже не одного *брульйоне*, можуть легко завербувати собі інформаторів.

Омерта як філософія вкрай проста. Розповідати поліції те, що може зашкодити мафії, — смертний гріх. Якщо конкурентний мафіозний клан замордував у тебе на очах твого рідного батька, тобі не можна звертатись до поліції. Якщо й тебе самого підстрелили і ти конаш у муках, не можна звертатись до поліції. Якщо вкрали твого мула, цапа, коштовності, не можна звертатись до поліції. Влада — це сам сатана, і справжній сицилієць ніколи не звернеться до неї. Твоїм месником буде «родина» і мафія.

Десять років тому Піппі Де Лена взяв із собою на Сицилію і свого сина Кросса, та поїздка мала становити один з етапів синового навчання. Завдання полягало не так у вербуванні, як у доборі, бо не одна сотня охочої молоді з тугою мріяла про те, як їх візьмуть до Америки.

Піппі з сином приїхали в невеличке містечко за п'ятдесят миль від Палермо, в край вимурованих з каменю сіл, оздоблених яскравими сицилійськими квітами. Їх радо вітали в будинку самого мера.

Мер був коротун із круглим черевом, червом у прямому і в переносному значенні, бо слова «людина з червом» — це сицилійська ідіома, що означає ватажка мафії. До будинку прилягав гарний сад, де росли фіги, оливки та лимони, і саме там Піппі проводив співбесіди з охочими. Той сад був напрочуд схожий на сад Клерікуціо в Дестамі, хоч в Америці, звісно, не було таких яскравих барв і лимонних дерев. Мер вочевидь був закоханий у красу, бо, крім саду, мав ще милу дружину і трьох чарівних, гарненьких донечок, уже цілком сформованих жінок, дарма що всі троє лише вступали в свої кільканадцять років.

Та Кросс бачив, що на Сицилії його батько зовсім інша людина. Тут не зоставалося й сліду його безтурботної галантності, зникали чари, він лише засвідчував кожній жінці свою мовчазну і стриману повагу. А вночі, в їхній спільній кімнаті, наставляв Кросса: «З сицилійцями треба бути дуже обережними. Вони не довіряють чоловікам, що цікавляться жінками. Якщо ти переспши із чиеюсь донькою, ми звідси живі не виберемось».

Наступні кілька днів приходили чоловіки для розмови з Піппі. Він мав свої критерії. Претенденти мали бути не старші за тридцять п'ять років і не молодші від двадцяти. Якщо вони одружені, їм треба було мати тільки одну дитину. Зрештою, за них мав поручитись мер. Піппі розтлумачував ці критерії. Якщо людина надто молода, на неї може справити завеликий вплив американська культура. Якщо надто стара — не пристосується до Америки. Якщо матиме більше ніж одну дитину, буде надто обережна за вдачаю, щоб іти на ризик, якого вимагатиме обов'язок.

Дехто з чоловіків був так тяжко скомпрометований в очах правосуддя, що мусив покидати Сицилію. Дехто просто шукав кращого життя в Америці, і то байдуже, яким коштом. Дехто був надто тямущий, щоб покладатися на долю, і відчайдушно прагнув стати солдатом Клерікуціо; такі були найкращі.

У кінці тижня Піппі відібрав потрібні йому двадцять чоловік і подав список мерові, що мав схвалити кандидатури й підготувати папери для еміграції. Мер викреслив зі списку одне прізвище.

— Я гадав, що він буде для нас годящий, — мовив Піппі. — Невже я помилився?

— Ні-ні, — заперечив мер, — ти, як завжди, мав рацію.

Піппі здивувався. Адже до всіх завербованих мали ставитись дуже добре. Однакам давали квартири, подружжям із дитиною — невеличкі будинки. Кожен мав би постійну роботу. Всі вони жили б у Бронкському анклаві. Згодом дехто з них стане солдатом «родини» Клерікуціо й забезпечить собі пристойне життя...

Людина, чие прізвище викреслив сам мер, мала б добре в'їстися йому в

печінки. Але чому тоді її вибрали для співбесіди? Піппі відчув, що пахне сма-
леним чисто в сицилійському дусі.

Мер пильно спостерігав за реакцією Піппі і, здавалося, читав його думки й
тішився тим, що вичитає.

— Для мене ви надто сицилієць, щоб я брався вас обдурити,— сказав мер.
— Викреслене мною прізвище належить людині, за яку моя дочка збирається
вийти заміж. Заради доччиного щастя я хочу, щоб той хлопець ще рік побув тут,
а потім можете його брати. Відмовити йому прийти на співбесіду я не міг. А ще
однією причиною є те, що я маю на оці чоловіка, якого, гадаю, вам слід узяти
замість нього. Чи не зробите мені ласку з ним зустрітись?

— Про що мова! — погодився Піппі.

— Не хочу перед вами приховувати,— вів далі мер,— що йдеться про особ-
ливий випадок, і йому слід виїхати негайно.

— Знаєте, я маю бути дуже обачний,— попередив Піппі.— Клерікуцію дуже
вимогливі.

— Все відповідатиме вашим інтересам,— запевнив мер,— але справа дещо
небезпечна. — Потім він розповів про Лію Вацці. Недавнє убивство члена
магістрату викликало сенсацію в світовій пресі, отже суть справи була Піппі і
Кроссові відома.

— Якщо прямі докази відсутні, то чому у цього Вацці таке безвихідне стано-
вище?— спитав Кросс.

Піппі пояснив:

— Хлопче, це Сицилія. В поліції також служать сицилійці. Член магістрату
був також сицилійцем. Всі знають, що вбив Лія. Кому в голові процесуальна чи-
стота! Якщо він потрапить у їхні руки — то йому смерть.

— А ви зможете вивезти його звідси й доправити до Америки? — спитав
Піппі.

— Так,— запевнив мер,— вся складність тільки в тому, щоб у Америці його
приховали.

— Виглядає на те, що тут більше мороки, ніж він того вартий,— засумнівав-
ся Піппі.

Мер знизав плечима.

— Признаюся, що йдеться про мого друга. Але на таке не варт зважати. —
Він зробив паузу і ледь усміхнувся на знак того, що зважати таки варто. — А
ще він дуже високої проби «фахівець». Добре знається на підривній справі, а це
заняття із дуже складних. Вміє користуватися шворкою, старим і дуже корис-
ним ремеслом. Само собою — ніж і пістолет. Та найважливіше те, що він ро-
зумний, на всі руки майстер. А непохитний — як скеля, ніколи не скаже зай-
вого. Тільки слухає й уміє розв'язувати язика. А тепер скажіть: хіба у вас не
знайдеться що робити для такої людини?

— Так наче Господь почув мої молитви,— одразу ж зреагував Піппі. — Все
ж таки, чому така людина втікає?

— Бо в додачу до всіх своїх інших чеснот він ще й розсудливий,— сказав мер.
— Не хоче спокушати долі. Тут його дні лічені.

— І такий добрий фахівець,— цікавився далі Піппі,— буде щасливий служи-
ти в Америці простим солдатом?

Мер нахилив голову від надміру сором'язливого співчуття.

— Він справжній християнин, і, як завжди нас повчав Христос, сповідує
покірність.

— З такою людиною я мушу познайомитись,— сказав Піппі,— навіть зара-
ди того, щоб хоч подивитися. Але наперед нічого не можу гарантувати.

Мер широко розвів руками.

— Звичайно, він мав би вас влаштувати. Та мушу вам зізнатися ще в од-
ному. Він, правда, просив мене, щоб я цього не замовчував. — Мер вперше пе-
рейшов на такий довірливий тон. — У нього дружина і троє дітей, і вони по-
винні виїхати разом із ним.

Піппі одразу ж вирішив наперед, що його відповідь буде негативною.

— А-а,— протяг він,— тоді буде дуже важко. Коли ми з ним побачимось?

— Він прийде в сад, коли посутеніє,— сказав мер. — Все буде спокійно, я про це подбав.

Лія Вацці виявився невеличким на зріст чоловіком, але з тією дротяною живавістю, яку багато сицилійців успадкували від далеких арабських предків. Смагливий, вродливе яструбине обличчя, шляхетні риси, якимось давав собі раду з англійською мовою.

Вони сиділи у меровому саду за столиком, на якому стояла пляшка червоного домашнього вина, тарілка з оливками із сусідніх дерев і хліб, хрусткий і випечений цього ж вечора, ще теплий, а поряд з усім цим — ціла теляча нога, всяяна, мов чорними діамантами, горошковим перцем. Лія Вацці їв, пив і не зронив жодного слова.

— Про вас мені дали найкращі рекомендації,— почав Піппі. — Не знаю, що й казати. Чи зможе людина з вашими знаннями та досвідом почуватися щасливою в Америці на службі в іншої людини?

Лія глипнув на Кросса, а потім відповів Піппі:

— Ви маєте сина. Що б ви робили, якби йому щось загрожувало? Мені треба, щоб моя дружина і діти були в безпеці, і заради цього я служитиму будь-кому.

— Для нас це буде трошки небезпечно,— розважав Піппі. — Ви ж розумієте, що я повинен подумати, заради чого я йду на такий ризик?

Лія стенив плечима.

— Тут я вам не суддя. — Він, здавалося, змирився з тим, що йому відмовляють.

— Було б легше, якби ви приїхали сам-один,— запропонував Піппі.

— Ні, моя сім'я житиме разом або разом загине. — Вацці зробив паузу. — Якщо я залишу їх тут, то Рим перетворить їхнє життя на пекло. Тоді я вже краще піду й здамся.

— Проблема полягає в тому, як вас і вашу сім'ю переховати,— пояснив Піппі.

Вацці знову стенив плечима.

— Америка простора,— сказав він. Запропонував тарілку з оливками Кроссові і спитав майже насмішкливо:— Твій батько міг би тебе покинути?

— Ні,— відповів Кросс. — Він такий самий старосвітський, як і ви. — Кросс вимовив це похмуро, але з легенькою тінню усмішки. Потім додав:— Я чув, що ви також займалися фермерством.

— Оливки,— відказав Вацці. — У мене свій прес.

Кросс звернувся до Піппі:

— А як щодо родинної мисливської хатини в Сьєрра? Він міг би разом із своєю сім'єю доглядати за нею і так заробляти на прожиток. Вона на відлюдді. — Він обернувся до Лії. — Зможете жити в лісах? — Лісами називали все, що не лежало в межах міста. Лія знизав плечима.

Вирішально вплинула на Піппі Де Лену сила Лії Вацці як особистості. Хоч Вацці і не був великий, але від його постаті віяло магічною силою. В ньому відчувалось щось моторошне — людина, на яку чигала смерть, не боялася ні пекла, ні раю.

— Добра ідея,— сказав Піппі. — Прекрасний камуфляж. А для особливої роботи зможемо вас викликати і дати трошки підзаробити. То вже буде робота на власний ризик.

Вони побачили, як м'язи на обличчі Лії, коли до його свідомості дійшло, що його взяли, розслабилися. Коли заговорив, то його голос злегка тремтів:

— Хочу подякувати вам за те, що ви врятували мою жінку і дітей,— дивився він при цьому просто на Кросса Де Лену.

* * *

Виявлену до нього милість Лія Вацці відтоді більше ніж відпрацював. Виріс від солдата до командира всіх Кроссових оперативних груп. Наглядав за шістьма людьми, що допомагали йому наводити лад у загоржі мисливської ха-

тини, на тій території також стояв його власний будинок. Справи його йшли вгору, він набув громадянства, діти вчилися в університетах. Всього цього Лія домігся власною відвагою, розсудливістю, а понад усе — вірністю. Тож коли отримав сигнал, що йому слід приїхати до Кросса Де Лени в Лас-Вегас, то з великою охотою поклав валізу в новенький «б'юік» і подався в довгу дорогу до Вегаса, а там у готель «Ксанаду».

Ендрю Поллард з'явився в Лас-Вегасі першим. Він прилетів з Лос-Анджелеса обіднім рейсом, перепочив біля одного з велетенських басейнів готелю «Ксанаду», кілька годин перекинувся по маленькій в очко, потім йому непомітно дали знак, що слід зайти в кабінет Кросса Де Лени в апартаментах на даху.

Вони привіталися за руку, і Кросс сказав:

— Довго я вас не затримаю. Увечері зможете полетіти назад. Все, що мене цікавить,— це повна інформація, яка у вас є, про того хлопця Сканнета.

Поллард коротко виклав усе, що сталося, і поінформував, що Сканнет тепер зупинився в готелі «Бeverлі-Гіллз». Розповів про свою розмову з Бенцом.

— Отже, насправді сама Алена їм до дупи, просто йдеться про завершення фільму,— сказав він Кроссові. — До того ж студія не надто переймається такими подіями. У мене відділення з двадцяти двох людей тільки й займається нахабними причепами. Такі як він справді непокоять кінозірок.

— А як на це дивиться поліція?— поцікавився Кросс. — Вони могли б якось зарадити?

— Ні,— відказав Поллард. — Поліція втручається лише після скоєння злочину.

— А як ви самі? — допитувався далі Кросс. — На вас працює добірна команда.

— Мені слід бути обачним,— пояснив Поллард. — Якщо я візьму круто, то можу втратити свій бізнес. Знаєте, які швидкі на розправу суди? Навіщо мені витикати носа?

— А цей Боз Сканнет, що він за людина?

— Його не залякаєш,— сказав Поллард. — Якщо казати правду, то це він лякає мене. Це з тих шибайголів, які не думають про наслідки. Його родина має гроші і політичний вплив, і він гадає, що йому все зійде з рук. Ще він, як би це сказати, полюбляє ризиковані ситуації, такі герої трапляються. Якщо ви збираєтесь ним зайнятися, то слід усе серйозно зважити.

— Я завжди серйозний,— запевнив Кросс. — А тепер ви тримаєте Сканнета під наглядом?

— Звісно,— сказав Поллард. — Він здатний на будь-які капості.

— Зніміть нагляд,— попросив Кросс. — Я не хочу, щоб будь-хто за ним дивився. Зрозуміло?

— Гаразд, якщо така ваша воля,— погодився Поллард. Він трошки помовчав, потім додав: — Стережіться Джіма Лоузі, він не спускає ока зі Сканнета. Чули про Лоузі?

— Колись із ним зустрічався,— сказав Кросс. — Хочу, щоб ви зробили ще одну справу. Дайте мені на пару годин ваше посвідчення працівника «Тихоокеанської Безпеки». Вам повернуть його вчасно, і ви встигнете на опівнічний рейс до Лос-Анджелеса.

Поллард занепокоївся.

— Для вас, Кроссе, я зроблю будь-що, ви про це знаєте, але будьте обачні, тут справа надто делікатна. Мені пощастило там збудувати дуже добре життя, і я не хочу одним махом усе зруйнувати. Знаю, що всім завдячую «родині» Клерікуцію, цього я ніколи не забуваю. Саме за це і мені віддячують. Але робота моя вельми складна.

Кросс підбадьорливо усміхнувся.

— Для нас ви надто велика цінність. Ще одна річ: якщо Сканнет зателефонує, щоб перевірити, чи з ним розмовляють люди з вашої служби, то ви просто підтвердіть.

На таке Поллард знітився. Справа оберталася справжніми неприємностями.

— Мене цікавить,— вів далі Кросс,— що ви можете про нього сказати. — Побачивши, що Поллард вагається, Кросс додав: — Я децю для вас зроблю. Згодом.

На якусь мить Поллард задумався.

— Сканнет не обминає нагоди будь-де похвалитися, що знає велику таємницю і що Атена готова на все, щоб про цю таємницю ніхто не довідався. Тому, мовляв, вона й відмовилась позивати його. Жажливу таємницю. Сканнет нею тішиться. Кроссе, я не знаю, як і чому ви до цього причетні, та, мабуть, володіючи цією таємницею, ви зможете свою проблему вирішити.

Вперше Кросс поглянув без маски люб'язності, і Поллард раптом збагнув, звідки у Кросса його репутація. Холодний погляд зважував, а рішенням могла бути смерть. Кросс сказав:

— Ви знаєте, чому я зацікавлений. Бенц, напевне, все розповів. Вас він найняв заради ширми для мене. Ну а тепер, вам, чи там студії, щось відомо про цю велику таємницю?

— Ні,— відповів Поллард. — Ніхто нічого не знає, Кроссе, для вас я стараюся, як можу, ви самі бачите.

— Бачу,— несподівано лагідно сказав Кросс. — Дозвольте, я трошки полегшу для вас ситуацію. Студії не терплять знати, яким саме чином я збираюся повернути Атenu Аквиан до роботи. Скажу вам. Я збираюся пообіцяти їй половину прибутку від фільму. Як на мене, можете це їм передати. Підвищте свій авторитет і, можливо, навіть отримаєте від них преміальні. — Кросс сгягнув у стіл, витяг звідти круглий шкіряний мішечок і вклав його Поллардові в руку. — Чорні фішки на п'ять тисяч,— пояснив він. — Коли я запрошую вас сюди в справах, то завжди переживаю, що ви програєте в казино гроші.

Переживати йому було не варт. У касовій клітці казино Ендрю завжди обмінював фішки на готівку.

Леонард Соша саме готувався до праці в кабінеті з броньованими дверима в «Ксанаду», коли йому принесли Поллардове посвідчення. На своєму власному устаткуванні він ретельно підробив чотири комплекти посвідчень у спеціальних відкидних касетах. Поллардової перевірки вони б не витримали, та цього й не вимагалось. Вони не мали навіть потрапити Поллардові на очі. Коли Соша упорався через кілька годин з роботою, двоє чоловіків відвезли його в мисливську хатину в Сьєрра-Неваді, розмістили в бунгало глибше до лісу.

Того післяполудня з ганку бунгало він бачив, як повз житло пробігли олень і ведмідь. Вночі приводив до ладу своє причандалля і чекав. Ні де він, ні що має робити — не знав і знати не хотів. Свої сто тисяч отримував, а тепер чувся вільною людиною на свіжому повітрі. Час бавив, малюючи ведмедя і оленя на сотні аркушів паперу, а потім ці малюнки тасував і перемішував, домагаючись створити враження, що олень женеться за ведмедем.

Ліу Вацці шанувували зовсім по-іншому. Кросс обняв його, почастивав вечерю в своєму номері. За роки перебування Вацці в Америці Кросс багато разів був його оперативним командиром. Вацці, попри власний сильний характер, не робив спроб брати командування на себе, і Кросс у свою чергу ставився до нього з повагою, якою шанувував рівну собі людину.

За ці роки Кросс часто найжджав у мисливську хатину перепочити на вихідні, і вони удвох ходили на полювання. Вацці розповідав про різні історії та прикраси на Сицилії, порівнював тамтешнє життя з життям у Америці. Кросс відповідав тим, що запрошував Вацці разом із сім'єю у Вегас, надавав режим безкоштовного обслуговування плюс кредит у розмірі п'яти тисяч у казино, про повернення кредиту Лії ніколи не нагадували.

За вечерю розмова носила загальний характер. Найстарший Ліїн син захищав диплом у Каліфорнійському університеті і нічого не знав про таємне життя свого батька. Вацці дуже цим переймався.

— Інколи у мене таке враження,— поділився він,— що син зовсім не моєї

крові. Вірить у все, що чує від своїх професорів. Вірить, що жінки рівні з чоловіками, вірить, що селянам слід давати землю безплатно. В університеті вступив у команду плавців. За все своє життя на Сицилії, а Сицилія — острів, я ніколи не бачив, щоб сицилієць плавав.

— Хіба що коли рибалки викинуть його з човна,— сміючись сказав Кросс.

— І навіть тоді. Всі викинуті тонули.

Повечерявши, перейшли до справи. Вегаська кухня ніколи не викликала у Вацці захоплення, але він любив бренді та гаванські сигари. Раз на рік на Різдво Кросс завжди посилав йому ящик бренді й коробку тонких гаванських сигар.

— У мене є для вас дуже складна робота,— почав Кросс. — Дещо таке, що слід робити дуже розумно.

— Всяка робота складна,— сказав Вацці.

— Робити доведеться в мисливській хатині,— сказав Кросс. — Туди ми привеземо одну людину. Я хочу, щоб вона написала кілька листів, хочу отримати від неї деяку інформацію. — Кросс зробив паузу, щоб усміхнутися на заперчливий жест Вацці. Вацці часто іронічно коментував американські фільми, де герой або ж злочинець відмовлявся давати інформацію. «У мене вони б заговорили і по-китайськи»,— любив повторювати Вацці.

— Вся складність у тому,— пояснив Кросс,— що на його тілі не має бути ні сліду, а в ньому самому — жодних наркотиків. До того ж ця особа відзначається дуже непоступливим характером.

— Поцілунками лише жінки зміють змусити чоловіка заговорити,— добродушно сказав Вацці, смакуючи сигару. — Виглядає на те, наче ви особисто збираєтеся брати участь у цій справі.

— Іншого виходу не бачу,— признався Кросс. — Працюватимуть люди з вашої команди, але спочатку на території хатини не має бути ні жінок, ні дітей.

Вацці зробив рукою з сигарою широкий жест убік.

— Вони поїдуть у Діснейленд, благословенне місце щастя і заклопотаності. Ми завжди відсилаємо їх туди.

— Діснейленд? — перепитав Кросс і засміявся.

— Сам я там ніколи не бував,— сказав Вацці,— сподіваюся потрапити після смерті. Це буде «причастя» чи «конфірмація»?

— «Конфірмація»,— відповів Кросс.

Потім вони взялися до роботи. Кросс пояснив суть операції, чому і як слід її провести.

— Якої ви думки про все це? — спитав він.

— Ви куди більший сицилієць за мого сина, а ви ж народилися в Америці,— сказав Вацці. — А що станеться, якщо він упреться і не захоче дати того, що вам потрібно?

— Тоді нарікатиму сам на себе,— відповів Кросс. — І він також. А ще нам тоді доведеться розплачуватись. І в Америці, і в Сицилії це виглядає однаково.

— Правда ваша,— погодився Вацці. — Як і в Китаї, і в Росії, і в Африці. Як любить повторювати дон, інакше всім нам слід би піти на дно океану.

Розділ 9

Елі Мерріон, Боббі Бенц, Скіппі Діер і Мело Стюарт збралися на термінову нараду в особняку Мерріона. Ендрю Поллард доповів Бенцові про таємний план Кросса Де Лени повернути Атену назад на знімальний майданчик. Цю інформацію підтвердив детектив Джим Лоузі, який відмовився назвати джерело своєї поінформованості.

— Це пограбунок,— обурювався Бенц. — Мело, ви її агент, ви несете відповідальність за неї, за всіх ваших клієнтів. Чи не означає це, що посередині зйомок ваша зірка відмовляється працювати, поки їй не платитимуть половину чистого прибутку?

— Якщо ви здуру погодитесь платити,— сказав Стюарт. — Нехай той Де Лени і платить. Довго в цьому бізнесі він не протримається.

Втрутився Мерріон:

— Мело, ви збиваєтесь на стратегію, а у нас мова йде про поточний момент. Якщо Атена повернеться до роботи, то ви і ваш клієнт берете нас на мушку, як грабіжники банків. Ви б таке собі дозволили?

Всі без винятку здивувались. Рідко коли траплялось, щоб Мерріон так одразу брав бика за роги, принаймні відтоді, як став трошки старший. Стюарт стривожився.

— Атена про це нічого не знає,— сказав він. — Мені вона б сказала.

— А якби знала, то погодилась би?

— Я порадив би їй погодитись, а відтак окремою розпискою поділитися тією половиною зі студією,— сказав Стюарт.

— Тоді всі її послання на страх виявились би глузами. Лайном собачим, точніше висловлюючись. А ви, Мело, були б у лайні по вуха. Ви гадаєте, що студія погодилась би на половину того, що Атена отримає від Де Лени? Всі гроші за правом належать нам. І, може, з Де Леною вона розбагатіє, але це означатиме кінець її кінокар'єри. Жодна студія не дасть їй більше ролі.

— Закордонні,— нагадав Скіппі. — Закордонні можуть ризикнути.

Мерріон підняв телефонну слухавку і простягнув її Стюартові.

— Це все порожні балачки. Зателефонуйте Атені. Скажіть, що збирається запропонувати їй Кросс Де Лена, і спитайте, чи має вона намір погодитись?

— Вона кудись зникла на вихідні,— докинув Дієр.

— Вже повернулась,— запевнив Стюарт. — Вона часто кудись їздить на вихідні. — Він натискав клавіші на телефонному апараті.

Розмова виявилась дуже короткою. Стюарт поклав слухавку і усміхнувся.

— Вона сказала, що нічого такого їй ніхто не пропонував. І ніяка така пропозиція не змусить її повернутися на зйомки. На власну кар'єру їй начхати. — Він зробив паузу, а потім додав замріяно: — Хотілося б мені познайомитися з тим Сканнетом. Будь-яка людина, здатна залякати актрису так, аж та відмовляється від власної кар'єри, чогось таки варга.

— В такому разі все ясно,— підбив підсумок Мерріон. — Збитків через безвихідь не буде шкода. Атена була така велика актриса.

Ендрю Поллард діяв точно за вказівками. Перш за все йому слід було повідомити Бенцові про Кроссові Де Лени наміри щодо Атени. Друге — відкликати групу, яка наглядала за Сканнетом. Третє — зустрітися із Сканнетом і дещо йому запропонувати.

Сканнет, коли впускав Полларда в свій номер у готелі «Бевєрлі-Гіллз», був у спідній сорочці і пахнув одеколоном.

— Щойно закінчив голитися,— пояснив він. — У цьому готелі ароматизаторів для ванн більше, ніж у борделі.

— Здається, вам не слід би було приїздити до цього міста,— докірливо почав Поллард.

Сканнет поплескав його по спині.

— Знаю, але виїду тільки завтра. Маю лише залагодити кілька заплутаних справ.

Зловтішна усміщечка, що супроводжувала його слова, масивний торс раніше могли б налякати Полларда, однак тепер, коли в справу втрутився Кросс, все це викликало тільки жаль. Та про обачність все одно не слід забувати.

— Те, що ви ще не виїхали, Атену не здивувало,— сказав він. — У неї таке відчуття, що студія вас не розуміє, але вона розуміє. Отож їй хотілося б поговорити з вами особисто. Вона гадає, що тільки ви удвох можете про все домовитись.

Коли Поллард помітив, як Сканнетовим обличчям промайнув вираз радості, то переконався, що Кросс мав рацію. Цей хлопець все ще закоханий, і тому легко повірить.

— Щось це не схоже на Атену,— несподівано обережно проказав Боз Сканнет. — Вона, і зовсім не без рації, терпіти мене не може. — Він засміявся. — Її гарненька мордочка їй потрібна.

— Вона збирається запропонувати вам дещо серйозне,— сказав Поллард. —

Пожиттєві щорічні виплати. Відсоток від своїх заробітків до кінця її життя, якщо бажаєте знати точніше. Але про все вона хоче поговорити з вами особисто і конфіденційно. У неї є ще якісь інші наміри.

— Знаю, чого вона хоче,— сказав Сканнет. На обличчі у нього відбився якийсь дивний вираз. Такий вираз Поллард помічав на обличчях гвалтівників, що гірко розкаювалися.

— О сьомій годині,— сказав Поллард,— двоє моїх людей прийдуть і відвезуть вас на місце зустрічі. Вони перебуватимуть біля неї як охоронці. Двоє з моїх найкращих людей, озброєні. Щоб ви чогось такого не втнули.

Сканнет усміхнувся.

— З мого боку нічого не бійтеся.

— Гарзд,— сказав Поллард і вийшов.

Коли двері за гостем зачинилися, Сканнет скинув праву руку угору. Він знову побачився з Атеною, і будуть тільки два недороблені приватні охоронці, щоб її охороняти. А ще він матиме доказ, що ініціатива зустрічі йшла з її боку, себто обмежувального вироку судді він не порушував.

Решту дня Боз марив їхньою зустріччю. Це була справжня несподіванка, і йому спало на думку, що вона захоче своїм тілом переконати його прийняти її пропозицію. Він лежав у ліжку і уявляв, як це виглядатиме знову бути з нею разом. Її біла шкіра, гарне заокруглення її живота, її груди з рожевими пипками, її очі такі зелені, з них наче випромінювалося світло, її теплі чутливі губи, її подих, її вогнисте волосся, схоже на сонце, що набирає кольору тьмяної бронзи на західному прюзі. На якусь мить його захлинула хвиля колишнього кохання, закоханості в її розум та її відважну вдачу, яку саме він переламав так, що вона стала боятися. А потім уперше, відколи йому минуло шістьнадцять, він почав ніжити сам себе. В уяві ясно вимальовувалось тіло Атени, зваблювало його, аж поки його тіло затряслося в конвульсії. Це й була та єдина мить, коли Боз був щасливий і кохав її.

А далі все як провалилось. Він відчув сором і приниження. Він знову ненавидів Атену. Несподівано йому спало на думку, і він був навіть переконаний, що йому готують пастку. Зрештою, що він реально знав про того Полларда? Сканнет похапцем одягнувся і перечитав отриману від Полларда візитку. Офіс охоронного агентства був лише за двадцять хвилин їзди від готелю. Боз кинувся вниз до входу в готель, і порт'є підігнав його автомобіль.

Зайшовши в будинок «Тихоокеанської Безпеки», Боз був уражений його розмірами та чисельністю персоналу. Підійшов до чергового в приймальному покої і сказав, чого йому треба. Озброєний охоронець провів його до Поллардового кабінету. Сканнет зауважив, що стіни прикрашені грамотами від управління лос-анджелеської поліції, від Асоціації допомоги безпритульним та від інших організацій включно з Американськими бойскаутами. Було щось схоже на відзнаки за фільми.

Ендрю Поллард зустрів його здивовано і дещо насторожено.

— Я тільки хотів сказати, що поїду на зустріч власною машиною,— заспокоїв його Сканнет. — Ваші люди можуть їхати зі мною і показувати дорогу.

Поллард стенов плечима. Це вже його не буде обходити. Всі отримані вказівки він виконав.

— Як вам зручніше,— сказав він. — Могли мені просто зателефонувати.

Сканнет широко посміхнувся у відповідь.

— Авжеж, та я ще хотів перевірити ваші повноваження. Крім того, я мав намір потелефонувати Атені й переконатися, що все це не липа. Я й подумав, що вам відомий її телефон. Зі мною вона може не захотіти розмовляти.

— Звісно,— одразу погодився Поллард. Взявся за слухавку. Сам він не знав, що відбувається, і в глибині душі сподівався, що Сканнет відмовиться від зустрічі, тоді не доведеться бути втягнутим у будь-які Кроссові задуми. До того ж він знав, що напряду зв'язатися з Атеною йому не вдасться.

Набрав номер і спитав Атену. Увімкнув паралельний динамік, щоб Сканнет також міг чути розмову. Атенина секретарка повідомила, що міс Аквітан не вдома, і її повернення на наступний день не планувалося. Поллард поклав слухав-

ку і підняв брову на лоба, скосивши її у бік Сканнета. Той, очевидячки, задовольнився.

Так воно й було насправді. Сканнет не помилився. Атена збиралася відкупитися власним тілом. В її плани входило провести з ним ніч. Червона шкіра на Бозовому обличчі стала майже бронзовою від крові, що шугонула йому в мозок від спогаду про ті часи, коли вона була юною, коли любила його, коли він любив її.

Того ж вечора о сьомій, коли Лія Вацці з'явився в готелі з одним із своїх солдатів, Сканнет уже чекав на нього і був готовий рушати негайно. Одягнутий був дуже охайно й по-парубоцьки. Грубі сині джинси. вигоріла синя сорочка грубого полотна, біла спортивна куртка. Ретельно виголений, руде волосся гладко зачесане догори. Червоне обличчя неначе ледь зблідло, і ця блідість надавала йому м'якшого виразу. Лія Вацці та його солдат показали Сканнетові свої підроблені посвідчення «Тихоокеанської Безпеки».

На Сканнета ці двоє не справили належного враження. Два недомірки, один з них говорив з легким акцентом, мабуть, подумав Боз, якийсь мексиканець. З ним не мало б бути зайвої мороки. У ці розрекламовані приватні агентства набирають всляке лайно, що це за охорона для Атени?

— Я так розумію,— звернувся Лія до Сканнета,— що ви бажаєте поїхати своєю машиною? Я поїду з вами, а мій приятель ззаду у нащій. Таке вас влаштує?

— Нічого проти,— погодився Сканнет.

Коли вони вийшли з ліфта у вестибюль, їх зупинив Джім Лоузі. Детектив сидів і чекав на дивані біля каміна, а перепинив їх просто з інтуїції. Він заскочив у готель, щоб поцікавитись Сканнетом просто про всяк випадок. Тепер же усім трьом він показав своє посвідчення.

Сканнет поглянув на посвідчення і кинув:

— Якого вам біса потрібно?

— Що це за люди з вами? — спитав Джім Лоузі.

— Не вашого носа справа,— огризнувся Сканнет.

Вацці та його напарник, поки Лоузі вивчав їхні обличчя, мовчали.

— Хочу перекинутися з вами парою слів наодинці.

Сканнет відсторонив детектива, і Лоузі схопив його за руку. Сили обидвом їм не бракувало. Сканнетові не терпілося їхати. Підвишеним голосом і розлючено він сказав Лоузі:

— Звинувачення з мене зняли, не маю про що з вами більше розмовляти. І якщо не приберете свої руки геть, я тут же зіб'ю з вас гонор.

Лоузі відпустив руку. Погроза, звісно, аж ніяк не налякала його, але він зважував ситуацію. Ті двоє із Сканнетом видалися йому дивними, щось тут відбувалося. Він відступився, але пішов назирці до портика, куди мешканцям готелю підганяли їхні машини. Бачив, як Сканнет разом із Лією Вацці сідав у своє авто. Третій кудись зник. Лоузі відзначив це про себе і став чекати, що із стоянки від'їде ще якась машина, одначе такої не виявилось.

Намагатися переслідувати було даремно, і так само жодною підстави здійсмати тривогу через Сканнетову машину. Повагався, чи повідомляти про цей випадок Скіппі Дієрові, й вирішив не зчиняти зайвого галасу. В одному тільки Лоузі був левний: якщо Сканнет знову десь зірветься, то пошкодує про завдану сьогодні образу.

Іхали довго. Сканнет увесь час ремствував, допитувався і навіть погрожував повернути назад. Одначе Лії Вацці вдалося його заспокоювати. Сканнетові сказали, що зустріч відбудеться в мисливській хатині, власності Атени в Сьєрра-Неваді, а їх, охоронців, проінструктували, що вони мають відчергувати там ніч. Атена, мовляв, наполягала, щоб про зустріч не довідалась жодна жива душа, і що вона всю проблему залагодить таким чином, що всі будуть задоволені. Сканнет ніяк не міг утямити, що б усе це мало означати. Чим змогла б вона розвіяти ненависть, що накопичувалась останні десять років? Чи така вже

дурна, що гадає переспаною нічно і пакою готівки пом'якшити його? Має його за такого собі простачка? Він завжди високо цінував її розум, та, мабуть, тепер вона просто перетворилась на одну з тих зарозумілих голлівудських актрис, які гадають, ніби все на світі годні купити за своє тіло і за гроші? Та все ж він не міг позбутися думки про її вроду. Зрештою, після всіх цих років вона усміхнеться йому, причарує його, підкориться йому. Хай там що буде, але ця ніч його.

Сканнетовими погрозами повернути назад Лія не переймався. Він знав, що ззаду на дорозі їх ескортують ще три машини, а сам він виконував прямі вказівки. Вже коли б зовсім край, то він міг просто убити Сканнета. Одначе у вказівках неоднозначно наголошувалось, що перед смертю на Сканнетові не мало бути жодного сліду насильства.

Вона в'їхали у відчинену браму, і Сканнета вразили розміри мисливської хатини. Вона радше скидалась на невеличкий готель. Сканнет вийшов із машини і потягнувся усім тілом, розправляючи руки і ноги. Уздовж самої хатини були припарковані п'ять чи шість автомобілів, що також примусило його замислитись на одну мить.

Ващії підвів його до дверей і відчинив їх. Водночас Сканнет почув, що через браму в'їжджають ще кілька машин. Він подумав, що приїхала Агена. Побачив, що припаркувались три машини, з кожної вийшли по два чоловіки. Відтак Лія провів його через центральний вхід у хатину і далі у вітальню з величезним каміном. Там, сидючи на канапі й чекаючи на нього, був чоловік, якого він ніколи раніше не зустрічав. Цим чоловіком був Кросс Де Лена.

Далі все відбувалося дуже швидко. Сканнет сердито спитав:

— А де Агена?

Після цього двоє чоловіків схопили його за руки, ще двоє приставили до його голови пістолети, а сумирний на вигляд Лія смикнув його за ноги, і він гепнувся на підлогу. Потім Ващії попередив:

— Ризикуєте розпрощатися з життям, якщо не будете точно виконувати все, що вам скажуть. Не сіпатись. Лежати спокійно.

Ще одна, зовсім інша людина, наклала на Сканнетові щиколотки наручники, далі його звели на ноги й поставили перед Кроссом. Сканнета здивувало, наскільки безпорадним відчув він себе навіть тоді, коли руки відпустили. Здавалося, що пута на ногах скували всі його фізичні сили. Він спробував принаймні добряче врізати тому недоміркові, але Ващії відступив крок назад, і хоч Сканнет підстрибнув, та не зміг втримати рівноваги за допомогою самих тільки рук.

Ващії дивився на нього з холодним презирством.

— Нам відомо, що ви людина запальна,— спокійно відзначив він,— але саме тепер слід братися за розум. Сила тут ні до чого.

Сканнет, здавалося, зважив на його пораду. Гарячково заправшувала думка. Якщо б мали намір його убити, то прикінчили б давно. Гарзд, погодимось і почекаємо. А далі візьмемо своє. В одному він був упевнений. До такої операції Агена була непричетна. Не звертаючи уваги на Ващії, він обернувся до людини, що сиділа на канапі:

— Хто ви, в біса, такий?

— Мені потрібно від вас кілька речей,— замість прямої відповіді сказав Кросс,— а потім поїдете собі додому.

— А якщо я не погоджусь, то мене катуватимуть, чи не так? — засміявся Сканнет. Йому спало на думку, що все це було схоже на якусь заявлену голлівудську сцену в якомусь паршивому фільмі, що його знімають на студії.

— Ні,— буденним голосом заперечив Кросс,— ніяких катувань. Ніхто й пальцем вас не торкне. Я хочу, щоб ви сіли за отой стіл і написали для мене чотири листи. Один на студію «Лоддстоун» з обіцянкою ніколи не потикати носа на його територію, один Агені Аквітан з вибаченнями за колишню поведінку і з обіцянкою більше до неї близько не підходити. Ще один в поліцію з при-

знанням, що ви придбали кислоту з метою ще одного замаху на вашу дружину, і ще один лист на моє ім'я, де викладете суть відомої вам таємниці про вашу дружину. Все просто.

Сканнет, кульгонувши, стрибнув у бік Кросса, але один із присутніх встиг його штовхнути, і довелось розпластатися на протилежній каналі.

— Не чіпати його,— різко скомандував Кросс.

Сканнет, спираючись на руки, поштовхом звівся на ноги.

Кросс показав пальцем на стіл, де лежав стосик паперу.

— Де Агена? — спитав Сканнет.

— Тут її немає,— відповів Кросс. — Всім, крім Лії, вийти з кімнати,— наказав він. Всі, кого це стосувалося, шезли за дверима.

— Сядьте за стіл,— звелів Кросс Сканнетові. Сканнет підкорився. — У мене до вас дуже поважна розмова. Припиніть показувати своє геройство. Я хочу, щоб ви слухались. Не робіть дурниць. Ваші руки не зв'язані, і це може викликати у вас ілюзію всесильності, наштовхувати на невиправдане відчуття зверхності, непереможності. Все, що мені від вас треба, то тільки написати ті листи, і тоді будете вільні.

— Поцілуйте мене в дупу! — презирливо вищідив Сканнет.

Кросс обернувся до Вацці й сказав:

— Даремно марнуємо час. Вбити його.

Кросс вимовив це рівним голосом, і саме в буденності його тону було щось жаске. Тієї миті Сканнет відчув страх, якого не знав від самого дитинства. Вперше до його свідомості дійшло, що означали всі ті люди в хатині, вся та сила, що налаштувалася проти нього. Лія Вацці не зробив ще жодного руху в бік Сканнета, як той сказав:

— Згода. Я напишу. — Узяв аркуш паперу і почав писати.

З лоскітним відчуттям лукавства в душі він написав листи лівою рукою. Як деякі добрі спортсмени, Сканнет майже однаково володів обома руками. Кросс зайшов зі спини й спостерігав, як він пише. Сканнет, відчувши сором за своє миттєве боягузтво, твердо вперся підшвами в підлогу. На свою спортивну координацію він покладався, перекинув ручку в праву руку і зірвався на ноги з наміром штрикнути Кросса в обличчя, сподіваючись поцілити тому бовдурові в око. Все сталося блискавично, рука злетіла вгору, різкий поворот торсом, однак, на його подив, Кросс легко ухилився від удару. Попри спутані ноги Сканнет все ж намагався доскочити до супротивника.

Кросс спокійно змиряв його очима й сказав:

— Таке дозволяється робити тільки один раз. Свій шанс ви уже використали. Тепер покладіть ручку і дайте мені ті аркуші.

Сканнет слухняно підкорився. Кросс перечитав написане і сказав:

— Тут нічого немає про таємницю.

— Писати про це я не буду. Вишліть цього геть,— він вказав на Вацці,— тоді скажу вам особисто.

— Займіться ошим,— звелів Кросс і передав аркуші Лії. Вацці вийшов з кімнати.

— Ну що ж,— звернувся Кросс до Сканнета,— послухаємо цю вашу велику таємницю.

Вийшовши з мисливської хатини, Вацці пробіг тридцять ярдів до бунгало, де поселився Леонард Соша. Соша чекав його. Він переглянув два аркуші й обурено вигукнув:

— Це ж ліва рука! Я не володію лівим письмом. Кросс про це знає.

— Пригляньтесь ще раз,— порадив Вацці. — Він намагався штрикнути Кросса правою рукою.

Соша знову схилився над паперами.

— Еге ж, насправді цей хлопець не шульга,— дійшов він висновку. — Він з вас просто глузує.

Вацці взяв аркуші, повернувся в мисливську хатину і зайшов у бібліотеку. З виразу на обличчі Кросса він зауважив, що щось скоїлося. Кросс був явно

спантеличений, а Сканнет лежав на канапі, перекинувши скуті ноги через руки, і радісно посміхався у стелю.

— Ці листи ні до чого,— доповів Вацці. — Він писав їх лівою рукою, а аналітик каже, що нормально він працює правою.

— Бачу,— звернувся Кросс до Сканнета,— що для мене ви завеликий крутий. Залюкати вас мені не до снаги, я не годен змусити вас робити те, що мені потрібно. Здаюся.

Сканнет устав з канапи і зловтішно сказав:

— Але сказане мною — правда. В Агену всі закохуються, одначе ніхто її так не знає, як я.

— Не знаєте ви її,— заперечив Кросс, і мене також не знаєте.

Він підійшов до дверей і махнув рукою. В кімнату зайшли четверо чоловіків. Кросс звернувся до Лії:

— Ви знаєте, що мені потрібно. Якщо він відмовиться, позбудьтєся його. — І Кросс вийшов.

Лія Вацці зітхнув з видимим полегшенням. Кросса він вельми шанував, охоче підкорявся йому всі ці роки, але Кросс був надто терплячий. Правда, на Сицилії всі великі дони відзначалися терплячістю, та знали, коли слід від неї відмовитися. Як на Вацці, та американська м'якість не дозволить Кроссові Де Лені дострої до справжньої величі.

— Ти і я, беремося тепер до справи,— лагідним голосом проказав Вацці, обернувшись до Сканнета, потім скомандував у бік четвірки своїх людей:— Зв'яжіть йому руки, але лагідненько. Бити не можна, щоб не залишилося жодного сліду.

Всі четверо накинулись на Сканнета. Один з них витягнув наручники, і Сканнет умить перетворився на геть безпорадного.

— Комедії кінець,— пояснив Вацці Сканнетові. Жилаве тіло Вацці виглядало розслаблено, голос звучав буденно. — Ти нашкрябаєш мені ті листи правою рукою. А можеш і відмовитися. — Один із присугніх витягнув величезний револьвер та коробку набоїв і подав усе це Лії. Лія наладував барабан, показуючи кожний окремий набій Сканнетові, підійшов до вікна й вистріляв увесь ладунок у бік лісу. Відтак знову підійшов до Сканнета, вклав один набій у барабан, прокрутив об долоню і приставив револьвер Сканнетові під ніс.

— Я не знаю, де саме куля,— сказав Лія. — І ти не знаєш, де вона. Якщо ти все ще відмовляєшся понаписувати листи, я натискаю гачок. Отже, так чи ні?

Сканнет дивився в Ліїні вічі й не відповідав. Лія натиснув гачок. У порожньому патроннику тільки клацнуло. Лія схвально кивнув головою.

— Це я ворожичу тобі на щастя,— пояснив він Сканнетові.

Вацці перевірив барабан, прокрутив його і виставив набій у першу камеру. Підійшов до вікна й вистріляв. Від пострілу, здавалося, хитнулася кімната. Лія повернувся до столу, взяв з коробки свіжий набій, зарядив револьвер і знову насліпо прокрутив барабан.

— Спробуємо знову,— сказав Лія. Тепер він приставив револьвер під Сканнетове підборіддя. Цього разу Сканнет відхилився.

— Покличте сюди вашого боса,— попросив він. — У мене є дещо йому сказати.

— Дзузьки,— відрубав Лія,— з цими дураками покінчено. Відповідай тільки «так» чи «ні».

Сканнет поглянув у Ліїні очі й не побачив там погрози, а тільки сумовитий жаль.

— Гаразд,— погодився Сканнет,— я напишу.

Його миттю поставили на ноги й посадили за письмовий стіл. Вацці, поки Сканнет був зайнятий писанням, сидів на канапі. Відтак узяв від Сканнета папери й пішов до бунгало Соши.

— Тепер добре? — поцікавився Лія.

— Із цим має бути порядок,— відповів Соша.

Вацці повернувся в мисливську хатину й відвітував Кроссові. Потім зайшов у бібліотеку й сказав Сканнетові:

— От і по всьому. Я відвезу вас у Лос-Анджелес як тільки буду готовий. — Відтак Лія провів Кросса до його машини.

— Все, що слід робити далі, ви знаєте, — сказав Кросс на прощання. — Почекаєте до ранку, а мені на той час треба бути у Vegasі.

— Не турбуйтеся, — запевнив Вацці. — Я боявся, що він нічого не напише. Що за тварюка! — Лії впало в око, що Кросс чимось заклопотаний. — Що він вам такого наговорив, коли я виходив? Щось таке, що я мав би знати?

— Мені слід було вбити його негайно, — замість відповіді сказав Кросс із нестримною люттю в голосі, чого Вацці ніколи раніше за ним не помічав. — Ненавиджу свою задріпану розважливість.

— Та хай йому біс, — озвався Вацці, — вже по всьому.

Він дивився, як Кросс виїжджав з брами. Знову, хоч це рідко траплялося з ним за останні десять років, відчув тугу за Сицилією. В Сицилії чоловіки ніколи не беруть так близько до серця жіночі таємниці. І в Сицилії ніхто б не влаштував усього цього цирку. Сканнет давно б покоївся на океанському дні.

Коли починало світати, до мисливської хатини під'їхав критий фургончик.

Лія Вацці забрав від Леонарда Соші підроблені посмертні записки про самогубство, самого Сошу посадив у машину, яка мала відвезти його в Топана-Каньйон. Вацці прибрав у бунгало, спалив написані Сканнетом листи, замітаючи всі сліди роботи. За увесь час перебування в бунгало Леонард Соша не бачив ні Сканнета, ні Кросса.

Потім Лія Вацці приготувався виконати смертний вирок Бозові Сканнету.

У цій операції брали участь шестеро людей. Вони зав'язали Сканнетові очі, а в рот запхали кляп. Двоє сіли разом з ним у фургон. Сканнет був геть безпорадний: руки й ноги в наручниках. Ще один з гангстерів вів машину, поряд, тримаючи зброю напоготові, його підстраховував натренований у стрільбі під час руху його колега. П'ятий учасник вів Сканнетову машину. Лія Вацці разом із шостим їхали ще однією машиною попереду.

Лія Вацці спостерігав, як над вершинами ще не освітлених гір повільно піднімається сонце. Колона проїхала миль шістдесят, а потім звернула на дорогу, що вела вглиб лісу.

Нарешті спинилися. Вацці показав, де точно мали поставити Сканнетовий легковик. Потім звелів вивести із фургона Сканнета. Той опору не чинив, здавалося, що змирився із своєю долею. Отож, він нарешті про все здогадався, подумав Вацці.

Вацці приніс із машини мотузку. Ретельно відміряв потрібну довжину й зав'язав один кінець на грубій гіляшці найближчого дерева. Двоє чоловіків підняли Сканнета сторч у повітря, щоб зашморг наліз йому на шию. Вацці дістав дві підроблені Леонардом Сошою посмертні записки і вклав їх у кишеню Сканнетової куртки.

Знадобилися зусилля чотирьох, щоб висадити Сканнета на дах фургона, після чого Лія Вацці махнув кулаком у бік водія. Фургон рвонув уперед, Сканнет злетів з даху і зателіпався в повітрі. Хруст зламаної шиї пролунав на цілий ліс. Вацці оглянув труп і познімав з нього наручники. Інші зняли з очей пов'язку й вийняли кляп. Навколо губ виднілися невеличкі подряпини, але повисить тіло пару днів у лісі, і вони вже нічого не важитимуть. Вацці оглянув, чи не залишилось на руках і ногах яких слідів від наручників. Залишилися незначні, але вирішальної ролі вони не гратимуть. Вацці був задоволений. Не мав певності, що все обійдеться як слід, однак всіх Кроссових вказівок було дотримано.

Через два дні окружний шериф, піднятий анонімним повідомленням, відшукав Сканнетове тіло. Йому довелося відполошити надто цікавого бурого ведмедя, який бив по мотузці й змушував тіло розгойдуватися взад-вперед, а коли наспів кримінальний слідчий із своїми помічниками, то всі побачили, що шкіру на трупі, що почав уже розкладатися, роз'їли комахи.

(Продовження в наступному номері)

Маріо П'юзо
ОСТАННІЙ ДОН

РОМАН

З англійської переклали Анатолій ОНИШКО та Петро ТАРАЩУК

КНИГА 6

СМЕРТЬ У ГОЛЛІВУДІ

Розділ 10

Десять голих жіночих задів в унісон підвелися, вітаючи миготливе око кінокамери. Хоч фільм усе ще перебував у чистилищі, не знаючи, куди лежить йому шлях наступного дня, але Діта Томмі в пробному павільйоні «Мессаліні» переглядала сідниці актрис, щоб відшукати дублерську заміну задові Атени Аквітан.

Атена відмовилася зніматись оголеною, себто повністю показувати свої цицьки і гепу, дивна, як на кінозірку, скромність, але ніяка не трагедія. Діта просто знайде заміну — підставить цицьки й сідниці котроїсь із цих акторок, що вона оце переглядає.

Звичайно, актрисам Томмі роздала повні сцени з діалогами і не вимагатиме, щоб ті позували, як для порнографічних часописів. Одначе вирішальною у фільмі має стати кульмінаційна любовна сцена, коли, перекочуючись по ліжку, вони видригуюватимуть своїми голими задми перед об'єктивом кінокамери.

Хореограф сексуальних сцен, що працював під її орудою, добирив їхні перекочування і вигини для сцен з головним актором — Стівом Столлінгом.

Разом з Дітою Томмі на пробі були присутні Боббі Бенц та Скіппі Діер. Решта присутніх — тільки зайнятий у роботі персонал. Томмі не мала нічого проти, що дивиться Діер, але що, в дідька, тут робити Боббі Бенцові? Вона швиденько зважила, чи не попросити його звідси, але, якщо «Мессаліну» припинять знімати, то її ситуація стане дуже непевною. Тоді Бенцова прихильність була б дуже доречною.

— А що ми, власне, тут шукаємо? — з кислою міною спитав Бенц.

Хореограф сексуальних сцен, молодик на ім'я Вілліс, який до того ж керував Лос-Анджелеською балетною компанією, весело відповів:

— Найгарнішу гепу на світі. До того ж з добрими м'язами. Нам не потрібно ні пласкої, ні надто розчепіреної.

— Правильно, — погодився Бенц, — пласкі ні до чого.

— А цицьки? — спитав Діер.

— Такі, щоб не теліпалися, — пояснив хореограф.

— Проба грудей призначена на завтра, — втрутилася Томмі. — Жодна жінка не має бездоганних цицьок і бездоганного задку одночасно, за винятком хіба що Атени, а та не хоче їх показувати.

— Кому як не тобі про це знати, Діто, — лукаво докинув Бенц.

Томмі забула про свою непевну ситуацію.

— Боббі, якби ми шукали засранця, ти підійшов би далі нікуди. Вона не захотіла тобі дати, і тому ти вважаєш її за лесбійянку.

— Годі вже, годі, — урвав її Бенц. — Маю ще йти відповідати на сотню телефонних дзвінків.

— Я також, — приєднався до нього Діер.

— Щось не дуже віриться, — ехидно сказала Томмі.

— Діт, не будь такою безсердечною, — сказав Діер. — Яке у мене з Боббі може бути дозвілля? Ми надто завантажені роботою, щоб грати у гольф. Дивитись кіно — для нас це робота. Часу на театр чи оперу нам нізвідки взяти. На розваги нам залишається хіба що якась годинка на добу, якщо взяти до уваги ще й час для сім'ї. А що встигнеш зробити за годину на добу? А для нас це мінімальний перепочинок серед напруженої праці.

— Агов, Скіппі, глянь-но туди, — ахнув від захвату Бенц. — Найпрекрасніша гепа, яку я будь-коли бачив!

— Боббі має рацію, — Діер у захваті похитав головою. — Діто, це саме те, що треба. Дай їй роль.

Томмі похитала головою, не вірячи сама собі.

— Господи Ісусе! Хлопці, ви чисті недоумки, — прокоментувала вона. — Це ж чорна гепа.

— Все одно дай їй роль, — з нестримною радістю наполягав Діер.

— Еге ж, — не відставав від нього Бенц, — Мессалініної рабині-ефіопки. Але як вона, в біса, опинилася на пробі?

Діта Томмі здивовано зміряла поглядом обох чоловіків. Два кінодіячі з найвпливовіших, їм треба відповідати на сотню телефонних дзвінків, а вони поводять себе як підлітки, яким кортить спізнати перший оргазм.

— Коли ми даємо запрошення на ролі, — спокійно роздумачила Діта, — нам заборонено уточняти, що потрібні саме білі сідниці.

— Я хочу зустрітись з цією дівчиною, — сказав Бенц.

— Я також, — не відстав від нього Діер.

Всій цій розмові, з'явившись у павільйоні, поклав край Мело Стюарт. Його обличчя сяяло тріумфальним усміхом.

— Ми всі можемо знову братися до роботи,— повідомив він. — Атена повертається на знімальний майданчик. Її чоловік, Боз Сканнет, повисівся. Боз Сканнет вийшов з екрана.

Сказавши це, він плеснув у долоні, як це завжди роблять члени знімальної групи, коли актор завершує роботу у фільмі, тобто закінчується його роль. Скіппі і Боббі плеснули слідом за ним. Діта Томмі дивилась на усіх трьох з огидою.

— Вас двох терміново хоче бачити Елі,— сказав Мело,— не вас, Діто,— він винувато усміхнувся. — Там буде суто ділова розмова, ніяких творчих рішень.

Чоловіки подалися з пробного павільйону геть.

Коли вони пішли, Діта Томмі закликала дівчину з красивою гепою до свого автомобільного причепу. Дівчина була дуже гарненька, радше по-справжньому чорна, ніж схожа на засмаглу. Трималася з зухвалою жвавістю, що Діта визначила як природний хист, а не як акторську маску.

— Я даю вам роль рабині-ефіопки при імператриці Мессаліні,— почала звіддалік Діта. — Одна реприза із словами, але ми будемо в основному показувати ваш зад. На жаль, для дублювання міс Аквітан нам потрібний білий зад, а ваш надто чорний, інакше сцена дісталась би вам. — Діта приязно всміхнулася дівчині. — Фалена Фант, дуже сценічне ім'я.

— Яке вже є,— сказала дівчина. — Дякую. І за компліменти, і за роль.

— Ще одна справа,— продовжувала Діта. — Наш продюсер, Скіппі Діер, вважає, що у вас найгарніший на світі зад. Тієї ж думки дотримується містер Бенц, президент і виконавчий голова студії. Вони до вас звернуться.

Фалена Фант зухвало й лукаво посміхнулася до неї.

— А якої думки ви самі? — спитала вона.

Діта Томмі стенула плечима.

— Зади мене не так дуже цікавлять, як чоловіків. Про вас у мене склалася думка як про привабливу і дуже здібну актрису. Доволі, як на мене, здібну, щоб доручити вам у фільмі більше, ніж одну репризу. І якщо сьогодні увечері ви завітаєте до мене додому, ми зможемо поміркувати про вашу кар'єру. Запрошую на вечерю.

Того вечора, після проведених Дітою Томмі й Фаленою Фант двох годин у ліжку, Діта приготувала вечерю, і між ними зайшла розмова про Фаленіні перспективи на успіх.

— Все буде прекрасно,— почала Діта,— одначе, гадаю, відтепер нам слід бути просто друзями і цей вечір тримати в таємниці.

— Звичайно,— погодилась Фалена. — Але всі знають, що ви лесбі. Вам сподобалась моя чорна дупа? — Її губи розтягнулись у посмішці.

Слово «лесбі» Діта пропустила повз вуха. Це було зумисне зухвальство, щоб відомстити за нібито відмову.

— Хай там чорна, біла, зелена чи жовта, але гарнезна гепа,— сказала вона. — А от талант у вас справжній. Якщо я зніматиму вас у своїх фільмах, належного визнання свого таланту ви не доможетесь. Я ж ставлю по одному фільму за два роки. Вам належало б працювати інтенсивніше. Більшість режисерів чоловіки, і коли вже комусь такому, як ви, дають роль, то завжди сподіваються, що зможуть переспати з вами. А коли вважатимуть, що ви лесбі, то передумають.

— Кому там потрібні режисери, коли у мене в резерві продюсер і голова студії?— весело заперечила Фалена.

— Вам у першу чергу,— пояснила Діта. — Всі інші можуть дати вам хід, одначе режисер може просто вирізати вас із стрічки під час монтажу. Або може відзняти так, що і виглядатимете, і звучатимете далі вже нікуди.

Фалена зажурено похитала головою.

— Я маю побувати в ліжку з Боббі Бенцом, Скіппі Діером, вже побувала з вами. Чи це так конче потрібно? — Її очі дивилися широко й невинно.

Цієї миті Діта й справді любила її. Перед нею сиділа дівчина, яка навіть не намагалася вдавати обурення.

— Від сьогоднішнього вечора я отримала величезну насолоду,— призналася Діта. — Ви торкнулися якраз потрібної струни.

— Що там казати, я ніколи не розуміла тієї метушні, що люди здійснюють довкола сексу,— мовила Фалена. — Не бачу тут жодних ускладнень для себе. Наркотики не про мене. Пити багато не п'ю. Мушу ж я хоч трохи поразважатись.

— Прекрасно,— похвалила Діта,— тепер продовжимо про Діера та Бенца. Діер — більш слухний вибір, і я поясню чому. Діер закоханий сам у себе і любить жінок. Для вас він зробить щось справді реальне. Підшукає хорошу роль, він досить розумний, щоб розгледіти ваш талант. А от Бенц не любить нікого, за винятком Елі Мерріона. До того ж він позбавлений смаку, не має ока на таланти. Бенц підпише з вами студійний контракт і залишить саму на себе нищити. Так він чинить із власною дружиною, щоб та йому не докучала. Їй перепадає багато роботи за добрі гроші, одначе виграшної ролі не дістається ніколи. Скіппі Діер, якщо він кого любить, дещо зробить і для кар'єри.

— Звучить трохи бездушно,— зауважила Фалена.

Діта поллескала її по руці.

— Не брешіть мені. Хоч я лесбі, але також жінка. І я знаю акторів. Вони, байдуже, чоловіки чи жінки, щоб піднятися по сходах, підуть на все. Ми всі граємо на великі ставки. Чи ви маєте бажання з дев'ятої до п'ятої працювати в Оклахомі, чи вам хочеться стати кінозіркою і мешкати в Малібю? В анкеті я вичитала, що вам двадцять три роки. З скількома ви вже переспали?

— Вас також рахувати? — уточнила Фалена. — Мабуть, з п'ятдесятьма. Але з усіма тільки заради забави,— додала вона з глузливою винуватістю.

— Отже, коли буде ще кілька, це вас не травмуватиме,— зробила висновок Діта. — І, хтозна, може, й для них це буде якась забава.

— Знаєте,— сказала Фалена,— я б ніколи на таке не зважилась, якби не була така впевнена, що стану зіркою.

— Ну звісно! — підтримала Діта. — Ніхто з нас так би не робив.

— І ви самі? — розсміялася Фалена.

— Іншого вибору у мене не було,— зізналася Діта. — Так чинити мене змушував тільки мій всесильний талант, він набагато дужчий за мене.

— Біднесенька,— пошкодувала її Фалена.

На студії «Лоддстоун» Боббі Бенц, Скіппі Діер і Мело Стюарт відбували нараду з Елі Мерріоном у його кабінеті. Бенц нетямився від люті.

— Цей дурний прутень залякує всіх до смерті, а потім накладає на себе руки.

— Мело,— звернувся Мерріон до Стюарта,— ваша клієнтка, гадаю, повертається назад до роботи?

— Звичайно,— відповів Мело.

— У неї немає додаткових вимог, їй не потрібно додаткового заохочення? — допитувався Мерріон рівним, крижаним голосом. Вперше Мело Стюарт усвідомив, що Мерріон розпочений.

— Ні,— відповів Мело,— вона готова розпочати роботу завтра.

— Прекрасно,— подав голос Діер. — Нам ще вдасться не перебрати кошторис.

— Я хочу, щоб усі ви позатикали пельки і вислухали мене,— різко урвав Мерріон. І цей грубий окрик, такий безпрецедентний для Елі, змусив усіх заніміти.

Мерріон продовжував говорити звичним для нього негучним і приємним голосом, та ні в кого не залишалось жодного сумніву, що він розгніваний.

— Скіппі, яка нам, у біса, користь, що картина вкладається в кошторис? Вона нам уже не належить. Ми запанікували і допустилися грубої помилки. Всі ми винні. Картина належить не нам, а сторонній людині.

— «Лоддстоун» заробить купу грошей на прокаті,— подав голос Скіппі Діер. — І вам перепадуть відсотки від прибутків. Ця оборудка, попри все, досить-таки вигідна.

— Але ж Де Лена матиме з того більше, ніж ми,— урвав його Бенц. — Це несправедливо.

— Річ у тому, що той Де Лена навіть пальцем не поворухнув, щоб вийти із скрутного становища,— сказав Мерріон. — Звичайно, наша студія має якісь там юридичні підстави, щоб повернути фільм назад.

— Правильно,— підхопив Бенц. — Пішов він до біса. Подаємо в суд.

— Спробуємо налякати його судом,— уточнив Мерріон,— а відтак запропонуємо угоду. Ми повертаємо йому гроші плюс десять відсотків від фактичних витрат.

— Елі,— розсміявся Діер,— Моллі Флендерс не дасть йому погодитись на ваші пропозиції.

— Переговори поведемо з Де Леною напряму,— сказав Мерріон. — Гадаю, що зможу його переконати. — Якусь мить він помовчав. — Я телефонував йому, як тільки про все довідався. Незабаром він буде тут. І, знаєте, у нього є деякі переваги. Те самогубство надто грає йому на руку. Я не думаю, щоб він надто переймався можливим скандалом через судовий процес.

Кросс Де Лена, сидячи в апартаментах на даху готелю «Ксанаду», читав газетне повідомлення про смерть Сканнета. Все виходило бездоганно. Чистий випадок самогубства, дві прощальні записки при покійному це підтверджували беззаперечно. Для кримінальних експертів жодної можливості запідозрити підробку: Боз Сканнет не залишив по собі надто багато написаного від руки, а Леонард Сосса був фахівцем високого класу. Наручники на Сканнетових руках і ногах спеціально добирали не затісні, і від них не залишилося жодних слідів. Лія Вацці свою справу знав.

Першим був телефонний дзвінок, якого Кросс сподівався. Джорджіо Клерікуціо викликав його в «родинний» особняк у Дестам. Кросс ще тишив себе марними сподіваннями, що Клерікуціо нічого не знатимуть про вчинене.

Другий дзвінок надійшов Кроссові від Елі Мерріона з проханням прибути в Лос-Анджелес без юриста. Кросс пообіцяв бути. Одначе перед тим, як покинути Лас-Вегас, він все ж зателефонував Моллі Флендерс і повідомив їй про розмову з Мерріоном. Вона аж знетямилася від люті.

— Слимаки смердючі! Я зустріню вас в аеропорту і поїдемо разом. Голові студії ніколи не кажіть навіть «доброго ранку», якщо з вами немає юриста.

Коли вони удвох з'явилися на студії «Лоддстоун» у кабінеті Мерріона, то зрозуміли, що не все гаразд. Четверо присутніх там дивилися так насуплено й грізно, наче збиралися їх скругити.

— Я вирішив узяти з собою юриста,— звернувся Кросс до Мерріона. — Гадаю, ви не матимете нічого проти.

— Воля ваша,— не заперечував Мерріон. — Я тільки хотів застерегти вас від можливих ускладнень.

— Справа набуває справді цікавого повороту,— сердито і з кам'яним обличчям подала голос Моллі Флендерс. — Ви хочете, щоб вам повернули картину, але контракт непробивний.

— Маєте рацію,— погодився Мерріон. — Та ми все ж покладаємося на Кроссове розуміння порядності у грі. Він нічого не зробив для того, щоб ми вийшли зі скрутного становища, тоді як студія «Лоддстоун» вклала багато часу й значні кошти, творчий талант, без чого цей кінофільм взагалі б не з'явився на світ. Кросс отримає свої гроші назад. Ще йому дістануться десять відсотків від фактичних видатків нетто, і ми поблажливо, з розумінням будемо ставитися до визначення цих реальних видатків. Так що він нічим не ризикуватиме.

— На ризик він пішов, і це все вже позаду,— правила своєї Моллі. — Ваша пропозиція просто образлива.

— Тоді нам доведеться звернутися до суду,— сказав Мерріон. — Кроссе, я впевнений, що вам це так само не з руки, як і мені. — Він усміхнувся Кроссові. Це була лагідна усмішка, яка надала його горилоподібній фізіономії ангельського виразу.

— Елі, в суд ви подаєте по двадцять разів на рік, — як з ланцюга зірвалася Моллі, — свідчите під присягою і щоразу посилаєтесь на таку маячню, як оце тепер. — Вона обернулася до Кросса і додала: — Тут нам нічого робити.

Але Кросс знав, що тривалий судовий процес він дозволити собі не може. Дуже слушна Сканнетова смерть одразу ж після того, як Кросс купив кінофільм, привернула б до себе надто пильну увагу. Почнуть винишпорювати про нього все що можуть і не можуть, змалюють усе в такому світлі, що він стане надто помітною постаттю, а саме такого дон ніколи не схвалював. Жодного сумніву, що Мерріон усе це передбачив наперед.

— Ні, посидьмо ще, — вгомонив Кросс Моллі. Відтак він звернувся до Мерріона, Бенца, Скіппі Діера і Мело Стюарта: — Якщо в мій готель приходить гравець, на власний ризик робить великі ставки і виграє, я повністю виплачую виграш. Я не відбуваюся обіцянками, що колись чесно з ним розракуюся. А ви, панове, саме цим тут займаєтесь. Чому б вам не поглянути на справу з такого боку?

— Це виробництво, а не азартні ігри, — презирливо кинув Бенц.

Мело Стюарт заспокійливо пояснив Кроссові:

— За скромними підрахунками, на своїй інвестиції ви заробите десять мільйонів доларів. Безперечно, з нашого боку це порядно.

— Навіть ні до чого не приклавши рук, — уточнив Бенц.

Тільки Скіппі Діер, здавалося, був на його боці.

— Кроссе, ви заслуговуєте на більше, але те, що вам пропонують, краще, ніж судова тяганина, ризик програти. Нехай цей кінофільм собі йде, а ми з вами візьмемося за інший уже поза студією. І я вам обіцяю, що ви будете на коні.

Кросс знав, наскільки важливо було не збитися на погрозливий тон.

— Мабуть, ви маєте рацію, — поступливо посміхнувшись, сказав Кросс. — У кінобізнесі я ні з ким не маю охоти псувати взаємин, а десять мільйонів прибутку — непоганий початок. Моллі, подбайте про папери. А тепер мені слід ще вситгнути на літак, отже, даруйте, будь ласка. — Він вийшов з кабінету, Моллі слідом за ним.

— У суді ми зможемо виграти, — дорікнула вона вже наодинці.

— Суду я не хочу, — з притиском сказав Кросс. — Складіть угоду.

Моллі пильно подивилась на нього, а вже відтак сказала:

— Гаразд, але я візьму більше як десять відсотків.

Коли наступного дня Кросс з'явився в особняку в Дестамі, дон Доменіко Клерікуццо, його сини Джорджіо, Вінсент і Петі, а також онук Данте вже чекали на нього. Вони снідали в саду, на сніданок були різні холодні італійські шинки та сир, величезний дерев'яний таріль салату, довгі буханці хрусткого італійського хліба. Окремо для дона стояла тарілка натертого сиру. Поки всі їли, дон цілком буденно спитав:

— Кроччіфіксіо, ми чули, що ти взявся за кінобізнес? — він зробив паузу, щоб пригубити червоного вина. Відтак набрав повну ложку натертого італійського пармезану.

— Так, — відповів Кросс.

— Чи правда, що ти заклад частину своїх акцій готелю «Ксанаду», щоб фінансувати кінофільм? — спитав Джорджіо.

— Маю на це право, — відповів Кросс. — Зрештою, я ж ваш *брульйоне* на Заході. — Він засміявся.

— Саме «брульйоне», — уточнив Данте.

Дон докірливо зиркнув у бік онука. Кроссові ж сказав:

— Ти взявся за дуже поважну справу, не порадившись із «родиною». Хочеш бути розумний сам по собі. Та найбільше непокоїть те, що ти вдався до насильства, яке може потягти за собою гостру реакцію з боку влади. А на таке, правила тут однозначні, тобі слід було мати нашу згоду або ж робити як знаєш і самому відповідати за наслідки.

— До того ж ти скористався «родинними» резервами, — суворо додав

Джорджіо, — мисливською хатиною у Сьєррі. Ти залучив Лію Вацці, Леонарда Соссу і Полларда з його охоронною службою. Звичайно, на Заході вони під твоєю орудою, але ж водночас вони належать до ресурсів «родини». На щастя, все обійшлося гладко, а якби щось стряслося? Ми всі вплили б у прикру ситуацію.

— Та знає він усе це,— нетерпляче перебив дон. — Питання тільки заради чого? Племіннику, кілька років тому ти попросив, щоб тебе увільнили від цієї прямої роботи, яку мусять виконувати деякі чоловіки. Я погодився попри те, що високо тебе ціную. А тепер ти повернувся до того заради власної вигоди. Щось це не подобає на улюбленого племінника, за якого я завжди тебе мав.

Із сказаного Кросс утямив, що дон ставиться до нього прихильно. До того ж Кросс добре усвідомлював, що не можна казати правди про те, що його спокусила Атенина краса, бо такої причини аж ніяк не сприймуть за вагому, насправді таке пояснення сприймуть радше за безчестя. Цілком ймовірно, що воно стане фатальним. Що може бути непростимішим, ніж те, що захоплення чужою жінкою переважило відданість і вірність «родині» Клерікуціо? Тому він ретельно зважував свої слова.

— Я побачив нагоду заробити великі гроші,— почав Кросс,— побачив шанс утвердитися в новому бізнесі. І для мене особисто, і для «родини». Справу, яку можна було б використати для обертання чорних грошей у білі. Вирішувати був змушений без зволікань. Звичайно, мені й на думку не спадало тримати все в таємниці, доказом моїх слів служить те, що я скористався «родинними» ресурсами, тобто знав, що ви неодмінно про все довідаєтеся. До вас я хотів прийти, коли справа буде зроблена.

Дон усміхався, коли лагідно спитав:

— А справа таки зроблена?

Кросс миттю збагнув, що дон знає усе.

— Виникла інша проблема,— поспішив сказати Кросс і пояснив суть нової угоди, укладеної з Мерріоном. Кросс здивувався, почувши доновий регіт.

— Ти вчинив абсолютно правильно,— похвалив дон. — Судовий процес міг обернутися на катастрофу. Нехай собі святкують свою перемогу. Але що за мерзотники! Дуже добре, що ми завжди трималися віддалік від цього бізнесу. — Якусь мить він помовчав. — Принаймні свої десять мільйонів ти заробив. То чималенькі гроші.

— Не зовсім так,— заперечив Кросс. — П'ять для себе і п'ять для «родини», само собою зрозуміло. Не гадаю, що нам слід так легко здавати позиції. Маю деякі задуми, але там мені потрібна допомога «родини».

— Тоді нам варто поміркувати про вищі відсотки,— подав голос Джорджіо. Кросс подумав: «Він, як і Бенц, вічно зазіхає на більше».

— Спочатку убий ведмеда,— нетерпляче урвав його дон,— а потім будемо ділити шкуру. Даємо тобі, Кроссе, «родинне» благословення. Затям тільки одне: повне узгодження всіх крутих справ, за які берешся. Розумієш мене, племіннику?

— Розумію,— проказав Кросс.

Із Дестама він відбував із легким серцем. Дон виявив свою прихильність.

Дон Доменіко Клерікуціо, маючи вже за вісімдесят років, все ще врядував своєю імперією. Тобто світом, який він створив важкими зусиллями і дорогою ціною, і тому відчував за собою право врядувати.

У поважному віці, коли більшість людей обсядають думки про неунікненні колись гріхопадіння, коли їх бере жаль за загубленими мріями і навіть діймають сумніви у власній правоті, дон все ще був так само непорушний в усвідомленні власних чеснот, як і в чотирнадцятирічному віці.

Дон Клерікуціо суворо дотримувався власних переконань, суворим був і його суд. Господь сотворив світ, сповнений небезпек, а рід людський зробив його ще більш небезпечним. Господній світ був в'язницею, у якій людині належало заробляти на щоденний кусень хліба, а її ближні були найближчими

звірюками, кровожерними і безжалісними. Дон Клерікуціо пишався тим, що йому вдавалося боронити своїх улобленців на їхній життєвій стежині.

Дон відчував задоволення, що в своєму поважному віші йому вистачало волі виносити смертні вироків своїм ворогам. Звісно, він їм прощав, хіба він не християнин, у власному домі якого була свята каплиця? Та прощав він своїх ворогів так само, як Господь прощає всіх людей, присудивши їм неминучу смерть.

У світі, створеному доном Клерікуціо, його шанували. Власна родина, тисячі мешканців Бронкського анклаву, всі *брульйоне*, що заправляли на своїх територіях і довіряли йому свої гроші, а коли мали клопоти з формальним суспільством, то приходили просити його втручання. Вони знали, що дон справедливий. Що в хвилину потреби, хвороби чи яких клопотів вони могли звернутися до нього, і він допоможе їм у біді. І тому його любили.

Дон знав, що любов, хоч яка глибока, не надто надійне почуття. Любов у жодному разі не гарантує вдячності, не гарантує послуху, не встановлює гармонії в цьому прикрому світі. Ніхто не розумів цього глибше за дону Клерікуціо. Для здобуття справжньої любові треба, щоб тебе боялися. Любов сама по собі — мізерія, ніщо, якщо за нею не стоять вірність і послух. Який йому з тієї любові пожиток, коли в ній відсутнє визнання його принципів?

Адже дон відповідає за їхнє життя, він — підмурівок їхнього добробуту, а від своїх обов'язків дон ніколи не дозволяв собі ухилитися. Тому й змушений був бути суворим у своїх присудах. Коли хтось його зраджував, коли хтось розкигував непоручність його світу, той мав бути покараний і спинений, навіть якщо це означало смертний вирок. Тоді вже не місце було жодним посиленням на причини, жодним пом'якшуючим обставинам, жодним благанням про милосердя. Як покладено, так має бути зроблено. Якось Джорджіо, рідний син, назвав його старосвітським. Він спокійно погодився, бо інакше бути не могло.

Тепер йому слід багато що обміркувати. За всі ці двадцять п'ять років по війні з Сантадіо він усе планував добре. Був далекоглядний, лукавий, брутальний у разі потреби і милосердний, коли милосердя не могло зашкодити. А тепер «родина» Клерікуціо доп'ялася до вершини могутності і, здається, могла не боятися прямих ударів. Незабаром вона розчиниться в структурах законслухняного суспільства і стане невразливою.

Але ж дон Доменіко вижив не тому, що слабував на оптимістичну короткозорість. Він умів помітити зловорожий бур'ян ще до того, як його лагін виткнеться на поверхню грядки. А тепер небезпека загрожувала зсередини — підростання Данте, його перехід у зрілий вік відбувалися не зовсім так, як би це донові подобалося.

А тут ще Кросс, збагачений Гроневельтовим спадком, брався за вагомі справи на власний розсуд, без пильного ока «родини». Цей молодик почав так блискуче, майже став «фахівцем», як і його батько Піппі. Відтак у справі з Вірджініо Баллаццо став надто перебірливий. Після того як «родина» увільнила його від оперативних обов'язків через м'якосердість, він відійшов на терени особистих інтересів і стратив того Сканнета. Без дозволу самого дону. Однак дон Клерікуціо дозволив собі заплонити очі на ці вчинки — рідкісні для нього сентименти. Кросс намагався вийти з цього світу й пристати до іншого. Хай у них вчинках були чи могли бути зерна зрадництва, дон Клерікуціо поставився до них з розумінням. Та все ж, якщо розглядати Піппі і Кросса разом, то це — загроза для «родини». Зрештою, Дантова ненависть до Де Лени не була для дону таємницею. Піппі був надто розумний, щоб також цього не бачити, а Піппі — небезпечна людина. Попри всю його доведену вірність ока з нього не слід спускати.

Донова терплячість пояснювалася симпатією до Кросса і любов'ю до Піппі, його давнього і відданого солдата, сина його сестри. Хай там як, у їхніх жилах текла кров Клерікуціо. Його справжнім набагато більшим клопотом була небезпека, якою став для «родини» Данте.

Для Данте дон Клерікуціо був ніжним і люблячим дідусем. Вони удвох бу-

ли дуже близькі, поки хлопцеві не виповнилось десь років з десять, і настала мить якогось певного розчарування. Дон спостеріг за хлопцем тривожні для нього риси вдачі.

У десять років Данте був балакучою дитиною з підступним гумором. Любив спорт, мав прекрасну координацію рухів. Любив поговорити, особливо з рідним дідом, а ще провадив довгі потаємні розмови зі своєю матір'ю, Розою-Марією. Та коли йому минуло десять — звілки тільки взялися у нього та зловтіха і та бруталність? З однолітками він бився з невластивою цьому віковій затягтістю. Дівчат піддражнював безжалісно і з хтивою невинністю, котра шокувала, хоч і виглядала кумедно. Він мучив тваринок, — як на хлопчаків, то не надто значуща ознака, дон про це знав, — та одного разу він намагався втопити меншого хлопчика в шкільному плавальному басейні.

Не те щоб дон брав такі речі близько до серця. Зрештою, діти — самі по собі тварини, і цивілізацію їм слід втовкмачувати в мозок і нижче спини. Бували діти й схожі на Данте, які виростали і ставали святими. Що найдужче непокоїло дона, так це онукова балакучість, його нескінченні розмови з мамою, та понад усе — невеличкі вияви непослуху до самого дона.

Мабуть, дона також непокоїло і викликало подив перед капризами природи те, що у віці п'ятнадцять років Данте перестав рости. Він так і залишився зростом п'ять футів і три дюйми (сто шістдесят сантиметрів). Збирався навіть лікарський консилиум, який дійшов висновку, що найбільше Данте підросте ще на три дюйми, а не до звичних у роду Клерікуціо шести футів. Куций Дантовий зріст дон розцінював як недобрый знак, так само він розцінював народження близнят. Дон уважав, що позаяк народження вже само по собі чудо Господнього благословення, то близнята перебирають міру. У Бронкському анклаві один солдат став батьком трійні, і дон, справді наполоханий, купив їм у Портленді, штат Орегон, бакалійну крамничку — добрий заробіток, але окремо від усіх. Ще дон мав упередження до ліваків і до заїк. Хто б що не казав, але це могло бути недобрим знаком. Данте був шульгою від народження.

Та навіть усе це взяте до купи не змогло б дона втомити від свого онука або ж пригасити його прихильності. Будь-хто його крові мав природне право на всепрощення. Одначе з віком Данте все більше вступав у протиріччя з доновими мріями про його майбутнє.

На шістнадцятому році Данте покинув учитися й негайно загхав носа до «родинних» справ. Він працював на Вінсента в його ресторані. Як офіціанта його цінували і йому перепадали шедрі чайові за швидкість, звинність і дотепність. Коли ця робота наскучила, Данте два місяці працював на Джорджіо в його конторі на Уолл-стріт, одначе і ця робота видалась йому нудною, та й здібностями він не відзначався, попри всі серйозні намагання Джорджіо навчити його премудрощів та уміння розбагатіти за рахунок паперової праці. Насамкінець Данте осів у будівельній компанії Петі і йому сподобалось працювати із солдатами анклаву. Хизувався власним тілом, на якому все більше й більше наростали м'язи. Та на всіх цих роботах він, що дон відзначив з гордощами за свого онука, певною мірою перейняв деякі риси вдачі своїх трьох дядьків. Він відзначався Вінсентовою прямоотою, холонокровністю Джорджіо і жорстокістю Петі. Десь на тому відтинку шляху сформувалася його особистість, те, чим він був насправді: лукавий, підступний, неширий, одначе з почуттям гумору, яке могло підкупити. Саме тоді він почав носити свої ренесансні капелюхи.

Ті капелюхи, — ніхто не знав, звідки вони у нього бралися, — були зроблені з кольорової з веселковим відблиском нитки, деякі з них круглі, деякі — прямокутні, і на голові у нього вони гуляли в різні боки, наче по воді. Здавалося, що з таким капелюхом на голові він ставав ставніший і більш симпатичний. Частково тому, що вони нагадували головні убори блазнів і цим якось обеззброювали, частково тому, що узгоджували під собою його двоїсту натуру. Капелюхи йому пасували. Маскували волосся, кольору воронового крила і лискуче, як у всіх Клерікуціо.

Якось у кабінеті, де світлина Сільвіо все ще висіла на почесному місці, Данте запитав свого діда:

— Як він помер?

— Несчасний випадок,— коротко відбувся дід.

— Він був твоїм улюбленим сином, чи не так? — далі допитувався Данте.

Все це викликало донове занепокоєння. Адже Данте було тільки п'ятнадцять років.

— Звідки це ти взяв? — поцікавився дон.

— Бо він покійник,— з лукавою посмішкою відповів Данте, і донові потрібно було кілька секунд, щоб збагнути, що цей шмаркатий підліток дозволив собі зухвалий жарт.

Дон також знав, що Данте никав і нишпорив у його робочому кабінеті, поки сам дон вечеряв унизу. Це його не тривожило, бо діти завжди цікавляться минулим, а дон ніколи не довіряв паперові щось таке, що могло б виказати будь-яку інформацію. Десь у закутку мозку у дона була величезна шкільна дошка, на якій крейдою записувалась вся інформація включно з повним переліком усіх грівів та доблестей тих, хто був для нього найдорожчий.

Та що більше дон втомлювався від Данте, то навіть більше виказував йому свою прихильність, даючи хлопцеві зрозуміти, що той був одним із спадкоємців. А наганяї та вичитування хлопцеві мав від своїх дядьків, у першу чергу від Джорджіо.

Нарешті дон втратив будь-яку надію залучити Данте до входження в законслухняне суспільство і тому дав дозвіл, щоб Данте стажувався на «молота».

Дон почув голос своєї дочки, Розі-Марії, яка кликала його вечеряти на кухню, де вони зазвичай їли, коли залишались тільки удвох. Він зайшов, сів на стілець перед величезною барвистою мискою макаронів, схожих кольором на ангельське волосся, обкладених помідорами і свіжими васильками з власних грядок. Вона поклала перед ним срібну миску з натертим сиром, сир був дуже жовтий, що служило доказом його пікантної пряності. Сама Роза-Марія сіла навпроти. Була весела й радісна, і її добрий настрій порадив донна. Цього вечора не мав би статися один з тих жахливих нападів. Вона була такою, якою її звикли бачити перед війною з Сантадіо.

Якою трагедією обернулась одна з його небагатьох помилок, та сама, що стала підтвердженням істини, що перемога не завжди буває перемогою. Та кому могло в ті часи спасти на думку, що Роза-Марія назавжди залишиться удовою? Дон вірив, що закохані завжди закохуються знову. А в цю хвилину він відчував величезний приплив тепла до своєї доньки. От вона б пробачила Данте його дрібні грішки. Роза-Марія перекилилася через стіл і ніжно пригладила донове скуйовжене волосся.

Він набрав повнезну ложку натертого сиру й відчув на яснах його різкий пряний смак. Надпив вина й дивився, як Роза-Марія відрізає шматок від овечого стегна. Вона поклала йому на тарілку три брунатні картоплини, що лисніли від жиру. У його вічно заклопотаній голові запанував спокій. Кого ще шанують більше за нього?

Був у такому доброму настрої, що піддався на умовляння Розі-Марії вдруге за цей тиждень посидіти разом з нею перед телевізором.

Після чотирьох годин телеекранних жахів він сказав Розі-Марії:

— Як можна жити в такому світі, де всі роблять, що кому заманеться? І нікого не покарає ні Господь, ні людина, і ніхто не хоче чесно заробляти собі на хліб? Чи справді існують такі жінки, для яких перша-ліпша примха — закон? Чоловіки — такі дурноверхі слабодухи, що піддаються щонайменшій забаганці, щонайменшій нагоді ошчасливити себе? Де ті чесні батьки сімейств, які працею заробляють на хліб, які думають тільки про те, як найпевніше захистити власних дітей від лихої долі та напастей світу? Де ті люди, які розуміють, що шматок сиру, склянка вина, тепла домівка в кінці робочого дня — достатня винагорода? На яку метушню перетворюють вони життя? — дон

погладив доччине волосся і зневажливо махнув рукою в бік екрана. Він вирік: — Та хай усі вони підуть на дно океану! — Відтак наостанок виголосив перед дочкою ще одну свою мудрість: — Кожний несе відповідальність за все, що робить.

Тієї ночі, самотою у своїй спальні, дон вийшов на балкон. Всі будинки всередині огорожі були яскраво освітлені, він чув лункі удари тенісних м'ячів на корті і бачив гравців у сйві панельних прожекторів. Так пізно діти надворі вже не гралися. Бачив охоронців на брамі й довкруг будинку.

Він міркував, до яких кроків слід було б удатися, щоб запобігти майбутній трагедії. Його заливала хвиля любові до дочки та онука, саме такі речі винагороджували й робили доцільним старі літа. Йому просто слід би краще подбати про їхній добробут і безпеку. Від цієї думки він розплютився сам на себе: з якої це рації він в усьому бачить трагедію? В своєму житті він зміг вирішити всі проблеми, дасть раду і цій.

Та все ж у доновій голові снували різні плани. Дон подумав про сенатора Вейвена. Вже скільки років він давав цій людині мільйони доларів на пропихання закону про легалізацію азартних ігор! Одначе сенатор виявився слизьким в'юном. Дуже зле, що Гроневельта вже немає в живих; Кроссові та Джорджіо бракує вміння та досвіду, щоб підштовхувати сенатора. Мабуть, імперії азартних ігор так і не вдасться стати на ноги.

Потім він подумав про свого давнього приятеля Девіда Редфеллоу, що так затишно влаштувався в Римі. Мабуть, саме час повернути його назад у «родину»? Все це дуже добре, що Кросс такий поблажливий до своїх голлівудських партнерів. Зрештою, він молодий, не знає, мабуть, що одна-єдина ознака слабкості може виявитись фатальною. Дон вирішив, що викличе Девіда Редфеллоу з Рима, щоб той якось зарадив із тим кінобізнесом.

Розділ 11

Через тиждень після смерті Боза Сканнета Кросс отримав через Клавдію запрошення від Атени Аквітан по вечеряти з нею в будинку в Малібу.

Літаком Кросс дістався з Вегаса до Лос-Анджелеса, взяв напрокат автомобіль і, коли сонце вже мало ось-ось зануритися в океан, був перед прибраною сторожкою в Малібу. Спеціальну охорону навколо особняка вже зняли, хоч у будиночку для гостей все ще сиділа секретарка, яка після перевірки натиснула на кнопку й впустила Кросса всередину. Видовженим палисадом Кросс дійшов до будинку на березі. Там усе ще була невеличка на зріст служниця-латиноамериканка, яка провела його у вітальню кольору морської води, що її, здавалося, мало не омивали хвилі Тихого океану.

Атена вже чекала, і була вона навіть вродливіша, ніж він пам'ятав її. В зеленій блузці й тенісних шортах, вона, здавалося, розчинялася в серпанкові над океаном і зливалася з ним. Кросс не міг одірвати від неї очей. Вітаючись, вона потиснула йому руку, а не поцілувала за голлівудським звичаєм у дві щоки. Напої вже стояли налиті, і вона подала йому склянку. Це була газувана вода з лимонним соком. Вони сіли у великі кольору м'ятної зелені крісла, повернуті до океану. Призахідне сонце всіяло кімнату золотими монетами світла.

Кросса настільки бентежила Атенина краса, що він змушений був понурити голову, щоб не дивитися на неї. Золотий шолом волосся, кремова шкіра, струнке тіло повторювало лінії крісла. Кілька золотих монет, проганяючи тіні, упали на її зелені очі. Кросс відчув раптове бажання доторкнутися до неї, бути ближче до неї, обняти її.

— Я хотіла подякувати вам за те, що ви дали мені можливість залишитися в кіно.

Звук її голосу тільки додав до Кроссового збентеження. В ньому не чувалося ні палкості, ні заохочення. Але голос був такий оксамитний, такий по-королівськи владний і разом з тим такий теплий, що Кроссові понад усе

хотілося, щоб вона просто говорила далі. «Господи Ісусе, подумав він, що за чортівня?» Відчув сором за себе, що Атена мала над ним таку владу.

— Я гадав, що зможу повернути вас до роботи, зігравши на жадібності, — все ще з опущеною головою стиха сказав Кросс.

— Це якраз не належить до моїх багатьох слабкостей, — проказала Атена. Тепер вона повернула голову від океану так, щоб дивитися Кроссові просто у вічі. — Клавдія сказала мені, що студія переглянула угоду одразу ж після того, як мій чоловік наклав на себе руки. Вам доведеться віддати їм кінофільм назад і задовольнитися відсотками.

Кросс зберігав байдужий вираз. Він сподівався потамувати відчуття збентеженості.

— Мабуть, я не надто спритний підприємець, — сказав він. Йому хотілося створити враження, що він вайло.

— Ваш контракт складала Моллі Флендерс, — не відходила від теми Атена, — а вона в цій справі неперевершена. Вам варт було не поступатися.

— Тут уся справа в політиці, — стенив плечима Кросс. — Я хочу увійти в кінобізнес на постійно, і тому не хотів мати таких могутніх ворогів, як студія «Лодстоун».

— Я могла б вам допомогти, — сказала Атена, — могла б відмовитись повертатися на зйомки.

Кросса зворушило, що вона зважилась би на таке заради нього. Він поміркував над її пропозицією. Студія могла б передати справу в суд. До того ж нестерпною була сама думка, що Атена ставилась би до нього як до боржника. А відтак йому спало на думку, що хоч Атена і красуня, та це зовсім не означає, що вона позбавлена глузду.

— І заради чого ви на це пішли б? — спитав він.

Атена підвелася з крісла і впритул підійшла до панорамного вікна. Пляж перетворювався на сірі тіні, сонце сховалося, в океані, наче в дзеркалі, відбивалися гірські хребти за її будинком і за Тихоокеанською узбережною автострадою. Вона вдивлялася в уже чорно-сині води, по яких лукавими зморшками перебігали невеличкі хвильки. Не обертаючи голови, вона проказала:

— Заради чого пішла б я на таке? — Просто я знаю Боза Сканнета краще за будь-кого іншого. І мене не обдурить навіть сотня його посмертних записок, на самогубство він би ніколи не пішов.

— Покійник — це вже покійник, — знову стенивши плечима, сказав Кросс.

— Маєте рацію, — погодилася Атена. Вона обернулась обличчям і подивилась на нього прямо. — Ви купуєте фільм, і раптом Боз, як на замовлення, кінчає самогубством. Здогадуюсь, що ви причетні до цього вбивства. — Краса її обличчя, навіть суворого і напруженого, настільки вражала Кросса, що його голос не спромігся бути таким твердим, як би йому хотілося.

— А студія? — спитав він. — Мерріон — одна з наймогутніших постатей у державі. Як щодо Бенца і Скіппі Діера?

Атена похитала головою.

— Ті добре розуміли, що мені було від них потрібно. Не менше за вас. Але вони ні на що не зважилися, хіба що продати вам кінофільм. І їм було байдуже, чи вб'ють мене, коли картина буде закінчена, а вам ні. І я знала, що ви подасте руку допомоги, навіть коли казали, що не зможете. Коли я почула, що ви купуєте фільм, то вже точно знала, що робитимете, та, мушу признатися, не гадала, що ви зробите це так уміло.

Несподівано Атена рушила до нього, і він підвівся з крісла. Вона взяла його руки в свої. Він відчув запах її тіла, її подиху.

— Це було єдине зло, яке я будь-коли вчинила в своєму житті, — сказала Атена. — Змусила когось скоїти вбивство. Було жахливо. Я почувалась би набагато краще, якби скоїла сама. Але куди вже мені.

— Звідки у вас взялася така впевненість, що я щось робитиму? — спитав Кросс.

— Клавдія стільки мені про вас нарозповідала, — відповіла Атена. — Я

зрозуміла, хто ви такий, але вона така наївна, вона ще не все дотямила. Вона гадає, що ви просто завзятий хлопець, який добре вміє давати собі раду.

Кросс раптом насторожився. Атена підводила до того, щоб він визнав свою вину. Щось таке, у чому він ніколи не признався б навіть священикові на сповіді, навіть самому Богові.

— А ще ваш погляд, — вела далі Атена. — Багато чоловіків дивились на мене таким поглядом. Не хочу видаватися нескромною, однак я знаю, що я красуня, мені всі казали про це від самого дитинства. Я завжди знала, що маю якусь владу, але ніколи не могла її по-справжньому збагнути. Не те, щоб ця влада робила мене щасливою, але я користуюся нею. Таке називають «любов'ю».

Кросс відпустив її руки.

— Чому ви так боялися свого чоловіка? Бо він міг зруйнувати вашу кар'єру?

На якусь мить в її очах промайнув страх.

— Йдеться не про кар'єру, — відповіла вона, — І йдеться не про страх, хоч я знала, що він убив би мене. У мене є глибша причина. — Вона помовчала, а потім додала: — Я можу змусити їх повернути вам кінофільм. Можу відмовитися продовжувати роботу.

— Не потрібно, — сказав Кросс.

Атена всміхнулася і сказала із світлою й веселою грайливістю:

— Тоді ми просто можемо піти разом у ліжко. Як на мене, ви дуже привабливий. Не сумніваюся, що нам буде добре.

Його першим відчуттям був стілаха гніву, що вона могла подумати, нібито від неї чекають, що вона просто відкупиться. Що вона грала роль, вдаючись до своєї жіночої досвідченості, як чоловік вдався би до фізичної сили. Та насправді його збентежило те, що в її голосі, здалося йому, пролунав ледь відчутний глузливий відтінок. Поглузує з його залищань і перетворить його чисту закоханість у просте злягання. Так нібито казала, що його кохання до неї було таким самим вдаванням, як і її почуття до нього.

— Із Бозом у мене була довга розмова, — холодно відказав він. — Я намагався дійти якоїсь згоди. Він хвалився, що мав звичку трахкати вас по п'ять разів на день, коли ви були одружені.

Йому було приємно, що сказане начебто зачепило її.

— Я не рахувала, — сказала вона, — але було доволі. Тоді мені було вісімнадцять років, і я справді любила його. Хіба не смішно, що тепер я хотіла його смерті? — Вона на секунду насупилася, а потім спитала байдужим тоном: — І про що ви ще розмовляли?

Кросс похмуро дивився на неї.

— Боз виказав мені вашу обох жакливу таємницю. Він каже, ніби ви призналися йому, що коли втікали, то поховали вашу дитину в пустелі.

Атенине обличчя перетворилося на маску, зелені очі потьмяніли. Вперше за цей вечір Кросс відчув, що вона, мабуть, не грає. Її обличчя вкрила блідість, якої не спромоглася б зобразити жодна актриса.

— І ви справді вірите, що я вбила власну дитину? — прошепотіла вона.

— Боз твердив, що ви самі йому це розповіли, — сказав Кросс.

— Я справді йому так сказала, — підтвердила Атена. — А тепер повторюю запитання: чи вірите ви, що я вбила власну дитину?

Чи буває щось нестерпніше, аніж звинувачувати гарну жінку? Кросс знав, що коли дасть правдиву відповідь, то втрапить її навіки. Несподівано він лагідно обняв її.

— Ви надто гарна. Ніхто такий гарний, як ви, не міг би такого скоїти. — Віковічне схилання чоловіків перед красою всупереч усім очевидним доказам. — Ні, — сказав він, — я не вірю, що ви вбили.

Вона на крок відступила від нього.

— Навіть якщо Боз на моєму сумлінні?

— Він не на вашому сумлінні, — заперечив Кросс. — Він сам покінчив із собою.

Атена пильно вдивлялася в його обличчя. Кросс узяв її руки в свої.

— А ви вірите, що я вбив Боза? — спитав він.

І тоді Атена всміхнулася як актриса, котра нарешті збагнула, як їй грати сцену.

— Не більше, ніж ви вірите, що я вбила свою дитину.

Вони всміхнулися навзаєм, вони проголосили одне одного невинними. Атена взяла його за руку й сказала:

— Отже, я приготую для вас вечерю, а потім підемо до ліжка. — І повела його на кухню.

«Скільки дублів вона вже зіграла в цій сцені, — ревниво подумав Кросс. — Прекрасна королева виконує домашні обов'язки як проста жінка». Він спостерігав, як Атена готує. Вона була без фартушка й робила все надзвичайно професійно. Розмовляючи з ним, нарізала овочі, вправлялася із сковорідкою, накривала на стіл. Дала Кроссові відкоркувати пляшку вина, тримаючись за його руку і притулившись до нього. Атена відзначила, як захоплено оцінював він накритий через якісь півгодинки стіл.

— В одній із своїх перших ролей я грала куховарку, тому пішла на курси, щоб уміти робити все як слід. Один критик навіть написав: «Якщо Атена Аквітан грає так само добре, як готує їжу, то бути їй зіркою».

Вечеряли вони в кухонній ніші, щоб бачити, як набігають океанські хвилі. Страви були дуже смачні: маленькі квадратики яловичини, вкриті овочами, потім салат з пряної та гострої зелені. На окремій тарелі різні гатунки сиру і теплі невеличкі буханці хліба, пухкі, як голуби. На завершення кава-еспreso з маленьким лимонним тортом.

— Вам слід було б стати кулінаром, — похвалив її Кросс. — Мій кузен Вінсент будь-якого дня взяв би вас у свої ресторани.

— О, я могла б стати ким завгодно, — жартівливо похвалилася Атена.

За вечерею вона увесь час ненароком доторкалася до нього, наче дошукувалася якогось духа в його плоті. Кожний дотик відгукувався у Кроссові бажанням відчувати її тіло на своєму. Наприкінці вечері він уже неспроможний був насолоджуватися смаком того, що їв. Нарешті з стравами було покінчено, і Атена взяла його за руку, вивела з кухні й повела двома маршами сходів у свою спальню. Робила це граційно, майже сором'язливо, майже червоніючи, так начебто була невинною нареченою, що палає нетерпінням зазнати ще незвіданого. Її акторська майстерність вражала Кросса.

Простора спальня була на верхньому поверсі, з неї у бік океану виходив невеликий балкон. На стінах висіли картини у несподівано загадкових контрастних тонах, здавалося, вони освітлювали кімнату.

Кросс і Атена стояли на балконі й дивилися, як світло з кімнати падало на пляжний пісок примарним жовтим саявом. Інші будинки, що примостилися понад берегом, видавали себе прямокутниками світла. Маленькі пташки, немов забавляючись якоюсь грою, дріботіли ніжками взад-вперед у такт набігаючій хвилі, тікаючи, щоб вона їх не накрила.

Атена поклала руку на Кроссове плече, обняла, іншою рукою прихилила його голову до своїх уст. Скупані теплим океанським повітрям, вони злилися в довгому поцілунку. Відтак Атена завела його в спальню.

Розлягнулася швидко, виковзнула з зеленої блузки і шортів. Її мармурове тіло спалахувало в пронизуваній місячними променями темряві. Була такою ж прекрасною, якою він собі її уявляв. Високі груди з двома стиглими малиновими ягодами, здавалося, були відлиті з цукру. Її довгі ноги, вигини стегон, світле волосся внизу лона, її абсолютна непорушність в аурі туманного океанського повітря.

Кросс пригорнув її і відчув оксамит шкіри, квітковий аромат її уст. Радісне відчуття від дотику до неї було настільки прекрасне, що він був просто безсилий робити щось інше. Атена почала знімати з нього одяг. Робила це так лагідно, пробігаючи по ньому руками так само, як він гладив її тіло. Відтак, цілує, потягла його на ліжко.

Кросс кохався з пристрастю, якої ніколи раніше не знав і навіть не здо-

гадувався про її існування. Його охопила така нестримність, що Атені довелося погладити його по обличчю, щоб він став лагідніший. Не міг відірватися від її тіла навіть коли було вже по всьому. Так і лежали сплетені в обіймах, поки почали знову. Атена була навіть палкіша, ніж першого разу, так ніби йшлося про якесь змагання плоти, про якесь визнання невідворотного. Насамкінець їх здолали знемога і сон.

Кросс прокинувся тієї самої миті, коли сонце визирнуло над виднокругом. Вперше в житті відчув, що болить голова. Вийшов голий на балкон і сів у одне з солом'яних крісел. Дивився, як сонце насмішкувато й повільно вийшло з океану й почало своє круте сходження на небосхил.

Небезпечна жінка. Вбивця власної дитини, кості якої вже тліють у пустельному піску. Надто вже вправна в ліжку. Саме від такої можна сподіватися власної загибелі. Він твердо поклав ніколи більше з нею не зустрічатися.

Потім відчув Атеніні руки довкруг своєї шиї, і голова сама обернулася, щоб поділувати її. Вона була в білому пухнастому купальному халаті, а волосся трималося купи шпильками, що поблискували як самоцвіти в короні.

— Йди під душ, а я приготую тобі сніданок на дорогу, — сказала вона.

Атена провела його в подвійну ванну кімнату: два вмивальники, дві мармурові полицьки, дві ванни і два душі. Купкою стояло чоловіче туалетне прикрасило: леза, крем і лосьйон для гоління, щітки та гребінці.

Коли він упорався і знову вийшов на балкон, Атена принесла й поклала на стіл тачку з рогадиками, кавою і апельсиновим соком.

— Можу підсмажити ще яєшню з шинкою, — запропонувала вона.

— Дякую, цього буде досить, — відмовився Кросс.

— Коли побачимося знову? — спитала Атена.

— У Лас-Вегасі на мене чекає багато справ, — ухилився від прямої відповіді Кросс. — Зателефоную наступного тижня.

Атена оцінююче поглянула на нього.

— Це означає «бувайте здорові», чи не так? — спитала вона. — А для мене остання ніч була справді прекрасною.

— Ви оплатили векселі, — знизав плечима Кросс.

Вона мирлобно всміхнулася до нього й сказала:

— До того ж із дивовижною готовністю, тобі так не здалося? Принаймні ні за чим не шкодував.

— Ні, — із сміхом признався Кросс.

Здавалося, що вона читає його думки. Минулої ночі вони обдурювали одне одного, а вранці обман утратив свою силу. Здавалося, вона знає, що її краса надто приголомшлива для нього, щоб він спромігся їй вірити. Що він відчуває небезпеку і від неї самої, і від її сповіді у гріхах. Здавалося, вона поринула в глибокі роздуми, їла мовчки. Відтак сказала Кроссові:

— Я знаю, що ти зайнятий, але мушу тобі дещо показати. Ти не міг би пожертвувати цим ранком і полетіти післяобіднім рейсом? Це дуже важливо. Хочу відвідати з тобою одне місце.

Перед спокусою востаннє побути з нею трошки довше Кросс не міг встати і тому погодився.

Атена сіла з ним у свій «мерседес LC-300» і виїхала на автостраду, що вела на південь в Сан-Дієго. Одначе перед самим містом звернула на вузьку дорогу, що вела через гори кудись углиб.

Через п'ятнадцять хвилин вони під'їхали до якогось комплексу, обгородженого колючим дротом. Комплекс складався з шести червоних цегляних будівель, розділених зеленими газонами і з'єднаних пофарбованими в небесно-блакитний колір доріжками. На одному з зелених квадратів десь із десятків дітей гралися футбольним м'ячем, на іншому лужку ще десь із десятків дітей запускали повітряних зміїв. За дітьми наглядали троє чи четверо дорослих, але в усьому побаченому було щось дивне. Коли футбольний м'яч летів у повітрі, здавалось, що більшість дітей втікає від нього, в той час як на другому прямокутному газоні змії змивали в небо і не поверталися.

— Що це за місце? — спитався Кросс.

Атена прохально подивилася на нього.

— Поки що, будь ласка, просто йди зі мною. Згодом можеш питати про все на світі.

Атена підвела машину до вхідної брами і показала охоронцеві золотистий жетон. Всередині території під'їхала до найбільшої будівлі і там припаркувалась.

Підійшовши до конторки у приймальні, Атена щось стиха запиталась у чергового. Кросс стояв віддалік, однак почув відповідь:

— На неї знову найшло, тому ми поставили в її кімнату обіймач.

— Що це, в біса, таке? — спитав Кросс.

Але Атена не відповідала. Вона взяла його під руку й повела довгим, викладеним світлою плиткою переходом у сусідню будівлю, а там у щось схоже на спальні гуртожитку.

Медсестра, що сиділа на вході, запитала їхні прізвища. Коли вона кивнула на знак дозволу, Атена провела Кросса іншим довгим переходом з дверима по обидва боки. Одну з них, нарешті, відчинила.

Вони стояли в гарненькій спальній кімнаті, великій і залитій світлом. Там були такі самі дивні, незрозумілі картини, що й на стіні в Атениному домі, але тут вони лежали розкидані по підлозі. На стіні полицка з рядком гарненьких ляльок, одягнутих у накрохмалені середньовічні швейцарські костюмки.

В кімнаті було невеличке ліжко, покрите ворсистою рожевою ковдрою, білі подушки по всій пошивці вишиті червоними трояндами. Однак в ліжку дитини не було.

Атена підійшла до великої скрині, віко якої було відхилене, стінки і дно всередині вистелені товстим, пухким підбodem ясно-блакитного кольору, і коли Кросс зазирнув усередину, то побачив: там лежала дитина. Вона не звернула на них уваги. Маніпулювала голівкою важеля, і Кросс дивився, як вона звела підбою до купи, майже стискуючи себе.

Це була дівчинка років десяти, мініатюрна копія Атени, однак без емоцій, без будь-якого виразу на обличчі, а її зелені очі нічого не помічали, невидючі, як у порцелянової ляльки. Та щоразу, коли вона повертала важелі й змушувала боковини всередині скрині міцно стискувати себе, її обличчя сяяло шовковитим щастям. На їхню присутність вона зовсім не зважала.

Атена потяглась рукою до верху дерев'яної скрині, натиснула на важіль так, щоб вийняти дитину. Здавалося, що дівчинка майже нічого не важить.

Атена, тримаючи її як немовля, нахилила голову, щоб поцілувати дитину в щоку, але та сахнулась і почала пручатися.

— Це ж твоя матуся, — примовляла Атена, — ти не хочеш мене поцілювати?

Від тону її голосу у Кросса зайшлося серце. Це було благання нещасної матері, однак тепер дитина дико викручувалася в її руках. Тож зрештою Атена обережно опустила дитину на підлогу. Та звелася на коліна й одразу ж взялася за коробку з фарбами й за величезний аркуш картону. Ні на що на світі не звертаючи уваги, почала малювати.

Кросс стояв осторонь і спостерігав, як Атена на всю силу своєї акторської майстерності силкувалась увійти в контакт з дитиною. Спочатку стала навколішки поруч з дівчиною і почала вдавати лобу подругу, допомагаючи дочці малювати, але дитина зовсім її не помічала.

Атена сіла, спробувала бути довірливою матусею, яка розповідає дитині, що діється на світі. Потім Атена перетворилася на поблажливу жінку, яка хвалить малюнки дівчинки. На все це дівчинка реагувала тільки тим, що відсувалася. Атена взяла один з пензликів і поспробувала допомагати, та коли дівчинка це помітила, то вихопила пензлика. За увесь час вона не промовила жодного слова.

Нарешті Атена здалася.

— Я знову прийду-завтра, кохана моя, — сказала вона. — Візьму тебе і покататися і привезу нову коробку фарб. Бачиш, — Атена ледь стримувала

сльози, — червона у тебе вже закінчується. — Вона спробувала поцілувати дитину на прощання, але дві маленькі, гарненькі ручки відпихнули її.

Нарешті Алена звелася на ноги і разом із Кроссом вийшла з кімнати.

Алена дала йому ключі, щоб він вів машину назад у Малібю, а сама всю дорогу притискала долоні до скронь і плакала. Кросс був настільки вражений, що не міг здобути на слово.

Коли вони вийшли з машини, Алена, здавалося, знову опанувала себе. Вона ввела Кросса в будинок, обернулася і почала дивитися йому просто в обличчя.

— Це і є моя дитина, про яку я сказала Бозові, що поховала її в пустелі. Тепер ти мені віриш? — І вперше Кросс справді повірив, що вона могла б його покохати.

Алена пройшла з ним на кухню і приготувала каву. Вони сиділи в ніші й дивилися на океан. За кавою Алена почала розповідати. Говорила буденно, ніяких емоцій ні в голосі, ні на обличчі.

— Коли я втікла від Боза, то залишила дитину у моїх далеких родичів, людей сімейних, у Сан-Дієго. Вона була зовсім нормальною на вигляд дитиною. Тоді я не знала, що вона аутист, мабуть, такою тоді ще не була. А залишила я дочку тому, що вирішила стати актрисою. Мені слід було заробляти і на неї, і на себе. У своєму таланті я була впевнена, і, Господь свідок, усі запевняли мене, що я гарна. Я жила думкою, що коли доможуся успіху, то заберу свою дитину.

Отже, я працювала в Лос-Анджелесі і коли тільки могла навідувалась до неї в Сан-Дієго. Потім мені пощастило домогтися успіху, і так часто я з нею не бачилась, мабуть, раз на місяць. Нарешті, коли я ладна була забрати її до себе, поїхала з купою різних подарунків на її третій день народження, але Бетані, здавалося, сховалася в інший світ. Не дитина, а глухий мур. Я взагалі не могла привернути її уваги. Я збожеволіла. Гадала, що у неї пухлина в мозку, пригадала, як Боз підкинув її і не підхопив і вона впала на підлогу, мабуть, тоді її мозок пошкодився, а зараз це почало виявлятися. Місяцями я водила її по лікарнях, різні там аналізи й перевірки, показувала її фахівцям, і ті все перевіряли. Тоді хтось, я вже й не пам'ятаю, чи то лікар у Бостоні, чи психіатр тексаської дитячої лікарні, сказав мені, що моя дитина — аутист. Я навіть не знала значення цього слова, гадала, що це якийсь різновид затримки розвитку. «Ні, — сказав мені лікар, — це означає, що вона живе у своєму власному світі, не зважає на існування інших людей, не цікавиться ними, не має жодних почуттів щодо інших». Уже коли я віддала її в цю клініку, щоб вона була ближче до мене, ми виявили, що вона реагує на ту обнімальну машину, яку ти бачив. Я подумала, що машина зможе якось допомогти, тому й залишила Бетані там.

Кросс не зронив ні слова, Алена вела далі:

— Аутизм означає, що вона ніколи не зможе мене полюбити. Одне лікарі кажуть, що аутисти талановиті, навіть наближаються до геніїв. І я гадаю, що Бетані — геніальна. Йдеться не тільки про її живопис. Дещо інше. Я знаю від лікарів, що після багатьох років наполегливого тренування деяких хворих на аутизм можна навчити зважати на деякі речі, потім на декого з людей. Дехто може навіть жити наближеним до нормального життям. Саме тепер Бетані не зносить музики чи будь-якого шуму. Спочатку вона не терпіла, коли я до неї доторкалася, а тепер навчилася терпіти мене, отже, якимсь покращення є.

Вона все ще мене відштовхує, але не так непримиримо. Деякого прогресу ми домоглися. Я була подумала, що це мені кара за те, що я нехтувала нею, бо хотіла зробити кар'єру. Але фахівці кажуть, що деколи, хоч хвороба і виглядає на спадкову, вона може бути набутою. Немає ніякого зв'язку, як твердять лікарі, з тим, що Боз кинув її так, що вона вдарилася головою об підлогу, чи з тим, що я залишила її, та не знаю, чи зможу в це повірити. Мене, увесь час переконають, що нашої провини немає, що це одна з життєвих загадок, що все це могло бути передумовлене. Наполягають, що

цьому не можна було запобігти, і ніхто не в силах чогось змінити. Та все ж таки щось усередині мене відмовляється вірити і в те, і в інше.

Відколи я вперше про все дізналася, мене не полишають різні думки. Доведеться зважитися на складне рішення. Я знала, що буду безсила її вирятувати, поки не зароблю багато грошей. Отже я влаштувала її в клініку і провела з нею принаймні один вихідний на місяць, а деколи й будні. Нарешті я розбагатіла, стала знаменитою, і все те, що я мала за вагоме, для мене тепер не важить анічогісінько. Понад усе на світі я хотіла бути разом з Бетані. Навіть якби цього не сталося, я все одно збиралася після завершення «Мессаліни» поставити крапку на своїй кар'єрі.

— Чому? — спитав Кросс. — І що ти збираєшся робити?

— У Франції є спеціальна клініка з таким собі великим доктором, — відповіла Атена. — Після зйомок я збиралася переїхати туди. А потім з'явився Боз, і я знала, що він зможе порішити мене, тоді Бетані залишиться на білому світі сама. Ось чому я була б не проти позбутися його будь-яким чином. Крім мене у Бетані немає нікого. І хай там як, а такий гріх я вже переживу. — Атена помовчала і всміхнулася до Кросса: — Що, гірше за мильні опери?

Кросс дивився на океан. У сонячному світлі він переливався яскравою маслянистою синявою. У Кроссовій уяві постала дівчинка з її непроникним, схожим на маску обличчям, яке може ніколи не відкритися цьому світові.

— А що то за скриня, в якій вона лежала? — спитав він.

— Це те, що дає мені надію, — засміялася Атена. — Сумно, чи не так? Це обнімальна коробка. Багато аутичних дітей змушені лягати в неї, коли їх поймає депресія. Це просто заміник людських обіймів, де аутистам не треба ні з ким спілкуватися або не доводиться ні від кого залежати. — Атена глибоко зітхнула і продовжила: — Кроссе, я сподіваюся колись замінити цю скриню. Зміст мого життя тепер тільки у цьому. Жодної іншої мети для мене просто не існує. Студія повідомила, що на моє ім'я надходять тисячі листів від людей, які мене люблять. Скрізь люди прагнуть доторкнутися до мене. Чоловіки увесь час освідчуються в коханні. Всі мене люблять, крім Бетані, а вона — єдина, хто мені потрібний.

— Для тебе я зроблю все, на що буду спроможний, — сказав Кросс.

— Тоді зателефонуй наступного тижня, — попросила Атена. — Будьмо разом так довго, як зможемо, поки закінчиться «Мессаліна».

— Зателефоную, — запевнив Кросс. — Того, що я не винен, я не можу довести, та я кохаю тебе понад усе в житті.

— А насправді на тобі ніякої вини? — спитала Атена.

— Ніякої, — відповів Кросс. Тепер, коли вона довела відсутність своєї вини, йому було б нестерпно, якби вона дізналася про його злочин.

Кросс подумав про Бетані, про її прекрасне непроникне обличчя з чіткими рисами і дзеркальними очима — досконалий твір мистецтва, рідкісна людська істота абсолютно без гріха за душею.

А щодо Атени, то вона намагалася оцінити Кросса. З усіх її знайомих він був єдиний, хто будь-коли відтоді, як дочку визнали хворою на аутизм, бачив її. Це був іспит.

Одним із найтяжчих ударів у її житті було відкриття, що хоч вона така вродлива, така талановита (така, глузуючи сама з себе, думала вона, добра, така лагідна, така щедра), її найближчі друзі, чоловіки, які закохувалися в неї, родичі, які обожнювали її, інколи, здавалося, отримували задоволення від її нещастя.

Коли одного разу Боз наставив їй синця під оком, хоч усі й називали його «виродком поганим», вона вловлювала в очах усіх миттєвий спалах задоволення. Спочатку було подумала, що це їй видалося, що вона занадто вразлива. Та коли Боз вдруге наставив їй синця, вона знову перехоплювала цей вираз на обличчях. І це її жахливо вразило. Цього разу вона зрозуміла все до рещти.

Звісно, вони любили її, тут у неї не виникало жодних сумнівів. Та, здава-

лося, ніхто не міг встояти проти хоч невеличкого відчуття злорадства. Будь-яка вищість викликає заздрість.

Однією з причин її прихильності до Клавдії було те, що Клавдія ніколи не зраджувала себе такими поглядами. Тому-то й Агена приховувала Бетані від свого повсякденного життя. Їй дуже б не хотілося, щоб у людей, яких вона любила, з'явився в очах цей миттєвий спалах задоволення від того, що вона знала кари за свою власну вроду.

І хоч вона знала про владу своєї вроди і вміла цю владу використовувати, вона ненавиділа її. Їй хотілося швидше дожити до того дня, коли в її досконале обличчя вржуться глибокі зморшки, кожна повідає про обраний нею життєвий шлях, відбуту подорож, коли її тіло поглядшає, стане м'яким і збільшить її розміри, щоб стати затишком для тих, про кого вона турбуватиметься, а її очі частіше будуть на мокрому місці через милосердя до всіх тих страждань, які вона бачила, і за всі сльози, яких вона ніколи не пролила, довкола уст у неї зберуться смішинки від сміху з себе самої і з самого життя. Якою вільною відчує вона себе тоді, коли вже не буде боятися за наслідки своєї фізичної краси, а натомість радітиме її втраті і приходу на взамін більш певної і тривалої безтурботності.

Ось чому вона пильно спостерігала за Кроссом Де Леною, коли той знайомився з Бетані, бачила спочатку тінь відрази, а далі — ніякої реакції. Знала, що він по вуха у неї закоханий, і бачила, що в його погляді не відбився той несхибний вираз задоволення, коли він довідався про її нещастя з Бетані.

Розділ 12

Клавдія твердо поклала взяти з Елі Мерріона готівкою за свій сексуальний маркер, присоромити його і змусити дати Ернесту Вейлові частку, яку той хотів за свій роман. Справа майже безнадійна, але їй забаглось перевірити власні принципи. З Боббі Бенца щодо частки у валовому доході брутто було де сядеш, там і злізеш, а от Елі Мерріон був непередбачуваний та й до неї ставився з симпатією. Крім того, у кінобізнесі вважалося несолідним, коли протокोल хай навіть найкоротшого сексуального рауту обходився без певної матеріальної ввічливості.

Приводом для цієї зустрічі була Вейлова погроза накласти на себе руки. Якщо б він її здійснив, то права на його роман переходили колишній дружині й дітям, і тоді Моллі Флендерс повернула б питання круто. У погрозу ніхто, навіть Клавдія, не вірив, та Боббі Бенц і Елі Мерріон, виходячи з того, що вони б самі зробили заради грошей, мали над чим почухати потилиці.

Коли Клавдія, Ернест і Моллі з'явилися на «Лоддстоуні», то в канцелярії застали тільки Боббі Бенца. Видно було, що він почувався незручно, хоч і маскував це гарячими вітаннями, особливо на адресу Вейла: «Наше національне багатство!» — вигукнув він і обняв Ернеста з почуттям гідності і поваги.

Моллі одразу ж насторожилася і почала обережно:

— Де Елі? Він єдиний, хто може в нашому питанні поставити крапку.

— Елі в шпиталі «Кедр Синаю», — заспокійливим голосом відповів Бенц.

— Нічого серйозного, ліг на перевірку. Але це між нами. Акції «Лоддстоуна» скачуть вниз-вгору в залежності від стану здоров'я Елі.

— Йому за вісімдесят. У такому віці все серйозне, — сухо сказала Клавдія.

— Ні-ні, — запевнив Бенц. — Ми щодня вирішуємо у шпиталі поточні справи. Він там навіть доскіпливіший. Отож викладіть свою справу мені, а я, коли буду там, доповім.

— Ні, — відрубала Моллі.

Та Ернест Вейл був не такий категоричний:

— Давайте поговоримо з Боббі.

Вони виклали свою справу. Бенца таке потішило, але сміятися відкрито він не наважився.

— У цьому місті я начувся всілякого, але таке — просто мило. Я консуль-

тувався з нашими юристами, і вони кажуть, що Вейлова спадщина аж ніяк нас не стосується. Юридично це питання дуже заплутане.

— А ви ще візьміть консультацію у ваших фахівців з громадських зв'язків, — порадила Клавдія. — Якщо Ернест зробить як каже і вся історія впливе на світ Божий, то «Лоддстоун» опиниться по вуха в лайні. Елі таке не похвалять. У питаннях моралі він трошки делікатніший.

— Ніж я? — увічливо поцікавився Боббі Бенц. Одначе ним трясло від люті. Як ці люди не можуть втямити, що всі його дії санкціонував сам Мерріон. Він обернувся до Ернеста і сказав: — А як ви збираєтеся себе порішити? Пістолет, ніж, сторчголів із вікна?

— Харакірі на вашому, Боббі, письмовому столі, — посміхнувся до нього Вейл. Всі засміялися.

— Так ми ні до чого не домовимося, — подала голос Моллі. — Чому б усім нам не піти у шпиталь і зустрітися з Елі?

— Не в моїх правилах, — сказав Вейл, — пхатися до хворого в шпитальному ліжку і вчиняти скандал за гроші.

Всі подивилися на нього співчутливо. Звичайно, в загальноприйнятих термінах таке визначається як бездушність. Одначе люди в ліжках задумували вбивства, революції, шахрайства й студійні зради. І всі знали, що Вейловий протест по суті свій був даниною романтизму.

— Тримайте язика за зубами, Ернесте, — холодно порадила Моллі, — якщо надалі хочете залишитися моїм клієнтом. Зі шпитального ліжка Елі обшарував сотні людей. Боббі, погляньмо на речі тверезо. Серії-продовження — справжні золоті копальні для «Лоддстоуна». І ви можете собі дозволити дати Ернестові пару відсотків брутто заради хоча б страхування.

Бенца охопив жах, розпечений стрижень пронизав його кишки.

— *Відсотків брутто?* — не довіряючи власним вухам, зойкнув він. — Ніколи.

— Гаразд, — ніби поступилася Моллі. — А як щодо структурованих п'яти відсотків з нетто? Без видатків на рекламу, без податків на додану вартість і без часток брутто акторам?

— Це ж майже брутто, — презирливо відреагував Бенц. — І всі ми знаємо, що Ернест себе не порішить. Це надто по-дурному, а він — надто інтелігентна людина.

Насправді ж Бенц хотів сказати, що у такого лопуха, як Вейл, не стане на те снаги.

— Навіщо грати втемну? — не здавалася Моллі. — Я дещо підрахувала. Ви плануєте щонайменше три серії. Це означає майже півмільярда з прокату включно з закордоном, відео і телебачення сюди не входять. А тільки Господь знає, скільки ви, злодюги задрипані, заробляєте на відео. То чому б не дати Ернестові частки, якісь жалюгідні двадцять мільйонів?

Бенц обмірковував почуте. Вирішив діяти лагідно:

— Ернесте, — звернувся він до Вейла, — як письменник, ви — національне багатство. Я поважаю вас, як ніхто на світі. А Елі прочитав усі ваші книжки. Він вас просто обожає. Отож ми пропонуємо порозумітися.

Клавдію вразило, як Ернест, з усією очевидністю, ковтав цей потік брехень, хоча, до його честі, від «національного багатства» він ледь скривився.

— Конкретніше до справи, — попросив він. Тепер Клавдія ним пишалася.

Бенц перелаштувався на Моллі.

— А як щодо п'ятирічного контракту по десять тисяч за тиждень? Власні сценарії та переробки. Звичайно, щодо власних сценаріїв ми залишаємо за собою право першого схвалення. А за переробки він буде додатково отримувати ще по п'ять тисяч на тиждень. За п'ять років заробить кругленьку суму в десять мільйонів.

— Подвоїмо тарифи, — сказала Моллі, — а тоді можна буде про щось розмовляти.

На цьому Вейл, очевидно, втратив своє майже ангельське терпіння.

— Ніхто з вас не має мене за людину, — сказав він. — Чотири арифме-

тичні дії я ще не забув. Боббі, ваша пропозиція виходить хіба що тільки на два з половиною. Ви ніколи не купите від мене оригінального сценарію, а я ніколи такого не напишу. Ви ніколи не доручите мені переробок. А якщо ви поставите шість серій? Тоді матимете мільярд прибутку. — Вейл широко розреготався. — Два з половиною мільйони мене не влаштовують.

— Що ви тут, в біса, бачите смішного? — образився Бенц.

— Я ніколи в житті навіть про один мільйон не мріяв, — наче в істерії заходився Вейл, — а тепер мене не влаштовує.

Клавдія знала Вейлове почуття гумору.

— Чому це тебе не влаштовує? — спитала вона.

— Бо я залишаюся живий, — пояснив Вейл. — Моя сім'я чекає на частку. Вони мені повірили, а я зрадив їх.

Таке могло б зворушити усіх, навіть Бенца, якби не звучало так фальшиво, так самовдоволено.

Незручну паузу порушила Моллі Флендерс:

— Ходімо поговоримо з Елі.

Вейл до решти втратив терпець і вискочив за двері з лементом:

— З такими, як ви, я просто не можу! Я відмовляюся жебрати у людини на шпитальному ліжку!

Коли він зник за дверима, Боббі Бенц спитав:

— І вам обом охота мати справу з такою людиною?

— Чому б і ні, — озвалася Моллі. — Я колись репрезентувала в суді людину, що зарізала свою матір і трьох рідних дітей. Ернест не гірший за нього.

— А ти заради чого? — звернувся Бенц до Клавдії.

— Нам, письменникам, слід триматися купи, — скорчивши міну, відповіла та. Всі засміялися.

— Гадаю, що все ясно, — спробував підбити підсумок Бенц. — Я зробив усе, що міг, правда?

— Чому б вам, Боббі, не дати йому відсоток чи два, це було б тільки справедливо, — сказала Клавдія.

— Тому що він роками обшахровував письменників, акторів і режисерів. Справа принципу, — підпустила шпильку Моллі.

— Маєте рацію, — погодився Бенц. — А коли їм не бракує снаги, то вони обшахровують нас. Ділові взаємини.

— З Елі все в порядку? — з вдаваною стурбованістю спитала Моллі у Бенца. — Нічого серйозного?

— У нього все як слід, — запевнив Бенц. — Своїх акцій не продавайте.

— Тоді він може нас прийняти, — аж підскачила Моллі.

— В будь-якому разі мені потрібно з ним бачитися, — підхопила Клавдія. — Елі мене й справді обходить. Це ж він надав мені першу нагоду вийти в люди.

Бенц байдуже стевув плечима.

— Ви й справді сядете в калюжу, — не відступала Моллі, — коли Ернест порішить себе. Ті серії вартують більше, ніж я сказала. Я пом'якшила ситуацію на вашу користь.

— Цей шмук на самогубство не зважиться, — презирливо сказав Бенц. — Йому бракує перцю.

— Від «національного багатства» до «шмука»? — мило подивувалася Клавдія.

Моллі була конкретніша:

— Той хлопець, безперечно, ледь звихнутий. Він віддасть Богу душу просто через легковажність.

— Наркоман? — дещо стривожено запитав Бенц.

— Ні, — заспокоїла Клавдія, — але від Ернеста можна сподіватися сюрпризів. Це справді екстравагантна людина, яка навіть не підозрює про свою екстравагантність.

Якусь хвилику Бенц обмірковував почуте. Їхні аргументи не були позбавлені сенсу. До того ж Бенц ніколи не вірив у доконечність мати зайвих во-

рогів. Не хотів, щоб Моллі тримала на нього камінь за пазухою. Не жінка, а жах Господній.

— Дозвольте, я зателефоную до Елі, — попросив він. — Якщо він нічого не матиме проти, я візьму вас із собою до шпиталю. — Він був упевнений, що Мерріон відмовиться.

На його подив Мерріон сказав:

— Ради всього святого! Нехай усі вони приходять мене провідати.

До шпиталю дісталися Бенцовим лімузином, величезним і довжелезним, та в жодному разі не комфортабельним. Був там факс, комп'ютер і стільниковий телефон. Поруч із водієм сидів охоронець, наданий «Тихоокеанською Безпекою». Позаду їх супроводжував автомобіль із ще двома охоронцями.

Тоновані в брунатний колір лімузинні вікна показували місто в бежевих монохромних тонах старих ковбойських кінофільмів. У міру того, як в'їжджали в місто, будівлі ставали вищими, так начебто лімузин прощивав гущавину кам'яного лісу. Клавдія завжди чудувалася, як це за десять хвилин можна перенестися від лагідної буколіки потопленого в зелені містечка в метрополію з бетону і скла.

У «Кедрі Синаю» шпитальні коридори здавалися такими ж просторими, як і зали аеропорту, хіба що стелі притиснуті вниз, немов панорамна кінокамера знімала для німецького імпресіоністського фільму. Їх зустріла шпитальний координатор — вродлива жінка в строгому, але вишуканому костюмі, що нагадало Клавдії «господинь» у вегаських готелях.

Вродливиця провела їх до спеціального ліфта, яким без зупинок дісталися до палат-особняків, споруджених на даху. У ці палати вели величезні, від підлоги до стелі, різьблені двері з мореного дуба з сяючими бронзовими ручками. Двері відчинялися як брама і за ними була палата-апартаменти: просторе приміщення з відкритими стінами, обіднім столом і кріслами, з канапою, шезлонгами та секретарською нішею, де розмістилися комп'ютер і факс. Було там також передбачене місце для невеличкої кухні, туалет для гостей в додачу до туалету для пацієнта. Дуже висока стеля і відсутність стін між кухонною нішею, вітальною та діловим закутком надавали всьому приміщенню вигляд кінодекорації.

Лежачи на хрусткому білому шпитальному ліжку, обкладений велетенськими подушками, їх зустрів сам Елі Мерріон. Він читав сценарій у помаранчевій обкладинці. Поруч на столі лежали ділові папки з кошторисами кінофільмів, що знімалися. Гарненька юна секретарочка сиділа з іншого боку ліжка й записувала у блокнот. Мерріон завжди любив біля себе вродливих жінок.

Боббі Бенц поцілував Мерріона в щоку і сказав:

— Елі, у вас чудовий вигляд, просто чудовий.

Моллі та Клавдія також поцілували старого в щоку. Клавдія настояла, щоб принести квіти, і поклала їх на ліжку. Така фамільярність була допустима, бо великий Елі Мерріон хворів.

Клавдія, неначе вичитуючи сценарій, брала до уваги всі дрібниці. Медичні драми з правового й фінансового боку були майже бездоганні.

Насправді Елі Мерріон не виглядав «чудово, просто чудово». Губи окреслені синіми лініями, ніби їх підмалювали чорнилом. Коли говорив, то хапав ротом повітря. З його ніздрів виходила зелена вилка, від якої тонкий пластиковий шланг вів до колби, де булькала вода, колба в свою чергу під'єднана до розетки в стіні: десь далі від очей стояв балон з киснем.

Мерріон помітив погляд.

— Кисень, — пояснив він.

— Це тільки тимчасово, — поспішив уточнити Боббі Бенц. — Щоб полегшити йому дихання.

Моллі Флендерс не зважала ні на що.

— Елі, — почала вона, — я пояснила ситуацію Боббі, і йому потрібне ваше схвалення.

Здавалося, Мерріон був у доброму гуморі.

— Моллі, — сказав він, — ви завжди були найзатягішим юристом у цьому місті. Ви що, збираєтеся на моєму смертному одрі загнати мене в глухий кут?

У Клавдії прокинулося сумління.

— Елі, Боббі сказав нам, що з вами все гаразд. До того ж ми справді хотіли вас провідати. — Усім видно було, що їй соромно, тож Мерріон зробив рукою заспокійливий і благословляючий жест.

— Я розумію всі ваші домагання, — сказав Мерріон. Жестом він відпустив секретарку, і та вийшла з кімнати. Персональна медсестра, вродлива і вольовита на вигляд жінка, читала книжку за обіднім столом. Мерріон дав їй знак рукою, щоб вона вийшла. Медсестра подивилась на нього і заперечливо похитала головою. Відтак знову уткнулася в книжку.

Мерріон засміявся тихим астматичним сміхом.

— Це Прісцілла, — пояснив він присутнім, — найкраща медсестра в Каліфорнії. Вона з реанімаційного відділення, тому така непоступлива. Мій лікар найняв її спеціально для цього випадку. Тут її слово останнє.

Прісцілла кивнула головою в їхній бік і знову взялася за читання.

Моллі сказала:

— Я вимагатиму для нього частки максимально в двадцять мільйонів. Розглядайте це як страховий внесок. Навіщо ризикувати? І навіщо бути такими непорядними?

— Що тут непорядного, — сердито урвав Бенц. — Він підписав контракт.

— Заткнися, Боббі, — відрубала Моллі.

На них Мерріон уже не зважав.

— Клавдіє, а якої ти думки?

Клавдія думала багато про що. Судячи з усього, Мерріон був у набагато гіршому стані, ніж будь-хто про це казав. І було жахливо безсердечно чинити тиск на цього старого, якому навіть говорити було так важко. Клавдії кортіло сказати, що вона забирається геть, та їй спало на думку, що Елі ніколи не дозволив би їм прийти, якби не мав якоїсь потреби для себе особисто.

— Ернест як людина здатний на дивні витівки, — відповіла Клавдія. — Він твердо поклав забезпечити свою сім'ю. Але, Елі, він письменник, а письменників ви завжди шанували. Розглядайте це як пожертву на мистецтво. Зрештою, дали ж ви двадцять мільйонів доларів музеєві «Метрополітен». Чому б таке саме не зробити для Ернеста?

— І нацькувати на себе всіх агентів? — не стримався Бенц.

Елі Мерріон глибоко вдихнув, зелені вставки, здавалося, глибше увійшли в його ніздрі.

— Моллі, Клавдіє, нам доведеться ставитись до цієї справи як до нашої спільної маленької таємниці. Я дам Вейлові два відсотки брутто максимально до двадцяти мільйонів. Мільйон даю наперед. Таке вас влаштовує?

Моллі оцінила запропоноване. Два валові відсотки брутто за всі фільми мали б принести мінімум п'ятнадцять мільйонів, можливо, більше. Це було найкраще, чого вона могла домогтися, і її здивувало, що Мерріон так розщедрився. Якщо торгуватися далі, то з нього може статися, що він взагалі відмовиться від своєї пропозиції.

— Це чудесно, Елі, дякую вам, — вона нахилилася і поцілувала Мерріона в щоку. — Завтра надішлю меморандум до вашої канцелярії. І, Елі, я сподіваюся, я шире сподіваюся, що ви скоро одужаєте.

Клавдія не могла стримати емоцій. Вона взяла Мерріонову руку в свої долоні. В око впали коричневі цяточки, що всіяли всю шкіру, від руки віяло холодом смерті, що стояла на порозі.

— Ви врятували Ернестове життя.

Цієї миті в кімнату ввійшла Мерріонова донька з своїми двома малими дітьми. Медсестра, Прісцілла, підвелася зі свого стільця як кішка, що занюхала мишей, і рушила в напрямку до дітей, стаючи між ними та ліжком. Донька була двічі розлучена, з батьком не ладнала, одначе мала творчу групу на території «Лодстоуна», бо Елі дуже любив своїх онуків.

Клавдія і Моллі попросилися й вийшли. Вони поїхали в контору Моллі й зателефонували Ернестові, щоб повідомити добру новину. Він умовив їх разом з ним повечеряти, щоб відсвяткувати подію.

Мерріонова донька і двоє онуків побули зовсім недовго. Одначе цілком достатньо, щоб донька змусила батька пообіцяти купити для неї дуже дорогий роман з метою наступної екранізації.

Боббі Бенц і Елі Мерріон залишилися самі.

— Сьогодні у вас поступливе серце, — сказав Бенц.

Мерріон відчув утому в усьому тілі, важко втягував повітря. З Бенцом він міг дозволити собі розслабитися, з ним не було потреби грати. Вони стільки пройшли разом, разом зловживали владою, вигравали війни, подорожували й снували плани у всьому широкому світі. В думках один одного для них не було таємниць.

— А цей роман, що я збираюся купити для дочки, буде з нього кінофільм? — спитав Мерріон.

— Малоприбутковий, — відповів Бенц. — Ваша дочка ставить «поважні» фільми, які шанують і на які не ходять.

Мерріон втомлено махнув рукою.

— І чому це нам завжди доводиться платити за добрі наміри інших? Дай їй порядного сценариста, але ніяких зірок. І вона буде щаслива, і ми забагато не втратимо.

— Ви справді збираєтеся дати Вейлові брутто? — поцікавився Бенц. — Наш юрист каже, що в суді, якщо він помре, ми зможемо виграти.

— Це якщо я поправлюся, — з посмішкою сказав Мерріон. — А якщо ні, то вирішуй сам. Керувати парадом доведеться тобі.

Така сентиментальність здивувала Бенца.

— Елі, ви одужаєте, звичайно, що одужаєте. — І тут Бенц був ширий, як ніколи. У нього зовсім не було бажання ставати наступником Елі Мерріона, насправді він із жахом думав про той день, який невідворотно мав настати. Сам він був спроможний на будь-які дії, якщо їх схвалював Мерріон.

— Все доведеться вирішувати тобі самому, Боббі, — провадив далі Мерріон. — Суть у тому, що я вже не вирішуватиму. Лікарі кажуть, що мені потрібна пересадка серця, а я вирішив цього не робити. Може, проживу ще шість місяців, може, — рік, а може, й набагато менше з моїм паршивим серцем. І, крім того, я надто старий, щоб витримати пересадку.

Бенц був приголомшений.

— А не можна на штучному? — спитав він. Коли Мерріон заперечливо похитав головою, Бенц продовжив: — Не будьте смішні, звичайно, вам зроблять пересадку. Ви збудували половину цієї лікарні, вам мусять дати серце. Маєте ще добрих десять років. — Якусь мить він помовчав. — Ви, Елі, втомилися, поговоримо завтра. — Та Мерріон уже впав у дрімоту. Бенц вийшов з тим, щоб переговорити з лікарями і сказати їм, щоб вони в повну силу взялися роздобувати нове серце для Мерріона.

Ернест Вейл, Моллі Флендерс і Клавдія відсвяткували вечерею в «Ля Дольче Віта» в Санта-Моніці. Це був Клавдіїн улюблений ресторан. У її пам'яті жив спогад, як маленькою дівчинкою її приводив сюди батько, і до неї ставилися, як до члена королівської родини. В її пам'яті трималися пляшки червоного і білого вина, якими були заставлені всі віконні ніші, чорні широкі спинки чорних банкеток уздовж стін і скрізь, де тільки було місце. Відвідувачам залишалось простягти руку і взяти пляшку, нібито це був виноград.

Ернест Вейл був у доброму гуморі, і Клавдія знову дивувалась, як міг хтось повірити, що він здатний вчинити самогубство. Його аж розпирало від радості, що його погроза подіяла. До того ж дуже добре вино сприяло їхньому дешо хвальковитому веселому настрою. Всі були дуже задоволені собою. Сама їжа, строго італійська, тільки додавала енергії.

— І як слід нам усе це розцінювати? — розмірковував Вейл. — Задовольнитися двома відсотками чи домагатися трьох?

— Не дозволяйте розгулюватися апетитові, — попередила Моллі, — справа уже зроблена.

Вейл по-кіноакторськи поцілував їй руку і сказав:

— Ви, Моллі, — геній. Щоправда, безсердечний геній. Як могли ви обидві тероризувати хвору людину в шпитальному ліжку!

Моллі вмочила шматок хліба в томатну підливу.

— Ернесте, — почала вона, — вам цього міста ніколи не збагнути. Тут не існує милосердя. Навіть коли ви п'яні, нанюхались кокаїну, закохалися чи зламалися. Навіщо робити виняток для хворого?

— Якось Скіппі Діер сказав мені, — перевела на інше Клавдія, — що коли ти купуєш, то веди людину до китайського ресторану, а коли продаєш — то до італійського. Є в цьому якийсь сенс?

— Скіппі — продосер, — сказала Моллі. — Таке він десь вичитав. Без контексту не бачу тут ніякого сенсу.

Вейл намаинав із апетитом злочинця, якому відклали виконання смертного вироку. Він замовив три різні види макаронів для себе одного, але підклав маленькі порції Клавдії та Моллі і допитувався їхньої думки.

— Це найкраща італійська страва за межами Рима, — примовляв він. — А щодо Скіппі, то якийсь сценічний сенс тут є. Китайські страви дешевші, і це схиляє до зниження цін. Італійські страви навіюють дрімоту і присипляють пильність. Мені подобається і те, й інше. Хіба це не мило знати, що Скіппі ніколи не забуває про власну вигоду?

Вейл мав звичку замовляти три десерти. Не тому, що він усі їх з'їдав, а тому, що хотів накуштуватися різного. Як на нього, це зовсім не виглядало на екстравагантність. Навіть те, як він одягався, начебто одяг мав служити захисною шкірою від вітру й сонця; як він недбало голився, що один бакенбард був підрізаний нижче, ніж другий. Навіть його погроза вчинити самогубство не видавалася нелогічною чи дивною. Навіть його цілковита й дитинна відвертість, що часто ранила почуття інших. Клавдії його екстравагантні вибрики не здавалися чимсь незвичайним. Голлівуд переповнений екстравагантними людьми.

— Знаєш, Ернесте, ти таки справжній голлівудець. Екстравагантності тобі не бракує.

— Я не екстравагантний, — заперечив Вейл. — Для цього мені бракує хитромудрості.

— А бажання покінчити з собою через суперечку за гроші ти не вважаєш за екстравагантність? — домагалася свого Клавдія.

— Це якоюсь мірою розсудлива реакція на нашу культуру, — не здався Вейл. — Я втомився бути ніким.

— І як тобі спадає таке на думку? — почала втрачати терпець Клавдія. — Ти написав десяток книжок, тобі присудили премію Пулітцера. Ти завоював міжнародне визнання.

Вейл підчистив свої три порції макаронів і вже поглядав на антре — три перлинні скибки яловичини під лимоном. Взяв у руки ніж і виделку.

— Все це марниця, — сказав він, — от грошей у мене немає. І мені знадобилося п'ятдесят років, щоб навчитися: без грошей ти — лайно.

— Ви не екстравагантний, — подала голос Моллі, — ви — божевільний. І припиніть скиглити, що ви не багатий. Бідним вас також не назвеш. Інакше ми тут не сиділи б. Заради свого мистецтва ви не забагато страждаєте.

Вейл відклав ніж і виделку. Поплескав Моллі по руці.

— Маєте рацію, — сказав він, — все, що ви кажете — чиста правда. Час від часу я насолоджуюся життям. А вниз я ковзаю по життєвій дузі. — Він випив вино із своєї склянки й діловим тоном вів далі: — Писати я вже ніколи більше не буду. Писання романів — це глухий кут. Все одно що бути ковалем. Скрізь тепер кіно і телевізор.

— Нісенітниця, — не погодилася Клавдія, — люди завжди читатимуть.

— На вас просто напала ледач, — ущипливо докинула Моллі. — Будь-що, аби тільки не писати. Ось у чому справжня причина, чому ви хотіли піти з життя. — Всі засміялися. Ернест підклав їм із своєї тарілки яловичини, потім ще десерт. Добре вихованим він бував тільки за столом: виглядало на те, що він любив годувати людей.

— Усе це правда, — погодився він, — одначе письменник ніколи не може заробити добрих грошей, якщо не пише примітивні романи. І навіть у цьому глухий кут. Роман ніколи не може бути настільки примітивний, як кіно.

— Навіщо ти принижуєш кіно? — розгнівалася Клавдія. — Я бачила, як ти плакав на хороших кінофільмах. Це справжнє мистецтво.

Вейл раював. Хай там як, але він виграв битву із студією, отримав свої відсотки.

— Клавдіє, я цього зовсім не заперечую, — сказав він. — Кіно — це мистецтво. Нарікаю я від заздрощів. Кіно знецінює романи. Який сенс виписувати ліричні відступи про природу, змальовувати світ у багрянці призахідної заграви, засніжені гірські хребти, дивовижні хвилі великих океанів? — Вейл перейшов на ораторський тон, вимахував руками. — Що можна написати про пристрась і жіночу красу? Який з усього цього хосен, коли все можна побачити на кіноекрані в барвах фірми «Техніколор»? Ох, ці загадкові жінки з повними червоними устами, їхні магічні очі, коли ти можеш їх бачити з гольмими задами, а груди такі апетитні, як беф-веллінгтон. Все навіть набагато краще за реальне життя, про прозу не варт і згадувати. І як ми можемо описувати дивовижні подвиги героїв, що сотнями кладуть своїх ворогів, які долають дивовижні й неймовірні спокуси, коли все це подають вам у потоках крові просто перед очі: обличчя в тортурах і агонії на екрані. Актори й кінокамери виконують всю роботу, навіть не перепускаючи через мозок. Хитро-мудрий Сталлоне в ролі Ахілла в «Іліаді». Єдине, на що екран не спроможний, так це проникнути в думки своїх героїв, не може відтворити процесу їхнього мислення, життєвої багатогранності. — Він зробив коротку паузу, а потім додав тужливо: — А знаєте, що найгірше понад усе? Я — схибнутий на елітарності. Хотів бути митцем, бути чимсь особливим. Ось де правда, чому мене так муляє, що кіно таке демократичне мистецтво. Кіно під силу зробити будь-кому. Маєш, Клавдіє, рацію, я бачив кінофільми, що зворушували мене до сліз, та я знаю, що створили їх люди недоумкуваті, бездушні, невігласи, без єдиного проблеску моральності. Сценарист малописьменний, режисер — крайній егоїст, продюсер — різник моралі, а актори гатять кулаками в стіну чи дзеркало, щоб показати глядачеві, що вони не в настрої. Але кіно свого домагається. Яким чином? Бо кіно експлуатує для власного творення скульптуру, живопис, музику, людське тіло, науку і техніку, а письменник має тільки низку слів, чорне чорнило, чорний друк на білому папері. І, правду кажучи, все це не так жадливо. Це — поступ. І нове велике мистецтво. Демократичне мистецтво. І мистецтво без страждань. Просто купи таку як слід кінокамеру й домовся з приятелями.

Вейл переможно глянув на дам за столом.

— Хіба це не чудесне мистецтво, де не потрібно справжнього таланту? Яка це демократія, які це ліки на душу: створити свій власний фільм. Це мистецтво замінить секс. Я ходитиму на ваш фільм, а ви — на мій. Це мистецтво, яке змінить світ і змінить його на краще. Клавдіє, будь щаслива, що ти причетна до такого мистецтва, за яким майбутнє.

— Ви просто блаженний поц, — оцінила його просторікування Моллі. — Клавдія за вас боролася, захищала вас. А я була з вами терплячіша, ніж із будь-яким убивцею, котрого захищала. А тепер ви запросили нас на вечерю для того, щоб ображати.

— Хіба я ображаю? — Вейл, здавалося, був широко здивований. — Я просто називаю речі власними іменами. Вам обидвом я дуже вдячний, і я вас люблю. — Якусь хвилю він помовчав і скромно додав: — Я ж не кажу, що я кращий за вас.

— Ернесте, лайна в тобі по горло, — вибухнула сміхом Клавдія.

— Тільки в реальному житті, — приязно уточнив Вейл. — Може, перейдемо трошки до справи? Моллі, якби я пішов із цього світу і всі права перейшли б на мою сім'ю, «Лоддстоун» заплатила б п'ять відсотків?

— Щонайменше п'ять, — відповіла Моллі, — а тепер ви збираєтеся покінчити з собою за кілька додаткових відсотків? Я взагалі відмовлюся мати з вами справу.

Клавдія зиркнула на нього стривожено. Вона не довіряла його піднесеному настрою.

— Ернесте, тобі все ще мало? Ми провернули для тебе прекрасну оборудку. Я була просто захоплена.

— Клавдіє, ти зовсім не розумієш справжньої суті світу, — у Вейловому голосі звучали теплота і ніжність. — Саме тому твої сценарії такі прекрасні. Що з того, що я щасливий? Найщасливіша людина у світі переживає у своєму житті жахливі моменти. Жахливі трагедії. Ось поглянь на мене. Щойно я здобув велику перемогу. Відпала потреба вчиняти самогубство, я насолоджуюся цією вечерею, я насолоджуюся товариством двох вродливих, розумних, прихильних до мене жінок. І мені добре, що моя дружина і діти будуть матеріально забезпечені.

— Тоді якого біса ви скиглите? — поцікавилася Моллі. — Навіщо псуєте приймний вечір?

— Тому що я неспроможний писати, — признався Вейл. — Трагедія в цьому не велика. Насправді це вже не так важливо, але це єдина справа, яку я вмю робити. — Кажучи це, він управлявся з трьома десертами з таким явним апетитом, що обидві жінки вибухнули сміхом. Вейл усміхнувся їм у відповідь. — Ми, звісно, старого Елі надурили, — сказав він.

— Ти надто близько береш до серця письменницьку творчість, — сказала Клавдія. — Просто грохи розкрутися.

— Сценаристи письменницькою творчістю не переймаються, бо вони не пишуть, — відмахнувся Вейл. — Я не можу писати тому, що мені нічого сказати. Поговоримо про щось більш цікаве. Моллі, я ніяк не втямлю, чому це, маючи десять відсотків від прибутків з кінофільму з валовим доходом сто мільйонів доларів, а його створення коштує менше п'ятнадцяти мільйонів, я не отримую жодного пенні? Це одна з містерій, які мені хотілося б розгадати ще за життя.

Ці слова знову повернули Моллі добрий настрій: їй подобалось читати лекції з права. Вона витягла з сумочки записник і написала кілька цифр.

— Все абсолютно законно, — почала вона. — Вони суворо дотримуються рамок контракту, який, перш за все, вам не слід було підписувати. Отже, візьмемо валовий дохід, себто бруто, в сто мільйонів. Театри, прокат беруть половину, отже студії дістається п'ятдесят мільйонів, які називаються орендою.

— Гаразд. Студія повертає собі п'ятнадцять мільйонів, витрачених на створення фільму. Залишається тридцять п'ять. За умовами вашого контракту і більшості студійних контрактів студія забирає тридцять відсотків оренди як вартість поширення фільму. Це ще п'ятнадцять мільйонів у їхню кишеню. Отже, залишається двадцять мільйонів. Далі з них віднімається вартість тиражування, вартість рекламування фільму, на які легко набігає ще п'ять мільйонів. Ось тут прихована вся краса. За контрактом студія отримує двадцять п'ять відсотків від кошторису на накладні витрати: телефонні рахунки, електроенергія, амортизація звукової та монтажною техніки і таке інше. Залишається одинадцять. Добре, кажете ви. Ви візьмете свою частку з одинадцяти мільйонів. Але касова зірка отримує принаймні п'ять відсотків від оренди, режисер і продюсер ще п'ять відсотків. Це разом складає ще п'ять мільйонів. Нарешті щось і вам дістанеться. Але не дуже кваптеся. Потім вони з вас беруть всю вартість розповсюдження: п'ятдесят тисяч за пересилку копій на ринок Англії, ще п'ятдесят — Франції та Німеччини. І нарешті виставляють рахунок за кредит, бо ті п'ятнадцять на створення кінофільму

— позичені. З тим вони мене відпускають. Але ті решта шість мільйонів розчиняються у повітрі. Ось що стається, коли ви не маєте мене за юриста. Я складаю контракт, який реально забезпечує вам частку в золотій копальні. Не бруто для письменника, але дуже вигідне тлумачення нетто. Тепер розумієте?

Вейл сміявся.

— Не зовсім. А гроші з телебачення і продажу відеокасет?

— Із телебачення ви дещо магимете, — відповіла Моллі. — Але які суми заробляють на відео, не знає ніхто.

— А моя теперішня домовленість із Мерріоном — пряме бруто? — спитав Вейл. — Мене не зможуть знову обшахрувати?

— Тільки не за контрактом, який склади я, — запевнила Моллі. — Увесь час йтиметься про пряме бруто.

— Тоді вже мені не буде на що нарікати, — сумовито сказав Вейл. — Не матиму виправдань за творче неробство.

— Ти й справді якийсь екстравагантний, — сказала Клавдія.

— Ні-ні, — заперечив Вейл. — Я просто бовдур. Екстравагантні люди створюють незвичайні речі, щоб відволікти інших від роботи і від самих себе. Їм нестерпно соромно. Ось чому творці кіно — справді екстравагантні.

Хто б міг коли подумати, що помирати так приємно, що ти можеш бути. умиротворений, що ти можеш не відчувати страху? І найкращим є те, що ти розгадаєш один великий вселюдський міф?

Довгими нічними годинами своєї недужості Елі Мерріон смоктав кисень з колектора в стіні і міркував про власне життя. Його персональна медсестра Прісцилла, працюючи по дві зміни підряд, читала книжку при затіненій лампі в іншому кінці кімнати. Він бачив, як вона час від часу позиркує в його бік, так начебто перевіряє після кожного рядка в книжці.

Мерріон подумав, наскільки ця сцена відрізняється від того, що показали б на екрані. В кіно дуже наголошували б на тому, що він ширяє між життям і смертю. Медсестра стояла б похиленою над його ліжком, входили б і виходили лікарі. Там, безперечно, було б багато галасу, багато напруженості. А тут він в абсолютно тихій палаті, медсестра читає собі, Мерріон легко дихає через свою пластикову трубку.

Мерріон знав, що на даху були тільки ці велетенські палати для дуже важливих пацієнтів. Впливові політики, справжні власники мільярдних нерухомостей, зірки, що стали згасаючим міфом світу розваг. Всі — повновладні королі у своїх володіннях, а тут, вночі у цьому шпиталі, — васали смерті. Лежать безсилі й самотні, у дорого оплаченому комфорті, влада їхня пішла прахом. Трубки в тілі, вставки в ніздрях, чекають на скальпель хірурга, щоб той покопирсався у закутках їхніх охлялих сердець, або, як у випадку з ним, вставив повністю відредатоване серце. Мерріон подумав, чи всі вони такі ж упокорені, як оце він.

І звідки ця упокореність? Чому він сказав лікарям, що відмовляється від пересадки, що воліє прожити тільки той нетривалий час, що йому дозволить його знесиліле серце? Він подумав, що, Богу дякувати, він усе ще спроможний приймати розумні рішення, позбавлені сентиментів.

Йому все було ясно, так ніби він планував кінофільм: підбити витрати, відсоток реалізації, вартість перекуплених прав, можливі пастки із кіноакторами, режисерами і можливе подорожчання.

Перш за все: йому вісімдесят років, і то вісімдесят не в найкращій формі. Пересадка серця, в найкращому разі, на рік позбавить його можливості працювати. Звісно, знову керувати студією «Лоддстоун» йому більше не доведеться. Звісно, більшість його влади в цьому світі згине без вороття.

Далі: життя без влади настільки нестерпне. Зрештою, на що спроможний такий старий, як він, навіть із свіженьким новим серцем? Не зможе грати в спортивні ігри, упадати за жінками, насолоджуватися їжею і напоями. Ні, єдиною радістю для старого була його влада, і чим це так аж погано? Владу можна

використовувати на добрі справи. Хіба він не був милосердний до Ернеста Вейла всупереч усій своїй принциповій розважливості, всупереч усім своїм упередженням, яких дотримувався усе своє довге життя? Хіба він не сказав лікарям, що не хоче позбавляти дитини чи якоїсь молодой людини шансів здобути нове життя, отримавши нове серце? Хіба це не було використанням влади заради вищого добра?

Одначе за його плечима довге життя, в якому він мав справу з лицемірством, а тепер ось признавався у власному лицемірстві сам перед собою. Він відхилив нове серце тому, що це була невігідна обгородка: рішення нижче лінії титрів. Ернестові Вейлу дав його частку відсотків тому, що забаглося доброго слова від Клавдії, поваги з боку Моллі Флендерс, піддався сентиментам. Хіба це так жакливо — бажати залишити по собі образ доброї людини?

Життям, яким він жив, Мерріон був задоволений. Він виборював собі шлях від убогості до багатства, він подужав ближнього свого. Він зазнав усіх насолод людського життя, любив гарних жінок, жив у розкішних будинках, носив найвишуканіші шовки. І сприяв мистецькій творчості. Домігся величезної влади і великих статків. І намагався чинити добро ближньому своєму. Десятки мільйонів виділив він на цей шпиталь. Та понад усе йому подобалося змагатись із ближнім своїм. А що тут такого страшного? Як інакше міг би він домогтися влади, щоб творити добро? Навіть тепер шкодував за останнім актом милосердя до Ернеста Вейла. Ти просто не зміг оголити зло боротьби перед ближнім своїм, а надто коли тобі погрожують. Але Боббі про це подбає. Боббі про все подбає.

Боббі підкине відповідні рекламні оповідки з сюжетом про його відмову від пересадки серця задля того, щоб воно дісталось комусь молодшому. Боббі перегляне всі ті відсотки брутто, які вже були визначені. Боббі позбудеться доччиної творчої групи, такої марнотратної для «Лоддстоуна». Боббі на все накладе залізну руку.

Десь віддалік тенькнув дзвіночок, потім схожий на тріскотняву гримучої змії звук факсимільного апарата, що передавав з Нью-Йорка касовий виторг. Тріск той звучав немов супроводом його слабнучого серця.

Тепер — момент істини. Щонайкращого він узяв від життя доволі. І на-самкінець його зрадило не тіло, а розум.

Тепер — момент істини. Він розчарувався в людях. Надто багато він бачив зрад, надто багато жалюгідних пристрастей, надто багато жадоби до грошей і слави. Нещирість між коханцями, чоловіком і жінкою, батьками, синами, матерями, доньками. Дяка Господові за кінофільми, що він створив, і які нав'яли людям надію, і дяка Господові за онуків, і дяка Господові, що він ніколи не побачить, як онуки виростуть і визріють до людського стандарту.

Тріщання факсимільного апарата стихло, і Мерріон відчув тріпотіння свого все слабшого серця. Палату наповнило світанкове світло. Він побачив, як медсестра вимкнула лампу і закрила книжку. Так самотньо помирати в палаті наодинці з цією чужою йому жінкою, тоді як його шанували так багато могутніх людей. Відтак медсестра перевірила його повіки, приклала до грудей стетоскоп. Велетенські двері шпитальної палати відчинилися, як великі двері якогось старовинного замку, і він почув дзенькіт посуду на таях із сніданком...

А далі палату залило яскраве світло, він відчув, як кулаки гатили в його груди, і подумав, навіщо вони так чинять із ним? У мозку згушувалась якась хмара, заволікаючи все туманом. Крізь той туман зойкали голоси. Мозок, якому бракувало кисню, пронизала цитата з кінофільму: «Невже так помирають королі?».

Він відчував електрошоки, надріз, щоб масувати його серце голими руками.

Увесь Голлівуд порине в жалобу, а не тільки медсестра Пріспілла. Вона відсиділа дві зміни підряд, бо годувала двох малолітніх дітей, і їй було прикро, що Мерріон помре на її чергуванні. Вона пишалася своєю репутацією

однієї з найкращих медсестер у Каліфорнії. Вона ненавиділа смерть. Але от зачиталася книжкою, до того ж міркувала, як би поговорити з Мерріоном, щоб що книжку екранізувати. Не бути ж їй вічно медсестрою, потай вона була сценаристом. І навіть тепер її не полишає надія. Цей останній шпитальний поверх приймав найбільших голлівудських світил, і вона, боронячи їх від смерті, стоятиме непохитно.

Та все це відбувалося тільки в Мерріоновій уяві перед тим, як він помер; в уяві, насиченій тисячами кінофільмів, що він надивився.

Насправді медсестра підійшла до його ліжка десь через чверть години після того, як він був уже мертвий, такою спокійною була його смерть. Десь півхвилини вагалася, чи викликати реаніматорів, щоб повернути його до життя. Та смерть вона знала віддавна і дещо зналася на милосерді. Навіщо воскрешати його на тортури відновленого життя? Вона підійшла до вікна і подивилася, як сходило сонце і як голуби ніжилися на камінних карнизах. Прісілла була останньою владою, що вирішувала Мерріонову долю... і його наймилосерднішим судією.

Розділ 13

У сенатора Вейвена — важливі новини, і ці новини мали б коштувати Клерікуцію п'ять мільйонів доларів. Так повідомив кур'єр від Джорджіо. Для Кросса це означало гору паперової роботи. Він мав вилучити з каси казино п'ять мільйонів, залишивши навзаєм низку документів, щоб замести сліди.

Кросс також отримав повідомлення від Клавдії та Вейла. Вони були в готелі й займали спільний номер. Хотіли побачитися з ним якомога швидше. Справа не терпіла зволікань.

Був також телефонний дзвінок від Лії Вацці з мисливської хатини. Він просив терміново зустрітися з Кроссом особисто. Про терміновість йому не варт було згадувати: будь-яке його прохання мало бути терміновим, інакше він би не телефонував, і він був уже в дорозі.

Кросс засів за папери, щоб передати п'ять мільйонів доларів сенаторові Вейвенові. Вже обсягу самої готівки було б забагато для дипломата або для дорожнього саквояжа. Він зателефонував у готельний сувенірний кіоск, пригадавши, що там у продажу була старовинна китайська валіза, доволі велика, щоб запакувати в неї гроші. Темно-зеленого кольору, прикрашена червоними драконами і вправленими фальшивими зеленими самоцвітами, мала дуже міцний замок.

Гроневельт навчив його, як залишати паперові свідчення, що мали б узаконювати злизані з готельного казино гроші. Це була довга й марудна праця з переведенням грошей на різні рахунки, з оплатою різних поставникам за напої та харчові припаси, за спеціальні навчальні програми та рекламні заходи, а ще — з шерогом списків неіснуючих гравців, нібито боржників каси.

Над цим Кросс сидів із годину. Сенатор Вейвен не мав би з'явитися раніше наступного дня в суботу, і п'ять мільйонів слід було передати йому в руки перед від'їздом на світанку в понеділок. Врешті-решт Кроссова увага почала відволікатися, і він був змушений зробити перерву.

Кросс зателефонував у номер Клавдії та Вейла. Слухавку підняла Клавдія.

— Ми з Вейлом потрапили в жахливу ситуацію, — сказала вона, — нам треба поговорити з тобою.

— Добре, — погодився Кросс. — Чому б вам удвох не спуститися і не пограти, а через годину я зайду за вами у зал для гри в кості. — Він зробив паузу: — Потім ми разом повечереємо, і ви розповісте мені про свої клопоти.

— Ми не можемо грати, — пояснила Клавдія. — Ернест перебрав кредитний ліміт, а мені ти кредиту не даси, хіба що якісь нещасні десять тисяч.

Кросс важко зітхнув. Це означало, що Ернест Вейл заборгував казино сто тисяч, які тепер варті не більше за туалетний папір.

— Тоді почекайте годинку й приходьте в мій кабінет. Повечереємо тут.

Кросс мав ще зателефонувати в інше місце, до Джорджіо, щоб підтверди-

ти плату сенаторові, і не тому, що кур'єр був під підозрою, а просто таким було одне з непорушних правил. Це робилося уже давно усталеним паролем. Прізвище називалось заздалегідь закодованими цифрами, призначені гроші — заздалегідь домовленими літерами.

Кросс намагався продовжити працю над паперами. Але думка його знову відволіклася. За п'ять мільйонів сенатор Вейввен збирався повідомити щось важливе. Лія, щоб вибратися у далеку дорогу до Вегаса, мав би потрапити в дуже велику скруту.

У двері подзвонили, охоронець завів у апартаменти на даху Клавдію і Ернеста. Кросс підкреслено тепло обняв Клавдію, бо не хотів, щоб вона подумала, ніби він розгнівався на неї за програш у казино.

У вітальні своїх апартаментів він подав їм меню обслуговування в номерах, а потім зробив замовлення. Клавдія сиділа на канапі напружено, Вейл байдуже відкинувся на спинку.

— Кроссе, — почала Клавдія, — Вейл у дуже поганій формі. Ми мусимо щось для нього зробити.

Як на Кросса, аж так погано Вейл не виглядав. Начебто справді розслаблений, очі напівзаплющені, на губах задоволена усмішка. Кросс відчув роздратованість.

— Звісно, перше, до чого я вдамся, то це перекрию для нього всі кредити в місті. Цим збережу гроші, він — найнездатніший гравець, якого я будь-коли бачив.

— Справа не в грі, — сказала Клавдія. І вона розповіла всю історію, як Мерріон обіцяв Вейлові дати частку брутто за всі серії за його книжкою, а потім помер.

— Ну й що з того? — спитав Кросс.

— Тепер Боббі Бенц від цієї обіцянки відмовляється, — пояснила Клавдія. — Відколи Боббі став головою студії «Лоддстоун», він схибнувся на владі. Щодо духу намагається бути схожим на Мерріона, але йому просто бракує Мерріонівого розуму або його харизми. Отже, Ернест знову залишився ні з чим.

— І чим, у біса, гадаєш ти, я можу зарадити? — спитав Кросс.

— Ти ж із «Лоддстоуном» партнер по «Мессаліні», — сказала Клавдія. — Ти мусиш мати там якийсь голос. Я хочу, щоб ти попросив Боббі Бенца виконати Мерріонову обіцянку.

Саме в таких випадках Клавдія приводила Кросса у відчай. Бенц нізащо не поступиться, така була в нього робота, і такий він мав характер.

— Ні, — твердо сказав Кросс. — Я тобі вже колись пояснював: я не можу займати якусь позицію, поки не впевнений у позитивному рішенні. А тут я не бачу жодних шансів.

— Цього я ніколи не могла збагнути, — спохмурніла Клавдія. Якусь мить помовчала. — Ернест не жартує, він покінчить із собою, щоб його сім'я могла повернути собі права.

На ці слова Вейл похвавився. Він сказав:

— Клавдіє, бубон з тебе справжній. Ти що, зовсім нічого не тямив про свого брата? Якщо він когось про щось просить, а той відмовляється, то він має його вбити. — Вейл широко усміхнувся Кроссові.

Кросс спаленів, що Вейл посмів так сказати в присутності Клавдії. На шастя, в цей момент з'явилася номерна обслуга із столиками на колесах і стала накривати. Коли всі сіли обідати, Кросс уже опанував себе, але не стримався, щоб не сказати з холодною посмішкою:

— Ернесте, як я розумію, всі ваші проблеми були б вирішені, якби ви перебралися на той світ. Може, я вам допоможу. Переселю у номер на десятому поверсі, а ви просто викинетесь із вікна.

— Це тобі не жарти! — скипіла Клавдія. — Ернест — один з моїх найближчих друзів. А ти, мій брат, вічно кажеш, що любиш мене і все заради мене зробиш. — В її очах стояли сльози.

Кросс встав, обійшов стіл і обняв її.

— Клавдіє, тут я нічим не зможу зарадити. Я не чаклун.

Ернест Вейл ласував обідом. Нікому й на думку не могло б спасти, що він збирається накласти на себе руки.

— Кроссе, ви надто скромні, — сказав він. — Слухайте, щоб викинутись із вікна мені бракує відваги. Надто багата в мене уява, в польоті додолу я помру тисячу разів від думки, як я виглядатиму розбризканий по всіх стінах. А ще я можу гепнутись на якусь зовсім невинну людину. Щоб порізати собі вени я надто боягузливий, не перенешу вигляду крові. До смерті лякаюся пістолетів, ножів і вуличного транспорту. Мені зовсім не хочеться просто відживогіти, так нічого й не домігшись, не хочу, щоб ті покидьки Бенц і Діер підсмівувалися, що всі мої грошки у їхній кишені. Та одну річ ви могли б для мене зробити: найміть кого-небудь, щоб мене убив. Не кажіть коли. Просто зробіть, і квит.

На Кросса напав сміх. Він заспокійливо погладив Клавдію по голові і повернувся на свій стілець.

— Вам що, здається, ніби ви граєте в якомусь паршивому фільмі? — звернувся він до Вейла. — Ви гадаєте, що когось убити — це такий собі жарт?

Кросс встав з-за столу і підійшов до конторки. Відчинив шухляду і витягнув звідти гаманця з чорними фішками. Кинув це перед Ернестом і сказав:

— Тут десять тисяч. Зіграєте востаннє за столами, може, вам усміхнеться доля. Тільки припиніть ображати мене в присутності моєї сестри.

До Вейла повернувся радісний настрої.

— Ходімо, Клавдіє. Твій брат не збирається прийти на допомогу. — Вейл поклав гаманця з фішками собі в кишеню, і, здавалося, йому не терпілося почати грати.

Клавдію, судячи з її вигляду, вже ніщо не обходило. Складала подумки все до купи, та ніяк не могла дійти остаточного висновку. Поглянула на спокійне вродливе братове обличчя. Не може він бути таким, як каже про нього Вейл. Вона поцілувала Кросса в щоку і сказала:

— Вибач, але Ернест мене дуже непокоїть.

— З ним усе буде гаразд, — заспокоїв її Кросс. — Надто він поллюбає азартні ігри, щоб померти. До того ж він людина талановита, чи не так?

— Сам він завжди на цьому наголошує, — засміялася Клавдія, — і я з ним погоджуюся. До того ж він такий жохливий боягуз. — Одначе вона підняла руку, щоб лагідно погладити Вейла.

— На біса він тобі потрібний? — спитав Кросс. — Навіщо живеш з ним в одному номері?

— Тому, що я його найближчий і найостанніший друг, — розгнівано сказала Клавдія. — І я люблю його книжки.

* * *

Коли Клавдія з Вейлом пішли, Кросс решту ночі провів, доводячи до кінця справу з передачею п'яти мільйонів сенаторові Вейввену. Коли скінчив, викликав розпорядника казино, немалозначного члена «родини» Клерікуціо, і звелів принести гроші в апартаменти на даху.

Гроші у двох величєньких мішках принесли сам розпорядник і два охоронці, також від Клерікуціо. Вони допомогли запакувати готівку в китайську валізу.

— Гарнєнька валізочка, — з усмішечкою сказав розпорядник казино.

Коли всі вийшли, Кросс зняв із свого ліжка стьобану ковдру й обгорнув нею валізу. Відтак замовив обслузі принести два сніданки. Через кілька хвилин з охорони повідомили, що з ним хоче зустрітись Лія Вацці. Кросс розпорядився провести його нагору.

Кросс зустрів Лію обіймами. Він завжди був радий його бачити.

— Добрі новини чи погані новини? — спитав його Кросс після того, як обслуга принесла сніданок і вийшла.

— Недобрі, — відповів Лія, — той самий детектив, що був спинив мене у вестибюлі готелю «Бeverлі-Гіллз», коли я був там із Сканнетом, Джим Лоузі. Вигулькнув у мисливській хатині й розпитував мене про мої стосунки із

Сканнетом. Його я відшив. Найгірше те, звідки він дізнався, хто я такий і де мене шукати. В жодних поліцейських досьє я не фігурую, ніколи не мав з ними клопотів. Отже, десь є інформатор.

Це насторожило Кросса. Зрадник серед «родини» Клерікуціо був рідкістю, і його завжди безжалісно викоринували.

— Я доповім про це самому донові, — сказав Кросс. — А як бути з вами? Не маєте охоти перепочити трошки в Бразилії, поки виясниться, що до чого?

Лія з'їв дуже мало. Взявся до бренді та до гаванських сигар, які подав йому Кросс.

— Я не переймаюся, до часу, — сказав Лія. — Мені просто хотілося б мати ваш дозвіл захистити себе від цієї людини.

Кросс стривожився.

— Лія, цього робити не слід, — сказав він. — У цій країні вбивати службовця поліції дуже небезпечно. Це не Сицилія. Тому я мушу сказати те, чого вам знати не слід. Джим Лоузі має стосунки з Клерікуціо. Великі гроші. Гадаю, він просто винишпорює, щоб правити винагороду за те, щоб від вас відчепиться.

— Гарзд, — сказав Вацці. — Але факт залишається фактом. Десь має бути інформатор.

— Про це я подбаю, — пообіцяв Кросс. — А щодо Лоузі не тривожтесь.

Лія затягнувся сигарою.

— Він небезпечна людина. Будьте обачні.

— Буду, — запевнив Кросс. — Але з вашого боку жодних упереджувальних ударів, згода?

— Звичайно, — сказав Лія. Здавалося, що він розслабився. Потім спитав буденним голосом:

— Що там у тій ковдрі?

— Невеличкий подаруночок для дуже важливої персони, — відповів Кросс. — Хочете переночувати в готелі?

— Ні, дякую, — відмовився Лія, — поїду назад до хагини, а ви мені скажете, як матимете час, про що довідалися. Та я б порадив позбутися того Лоузі негайно.

— Поговорю з доном, — сказав на це Кросс.

Сенатора Уоррена Вейвена та його свиту з трьох помічників зареєстрували у наданій їм віллі «Ксанаду» о третій пополудні. Як завжди, він прибув у лімузині без знаків і без будь-якого ескорту. О п'ятій закликав до своєї вілли Кросса.

Кросс із двома охоронцями поклав загорнуту в ковдру валізу в кузовець гольфого моторного візка. Один з охоронців повів візок, а Кросс сидів на пасажирському місці й наглядав за валізою, що лежала там, де зазвичай перевозили ключки для гольфу і заохолоджені напої. Добиратися територією «Ксанаду» до комплексу з окремою охороною, де стояли сім вілл, було п'ять хвилин.

Кросс завжди любив милуватися цими віллами — символом могутності. Версальські палаци, кожний із смарагдовим плавальним басейном у формі ромба, посередині скверика — окреме казино в формі перлини для мешканців вілл.

Валізу Кросс заніс у віллу сам. Один з помічників сенатора завів його у вітальню, де сенатор за розкішно накритим столом смакував холодними закусками та лимонадом з льодом. Спиртних напоїв він більше не вживав.

Сенатор Вейвен був і показний з себе, і люб'язний як завжди. У державних політичних колах він досяг неабияких висот, головував у кількох важливих комітетах, а на наступних президентських перегонах його мали за темну конячку. Підхопився на ноги, щоб привітати Кросса.

Кросс розгорнув валізу із ковдри і поставив її на підлогу.

— Невеличкий подаруночок від готелю, сенаторе, — сказав він. — Бажаю приємно провести час.

Сенатор обхопив Кроссову руку обома своїми. Його руки були гладенькі.

— Який приємний сюрприз, — сказав він. — Дякую, Кроссе. А тепер, можна перекинутися з вами парою слів конфіденційно?

— Звичайно, — відповів Кросс і передав йому ключика від валізи. Ключ ковзнув у кишеню сенаторових штанів. Вейввен обернувся до своїх помічників і сказав:

— Віднесіть, будь ласка, цю валізу в мою спальню. Один з вас нехай побуде біля неї. А тепер дозвольте мені залишитися з моїм другом Кроссом сам на сам.

Помічники вийшли, і сенатор почав міряти кроками кімнату. Вид його спохмурнів.

— Маю для вас, звичайно, хороші новини, але також і погані.

— Завжди так буває, — кивнувши головою, приязно сказав Кросс. Він подумав, що за п'ять мільйонів доларів хороші новини мали б бути з біса кращі за погані.

— Ну хіба це не істина? — хихикнув Вейввен. — Та спочатку хороші новини. І це справді дуже хороші новини. За останні кілька років я доклав чимало зусиль для проходження законодавства, яке б легалізувало азартні ігри у всіх Сполучених Штатах. Навіть заклав засади того, щоб легалізувати спортивні тоталізатори. Гадаю, що нарешті в сенаті та в палаті представників я здобув голоси. Гроші у валізі підбадьорять деякі найвирішальніші з них. Там п'ять, чи не так?

— П'ять, — підтвердив Кросс, — і за таке їх варто дати. Ну а тепер, які погані новини?

Сенатор зажурено похитав головою.

— Вашим друзям вони будуть не до вподоби. Особливо Джорджію, він такий нетерплячий. Але — яскрава особистість, справді яскрава.

— Це мій улюблений близький родич, — сухо відреагував Кросс. З усіх Клерікуцію йому найменше подобався Джорджію, і було помітно, що сенатор поділяв його почуття.

— Президент мені сказав, — нарешті видав свою бомбу Вейввен, — що на цей закон він накладе вето.

Кросс ще не відійшов від відчуття радісного тріумфу, що далекоюсяжні наміри дона Клерікуцію нарешті здійснилися. Збудувати легітимну імперію азартних ігор на правових засадах. Що там, у біса, бубонить Вейввен?

— А щоб це вето подолати, нам бракує голосів, — нарешті виклав свою новину Вейввен.

Єдино з метою дати собі час, щоб отямитись, Кросс запитав:

— Отже, ці п'ять мільйонів для президента?

Сенатор зобразив на обличчі жах.

— Що ви, в жодному разі! — вигукнув він. — Ми з ним навіть не в одній партії. До того ж президент, коли він відійде в приватне життя, стане дуже можливою лодиною. Будь-яка рада директорів будь-якої компанії з охотою візьме його. В жалюгідній готівці у нього не буде потреби. — Вейввен зверхньо посміхнувся Кроссові. — Коли ти президент Сполучених Штатів, все виглядає зовсім по-іншому.

— Отже, поки президент не віддасть душу, ми залишаємося з носом? — зробив підсумок Кросс.

— Саме так, — підтвердив Вейввен. — Президент, мушу визнати, хоч ми й у протилежних партіях, дуже популярний. Його, безперечно, переоберуть. Мусимо набратися терпіння.

— Отже, нам залишається чекати п'ять років, а потім сподіватися, що оберуть президента, який вето не накладе?

— Не зовсім так, — сказав сенатор, відтак трошки повагався. — Мушу бути з вами відвертий. За п'ять років склад конгресу може змінитись, у мене може не виявитись тих голосів, котрі маю тепер. — Він знову зробив паузу: — Тут важить багато різних факторів.

Кросс був зовсім збитий з пантелику. Що, в біса, насправді було на думці у Вейввена? Тут сенатор приклашнув пальцями.

— Звичайно, коли з президентом щось станеться, то віце-президент закон

підпише. Тобто, хоч як це неприємно звучить, та вам слід сподіватися, що з президентом станеться інфаркт, його літак розіб'ється або ж його покладуть з інсультом. Таке трапляється, всі ми смертні, — сенатор аж сявав обличчям, і раптом Кроссові все прояснилося.

Він відчув спалах люті. Цей виродок передавав через нього повідомлення для Клерікуціо: сенатор свою частку роботи виконав, тепер їм залишається убити президента. І сенатор був настільки спритний і лукавий, що жодним конкретним проявом себе в цю справу не вплутував. Кросс був упевнений, що дон на таке не пристане, а якби й пристав, то після цього Кросс відмовиться бути частиною «родини».

Вейввен, приязно усміхаючись, вів далі:

— Все доволі безнадійне на перший погляд, та наперед нічого не скажеш. Доля може нам посприяти, а віце-президент мій дуже близький приятель, навіть хоч ми з ним у різних партіях, я ані на йоту не сумніваюся, що він схвалить закон. Нам залишається тільки чекати й сподіватися.

Кроссові важко вірилося, що він справді чує сенаторові слова. Сенатор Вейввен був утіленням непогрішимого всеамериканського політика, хоч і відзначався слабкістю до жіночої статі та до невинного гольфу. Обличчя його залишалося все таким же аристократично вродливим, а голос — шляхетним. Умів подати себе за одного з наймиліших людей на світі. Одначе в його задуми входило, щоб «родина» Клерікуціо знищила президента, вчинила на нього замах. Складнувати було б упоратись, подумав Кросс.

Сенатор вже сидів за столом і вишукував по тарілках.

— Я перебуду тут тільки одну ніч, — сказав він. — Сподіваюся, у вас там у вар'єте знайдеться кілька дівчат, які мали б охоту повечеряти з таким дідуганом, як я.

Повернувшись в апартаменти на даху, Кросс зв'язався з Джорджіо і повідомив, що буде в Дестамі наступного дня. Джорджіо сказав, що його забере з аеропорту «родинний» водій. Ні про що не розпитував.

По телефону Клерікуціо справи не обговорювали.

Коли Кросс з'явився в особняку в Дестамі, він здивувався, що всі були в зборі. В кабінеті без вікон був не тільки дон, але й Піппі, три донові сини — Джорджіо, Вінсент і Петі, і навіть Данте з небесно-блакитним ренесансним капелюхом на голові.

Стіл у кабінеті не був накритий, сісти за обід планувалося згодом. Як волилося, дон змусив усіх переглянути світлини Сільвіо та хрестин Кросса і Данте, що стояли над каміном. «Такий щасливий день», — завжди примовляв дон. Всі вместилися на стільцях і канапах, Джорджіо подав напої, а дон припалив вигнуту чорну італійську сигару.

Кросс дуже детально розповів, як він приніс п'ять мільйонів сенаторові, а потім, слово в слово, розмову із ним.

Запала тривала тиша. Кроссових коментарів нікому з них не було потрібно. Вінсент і Петі, судячи з їхніх облич, були найбільш стурбовані. Саме тепер, коли Вінсентові належала його мережа ресторанів, він менш за все був схильний йти на ризик. Петі, хоч і був командиром солдатів Бронкського анклаву, володів велетенським будівельним підприємством і перш за все дбав про нього. Така жахлива місія на цьому відрізкові їхнього життєвого шляху була їм ні до чого.

— Цей клятий сенатор збожеволів, — подав голос Вінсент.

— Ти впевнений, що саме таке хотів нам сказати сенатор? — звернувся до Кросса дон. — Що нам справді слід вчинити замах на керівника нашої держави, одного з його колег в уряді?

— Вони, як каже сенатор, не в одній політичній партії, — сухо уточнив Джорджіо.

— Сенатор завжди виглядатиме чистеньким, — відповів донові Кросс. — Він тільки виклав фактичний стан справ. Гадаю, він має на думці, що ми діятимемо відповідно до цього стану.

Данте понесло. Його аж поривало від такої ідеї, від слави, від виграшу.

— В наші руки пливе увесь гральний бізнес. Легально. Справа варта заходу. Ось де щонайбільший куш!

Дон звернувся до Піппі:

— А що думаєш ти, мій *martello*? — з теплою в голосі спитав він.

Піппі не приховував розлчченості.

— Такого зробити неможливо, і навіть братися не слід.

— Дядьку Піппі, якщо тобі не до снаги, то я зможу, — глузливим голосом знову втрутився Данте.

Піппі презирливо глянув у його бік.

— Ти різник, а не стратег. Таку справу, як ця, ти не зміг би спланувати й за мільйон років. Надто великий ризик. Надто багато смороду. А виконати надто важко. Вийти сухим не вдасться.

— Діду, — зухвало звернувся Данте, — доручи цю справу мені. Я дам раду.

Власного онука дон не міг не шанувати.

— Я певен, що даси, — сказав він, — і зиск був би дуже великий. Одначе Піппі має рацію. Наслідки для нашої «родини» можуть бути дуже непевні. Помилитися можна будь-коли, та ніколи не можна робити фатального прорахунку. Навіть якщо б нам усе вдалося і ми здійснили свій задум, цей вчинок навично повис би над нашими головами. Це надто великий злочин. До того ж це не та ситуація, що загрожує нашому існуванню, а та, що веде до мети. До мети, якої можна досягти терплячістю. А поки що ми в прекрасній ситуації. Джорджіо, у тебе є своє місце на Уолл-стріт, Вінсенте, у тебе є свої ресторани, Петі, ти маєш свої будівельні підприємства, Кроссе, ти маєш готель, і Піппі, ти можеш відійти від справ і решту своїх днів перебути в мирі і спокої. І Данте, онуче мій, тобі слід набратися терпцю, одного дня ти матимеш свою імперію азартних ігор, — це й буде твоїм статком. І коли ти цього доможешся, над твоєю головою не висітиме вічна тінь жадливого вчинку. Отже, пішов той сенатор під три чорти.

Всі в кімнаті розслабилися, напруженість в одну мить спала, всі, крім Данте, були задоволені таким рішенням. І всі погоджувалися з доновим прохолоном, що сенаторові слід би переселитися ближче до пекла.

Тільки Данте, виглядало на те, не погоджувався.

— Надто ти відважний, щоб звати мене різником, — кинув він Піппі. — А сам ти хто такий, задріпаний флорентійський соловейку?

Вінсент і Петі розсміялися. Дон докірливо похитав головою.

— Ще одна справа, — сказав він. — Гадаю, що нам слід підтримувати всі наші стосунки з сенатором. Я не шкодую йому тих зайвих п'яти мільйонів, та сприймаю за образу, якщо він думає, ніби ми вбили б президента нашої країни заради успіху підприємницьких задумів. Яку ще рибку збирається він сам при цьому підсмажити? Якої власної вигоди він вишукує? Він намагається нами маніпулювати. Кроссе, коли він буде в твоєму готелі, не шкодуй йому маркерів. Подбай, щоб він приємно провів час. Ця людина надто небезпечна, щоб мати її за ворога.

Все стало на свої місця. Кросс вагався, чи торкатися ще однієї делікатної проблеми. Та все одно розповів історію про Ліу Вацці та Джіма Лоузї.

— Всередині «родини» може бути інформатор, — зробив він висновок.

— Твоя операція, твоя й проблема, — холодно кинув Данте.

Дон рішуче похитав головою.

— Інформатора бути не може, — сказав він. — Детектив на щось випадково наткнувся і хоче хабаря, щоб відчепитися. Джорджіо, займися ним.

— Це ще п'ятдесят тисяч, — скривився Джорджіо. — Кроссе, ти все заварив. Тобі слід заплатити із свого готелью.

Дон знову припалив сигару.

— А тепер, позаяк всі ми зібралися разом, є ще якісь проблеми? Вінсенте, як там твої ресторани?

Гранітне Вінсентове обличчя пом'якшало.

— Я відкриваю ще три, — сказав він. — Один у Філілі, один у Денвері і

ще один у Нью-Йорк-Сіті. Всі вищої категорії. Ти не повіриш, тату, що я беру по шістнадцять доларів за тарілку спагеті. Коли ми готуємо самі, то собівартість, я підраховував, по півдолара за порцію. Як не старався, ніяк не виходило нарахувати більше. Додав туди навіть вартість часнику. А за фрикаделі, я — єдиний італійський ресторан вищої категорії, де подають фрикаделі, сам не знаю чому, дають по вісім доларів. І за навіть не дуже великі. Мені вони обходяться в двадцять центів.

Він продовжував би й далі, але дон його урвав, обернувшись до Джорджіо і спитавши:

— Джорджіо, як там справи на Уолл-стрит?

— І вгору, і вниз, — обережно відповів Джорджіо. — Але комісійні від перекупництва такі ж добрі, як у вуличних лихварів, якщо збити піну як слід. І не загрожують ні неплатники, ні тюрма. Нам слід забути про всі інші наші справи, хіба що за винятком азартних ігор.

Донові було радісно чути ці декламації, успіх у легітимному світі грів його душу.

— А твій, Петі, будівельний бізнес? — за чергою опитував він. — Чув я, недавно у тебе були невеличкі ускладнення...

Петі стенов плечима.

— У мене більше замовлень, ніж я спроможний подужати. Всі щось будують, а з будівництвом автострад звертаються тільки до нас. Всі мої солдати на платіжці і непогано заробляють. Але на минулому тижні з'являється на мій найбільший будівельний майданчик якийсь чорнодупий «баклажан». А за ним ще із сотню чорношкірих з різними плакатами про громадянські права. Ну я запрошую його в свій кабінет, і тут його раптом хоч на хліб намазуй. Від мене вимагалось тільки наймати на роботу десять відсотків чорношкірих, а йому під столом підсунути двадцять тисяч.

— Тобто нас шантажують? — хихикаючи, спитав Данте, його наче залоскотало. — Нас — Клерікуціо?

— Я намагався міркувати так, як тато, — вів далі Петі. — Чому б їм також не заробляти на життя? Дав тому «баклажанові» його двадцять тисяч і погодився брати на роботу п'ять відсотків.

— Ти слушно вчинив, — похвалив дон. — Не дав дрібній проблемі перерости у велику. А хто такі Клерікуціо, щоб не робити свого внеску в поступ інших і в розвиток самої цивілізації?

— Я б того чорного сучого сина убив, — не вгавав Данте, — а тепер він унадиться за все більшим.

— І ми дамо йому більше, — сказав дон. — доки все триматиметься в рамках глузду. А які в тебе клопоти? — звернувся дон до Піппі.

— Ніяких, — відповів Піппі. — Хіба що тепер «родина» майже не проводить операцій, і я залишився без роботи.

— Такий твій талан, — сказав дон. — Ти доволі важко напрацював. Ти уник багатьох небезпек, а тепер насолоджуйся розквітом своєї мужності.

Данте не чекав, коли його спитають.

— Я все на тій же посудині, — сказав він донові. — Ще замолодий, щоб іти у відставку.

— Грай у гольф, як і всі *брульйоне*, — сухо порадив дон. — І не переймайся, життя завжди має наготові і роботу, і проблеми. А допоки наберися терпіння. Боюся, що твій час настане. Так само, як і мій.

Розділ 14

Вранці, в день похорону Елі Мерріона, Боббі Бенц репетував, звертаючись до Скіппі Діера:

— Це справжнє божевілля! Саме звідси всі біди в кіно! Як ви могли таке допустити? — Він розмахував перед носом у Діера пакою паперів.

Діер узяв папери в руки і зазирнув у них. Це були документи на відрядження на кінозйомки в Римі.

— Ну? І що тут не так? — спантеличено запитав Дієр.

Бенц несамовитів.

— Усій знімальній групі на рейс до Рима беруть перший клас... виконавцям, епізодистам, нещасним камейникам, режиситорам, стажистам. Оди-єдиний виняток! І знаєте хто? Службовець бухгалтерії «Лоддстоуна», якого ми посилаємо для контролю над видатками. Він летить економічним класом.

— Еге ж, ще раз: і що з того? — знову спитав Дієр.

Бенц дещо стиснув гнів праведний:

— А в кошторисі передбачено організувати школу для дітей усіх, хто зайнятий у фільмі. Також у кошторис внесли оренду яхти на два тижні. Я ще раз уважно перечитав сценарій. Там дванадцять акторів та актрис, які, мабуть, по дві чи три хвилини з'являються на екрані. Зйомки на яхті триватимуть лише два дні. Тепер поясніть мені, як ви усе це допустили?

Скіппі Дієр широко усміхався.

— Охоче поясню. Режисером там Лоренцо Теллуфо. Він наполягає, щоб його люди подорожували першим класом. Епізодичних акторів та камейників дописали у сценарій з тієї причини, що вони — коханці провідних зірок. Яхту замовили на два тижні, бо Лоренцо хоче відвідати кінофестиваль у Каннах.

— Ви ж продюсер, поговоріть з Лоренцо, — запропонував Бенц.

— Тільки не я, — відмовився Дієр. — За плечима в Лоренцо чотири фільми з доходом по сто мільйонів кожний, у нього два Оскари. Я лижу йому п'ятки, коли допомагаю зійти на яхту. Самі з ним говоріть.

Відповіді Дієр не отримав. Практично в ієрархії кіностудії голова стояв над усіма. Продюсер — це особа, що стикає всі складові елементи і наглядає за кошторисом та реалізацією сценарію. Насправді ж, як тільки починали ставити кінофільм, найвищою владою ставав режисер. Особливо коли на його послужному списку були вдалі полотна.

— Не можу я говорити з Лоренцо, — похитав головою Бенц, — не тепер, коли за моєю спиною вже не стоїть Елі. Лоренцо пошле мене до такої матері, і ми втраtimo кінофільм.

— І матиме рацію, — сказав Дієр. — Та про що мова! Лоренцо завжди на кожному фільмі краде п'ять мільйонів. А тепер заспокойтесь, щоб ми могли показатися на похороні.

Але Бенц уже дивився в інший кошторис.

— У вашому фільмі, Скіппі, є рахунок на п'ятсот тисяч доларів за китайські страви на винос. Ніхто, ніхто, навіть моя дружина, неспроможний витратити півмільйона доларів на китайські страви. На французькі — ще можливо. Але на китайські? Китайські на винос?

Скіппі Дієр був змушений метикувати швидко, тут Боббі його спіймав на гарячому.

— Це з японського ресторану, страва називається суші. Найдорожча страва на світі.

Бенц несподівано заспокоївся. Голова студії-конкурента розповідав йому, як запросив японського інвестора на вечерю в ресторан, що спеціалізувався на суші. «Тисяча зелених на двох за якісь двадцять паршивих риб'ячих голів!» — обурювався він. На Бенца це справило враження.

— Гарзд, — сказав Бенц Скіппі Дієрові, — та все одно вам слід урізати кошти. На наступну картину постарайтеся більше набрати стажистів з коледжу. — Стажисти працювали безплатно.

Голлівудський похорон Елі Мерріона був вартий уваги преси навіть більше, ніж похорон касової зірки. Своєю присугністю його вшанували голови студій, продюсери та агенти, його поважали, а інколи й любили, касові зірки, режисери і навіть сценаристи. А сприяла цьому його чемність та потужний розум, який спромігся розв'язати багату кінопроблем. А ще він завжив репутації, в розумних межах, людини порядної.

Його останні роки були позначені аскетизмом: владою він не зловживав,

не вимагав сексуальних послуг від початкуючих зірочок. До того ж «Лоддстоун» випустив знаменитих фільмів більше, ніж будь-яка інша студія, а для людей, які творили кіно власними руками, нічого ціннішого не існувало.

Президент Сполучених Штатів прислав свого главу адміністрації для виступу з коротким панегириком. Франція прислала міністра культури, хоч той вороже ставився до голлівудського кіно. З Ватикану прибув папський посланник, молодий кардинал, доволі вродливий, щоб йому могли запропонувати камейні ролі. З'явилася група японських ділових представників. Належну честь склали Елі Мерріонові найвищі діячі кінооб'єднань з Нідерландів, Німеччини, Італії та Швеції.

Почалися прощальні виступи. Спочатку зірка-актор, потім зірка-актриса, далі першорядний режисер, навіть переписувач Бенні Слай віддав Мерріонові належне. Потім глава президентської адміністрації. Далі, щоб не було закидів на претензійність поховального шоу, два найвідоміші кінокоміки виступили з жартами по владі Елі Мерріона та по його підприємницькій кмітливості. Насамкінець сказали слово син Елі Кевін, його дочка Дора і Боббі Бенц.

Кевін Мерріон прославив Елі Мерріона як чуйного батька не тільки у ставленні до власних дітей, а до кожного, хто працював на «Лоддстоуні». Він був людиною, що несла на екрани Смолоскип Мистецтва. Присутніх на похороні Кевін запевнив, що він підхопить цей смолоскип і понесе далі.

Елі Мерріонова дочка Дора виголосила найпоетичнішу промову, яку склав Бенні Слай. Красномовну, одухотворену, з посланнями на Елі Мерріонові достоїнства і досягнення. «Я любила свого батька більше за будь-кого на світі, — сказала вона, — одначе я рада, що мені ніколи не довелося ні про що з ним домовлятися. Справи я вела тільки через Боббі Бенца, а його я могла обвести круг пальця».

Свою пайку сміху вона отримала, і настала черга Боббі Бенца. В душі він осуджував огидний Дорин жарт.

— Мені судилося тридцять років разом з Елі Мерріоном розбудовувати «Лоддстоун», — почав він. — Це була найрозумніша, найдобріша людина, яку я будь-коли зустрічав у своєму житті. Тридцять років служіння під його керівництвом були найщасливішим періодом мого життя. Я й надалі служитиму в ім'я здійснення його намірів. Свою довіру до мене він засвідчив тим, що залишив мене керувати студією ще на п'ять років, і я виправдаю його довір'я. Не смію казати, що наслідками своєї роботи зрівняюся з Елі. Він вплив статку і любові власній сім'ї й усьому народові Америки. Він, як і назва нашої студії, був справжньою золотою жилкою.

Учасники жалобної церемонії бачили, що Боббі Бенц свою промову готував сам, тому що зробив важливе повідомлення для всього кіносвіту: наступні п'ять років саме він керуватиме студією «Лоддстоун», і від усіх він сподівається такої самої поваги, з якою ставились до Елі Мерріона. Боббі Бенц більше не друга особа, він став першою особою.

Через два дні після похорону Бенц викликав Скіппі Діера в студію і запропонував йому очолити творчу частину «Лоддстоуна», посаду, яку досі займав він сам. Тепер він став на місце Мерріона, очолив студію. Від винагород, які він запропонував Дієрові, відмовитися було неможливо. Дієр отримуватиме частку з кожного випущеного студією фільму. Йому надавалося право схвалювати постановку будь-якого фільму, кошторис якого не перевищував тридцяти мільйонів доларів. Він міг на засадах незалежності включити в «Лоддстоун» свою власну творчу групу і призначити керівника цієї групи.

Щедрість пропозиції приголомшила Скіппі Діера. Все це він розцінив як ознаку невпевненості самого Бенца. Бенц знав за собою, що в сфері творчості він заслабкий, і покладав надії на Дієра, що той зможе його прикрити.

Пропозицію Дієр прийняв і одразу призначив керівником творчої групи Клавдію Де Лена. Не тільки тому, що вона справді зналася на кіномистецтві,

а тому, що він мав її за надто чесну, щоб вона могла підвести його під настир. З нею відпадала потреба захищати власні тили. До того ж, — а це немало важило у кіносвіті, — йому завжди подобалося її товариство, її оптимізм. Їхні амурні стосунки давно вже стали спогадом і на заваді більше не стояли.

Все це давало Скіппі Дієрові підстави мріяти про те, як усі вони розбагатіють. Бо надто довго Дієр терся у цьому світі, щоб знати, що навіть касові зірки часом залишаються на старість напівубогими. Дієр уже був досить багатий, але вважав, що існує десять ступенів багатства, з яких він досяг тільки першого. Звичайно, він міг купатися в розкошах до решти своїх днів, але не міг дозволити собі власного реактивного літака, не міг мати й утримувати на належному рівні п'яти власних домівок. Він не міг тримати гарем. Не міг собі дозволити пуститися берега в азартних іграх. Не міг тримати сотню слуг. Не міг навіть дозволити собі так довго фінансувати власний кінофільм, скільки йому заманеться. І він не міг скупити дорогої колекції живопису, спеціалізованої на Мане чи Пікассо, як це зробив Елі. Але тепер якогось дня він з першого рівня підніметься, мабуть, до п'ятого. Доведеться дуже важко працювати і бути дуже хитрим, та найважливіше — доведеться дуже уважно вивчити Бенца.

Бенц у загальних рисах поділився планами на майбутнє, і Дієр подивувався їхній сміливості. Судячи з усього, Бенц рішуче поклав здобути належне місце в світі, де владарює могутність.

Перш за все в його плани входило укласти угоду з Мело Стюартом, щоб Мело надавав «Лоддстоуну» перевагу в доступі до всіх талантів, які є в розпорядженні його агентства.

— З цим я впораюся, — сказав Дієр. — Дам йому зрозуміти, що сприятиму всім його омріяним задумам.

— Я особливо зацікавлений, щоб у нашому наступному фільмі грала Ате-на Аквітан, — сказав Боббі Бенц.

«Ага, — подумав Дієр, — тепер, коли Бенц керує «Лоддстоуном», він сподівається зятятити Атену в ліжку». А ще Дієр подумав, що, як відповідальний за творчу частину, він також зможе спробувати.

— Я попереджу Клавдію, щоб одразу бралася за розробку свого проекту, — сказав Дієр.

— Прекрасно, — похвалив Бенц. — Одначе пам'ятайте: я завжди знав, що Елі хотів зробити насправді, але не міг, бо був занадто поступливий. Ми збираємося позбутися творчих груп Дори та Кевіна. Вони завжди тільки проциндрювали кошти, і до того ж я не хочу бачити їх на нашій території.

— Тут вам слід бути обачним, — попередив Дієр. — Вони володіють значним пакетом акцій кіностудії.

Бенц усміхнувся.

— Еге ж, та Елі призначив мене керівником на п'ять років. Так що вам таки доведеться ставити їм підніжку. Будете зарубувати їхні задуми. Розраховую, що через рік чи два вони з обуренням заберуться геть і клястимуть вас. Таким методом користувався Елі. Замість нього завжди діставалося мені.

— Гадаю, що виставити їх із студії буде вам важко, — сказав Дієр. — Це їхній другий дім, вони тут вирости.

— Спробую. Ще одна справа. Увечері перед смертю Елі погодився дати Ернестові Вейлу бруто з деякою сумою авансом за всі фільми, що ми поставимо за його вошивим романом. Елі пішов на таке, бо Моллі Флендерс і Клавдія домучили його на смертному ложі, що й справді було верхом невихованості. Я письмово повідомив Моллі, що не відчуваю за собою ні юридичного, ні морального обов'язку виконувати цю обіцянку.

Дієр поміркував над почутим і сказав:

— Він ніколи не покінчить самогубством, але протягом наступних п'яти років він може померти природною смертю. Слід би нам від такого застрахуватися.

— В цьому немає потреби, — запевнив Бенц. — Ми з Елі консультували-

ся у наших юристів, і вони запевняють, що в суді Моллі позов програє. Я проведу з ним переговори про якусь винагороду, та в жодному разі не бруто. Це все одно, що точити з нас кров.

— А Моллі прислала відповідь? — поцікавився Дієр.

— Так. Юридична відписка із звичним свистом, — відповів Бенц. — Я сказав їй, щоб поцілувала мене в зад.

Бенц підняв слухавку і набрав номер нібито свого психоаналітика. Його дружина роками наполягала, щоб він вдавався до психотерапії заради підвищення комунікабельності.

— Я просто хотів підтвердити нашу домовленість на четверту, — сказав він у слухавку. — Так, про ваш рукопис поговоримо наступного тижня. — Він поклав слухавку і лукаво посміхнувся Дієрові.

Для Дієра не було таємницею, що насправді Бенц домовився про рандеву з Фаленою Фант у студійному бунгалю готелю «Беверлі». Лікарем Боббі лише прикривався, бо студія у того самого лікаря взяла на розгляд авторський сценарій про психіатра — серійного вбивцю. Комізм ситуації полягав у тому, що Дієр рукопис уже прочитав і подав думку, що за ним можна було б поставити гарненький недорогий фільм, а сам Бенц вважав, що сценарій — лайно. Дієр поставить фільм, а Бенц гадатиме, що він просто робить йому ласку.

Потім Бенц і Дієр попліткували, як проведений з Фаленою час приносить їм стільки втіхи. Зійшлися на тому, що для таких як вони поважних чоловіків це були дитячі пустощі. Також погодились, що секс із Фаленою приємний, бо вона така розкута і не має особливих претензій. Звичайно, натаки на претензії були, але Фалена талановита, і коли настане слухний час, свій шанс отримає.

— Мене тільки непокоїть, — сказав Бенц, — що коли вона виб'ється в задрипані зірочки, наші розваги урвуться.

— Еге ж, — погодився Дієр, — такі вони, ці таланти. Та нам яке лихо: тоді вона зароблятиме для нас великі гроші.

Удвох вони проглянули графіки виробництва і реалізації. «Мессаліну» мали б закінчити через два місяці, і цей фільм стане різдвяним локомотивом. Вейлова серія готова і з'явиться на екранах протягом наступних двох тижнів. Ці два взяті разом кінофільми «Лоддстоуна» могли в міжнародному прокаті, включно з відео, принести надходження в мільярд доларів. Бенц уже бачив для себе премію в двадцять мільйонів, Дієр, можливо, — в п'ять. Вже в перший рік наступництва після Мерріона Бенца мали б прославити як людину з хистом. Його визнали б за справжнього першорядного адміністратора.

— Чиста ганьба, що за «Мессаліну» нам доводиться платити Кроссові п'ятнадцять відсотків від урегульованого бругто, — замислено сказав Дієр. — Чому б нам просто не повернути гроші з відсотками, а коли йому не сподобається, нехай позивається. Судачи з усього, він не дуже квапиться звертатися до суду.

— А він часом не з мафії? — спитав Бенц. Дієр подумав: «Ти, чоловіче, справді боягуз», але натомість сказав:

— Кросса я знаю. Не такий уже він страшний. Якби він був справді небезпечний, то Клавдія, його сестра, сказала б мені. Єдиний, хто непокоїть мене, то це Моллі Флендерс. Ми накручуємо двох її клієнтів одночасно.

— Досить, — сказав Боббі. — Господи, ми сьогодні воістину на славу попрацювали. Заощадили двадцять мільйонів на Вейлі і, мабуть, десять на Де Лені. Маємо право виплатити собі преміальні. Ми будемо на коні.

— Авжеж, — погодився Дієр. Він позирнув на свого годинника. — Незабаром четверта. Вам не пора вже бути в дорозі до Фалени?

В цю мить двері кабінету Боббі Бенца мов вихором розчахнуло, і на порозі стала Моллі Флендерс. Одягнута, як до поединку: штани, куртка і біла шовкова блузка. Взуття без підборів. Вродливе обличчя бурякове від несамовитої люті. Сльози на очах, та все ж вона ніколи не виглядала вродливішою. Голос її був сповнений злорадства:

— Ну що, збоченці нещасні, — звернулась вона, — Ернест Вейл мертвий. Я принесла судовий припис із вимогою затримати реалізацію нової серії за його книжкою. Ну а тепер ви, два бовдури, готові сісти зі мною й укласти контракт?

Ернест Вейл знав, що найбільшим ускладненням при самогубстві стане для нього проблема уникнення насильства. Для найпоширеніших способів він був занадто боягузливий. Пістолети його лякали, ножі та отрута — надто очевидні та ненадійні. Головою в газіву плитку, задуситися в автомобілі монооксидом вуглецю — знову-таки надто ненадійно. Перерізати зап'ястя — не обійдеться без крові. Ні, він хотів померти приємною смертю, швидкою, певною, щоб тіло залишилось не знівечене й виглядало шляхетно.

Ернест пишався тим, що його рішення раціональне, і всім буде від цього пожиток, за винятком студії «Лоддстоун». Справа стосується чисто особистого фінансового виграшу та відновлення поваги до самого себе. Він мав би чіплятися за власне життя? Така думка викликала в нього сміх. Ще один зайвий доказ нормальної психіки: його не покидало відчуття гумору.

Заплисти в океан — надто кіноекранно, кинутися під автобус — надто боляче й дещо принизливо, ніби він якийсь бездомний волоцюга. Одна ідея видалась йому на якусь мить прийнятною: менш популярна останнім часом снотворна пігулка або свічка, яку треба буде просто запахати в задній прохід. Та знову ж — надто принизливо й не зовсім надійно.

Ернест відкинув усі ці способи й шукав чогось такого, що принесло б йому щасливу стовідсоткову смерть. Сам процес пошуку нав'язав йому таке нахнення, що він майже забув думати про увесь свій замір. Так само на нього подіяло складання чернеток посмертних записок. Йому хотілося докласти всієї своєї майстерності, щоб не звучало, ніби він шкодує себе чи когось звинувачує. Понад усе йому хотілося, щоб самогубство сприйняли як акт цілковитого раціоналізму, а не як акт слабкодухості.

Почав із записки до першої дружини, яку вважав своїм єдиним справжнім коханням. Перше речення намагався сформулювати об'єктивно і прагматично: «Звернися до мого адвоката Моллі Флендерс, як тільки отримаєш цю записку. Вона має для тебе важливу інформацію. Дякую тобі й дітям за багато щасливих років, що ви подарували мені. Не хочу, щоб ти думала, ніби вчинене мною — докір тобі, в жодному разі. Ще до розлучення ми втомилися одне від одного. Не вважай, прошу тебе, що мій вчинок — результат хворобливої фантазії чи безвиході. Він — цілком обміркований і прагматичний, як пояснить мій адвокат. Передай дітям, що я їх люблю».

Ернест відсунув аркуш набік. Багато чого там слід буде переписати. Написав записки, — звучали вони сухо для нього самого, — своїм другій та третій дружинам, повідомляючи, що їм він відписав невеличкі частки свого майна, дякуючи їм за щастя, яким вони його обдарували, і запевняючи, що вони в жодному разі не несуть провини за його вчинок. Дух любові до ближнього, здавалося, на якийсь час покинув його. Тому лаконічну записку Боббі Бенцові він сформулював просто: «Цілуй мене в зад».

Відтак написав записку Моллі Флендерс, де було: «Тепер беріться за тих вилупків». Настрій покращився.

Кроссові Де Лені він написав: «Нарешті я зробив те, що треба було». Вгадував Кроссову зневагу до його порожньої балаканини.

Його серце розкрилося повністю, коли він став писати Клавдії: «Ти подарувала найщасливіші миттєвості мого життя, а ми навіть не були закохані. Як тобі це вдалося? І чому все, що ти робила в житті, було правильним, а все, що робив я — хибним? До теперішнього моменту. Прошу тебе не зважати на все, що я наговорив про твою творчість. Те, що я принижував твою працю — просто задрість старого романіста, який віджив свій час так само, як і Ковальське ремесло. І дякую тобі за відстоювання моїх відсотків, хоч у кінцевому результаті все пішло прахом. Високо ціную твої зусилля».

Він склав записки, що були написані на жовтих, тобто других, аркушах копіювальних комплектів, на одну купку. Жажливий стиль, але він усе переписує, а переписуючи, завжди знаходиш те, що треба.

Праця над записками активізувала його підсвідомість. Нарешті він знайшов прекрасний спосіб відходу з цього світу.

Кеннет Кальдоне був найбільшим дантистом у Голлівуді, таким же знаменитим, як і будь-хто з касових зірок у цьому вузькому колі. Як фахівець він був майстер вищої проби, в приватному житті — яскравий і відважний. Велими потерпав, що дантистів у літературі та в кіно зображали самовдоволеними буржуа, і робив усе, щоб це заперечити.

Вишукано одягався і мав вишукані манери, його зубна клініка виглядала розкішно, в почекальні стояв стенд із сотнею найкращих журналів Америки та Англії. Ще на одному, меншому, стенді лежали журнали іноземними мовами: німецькою, італійською, французькою й навіть російською.

Першорядні твори модерного мистецтва прикрашали стіни почекальні, а коли йти анфіладою лікувальних кабінетів, то в коридорах на вас дивилися портрети з автографами деяких найгучніших імен у Голлівуді. Його пацієнтів.

Він завжди аж вирував веселим добрим гумором і поширював довкруг себе ледь вловиму ауру жіночності, чим дещо спантелечував інших. Любив жінок. Та ніяк не міг збагнути і визнати зобов'язань щодо жінок. Секс він розглядав як щось не більше за добру вечерю, витончене вино, чарівну музику.

Єдине, у що вірив Кеннет — то це в мистецтво лікування зубів. Тут він був митцем, не відставав від найновіших технічних та косметичних досягнень. Відмовлявся ставити своїм клієнтам зйомні протези, наполягав на сталевих штирях, до яких на постійно можна було кріпити серії штучних зубів. Виступав з лекціями на зібраннях стоматологів, був такий авторитетний, що якось його запросили лікувати зуби одному з членів королівської династії Монако.

Жодний з пацієнтів Кеннета Кальдоне не був змушений класти свої зуби на ніч у склянку з водою. Жодний з пацієнтів за будь-яких обставин не мусив терпіти біль у його досконало устаткованому стоматологічному кріслі. Щедро користувався лікарськими препаратами, а надто — «свіжим повітрям» — сумішшю закису азоту і кисню, яку пацієнт вдихав через гумову маску, помітно знижуючи чутливість нервів до болю і переносячись у стан напівсвідомості, майже такої ж приємної, як від опіуму.

Ернест і Кеннет заприятелювали під час Ернестового першого візиту в Голлівуд майже двадцять років тому. На вечірці в одного продюсера, який впадав біля нього, маючи на оці право на одну з його книжок, у Ернеста нестерпно розболівся зуб. Продюсер серед ночі викликав Кеннета, і той негайно поспішив приїхати, щоб забрати Ернеста з вечірки в свою клініку і полікувати запалений зуб. Відтак відвіз Ернеста в його готель, призначивши з'явитися в клініку наступного дня.

Згодом Ернест сказав продюсерові, що дантист, мабуть, дуже чимось йому зобов'язаний, раз він викликав його додому опівночі. Продюсер заперечив: просто Кеннет Кальдоне таку вже має натуру. Людина з зубним болем для нього все одно, що людина, яка потопає: її слід рятувати. А ще Кальдоне прочитав усі Ернестові книжки і шанував його творчість.

З'явившись у клініці наступного дня, Ернест почав з нестримного потоку вдячності. Кеннет спинив його піднятою рукою і сказав:

— Я все ще в боргу перед вами за ту насолоду, що отримав від ваших книжок. А тепер я, з вашого дозволу, розповім вам про сталеві штирі.

І він прочитав довгу лекцію, в якій доводив, що ніколи не зарано подбати про власну роту в порожнину. Що Ернест незабаром втратить деякі інші зуби, а сталеві штирі вбережуть його від необхідності класти свої щелепи на ніч у склянку з водою.

— Поміркую над цим, — пообіцяв Ернест.

— Е ні, — домагався свого Кеннет, — я не можу лікувати пацієнта, який не погоджується з методами моєї роботи.

— Слава Богу, що ви не письменник, — засміявся Ернест, — але тут маєте рацію.

Вони стали друзями. Як тільки Вейл приїжджав у Голлівуд, він запрошував Кеннета на вечерю, а деколи навідувався в Лос-Анджелес тільки заради того, щоб йому перевірили зуби під «свіжим повітрям». Кеннет розумно відгукувався про Ернестові книжки, на літературі він знався майже так само, як і на стоматології.

«Свіже повітря» Ернестові подобалося. Болю не відчував, а напівсвідомий стан навив йому деякі з його найкращих ідей.

За наступні кілька років його і Кеннетова дружба настільки змішніла, що в результаті її Ернест набув новий комплект зубів на сталевих коренях, який мав би служити йому до самої могили.

Ернест шукав у Кеннетові головним чином героя для роману. Ернест завжди був переконаний, що жодне людське сотворіння не обходиться без якогось одного вагомого збочення. Своє збочення Кеннет виказав, і було воно радше сексуального характеру, однак не в звичному порнографічному стилі.

Під час лікувального прийому, перед тим як Ернестові накладали маску зі «свіжим повітрям», вони любили трошки погомоніти. Кеннет згадав, що його постійна подруга, «його вагома інша», розважалася сексом із своїм псом, велетенською німецькою вівчаркою.

Ернест, що саме почав піддаватися дії «свіжого повітря», зняв з обличчя і, не подумавши добре, сказав:

— Ви кохаєтеся з жінкою, яка злягається з псом? І вас це не турбує? — Ернест мав на увазі медичні й психологічні ускладнення.

Підтексту Кеннет не вловив:

— Чому це має мене турбувати? — здивувався він. — Пес — не суперник.

Спочатку Ернест подумав, що Кеннет жартує, відтак збагнув, що той відповідав серйозно. Ернест знову наклав маску і поринув у дрімотність закису азоту і кисню, а його мозок під звичною стимуляцією провів повний аналіз його стоматолога.

Кеннет належав до категорії людей, які не дотримувались концепції кохання як духовної потреби. Домінантою для них була насолода, так само як і в його мистецтві приборкувати біль. Вже коли потураєш плоті, то треба вміти брати її під контроль.

Того вечора вони разом зайшли в ресторан, і Кеннет більш-менш потвердив Ернестовий аналіз.

— Секс краший за закис азоту, — сказав він. — Та, як і у випадку з закисом, туди слід домішувати принаймні тридцять відсотків кисню. — Він крадькома зиркнув на Ернеста. — Ернесте, можу сказати, що ви справді любите «свіже повітря». Я дав вам максимум — сімдесят відсотків, і ви добре перенесли.

— А це небезпечно?

— Не дуже, — відповів Кеннет. — Хіба що будете в масці пару днів, та, мабуть, і це не дуже загрозово. Звісно, чистий закис азоту вб'є вас за хвилину п'ятнадцять-тридцять. А так, признаюся, раз на місяць я влаштовую в своїй клініці невеличку опівнічну вечірку для дуже добірного кола «гарних людей». Всі вони — мої пацієнти, так що їхні аналізи крові у мене є. Всі здорові. Закис їх розкріпає. Ви під газом не відчували збудження?

Ернест засміявся.

— Коли повз мене проходила одна з ваших техніків, мене тягнуло погладити її по сідницях.

— Я впевнений, що вона вас вибачила б, — сказав Кеннет, скорчивши кумедну міну. — Чому б вам не завітати до мене в клініку завтра опівночі? Там можна буде воістину порозважатися. — Він помітив, що Ернест дещо збентежений. І тому додав: — Закис — це не кокаїн. Кокаїн перетворює жінок

на безпорадних, а закис — розкомплексовує. Прийдіть просто як кудись на коктейль. Ніхто від вас нічого не вимагатиме.

У Ернеста промайнула ущиплива думка: «Собакам також можна?» Але завітати погодився. Виправданням перед самим собою була думка, що він тільки збиратиме матеріал для роману.

На вечірці він ні розважився, ні брав по-справжньому участь. Суть полягала в тому, що закис азоту більше впливав на його духовний світ, ніж на сексуальний потяг, діяв наче якийсь ритуальний наркотик, до якого вдаються тільки заради вшанування всемілосердного Господа. Злягання гостей було настільки твариноподібне, що Вейл вперше по-справжньому збагнув Кеннетове буденне ставлення до його «вагомої іншої» та до німецької вівчарки. Все було настільки позбавлене людського змісту, що стало нудно. Сам Кеннет участі не брав, він був надто заклопотаний регулюванням подачі закису.

Тепер, через роки, Ернест нарешті знайшов спосіб стати покійником. Це буде так, як при безболісній стоматології. Не страждатиме, його не спотворить, не відчуже страху. Відпливе з цього світу до іншого у мареві лагідних роздумів. Як інколи пишуть: він помре щасливий.

Тепер проблема полягала в тому, як уночі пробратися в Кеннетову клініку і як розібратися в усіх тих регуляторах...

Він домовився з Кеннетом про прийом для обстеження. Поки Кеннет розглядав рентгенівські знімки, Ернест поділився з ним, що обрав стоматолога за героя свого нового роману, і попросив показати, як працюють регулятори подачі «свіжого повітря».

Кеннет — педагог за натурою — пояснив роботу регуляторів на балонах закису азоту і кисню, наголошуючи на безпечних пропорціях і увесь час повчаючи.

— А небезпеки тут ніякої немає? — спитав Ернест. — Що коли ви будете напідпитку і втратите над собою контроль? Ви ж можете мене вбити.

— Ні, автомат слідує за тим, щоб ви за всіх умов отримували мінімум тридцять відсотків кисню, — пояснив Кеннет.

Ернест якусь мить повагався, намагаючись влати ніяковість.

— Пам'ятаєте, кілька років тому я був у вас на вечірці? Тепер я познайомився з гарненькою дівчиною, яка трошки вдає з себе скромницю. Як тут зарадити? Не могли б ви дати мені ключа від своєї клініки, щоб я якось увечері завіз її сюди? Закис якраз зрушив би цю справу з місця.

Кеннет уважно вивчав рентгенівські плівки.

— Ваші зуби в прекрасному стані, — сказав він. — Я воістину великий стоматолог.

— Так як з ключем? — не вгавав Ернест.

— Дівчина справді гарненька? — в свою чергу спитав Кеннет. — Скажете мені на який вечір, і я прийду й виставлю регулятори.

— Ні-ні, — відмовився Ернест. — Та дівчина й справді порядна. Якщо тут будете ви, вона не захоче навіть маски прикласти. — Якусь мить помовчав. — У неї старосвітське виховання.

— Не вигадуйте, — сказав Кеннет і подивився Ернестові просто в очі. Потім додав: — Одну хвилиночку заждіть, — і вийшов з кабінету.

Коли повернувся, в його руці був ключ.

— Підіть з цим до майстерні й замовте дублікат, — сказав Кеннет. — Не забудьте там назвати своє ім'я. Потім прийдете сюди й мого ключа віддасте мені.

Ернест був дещо заскочений.

— Я не маю на увазі цієї ж миті.

Кеннет склав у конверт плівки й обернувся до Ернеста. З його обличчя — рідкісний випадок за увесь час їхнього знайомства — зійшла веселість.

— Коли поліція знайде вас, — сказав Кеннет, — мертвим у моєму кріслі, я в жодному разі не хочу бути до цього причетним. Не хочу ставити під за-

грозу свій професійний статус, або щоб мої пацієнти повтікали від мене. Поліція знайде підроблений ключ і знайде, де його виготовили. Подумають, що все влаштували ви самі. Записку, сподіваюся, ви залишили?

Ернест був приголомшений, а потім йому стало соромно. Він зовсім не мав наміру заподіяти Кеннетові прикросів. Кеннет дивився на нього з докірливим усміхом, позначеним тінню сумовитості. Ключа Ернест узяв, а потім у рідкісному надмірі почуттів по-чоловічому обняв стоматолога.

— Отже, ви розумієте, — промовив він. — Я виходжу з чисто прагматичних міркувань.

— Будьте певні, я розумію вас, — відказав Кеннет. — Часто я сам думаю про таке на свої старі літа, якщо справи підуть на зле. — Він усміхнувся підбадьорливо і додав: — Смерть — не суперник. — Вони вдвох засміялися.

— Ви справді знаєте причину? — поцікавився Ернест.

— Увесь Голлівуд знає, — відповів Кеннет. — Скіппі Дієра на одному прийомі спитали, чи він справді збирається ставити фільм. Він відповів: «Попробую, поки пекло не скрижаніло або Ернест Вейл не наклав на себе руки».

— І ви не вважаєте, що я божевільний? — допитувався Ернест. — На таке зважитись заради грошей, якими я не зможу скористатися...

— Чом би й ні? — відповів Кеннет. — Це принаймні розважливіше, ніж вкорочувати собі віку через кохання. От тільки техніка тут не така вже й проста. Вам слід буде від стіни від'єднати ось цей шланг, яким надходить кисень, цим ви перекриєте імпульс на регулятор і зможете довести суміш до концентрації понад п'ятдесят відсотків. Краще робити увечері в п'ятницю, коли прибиральники підуть, і вас не виявлять до понеділка. Інакше завжди може статись, що в реанімації вас повернуть до життя. Звичайно, якщо ви скористаєтесь чистим закисом азоту, то вас не стане через тридцять хвилин. — І він усміхнувся трошки сумовито. — Вся моя робота над вашими зубами ні до чого. Як не соромно!

Через два дні в суботу Вейл прокинувся в своєму номері в готелі «Бeverлі-Гіллз» дуже рано. Сонце щойно тільки визирнуло над обрієм. Він пішов під душ, поголився, одягнув труси, тенісну сорочку і зручні джинси. Згори на ньому був рудувато-коричневий льняний піджак. По номеру скрізь порозкидані одяг і газети, та прибирати не було рації.

Від готелю до Кеннетової клініки було тридцять хвилин пішки, і Ернест вийшов із відчуттям свободи. В Лос-Анджелесі пішки ніхто не ходив. Давав знати себе голод, та їсти Ернест боявся, щоб не виблювати, коли буде під закисом.

Клініка була розташована на передостанньому п'ятнадцятому поверсі. У вестибюлі на вході був тільки сторож, у ліфті — жодної душі. Ернест повернув ключем у дверях, що вели в стоматологію, і зайшов. Замкнув за собою двері й поклав ключ у кишеню піджака. В кабінетах панувала привидна тиша, віконце реєстратора відбивало промені ранкового сонця, комп'ютер стояв лиховісно темний і мовчазний. Вздовж по коридору з ним віталися світлини касових зірок. Лікувальних кабінетів було шість — по три з кожного боку коридору. В кінці був Кеннетовий кабінет і приймальня, де вони стільки разів сиділи і розмовляли. Особистий лікувальний кабінет Кеннета із спеціальним стоматологічним кріслом на гідравліці, де він лікував високопоставлених пацієнтів, приймав до приймальні.

Крісло було екстрарозкішне: з грубою набивкою і обтягнуте м'якшою шкірою. На пересувному столику поруч із кріслом лежала маска для «свіжого повітря». На блоку регулювання, шланги від якого з'єднувалися із схованими балонами закису азоту та кисню, обидва маховички регуляторів були виставлені на нуль.

Ернест відрегулював шкали таким чином, щоб закису азоту і кисню подавалося половина на половину. Відтак сів у крісло й наклав на обличчя маску. Розслабився. Зрештою, саме тепер Кеннет не збирався копірситися в його яснах своїми ножами. З його тіла кудись поділися всі кольки та болі, мо-

зок ширяв над цілим Усесвітом. Почувався чудесно, думка про смерть видавалася смішною.

В голові з'являлися й пропливали задуми наступних романів, подобизни й сутності багатьох людей, кого він знав, у жодному з них не бачив злого, саме це він цінував у закису азоту найвище. Чорт, він забув переписати по-смертні записки, а тепер усвідомив, які вони, попри всі добрі наміри та добірну мову, по суті своїй образливі.

Ернест плив у велетенській повітряній кулі. Внизу був такий знайомий йому світ. Згадав Елі Мерріона, який пішов за покликом долі, здобув могутність: його з обожнюванням шанували за те, що він користувався безжально й розумно цією могутністю. І все ж, коли вийшла Ернестова найкраща книжка і купили право на її екранізацію, саме та, що здобула йому премію Пулітцера, Елі прийшов на коктейль, влаштований на Ернестову честь видавцями.

— Ви дуже хороший письменник, — подавши йому руку, сказав Елі. Сама його поява на прийомі стала темою сенсаційних голлівудських пліток. І ось великий Елі Мерріон явив йому останній і абсолютний доказ поваги, надавши частку в брутто. Не важить, що Бенц після Мерріонової смерті відібрав її.

І Бенц зовсім не негідник. Його безжальна боротьба за зиск була наслідком його життєвого досвіду у специфічному світі. Якщо дотримуватись істини, то Скіппі Діер гірший, бо Діер з його розумом, з його привабливістю та енергією, з його вродженою підступністю в чисто особистісному плані діяв куди більш убивчо.

Ще одне проникнення в суть речей відкрилося Ернестові. Чому він завжди так ущипливо відгукується про Голлівуд і кіно, кпить з них? Ревнощі! Кіно тепер стало найшанованішим видом мистецтва, він сам любив кінофільми, принаймні хороші. Та він більше заздрив самій причетності до кінотворчості. Виконавці, група, режисер, касові зірки і навіть «причепи», ця тупа погань, здавалося, гургувалися в тісну, не вічно в любові, сім'ю принаймні до завершення фільму. Тоді обмінювалися подарунками, поцілунками, обіймами і клятвами у вічній дружбі. Мабуть, це справді прекрасне відчуття — бути причетним до роботи над фільмом. Він пригадав, що коли разом із Клавдією писав свій перший сценарій, то сподівався, що і його приймуть у цю сім'ю.

Та як усе це могло статися при його особистості, з його характером, з його саркастичним розумом, безперервними глузами? Під миротворним закисом азоту він навіть сам себе не міг судити суворо. Він мав право, він написав прекрасні книжки (серед письменників Ернеста вважали диваком, бо він справді любив власні книжки), і він заслужив, щоб до нього ставилися з більшою повагою.

Благотворно насичений всепрощенням закисом, Ернест вирішив, що насправді йому не хочеться помирати. Не так багато важать гроші, Бенц може поступитися або Клавдія з Моллі знайдуть якийсь вихід.

Але тут він пригадав, як його увесь час принижували. Жодна з його дружин по-справжньому не любила його. Він завжди був жебраком — і ніколи не зазнав взаємного кохання. Його книжки любили, та ніколи не захоплювалися так, щоб письменник став багатим. Дехто з критиків просто ображав його, та він удавав, ніби сприймає це за чесний спортивний поєдинок. Зрештою, гніватись на критиків було б несправедливо, бо вони тільки виконували свою роботу. І всі його друзі-чоловіки, хоч деколи їм подобалося його товариство, його дотепність і прямота, та вони ніколи не ставали близькими друзями, навіть Кеннет. Тільки Клавдія ним щиро захоплювалась, і він знав, що Моллі Флендерс і Кеннет його просто шкодували.

Ернест потягнувся і перекрив подачу «свіжого повітря». Лиш кілька хвилин знадобилося, щоб у голові проясніло, і тоді він пішов посидіти в Кеннетовому кабінеті.

Знову напосіла депресія. Він відкинувся на спинку Кеннетового фотеля і

вдивлявся, як над пагорбами Беверлі підіймається сонце. Він відчував таку лютю на студію, яка безсоромно відібрала у нього гроші, що його вже ніщо не тішило. Він ненавидів світанки нового дня, увечері ковтав снотворні пігулки і намагався спати якомога довше... І йому доводилось зазнавати пригноблень від таких людей, від людей, яких він мав за ніщо. А тепер він навіть не міг читати, позбувся насолоди, яка його ніколи раніше не зраджувала. І, звичайно, він був уже неспроможний писати. Та вишукана проза, яку так часто хвалили, тепер звучала фальшиво, затерто, претензійно. Від письменницької роботи він більше не отримував задоволення.

Уже віддавна він прокидався щоранку з відчуттям страху перед прийдешнім днем, занадто втомлений навіть для того, щоб поголутися і стати під душ. Заробив мільйони і проциндрив їх на азартні ігри, на жінок, на пиятику. Або пороздавав. Ніколи досі гроші для нього багато не важили.

Останні два місяці він був неспроможний грошовими переказами підтримувати дітей, а своїм жінкам сплачувати аліменти. На відміну від більшості чоловіків, Ернест, посилавши чеки, був щасливий. Вже п'ять років, як не видав жодної книжки, а зі своїм характером став менш приємний навіть сам для себе. Він здавна плакався на свою долю. Він завжди був хворим зубом на обличчі суспільства. Таке порівняння гнітюче вразило його. Для письменника його рівня і така мильнооперна метафора? Його затопила хвиля меланхолії: він зовсім зійшов на пси...

Вейл зірвався на ноги й знову подався в лікувальний кабінет. Адже Кеннет пояснив йому, що слід робити. Витягнув шланговий кабель з двома під'єднувачами: один для кисню і один для закису азоту. Потім увіткнув на місце тільки один. Для закису. Сів у стоматологічне крісло, дотягнувся рукою і крутнув маховичок із шкалою. У цей момент майнула думка, що мав би існувати якийсь спосіб домішати принаймні десять відсотків кисню, щоб смерть не була такою невідворотною. Підняв маску й наклав її на обличчя.

Чистий закис азоту вдарив по всьому тілу і викликав миттєвий екстаз, змиваючи всі болі та млявість. Закис накопився і промив мозок у черепі. Спалахнула остання мить чистої радості перед тим, як він припинив існування, і тієї самої миті він повірив у існування Бога і раю.

Моллі Флендерс брала Боббі Бенца і Скіппі Діера за горло; якби ще жив Елі Мерріон, вона була б обачніша.

— У вас виходить на екрани нова серія за Ернестовою книжкою. Мій судовий припис затримає вихід на екрани. Право на власність тепер належить Ернестовим спадкоємцям. Звісно, вам, мабуть, закортить знехтувати приписом і реалізувати фільм, але тоді я позиваю. Якщо виграю, то цей фільм і більшість того, що ви на ньому заробите, належатиме майнові Ернеста Вейла. І, безумовно, ми зможемо перешкодити вам ставити подальші серії з героями його книжок. Всього цього і років судової тяганини саме ми можемо тепер уникнути. Ви платите п'ять мільйонів авансом і десять відсотків від бруто з кожного кінофільму. Ще мені потрібний фактичний і підтверджений фінансовий звіт на побутові відеокасети.

Діера охопив жах, а Бенц нетямився від люті. Ернест Вейл, якийсь письменник, матиме більші відсотки від зиску, ніж будь-хто, за винятком касової зірки, будь-коли отримував. Світ такого не бачив!

Бенц негайно зателефонував Мело Стюартові та головному юрисконсультів студії «Лоддстоун». Через тридцять хвилин вони були в кімнаті для переговорів. Мело запросили тому, що він володів пакетом акцій на ці серії та заробляв на них комісійні за касову зірку, за режисера і за переписувача — Бенні Слая. Складалася ситуація, за якої від нього вимагалось би поступитися кількома пунктами.

Почав головний юрисконсульт:

— Ми вивчили ситуацію, ще коли містер Вейл ознайомив із своєю першою погрозою на адресу студії.

Моллі Флендерс розгнівано урвала його:

— Самогубство ви називаєте погрозою на адресу студії?

— І шантажем, — діловито уточнив головний юрисконсульт. — Тепер же ми ретельно проглянули законодавство, яке стосується даної ситуації і носить дуже плутаний характер, та навіть за цих обставин я проконсультував студію, що ми можемо протистояти вашому позову в суді й виграти. В цьому конкретному випадку право власності на спадкоємців не переходить.

— І яку гарантію ви даєте? — спитала Моллі юрисконсульта. — Певність до дев'яноста п'яти відсотків?

— Ні, — відповів юрисконсульт, — такої певності з закону не впливає.

Моллі раділа. З адвокатським гонораром, якщо вона виграє процес, вона могла б іти на заслужений відпочинок. Моллі підвелася й сказала:

— Розгуди вас! Зустрінемося в суді.

Бенц і Діер були такі наполохані, що не змогли здобутися на слово. Бенц бажав від щирого серця, щоб Елі Мерріон був ще живий.

І саме Мело Стюарт встав і стримав Моллі теплими і прохальними обіймами.

— Гай-гай, — сказав він, — ми ж тільки ведемо переговори. Будьте цивілізованою.

Він підвів Моллі до її стільця, зауваживши, що в її очах стояли сльози.

— Ми зможемо дійти згоди. Я відмовлюся від кількох пунктів у пакеті.

— Маєте бажання ризикнути і втратити все? — спокійним голосом звернулася Моллі до Бенца. — Чи може ваш юрисконсульт гарантувати, що ви виграєте? Звичайно, що не може. Ви якась ділова людина чи пропачий гравець? Щоб заощадити якісь вошиві двадцять-сорок мільйонів, ви хочете поставити під ризик мільярд?

До спільної згоди вони дійшли. На користь Ернестового майна авансом переказувалось чотири мільйони і призначалось вісім відсотків від доходу бруто за кінофільм, який був уже готовий вийти на екрани. Ще майно мало б отримувати два мільйони і по десять відсотків від відрегульованого бруто за кожну наступну серію. Три Ернестові колишні дружини і його діти мали б стати багатими.

Прощальним ударом Моллі було таке:

— Якщо ви гадаєте, що я обійшлася з вами круто, то почекайте, поки Кросс Де Лена дізнається, як ви його накрутили.

Моллі смакувала перемогу. Вона пригадала, як одного разу після вечірки привезла Ернеста до себе додому. Тоді вона досить набралася і відчувала страшенну самотність, а Ернест був дотепний, інтелігентний, і вона подумала, що було б незле провести з ним ніч. А коли вони, протверезілі від їзди, прибули до неї додому і вона повела його в спальню, то почала розгублено роззіратися по кутках. Ернест виявився таким нікчемною і, з усією очевидністю, таким сором'язливим щодо сексу — справжня сірятина. Ще й заціпило йому на цей момент.

Та Моллі чисто по-людськи була надто порядною, щоб за такої критичної ситуації виставити Ернеста за двері. Отож вона знову напилася і вони подалися до ліжка. І справді, без світла все відбулося не надто погано. Ернест відбув свої обов'язки з таким ентузіазмом, що полестив їй, і вона подала йому сніданок до ліжка.

Він лукаво всміхнувся до неї:

— Дякую, — сказав він. — Ще раз дякую вам.

Тут вона збагнула, що минулої ночі він розумів усі її почування і вдячний був не лише за принесений сніданок, але і як сексуальній благодійниці. Вона завжди шкодувала за тим, що їй бракувало акторського хисту, та якого, зрештою, біса? Вона — юрист. І тепер вона зіграла в пам'ять Ернеста Вейла сцену вдячної любові.

Дотторе Девід Редфеллоу отримав запрошення дона Клерікуціо під час важливої наради в Римі. Він саме консультував прем'єр-міністра Італії з нового законодавства з банківської справи, де передбачалися суворі карні

санкції до корумпованих банківських службовців. Природно, що його консультування було спрямоване не на користь цих санкцій. Він негайно згорнув свої справи й полетів до Америки.

За двадцять п'ять років вигнання в Італії Девід Редфеллоу просунувся вперед та змінився поза межі своїх найфантастичніших мріянь. На самому початку дон Клерікуціо допоміг йому купити невеликий банк у Римі. За капітал, здобутий на торгівлі наркотиками і вкладений у швейцарські банки, він ще докуповував банки та телевізійні студії. І саме приятелі дона Клерікуціо в Італії допомагали йому орієнтуватися та споруджувати його імперію, допомагали купувати журнали, газети, телевізійні канали як додаток до його банківської мережі.

Однак Девід Редфеллоу мав підстави радіти також з того, чого домігся сам. Повної трансформації характеру. Він набув італійського громадянства, мав дружину італійку, дітей італійців і стандартну італійську коханку, так само, як і почесне докторство (вартість — два мільйони) в італійському університеті. Носив костюми від Армані, щотижня годину проводив у свого перукаря, згуртував коло чисто чоловічого товариства в своїй кав'ярні (яку, зрештою, придбав) і займався політикою як радник кабінету і самого прем'єр-міністра. Та все ж раз на рік відбував паломництво в Дестам, готовий виконати будь-які побажання свого ментора — дона Клерікуціо. Цей несподіваний виклик його занепокоїв.

Коли Редфеллоу з'явився в дестамському особняку, на нього вже чекала вечеря, а Роза-Марія перевершила сама себе, тому що Редфеллоу завжди вихваляв римські ресторани. На його честь зібрався увесь клан Клерікуціо: дон власною персоною, його сини Джорджіо, Петі і Вінсент, його онук Данте, а також Піппі і Кросс Де Лени.

Вітали, як належить вітати героя. Девід Редфеллоу, виставлений з університету король наркотиків, розхристаний, із сережкою у вусі, гієна, що гасала вигрібними ямами розпусти, перетворився на стовп суспільства. Всі ним пишалися. Навіть більше. Дон Клерікуціо відчував себе боржником Редфеллоу. Бо саме Редфеллоу виклав йому великий урок моральності.

Замолоду дон Клерікуціо страждав на дивну сентиментальність. Він вірив, що сили на сторожі закону не можуть у своєму загалі бути корумповані у справах з наркотиками.

Девід Редфеллоу у 1960 році був двадцятирічним студентом університету, коли вперше взявся за наркотики. Не задля зиску, а просто щоб він та його приятелі мали до них стабільний дешевий доступ. Аматорське підприємництво — тільки кокаїн та марихуана. За рік це розрослося настільки, що він та його однокашники володіли невеличким літаком, котрим транспортували товар через мексиканський та південний американський кордони. Цілком природно, що незабаром вони вступили в конфлікт із законом. І саме тут Девід уперше явив свої таланти. Його партнерське товариство в шість осіб заробляло величезні суми, і Девід Редфеллоу викладав такі масні хабарі, що скоро в його послужному списку значився ряд шерифів, окружних прокурорів, суддів та сотні полісменів уздовж східних морських кордонів.

Він завжди казав, що все це дуже просто. Ти дізнаєшся про річний зарібок службовця і пропонуєш йому уг'ятеро більше.

Та ось на сцену вийшов колумбійський картель, розгнуданіший за найсвавільніших кіноіндіанців Старого Заходу, що не просто знімав скальпи, а всю голову. Четверо з партнерів Редфеллоу були вбиті, і Редфеллоу увійшов у контакт з «родиною» Клерікуціо, просячи охорони і пропонуючи 50 відсотків від зиску. Петі Клерікуціо і команда солдатів з Бронкського анклаву стали його особистими охоронцями, і так тривало доти, доки у 1965 році дон присудив Редфеллоу заслання в Італію. Наркобізнес став надто небезпечний.

Тепер, зібравшись разом за вечерею, вони привітали дона за мудрість його рішення багато років тому. Данте і Кросс вперше чули історію про Редфеллоу. Сам Редфеллоу був прекрасним оповідачем, і він до небес вихваляв Петі.

— Що то за боєць! — вигукнув він. — Якби не Петі, я б нізачо не дожив до подорожі на Сицилію. — Девід звернувся до Данте і Кросса: — Це сталося в той день, коли вас обох тримали до хреста. Пригадую, що ви навіть не здригнулися, коли вас ледь не втопили в священій воді. Я подумати тоді не міг, що одного дня ми разом матимемо справу як дорослі чоловіки.

— З ними ти справи не матимеш, — сухо втрутився дон, — ти матимеш справу тільки зі мною і з Джорджію. Якщо знадобиться допомога, можеш зателефонувати Піппі Де Лені. Я вирішив далі займатися справою, про яку тобі казав. Джорджію пояснить причину.

Джорджію розповів Девіду про перебіг останніх подій, що Елі Мерріон помер і Боббі Бенц сам очолив студію, що він відібрав усі відсотки від доходу, які належали Кроссові в «Мессаліні», і повернув гроші з кредитними нарахуваннями.

Почуте втішило Редфеллоу.

— В такому разі він дуже розумна людина. Знає, що в суд ви не подасте, тому й відібрав у вас гроші. Винятково прекрасна обгородка!

Данте пив каву і з ненавистю поїдав Редфеллоу очима. Роза-Марія, що сиділа поруч з ним, поклатла долоню на його руку.

— Гадаєте, що це смішно? — спитав Данте у Редфеллоу.

Редфеллоу якісь пару секунд допитливо дивився на Данте. Обличчя його посерйознішало.

— Тільки тому, що знаю, що бути таким розумним на цей час — велика помилка.

Дон спостерігав за цим прихованим поєдинком і, здавалося, тішився ним. У кожному разі він поводив себе не статечно, рідкісний випадок, який його сину завжди розпізнавали й раділи йому.

— Отже, онуче мій, — звернувся дон до Данте, — як би ти сам вирішив цю проблему?

— Послав би його плавати на океанському дні, — відповів Данте, і дон усміхнувся йому.

— А ти, Кроччіфіксіо? Як би ти виходив із цієї ситуації? — продовжував опитувати дон.

— Просто змирився б, — відповів Кросс. — Мав би якийсь урок. Мене обвели круг пальця, бо я не роздивився, що вони хлопці спритні.

— Петі і Вінсент? — вів далі дон.

Але ті відповідати відмовились. Донова гра була їм знайома.

— Так просто відступатися не можна, — сказав дон Кроссові. — Тебе матимуть за дурника, і люди в усьому світі відмовляться ставитись до тебе з повагою.

Кросс сприйняв донові слова серйозно.

— В будинку Елі Мерріона досі висить колекція живопису, і вартість її біля двадцяти чи тридцяти мільйонів доларів. Можна її винести і вимагати викупу.

— Ні, — не схвалив задуму дон. — Цим себе викажеш, розкриєш свою силу, і як би делікатно не зробив, накличеш біду на свою голову. Девіде, а що б зробив ти?

Девід затягнувся сигарою, замислився. Відтак сказав:

— Купив би студію. Вчинив би цивілізовано і нібито по-діловому. З допомогою наших банків та зв'язків купити «Лоддстоун».

Кросс не повірив власним вухам.

— «Лоддстоун» — найстаріша й найбагатша у світі кіностудія. Навіть якби я спромігся нашкребти десять мільярдів, вони б вам її не продали. Це просто неможливо.

— Девіде, друже, — блазеньським тоном заговорив Петі, — а можеш за десять мільярдів купити власного кулачника? Хіба не я зберіг тобі життя? Хіба ти не казав, що довіку будеш моїм боржником?

Помахом долоні Редфеллоу спинив його.

— Ти не розумієш, як спрацьовують великі гроші. Це як збиті вершки: бе-

реш небагато і збиваєш на піну кредитними зобов'язаннями, позиками, пакетами акцій. Гроші — це не проблема.

— Проблема тут — як усунути зі шляху Бенца, — сказав Кросс. — Він керує студією, і які б не робив хибні кроки, він сліпо виконує Мерріонову волю. На продаж студії він ніколи не пристане.

— Піду й розцілюю його, — сказав Петі.

Дон уже все зважив і прийняв рішення.

— Виконуй свій задум. — звернувся він до Редфеллоу. — Доводь до кінця, але дуже обачно. Піппі і Кроччіфіксіо будуть у твоєму розпорядженні.

— Ще одна річ, — подав голос Джорджіо, звертаючись знов-таки до Редфеллоу. — За умовами Елі Мерріонового заповіту Боббі Бенц вступив у повне керівництво студією на наступні п'ять років. Одне Мерріонові син і дочка володіють більшим, аніж Бенц, пакетом акцій. Звільнити Бенца неможливо, та коли студію буде продано, нові власники муситимуть заплатити йому відступного. Саме тут проблема, яку тобі доведеться вирішувати.

Девід Редфеллоу всміхнувся і пахнув своєю сигарою.

— Як і в добрі старі часи, доне Клерікуціо, єдина допомога, яка мені буде потрібна, то це від вас. Деякі з італійських банків неохоче братимуть участь у такому підприємстві, зважте, що нам доведеться платити великі накрукти понад реальну ціну студії.

— Цим не переймайся, — заспокоїв його дон. — У тих банках лежить доволі моїх грошей.

Піппі Де Лена настороженим оком спостерігав за всім, що відбувалося. Його непокоїла сама відкритість цієї зустрічі. Зазвичай тут мали б бути присутні тільки дон, Джорджіо і Девід Редфеллоу. Піппі і Кроссові могли окремо передати наказ допомагати Редфеллоу. Чому їх допустили до цих таємниць? Ба більше, чому до них були залучені Данте, Петі й Вінсент? Все це зовсім не схоже на того дона Клерікуціо, якого він знав, який завжди здійснював свої плани в якомога більшій таємниці.

Вінсент і Роза-Марія допомагали донові піднятися нагору в спальню. Він вперто відмовлявся змонтувати на поруччях самопідйомне крісло.

Як тільки вони зникли з очей, Данте обернувся до Джорджіо і спитав роз'ючено:

— А кому дістанеться студія, коли ми її купимо? Кроссові?

— Я буду власником студії, — холодно урвав його Редфеллоу. — Я нею керуватиму. Твій дід матиме фінансовий інтерес. Все це буде оформлене документально.

Джорджіо з цим погодився.

— Данте, — сміючись, сказав Кросс, — ні ти, ні я не зможемо керувати студією. Нам бракує безсердечності.

Піппі уважно обвів усіх поглядом. На небезпеку у нього був гострий нюх. Тому й прожив так довго. Але тут щось вирахувати він не міг. Мабуть, дон дуже постарів.

Петі відвіз Редфеллоу в аеропорт Кеннеді, де чекав приватний реактивний літак. Кросс і Піппі скористалися чартерним літаком з Вегаса. Дон Клерікуціо рішуче заборонив мати літак у власності готелю «Ксанаду» або будь-якого з його підприємств.

Кросс вів взятую ними напрокат машину в аеропорт. Дорогою Піппі сказав Кроссові:

— Я збираюся якийсь час побути в Нью-Йорку. Коли приїдемо в аеропорт, я поки потримаю машину для себе.

Кросс бачив, що його батько занепокоєний.

— Я там був не на висоті, — сказав Кросс.

— Ти був як слід, — заспокоїв його Піппі. — Одне дон мав рацію. Нікому не можна дозволяти двічі обдурювати себе.

Коли вони приїхали в аеропорт, Кросс вийшов, а Піппі пересунувся по сидінні на місце водія. Через спущене вікно вони подали один одному руки.

Піппі цієї миті глянув знизу на вродливе синове обличчя і його залила тепла хвиля батькової любові. Він намагався усміхнутися, коли поплескав Кросса по щоці, і сказав:

— Бережи себе.

— Від чого? — спитав Кросс, вдивляючись своїми чорними очима в батькові.

— Від усього, — відповів Піппі. Потім, здивувавши Кросса, додав: — Мабуть, мені слід було відпустити тебе з матір'ю, але я був егоїстом. Ти мені був потрібний.

Кросс дивився услід, коли батько від'їжджав, і тут він уперше усвідомив, як дуже батько тривожився за нього, як гаряче батько любив його.

Розділ 15

Відчуваючи ніяковість сам перед собою, Піппі Де Лена вирішив одружитися, і не з кохання, а щоб мати когось близького. Правда, у нього був Кросс, були ширі приятелі в готелі «Ксанаду», була «родина» Клерікуціо і широке коло родичів. Правда, були у нього три коханки, і їв він із здоровим і справжнім апетитом, любив пограти в гольф і витримував до десяти гандикапів, все ще любив потанцювати. Дон міг би сказати, що він танцюватиме до самої могили.

Отож у свої під шістдесят років, міцний здоров'ям, жвавий темпераментом, заможний, наполовину відійшовши від справ, він відчув тугу за статечним домашнім життям і, хто знає, за свіжими дзвіночками дитячих голосів. Чому б і ні? Така думка все більше й більше полонила його. Як не дивно, але він відчув бажання знову стати батьком. Було б так приємно виховувати дочку, він любив Клавдію, коли та була ще дитиною. хоч тепер вони більше не розмовляли. Вона була така лукава і прямодушна водночас, і ось у житті проклала собі дорогу як помітний сценарист. І хто знає, можливо, якогось дня вони могли б дійти згоди. І чому вона вдалася в нього своєю затятістю, та він її розумів і захоплювався, як вона відстоювала те, у що вірила.

Кросс у тій кіноролетці, в яку був втягнувся, програв, але так чи інак його майбутнє забезпечене. Він все ще залишався власником готелю «Ксанаду», і дон допоможе йому отямитися від ризику, на який Кросс пішов із цим новим підприємством. Кросс був хорошою дитиною, але ще молодий, а молоді мусять ризикувати. Таке вже життя.

Після того як Піппі залишив Кросса в аеропорту, він подався в Нью-Йорк, щоб побути кілька днів у своєї коханки із Східного узбережжя. Це була приємної зовнішності брюнетка, секретарка в адвокатській конторі з гострою нью-йоркською дотепністю і велика любителка потанцювати. Правда, у неї був нестерпний язичок, і вона любила тринькати гроші: жінкою обходилася б дуже дорого. А ще була надто старою — за сорок п'ять. І була надто незалежна, прекрасна риса для коханки, але не для сім'ї, чого б хотілося Піппі.

Вони приємно провели вихідні, хоч на половину недільного дня вона уткнулася в «Таймс». Ходили у найвишуканіші ресторани, танцювали в нічному клубі, з насолодою кохалися у її квартирі. Але Піппі хотілося чогось більш домашнього.

Піппі полетів у Чикаго. Тамтешня коханка була сексуальним еквівалентом цього галасливого міста. Пиля трошки надміру, розважалася надто бурхливо, раділа, коли їй таланило, і з нею було весело. Однак вона була трошки ледача і дещо надто неохайна. Піппі любив, щоб у домі було прибрано. І знову ж, вона була застара, щоб засновувати нову сім'ю, принаймні сороківка, як вона казала сама. Та якого біса? Чи він збирався парадувати перед загалом із справді молодою жовтою? Через два дні перебування в Чикаго Піппі її із списку викреслив.

І з тією, і з другою, привізши їх до Вегаса, Піппі мав би проблеми. Вони були мешканками великого міста, а Вегас, Піппі знав це у глибині душі, на-

справді був містечком скотопасів, тільки місце худоби тут посідали казино. Піппі нізачо не жив би в іншому, крім Вегаса, місті, бо у Вегасі не існувало ночі. Неонові вогні розганяли всіх привидів, вночі місто сяяло, немов рожевий діамант посеред пустелі, а після світанку гаряче сонце випалювало всіх духів, що змогли врятуватися від неону.

Найслушнішим його вибором була коханка в Лос-Анджелесі, і Піппі був радий, що він так завбачливо підбирав свої пасіє географічно. Тут не могло бути випадкових конфронтацій, жодних мученицьких вагань у виборі між ними. Всі вони були призначені для певної потреби і не могли втрутитися в будь-які тимчасові амурні інтрижки. Та й справді, озируючись назад, він був задоволений з того, як він поведився у житті. Відважний, але розважливий, хоробрий, але не відчайдуш, вірний «родині» й винагороджуваний нею. Єдиним його хибним кроком було одруження з такою жінкою, як Наліна, та навіть при всьому цьому: яка ще жінка могла принести йому стільки щастя протягом одинадцяти років? А який чоловік може похвалитися, що за все своє життя зробив тільки один хибний крок? Недурно дон завжди любив повторювати, що в житті можна помилятися доти, доки не допустишся фатальної помилки.

Він вирішив летіти просто у Лос-Анджелес, не заїжджаючи у Вегас. Зате-лефонував Мішель, щоб попередити, що він уже в дорозі, і відхилив її пропозицію забрати його з аеропорту.

— Просто будь готова до мого приїзду, — сказав він їй. — Занудьгував за тобою. А ще маю сказати тобі щось дуже важливе.

Мішель була доволі молода, тридцять два роки, і була вона ніжніша, поступливіша, лагідніша, мабуть, тому, що народилася і виросла в Каліфорнії. Також вона була хорошою в ліжку, не те, щоб інші такими не були, бо для Піппі це було щонайпершим критерієм добору. Але у неї не було тих гострих кутів, що могли б стати причиною незгод. Мала невеличкі примхи, вірила в нісенітничі Нового віку, що називалися спиритизмом, і в можливість спілкуватися з духами, любила поговорити, якими були її попередні життя, але з нею можна було й порозважатися. Як і багато інших каліфорнійських красунь, мріяла стати актрисою, але викинула це з голови. Зараз її уяву повністю заповнили йога, спиритизм, фізичне здоров'я, біг і відвідини спортзалу. Крім того, вона завжди хвалила Піппі за його карму. Хоч, звісно, жодна з коханок не знала про його справжнє ремесло. Він був просто адміністративним службовцем готельної асоціації у Вегасі.

Так, з Мішель вони могли поселитися у Вегасі і також тримати квартиру в Лос-Анджелесі. А коли занудьгують, за сорок хвилин літаком дістатися в Лос-Анджелес, щоб пару тижнів побути там. І, мабуть, щоб їй було чим зайнятися, купити для неї сувенірний кіоск у готелі «Ксанаду». Все мало б улаштуватися як слід. А що, коли вона скаже «ні»?

В пам'яті спалахнув давній спогад: Наліна читає «Золотоволоску і трьох ведмедів» їхнім ще маленьким дітям. Він чисто схожий на Золотоволоску. Жінка з Нью-Йорка надто тверда, жінка з Чикаго надто м'яка, а жінка з Лос-Анджелеса — в самий раз. Це порівняння розвеселило його. Звичайно, в реальному житті ніщо не буває «в самий раз».

Зійшовши з літака в Лос-Анджелесі, він глибоко вдихнув цілоще каліфорнійське повітря — жодного сліду смогу. Взяв напрокат машину і перш за все поїхав на Родео-Драйв, любив підносити невеличкі несподівані подарунки, йому подобалось пройтися вулицею модних крамниць, де пропонували всі розкоші світу. Купив вишуканий наручний годинник в торговому центрі Гуччі, сумочку у Фенді, хоч і подумав, що вона потворно виглядає, шарфик від Ерме і якісь парфуми у плящині, що нагадувала коштовну скульптурку. Коли купував коробку дорогої дамської білизни, то був у такому хорошому настрої, що жартома сказав продавцеві — молодій блондинці, що купує на себе. Дівчина лише ковзнула по ньому оком і сказала: «Якраз...»

Коли він, збіднілий на три тисячі доларів, сів у машину й рушив у бік

Санта-Моніки, на пасажирському сидінні лежали ласощі, подарунки, втиснуті в барвисто розмальовану пластикову торбину від Гуччі. В Brentвуді зупинився на Brentвуд-Март, своєму улюбленому місці. Йому подобалися продуктові крамниці, з яких на відкриту площу виставляли розкладні столики, де можна було замовити холодні напої і щось поїсти. Страви на відкритому повітрі страшенно смакували, до того ж він був голодний. У Мішель в холодильнику ніколи нічого не було, бо вона вічно сиділа на дієті.

В одній крамниці він купив двох засмажених курчат, десяток вуджених реберець і чотири гарячі сосиски в булочках з усіма приправами і гарнірами. В іншій — свіжовипечені білу і житню хлібини. На стійці надворі купив величезну пляшку коки й сів за один із столиків, щоб востаннє поспити на самоті. З'їв дві з чотирьох сосисок, половину одного із смажених курчат і трохи смаженої в олії картоплі. Ніщо ніколи не смакувало йому так добре. Він сидів скупаний золотим сяйвом надвечірнього каліфорнійського сонця, свіже цілюще повітря повертало свіжість його обличчю. Вставати і їхати не хотілося, але Мішель чекає. Вона, мабуть, вже скупана і напахчена, ледь підхмелена й одразу потягне його до ліжка, навіть не дасть почистити зуби.

Торбина з їжею була прикрашена якоюсь видрукуваною байкою про харчування, інтелектуальна пластикова торбина, як і личило інтелектуальній клієнтурі Марта. Коли він клав торбину в машину, то прочитав тільки перший рядок: «Фрукти — найдавніший продукт людського харчування. В садах Едему...» Господи, подумав Піппі.

У Санта-Моніці зупинився перед блоком, де мешкала Мішель, одним із ряду двоповерхових бунгало в іспанському стилі. Виходячи з машини, автоматично взяв обидві торбини в ліву руку, щоб права була вільна. За звичкою оглянув вулицю в обидва кінці. Чудово, ніяких припаркованих автомобілів, іспанський стиль передбачав зручні проїзди і миротворну релігійну лагідність. Доріжки вздовж бордюрів були зарослі квітами і травою, розлогі дерева стояли заслоном від призахідного сонця.

Піппі залишалося пройти довгою алеєю, обабіч якої при дерев'яній пофарбованій на зелено огорожі росли троянди. Вхід у помешкання Мішель був знадвору — релікт старої Санта-Моніки, все ще буколічної. Самі будівлі були із старої на вигляд деревини, а кожний відокремлений плавальний басейн прикрашали білі лавки.

За алеєю, далеко в іншому кінці, Піппі почув гарчання автомобіля, що заводився. Це його насторожило, він завжди був насторожі. Тієї самої миті схопив очима чоловіка, що підводився з однієї з лавок. Піппі настільки здивувався, що спитав: «Що ти, з біса, тут робиш?»

Рука того чоловіка не піднялася для привітання, і Піппі одразу все збагнув. Він знав, що має статися. Його мозок перемелював такий обсяг інформації, що зреагувати він просто не встиг. Бачив, як з'явився пістолет, такий маленький, зовсім іграшковий, бачив напруженість на обличчі вбивці. Вперше зрозумів вираз обличчя людей, яким він сам мав заподіяти смерть: їхній страшенний подив, що життя наставав край. І він зрозумів, що нарешті настала пора належним чином заплатити за свій спосіб життя. Навіть майнула думка, що вбивця зле спланував, що все відбувається не так, як спланував би він сам.

Він зробив усе, на що був здатний, знаючи, що милосердя не буде. Випустив торбини з закупами і рвонув уперед, одночасно сягаючи по свій пістолет. Чоловік рушив йому назустріч, і Піппі з диким захватом кинувся на нього. Шість куль підняли його в повітря й кинули на подушку з квітів під пофарбованою на зелено огорожею. Відчув їхні пахощі. Подивився вгору на свого вбивцю, що стояв над ним, і сказав:

— Ти, смердючий Сантадіо!

Остання куля розтрощила череп. Піппі Де Лени більше не існувало.

Розділ 16

Ранком того самого дня, коли Піппі Де Лені судилося померти, Кросс забрав Атену з її будинку в Малібу, і вони поїхали в Сан-Дієго відвідати Бетані, Атенину дочку.

Бетані медсестри вже підготували, вона була одягнена як для прогулянки. Кроссові впало у вічі, що дочка була невиразним відображенням своєї матері, височенька як на її вік. На її обличчі та в її очах світила порожнеча, а тіло було надто м'яве. Риси обличчя було якось важко визначити, розмиті мов візерунок на кусневі мила, яким уже користувалися. На Бетані все ще був червоний цератовий фартушок, який вона носила, щоб захистити одяг під час малювання. Сьогодні з самого раннього ранку вона малювала на стіні. Не подавала знаку, що побачила їх, а від маминих обіймів і поцілунків сахалася тілом і відвертала обличчя.

Атена на це не зважала й обіймала її навіть міцніше.

Цей день вони вирішили присвятити пікнікові на лісовому озері неподалік. Атена збрала кошпик з їжею.

Під час недовгої їзди Бетані сиділа між ними, Атена, ведучи машину, часто пригладжувала волосся Бетані й голубила її по щоці, Бетані ж дивилася просто перед себе.

Кроссові думки були про те, як після цього дня він і Атена повернуться в Малібу і будуть кохатися. Подумки він малював на ліжковій її голе тіло й себе, як він схиляється над нею.

Несподівано Бетані заговорила і зверталась вона до Кросса. Досі вона ніколи його не визнавала. Тепер подивилась своїми непроникними зеленими очима і спитала:

— Ти хто такий?

Відповіла Атена, і голос її не схибив ні на йоту, так ніби те, що Бетані спитала, було найбуденнішою річчю:

— Його звати Кросс, і він — мій найкращий друг.

Бетані, здавалося, нічого не почула і знову замкнулася у своєму світі.

Атена зупинила машину за кілька ярдів від на ливо прекрасного озера — крихітного блакитного самоцвіта на неозорому зеленому покрові. Кросс приніс кошпика з їжею, і Атена розклала все на червоній скатертині, що вона простелила на траві. Також поклала хрусткі зелені серветки, виделки і ложки. На скатертині були вишиті музичні інструменти, які привернули увагу Бетані. Далі Атена поклала купками різні сендвічі, скляні миски з картопляним салатом і нарізаними плодами. Потім тацю з солодкими тістечками, на яких проступав крем. Ще тарілку зі смаженими курчатами. Все було приготовано з дбайливістю ресторанного професіонала, бо Бетані любила поїсти.

Кросс пішов назад до автомобіля і витяг з багажника ящик із содовою. У кошпикі були склянки, і він наповнив їх содовою. Атена подала склянку Бетані, але та ударом відвела її руку. Бетані спостерігала за Кроссом.

Кросс дивився їй просто у вічі. Обличчя Бетані було таке непорушне, що видавалося маскою, а не плоттю, але тепер її очі були насторожені, так начебто її загнали в якусь таємну печеру, наче її душили, і вона не могла покликати на допомогу, наче у неї здерта шкіра і дотики їй нестерпні.

Вони їли, і Атена, намагаючись розсмішити Бетані, взяла на себе роль неуважної до всього покоотухи. Кросс був у захопленні від її майстерності, від її підкресленої вразливості і надокучливості, так наче аутична поведінка її дочки була чимось цілком звичайним, звертаючись до Бетані як до приятельки-щебетухи, хоч дівчинка жодного разу не відповіла. Це був пристрасний монолог, який вона імпровізувала, щоб стишити власний біль.

Нарешті настала черга десерту. Атена розгорнула одне з кремових тістечок і запропонувала його Бетані, та відмовилася. Атена запропонувала тістечко Кроссові, той похитав головою. Його стало дуже дратувати, що хоч Бетані поглинала неймовірно велику кількість їжі, було помітно, яка вона дуже зла до своєї матері. Він знав, що Атена це відчувала також.

Атена їла тістечко, захоплено вигукуючи, яке воно смачне. Розгорнула ще два і поклала їх перед Бетані. Зазвичай дівчина любила ласощі. Цього разу вона прибрала їх із скатертини і поклала на траву. Через кілька хвилин на них поналазили комахи. Тоді Бетані взяла ті два тістечка і одне запхнула в рот. Друге подала Кроссові. Не вагаючись ні секунди, Кросс поклав тістечко в свій рот. По всьому піднебінню і по боках ясен залоскотало. Він швидко ковтнув содовою, щоб змити все у шлунок. Бетані подивилась на Атену.

На обличчі Атени відбилася зосередженість, як у актриси, що збиралася перейти до важкої сцени. Відтак вона засміялася дивовижним запальним сміхом і заплескала в долоні.

— Я казала тобі, що воно смачне, — сказала вона. Розгорнула ще одне тістечко, але Бетані відмовилась, так само і Кросс. Атена кинула тістечко на траву, а потім взяла свою серветку і витерла Бетані рота, а потім те саме зробила Кроссові. Здавалося, що їй радісно.

Дорогою назад до шпиталю вона зверталася до Кросса деколи з такими ж інтонаціями, як і до Бетані. Так ніби він також був аутистом.

Коли вони залишили дитину в шпиталі, Бетані на якусь секунду взяла Кросса за руку.

— Ти гарний, — сказала вона, та коли Кросс зробив спробу поцілувати її на прощання, вона відвернула голову. Потім побігла геть.

Ведучи машину в напрямку до Малібу, Атена сказала збуджено:

— Вона реагувала на тебе, це дуже добрий знак.

— Тому що я вродливий, — сухо сказав Кросс.

— Ні, — не погодилася Атена, — бо ти вмєш їсти жуків. Я принаймні така ж вродлива, як і ти, а мене вона не любить. — Атена радісно усміхнулася і, як завжди, засліпила і стривожила Кросса.

— Вона гадає, що ти такий, як і вона, — сказала Атена. — Вона гадає, що ти аутист.

Кросс засміявся, ця думка йому сподобалась.

— Може, вона й має рацію, — сказав він. — Може, тобі слід помістити мене у шпиталь разом з нею?

— Ні, — усміхаючись, сказала Атена. — Тоді я не матиму твого тіла, коли захочу. Крім того, я збираюся її звідти забрати, коли закінчу «Мессаліну».

Коли вони приїхали до її будинку в Малібу, Кросс зайшов разом із нею. Вони розраховували, що він тут заночує. Але цього разу Кросс уже навчився читати по Атені: що більшу жвавість вона вдає, тим більше вона стривожена.

— Якщо ти не в настрої, я можу поїхати назад у Вегас, — сказав він.

Тепер вона посмутнішала. Кросс подумав, коли вона йому подобається більше, чи тоді як вона природно жвава, чи коли напружена й серйозна, чи коли сумовита. Вираз її обличчя мінявся так магічно в своїй красі, що його почування мінялися в унісон її настрою.

— У тебе був жахливий день, — лагідно сказала вона, — і ти заслужив на свою винагороду.

У її голосі звучала глузлива нотка, та він розумів, що вона глузує з власної вроди, вона знала про облудну силу її магічного впливу.

— День у мене не був жахливий, — відговорився Кросс. І це була правда. Радість, якої він зазнав цього дня, коли вони втрєох були самотою над озером у неозорому лісі, нагадала йому власне дитинство.

— Тобі подобаються тістечка з мурашками... — сумно сказала вона.

— Вони були непогані, — запевнив Кросс. — Бетані може стати краще?

— Не знаю, та я все шукаю, доки знатиму з певністю, — відповіла Атена.

— Незабаром у мене тривалий вихідний, коли не буде потреби знімати «Мессаліну». Я хочу полетіти з Бетані у Францію. У Парижі є один знаменитий доктор, і я хочу повезти її на ще один огляд.

— А якщо він скаже, що випадок безнадійний? — спитав Кросс.

— Мабуть, я не повірю йому. Яка різниця? — відповіла Атена, — Я люблю її. Я дбатиму про неї.

— На віки вічні? — спитав Кросс.

— Так, — відповіла Атена. Потім вона сплеснула в долоні, її зелені очі сяяли. — А поки що давай розважатися. Подбаємо про себе. Ходімо нагору під душ, а потім пірнаємо в ліжко. Годинами будемо кохатися дико і з пристрастю. А потім я приготую опівнічний обід.

Щодо Кросса, то він знову був дитиною, яка прокидалася з передчуттям радісного дня: приготований мамою сніданок, гра з приятелями, походи на половання з батьком, потім обід у колі сім'ї: Клавдія, Наліна і Піппі. Після цього гра в карти. Такі невинні почування. На нього чекала близькість з Атеною в сутінках, споглядання з балкону, як сонце занурюється в Тихий океан, небо займається дивовижними червоними і рожевими барвами, дотик її теплої плоти й шовкової шкіри. Її прекрасне обличчя і губи для поцілунків. Він усміхнувся і повів її сходами нагору.

У спальні залунав телефонний дзвінок і Атена побігла поперед Кросса, щоб підняти слухавку. Вона закрила долонею мікрофон і здивовано-стривоженим голосом сказала:

— Це тебе. Якийсь Джорджіо.

В її дім до нього ніколи раніше не телефонували.

Це може бути тільки неприємність, подумав Кросс і зробив таке, чого ніколи раніше від себе не сподівався. Він заперечливо похитав головою.

— Його тут немає... — сказала Атена у телефон. — Так, я скажу, щоб він подзвонив, коли прийде. — Вона повісила слухавку і спитала: — Хто такий Джорджіо?

— Просто родич, — відповів Кросс. Його приголомшив і сам власний вчинок, і причина його: він не хотів пожертвувати ніччю з Атеною. Це був дуже значний злочин. Крім того, йому було дивно, звідки Джорджіо довідався, що він тут, і чого йому треба? Має бути щось важливе, подумав Кросс, та все ж до ранку може потерпіти. Понад усе він прагнув годин кохання з Атеною.

Це був момент, на який вони чекали увесь день, увесь тиждень. Вони скидали з себе одяг перед тим, як разом піти під душ, та він не міг стриматися, щоб не обняти її, хоч їхні тіла були все ще спітнілі від пікніку. Потім вона взяла його за руку і повела під струмені води.

Вони витерли один одного величезними помаранчевими рушниками і, загорнувшись у них, стали на балконі, щоб подивитися, як сонце повільно ковзає за горизонт. Тоді зайшли всередину і поклалися в ліжко.

Коли Кросс кохався в нею, йому здалося, що всі клітини мозку і тіла полинули кудись і залишили його в якомусь гарячковому сні, він обернувся на духа, чие примарне ество повнилося екстазом, духом, який увійшов у її плоть. Геть щезла обережність, вся розважливість, він навіть не вдивлявся в її обличчя, щоб побачити, чи вона не вдає, чи щиро любить його. Здавалося, що все триває вічність, аж вони заснули. Коли прокинулись, були все ще сплетені в обіймах, освітлені місяцем, сяйво якого здавалося яскравішим за сонячне. Атена, поцілувавши його, сказала:

— Тобі справді подобається Бетані?

— Так, — відповів Кросс, — вона — це частина тебе самої.

— Гадаєш, вона може одужати? — спитала Атена. — Ти віриш, що я зможу допомогти їй одужати?

Тієї миті Кроссові здавалося, що він готовий віддати своє життя, щоб дівчинці було краще. Він відчув, що ладен піти на жертву заради коханої жінки, таке було відоме багатьом чоловікам, але сам він досі такого ніколи не відчував.

— Ми удвох можемо спробувати допомогти, — сказав Кросс.

— Ні, мені належить робити це самій.

Вони знову поринули в сон, і коли задзвонив телефон, повітря вже бралося серпанком новонароджуваного дня. Атена взяла телефон, послухала і потім сказала Кроссові.

— Це охоронець біля брами. Каже, що четверо чоловіків у автомобілі хочуть зустрітися з тобою.

Красса пронизав миттєвий страх. Він узяв слухавку й сказав охоронцеві:
— Покличте когось із них до телефону.

Голос, який він почув, належав Вінсентові:

— Кроссе, зі мною Петі. У нас дуже недобрі новини.

— Гаразд, дай слухавку охоронцеві, — сказав Кросс, а відтак звелів охоронцеві: — Можете їх випустити.

Він зовсім забув про дзвінок від Джорджіо. «Ось до чого доводить кохання, — подумав він презирливо. — Якщо так піде далі, то я не виживу і року».

Похалшем одягнувся й побіг сходами вниз. Автомобіль якраз підкочував до фасаду будинку. Петі з Вінсентом закрокували довгою палісадною доріжкою, і Кросс відчинив їм двері.

Несподівано поруч з ним стала Атена, одягнута в шорти і пуловер, нічого більше під ними. Петі з Вінсентом втупилися у неї очима. Атена ніколи не виглядала вродливішою.

Вона запросила всіх на кухню і заходила готувати каву, а Кросс відрекомендував прибульців як своїх кузенів.

— Як ви тут опинилися? — спитав Кросс. — Учора увечері ви були в Нью-Йорку.

— Джорджіо найняв для нас літак, — пояснив Петі.

Атена, готуючи каву, придивлялася до них. Ні один, ні другий емоцій не виказували. Схожі були на братів, обидва — кремезні чоловіки, тільки Вінсент блідий, як сірий граніт, а дещо сухіше обличчя Петі було червоне чи то від вітру, чи то від випитого.

— Так які там погані новини? — порушив тишу Кросс. Він сподівався почути, що помер дон, що Роза-Марія до решти збожеволіла або що Данте викинув такого жадливого коника, що «родина» потрапила в скрутне становище.

— Нам слід поговорити з тобою на самоті, — із своєю звичною прямою сказав Вінсент.

Атена наливала каву.

— З тобою я ділюся всіма своїми поганими новинами, — звернулась вона до Красса. — Мені слід чути й твої.

— Я тільки вийду з ними, — сказав Кросс.

— Не будь такий з біса поступливий, — стояла на своєму Атена. — Не смій виходити.

Таке на Вінсента і Петі подіяло. Вінсентове гранітне обличчя спалахнуло від збентеженості, Кросс, побачивши це, сказав із сміхом:

— Гаразд, кажіть тут.

Петі намагався пом'якшити удар:

— Щось сталося з твоїм батьком, — почав він.

Його грубо перебив Вінсент:

— У Піппі стріляв якийсь грабіжник. Він мертвий. Грабіжник також — фараон на ім'я Лоузі застрелив його, коли він тікав. Ти потрібний у Лос-Анжелесі, щоб упізнати тіло й оформити папери. Старий хоче, щоб його поховали в Дестах.

Кроссові перехопило подих. Він хитнувся під поривом якогось чорного вітру, потім відчув, що Атена тримає його за лікті обома своїми руками.

— Коли? — спитав він.

— Біля восьмої минулого вечора, — відповів Петі, — Джорджіо тобі телефонував.

Кросс подумав: поки я кохався, мій батько лежав у моргу. Він відчув гостре презирство до себе самого за свою хвилинну слабкість, відчув пекучий сором.

— Я мушу їхати, — сказав він Атені.

Вона дивилася на його приголомшене обличчя. Таким вона його ніколи ще не бачила.

— Я страшенно шкодую, — промовила вона. — Зателефонуй мені.

* * *

На задньому сидінні лімузина Кросс вислухав співчуття тих двох інших, що приїхали. Він упізнав їх як солдатів із Бронкського анклаву. Коли проминули браму Колонії Малібу й виїхали на Тихоокеанську автостраду, Кросс зауважив сповільнену маневровість машини. Автомобіль, в якому вони їхали, був броньований.

Через п'ять днів Піппі Де Лену ховали в Дестамі. У доновому маєтку був свій приватний цвинтар, як у особняку — своя приватна каплиця. І Піппі поховали поруч з могилою Сільвіо, що було ознакою донової шани.

Присутніми були тільки найближчі родичі Клерікуціо та деякі з найшанованіших солдатів Бронкського анклаву. На Кроссове прохання прибув з мисливської хатини у Сьєррі Лія Вацці. Рози-Марії не було. Коли вона почула про смерть Піппі, з нею стався черговий напад, і її відвезли в психіатричну клініку.

А Клавдія Де Лена там була. Вона прилетіла заспокоїти Кросса і попрощатися з батьком. Те, чого Клавдія не спромоглася зробити за життя Піппі, вона відчувала, що мусить зробити після смерті. Собі самій хотіла засвідчити себе як частину його й показати всім Клерікуціо, що він був її батьком не менше, ніж членом їхньої «родини».

Моріжок перед особняком Клерікуціо прикрасив велетенський завітчаний вінок розміром з афішний щит, там стояли буфетні столи, були офішанти і бармен за підручним столом, щоб обслуговувати присутніх. Суворо дотримувались звичаїв скорботного дня і про жодні «родинні» справи розмов не починали.

Клавдія гіркими сльозами оплакувала всі свої роки, які вона змушена була жити без батька, однак Кросс приймав вияви співчуття із спокійною гідністю і ознак горя не виказував.

Наступного вечора він стояв на балконі своїх апартаментів у готелі «Ксанаду» й дивився на буяння барв залитої неоновими вогнями Стріп. Навіть так високо угорі він міг чути звуки музики, гамір гравців, що юрмами тинялися по Стріп, вишукуючи щасливе казино. Та все ж було доволі тихо, щоб він міг аналізувати події минулого місяця. І поміркувати над смертю свого батька.

Кросс ні на секунду не вірив, що Піппі Де Лену застрелив якийсь нещасний грабіжник. Така доля не могла спіткати «фахівця».

Він ще раз перебрав думки всі факти, про які йому розповіли. Його батька застрелив чорношкірий грабіжник на ім'я Г'ю Марлоу. Грабіжникові було двадцять три роки, в поліції його знали як продавця наркотиків. Марлоу, коли він утік з місця події, убив детектив Джім Лоузі, який висліджував Марлоу за справою, пов'язаною з наркотиками. В руці у Марлоу був пістолет, і він навів його на Лоузі, який тому й застрелив його прямим влучанням у перенісся. Розслідуючи, Лоузі виявив Піппі Де Лену й негайно зателефонував Данте Клерікуціо. Ще до того, як доповів у поліцію. Навіщо йому так чинити, навіть якщо він у платіжному списку «родини»? Дивовижна іронія долі: Піппі Де Лена, найдосвідченіший «фахівець», перший «молот» «родини» Клерікуціо вже більш як тридцять років, убитий якимсь обшарпаним грабіжником, що торгує наркотиками.

Чому тоді дон послав Вінсента з Петі привезти його в броньованому автомобілі та охороняв його до самого похорону? Навіщо дон удався до таких ретельно продуманих заходів безпеки? На похороні Кросс запитав про це у дона. Але дон тільки сказав, що мудро було приготуватися до всього, доки стануть відомі всі обставини. Тепер він повністю все перевіряв, і виглядає на те, що факти відповідають дійсності. Дрібний злодюжка помилився і скоїв безглузду трагедію, але ж, сказав дон, більшість трагедій безглузді.

Донова печаль сумніву не викликала. До Піппі він завжди ставився як до власних синів, а насправді — надавав йому деяку перевагу. Кроссові він сказав:

— У «родині» ти займеш батькове місце.

І ось тепер, дивлячись із балкону на Вегас, Кросс обмірковував найголовнішу обставину: дон ніколи не вірив у випадковість, а тут випадковостей зібралось далі нікуди. Детектив Джим Лоузі отримував платню від «родини», і раптом з тисяч детективів і полісменів Лос-Анджелеса саме він наткнувся на вбивство. Що тут впадало в око як незвичне? Та навіть якщо це залишити в спокої. Набагато важливіше інше: дон Доменіко Клерікуціо прекрасно знав, що вуличний грабіжник у жодному разі не зміг би так близько підійти до Піппі Де Лени. І який грабіжник стріляє шість разів, перше ніж утікати? Ні, дон такому ніколи не повірить.

Отже, постає запитання: невже Клерікуціо вирішили, що їхній найвидатніший солдат став для них загрозою? З якої причини? Невже вони зневажили його вірність та відданість і свою прихильність до нього? Ні, Клерікуціо не винні, і найпереконливіший доказ на їхню користь — те, що сам Кросс живий. Якби вони вбили Піппі, дон такого ніколи б не дозволив. Але Кросс знав, що небезпека чигає й на нього.

Кросс думав про батька. Кросс справді його любив, а Піппі, коли ще жив на цьому світі, страждав, бо Клавдія відмовлялася розмовляти з ним. А проте вона приїхала на похорон. Чому? Може, нарешті, згадала, який добрий був батько до них обох, коли сім'я ще не розпалася?

Кросс думав про той страшний день, коли він постановив піти з батьком, бо збагнув, хто його батько насправді, усвідомив, що він таки вб'є Наліну, якщо вона забере обох дітей. Проте ступив і взяв батька за руку, — не з любові, а через страх в очах Клавдії.

Кросс завжди гадав, що його батько — захист від світу, в якому вони живуть, гадав, що його батько невразливий. Що батько роздає смерть, але ніколи її не прийме. Тепер він сам має стерегтися ворогів, можливо, навіть і Клерікуціо. Зрештою, він багатий, у нього на півмільярда власності в готелі «Ксанаду», за такі гроші можна й убити. Ця думка примусила Кросса замислитись над своїм теперішнім життям. Навіщо він живе? Щоб постаріти, як батько, ризикувати геть усім, а потім таки бути вбитим? Піппі, правда, натішився життям, владою і грошима, але тепер батькове життя видавалось Кроссові порожнім. Його батько ніколи не зазнав щастя покохати таку жінку, як Атена.

Кроссові лише двадцять шість років, він може почати нове життя. Він став думати про Атену, про те, що завтра вперше побачить її за роботою, спостерігатиме її вигадане життя і бачитиме всі маски, які вона здатна вдягати. Як Піппі любив би її! Він любив усіх гарних жінок. І тут йому спала на гадку дружина Вірджінію Баллаццо. Піппі був закоханий у неї, обіймав її, танцював разом з нею, грав у бочі з її чоловіком, а потім спланував убивство їх обох.

Кросс зітхнув і підвівся, щоб піти назад до свого кабінету. Розвиднялося, сірий світанок затуманив неонові вогні, що, мов велика театральна завіса, нависали над головною лас-вегаською магістраллю. Кросс міг роздивитись унизу прапори всіх великих готельних казино — «Пісків», «Цезаря», «Фламініго», «Пустельного заїзду» — і спадний вулкан «Міражу». Готель «Ксанаду» був більший за них усіх. Тепер Кросс дивився на прапори, що майорили над віллами «Ксанаду». Ох, серед якої він жив мрії, а тепер вона щезла, Гронефельт помер, а його батька вбили.

У своєму кабінеті Кросс зняв трубку й запросив на сніданок Лію Вацці. Разом з ним він їхав з похорону в Дестамі до Лас-Вегаса. Потім замовив для них обох сніданок. Він пам'ятав, що Лія любить млинчики, ще й досі, після стількох років життя в Америці, екзотичну для нього страву. Охоронець завів Лію Вацці тієї самої миті, як принесли сніданок. Кросс і Лія сіли їсти на кухні.

— Ну, що ви про це скажете? — запитав Кросс.

— Гадаю, нам слід убити детектива Лоузі, — відповів Лія. — Я вам казав про це вже давно.

— Отже, ви не вірите в його розповідь?

— Гадаю, що то не розповідь, а чиста ганьба, — відповів Лія, розрізаючи млинчики на смужки. — Такий досвідчений чоловік, як ваш батько, нізащо не підпустив би того негідника так близько до себе.

— Зате дон гадає, що це правда. Він провів розслідування.

— Я ніколи не суперечитиму донові Клерікуціо, — проказав Лія Вацці, тягнучись за гаванською сигарою і склянкою бренді, яке дістав для нього Кросс, — але дозвольте мені вбити Лоузі, аби переконатись.

— А що, як за ним стоять Клерікуціо? — запитав Кросс.

— Дон — це людина честі, — відповів Лія Вацці. — Ще з тієї давньої пори. Якби він убив Піппі, то вбив би й вас. Адже він вас знає. Він розуміє, що ви будете мститися за батька, але ж він мудрий чоловік.

— І все-таки, — мовив Кросс, — за кого ви обрали воювати? За мене чи за Клерікуціо?

— У мене вибору немає. Я був надто близький до вашого батька і я надто близький до вас. Якщо загинете ви, живим мене не залишать.

Кросс уперше, сидячи з Лія, випив за сніданком склянку бренді.

— Може, це просто якась безглузда випадковість? — невпевнено припустив він.

— Ні, — відповів Лія, — це Лоузі.

— Але ж у нього не було жодних причин. Гарзд, ми це з'ясуємо. А тепер я хочу, щоб ви зібрали команду з шістьох чоловік, найвідданіших вам, не беріть нікого з Бронкського анклаву. Тримайте їх напоготові й чекайте моїх розпоряджень.

— Пробачте мені, — вирік надивовижу тверезий Лія, — я ще ніколи не піддавав сумнівам ваші накази. Але тут я прошу порадитися зі мною щодо загального плану.

— Добре, — погодився Кросс. — Наприкінці тижня я планую на два дні полетіти до Франції. Тим часом з'ясуйте, що можна, про Лоузі.

— Ви летите зі своєю нареченою? — всміхнувся Лія.

— Атож, і з її донькою, — відповів Кросс, дивуючись гречності Лія.

— З тією, що не має чверті мозку? — перепитав Лія. Він, проте, і в гадці не мав когось образити, то була ще одна італійська ідіома, яка означала ще й забудькувату талановиту людину.

— Так, — кивнув головою Кросс. — Там є лікар, який, можливо, допоможе їй.

— Браво, — відказав Лія, — зичу вам усіляких успіхів. А ця жінка знає про «родинні» справи?

— Боже борони! — скрикнув Кросс, і обидва зареготали. А Кросс дивувався, звідки Лія так багато знає про його приватне життя.

(Закінчення в наступному номері)

Маріо П'юзо

ОСТАННІЙ ДОН

РОМАН

З англійської переклали Анатолій ОНИШКО та Петро ТАРАШУК

КНИГА 6

Розділ 17

Кросс уперше мав побачити роботу Атени на знімальному майданчику, подивитись, як вона вдає несправжні почуття, перевтілюється в іншу особу. Він зустрівся з Клавдією в її конторі біля знімальних павільйонів студії «Лоддстоун», вони разом мали спостерігати Атену. В конторі сиділи ще дві жінки, і Клавдія перезнайомила своїх гостей:

— Це мій брат Кросс, а це режисер Діта Томмі. А це Фалена Фант, сьогодні вона знімається в картині.

Томмі прицінилася до Кросса, гадаючи, що він досить гарний, аби зніматися в кіно, проте на його обличчі не проступає ані вогню, ані пристрасті, на екрані воно буде холодне, наче камінь, і Томмі втратила до нього інтерес.

— Я саме збиралася йти, — промовила вона, потискаючи Кроссові руку. — Широ співчуваю з приводу смерті вашого батька. До речі, запрошую вас на свій знімальний майданчик, Клавдія і Атена ручаються за вас, дарма що ви будете одним з продюсерів.

Кросс звернув тепер увагу на другу жінку — смагляву, мов шоколад, з неприємно безсоромним обличчям і гарнющим тілом, одяг вправно випинав досконалість опуклостей та згинів. Фалена була не така офіційна, як Томмі:

— Я й не знала, що в Клавдії такий вродливий брат, і до того ж, як я чула, багатий. Якщо вам коли-небудь буде потрібне товариство за обідом, зателефонуйте.

— Неодмінно зателефоную, — відповів Кросс, не дивуючися запрошенню. Чимало дівчат з вар'єте і танцюристок у готелі «Ксанаду» були не менш відверті. Це була дівчина, що від природи полюбляла флірт, усвідомлювала власну красу і не збиралась дозволяти чоловікові, який їй подобався, прикидатися неохочим з огляду на правила пристойності.

— Ми саме дали Фалені трохи більше роботи в цьому фільмі, — проказала Клавдія. — Діта гадає, що вона талановита, і я теж так гадаю.

Закінчення. Початок див. № 11— 12 1997 р., № 1,2,3 1998 р.

— Атож, — широко осміхнулась Фалена до Кросса, — тепер я показую свій зад не шість разів, а аж десять. І маю сказати Мессаліні: «Вас люблять усі римські жінки і сподіваються на вашу перемогу». — Фалена на хвилину замовкла й провадила далі: — Я чула, що ви один з продюсерів. Може, у вас є змога натиснути на них, щоб я показувала свій зад разів двадцять?

Кросс відчув у дівчині якусь таємницю, те, що, попри свою невимушеність, вона намагалася приховати.

— Я лише грошовитий чоловік, — відповів він дівчині. — Кожному тоді чи тоді доводиться показувати свій зад. — Усміхнувся й додав із чарівною простотою: — Хай там як, я зичу вам щастя.

Фалена нахилилась і поцілувала Кросса в щоку. Він чув важкий та еротичний дух її парфумів, відчув миттєві обійми: йому дякували за зичливість. Фалена випросталась і промовила:

— Я маю щось по секрету розповісти вам і Клавдії, проте не хочу вкляпатись у халепу, надто зараз.

Клавдія, сидючи за комп'ютером, спохмурніла і не сказала нічого, Кросс, не люблячи несподіванок, відступив від Фалени. Та помітила їхню реакцію, і її голос затремтів:

— Ви втратили батька, і я слівчуваю вашому горю, але є речі, про які ви повинні знати. Отой Марлоу, що нібито напав на нього, — хлопець, із яким я виросла, і я справді знаю його як облупленого. Гадають, що той поліцай, Джім Лоузі, вбив Марлоу, який нібито застрелив вашого батька. Але я знаю, що Марлоу ніколи не мав зброї. Він страшенно її боявся. Він трохи брався до наркотиків і грав на кларнеті. І був несосвітний боягуз. Джім Лоузі і його партнер Філ Шаркі інколи підбирали його й возили з собою, щоб він розпізнавав для них торговців наркотиками. Марлоу так боявся в'язниці, що став поліційним інформатором. І тут така несподіванка — він раптом стає грабіжником і вбивцею. Та я знаю Марлоу, він і kota ніколи не турне.

Клавдія мовчала. Фалена махнула їй рукою, вийшла та одразу повернулася

— Запам'ятайте, — промовила вона, — це таємниця, що має зостатися між нами.

— Усе вже сплило й забулося, — промовив Кросс, усміхаючись якомога заспокійливіше. — І ваша розповідь тепер нічогісінько не змінить.

— Я хотіла зняти тягар з душі, — відказала Фалена. — Марлоу був такий добрий. — І вийшла з кімнати.

— Що ти на це скажеш? — запитала Клавдія Кросса. — Про що тут може йтися?

— Наркомани завжди сповнені несподіванок, — стенов плечима Кросс. — Їм потрібні гроші на своє зілля, вони йдуть грабувати й попадаються.

— Мабуть, — погодилась Клавдія. — А Фалена така добросерда, що повірить чому завгодно. Але яка іронія в тому, що наш батько загинув саме так.

— Кожному коли-небудь не пощастить, — промовив Кросс із незворушним обличчям.

Решту цього дня Кросс дививсь, як знімають ті або ті епізоди. В одній зі сцен герой, неозброєний, перемиг трьох озброєних чоловіків. Ця сцена зачепила його, вона була просто сміховинна. Герой ніколи не має потрапляти в таке безнадійне становище. Все свідчить про те, що він надто тупий, аби бути героєм. Потім Кросс бачив, як Атена грає сцену кохання і сцену сварки. Він був трохи розчарований, Атена, видавалось, грає мало, решта акторів начебто затьмарювали її. Кросс був надто недосвідчений, аби знати, що Атеніні рухи та жести справлятимуть набагато сильніше враження на півці, що камера додасть їй своїх чарів.

Кросс таки не побачив справжньої Атени. Власне акторська гра займала коротенькі миті, між ними були довгі перерви. Годі було добачити оті електричні іскри, що враз спалахують на екрані. Атена перед камерою, здається, навіть утрачала частку своєї вроди. Але, ночуючи цієї ночі в Малібу разом з

Атеною, Кросс про те нічого не розказував. Після того як вони покохались і Алена готувала опівнічний обід, вона, всміхаючись, наче кицька, — а від такої усмішки Кросс аж тремтів від насолоди, — запитала його:

— Певне, сьогодні, я була не найкраща?.. Так-от, я просто не хотіла показувати тобі свою найдовершенішу гру. Я знала, що ти стоятимеш і намагатимешся розкрити мене.

Кросс засміявся, втішений, як добре Алена розуміє його вдачу, і відповів: — Що ж, ти й справді трохи недограла. А ти дозволиш мені полетіти з тобою в п'ятницю до Парижа?

Алена була здивована, її подив виказували очі, дарма що обличчя не змінилося, вона завжди контролювала себе. Замислилась і проказала:

— Це й справді була б велика допомога. І ми разом зможемо подивитися Париж.

— А повернемось у понеділок?

— Так, — кивнула Алена. — У вівторок уранці мені треба зніматись. У нас zostалося лише кілька тижнів, щоб закінчити картину.

— А тоді? — запитав Кросс.

— Тоді я покину кіно і піклуватимусь донькою. До того ж я не хочу, щоб вона й далі зоставалася таємницею.

— Доктор у Парижі скаже останнє слово? — знову запитав Кросс.

— На останнє слово не має права ніхто, — відказала Алена, — надто в таких питаннях. Але він близький до нього.

У п'ятницю ввечері Кросс і Алена вилетіли до Парижа спеціальним чартерним рейсом. Змінивши свою подобу, Алена влягла перуку, а накладений грим так затушував її красу, що вона видавалася навіть простуватою. Невибagliве просторе вбрання цілковито приховало її фігуру, надало їй огрядності. Кросс був вражений: Алена навіть ходила інакше.

Бетані в літаку була зачарована тим, що може дивитися вниз на землю, і ходила салоном, зазираючи в усі ілюмінатори. Ожвавлене подивом її звичайно тупе обличчя видавалося майже нормальним.

Вийшовши з літака, всі троє поїхали до невеличкого готелю на проспекті Жоржа Манделя. Їхній номер мав дві окремі спальні, одна для Кросса, друга для Атени й Бетані, їх з'єднувала вітальня. Була десята година ранку, Алена скинула перуку, стерла грим і перевдяглася: в Парижі вона не хотіла бути простуватою.

Опівдні всі троє сиділи в приймальні доктора, що містилась у невеликому замку, належний до нього шмат землі оперезала залізна огорожа. Біля брами стояв охоронець, що впустив їх, перевіривши прізвища. Перед дверима гостей зустріла служниця й завела їх до великої вітальні, тісно заставленої меблями, там уже чекав на них доктор.

Доктор Осел Жерар був дебелий і кремезний чолов'яга, вбраний у вишуканий, напрочуд добре скроєний коричневий костюм із світлими смужками, у білу сорочку й темно-коричневу краватку, що пасувала до костюма. Він мав кругле обличчя, і йому годилося б запустити бороду, щоб приховати важке підборіддя, товсті темно-червоні губи віддimalись. Він представився Атени та Кроссові, проте не звернув уваги на дитину, Алена й Кросс миттю відчули до нього відразу. Він аж ніяк не скидався на лікаря, придатного для тонкої і делікатної роботи у специфічній галузі медицини.

У вітальні стояв накритий стіл, частували чаєм і тістечками. Прислужувала служниця, а за столом сиділи ще дві медсестри, молоді жінки в суто професійному вбранні, білих чепчиків і блузках та спідницях кольору слонної кістки. Під час їжі вони невідступно спостерігали Бетані.

— Мадам, — заговорив доктор Жерар до Атени, — я хочу подякувати вам за ваш щедрий унесок до нашого медичного інституту для аутичних дітей. Я зважив на вашу вимогу цілковитої конфіденційності, й через те проваджу це обстеження в своєму приватному центрі. А тепер розкажіть мені докладно, чого ви від мене сподіваєтесь.

Доктор розмовляв густим магнетичним басом, і той голос привабив увагу Бетані, вона витріщилась на нього, але той і далі не звертав на дівчинку уваги. Атена нервувалася, доктор їй нітрохи не подобався.

— Я хочу, щоб ви самі подивилися, на що вона спроможна, — відповіла вона. — Я хочу, щоб дівчинка, якщо можна, жила більш-менш нормальним життям, і задля цього я не пошкодую нічого. Я хочу, щоб ви взяли її до свого інституту, я ладна жити у Франції й допомагати їй у навчанні.

Атена говорила з такою чарівною журбою та надією, з таким самозреченням, що обидві медсестри дивилися на неї мало не з захватом. Кросс збачнув, що вона використовує все своє акторське вміння, аби переконати доктора взяти Бетані до інституту. Він побачив, як вона випростала руку і пестливо стиснула Бетані пальчики.

Тільки доктор Жерар зберігав абсолютну незворушність, навіть не дивлячись на Бетані, і звернувся безпосередньо до Атени:

— Не обманюйте себе, бо вся ваша любов не допоможе цій дитині. Я вивчив її папери, і нема жодного сумніву, що вона справді аутична. Вона не зможе відплатити вам любов'ю. Вона живе в іншому світі. Той інший світ — навіть не світ тварин. Вона живе на далекій зірці, абсолютно сама.

Та в цьому немає вашої провини, — провадив доктор далі, — не винен, гадаю, й батько. Перед нами одне з тих загадкових ускладнень, що часом збаламучують людську долю. А тут я можу зробити ось що. Я якнайдокладніше досліджу та перевірю її. Потім розповім вам, що ми можемо, а чого не можемо зробити у своєму інституті. Якщо я не зможу нічим зарадити, вам доведеться забрати її додому. Якщо зможу, ви залишите її в мене у Франції на п'ять років.

Далі доктор заговорив французькою до однієї з медсестер, жінка вийшла й повернулася з величезним альбомом репродукцій славетних картин. Вона дала альбом Бетані, але він був надто великий, щоб дівчинка могла втримати його на колінах. І тут доктор Жерар уперше заговорив до дівчинки, і заговорив французькою. Вона миттю поклала альбом на стіл і стала гортати сторінки. Невдовзі вона вся заглибилась у розглядання картин.

Доктор був неначе збентежений.

— Я не хочу, — знову озвався він, — вас образити, але все це задля добра вашої дитини. Я знаю, що містер Де Лена не ваш чоловік, але, можливо, він батько вашої дитини? Якщо так, я б хотів обстежити його.

— Коли моя донька народилась, я ще не знала його, — відповіла Атена.

— Гаразд, — стелювши плечима, мовив доктор, — але такі речі трапляються.

— Може, доктор бачить у мені якісь симптоми? — засміявся Кросс.

Товсті докторові губи стислися, коли він кивнув головою і приязно всміхнувся:

— Безперечно, у вас є певні симптоми, як і в кожного з нас. Хто його знає? Збочити десь на сантиметр, і кожен з нас може стати аутичним. Тепер я маю докладно обстежити дитину і провести деякі тести. Це забере щонайменше чотири години. Чого б вам обом не прогулятися нашим милим Парижем? Містере Де Лена, ви тут уперше?

— Так, — відповів Кросс.

— А я хочу зостатись біля дитини, — заявила Атена.

— Як хочете, мадам, — відказав доктор і заговорив до Кросса: — Що ж, доброї вам прогулянки. А от я Парижа не люблю. Якщо місто може бути аутичним, то це саме Париж.

Викликали таксі, і Кросс повернувся до готелю. Він не мав бажання милуватися Парижем без Атени й потребував відпочинку. Крім того, він прийшов до Парижа, аби прояснити голову, обдумати свої справи. Кросс замислився над словами Фалени. Пригадав, що Лоузі прийшов у Малібу сам, а поліцаї звичайно працюють у парі. Перше ніж їхати до Парижа, він попросив Вацці розібратися з цим.

О четвертій годині Кросс знову сів у докторовій вітальні. На нього вже

чекали. Бетані роздивлялась альбом з репродукціями, Атена сиділа бліда, а це, як знав Кросс, єдина фізична ознака, яку не можна вдати. Бетані, крім того, просто ковтала тістечка, і доктор забрав від неї таріль, щось проказавши французькою. Дівчинка не протестувала. Прийшла медсестра й завела її до кімнати з іграшками.

— Перепрошую, — заговорив доктор до Кросса, — але я мушу поставити вам кілька запитань.

— Питайте що завгодно, — не заперечував Кросс.

Доктор підвівся і став походити по кімнаті.

— Я хочу розповісти вам те, що вже казав мадам, — пояснював доктор. — У таких випадках чудес не буває, тут навіть годі сподіватися. Інколи довгим навчанням можна досягти величезного поступу, проте не завжди. А як ідеться про вашу дівчинку, тут є певні межі. Вона мусить залишитись у моєму інституті в Ніщі принаймні на п'ять років. Ми маємо там учителів, що випробують геть усі можливості. За цей час ми дізнаємось, чи зможе вона жити майже нормальним життям, чи її треба тримати в медичній установі довічно.

Почувши ці слова, Атена схлипнула й піднесла до очей невелику синю шовкову хусточку, Кросс відчув тонкий дух парфумів.

Доктор незворушно дивився на Атену.

— Мадам погодилась, — провадив він далі. — Вона стане в нашому інституті за вчителя... Так-то. — Доктор сів якраз навпроти Кросса. — Проте в нас є деякі дуже добрі ознаки. В дівчинки справжній художній талант. Окремі почуття в неї живі, не приспані. Вона цікавиться, коли я розмовляю французькою, мовою, якої не розуміє, проте інтуїтивно відчуває її. Це дуже добра ознака. Ще один добрий знак: сьогодні ми постерегли свідчення, що дівчинка помітила вашу відсутність, що в неї є почуття до інших людей, а такі почуття можна розвинути. Це досить незвичайна річ, але пояснити її можна аж ніяк не загадкою. Коли я став з'ясовувати, вона відповіла, що ви гарні. А тепер, містере Де Лена, не ображайтеся, бо я запитую суто з медичних міркувань, щоб допомогти дитині, й нітрохи не звинувачую вас. Може, ви коли-небудь хоч якось сексуально подразнювали дівчинку, може, цілком незумисне?

Кросс був такий приголомшений, що розреготався:

— Я не знаю, чи вона реагувала на мене, і ніколи не робив нічого, на що можна було б реагувати.

Атенині щоки почервоніли з люті.

— Це смішно, — промовила вона, — він ніколи не зостався з нею на самоті.

— Чи ви коли-небудь удавалися з нею до фізичних пестощів? — наполягав доктор. — Я не маю на увазі тримання за руку, погладжувань волосся чи навіть поцілунків у щоку. Дівчинка вже зріла і могла б реагувати на пестощі своїм жіночим еством. Ви були б не першим чоловіком, котрого спокусила така невинність.

— Може, вона знає про мої взаємини з її матір'ю? — висловив гадку Кросс.

— Мати її аж ніяк не обходить, — сказав доктор. — Мадам, перепрошую, але це те, з чим ви повинні змиритись: їй байдужа материна краса і слава. Для неї вони просто не існують. Саме до вас, — доктор знов обернувся до Кросса, — вона відчуває прихильність. Подумайте про це. Можливо, з вашого боку то була безневинна ніжність, щось геть незумисне.

— Якби я вдався до такого, то б розповів вам, — холодно подивився на нього Кросс. — Аби це тільки допомогло їй.

— А ви відчуваєте ніжність до цієї дівчинки? — запитав доктор.

— Так, — відповів Кросс, на хвилину замислившись.

Доктор Жерар відхилився на бильце й стис долоні.

— Що ж, я вам вірю, — промовив він, — і це дає мені велику надію. Якщо вона здатна реагувати на вас, то її можна навчити відповідати на почут-

тя інших людей. Колись вона, може, навчиться стерпно ставитися до матері, а цього буде досить для вас, чи не так, мадам?

— Ох, Кроссе, — простогнала Алена, — сподіваюсь, що ти не сердишся.

— Усе гаразд, не турбуйся, — заспокоїв її Кросс.

— Ви не образились? — пильно подивився на нього доктор Жерар. — Більшість чоловіків страшенно збентежилися б. Батько одного мого пацієнта просто накинувся на мене. А ви, бачу, не сердитесь. Скажіть чому?

Кросс не міг пояснити ні цьому чоловікові, ні навіть Атені, яке враження справляє на нього Бетані, як вона нагадує йому Тіфані та решту дівчат з вар'єте, з якими він кохався і які залишали в його душі порожнечу. Як взаємини з усіма Клерікуціо і навіть рідним батьком навівали йому почуття самотності та розпачу. І, нарешті, як усі люди, що стали його жертвами, видавалися жертвами якогось примарного світу, що набував реальності лише в його снах.

— Можливо, тому, що я теж аутичний, — подивився Кросс просто у вічі докторові. — А може, тому, що мені треба приховувати тяжкі злочини.

— Ага, — вдоволено проказав доктор, відхилившись на бильце. Помовчав і вперше за весь час усміхнувся: — Тоді, може, проведемо деякі розслідування? — Обидва розреготалися.

— А тепер, мадам, — сказав доктор, — ви, як я зрозумів, вилітаєте до Америки завтра вранці. То чого б вам не залишити вашу доньку мені прямо зараз? Медсестри просто чудові, і я запевняю вас, що дівчинці вас не бракуватиме.

— Але її бракуватиме мені, — відказала Алена. — Чи можу я взяти її на ніч і повернути завтра вранці? В нас чартерний літак, тож я можу летіти коли завгодно.

— Звісно, — погодився доктор. — Приведіть її завтра вранці. Мої медсестри відвезуть її до Ніщи. Телефонний номер інституту у вас є і вам можна дзвонити мені щоразу, як матимете бажання.

Гості підвелися, щоб іти, Алена рвучко поцілувала доктора в شوку. Доктор аж спалахнув, його теж зачепила Аєнина краса й слава, дарма що сам він скидався на вайлуватого гевала.

Решту дня Алена, Бетані й Кросс провели на паризьких вулицях. Алена купила Бетані нове вбрання, цілісінський гардероб. Купила причандали для малювання та величезну теку для малюнків і переслала те все до готелю.

Пообідали всі троє в ресторані на Єлісейських Полях. Бетані їла пожалливо, надто тістечка. За весь день вона не зронила й слова й не відповідала на всі Аєнині жести приязні. Кросс іще ніколи не бачив стільки любові, і ту любов Аєна виявляла своїй доньці. Хіба, може, в дитинстві, коли бачив, як Наліна, його рідна мати, розчісує Клавдіїні коси.

Під час обіду Аєна тримала Бетані за руку, стирала кришки з її обличчя й пояснювала, що повернеться до Франції через місяць і зостанеться з нею в школі на наступні п'ять років. Бетані ніби нічого й не чула. Аєна з запалом розповідала доньці, як вони вдвох учитимуть французьку, ходитимуть по музеях і побачать усі славетні полотна, як Бетані зможе скільки завгодно часу присвячувати власному малюванню. Аєна описувала, як вони подорожуватимуть по всій Європі, поїдуть до Іспанії, Італії, Німеччини. І тут, нарешті, Бетані вперше за весь день заговорила:

— Я хочу свою машину.

Кросс, як завжди, був вражений напливом святобликих думок. Прегарна дівчинка скидалася на копію якогось славетного портрета, позбавлену, проте, душі художника, її тіло немов зоставалося порожнє й чекало свого Бога.

Уже поночі всі троє повертались до готелю. Бетані йшла посередині, і дорослі взяли її за руки й підняли в повітря, дівчинка не пручалась, і це так потіщило їх обох, що вони пройшли повз готель, і далі несучи її над землею.

Саме тієї миті Кросс, як і на пікніку, відчув, що він справді щасливий. А

щастя полягало лише в тому, що вони всі троє пов'язані, тримаються за руки. Кросс чудувався своїй сентиментальності і навіть трохи злякався її.

Нарешті вони таки зайшли до готелю. Допомігши Бетані влягтися, Атена вийшла у вітальню, де вже чекав на неї Кросс. Закохані тісно пригорнулися одне до одного на бузковому дивані й узялися за руки.

— Коханці в Парижі, — всміхаючись милому, промовила Атена. — Нам ще ніколи не доводилося спати у французькому ліжку.

— Ти боїшся залишати Бетані тут? — запитав Кросс.

— Ні, — відповіла Атена, — вона не скучатиме за нами.

— П'ять років — це таки багатенько, — говорив далі Кросс. — І ти ладна віддати п'ять років і пожертвувати своєю професією?

Атена підвелася з дивана й заходила по кімнаті.

— Я пишаюсь, — палко заговорила вона, — що здатна зректися лицедійства. Малою дівчинкою я мріяла, що стану славетною героїнею: Марією-Антуанеттою, що йде на гільйотину, Жанною Д'Арк, що горить на вогнищі, Марією Кюрі, що рятує людство від якоїсь страшної хвороби. І, звичайно, намірялася віддати геть усе задля кохання видатного чоловіка, — яка сміховина! Я мріяла про героїчне життя і знала, що напевне потраплю на небеса. Що я буду чиста і духом, і тілом. Я з огидою відкидала думки, ніби робитиму щось таке, що спаллюжить мене, надто заради грошей. Я постановила, що за жодних обставин ніколи не залодію зла жодній людині. Мене всі любитимуть, і я теж любитиму себе. Я знала, що я гарненька, кожен казав мені, що я вродлива, а я довела, що я не тільки вправна, а й талановита.

І що ж я тоді вчинила? Закохалась у Боза Сканнета. Я спала з чоловіками не тому, що мені кортіло, а задля кар'єрних міркувань. Я привела на світ дитину, що ніколи не полубить мене чи будь-кого іншого. Потім я спритно інтригувала й домагалася вбивства свого чоловіка. Не дуже й криючись, я питала, хто вб'є мого колишнього чоловіка, що становив тоді для мене таку велику загрозу. От за це вже, — Атена стиснула Кроссову руку, — я дякую тобі.

— Ти тут ні до чого, — мовив Кросс, аби заспокоїти її. — То була просто твоя доля, як кажуть у нашій «родині». А Сканнет, як каже ще одна наша «родина» приказка, був лише камінцем у твоєму черевикові, то чого ж його не позбутися?

— А тепер я маю тебе, мій мандрований лицарю, — Атена цмокнула Кросса у уста, — і тривожусь тільки за те, чи припиниш ти коли-небудь убивати драконів.

— А якщо через п'ять років, як каже доктор, її стан не поліпшиться, що тоді? — запитав Кросс.

— Мені байдуже, що там кажуть: адже надія завжди зостається. Я буду біля неї решту свого життя.

— І тобі не бракуватиме роботи?

— Звісно, бракуватиме, і бракуватиме тебе. Але, зрештою, я чинитиму те, що вважаю за слушне, а не буду лиш екранною героїнею. — Атенин голос був незвичайний, але раптом змінився безбарвним тоном: — Я хочу, щоб вона мене любила, більш нічого.

Атена й Кросс поцілувалися і пішли спати кожне до своєї спальні.

Наступного ранку вони привезли Бетані в докторову приймальню, і Атені було дуже важко прощатися з донькою. Вона припадала до Бетані й плакала, але дівчинці те все не подобалось. Бетані відпихнула матір і була ладна відтрити й Кросса, але він навіть не ворухнувся, щоб обняти її.

На мить Кросс відчув гнів, що Атена така безпорадна зі своєю донькою. Доктор, постерігши той його стан, сказав Атені:

— Коли ви повернетесь, вам доведеться довгенько вчитися, щоб справлятися з цією дитиною.

— Я повернусь якомога швидше, — відказала йому Атена.

— Вам немає потреби квапитись, — наставляв її доктор, — бо дівчинка живе в світі, де час не існує.

Повертаючись літаком до Лос-Анджелеса, Кросс і Атена домовились, що він подасться в Лас-Вегас і не поїде з Атеною в Малібу. За всю подорож тільки раз сталося найстрашніше: десь із півгодини Атена так тяжко побивалася, що кричала без слів, потім таки заспокоїлась. Прощаючись, Атена сказала Кроссові:

— Шкодную, що нам не довелося кохатись у Парижі.

Але Кросс зрозумів, що цими словами озвалася її добра душа, бо саме тепер Атені просто огидна думка про будь-яке фізичне кохання, вона, як і її донька, тепер відійшла від світу.

В аеропорту Кросса зустрів великий лімузин, за кермом сидів солдат з мисливської хатки, на задньому сидінні виднів Лія Вацці. Лія закрив скляну перегородку, тож солдат не міг чути їхньої розмови.

— До мене знову приходив детектив Лоузі, — повідомив він. — Якщо він прийде ще раз, то буде його останній візит.

— Трохи потерпи, — мовив Кросс.

— Та ж я знаю всі прикмети, повір мені, — переконував Лія. — А ось іще новина. Загін із Бронкського анклаву перебрався до Лос-Анджелеса, я не знаю, за чий наказом. Як на мене, тобі потрібні охоронці.

— Поки що ні. Ти й далі маєш свій загін із шістьох чоловік?

— Так, — кивнув Лія, — але це люди, що не діятимуть безпосередньо проти Клерікуціо.

Добувшись до готелю «Ксанаду», Кросс побачив рапорт Ендрю Полларда, докладну розповідь про життя Джіма Лоузі, яка вкрай зацікавила його. То була інформація, що вимагала негайної відповіді. Кросс узяв сто тисяч доларів з каси казино, всі банкноти з літерою «С», і сказав Лії, що вони їдуть до Лос-Анджелеса. Лія буде за водія, Кросс більше нікого не хотів брати. Він показав Лії Поллардову записку. Вони вилетіли до Лос-Анджелеса наступного дня й узяли напрокат авто, щоб їхати в Санта-Моніку.

Філ Шаркі косив газон перед своїм будинком. Кросс вийшов з машини разом з Лією і назвався Поллардовим приятелем, якому потрібна певна інформація. Лія пильно вивчав обличчя Шаркі, потім повернувся до машини.

Філ Шаркі справляв не таке сильне враження, як Джім Лоузі, але видавався досить грізним. Крім того, здавалося, немов роки поліційної роботи спалили в його серці довіру до людей, він невисипує снував підозри і мав ту суворість манер, що вирізняє найкращих полісменів. Але йому вочевидь не велося.

Шаркі запросив Кросса до свого будинку, справжнього бунгало, похмурого і занехаяного всередині, всюди проступала занедбаність, властива житлам, де нема жінки і дітей. Передусім Шаркі зателефонував Поллардові, щоб потвердити особу свого відвідувача. Потім без будь-якої гречності, не запропонувавши ні сісти, ні виїти, проказав:

— Ну, запитуйте.

Кросс відкрив портфеля й дістав паку столарових купюр.

— Тут десять тисяч, — сказав він, — і тільки за те, що ви погодилися розмовляти. Але розмова забере трохи часу. Тож як щодо пива і місця, де можна було б сісти?

Обличчя Шаркі осяяла усмішка, і воно зразу стало напрочуд милим. «З цього поліца, певне, буде добрий партнер», — подумав Кросс.

— Ну, ти мені до вподоби, — тішився Шаркі, недбало запихаючи гроші до кишені штанів. — Ти, бачу, не в тім'я битий і знаєш, що балакучим роблять гроші, а не всілякі вигадки.

Вони сіли за невеликий круглий столик на задній терасі бунгало, звідки

видніло Тихоокеанське шосе, а за ним піщані пляжі й вода, і пили пиво просто з пляшок. Шаркі ляскав себе рукою по кишені, пересвідчуючись, що гроші ще й досі там.

— Якщо я почую правду, — заговорив Кросс, — тут є для тебе ще двадцять тисяч доларів, які я одразу й віддам. Згодом, якщо мовчатимеш, що я заходив сюди, я навідаюсь десь за два місяці і привезу ще п'ятдесят тисяч.

Шаркі всміхнувся, але тепер його обличчям промайнула тінь недовіри.

— Через два місяці тобі вже буде байдуже, розповім я чи ні, так? — запитав він.

— Атож.

Шаркі нараз споважнів і заявив:

— Я тобі не казатиму нічого, що могло б когось звинуватити.

— Гай-гай, тоді ти не знаєш, хто я насправді. Може, тобі краще знову подзвонити до Полларда.

— Я знаю, хто ти, — коротко відказав Шаркі. — Джім Лоузі говорив мені, щоб я ставився до тебе справедливо. І то завжди. — І Шаркі прибрав позу уважного слухача, що становила частину його професії.

— Ти і Джім Лоузі були партнерами протягом останніх десяти років, і ви обоє чимало заробляли ще й збоку. А потім ти пішов у відставку. Мені хотілося б знати чому.

— Отже, ти прийшов розвідати про Джіма, — зітхнув Шаркі. — Це дуже небезпечно. Джім — найсміливіший і найвправніший поліцей, якого я коли-небудь знав.

— А як щодо чесності? — запитав Кросс.

— Ми були поліцейськими, і то в Лос-Анджелесі. Ти хоч знаєш, що це, в біса, означає? Якби ми працювали по-справжньому і витрушували лайно з жовтозадих та чорнопиких, нас звинуватили б і ми б утратили роботу. Без усякого клопоту ми могли заарештувати тільки білих негідників, які мали гроші. Дивись, я не маю упереджень, але чому я повинен запроторювати до в'язниці білих хлопців, тоді як до решти мені зась? Де ж тут правда?

— Але, як я знаю, в Джіма повні груди медалей. І ти теж дещо отримав.

— У тому місті, — зневажливо стенов плечима Шаркі, — не можна не стати героєм-поліцеєм, якщо маєш бодай дрібку духу. Чимало з тих гнид не знали, що можна й далі провадити свій бізнес, якщо тямити, як звертатись до нас. А дехто з них був природжений убивця. Отже, ми мали боронитись, і нам дісталися медалі. Повір мені, ми ніколи не прагнули встряти в бійку.

Кросс сумнівався в усьому, що казав йому Шаркі. Джім Лоузі, попри своє вишукане вбрання, був гевал ще з коліски.

— Ви були партнери геть в усьому? — запитав Кросс. — Ти знав усе, що діється?

— Із Джімом Лоузі? — засміявся Шаркі. — Та він завжди був паном. Часом я й не знав до ладу, що ми робимо. Я навіть не знав, скільки нам платитимуть. Джім заправляв геть усім і давав мені те, що, за його словами, становило мій справедливий пай. — Шаркі на хвилину замислився. — Він мав свої власні правила.

— Тож як ви робили гроші?

— Ми регулярно брали хабарі з кількох великих гральних синдикатів. Часом нам платили торгівці наркотиками. Певний час Джім Лоузі не хотів брати гроші з продажу наркотиків, та коли їх став брати кожнісінький поліцей, то вже брали й ми.

— А ти й Лоузі коли-небудь використовували негра на ймення Марлоу, щоб той виказував шишок наркотичної торгівлі?

— Ще б пак, — відповів Шаркі. — То був чудовий хлопець, що боявся власної тіні. Ми завжди його використовували.

— Отже, — розпитував Кросс, — ти здивувався, почувши, що Лоузі вбив його, коли той утік, скоївши грабунок з убивством?

— Хай йому біс, нітрохи. Наркоманам голова таки баламутиться. Але во-

ни такі нікчеми, що завжди все напартачать. А Джим у таких ситуаціях ніколи не попереджає, як нас учили, а мершій стріляє.

— Але хіба це не дивний збіг, — не вгавав Кросс, — що їхні стежки отак перетнулися?

Обличчя Шаркі, здається, вперше втратило властиву йому незворушність і повилосся смутком.

— Цей збіг підозрілий, — мовив він. — І взагалі ця справа підозріла. А тепер, гадаю, я маю тобі дещо сповістити. Джим Лоузі був сміливець, жінки любили його, а чоловіки завжди шанували. Я був його партнер і теж шанував його. Але правда в тому, що він завжди був підозрілий.

— Отже, там могла бути якась змова, — виснував Кросс.

— Ні, ні, — заперечив Шаркі, — тут треба розуміти. Сама робота вимагає брати хабарі, але аж ніяк не примушує вбивати людину. Джим Лоузі ніколи б такого не вчинив. Я в це ніколи не повірю.

— То чого ж ти пішов у відставку після цього випадку? — спитав Кросс.

— Просто тому, що Джим став драгувати мене.

— Не так давно я бачив Лоузі в Малібу, — провадив далі Кросс, — і він був сам. Тож він часто діє без тебе?

— Іноді, — знов усміхнувся Шаркі. — В тому конкретному випадку він пішов спробувати щастя з актрисою. Ви здивуетесь, як часто йому щастить злягтися з великими кінозірками. Часом він ходить до когось на ленч і не хоче, щоб я крутився навколо.

— Ще одне, — говорив далі Кросс. — Джим Лоузі расист? Він ненавидів негрів?

— Та звісно! — здивовано глянув на нього Шаркі. — А ти, певне, один з тих засраних лібералів? Гадаєш, що це жадлива річ? Тож піди на дільницю й попрацюй бодай рік. Тоді ти голосуватимеш, щоб їх усіх заперли до зоопарку.

— У мене є ще одне запитання. Ти коли-небудь бачив його з коротуном у кумедному капелюсі?

— А, тим італійцем, — відповів Шаркі. — Ми сиділи за ленчем, а потім Джим попросив мене вийти. То страшний чоловік.

Кросс сягнув рукою в портфель і витяг іще дві паки грошей.

— Ось двадцять тисяч, — сказав він. — І запам'ятай: як буде зиск на припоні, матимеш іще п'ятдесят тисяч. Гарзд?

— Я знаю, хто ти, — кивнув головою Шаркі.

— Звичайно, знаєш. Я казав Поллардові, щоб він розповів тобі.

— Я знаю, хто ти насправді, — приязно всміхнувся Шаркі. — Ось чому я не забрав усього твого портфеля просто зараз. І ось чому я мовчатиму два місяці. Бо з вас двох, тебе й Лоузі, я не знаю, хто вб'є мене перший.

Кросс Де Лена збагнув, що постав перед величезними проблемами. Він знав, що Джим Лоузі бере хабарі від «родини» Клерікуціо. Що він дістає п'ятдесят тисяч щорічно як платню і має винагороди за окремі завдання, проте жодне з них не полягало в убивстві. Кроссові цього було досить, щоб зробити остаточний присуд. Данте й Лоузі вбили його батька. Дійти такого присуду йому було легко, його не зв'язували норми доказового права. Весь його вишкіл у «родині» Клерікуціо допоміг йому визнати їх винуватцями. Він знав вправність і вдачу свого батька, жоден грабіжник не підступився б до нього. Крім того, він знав кмітливість і вдачу Данте, знав про його неприязнь до батька.

Отже, постає велике запитання: Данте діяв з власної волі, а чи дон звелів убити його батька? Але Клерікуціо не мали причин для вбивства: батько був вірний «родині» понад сорок років і становив один із важливих чинників її злету. Саме під його орудою відбулася війна з Сантадіо. І Кросс вже не вперше дивувався, чому жодна жива душа ніколи не розказувала йому про подоби цієї війни — ні батько, ні Гроневельт, ні Джорджіо, ні Петі або Вінсент.

Кросс що довше думав, то дужче переконувався: дон не докладав своїх рук до вбивства його батька. Дон Доменіко дотримувався дуже консервативних звичаїв. За вірну службу він винагороджував, та аж ніяк не карав. Він був украй, аж до жорстокості, справедливий. Але все переважував вирішальний доказ: убивши Піппі, він нізащо б не залишив на цьому світі й Кросса. Це доказ до нової невинності.

Дон Доменіко вірив у Бога, часом вірив у долю, проте ніколи не вірив у збіг обставин. Дон ніколи б не повірив у такий дивовижний збіг: адже саме Джім Лоузі виявився поліцаєм, який убив грабіжника, що застрелив Піппі. Дон напевне провів власне розслідування й розкрив зв'язок Данте з Лоузі. І він знає не тільки про винність Данте, а й про його мотиви.

А що як звернутись до Рози-Марії, Дантової матері? Може, вона щось знає? Коли вона почула про смерть Піппі, з нею стався найтяжчий напад, вона лементувала й зойкала, невпинно плакала, тож дон відіслав її до Іст-Гемптонської психіатричної клініки, яку він заснував багато років тому. Вона зоставатиметься там принаймні місяць.

Дон завжди забороняв провідувати Розу-Марію в клініці, даючи дозвіл тільки Данте, Джорджіо, Вінсентові та Петі. Але Кросс не раз посилав їй квіти та кошики фруктів. Що ж, у біса, так розбурхало Розу-Марію? Чи то вона знає про винність Данте, зрозуміла його мотиви? Тут Кроссові пригадалися слова дона, що Данте стане його наступником. Лиховісний знак. Кросс постановив провідати Розу-Марію в клініці, незважаючи на донову заборону. Він поїде з квітами й фруктами, шоколадом і сиром, з щирою прихильністю, але з потаємним наміром хитрощами примусити її виказати свого сина.

Через два дні Кросс увійшов до вестибюлю психіатричної клініки в Іст-Гемптоні. На дверях стояло двоє охоронців, один з них провів його до бюрка чергової сестри.

За бюрком сиділа добре вбрана жінка середніх літ. Почувши про мету Кроссового візиту, вона чарівно всміхнулася і сказала, що доведеться з півгодини почекаати, бо Роза-Марія виконує незначні медичні процедури. Його сповістять, коли вони закінчаться.

Кросс сів у почекальні біля бюрка чергової сестри, та кімната прилягала до вестибюлю, всередині стояли столи та м'які фотелі. Взяв зі столу якесь число голлівудського часопису. Читаючи, натрапив на статтю про Джіма Лоузі, лос-анджелеського героя-детектива. Стаття докладно розказувала про його героїчні звитяги, увінчані вбивством грабіжника-вбивці Марлоу. Кросса здивували дві речі. По-перше, його батька представили як власника фінансового агентства, типову беспорядну жертву брутального злочинця. По-друге, стаття ненастанно стверджувала, що якби було більше таких поліцаїв, як Джім Лоузі, вулична злочинність була б приборкана.

Медсестра поляскала його по плечу. Погляд у неї був твердий та суворий, проте вона приязно всміхнулася:

— Я проведу вас.

Кросс узяв коробку цукерок та квіти, наготовані для хворої, і пішов за сестрою спершу невеличким прогоном сходів, а потім довгим коридором, усіяним дверима. Біля останніх дверей сестра дістала універсального ключа, відкрила замок, пустила Кросса всередину й замкнула за ним двері.

Роза-Марія, вбрана в сірий халат, охайно зачесана й заплетена, дивилася невеличкий телевизор. Побачивши Кросса, зірвалася з тапчана і з плачем кинулася в його обійми. Кросс поцілував її в щоку і поклав цукерки та квіти.

— Ох, ти прийшов провідати мене, а я гадала, ти мене зненавидів за те, що я заподіяла твоєму батькові.

— Моему батькові ви нічого не заподіяли, — промовив Кросс, підводячи її назад до тапчана. Потім вимкнув телевизор і став навколішки біля тапчана. — Я переживав за вас.

— Ти завжди був такий гарний, — сказала Роза-Марія, випроставши ру-

ку й погладивши його по голові. — Мені була ненависна думка, що ти син такого батька. Я б раділа, якби він помер, але я завжди знала, що станеться щось страхітливе. Я небо і землю виповнила отрутою, що мала dokonати його. Як ти гадаєш, мій батько не розгнівається за це?

— Дон — справедливий чоловік, — відповів Кросс, — вас він ніколи не звинуватить.

— Він пошив тебе в дурні так само, як дурив геть усіх. Ніколи не довіряй йому. Він зрадив свою власну доньку, зрадив свого онука і зрадив свого небожа Піппі... А тепер він зрадить тебе.

Роза-Марія перейшла майже на крик, і Кросс злякався, що з нею станеться один з її нападів.

— Тітонько Ро, заспокойтеся, — вмовляв її Кросс. — Тільки скажіть мені, що вас так розхвилювало, чому ви були змушені опинитись у клініці? — Він зазирнув їй у вічі й подумав, яка ж вона була гарна замолоду, в її очах іще досі зберігалася невинність.

— Нехай вони розкажуть тобі про війну з Сантадіо, — прошепотіла Роза-Марія, — і тоді ти зрозумієш геть усе. — Вона глянула повз Кросса, а потім затулила руками голову. Кросс обернувся. Двері були відчинені, в кімнаті мовчки стояли Вінсент і Петі. Роза-Марія зіскочила з тапчана, забігла до спальні й захрипнула за собою двері.

На гранітному обличчі Вінсента проступали жалощі й розпач.

— Господи Ісусе, — промовив він, підходячи до дверей спальні і стукаючи, а потім сказав крізь двері: — Ро, відчинися. Ми ж твої брати. Ми тобі нічого не заподіємо.

— Який збіг обставин — побачити вас тут, — обізвався Кросс. — Я теж прийшов навідати Розу-Марію.

Та Вінсент ніколи не мав часу на балачки.

— Ми тут не з візитом, — відрубав він. — Дон хоче бачити тебе в Дестамі.

Кросс оцінював ситуацію. Чергова медсестра вочевидь подзвонила комусь у Дестамі. То, певне, була передбачена процедура. І дон вочевидь не хоче, щоб він розмовляв із Розою-Марією. Те, що послано Петі й Вінсента, означає, що його не вбиватимуть, вони б не виставлялися так бездумно. Цю думку потвердив і Вінсент:

— Кроссе, я поїду з тобою в твоїй машині, Петі їхатиме в своїй.

У «родині» Клерікуцію виконавець вироку ніколи не опинявся наодинці з жертвою.

— Не можна ж її отак залишити, — вступився за Розу-Марію Кросс.

— Можна, — сказав Петі. — Зараз медсестра впорне їй ліки.

У машині Кросс намагався підтримати розмову:

— Вінсенте, а ви швидко сюди дісталися.

— Вів машину Петі, а він справжнісінький маніяк. — Вінсент із хвилину помовчав, а потім занепокоєно спитав: — Кроссе, ти ж знаєш правила, чого ти приїхав до Розу-Марії?

— Ну, Роза-Марія моя улюблена тітонька ще відколи я був малий.

— Донові це не подобається, — промовив Вінсент. — Він дуже розгнівався. Сказав, що це не схоже на Кросса. А він знає.

— Я все залагоджу, — пообіцяв Кросс. — Але мене справді непокоїла ваша сестра. Як вона почувалася?

— Цього разу вона може zostатись у лікарні надовго, — зітхнув Вінсент. — Ти ж знаєш, що малою вона дуже любила твого батька. Хто міг уявити, що смерть Піппі так її приголомшить?

У Вінсентовому голосі Кросс почув фальшиві нотки. Той щось знав. Але Кросс тільки проказав:

— Моему батькові завжди подобалась Роза-Марія.

— В останні роки вона вже менше любила його, — розказував Вінсент. — Надто коли з нею ставався напад. Ох, якби ти чув, що вона тут про нього казала.

— Ти брав участь у війні з Сантадіо, — недбало нагадав Кросс, — і як це так сталося, що ви, хлопці, ніколи не розповіли мені про неї?

— Бо ми ніколи не говоримо про операції, — відповів Вінсент. — Мій батько повчав нас, що це марна річ. Просто треба йти далі. Кожному дневі вистачає і свого клопоту.

— А правда, що мій батько був великий герой?

Вінсент на хвилинку всміхнувся, його скам'яніле обличчя пом'якшилось.

— Твій батько був геній, — мовив Вінсент. — Він міг спланувати операцію, мов Наполеон. Коли планував він, ніколи не ставалося жодного лиха. Хіба, може, раз або двічі, і то коли не щастило.

— Отже, він спланував війну з Сантадіо? — запитав Кросс.

— А про це ти вже дона спитай, — відповів Вінсент. — Поговорімо про щось інше.

— Гарзд, — кивнув Кросс. — То й мене вб'ють отак, як мого батька?

Цього разу звичайно незворушне й непроникне Вінсентове обличчя аж скривилось. Він схопив кермо й примусив Кросса зупинитися на узбіччі. Коли він нарешті заговорив, його голос аж затинався від збудження:

— Ти що, збожеволів? Невже ти гадаєш, що «родина» Клерікуціо могла б до такого вдатись? У жилах твого батька текла кров Клерікуціо. Він був наш найкращий солдат, він урятував нас. Дон любив його, наче рідного сина. Господи Ісусе, чому ти запитуєш про таке?

— Я просто злякався, що ви, хлопці, прикінчите мене.

— Виїжджай на дорогу, — з відразою проказав Вінсент. — Твій батько, я, Джорджіо і Петі білися пліч-о-пліч у справді скрутну годину. Ми аж ніяк не можемо йти один проти одного. Піппі просто не пощастило, йому трапився скажений чорнюк-грабіжник.

Решту шляху Кросс і Вінсент їхали мовчки.

У Дестамському особняку, як завжди, біля брами стояли два охоронці, третій сидів на терасі будинку, ніде не було ознак якихсь незвичайних готувань.

Дон Клерікуціо, Джорджіо і Петі чекали на них у закритому кабінеті особняка. На столику лежала коробка гаванських сигар і стояла кружка з чорними манільськими сигарами італійського виробництва.

Дон Клерікуціо сидів в одному з величезних бурих шкіряних фотелів, Кросс підійшов привітати його і був вражений, коли дон із дивною, як на його літа, проворністю підвівся і обняв його. Потім указав Кроссові на широкий кавний столик, де стояли тарілочки з усілякими сирами й сушеними м'ясивами.

Кросс відчув, що дон іще не готовий говорити, і зробив собі бутерброд із буйволячим сиром мозарелою та гостро приправленою шинкою. Шинка була нарізана тоненькими темно-червоними скибочками, облямованими ніжним білим салом, а біла грудка сиру була така свіжа, що з неї ще сочилася сироватка. Сир лежав у вузлику. Таки догодили, бо дон завжди любив нахвалитися, ніби ніколи ще не їв мозарели, що пролежала бодай півгодини.

Вінсент і Петі теж бралися до страви, а Джорджіо правив за бармена, наливаючи донові вино, а решті слабші напої. Сам дон їв тільки мозарелу, що скапувала краплями сироватки й танула йому в роті. Петі подав йому манільську сигару й запалив її. «Ну й шлунок у цього старигана», — подумав Кросс.

— Кроччіфіксіо, — раптом промовив дон, — те, що ти хотів почути від Розі-Марії, я розповім тобі сам. Ти маєш якісь хибні підозри, пов'язані зі смертю твого батька. Ти помиляєшся. Я провів розслідування, все й справді відбулося саме так. Піппі не пощастило. Він був найрозважливіший серед людей свого фаху, але інколи трапляються навіть такі сміховинні оказії. Дозволь мені заспокоїти твою душу. Твій батько був мій небіж і Клерікуціо, один з моїх найдорожчих приятелів.

— Розкажіть мені про війну з Сантадіо, — попросив Кросс.

КНИГА 7

ВІЙНА З САНТАДІО

Розділ 18

— Небезпечно бути розумним із дурними людьми, — промовив дон Клерікуціо, малесенькими ковточками п'ючи вино із склянки. Потім відклав сигару й заговорив далі: — Слухай мене пильненько. Це довга розповідь, і все було не таким, яким воно видавалося... Це сталося майже тридцять років тому... — Дон кивнув своїм трьом синам і сказав: — Якщо я забуду щось важливе, підкажіть мені.

Сини всміхнулись на думку, що батько може забути щось важливе.

М'яке, золотаво-імлисте світло в кімнаті було забарвлене тютюновим димом, і навіть страви тхнули так гостро, що, здавалося, змінюють освітлення.

— Я пересвідчився в цьому після того, як Сантадіо... — Дон замислився на хвилину і ковтнув вина. — Були часи, коли Сантадіо мали таку ж силу, як і ми. Але Сантадіо нажили собі купу ворогів, привернули до себе пильну вагу з боку влади і не мали чуття справедливості. Вони створили світ без жодних вартостей, а світ, де немає справедливості, існувати не може.

Я не раз намагався домовитись із Сантадіо, поступався їм, я хотів жити в мирі. Та, маючи силу, вони тішилися чуттям влади, яке часто властиве брутальним людям. Вони гадали, ніби сила — це все. Отак і дійшло до війни між нами.

— А навіщо Кроссові знати про ці давні події? — втрутився Джорджіо. — Яка йому з того користь і яка користь нам?

Вінсент дивився кудись убік, Петі вибалушився на Кросса, задерши голову і схвалюючи братові слова. Жоден син не хотів, щоб дон розповідав про ту війну.

— Бо ми зобов'язані перед Піппі та Кроччіфіксіо, — відповів дон і заговорив безпосередньо до Кросса: — Тлумач цю розповідь як завгодно, але я і мої сини невинні в злочині, в якому ти нас підозрюєш. Піппі був мені наче рідний син, а ти для мене онук. У нас усіх кров Клерікуціо.

— Від того, що ти розкажеш, добра нікому не буде, — не вгавав Джорджіо. Дон Клерікуціо нетерпляче махнув рукою і звернувся до своїх синів:

— Поки що я ніде не збрехав?

Сини закивали головами, а Петі похопився:

— Нам годилося знищити їх із самого початку.

Дон стелів плечима і обернувся до Кресса:

— Мої сини були молоді, твій батько був молодий, жоден з них не мав навіть тридцяти років. Я не хотів жертвувати їхнім життям у великій війні. Дон Сантадіо, нехай Господь спасе його душу, мав шість синів, але вважав їх не так за синів, як за солдатів. Джіммі Сантадіо був найстарший і працював з нашим давнім приятелем Гроневельтом, царство йому небесне. Сантадіо тоді належала половина готелю. Джіммі був найкращий із їхнього виводка, тільки він розумів, що мир найбільше прислужиться нам усім. Але старий і решта синів прагли крові.

Отже, я аж ніяк не був зацікавлений у кривавій війні. Я намагався виграти час, закликав до розуму, переконував їх у слушності моїх пропозицій. Я б віддав їм усі наркотики, а вони віддали б мені азартні ігри. Я прагнув мати їхню половину «Ксанаду», а вони натомість контролювали б продаж наркотиків в усій Америці, той брудний бізнес, що вимагає твердої і сильної руки. То була розумна пропозиція. У сфері наркотиків грошей набагато більше і той бізнес не вимагає далекосяжної стратегії. То брудна робота з безліччю всіляких операцій. Те все тільки побільшило б силу Сантадіо. Я хотів, щоб Клерікуціо контролювали азартні ігри, сферу, де менше ризику, хоча й менші прибутки, та коли керувати як слід, вона з часом стане прибутковіша. І це побільшило б силу Клерікуціо. Я завжди прагнув стати зрештою членом суспільства: адже азартні ігри можуть обернутись на легальну золоту копальню, де не буде ні щоденного ризику, ні брудної роботи. І час довів слушність моєї думки.

На жаль, Сантадіо кортіло мати геть усе. Чистісінько все. Подумай про це, небоже, то була небезпечна пора для нас усіх. Тоді ФБР уже знало, що існують «родини» і співпрацюють між собою. Уряд завдяки своїм ресурсам та технології занапастив чимало «родин».

Мур омерти розколовся. Молодь, народжена в Америці, накладала з владою, рятуючи власну шкуру. На щастя, я заснував Бронкський анклав і привозив нових людей із Сицилії, що ставали моїми солдатами.

Єдине, чого я ніколи не міг зрозуміти, — так це те, як жінки спромагають завдати стільки клопоту. Моя донька, Роза-Марія, була тоді вісімнадцятирічна. І як їй надало закохатися в Джіммі Сантадіо? Вона казала, що вони наче Ромео й Джульєтта. А хто такі Ромео і Джульєтта? Господи, та хто були ті люди? Певне, не італійці. Коли я почув про те, я змирився душею. Я знову почав переговори з «родиною» Сантадіо, зменшив свої вимоги, тож обидві «родини» могли б співіснувати. А вони, дурні, прийняли це за ознаку слабкості. Отже, почалася трагедія, що триває всі ці роки.

Тут донові урвався голос, Джорджіо налив собі склянку вина і схопив скибку хліба з грудочкою ще мокрого сиру й підступив до батька.

— А чого це ще й зараз? — запитав він.

— Бо мій любий небіж стоїть тут, занепокоєний, як помер його батько, і ми повинні розв'язати всі підозри, які він може мати щодо нас, — відповів дон.

— Доне Доменіко, я вас не підозрюю, — мовив Кресс.

— Кожен підозрює геть усе — така-бо людська природа. Але дай я розкажу далі. Роза-Марія була молода і ще не знала життя. Їй краялося серце, коли спершу обидві «родини» противилися шлюбові. Проте вона до ладу й не розуміла чому. Тож надумала звести всіх до купи, гадала, ніби кохання перемаже все, як згодом розповідала мені. Тоді вона була дуже мила, а для мене — мов ясне сонечко. Моя дружина померла молодою, і я не одружувався вдруге, бо не зміг би ділити Розу-Марію з якоюсь чужинкою. Я не відмовляв їй ні в чому і мав великі сподівання на її майбутнє. Але шлюб із Сантадіо був для мене нестерпний. Я заборонив його. Тоді я теж був молодий. Я гадав, що діти коритимуться моїй волі. Я хотів, щоб вона навчалась університеті, вийшла

заміж за когось з іншого світу. Джорджіо, Вінсент і Петі мали підтримувати мене в цьому житті, я потребував їхньої допомоги. І я живив надію, що їхні діти теж матимуть змогу жити в кращому світі. Як і мій наймолодший син, Сільвіо. — Дон кивнув головою на фото на полиці над коминком.

Кросс ніколи по-справжньому не приглядався до того фото, не знав його історії. Фотографія зображувала двадцятирічного молодика, що дуже скидався на Розу-Марію, проте мав шляхетніше обличчя, сіріші очі й розумніший вигляд. Те обличчя виказувало таку доброту душі, що Кросс, чудуючись, думав, чи фото часом не ретушоване.

Повітря в кімнаті без вікон стало аж ядуче від сигарного диму, Джорджіо знову запалив грубезну гаванську сигару.

— Я любив Сільвіо, — знову заговорив дон, — ще дужче, ніж Розу-Марію, я в нім просто душі не чув. Він мав серце добріше, ніж у більшості лоду, вже вчився в університеті й навіть одержував стипендію. Перед ним відкривались усі шляхи. Але він був надто невинний.

— Він не мав вуличної кебети, — втрутився Вінсент. — Із нас ніхто б не поїхав. Тим паче так, як він, без охорони.

Далі повів розповідь Джорджіо:

— Роза-Марія і Джіммі Сантадіо зупинились у тому motelі «Комек». І в Розу-Марії з'явилася думка, що, коли Джіммі й Сільвіо поговорять, вони зможуть примирити обидві «родини». Вона зателефонувала Сільвію, і той поїхав до motelю, нікому нічого не сказавши. Втрюх вони обговорювали, як це має бути. Сільвіо завжди називав Розу-Марію «Ро». Його останні слова були такі: «Ро, все буде гаразд. Батько послухає мене».

Але Сільвіо ніколи не довелося порозмовляти з батьком. На біду, двоє з братів Сантадіо, Фонса та Італо, стерегли свого брата Джіммі, мов справжні охоронці. Сантадіо під впливом своєї нездоланної параної підозрювали, що Роза заведе їхнього брата Джіммі в пастку. Або принаймні спокусить його шлюбом, що зменшить їхній власний вплив у родині. Роза-Марія зі своєю несамовитою сміливістю та несхитним наміром побратися з Джіммі була для них небезпечна. Вона кинула виклик навіть своєму батькові, великому донові Клерікуціо. Таку ніщо не зупинить.

Упізнавши Сільвіо, коли той виїхав з motelю, брати підстергли його на греблі Роберта Мозеса й застрелили. Витягли гаманця і зробили так, щоб усе скидалось на грабунок. Той нелюдський учинок добре характеризував владчу Сантадіо.

Дон Клерікуціо не мав ні найменшого сумніву, хто вбивця. А на поминки приїхав Джіммі Сантадіо, без зброї й без охорони і попросив приватної аудієнції з доном.

«Доне Клерікуціо, — мовив він, — я переживаю, мабуть, не менше ніж ви. Якщо ви гадаєте, ніби в цьому вбивстві винні Сантадіо, я віддаю своє життя у ваші руки. Я розмовляв зі своїм батьком: він такого наказу не давав. І батько доручив мені переказати вам, що він перегляне всі ваші пропозиції. Батько дав мені дозвіл одружитися з вашою донькою».

Роза-Марія підійшла, щоб підтримати Джіммі. Її личко було таке жалісливе, що тієї миті донове серце пом'якшилось. Горе і страх надали його доньці трагічної краси. Її очі були просто дивовижні: темні аж чорні, вони виліскували слюзами. А на обличчі застиг розгублений, приголомшений вираз.

Роза-Марія відвернулася від донна й подивилася на Джіммі Сантадіо з таким коханням, що якусь мить, — а таких митей у житті траплялося негусто, — дон навіть думав про милосердя. Як він може завдати горя такій гарній доньці? А та знову заговорила до батька: «Джиммі дуже боявся, що ти можеш подумати, ніби до цього причетна його «родина». Я знаю, вони нічого не робили. Джіммі пообіцяв мені, що його «родина» укладе з нами угоду».

На той час дон Клерікуціо вже засудив «родину» Сантадіо за вбивство. Він не мав потреби в жодних доказах. Але милосердя — інша річ.

«Я вірю тобі і приймаю тебе як зятя, — проказав дон, і він справді вірив у

Джівому невинність, хоча це нічого й не міняло. — Розо-Маріє, ти маєш мій дозвіл на шлюб, але не в цьому домі, і ніхто з моєї сім'ї не прийде на твоє весілля. А ти, Джіммі, скажи батькові, що ми сядемо і обговоримо справи після весілля».

«Дякую, — відказав Джіммі Сантадіо, — я зрозумів. Весілля відбудеться в нашому домі в Палм-Спрінгс. Через місяць там збереться вся моя родина і буде запрошена вся ваша родина. Якщо хто не прийде — то вже їхня справа».

Дон був ображений. «Так скоро після цього?» — показав він рукою на труну. І тут йому на руки впала Роза-Марія, він відчув її страх. «Я вагітна», — прошепотіла йому донька.

«А-а», — протяг дон і всміхнувся Джіммі Сантадіо.

«Я назву його на честь Сільвіо, — знову зашепотіла Роза-Марія. — Він буде такий, як Сільвіо».

Дон погладив її чорні коси й поцілував у شوку: «Що ж, добре, — мовив він. — Дуже добре. Та на весілля я однаково не піду».

Тепер Роза-Марія знову посмілившала. Підняла обличчя до батька й поцілувала його в شوку. А тоді сказала: «Тату, бодай хтось повинен прийти. Хтось має віддавати мене».

Дон обернувся до Піппі, що стояв позаду: «Піппі представлятиме «родину» на весіллі. Він мій небіж, і до того ж любить танцювати. Піппі, ти віддаси свою сестру у перших заміж, а потім танцюйте собі хоч на дні морському».

Піппі нахилився й поцілував щічку Розі-Марії. «Я піду туди, — заговорив він з удаваною галантністю, — а якщо Джіммі не з'явиться, ми тоді втечемо разом».

Роза-Марія витерла очі і з удячністю пригорнулася до Піппі.

Минув місяць, і Піппі Де Лена сидів у літаку з Лас-Вегаса до Палм-Спрінгс, їхав на Розине весілля. Весь той місяць він провів із доном Клерікуціо в дестамському особняку, крім того, зустрічався з Джорджіо, Вінсентом та Петі.

Дон дав недвозначні вказівки, що операцію очолить Піппі. Його накази слід виконувати, немов то накази самого дона, і байдуже, що він може звеліти. Тільки Вінсент наважился запитати дона: «А що, як Сантадіо не вбивали Сільвіо?» — і дон на те відповів: «Це не має значення, але те вбивство відгонить їхньою тупістю, що буде для нас небезпечна в майбутньому. Нам просто довелося б воювати з ними іншим разом. Ні, вони таки винні. Лихий намір сам по собі — це вже вбивство. Якщо Сантадіо не винні, тоді нам треба визнати, що проти нас сама доля. Чому ви швидше повірите?»

Піппі вперше в житті помітив, що дон був немов тороплений. Довгі години дон моливсь у каплиці в околі свого особняка, їв дуже мало і пив більше, ніж звичайно, вина. На кілька днів заніс до своєї спальні портрет Сільвіо в рамці. Однієї неділі попросився на сповідь до священника, що правив заупокійну службу. А останнього дня зустрівся з Піппі сам на сам.

«Піппі, — заговорив дон, — це дуже складна операція. Може виникнути ситуація, коли постане питання, чи треба щадити Джіммі Сантадіо. Не треба. Але ніхто не повинен знати, що це мій наказ. За цей учинок маєш відповідати ти. Не я, не Джорджіо, чи Вінсент, чи Петі, а ти. Ти згоден узяти на себе звинувачення?»

«Так, — відповів Піппі. — Ви не хочете, щоб ваша донька ненавиділа вас і дорікала вам. Або своїм братам».

«Може виникти ситуація, коли з'явиться ризик і для Розі-Марії», — провадив далі дон.

«Так», — кивнув головою Піппі.

«Що ж, — зітхнув дон, — роби все, аби захистити моїх дітей. Останнє слово в усьому належить тобі. Але я ніколи не наказував тобі вбити Джіммі Сантадіо».

«А якщо Роза-Марія з'ясує, що...» — хотів був спитати Піппі.

Дон глянув просто у вічі Піппі Де Лені: «Вона моя донька і сестра Сільвіо. Вона ніколи нас не викаже».

Дім Сантадіо в Палм-Спрінгс мав сорок кімнат і всього чотири поверхи й був побудований у іспанському стилі задля гармонії з навколишньою пустелею. Від безмежжя пісків його відгороджував мур з червоного пішанику. Мур захищав не тільки будинок, а й великий басейн, тенісний корт, майданчик для гри в бочі.

Готуючись до весілля, на подвір'ї викопали яму, щоб смажити цілі туші худоби, спорудили платформу для оркестру, накрили моріжок дерев'яним помостом для танців. Навколо помосту стояли довгі бенкетні столи. Біля височенної бронзової брами були припарковані три великі ваговози, на яких приїхала весільна обслуга.

Піппі Де Лена приїхав у суботу вранці з валізкою, де лежав весільний костюм. Йому відвели кімнату на третьому поверсі, яскраве сонце пустелі золотом уливалось у вікна. Піппі став розбирати речі.

Церковна церемонія мала відбутись у Палм-Спрінгс, їхати туди лише півгодини. Відправа починалась десь опівдні. Потім гості мали повернутись до будинку і справляти весілля.

У двері постукали, ввійшов Джіммі Сантадіо. Його обличчя сяяло щастям, він міцно притис до себе Піппі. Він ще не перебрався у весільний костюм і видавався дуже гарний у бахматих сірих штанах і сріблясто-сірій шовковій сорочці. Засвідчуючи приязнь, він держав руки Піппі в своїх руках.

«Чудово, що ти приїхав, — проказав Джіммі, — а Ро аж нестямиться з радощів, що ти віддаватимеш її заміж. Але, перше ніж усе почнеться, з тобою хоче поговорити наш батько».

І далі тримаючи руку Піппі, Джіммі повів його сходами на другий поверх, а потім довгим коридором до кімнати дон Сантадіо. Той лежав у ліжку, вбранний у синю бавовняну піжаму. Він був немічний, не те що дон Клерікуціо, але мав такі самі гострі очі і пильне вухо; його голова була кругла, мов куля, й голомоза. Він кивнув, щоб Піппі підійшов, і випростав руки, тож Піппі міг обняти його.

«Як добре, що ти приїхав, — проказав старий хрипким голосом. — Я покладаю на тебе сподівання, гадаю, ти допоможеш нашим «родинам» обнятися, як оце обнялися ми. Ти — потрібний для нас голуб миру. Благословляю тебе. Благословляю, — старий відхилився на ліжку й заплющив очі. — Який я сьогодні щасливий».

У кімнаті сиділа доглядачка, огрядна жінка середніх літ. Джіммі представив її як сестру в перших. Доглядачка шепнула, що їм треба вийти, старий дон береже силу, щоб згодом узяти участь у весільній церемонії. На хвилину Піппі завагався. Дон Сантадіо, очевидячки, довго не протягне, і тоді головою «родини» стане Джіммі. Може, ще все вдасться поправити. Але дон Клерікуціо ніколи не змириться з убивством свого сина Сільвіо, справжнього миру між «родинами» не буде. Хай там як, дон дав йому суворі настанови.

Тим часом двоє братів Сантадіо, Фонса та Італо, обнищпорили кімнату Піппі, шукаючи зброї та засобів зв'язку. Найманий автомобіль Піппі теж старанно обшукали.

Сантадіо щедро підготувались до весілля свого молодого принца. Все подвір'я було заставлене великими кошиками з екзотичними квітами, в барвистих павільйончиках бармени наливали кожному шампанське. Штукар у середньовічному уборі показував дітям усіякі магічні фокуси, з гучномовців, розвішаних навколо подвір'я, линула музика. Кожному гостеві дали лотерейний квиток, приз двадцять тисяч доларів мали розіграти згодом. Що могло бути кращого?

Великі, яскраво розмальовані тенти накривали весь причепурений моріжок, захищаючи гостей від пустельного сонця: зелені над танцювальним майданчиком, червоні над оркестром, сині над тенісним кортом, де стояли

весільні подарунки. Серед них були сріблястий «мерседес» для нареченої і невеличкий приватний літак для нареченого від самого дона Сантадіо.

Вінчання було просте й недовге, і гості, повернувшись до особняка Сантадіо, побачили, що вже награв оркестр. Столи, де видавали страви, та три окремі бари були накриті власними тентами, на одному були зображені сцени полювання на вепрів, під іншим тентом стояли високі склянки з напоями на основі тропічних фруктів.

Наречені протанцювали перший танець у прегарній самотині. Танцювали під тентом, червоне сонце пустелі зазірало крізь шпари і немов увічніювало в бронзі щастя молодят, коли їхні обличчя осявали пучки проміння. Вони так явно кохали одне одного, що юрба вітала їх і лякала в долоні. Роза-Марія ніколи не здавалась така гарна, а Джіммі Сантадіо — такий молодий.

Коли оркестр замовк, Джіммі витяг Піппі з юрби і представив його понад двом сотням гостей:

«Це Піппі Де Лена, що віддає наречену, він репрезентує «родину» Клерікуціо. Це мій найдорожчий приятель. Його друзі — мої друзі, його вороги — мої вороги. — Підняв угору склянку й додав: — Ми всі п'ємо до нього. І він перший танцюватиме з нареченою».

Коли Піппі й Роза-Марія танцювали, вона прошепотіла йому на вухо: «Піппі, ти ж помириш обидві «родини», правда?»

«Неодмінно», — відказав Піппі, закрутивши її в танці.

Піппі став на весіллі справжнім дивом, ще ніхто ніколи не бачив такої щирої товариської душі. Він не пропускав жодного танцю і мав легші ноги, ніж будь-який молодший од нього чоловік. Він танцював із Джіммі, а потім і з рештою братів: з Фонсою, Італо, Бенедиктом, Джіно та Луїсом. Танцював із дітьми й поважними матронами. Вальсував із диригентом і співав сицилійським діалектом укупі з музичним гуртом галасливих пісень. Їв і пив з таким апетитом, що позаляпував смокінг томатним соусом, фруктовими соками з коктейлів та вином. Граючи в кеглі, кидав кулі з таким завзяттям, що спортмайданчик майже на годину обернувся на осередок весілля.

Після кеглів Джіммі Сантадіо відвів Піппі вбік: «Я покладаюсь на тебе, що ти зможеш усе зробити, — мовив він. — Наші дві «родини» помиряться, нас, мене й тебе, ніщо не зупинить». Джіммі Сантадіо був тоді найчарівніший.

Піппі, відповідаючи йому, надав щирості кожному згукові, що злітав йому з вуст: «Атож, ми зможемо, неодмінно зможемо». І дивувався, чи справді Джіммі Сантадіо такий широкий, як здається. Але тепер йому треба дізнатися, чи те вбивство скоїли таки Сантадіо.

Джиммі, здається, відчув те німе запитання. «Піппі, присягаюсь тобі, — заговорив він, — я не причетний до того. — І взяв Піппі за руку. — Ми не причетні до смерті Сільвіо. Анітрохи. Присягаюсь головою свого батька».

«Я вірю тобі», — сказав Піппі і потис Джіммі руку. Він на хвилину завагався, але то пусте. Вже запізно.

Червоне пустельне сонце розтавало в сутіні, і на всьому подвір'ї загорілись вогні. То був знак накривати столи для офіційного обіду. Всі брати, Фонса, Італо, Джіно, Бенедикт і Луїс, виголошували тости до нареченої й нареченого. Пили за щасливий шлюб, за мужні чесноти Джіммі, віншували Піппі, свого великого нового приятеля.

Старий дон Сантадіо був надто кволий, щоб підвестися з ліжка, але передав своїй найширші побажання, згадавши й про літак, подарований синові, гості гучно схвалили його вітання. Потім сам наречений відрізав великий шматок весільного торта й заніс його до спальні старого. Але батько спав, тож Джіммі дав його доглядачці, що пообіцяла погодувати свого підопічного, коли той прокинеться.

Нарешті, десь опівночі, святкування скінчилося. Джіммі й Роза-Марія подалися до своєї весільної кімнати, кажучи, що завтра вранці їдуть на медовий місяць до Європи й потребують відпочинку. На ті слова гості насмішкувато затюкали й посипали вульгарними жартами. Але все те з веселим серцем і добрим гумором.

Сотні авто виїхали з двору й помчали в пустелю. Весільна обслуга спакувала свої ваговози, згорнула тенти, позбирала столи та стільці, зняла платформу й навіть швидкома обдивилася моріжок, чи немає де сміття. Зрештою вона виїхала: все буде прибране тільки наступного дня.

На прохання Піппі, після того як роз'їхались гості, мала відбутися його церемоніальна зустріч із п'ятьма братами Сантадіо. Вони обмінюються подарунками, відзначивши початок дружби двох «родин».

Опівночі всі шестеро зібрались у просторій ідальні в домі Сантадіо. Піппі мав повну валізку годинників «Ролекс» (справжнісіньких, а не вправних імітацій), а крім того, велике японське кімоно, всіяне ручними розписами, що зображували сцени східного кохання.

«Несімо його відразу до Джіммі!» — скрикнув Фонса.

«Запізно, — засміявся Італо. — Джіммі й Роза-Марія вже виходять на третє коло!»

Усі зареготали.

А надворі пустельний місяць сповив подвір'я білим, крижаним запиналом. Китайські ліхтарики, що висіли на мурі, червоними цятками оздобили сріблясте проміння.

Великий автофургон із золотим написом «Весільні послуги» на кожному боці під'їхав до брами садиби Сантадіо. Один з двох охоронців підійшов до кабіни, й водій сказав, що вони повернулись, бо забули генератор.

«І отак серед ночі повернулись?» — здивувався охоронець. Поки він розмовляв, помічник водія вийшов надвір і підступив до другого охоронця. Обидва вартові були обтяжені їжею та питвом після весільного частування. І тут одночасно сталися дві події. Водій сягнув рукою між ноги, дістав пістолета з глушником і тричі вистрелив просто в охоронцеве обличчя. Його помічник здушив другого охоронця і широким гострим ножем умиць перетяв йому горлянку. Мертві, впали охоронці на землю. Під тихе хурчання двигуна опустилася широка металева платформа в кінці фургона й двадцять солдатів «родини» Клерікуціо вискочили надвір. З панчохами на обличчі, вбрані в чорне, озброєні пістолетами з глушниками, напасники на чолі з Джорджіо, Петі та Вінсентом розбіглися по подвір'ю. Одна група перерізала телефонні дроти, друга взяла під свій контроль подвір'я. Десятеро чоловіків у масках, а серед них Джорджіо, Петі й Вінсент, удерлися до ідальні.

Брати Сантадіо саме піднесли чарки, вітаючи Піппі, і той миттю відступився від них. Не пролунало жодного слова, напасники відкрили вогонь, і град куль розметав братів Сантадіо на всі боки. Один чоловік у масці, Петі, став над ними й завдав п'ять ударів милосердя, пустивши кулі під підборіддя. Підлога вилискувала скляними скалками.

Інший замаскований, Джорджіо, дав Піппі маску, чорні штани та светра. Піппі притьмом перебрався, вкинув своє весільне вбрання до торби, яку тримав ще один напасник, і, ще й досі неозброєний, довгим коридором повів Джорджіо, Петі та Вінсента до спальні дона Сантадіо й розчахнув двері.

Дон Сантадіо нарешті прокинувся і їв весільний торт. Він лише глянув на чотирьох чоловіків, перехрестився й задулив обличчя подушкою. Таріль з тортом ковзнув на підлогу.

Доглядачка читала книжку в кутку кімнати. Петі підскочив до неї, мов велетенський кіт, затичкою заткав їй рота й прив'язав до стільця нейловою шворкою.

До ліжка підійшов Джорджіо. Неквапом випростав руку і стягнув подушку з голови дона Сантадіо. Завагався на мить, а тоді двічі вистрелив, спершу в око, потім, задерши лису голову, знизу під підборіддя.

Напасники відітхнули, й Вінсент, нарешті, озброїв Піппі, давши довгого сріблястого шнурка. Піппі вивів усіх з кімнати й повів коридором, а потім сходами на четвертий поверх до кімнати молодят. Коридор був заставлений квітами й кошиками з фруктами.

Піппі пхнув двері до кімнати, але вони були замкнені. Петі скинув одну рукавичку і шосили вгатов по дверях. Двері подалися, коли всі зайшли, Петі причинив їх.

Роза-Марія й Джіммі простерлися на ліжку. Вони шойно скінчили кохатися, їхні тіла аж лисніли після тих виливів чуттєвості. Прозора сорочка Розі-Марії збилась навколо пояса, бретельки спали з плечей, оголивши їй груди. Її права рука пестила Джімме волосся, ліва лежала на його животі. Джіммі був голісінкий, але зірвався на ноги, тільки-но побачивши напасників, і загорнувся в простирadlo. Він зрозумів геть усе. «Тільки не тут», — сказав він і пішов їм назустріч.

Роза-Марія якусь частку секунди ще нічого не розуміла. Коли Джіммі рушив до дверей, вона вчепилася за нього, але він відтрусив її. Він вийшов у двері в супроводі замаскованих Джорджію, Петі та Вінсента. І тут заговорила Роза-Марія: «Піппі, Піппі, будь ласка, не треба. — Аж тоді троє чоловіків подивились на неї і вона збагнула, що то її рідні брати. — Джорджію, Петі, Вінсенте, не треба. Не треба».

Для Піппі то була найтяжча мить. Якщо Роза-Марія заговорить, «родина» Клерікуціо приречена. Його обов'язок — убити її. Дон не давав йому про те особливих настанов: хіба він міг потурати вбивству своєї доньки? І чи скоряться йому її брати? І як вона дізналася, що це вони? Піппі, нарешті, зважився. Зачинив двері за собою і опинився в коридорі з Джіммі й трьома братами Розі-Марії.

А тут дон уже давав ясні настанови: Джіммі Сантадіо треба було задушити. То був, напевне, знак милосердя, щоб не шматувати зброєю його тіла, і ті, кому він дорогий, могли його оплакати. То була, напевне, давня традиція: не проливати крові тих, кого любиш, дарма що засудив їх до смерті.

Джиммі Сантадіо раптом пустив простирadlo, простяг руки і здер маску з обличчя Піппі. Джорджію схопив його за одну руку, Піппі за другу, Вінсент упав на підлогу й схопив Джіммі ноги. А ось Піппі вже накинув шнурок на шию Джіммі й пригнув його до підлоги. Джіммі криво всімався, коли дивився на Піппі, на його обличчі проступали дивні жалощі, немов за цей учинок мала помститися доля або якийсь невідомий Бог.

Піппі туго затяг шнурок, Петі взявся допомагати йому, і всі повалились на підлогу коридора, біле простирadlo накрило тіло Джіммі, немов саван. З кімнати для молодят почулися зойки Розі-Марії...

Дон скінчив розповідь. Запалив ще одну манільську сигару й ковтнув вина.

— Піппі спланував усю операцію, — мовив Джорджію. — Ми не зазнали жодних утрат, а Сантадіо були стерті. Просто блискуче.

— Це розв'язало всі проблеми, — додав Вінсент. — Відтоді ми й клопоту не мали.

— То була моя постанова, і вона виявилась хибна, — зітхнув дон Клерікуціо. — Але звідки нам було знати, що Роза-Марія стане така несамо-вита? Ми були в критичній ситуації, і для нас то була єдина нагода завдати вирішального удару. Вам треба пам'ятати, що тоді мені не виповнилось навіть шістдесят, я дуже високо цінував свою силу й розум. Звичайно, я гадав, що це буде трагедія для доньки, але ж удови сумують не довіку. І вони вбили мого сина Сільвіо. Як я міг їм оте простити, байдуже, йшлося про доньку, а чи ні? Але я понудрішав. Годі дійти розумних постанов, накладаючи з недоумками. Я мав знищити їх усіх із самого початку, ще до того, як вони покохалися. Тоді б я врятував свого сина й доньку. — На якусь хвилину дон замовк. — Отже, як бачиш, Данте — син Джіммі Сантадіо. А тебе, Кроссе, возили разом з ним в одній колясці, коли ви були немовлята, того вашого першого літа в цьому домі. Всі ці роки я намагався надолужити Данте втрату батька. Я намагався допомогти доньці опам'ятатись від того горя. Данте виховали як Клерікуціо, і він, разом з моїми синами, буде моїм спадкоємцем.

Кросс намагався зрозуміти, що сталося. Його тіло аж тремтіло з огиди до Клерікуціо і світу, в якому вони жили. Він думав про свого батька, Піппі, що

зіграв роль сатани, заманюючи Сантадіо до смерті. Як міг отакий чоловік бути його батьком? Потім подумав про свою улюблену тітку, Розу-Марію, що всі роки жила з розбитим серцем і знівеченою душею, знаючи, що її чоловіка замордували її рідні брати і батько. Що її власна родина зрадила її. Він навіть пройнявся жалем до Данте — тепер, коли його вина вже встановлена. А потім став дивуватися донові. Звичайно, дон не вірить у вигадки, ніби Піппі — жертва грабунку з убивством. Але чому він, чоловік, що ніколи не вірив у збіг обставин, здається, погодився з ними? Що це означає?

Кросс ніколи не спромагався прочитати думок Джорджіо. Чи й він вірить у грабунк з убивством? Очевидно, що Вінсент і Петі таки вірять. Але тепер Кросс збагнув той незвичайно тісний зв'язок між своїм батьком і доном з його трьома синами. Вони стояли пліч-о-пліч, вирізавши «родину» Сантадіо. А його батько пощадив Розу-Марію.

— І Роза-Марія ніколи не виказала вас? — запитав Кросс.

— Ні, — сардонічно промовив дон. — Вона вчинила навіть краще і збожеволіла. — В його голосі почулася майже нотка гордошів. — Я послав її на Сицилію і вчасно повернув, щоб Данте народився на американській землі. Хто його зна, може, колись він став би президентом Сполучених Штатів? Я мріяв про таке, як він був малий, але поєднання крові Клерікуціо й Сантадіо — для нього це вже забагато.

І знаєш, що найстрашніше? — спитав дон. — Твій батько, Піппі, помилився. Йому не треба було шадити Розу-Марію, хоча я любив його за те. — Дон зітхнув, ковтнув вина і, подивившись Кроссові просто у вічі, мовив: — Будь пильний. Світ такий, як є. І ти теж такий, як є.

У літаку до Лас-Вегаса Кросс замислився над загадкою. Чому дон, нарешті, розповів йому про війну з Сантадіо? Аби не дати йому піти до Розі-Марії й почути іншу версію? Чи, може, застерігав його, кажучи, що не треба мститися за батька, бо тут ушлутаний Данте? Дон — сама таємниця. Але в одному Кросс був певен. Якщо Данте вбив батька, то тепер уб'є і його. І дон Доменіко Клерікуціо, звичайно, теж знає про це.

Розділ 19

Данте Клерікуціо не мав потреби чути цю розповідь. Його маги, Роза-Марія, нашіптувала її в його маленькі вушка, відколи синові виповнилось два роки, переказувала її щоразу, коли з нею ставався один з її нападів, коли вона тужила за втраченим чоловіковим коханням і братом Сільвіо, коли її змагав страх перед Піппі та рідними братами.

І лише тоді, коли стався один з найтяжчих нападів, Роза-Марія звинуватила свого батька, дона Клерікуціо, в чоловіковій смерті. Дон завжди заперечував, що давав наказ, і заперечував, що його сини й Піппі скоїли ту різанину. Та коли донька звинуватила його вдруге, на місяць запроторив її до психіатричної клініки. Відтоді вона тільки біснувалася та бурчала, проте ніколи не звинувачувала батька прямо.

Та Данте завжди пам'ятав ті нащепти. Малим він любив свого діда й вірив у його невинність. Проте був лихий на своїх трьох дядьків, хоча ті завжди ніжно опікувалися ним. А надто йому кортіло помститися Піппі, і дарма що то були тільки фантазії, він марив ними задля своєї матері.

У нормальному стані Роза-Марія дбайливо, з великою любов'ю піклувалася доном Клерікуціо, що давно вже не мав дружини. Братів вона любила широко сестринською любов'ю. Від Піппі трималася на відстані, але тоді вона мала таке миле личко, що їй було важко переконливо зображувати злобу. Будова кісток обличчя, вигин вуст, лагідні ясні брунатні очі не піддавалися ненависті. На сина Данте вона виливала всю свою незмірну потребу кохати, бо покохати якогось чоловіка їй тепер було не під силу. Тільки любов спонукала її обсипати Данте подарунками, тоді як до любові й щедрості діда і дядьків доміщувалося щось нечисте, любов була отруєна провинною.

У нормальному стані Роза-Марія ніколи не розповідала синові про війну з Сантадіо. Та під час нападів просто нетямилася, з рота їй рвалися прокляття і навіть обличчя оберталось на люту потворну маску. Данте завжди був приголомшений. Коли йому виповнилося сім років, у його душу закрався сумнів: «А звідки ти знаєш, що то був Піппі і мої дядьки?» — запитав він матір.

Роза-Марія втішено захихотіла. Данте вона видавалася відьмою з його книжки казок. «Вони гадали, — заговорила мати, — ніби такі кмітливі, що передбачать геть усе, напнувши на себе маски, чорне вбрання та капелюхи. А знаєш, про що вони забули? Піппі й далі ходив у своїх танцювальних туфликах. Лакована шкіра й чорні банти. А твої дядьки завжди ставали в певному порядку. Джорджіо неодмінно попереду, Вінсент трохи позаду, а Петі з правого боку. І я бачила, як вони глянули на Піппі, дивлячись, чи він накаже мене вбити. Адже я їх упізнала. Я бачила, як вони завагались, майже сахнулися. Та вони вбили б мене, таки вбили б. Мої рідні брати».

І після цього Роза-Марія так довго невтішно ридма плакала, що Данте лякався. Проте навіть семирічною дитиною він намагався її втішити:

— Дядько Петі ніколи б не зачепив тебе. А дідуньо повбивав би їх усіх, якби вони напалися на тебе.

Малий не мав певності щодо дядька Джорджіо і навіть дядька Вінні. Але своїм дитячим серцем він ніколи не міг простити Піппі.

Коли Данте виповнилось десять, він, бачачи, що у матері починається напад і що вона знову розповідатиме йому про війну з Сантадіо, швиденько відводив її в безпечне місце — до спальні, — щоб дід і дядьки нічого не почули. А змужнівши, Данте був надто тямущий, щоб його могла ввести в оману машкара, під якою ховалась «родина» Клерікуціо. Від природи йому був властивий такий лихий гумор, що він дав знати дідові й братам, коли здогадався про правду. Крім того, постеріг, що його дядьки не так уже й люблять його. Планувалося, що Данте стане членом легального суспільства, може, посяде місце Джорджіо й вивчатиме фінансову машинерію, але він тим нітрохи не цікавився і навіть глузливо казав дядькам, що йому начхати на той овечий бік «родинних» справ. Джорджіо вислухав ті слова з такою зимною незворушністю, що шістнадцятирічний Данте на хвилину злякався.

— Гарзд, не підеш, — погодився дядько Джорджіо, і в його голосі чулися сум і трохи злості.

Коли Данте, вже учень випускного класу середньої школи, покинув навчання, його послали працювати в будівельну компанію Петі в Бронкському анклаві. Данте був клятий у роботі й на тяжкій, виснажливій праці на будівельних майданчиках розвинув могутні м'язи. Петі інколи вводив його до складу загонів Бронкського анклаву. Коли Данте подорослішав, дон постановив, щоб він був солдатом під орудою Петі.

Тєї постанови дон дійшов тільки після повідомлень Джорджіо про вдачу Данте і на основі деяких учинків молодого хлопця. Данте був звинувачений у згвалтуванні гарненької однокласниці й нападі з ножем на ще одного учня, свого однолітка. Данте благав дядьків нічого не розповідати дідові, і ті справді йому пообіцяли, але, звичайно, негайно повідомили дона. Тих звинувачень спекались чималими грішми, перше ніж справи передали до суду.

Саме в ті юнацькі роки Данте став дедалі більше задрити Кроссові. Кросс обернувся на високого, напручуд вродливого хлопця з упевненими, гречними манерами. Все жіноцтво клану Клерікуціо обожнювало Кросса й ревно опікувалося ним, кузинки фліртували з молодим красенем, хоч ніколи й не підступали до донового онука. Данте зі своїм ренесансним капелюхом, підступним гумором, оцупкуватим і незвичайно м'язистим тілом просто лякав тих дівчаток і був надто розумний, аби не бачити того всього.

Коли Данте взяли до мисливської хатки в Сьєррі, його дужче тішило ставити пастки на звіра, ніж стріляти в нього. Закохавшись в одну зі своїх кузинок, — а це була річ природна в згуртованому клані Клерікуціо, — Данте був надто безпосередній у своїх залицяннях. Крім того, він надміру вільно поводився з доньками солдатів Клерікуціо, що жили в Бронкському анклаві. Зре-

штою Джорджіо, що прибрав роль суворого, вимогливого батька, познайомив Данте із власником шикарного нью-йоркського борделю, аби трохи погамувати несвітську вдачу свого підопічного.

Але незвичайна цікавість Данте, його пронозливність і кмітливність допомогли йому — єдиному зі свого покоління в клані Клерікуціо — збагнути, що насправді робить уся «родина». Отже, зрештою вирішили, що готуватимуть його до оперативної роботи.

Минав час, і Данте відчував дедалі більшу відчуженість від родини. Дон любив його так само ніжно, як і давніше, й навіть натякнув йому, що він буде спадкоємцем «імперії», але вже не ділився своїми думками з онуком, не навчав його своєї прозірливості, не давав перлин своєї мудрості. І дон ніколи не підтримував ідей та міркувань Данте про стратегію.

Дядьки, Джорджіо, Вінсент та Петі, вже не любили Данте так широко, як тоді, коли він був ще хлопчик. Петі, правда, здавався приязніший, але ж Петі й давав йому вишкіл.

Данте був досить кмітливий, щоб йому спала думка й про те, що, можливо, він сам винен в усьому, виказавши своє знання про вбивство всіх Сантадіо і батька. Він навіть питав Петі про Джіммі Сантадіо, і дядько розповів йому, як вони шанували його батька і як їх засмутила його смерть. Дон Клерікуціо і його сини, хоч ніколи не признавалися й не говорили про те відверто, розуміли, що Данте знає, як усе сталося насправді, що Роза-Марія під час своїх нападів розголосила йому таємницю, і тому намагалися надолужити сподіяне, ставились до Данте як до юного принца.

Але найдужче на формування характеру Данте вплинули жаль і любов до матері. Під час своїх нападів вона розпалювала в його серці ненависть до Піппі Де Лени, виправдовувала свого батька й братів.

Те все допомогло донові дійти остаточної постанови, бо дон міг читати серце свого онука так само легко, як молитовник. Дон виснував, що Данте ніколи не братиме участі у фінальному відступі під покров суспільства. Кров Сантадіо і кров (а дон був справедливий чоловік) Клерікуціо утворює надто люту суміш. Отже, Данте приєднається до товариства Вінсента й Петі, Джорджіо й Піппі Де Лени. Вони пліч-о-пліч стануть до останньої битви.

І Данте довів, що він добрий солдат, дарма що непогамовний. Його вдачі була властива незалежність, і він зневажав правила «родини», а інколи навіть не погоджувався з окремими наказами. Його логісткість була у великій пригоді, коли якийсь спантеличений *брульйоне* чи недисциплінований солдат переступав «родинні» настанови і його треба було спровадити в не такий заплутаний світ. Данте не піддавався жодному контролю, хіба що корився самому донові, але — незбагненна річ — дон ніколи не згоджувався карати його особисто.

Данте відчував страх за майбутнє своєї матері. Те майбутнє залежало від донна, а оскільки напади хвороби почастишали, Данте бачив, як дон стає дедалі нетерплячіший. Надто коли Роза-Марія влаштувала величний вихід, окресливши ногою коло на підлозі, плюючи в його центр і репетуючи, що нога її більше ніколи не ступить до цього дому. Саме після таких okazій дон знову на кілька днів запроторював доньку до клініки. Тож Данте ласкою намагався пом'якшити материні напади, повернути її до природної лагідності й любові. Але його завжди пригнічував страх, що коли-небудь він не зможе захистити її. Хіба що стане не менш могутнім, ніж дон.

Єдиною людиною на світі, якої боявся Данте, був старий дон. Те почуття спиралось на його дитячий досвід, він, мов малюк, схилявся перед дідом. Але живило його й усвідомлення, що сини донна Клерікуціо бояться свого батька не менше, ніж люблять його. І це дивувало Данте. Дон уже на дев'ятому десятку, став немічний, майже ніколи не виходить з дому, літа пригнули його. Чого ж тут боятися?

Правда, він мав добрий апетит, і досі видавався статечним, а єдиний фізичний розлад, заподіяний часом, полягав у тому, що в донна розміжались зуби, і те-

пер він був змушений їсти самі макарони, третій сир, тушковані овочі й супи. М'ясо для нього варили в томатному соусі, доки воно геть розварювалося.

Але старий дон скоро помре, тож відбудеться перерозподіл влади. Що як Піппі стане правою рукою Джорджіо? А що як Піппі просто силою візьме владу? В такому разі Кросс піде вгору, надто якщо він уже здобув таке велике багатство — свій пай у готелі «Ксанаду». Отже, переконував себе Данте, ним керують суто практичні міркування, а не ненависть до Піппі, що зважується критикувати його перед його власною «родиною».

Данте вперше зустрівся з Джімом Лоузі, коли Джорджіо вирішив, що Данте повинен мати певний вплив, і доручив йому видавати платню Лоузі від імені «родини». Звичайно, вжито всіх пересторог, щоб захистити Данте, якщо Лоузі раптом виявиться зрадником. У підписаному контракті значилося, що Лоузі працює як консультант у контрольованій «родиною» охоронній компанії. Контракт наголошував на конфіденційності і виплаті заробітків Лоузі готівкою. Але в податкових документах компанії ті гроші проходили як витрати, а Лоузі вони діставалися через якусь підставну компанію.

Данте кілька років додатково підплачував Лоузі, перше ніж запропонувати йому тісніші взаємини. Його не відлякувала репутація Лоузі, він думав про нього як людину, що дійшла тієї межі, коли вже годиться подбати про нагромадження чималої грошви, аби забезпечити власну старість. Лоузі докладав свою руку геть до всього. Він потурав наркоділерам, брав гроші від Клерікуціо й захищав азартні ігри і навіть силоміць примушував кількох заможних роздрібних торговців сплачувати йому додаткові суми за охорону.

Данте вжив усіх своїх чарів, аби справити добре враження на Лоузі, а тому припали до вподоби як лихий, підступний гумор Данте, так і його неповага до загальноновизнаної моралі. Натомість Данте широ захоплювався страшними оповідками Лоузі про його війну з неграми, що занапашають західну цивілізацію. Проте сам Данте не мав расових упереджень, негри ніяк не втручались у його життя, а якби спробували, їх безжально приборали б.

Данте й Лоузі мали між собою чимало спільного. Обидва були цікавими зовні джентуристими чоловіками і обох вабило до жінок прагнення сексуального панування. То був не так еротичний потяг, як жадання влади. Данте, приїжджаючи на Захід, тепер завжди збавляв час у товаристві Лоузі. Вони влаштовували спільні обіди й походеньки по нічних клубах. Але Данте ніколи не наважувався привезти Лоузі до Лас-Вегаса і в «Ксанаду», бо це не відповідало його інтересам.

Данте подобляв розказувати Лоузі, як він спершу залицявся до жінок, мов останній нікчема, розтринуючи великі гроші, а жінки були над ним всевладні, покоряючи власною красою. А згодом він уже тішився тим, що вправними маневрами заганяв жінок у ситуацію, коли ті вже не могли відкараскатись від нього і хоч-не-хоч віддавалися йому. Лоузі, трохи зневажаючи такі Дантові хитрощі, розповідав, як він із самого початку зламав жінок, бо всім своїм образом утілював нездоланну чоловічу силу, а потім принижував їх. Обидва, проте, нахвалялися, що ніколи не присилювали до сексу жодної жінки, яка не відповідала на їхні залицяння. Обидва погодились, що Атена Аквітан була б ласим шматочком, якби коли-небудь дозволила доступитись до себе. Тиняючись удвох лос-анджелеськими клубами й добираючи собі жінок, порівнювали згодом свої враження й кепкували з тих дурненьких створінь, що гадали, ніби можна дійти крайньої межі, а потім відмовити в головному. Інколи жіночі протести були надміру галасливі, і тоді Лоузі діставав свого поліцейного значка й казав жінкам, що заарештує їх за проституцію. Оскільки більшість із них були принагідними, непрофесійними повіями, загроза спрацьовувала.

Нові приятелі просиджували не один вечір, поєднані духом щирої товарищескості, що його так майстерно виплекав Данте. Лоузі, коли не розповідав про чорнопики, намагався класифікувати повій. Є, по-перше, безперечні повій, що підставляють одну руку для грошей, а другою хапаються за твій прутень. По-друге, є шльондри, або непрофесійні повій, що відчувають до тебе

симпатію, по-дружньому дозволяють переспати з собою, а вранці, перше ніж піти, просять чек, бо їм нема чим заплатити за квартиру.

А є й шльондри, що кохають тебе, а водночас не тільки тебе, і встановлюють тривалі взаємини, змішнювані прикрасами та іншими подарунками до кожного свята, зокрема й першотравневого Дня праці. А далі йдуть так звані позаштатні — секретарочки з дев'ятої до п'ятої, стюардеси, продавниці з модних крамниць, що після дорогого обіду запрошують тебе на чашечку кави, а потім намагаються витурити, щоб ти замерзав на вулиці; такі тобі й мастурбувати не дозволяють. Тож саме цих жінок найдужче полюблили Данте й Лоузі. Секс із ними їх збуджував, був пов'язаний із драмою, сльозами й притлумленими криками про милосердя і жалощі; такий секс кращий за будь-яке кохання.

Одного вечора після обіду в китайському ресторані у Венеції Данте запропонував прогулятися уздовж пляжу. Вони сіли на лавку й спостерігали людей, що сновигали повз — гарненьких дівчат на роликкових дошках, підлітків усіх відтінків шкіри, що ганялися за ними, кидаючи навздогін слова кохання і ласки, шльондр, що продавали сорочки з короткими рукавами, прикрашені написами, незбагненними для обох чоловіків. Онде жебрущі кришнаїти з мисками для милостині, гурти бородатих співаків із гітарами, сімейні групи з фото- і кіноапаратами, — і все те на чорному тлі Тихого океану, де на піщаних берегах поскулювались під ковдрами поодинокі парочки, гадаючи, ніби ніхто не бачить їхнього блуду.

— Я б тут міг заарештувати кожного і знайшов би причину, — засміявся Лоузі. — Клятухий зоопарк!

— І навіть отих цяць на скейтах? — запитав Данте.

— Та я б запроторив їх до хурлиги тільки за те, що їхні поцьки — небезпечна зброя, — відказав Лоузі.

— А чорнюків тут небагато, — промовив Данте.

Лоузі випростався на лаві, а коли заговорив, то зі справжнісіньким південним акцентом:

— Гадаю, я був дуже прискіпливий до своїх чорних братів. А все тому, як полюблиють казати ліберали, що давніше вони були рабами.

Данте чекав, коли можна буде сміятися з цього жарту. Лоузі заклав руки за голову, тож поли піджака підскочили й показалась кобура, що мала відлякати будь-якого необачного босяка. Та ніхто на те не звернув уваги, підлітки розпізнали в ньому поліцай, тільки-но він ступив ногою на тротуар над пляжем.

— Рабство, — провадив далі Лоузі, — деморалізує. Вони мали дозвільне життя і надто до нього призвичаїлись. Свобода виявилась для них суворим випробуванням. На плантаціях про них дбали, годували тричі на день, давали безкоштовне житло, одягали й надавали добру медичну допомогу, бо ж негри були дорогою власністю. Вони навіть не відповідали за своїх дітей. Уяви собі: плантатори злягалися з їхніми доньками й давали народженим дітям роботу до кінця їхніх днів. Звісно, вони працювали, але завжди співали, — тож як їм було тяжко працювати? Б'юсь об заклад, що п'ятеро білих хлопців упораються з роботою сотні негрів.

Данте аж розгубився на хвилину. Чи то Лоузі справді такому вірить? Та байдуже, тут промовляють його емоції, а не розум.

Друзі тішились один одним, м'яка, оксамитна ніч і світ навколо навівали їм затишне почуття безпеки. Ці люди ніколи не становитимуть для них небезпеки.

— Я хочу звернутися до тебе з однією справді дуже важливою пропозицією, — нарешті заговорив Данте. — Про що сказати спершу — про винагороди чи ризик?

— Як завжди, спершу винагороди, — посміхнувся Лоузі.

— Що ж, завдаток двісті тисяч готівкою. Через рік посада начальника охорони в готелі «Ксанаду». З платнею, вп'ятеро більшою за теперішню. Компенсація витрат. Шикарне авто, кімната, стіл і всі поцьки, які зможеш узяти. Ти перевірятьмеш минуле всіх дівчат із готельного вар'єте. Плюс додаткові винагороди, як тепер. І ти не йдеш на ризик бути першим стрільцем.

— Гм, ніби й непогано, — замислився Лоузі, — але ж когось таки треба підстрелити? Ось тут і ризик, правда?

— Для мене, — відповів Данте. — Стрільцем буду я.

— А чому не я? — запитав Лоузі. — В мене є значок, щоб зробити те вбивство легальним.

— Бо після того ти й півроку не проживеш.

— І що ж я маю робити? Пером лоскотати тобі гену?

Данте розповів про всю операцію. Лоузі аж свиснув із захвату перед таким відчайдушним задумом.

— А чому Піппі Де Лена? — запитав він.

— Бо він от-от стане зрадником.

Лоузі, проте, сумнівався й далі. Це вперше він має скоїти злочин, як безжальний і незворушний убивця. І Данте надумав сказати трохи більше:

— Ти пригадуєш самогубство Боза Сканнета? Там діяв Кросс, правда, не власною особою, а через хлопця на ймення Лія Вацці.

— А який він собою? — запитав Лоузі. Коли Данте змалював Вацці, Лоузі збагнув, що саме цей чоловік супроводив Сканнета, коли він зупинив його у вестибюлі готелю. — А де я можу знайти цього Вацці?

Данте поринув у довгі роздуми. Він чинив те, що справді порушувало всі священні закони «родини». Закони дона. Але ж так він зможе приборати Кросса, а після смерті Піппі Кросса треба буде боюватися.

— Я не скажу нікому, від кого я довідався про це, — наполягав Лоузі.

Данте ще з хвилину помірковував, і таки виказав:

— Лія Вацці живе у мисливській хатці, яку придбала наша «родина» в Сьєрра-Неваді. Але не роби нічого, поки ми прикінчимо Піппі.

— Атож, — відказав Лоузі, наміряючись чинити, як йому заманеться. — І я отримаю свої двісті тисяч завдатку просто зараз?

— Так.

— Чудово. А тепер іще одна річ. Якщо Клерікуціо стануть полювати на мене, я тебе продам.

— Не переживай, — приязно заспокоїв його Данте. — Якщо я почую про це, я вб'ю тебе перший. А тепер нам треба обговорити подробиці.

Усе сталося, як заплановано. Коли Данте вгородив шість куль у тіло Піппі Де Лени і той пошепки ще спромігся обізвати його «клятим Сантадіо», серце вбивці аж пирскало ще ніколи не звіданою радістю.

Розділ 20

Лія Вацці вперше зумисне не скорився наказові свого господаря, Кросса Де Лени. Та непокора була неминуча. Детектив Джім Лоузі вдруге навідався до мисливської хатки й розпитував про смерть Сканнета. Лія з порога відкидав, що знає Сканнета, й заявляв, ніби випадково опинився в готельному вестибюлі саме тієї миті. Лоузі поляскав його по плечу, а потім легенько вдарив по обличчю:

— Гарзд, морська свинко, скоро я до тебе доберуся.

Подумки Лія вже підписав Лоузі смертний вирок. Хай там що може статись, — а він знав, що його майбутнє в небезпеці, — Лія не мав сумнівів, яка доля спіткає Лоузі. Але слід бути дуже обережним. У «родині» Клерікуціо суворі правила. Ніколи не можна заподіювати шкоди службовцям поліції.

Лія пригадав, як віз Кросса на зустріч із Філом Шаркі, колишнім партнером Лоузі. Він ніколи не вірив, що Шаркі мовчатиме, задовольнившись обіцянкою отримати в майбутньому п'ятдесят тисяч доларів. Тепер він був певен, що Шаркі розповів Лоузі про ту зустріч і, можливо, бачив, як Лія сидить в автомобілі. Якщо це правда, то Кроссові і йому самому загрожує велика небезпека. Лія, власне, не повірив Кроссовому твердженню, службовці поліції тримаються купи, наче мафіозі. Вони мають свій власний закон омерги.

Лія взяв двох солдатів і поїхав від мисливської хатки в Санта-Моніку, до-

дому до Філа Шаркі. Лія був певен, що, лише поговоривши з Шаркі, він дізнається, чи розповів той Лоузі про Кроссів візит.

Біля будинку Шаркі не було ні душі, тільки на моріжку видніла покинута газонокосарка. Але гаражні двері були відчинені, всередині стояла машина, і Лія підійшов бетонованою доріжкою до дверей і подзвонив. Жодної відповіді. Лія дзвонив далі. Натис на ручку, двері були незамкнені, тепер треба вибирати. Заходити чи негайно піти? Кінчиком краватки Лія стер відбитки своїх пальців з дверної ручки та дзвоника, зайшов до невеличкого передпокою й голосно гукнув Шаркі. Жодної відповіді.

Лія став ходити по будинку. В обох спальнях нікого нема, він зазірав у стінні шафи й під ліжка. Пройшов через вітальню, зазірнув під диван, підняв диванні подушки. Зайшов до кухні й побачив на терасі стіл з пакунком молока і паперовою тарілкою з недоїденим сирним бутербродом, скибку білого хліба із засохлим жовтим майонезом по краях. У кухні були оббиті планками бурі двері, і Лія відчинив їх, побачивши низенький напівпідвал, своєрідну втоплену кімнату без вікон, туди вели всього дві дерев'яні сходинки. Лія спустився вниз і обійшов купу старих велосипедів. Відчинив стінну шафу з широчезними дверима. Там висів лише поліцейний мундир, на підлозі стояла пара грубих чорних черевиків, а зверху на них — прикрашений тасьмою капелюх вуличного полісмена. І все.

Лія підійшов до скрині, що стояла на підлозі, й підняв віко, воно виявилось надивовижу легке. Скриня до самого верху була напхана охайно складеними сірими ковдрами.

Лія піднявся сходами і став на терасі, дивлячись на океан. Закопати тіло в піску — очевидна дурниця, тож він відкинув цю думку. А може, хтось приїхав і забрав Шаркі? Але в такому разі для вбивці є ризик, що його побачать. Крім того, Шаркі небезпечний чоловік, щоб його можна було вбити просто так. Отже, міркував Лія, якщо він мертвий, то має бути в цьому домі. Лія притьмом повернувся до підвалу й викинув зі скрині всі вовняні ковдри. І справді, на дні скрині спершу показала велика голова, а потім худе тіло. В правому оці Шаркі була дірка, а над нею невеличкий згусток крові, мов червона монетка. Шкіра на обличчі, що скидалась тепер на віск (смерть настала давненько), була всіяна чорними цятками. Лія як досвідчений фахівець достеменно знав, що це означає. Комусь близькому дозволили підійти дуже близько, і той вистрелив просто в око; оті цятки — сліди пороху.

Лія Вацці ретельно склав ковдри, знову прикрив ними тіло і вийшов з будинку. Він ніде не залишив відбитків пальців, але усвідомлював, що ворсинки з кодр, певне, поприлинали до його вбрання. Треба спалити весь одяг. Черевики теж. Лія звелів солдатам завезти себе в аеропорт і, поки чекав літака на Лас-Вегас, купив нове вбрання разом із парою черевиків в одній із крамниць торговельного ряду. Потім купив багажну торбинку й покладав туди старий одяг.

У Вегасі Лія подався в готель «Ксанаду», зняв номер і лишив Кроссові записку. Ретельно вимився в душі, знову вдягся в нове вбрання і став чекати дзвінка від Кросса. Коли Кросс подзвонив, Лія сказав, що зайде провідає його. Прихопив торбину з старим одягом, і перші його слова до Кросса були такі:

— Ти щойно заощадив п'ятдесят тисяч.

Кросс глянув на нього й усміхнувся. Лія, що полюбляв елегантно вдягатись, купив собі барвисту сорочку, сині полотняні штани і легенький, теж синій піджак, тож скидався тепер на дрібного шулера.

Лія розповів про Шаркі й намагався виправдати свої дії, але Кросс урвав його:

— Ти в цьому ділі разом зі мною і мусив захищати себе. Але що це, в біса, означає?

— Дуже просто, — відповів Лія. — Шаркі був єдиний, хто міг указати на зв'язок Лоузі з Данте. Бо інакше то були б тільки твої слова. Данте звелів Лоузі вбити свого партнера.

— Хай йому біс, як Шаркі міг бути таким дурнем?

Лія стенив плечима:

— Він гадав, що стягне гроші з Лоузі, а потім іще й від тебе дістане п'ятдесят тисяч. Він знав, що Лоузі грає з великими ставками, бо ж і йому самому ти дав чималенькі гроші. Зрештою, він був поліцей двадцять років і міг здогадатися про це. І він ніколи не сподівався, що Лоузі, його давній партнер, уб'є його. Він і гадки не мав про Данте.

— А вони зайшли таки далеченько, — протяг Кросс.

— У такій ситуації не можна дозволити мати зайвого гравця, — пояснював Лія. — Мушу сказати, я здивований, що Данте й тут добачив небезпеку. Він, мабуть, переконав Лоузі, бо той, певне, не хотів убивати свого давнього партнера. В кожного свої сентименти.

— Тож тепер Данте контролює Лоузі. А я гадав, що Лоузі не такий поступливий.

— Ти говориш про два різні класи тварин, — мовив Лія. — Лоузі грізний, а Данте несамопитий.

— Отже, Данте знає, що я знаю про нього.

— А це означає, що я маю діяти дуже швидко, — виснував Лія.

— Це має бути «причастя», — кивнув головою Кросс. — Вони повинні зникнути.

— Невже ти гадаєш, що ми одуримо дону Клерікуцію? — засмівся Лія.

— Якщо правильно спланувати, нас ніхто не звинуватить.

Наступні три дні Лія просидів із Кроссом, розробляючи плани. За цей час він власноруч спалив своє старе вбрання в готельній печі для спалювання сміття. Кросс вправлявся, самотою заповнюючи всі вісімнадцять ямок у грі в гольф, а Лія водив для нього візок з ключками. Лія не розумів, чому ця гра така популярна в усіх «родинах». Як на нього, то було якесь дивне збочення.

Увечері третього дня Кросс і Лія сиділи на балконі апартаментів на даху. Кросс виніс бренді й гаванські сигари, і вони обоє дивилися вниз на вулицю, на людське шумовиння.

— Байдуже, хоч які вони розумні, але моя смерть так скоро після батькової скомпрометує Данте в очах дону, — говорив Кросс. — Гадаю, нам можна не поспішати.

— Але недовго, — пахкав сигарою Лія. — Тепер вони знають, що ти розмовляв із Шаркі.

— Нам треба схопити їх обох зразу. Пам'ятай, має бути «причастя». Їхніх тіл знайти не повинні.

— Ти говориш насамперед про останнє, — дорікнув Кроссові Лія. — А насамперед слід упевнитись, чи ми зможемо їх убити.

— Тут нам тяженько доведеться, — зітхнув Кросс. — Лоузі дуже небезпечний і обережний. Данте добрий боєць. Нам треба ізолювати їх в одному місці. Чи можна це влаштувати в Лос-Анджелесі?

— Ні, це територія Лоузі. Там він занадто грізний. Це треба робити у Вегасі.

— І зламати правила, — сумно докинув Кросс.

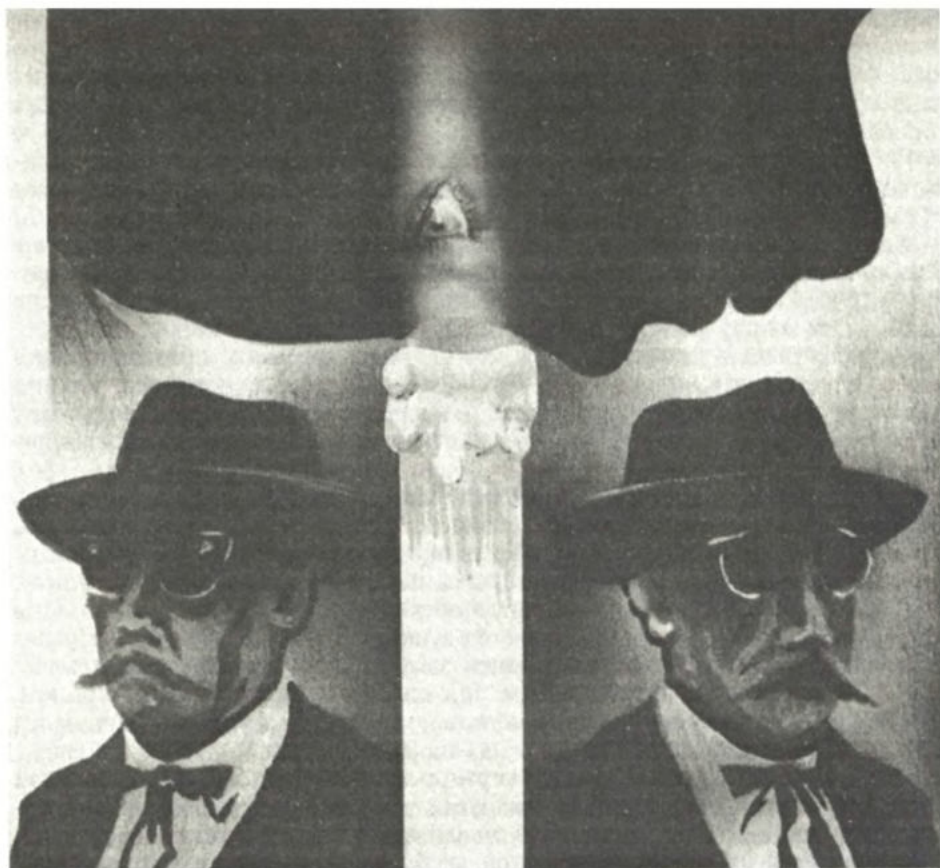
— Якщо це буде «причастя», то ніхто не знатиме, де їх убили, — заспокоював Лія. — І ми вже порушуємо правило, вбиваючи поліцей.

— Здається, я знаю, як заманити їх до Вегаса одночасно, — сказав Кросс і пояснив свій план Ліі.

— Треба не шкодувати приманки, — погоджувався Лія. — Треба мати гарантію, що Лоузі й Данте прийдуть сюди тоді, коли будуть потрібні нам.

— Гаразд, — мовив Кросс, ковтнувши бренді, — тут є чим заманити. — І розповів свій план, Лія схвально закивав головою. — Їхнє зникнення буде нашим рятунком. І воно введе в оману геть усіх.

— Крім дону Клерікуцію, — застеріг Лія. — Тільки його треба боятися.

КНИГА 8

«ПРИЧАСТЯ»

Розділ 21

На щастя, Стів Столлінгс помер до того, як була знята його фінальна сцена у фільмі «Мессаліна». Бо презняти її обійшлося б у кілька мільйонів доларів.

Та остання сцена була сценою битви, що сталася десь посередині фільму. За п'ятдесят миль від Вегаса було споруджене містечко в пустелі, яке мало правити за табір перського війська, що його мав розбити імператор Клавдій (Стів Столлінгс) у супроводі своєї дружини Мессаліни (Атени).

Надвечір Стів Столлінгс подався до свого готельного номера в поблизькому містечку. Стів мав кокаїн, випивку, двох жінок-компаньйонку на ніч і був ладен дати копняка кому завгодно, — він утомився. По-перше, роль, яку він грав у картині, була припасована до героя фільму, а не до актора-кінозірки. Стів усвідомив, що став тепер другорядним актором, його спіткала неминуча доля підстаркуватих зірок. По-друге, Алена цуралася його протягом усієї роботи, він сподівався на більше. Крім того, — хоча ця його кривда, як він бачив і сам, була трохи дитяча, — на прикінцевих урочистостях і перегляді ще сирого фільму його не потрактовано як справжню зірку: йому не дали однієї зі славних вілл готелю «Ксанаду».

Проживши довгі роки у сфері кінобізнесу, Стів Столлінгс знав, як працює машинерія влади. Коли він був касовою зіркою, то міг узяти гору над будь-ким. Теоретично директор студії був повним господарем, він давав картині зелене світло. Впливовий продюсер, що забезпечував студії «майно», теж був господарем, він зводив усе до купи — зірок, режисера, сценарій, — наглядав за роботою над сценарієм і збирав незалежні кошти з людей, що давали кредити як співпродюсери, проте не мали впливу. На цій стадії готувань продюсер був найголовніший.

Але тільки-но починали знімати картину, як господарем став режисер. Звісно, якщо це був першорядний режисер або навіть іще впливовіший касовий режисер (тобто такий, що міг забезпечити глядацьку аудиторію в перші тижні після виходу фільму і привабити для участі у фільмі касових зірок).

Режисер цілковито відповідав за всю картину, і все мало проходити через нього. Він диктував, якими мають бути костюми, музика, як актори повинні грати свої ролі. До того ж профспілка режисерів була наймогутніша в усьому кінобізнесі. Жоден відомий режисер не погодився б заступити на роботі іншого режисера.

Але всі ці люди, хоч які впливові, мали схилитися перед касовими зірками. Режисер, що мав двох касових зірок у одному фільмі, скидався на людину, яка їде верхи на двох мустангах. Його могли просто розшматувати й потолочити.

Стів Столлінгс був такою зіркою і знав, що його пора вже минула.

Довгий день на знімальному майданчику таки дався взнаки утому, Стів потребував відпочинку. Він скупався під душем, з'їв чималий біфштекс, а коли прийшло двоє дівчат, місцеві таланти, не такі вже й погані на вроду, почастував їх кокаїном та шампанським. Відколи його кар'єру повили сутінки, Стів часом відкидав усю розважливість, він, власне, не мав жодних спонук і надалі зберігати обачність. Дози кокаїну щораз більшали.

Дівчата були в сорочках із короткими рукавами з написом «Ми сраколизим Стіва Столлінгса», саме так вони вшанували Стівові сидниці, обожнювані його прихильниками в усьому світі, як чоловіками, так і жінками. Дівчата розгубилися перед своїм кумиром і лише після кокаїну постягували сорочки і сплелися зі Стівом. Це трохи піднесло Стівів дух, і він іще раз нюхнув кокаїну. Дівчата пестили його, стягнувши з нього штани і сорочку. Поки вони лоскотали, Стів поринув у сні наяву, той лоскіт допоміг йому розслабитись.

Завтра на прикінцевих урочистостях він побачить усі свої завоювання. Він злягався з Атенною Акрвітан, спав із Клавдією, що писала сценарії, і навіть колись давно впер Діті Томмі, тоді вона була ще непевна щодо своєї сексуальної орієнтації. Він злягався з дружиною Боббі Бенца і, хоча її давно вже не треба рахувати, бо померла, з дружиною Скіппі Дієра. В Стіва завжди прокидався звияжний дух, коли на врочистих обідах він озирався навколо й лічив усіх жінок, що тепер так мирно сиділи зі своїми чоловіками та коханцями. Він злягався з кожною з тих жінок.

Стів тішився. Пестячи, одна з дівчат запхала йому в сраку палець, а це зажди дратувало його. Стів нажив собі геморої. Він підвівся з ліжка, аби знову нюхнути кокаїну й ковтнути шампанського, проте вино збурило йому шлунок. Стіва занудило, в голові запаморочилось, він не знав навіть, де він. Раптом він відчув величезну втому, ноги обм'якли, склянка випала з рук. Стів був вражений. Десь далеко почулось, як верещить одна дівчина, він розгнівався на неї за той вереск, а наостанок іще відчув, немов у голові його розбилась на скалки блискавка.

Те, що сталося далі, можна пояснити тільки поєднанням злоби й тупості. Дівчина завершала, бо Стів повалився на ліжко, й притовк її, і лежав зверху з роззявленим ротом і виряченими очима такий безперечно мертвий, що дівчата стерялися зі страху і тільки верещали та зойкали. Крики привабляли готельну обслугу і гурт гравців з невеличкого готельного казино, де були тільки гральні автомати, стіл для гри в кості і великий круглий стіл для гри в покер. Усі ті люди, почувши крик, побігли сходами вгору.

Навпроти відчинених навстіж дверей Стівового номера скупчилися люди, роздивляючись простерте на ліжку голе тіло актора. І, здається, всього за кілька хвилин поназбігалися сотні людей, тепер уже з містечка, юрба затопила кімнату, кожен намагався досягнути до тіла, торкнутися його пальцями.

Попервах то були шанобливі дотики до чоловіка, що зароджував у серцях мільйонів жінок в усьому світі кохання до власної особи. Потім дехто з жінок цілував його, інші чіпали його яєчка, обмазували прутень, одна жінка дістала з ридикюля ножиці й відтяла чимале пасмо лискучого чорного волосся, оголивши сіруватий череп.

Злоба запанувала тому, що Скіппі Діер, прибувши одним з перших, не спромігся викликати мерщій поліцію. Він спостерігав, як перша хвиля жінок допалася до Стівового тіла, помічав геть усе. Стівів рот був відкритий, немов актора урвали серед співу, на обличчі відбивався подив.

Перша жінка, що підійшла до Стіва, — Діер не спускав з неї ока, — лагідно закрила йому очі й стулила рот, перше ніж м'яко припасти вустами йому до лоба. Але її відтрутили інші жінки, вже не такі стримані. А Діер відчував, як кипить усередині злоба, як начебто сверблять ті роги, що їх багато літ тому наставив йому Стів Столлінгс, і не перешкоджав жіночій навалі. Стів не раз хизувався, що жодна жінка не встоїть перед ним, і тепер, безперечно, досяг вершини. Навіть мертвому жінки пестили йому тіло.

Тільки коли зник шматок Стівового вуха і тіло, вже мертвотно бліде, повернули долічерева, аби показати славетні сідниці, Діер зрештою викликав поліцію, взяв ситуацію під свій контроль і розв'язав усі проблеми. Це те, що мають робити продюсери, і в цьому вони такі тямлять.

Скіппі домовився, щоб розтин був проведений негайно, а тіло потім переправили до Лос-Анджелеса, де за три дні мав відбутися похорон.

Розтин показав, що Столлінгс помер від мозкової аневризми, яка, розірвавшись, залила кров'ю всю голову. Діер таки знайшов двох дівчат, які були зі Стівом у мить смерті, й пообіцяв їм, що їх не переслідуватимуть за вживання кокаїну і що їм підпишуть контракти на невеличкі ролі в новому фільмі, який він зніматиме. Два роки він платитиме їм по тисячі доларів на тиждень. Натомість у контрактах буде пункт про моральну розбещеність і їх одразу розірвуть, тільки-но дівчата комусь розкажуть про обставини Стівової смерті.

Потім Діер вибрав підхожу хвилину й подзвонив у Лос-Анджелес Боббі Бенцу, розповівши про всі свої заходи. Крім того, подзвонив Діті Томмі, щоб та повідомила пресу, й переказав через неї, що всіх, хто брав участь у роботі над фільмом «Мессаліна», як у кадрі, так і за кадром, чекають у Лас-Вегасі на прикінцевих урочистостях і презентації картини. Після цього, приголомшений дужче, ніж сподівався, ковтнув дві снодійні пігулки й подався спати.

Розділ 22

Смерть Стіва Столлінгса не вплинула на презентацію й прикінцеві врочистості в Лас-Вегасі, і то завдяки спритності Скіппі Дієра та загальній емоційній атмосфері кінобізнесу. Звісно, правда, що Столлінгс був зірка, але ж не касова зірка. Правда, що чимало жінок кохалися з ним фізично, а мільйони подумки, проте їхнє кохання ніколи не піднімалося вище від взаємної втіхи. Навіть жінки, що брали участь у роботі над фільмом, — Атена, Клавдія, Діта Томмі і ще три зірки-актриси на головних ролях, — засмутилися менше, ніж можуть собі уявити романтики. Кожен погоджувався, що Стів не хотів би скасувати презентації, ніщо не пригнітило б Стіва тяжче, як скасування врочистостей і попереднього перегляду через його смерть.

У кіноіндустрії, коли відзнято фільм, ти кажеш «Прощавай!» більшості своїх коханців так само гречно, як у старі часи на балу партнерові після танцю.

Скіппі Діер заявляв, що це йому спало на думку влаштувати прикінцеві врочистості в готелі «Ксанаду» і показати ще досить-таки сирий фільм того са-

мого вечора. Він знав, що за кілька днів Атена виїде з країни, й хотів переко-
натися, що їй не заманеться перезняти якісь сцени.

Але насправді прикінцеві врочистості й перегляд фільму запропонував про-
вести в готелі «Ксанаду» Кросс. Він просив про те як про велику милість:

— Для «Ксанаду» це буде величезна реклама, — переконував він Дієра. —
А для тебе я зроблю ось що. Я оплачу кожному, хто працював над картиною,
і кожному, кого ти запросиш на одну ніч, кімнату, харчі й напої. Я дам тобі
й Бенцові віллу. Я дам віллу Атені. Я гарантую безпеку, тож ніхто не прийде
на перегляд іще сирого фільму, — наприклад, газетярі, — кого б ти не хотів
бачити. Адже ти вже багато років аж пишиш, щоб тобі дали віллу.

Дієр міркував над пропозицією.

— Тільки задля реклами? — запитав він.

— Крім того, приїдуть сотні людей із чималими грішми. Казино матиме з
цього неабиякий виграш, — усміхнувся Кросс.

— Бенц не грає, — проказав Дієр, — а я граю. Ти забереш мої гроші.

— Я дам тобі кредит у п'ятдесят тисяч. Якщо ти програєш, ми не наполя-
гатимемо на виплаті.

— Гаразд, — погодився Дієр, ці останні слова переконали його. — Але це
має бути моя ідея, інакше я не зможу продати її студії.

— Звичайно, — кивнув Кросс. — Але, Скіппі, слухай. Ми з тобою вже чи-
мало зробили, і в скруті я завжди вирятовував тебе. Цього разу все інакше. Те-
пер ти повинен докласти всіх зусиль. — Він усміхнувся Дієрові. — Цього разу
ти не повинен розчарувати мене.

У Дієра заворушилось неясне передчуття небезпеки, і, хоча такі миті трап-
лялися йому нечасто, він не міг докопатися причини. Ні, Кросс не погрожує,
він видається ширий і привітний, начебто просто стверджує факт.

— Не турбуйся, — пообіцяв Дієр. — За три тижні ми закінчимо картину,
тож і плануй на той час.

Далі Кроссові треба було пересвідчитись, що Атена погодиться приїхати на
прикінцеві врочистості і попередній перегляд фільму. «Я цього справді потре-
бую задля готелю й нагоди побачити тебе», — переконував він її. Атена не за-
перечувала. Тож потім Кросс мав подбати тільки про те, щоб на врочистості
приїхали Данте й Лоузі. Він запросив Данте приїхати до Лас-Вегаса для роз-
мови про студію «Лоддстоун» і про задум Лоузі зняти картину на основі його
пригод під час роботи в поліції. Тепер уже кожен знав, що Лоузі й Данте
близькі приятелі.

— Я хочу, щоб ти розповів про мене Джімові Лоузі, — казав Кросс. — Я хо-
чу бути співпродюсером його фільму й ладен інвестувати половину бюджету.

— Бачу, ти справді захопився кінобізнесом, — здивувався Данте. — А чому?

— Великі гроші, — відповів Кросс. — І дівки.

— Ти вже й так маєш великі гроші і дівок! — зареготався Данте.

— Класних. Великі гроші і класних дівок.

— А чого це ти мене не запросив на ті врочистості? — запитав Данте. — І
чому я ще ніколи не мав вілли?

— Ти замов Лоузі прихильне слово про мене і матимеш те і те. Крім того,
якщо шукатимеш собі пари, я можу звести тебе з Тіфані. Її шоу ти бачив.

Для Данте Тіфані була найвищим уособленням сексуального пожадання, —
які випнуті її груди, яке гладеньке довгасте личко, які пухкі губи, широкі ву-
ста, яка вона гінка і висока, які виточені, бездоганні ноги! Лише тепер Данте
по-справжньому зацікавила розмова.

— Тільки дивись, не збреш, — аж затрусився він. — Та вона влвічі за ме-
не вища. Ти уявляєш? Що ж, я згоден.

Як можна здогадатись, Кросс покладався на те, що заборона насильства у
Вегасі з боку всіх «родин» зробить Данте довірливим. Прощаючись, Кросс не-
мов мимохідь додав:

— Навіть Атена приїде. А вона — головна причина, чому я хочу зостатися
в кінобізнесі.

Боббі Бенц, Мело Стюарт і Клавдія полетіли до Лас-Вегаса студійним літаком. Атена і решта акторів приїхали зі знімального майданчика у своїх особистих житлових автопричепах, так само як і Діта Томмі. Сенатор Вейввен мав репрезентувати штат Неваду, крім нього — ще й губернатор цього штату, що його дїбрав на ту посаду сам Вейввен.

Данте й Лоузі мали дістатися два номери в одній з вілл, решту з шести номерів зайняли Лія Вацці та його люди. Сенатор Вейввен, губернатор та їхній почет мали зайняти іншу віллу. Кросс улаштував для них приватний обід із добірними дівчатками з вар'єте. Кросс сподївався, що присутність сенатора й губернатора допоможе запобігти будь-яким можливим розслідуванням того, що станеться. Вони вживуть увесь свій політичний вплив, аби притлумити розголос і не довести справу до суду.

Кросс ламав усі правила. Атена дістала віллу, правда, Клавдія, Діта Томмі і Моллі Флендерс теж мали апартаменти в цій віллі. Ще в двох номерах оселилося четверо людей із загону Лії Вацці,— вони мали охороняти Атену.

Четверту віллу віддали Бенцові, Скіппі Дієру та їхньому почту. Решту вілл, а їх було ще три, зайняли два десятки людей Лії Вацці, вони заступили звичайних охоронців. Проте жоден солдат Лії Вацці не був залучений до самої операції, вони не знали, що саме планує Кросс. Лія і Кросс мали бути єдині виконавці.

Кросс закрив на два дні належне до вілл казино «Перлина». Більшість голлівудських акторів і продюсерів, хоч який вони мали успіх, не могли дозволити собі грати із звичайними для казино ставками. А супербагатіїв, що вже забронювали собі вілли, повідомили, що вілли потребують ремонту та онови і не зможуть дати їм притулок.

Плануючи, Кросс та Лія Вацці вирішили, що Кросс уб'є Данте, а Лія вб'є Лоузі. Якщо дон визнає, що вони винні, і з'ясує, що Данте вбитий руками Вацці, він може винищити всю його родину. А якщо дон виявить правду, він не поширить своєї помсти й на Клавдію: адже в її жилах, зрештою, кров Клерікуціо.

Лія, крім того, що його живило чуття вендети, спрямоване на Лоузі, ненавидів усіх державних службовців, — чого ж тоді не поєднати трохи особистої втіхи з таким небезпечним бізнесом?

Найтяжча проблема полягала в тому, як ізолювати обох ворогів, а потім заховати їхні тіла. Адже всі американські «родини» взяли собі за правило, що в Лас-Вегасі не виконуватимуть жодних вироків, щоб посприяти прихильному ставленню громадськості до азартних ігор. Дон усіляко підтримував це правило. Кросс гадав, що Лоузі й Данте не сподїватимуться пастки. Вони не знають, що Лія знайшов тіло Шаркі, а отже, й довідався про їхні наміри. Ще один клопіт був пов'язаний із намаганнями запобігти ударові Данте по Кроссу, і Лія послав шпигуна в табір Данте.

Моллі Флендерс вилетіла в день урочистостей рано-вранці, в неї з Кроссом були свої справи. З собою вона привезла суддю Верховного суду штату Каліфорнії і монсен'йора католицької єпархії в Лос-Анджелесі. Вони правитимуть за свідків, коли Кросс підпише заповіт, який Моллі вже склала і везла з собою. Кросс знав, що його шанси лишитися живим мізерні, і ретельно обдумував, на що має піти його половина готелю «Ксанаду». Належна йому частка становила п'ятсот мільйонів доларів, і на таку суму начхати годі.

Заповіт залишав дружині Лії та його дітям пристойну довічну пенсію. Решту мали поділити між Клавдією та Атеною, проте Атена мала порядкувати своєю частиною за дорученням від імені своєї дочки Бетані. Кросса вразило, що на світі нема більш нікого, жодної дорогої для нього людини, якій можна було б заповісти свої гроші.

Коли Моллі, суддя та монсен'йор дісталися в апартаменти на даху, суддя привітав Кросса з тим, що здоровий глузд підказав йому написати заповіта в такому молодому віці. Монсен'йор спокійно позирав на пишноту апартаментів, немов зважував подумки тяжкість гріхів. Обидва добродії були прияте-

лями Моллі, що задля добра спільноти надавала їм безкоштовні юридичні послуги. Вона запросила своїх видатних клієнтів на особну вимогу Кросса, що хотів мати свідків, яких не підкупили б і не залякали Клерікуціо.

Кросс запропонував напої, і заповіт був підписаний. Гості підвелися: вони, хоч і були запрошені, не хотіли заплямувати своєї репутації участю в урочистостях на честь закінчення фільму в гральному пеклі Лас-Вегаса. Адже вони, зрештою, не виборні представники штату.

Кросс і Моллі zostалися в кабінеті самі. Моллі віддала йому оригінал заповіту.

— Ти ж залишила собі копію, так? — запитав Кросс.

— Звичайно. Мушу признатись, я була здивована, коли ти давав мені свої настанови. Я й не знала, що ти такий близький з Атеною. Крім того, вона й сама нівроку багатенька.

— Їй може знадобитися більше грошей, ніж вона має, — пояснив Кросс.

— Через доньку? — запитала Моллі. — Я знаю про неї. Я особистий адвокат Атени. Маєш рацію, Бетані можуть придатися ті гроші. А я думала про тебе інакше.

— Справді? І як саме?

— Гадала, ніби ти подбав про Боза Сканнета. Гадала, ніби ти мафіозі, що не відає милосердя. Згадувала того бідолашного хлопця, якого я врятувала від кари за вбивство, і пам'ятала, що ти говорив про нього. І що його вбили начебто під час якоїсь оборудки з наркотиками.

— А тепер ти бачиш, як помилялась, — усміхнувся їй Кросс.

— І я була дуже вражена, коли ти дозволив Боббі Бенцу видерти в тебе твою частку прибутків від «Мессаліни», — холодно подивилась на Кросса Моллі.

— Та то копійки, — махнув рукою Кросс, думаючи про дона та Девіда Редфеллоу.

— Атена післязавтра летить до Франції, — сказала Моллі. — Десять на кілька днів. Ти полетиш із нею?

— Ні, зараз у мене багато справ.

— Гарзд. Я побачу тебе на перегляді фільму й на вечорі. Може, навіть цей сирий варіант дасть тобі втямки, наскільки Бенц обмахлював тебе.

— Це пусте, — не переймався Кросс.

— Знаєш, Діта зробила вставку на початку фільму. Присвячену Стівові Столлінгсу. Від такого Бенц аж запініється від злоби.

— А це чого?

— Бо Стів злягався з усіма тими жінками, до яких Бенцові було зась. Яке лайно оті чоловіки, — відповіла Моллі і вийшла з кімнати.

Кросс вийшов і сів на балконі. На вулиці внизу товкся натовп, люди заходили у готельні казино обабіч вузької смужки асфальту, неонові конструкції спалахували їхніми назвами: «Цезар», «Піски», «Міраж», «Аладдин», «Пустельний заїзд», «Зоряний пил»; фіалкові, червоні й зелені вогні утворювали мішану веселку, якій не було кінця-краю, аж поки піднімеш очі до пустелі та гір за нею. Сліпуче пополудне сонце не спромагалося затьмарити ті написи.

Люди, що працювали над фільмом «Мессаліна», почнуть прибувати після третьої, і тоді, якщо їм не пощастить, він востаннє побачить Атену. Кросс зняв трубку балконного телефона й подзвонив на віллу, де оселив Лію Вацці, сказавши йому прийти до нього, щоб вони ще раз могли обдумати свої плани.

Робота над фільмом скінчилась опівдні. Діта Томмі хотіла зняти останній епізод, як уранішнє сонце освітлює страшну картинку римського бойовища, на яку зверху мали дивитись Атена і Стів Столлінгс. На місці Столлінгса вона взяла дублера, штучно створена тінь наче маскою закривала йому обличчя. Близько третьої години пополудні вагозов із камерами, величезні автопричепи, що правили на знімальному майданчику за житло, пересувні кухні, фур-

гони та ваговози з одягом і зброєю дохристиянських часів доїхали до Лас-Вегаса. Звичайно, приїхало ще й багато інших гостей, бо Кросс вирішив відзначити цей вечір, дотримуючись давніх вегаських традицій.

Кожному, хто працював над фільмом «Мессаліна», і в кадрі, і за кадром, він оплачував харчі, кімнату та напої. Студія «Лоддстоун» подала список із понад трьома сотнями прізвищ. Звісно, прийняття було щедре, звісно, воно породжувало прихильність. Але істотну частину свого заробітку ті триста чоловік залишать у касі казино. Цьому Кросс навчився від Гроневельта. «Коли людям добре, коли їм хочеться святкувати, вони грають».

Сирий варіант фільму «Мессаліна» мали прокрутити о десятій годині вечора — без музики і спеціальних ефектів. Після перегляду відбудуться вчистості. Величезну бальну залу готелю «Ксанату», де колись вітали Великого Тіма, поділили на дві частини. В одній мали показувати фільм, у другій, більшій частині розмістилися буфет та оркестр.

О четвертій годині пополудні всі гості вже зібрались у готелі та на віллах. Адже ніхто не хотів пропустити того заходу, бо як зіллється чарівні світи Голлівуду й Лас-Вегаса, буде дозволене все.

Преса аж шаленіла, зіткнувшись із муром охорони, бо їй був закритий доступ до вілл і до бальної зали. Годі було навіть сфотографувати учасників цього блискучого свята — ні фільмових зірок, ні режисера, ні сенатора чи губернатора, ні продюсера, ні директора студії. Газетярі не могли навіть потрапити на перегляд ще не викінченого фільму. Вони вештались навколо казино й пропонували величезні хабарі гравцям, які працювали над фільмом поза кадром, щоб ті дали їм своє посвідчення особи, а з ним і змогу потрапити до бальної зали. Декому ще й пощастило. Чотири члени кінобригади — два цинічні каскадери і дві жінки з господарчої команди — продали свої посвідчення репортерам по тисячі доларів за кожне.

Данте Клерікуціо і Джім Лоузі тишились розкошами своєї вілли. Лоузі зачудовано хитав головою:

— Злодій зміг би прожити цілий рік тільки на золото з ванної кімнати.

— Ні, не зміг би, — поправив Данте. — За півроку він був би мертвий.

Приятелі сиділи у вітальні апартаментів Данте. Прислуги вони не викликали, бо величезний холодильник на кухні був заставлений таями з сендвічами та бутербродами з ікрою, пляшками імпортного пива та найдобріших вин.

— Отже, все вже готове, — мовив Лоузі.

— Атож, і коли ми впораємось, я попрошу діда дати мені готель. Тоді ми себе довіку забезпечимо.

— Треба, щоб ми застукали його десь на самоті, — говорив далі Лоузі.

— Не переживай, я подбаю про це. В найгіршому разі, ми його вивеземо в пустелю.

— А як ти приведеш його на цю віллу? — запитував Лоузі. — Адже це найголовніше.

— Я скажу йому, що потай прилетів Джорджіо і хоче його бачити, — відповів Данте. — Потім я впораю роботу, а ти прибореш після мене. Ти ж бачив сцени злочину, знаєш, які вони мають бути. — І мрійливо додав: — Найкраще — завезти його в пустелю, там його ніколи не знайдуть. — Він з хвилину помовчав. — Знаєш, Кросс уникає Джорджіо, відколи помер Піппі. Але тут він цього зробити не наважиться.

— А як наважиться? — запитав Лоузі. — Що, мені тут сидіти цілу ніч і дрозити свій прутень?

— Атенина вілла поряд. Просто постукаєш туди, і нехай щастить!

— Буде забагато галасу, — зауважив Лоузі.

— Її теж можна завезти в пустелю разом із Кроссом, — посміхнувся Данте.

— Ти божевільний, — мовив Лоузі, і збагнув, що це таки правда.

— А чом ні? — спитав Данте. — Чом не натішитись? Пустеля велика, там можна закопати й два тіла.

Лоузі думав про Атенине тіло, миле обличчя, голос, королівську поставу. Так, він із Данте натішиться! Досі він був тільки вбивця, а тепер може стати ще й гвалтівником. Марлоу, Піппі Де Лена і його давній партнер Філ Шаркі. Він уже тричі вбивця і ще досі боїться когось звалтувати. Він обернувся на одного з тих недоумків, яких усе своє життя заарештовував. І то через жінку, що продає своє тіло всьому світові. Але оцей курдупель у кумедному капелюсі таки справжній нелюд.

— Спершу спробую я, — озвався Лоузі. — Я запрошу її чогось випити, а якщо вона прийде, то значить, сама полізла на рожен.

— Лізти на рожен властиво кожному, — сказав Данте, потішений логікою Лоузі. — І ми теж ліземо.

Приятелі стали обговорювати подробиці, а тоді Данте вернувся в свої апартаменти. Пустив воду у ванну: він хотів скористатися дорогими парфумами з вілли. Лежачи в гарячій напахченій воді і збивши чорне й жорстке, немов коняче, волосся Клерікуціо в білу важку мильну кучму, Данте думав про те, яка йому судилася доля. Коли він і Лоузі закопають тіло Кросса в пустелі, від'їхавши на далекі милі від Лас-Вегаса, почнеться найважча частина операції. Йому треба буде переконати діда, що він невинний. А в найгіршому разі він признається, що й Піппі він теж заподіяв смерть, і дід простить його. Дон завжди ставився до онука з великою любов'ю.

Крім того, Данте тепер «молот» «родини». Він проситиме, щоб його призначили *брульйоне* на Заході й дали йому готель «Ксанаду». Джорджіо буде проти, але Петі і Вінсент не заперечуватимуть. Вони задовольняються, живучи зі своїх легальних підприємств. Старий не житиме вічно, а Джорджіо чистьоха. Прийде пора, коли імператором стане полководещ. Він не повертатиметься в суспільство. Він поведе «родину» вперед, до її колишньої слави. Він ніколи не зречеться влади над життям і смертю.

Данте виліз із ванни і став під душ, аби вимити мило зі свого жорсткого волосся. Змастив тіло туалетною водою і кремами з химерних пляшечок, уклавав волосся, видушуючи з тоненьких тюбиків ароматичні гелі й ретельно читаючи вказівки. Потім підійшов до валізи з ренесансними капелюхами і вибрав собі оздоблений самоцвітами, схожий на плід папаї, гаптований золотом і червінню. У валізі капелюх видавався сміховинний, та коли Данте нап'яв його на голову, то був зачарований. Тепер він скидався на принца. Надто завдяки низці зелених самоцвітів, що тягнулись уздовж чола. Саме таким побачить його сьогодні Агена, або, коли не пощастить, Тіфані. Але друга може, якщо треба, почекати.

Вдягнувшись, Данте замислився про своє майбутнє життя. Він житиме на віллі: адже розкошами вона не поступиться жодному палацові. До нього лине невичерпний потік вродливих жінок, він матиме справжній гарем, який, проте, сам себе годуватиме, танцюючи і співаючи у вар'єте готелю «Ксанаду». Він зможе харчуватись у шести ресторанах із шістьома різними національними кухнями. Він матиме змогу замовити смерть ворогові, винагороду друзів. Він буде такий близький до влади римського імператора, як тільки дозволяють новітні часи. Тільки Кросс заступає йому дорогу.

Джим Лоузі, нарешті зоставшись на самоті в своїх апартаментах, міркував, яким курсом пішло його теперішнє життя. У першій половині своєї кар'єри він був видатний поліцай, справжній лицар, що боронив суспільство. Він люто ненавидів усіх злочинців, надто негрів. Але мало-помалу він змінився. Він обурювався, коли в засобах масової інформації поліцаїв звинувачували в брутальності. Те саме суспільство, яке він боронив від покидьків, напалося на нього. Його начальство в мундирах із золотими тасьмами змовлялося з політиками, що годували народ брехнею. Всіма отими вигадками, що, мовляв, не можна ненавидіти нигерів. А яке в цьому зло? Адже більшість злочинів коять саме негри. Хіба він не вільний американець, якому можна ненавидіти кого заманеться? Адже негри — це таргани, що пожирають цивілізацію. Вони не хочуть працювати, не хочуть учитися, вислів «працювати до ночі» пра-

вив їм за жарт, якщо, звісно, під ним не розуміти гру в баскетбол під місяцем. Вони грабували неозброєних громадян, обертали їхніх жінок на блудниць, виявляли нестерпну неповагу до закону і тих, хто підтримує його. І його робота полягала в тому, щоб захищати багатіїв від злоби злидарів. Він і сам хотів забагатіти. Йому кортіло мати одяг, автомобілі, їжу, а передусім жінок, що їх можуть дозволити собі багатії. Звісно, в цьому він був справжній американець.

Лоузі почав з хабарів за протекцію азартним іграм, потім сфальсифікував кілька звинувачень проти наркоділерів, примусивши їх платити за захист. Він пишався своїм статусом «полісмена-героя», визнанням, яким тішився за виявлену сміливість, проте не мав жодних грошових винагород. Лоузі й далі купував дешеве вбрання, й далі мусив ошадити гроші, розтягуючи мізерну платню якнайдовше. Він, боронячи багатіїв від злидарів, не мав своєї винагороди, був, фактично, такий самий злидар. А останньою краплею стало те, що громадська думка ставила його нижче за злочинця. Декого з його друзів, охоронців закону, судили й запроторили до в'язниці тільки за те, що вони виконували свій обов'язок. Або ж повиганяли їх з роботи. Гвалтівники, злодії, грабіжники, що серед білого дня зі зброєю нападали на людей, мали більше прав, ніж поліцаї.

Не один рік Лоузі продавав себе, заचाївши в серці озлоблення. Преса і телебачення палпюжили охоронців закону. Прокляті закони, прокляті постанови: нехай ті чортові законодавці бодай півроку попатрулюють вулиці, вони неодмінно посадять дерева для лінчування.

А втім, Лоузі вдався до хитрощів, до побоїв, погроз, щоб примусити тих або тих покидьків признатись у своїх злочинах, і запроторював їх до в'язниць. Адже він не міг продатися цілковито, він був надто сумлінний поліцай. Лоузі не продався аж так, щоб стати вбивцею.

Та годі, слід забути про це, він скоро забагатіє. Тоді він зможе жбурнути свій значок і подячні грамоти за хоробрість в очі уряду та громадськості. Він буде начальником охорони готелю «Ксанаду» і матиме вдсятеро більшу платню, зі свого раю в пустелі він з утіхою споглядатиме, як Лос-Анджелес гине під навалю злочинців, з якими він уже не боротиметься. Сьогодні він подивиться «Мессаліну» й піде на святковий вечір. Може, йому пощастить злягтися з Атеною. Тут його серце стислось, а все тіло замлоло на саму думку про таку сексуальну звитягу. На вечорі він запропонує Скіппі зняти серіал на основі його роботи в поліції, то буде стрічка про найвидатнішого поліцай в лос-анджелеському департаменті поліції. Данте сказав йому, що Кросс хоче дати гроші на фільм, — ну й кумедія. Навіщо вбивати хлопця, що даватиме гроші на твою картину? Дуже просто. Адже Лоузі знає, що Данте вб'є його, коли він відступить. І дарма, що сам такий крутий, знає, що ніколи не зможе вбити Данте. Лоузі надто добре знає Клерікуцію.

На якусь мить Лоузі пригадався Марлоу, той добрий негр, справді лагідний і привітний, завжди охочий допомогти. До Марлоу він завжди ставився прихильно, і тепер шкодував, що йому довелося вбити його.

Джім Лоузі мав ще кілька годин до перегляду фільму та бенкету. Можна піти пограти в головне казино, але азартні ігри існують тільки для дурнів. Лоузі туди не піде. Попереду в нього важка ніч. Спершу фільм і бенкет, потім о третій годині ранку він допоможе Данте вбити Кросса Де Лену й закопати його тіло в пустелі.

На п'яту годину Боббі Бенц, захопивши влаштувати невеличкий прийом, запросив до себе на віллу людей, найтісніше пов'язаних із долею шойно закінченого фільму: Атену, Діту Томмі, Скіппі Діера і, з гречності, Кросса Де Лену. Кросс, правда, відмовився, пославшись на тягар готельних обов'язків саме цього святкового вечора.

Бенц привіз свій останній «здобуток», начебто свіжу дівчину на ймення Джоана, що її знайшов шукач талантів у невеликому містечку в Орегоні. Вона підписала дворічний контракт за п'ятсот доларів на тиждень. Вродлива, але цілковита нездара, вона справляла враження такої щирої незайманості, що та

подоба невинності становила її особливу принаду. А проте, не по літах пронозувата, вона відмовлялася спати з Боббі Бенцом, аж поки він пообіцяв привезти її до Лас-Вегаса на перегляд «Мессаліни».

Скіппі Діер, що займав сусідні апартаменти на Бенцовій віллі, вирішив здійснити наїзд на Бенцову територію і таким чином перешкодив Бенцові чимшвидше злягтися з Джоаною, той був украй роздратований. Скіппі пробирав ідею про майбутній кіносеріал, яким він захопився до нестями. Адже не тямитись від наживи — законна складова продюсерської роботи.

Діер розповів Бенцові про Джіма Лоузі, найвидатнішого героя-поліція лос-анджелеського департаменту поліції, гарного і ставного шельму, що, певне, й сам спроможеться зіграти головну роль: адже це розповідь про його життя. Це буде одна з тих великих «правдивих» історій життя, коли можна вигадувати всілякі дивовижі.

Діер і Бенц добре знали, що думка, ніби Лоузі гратиме сам себе, — звичайна химера, вигадана, щоб одурити Лоузі, аби він дешевше продав свою оповідь, а крім того, аби забити баки ще й публіці.

Скіппі Діер розповів про свій задум із великим завзяттям, бо ніхто вигідніше від нього не міг продати неіснуючу власність. У мить справжньої ейфорії він зняв трубку і, перше ніж Бенц устиг запротестувати, запросив детектива на коктейль о п'ятій годині дня. Лоузі запитав, чи можна привести близьку людину, і Діер запевнив, що можна, гадаючи, що йдеться про подружку. Скіппі Діер як фільмовий продюсер полюбляв зводити до купи різні світи. Адже ніколи не знаєш, яке тоді диво може статися.

Кросс Де Лена і Лія Вацці сиділи в апартаментах на готельному даху і знову перебирали подробиці того, що їм доведеться робити цієї ночі.

— Усі мої люди на місці, — говорив Вацці, — я контролюю все навколо вілл. Ніхто з них не знає, що ми збираємось робити, вони в тому не братимуть участі. Але я чув, що Данте послав загін з анклага і він рие в пустелі тобі могилу. Цєї ночі треба стерегтися.

— А я непокоюсь тим, що буде завтра. Тоді нам доведеться зіткнутись із доном Клерікуціо. Як ти гадаєш, він повірить нам?

— Навряд, — відповів Лія. — Але це наша єдина надія.

Кросс стенив плечима:

— Я вибору не маю. Данте вбив мого батька, а тепер наміряється вбити мене. — З хвилину помовчав і додав: — Я сподіваюся, що дон із самого початку не був на його боці. Бо інакше ми не маємо шансів.

— Але ж можна все покинути й розповісти про наш клопіт самому донові, — сказав обережно Лія. — Нехай він вирішує і діє.

— Ні, — заперечив Кросс, — він не вирішить проти свого онука.

— Звісно, ти маєш слухність, — згодився Лія. — До того ж дон трохи розм'як. Він спокійно дивиться, як ті голлівудці тебе дурять, а замолоду він би ніколи такого не дозволив. Тут ідеться не про гроші, а про неповагу.

Кросс долив Лії бренді й запалив собі сигару. Він ніколи не розповідав Лії про Деvida Редфеллоу.

— Як тобі ця кімната? — спитав він жартома.

— Дурниця. Така гарна. Й навіщо? Чому хтось має жити в таких покоях? Це вже занадто. Така розкіш відбирає силу. Породжує заздрість. Нерозважливо отак кривдити знедолених. Хіба в них не заворушиться бажання тебе вбити? На Сицилії мій батько був можливою людиною, але він ніколи не жив у розкошах.

— Лія, ти не розумієш Америки. Кожен злидар, що побачить ці вілли всередині, потішиться. Адже у своєму серці він знатиме, що колись і сам житиме серед такої пишноти.

Саме тієї миті дзеленькнув приватний телефон. Кросс зняв трубку, його серце підскочило, то дзвонила Атена.

— Ми можемо зустрітись до перегляду? — запитала вона.

— Тільки якщо ти прийдеш до мене. Я, повір, вийти не можу, — відповів Кросс.

— Дуже галантно, — зимно відказала Атена. — Тоді зустріньмося після вечора, я звідти піду чимшвидше, а ти прийдеш до мене на віллу.

— Але я й справді не матиму змоги.

— Уранці я лечу до Лос-Анджелеса, — пояснювала Атена. — А другого дня вилітаю до Франції. Ми не стрінемося наодинці, аж поки ти прилетиш туди... якщо прилетиш.

Кросс подивився на Лію, що похитав головою і звів брови докупи. Тож Кросс відповів Атені:

— Ти можеш прийти до мене просто зараз? Будь ласка.

Кросс довго чекав, перше ніж почувлася відповідь:

— Так, десь через годину.

— Я пошлю за тобою автомобіль і охорону. Вони чекатимуть біля твоєї вілли. — Кросс поклав трубку і звернувся до Лії: — Нам слід стерегти її. Данте несамопитий і може скоїти що завгодно.

Вечірка на Бенцовій віллі повнилася жіночою красою.

Мело Стюарт привів молоду актрису, яка вже встигла уславитись на сцені і яку він і Скіппі Діер планували взяти на головну жіночу роль у фільмі про Джіма Лоузі. Вродою вона скидалась на єгиптянку, мала сміливі риси обличчя, владні манери. Бенц мав свою нову знахідку — Джоану з поки що невідомим прізвиськом, цнотливу незайманку. Атена ще ніколи не видавалась такою сьайливою і прийшла в гурті своїх подруг: Клавдії, Діти Томмі і Моллі Флендерс. Атена поводитилась незвичайно стримано, та Джоана і театральна актриса Ліза Вронгет однаково дивилися на неї мало не зі страхом і з заздрістю. Обидві прийшли побачити Атену, королеву, яку сподівалися заступити.

— А ти запросив мого брата? — запитала Клавдія Боббі Бенца.

— Аякже, але в нього багато справ.

— Дякую, що ти віддав Ернестовій родині його відсотки, — всміхнувшись, мовила Клавдія.

— Моллі пограбувала мене, — сказав Бенц. Він завжди любив Клавдію, може, тому, що її любив Мерріон, тож не зважав на її жарти. — Вона приставила мені до скроні пістолета.

— Але ти міг би не поступатись, — провадила Клавдія. — Мерріон схвалив би твої дії.

Бенц подивився на Клавдію відсутнім поглядом, на очі йому раптом набігли сльози. Він ніколи не буде таким, як Мерріон. І він утратив його.

Тим часом Скіппі Діер відвів у куток Джоану й розповідав їй про свій новий фільм, де була яскрава епізодична роль невинної дівчини, яку брутально згвалтував і вбив наркоділер.

— Ти досконало підходиш для цієї ролі. Досвіду в тебе малувато, та якщо я переконаю Боббі, ти прийдеш і попробуєш. — Скіппі з хвилину помовчав, а потім додав теплим, довірчим тоном, натякаючи на її майбутнє як кінозірки: — Гадаю, тобі треба змінити ім'я. Джоана — надто простацьке для твоєї кар'єри.

Скіппі помітив, як зашарілося Джоанине обличчя; справді зворушливо бачити, як юні дівчата вірять у власну красу і сподіваються стати зірками з не меншою пристрасстю, ніж ренесансні дівчата прагнули бути святими. Коли перед його очима постала цинічна посмішка Ернеста Вейла, Діер подумав: «Смійся скільки завгодно: адже це, власне, прагнення душі. В обох випадках воно частіше приводило до мучеництва, ніж до слави, але без цього не обійтись».

Джоана відійшла, певне, щоб порозмовляти з Бенцом. Діер підсів до Мело Стюарта та його нової подруги, Лізи. Хоча вона була талановита на сцені, Скіппі мав сумніви щодо її майбутнього на кіноекрані. Камера надто безжальна до такого типу краси. А її розум зробить її непридатною для багатьох ролей. Проте Мело наполягав, що вона гратиме провідну жіночу роль у фільмі

про Лоузі, а за деяких обставин Мело не можна було відмовити. А та жіноча роль — то пусте, суто службова, допоміжна роль.

Діер поцілував Лізу в обидві щоки.

— Я бачив тебе в Нью-Йорку, — промовив він. — Чудова вистава. — Помовчав і знову заговорив: — Сподіваюсь, ти візьмеш роль у моєму новому фільмі. Мело гадає, що це буде твій прорив на кіноекран.

— Мені треба побачити сценарій, — холодно всміхнулася Ліза. Діер, як завжди в таких ситуаціях, обурився. Йй трапився шанс змінити своє життя, а вона хоче бачити той клятий сценарій. Він бачив, як утішено підсміюється Мело.

— Звісно, — погодився Діер, — але повір, що я б не послав тобі сценарію, не гідного твого таланту.

Мело, що ніколи не був таким палкий у коханні, як меткий у бізнесі, втрутився до розмови:

— Лізо, ми гарантуємо тобі провідну жіночу роль у фільмі категорії А. Сценарій — це не священний текст, як у театрі. Його можна змінити тобі на догоду.

— Ти теж віриш таким дурницям? — спитала Ліза з трохи теплішою усмішкою. — Та л'єси, коли їх ставлять на сцені, редагують. Як, гадаєте, що ми робимо, коли читаємо ролі без публіки?

Йй ще не встигли відповісти, як до апартаментів зайшли Джім Лоузі й Данте Клерікуціо. Діер рушив до них, аби привітати їх і представити ренгті гостей.

Лоузі й Данте становили майже комічну пару. Лоузі був високий, гарний і бездоганно вбраний: у сорочці з довгими рукавами і краватці, незважаючи на нестерпну липневу спеку у Лас-Вегасі. А Данте поряд з ним видавався справжнім коротуном, його могутнє м'язисте тіло випиналося із сорочки з короткими рукавами, ренесансний капелюх, сяючи яскравими самоцвітами, покривав чорне мов мотузяне волосся. Всі в тій кімнаті були добре обізнані зі світом, де створюють уявне, і через те зразу побачили, що ці двоє, попри незвичайність своїх образів, не належать до того світу. Їхні обличчя були надто безвиразні й холодні, а такого вже тінями не сховаєш.

Лоузі одразу заговорив з Атеною і розповів їй, як йому хотілося побачити її у фільмі «Мессаліна». Він відмовився від властивого йому агресивного тону і був майже облесливий. Жінкам він завжди видавався чарівним, то невже Ате-на буде винятком?

Данте налив собі в склянку й сів на канапу. До нього ніхто не підійшов, окрім Клавдії. За довгі роки вони бачились десь, мабуть, тричі, і їх поєднували тільки дитячі спогади. Клавдія поцілувала його в щоку. Коли вони були малі, він мучив її, але вона завжди згадувала його мало не з приємністю.

Данте випростався, щоб обняти її, й проказав:

— Кузинко, в тебе чудовий вигляд. Якби ти була така гарна, коли ми були дітьми, я б ніколи не бив тебе так часто.

— Кросс розповідав мені про твої капелюхи, — відповіла Клавдія, стягуючи йому з голови ту ренесансну оздобу, — вони й справді роблять тебе симпатичнішим. — І знову начепила на нього капелюха. — Навіть римський папа не має такої розкішної шапочки. А в нього їх багатенько. Ну от, хто б міг подумати, що ти станеш таким великим цабе в кінобізнесі.

— А що ти зараз робиш?

— Я керую м'ясною компанією, — відповів Данте, — ми постачаємо готелі. — Посміхнувся й додав: — Слухай, ти можеш познайомити мене зі своєю вродливою зіркою?

Клавдія підвела його до Атени, її ще й досі затуляв Джім Лоузі, напускаючи свої чари. Атена всміхнулася, побачивши ренесансного капелюха Данте, а той прибрав безборонно комічного вигляду.

— Я знаю, що ваша картина буде видатна, — і далі всіляко лестив Лоузі. — Може, після святкового вечора ви мені дозволите стати вашим охоронцем по дорозі до вілли, а потім ми чогось вип'ємо разом?

Лоузі грав роль доброго поліцає. Атена блискуче поклала край його залиццям, вона лагідно всміхнулася і проказала:

— Я б із великою втіхою, але на бенкеті я буду всього півгодини і не хочу відволікати вас. Вранці я маю встигнути на літак, а потім лечу до Франції. В мене просто забагато клопоту.

Данте був у захваті від Атени. Він бачив, що вона гидує Лоузі й водночас боїться його. Але її слова навели Лоузі на думку, що коли-небудь він таки зможе злігтися з нею.

— Я можу полетіти з вами до Лос-Анджелеса, — запропонував Лоузі. — О котрій годині ваш літак?

— Ви дуже люб'язні, — сказала Атена, — але це чартерний рейс на приватному літаку і всі місця зайняті.

Опинившись у безпеці своєї вілли, Атена подзвонила Кроссові й сказала, що йде до нього.

Перше, що впало Атені у вічі, — посилені заходи безпеки. Біля ліфта, що піднімав до апартаментів на даху, стояли охоронці, ліфт відкривали особним ключем. Сам ліфт мав на стелі телевізійні камери безпеки, а його двері відкривались у передпоясній, де сиділо п'ятеро чоловік. Охоронець біля дверей привітав її, далі за столом з телеекранами сидів ще один вартовий, двоє в кутку грали в карти, а п'ятий читав на дивані «Sports Illustrated».

Охоронці поглядом оцінили її, і в кожного в очах відбився легенький подив, той подив Атена помічала вже не раз, він засвідчував, що її краса незвичайна. Але він уже давно не тишив її марнолюбства, нині вона тільки усвідомила якусь небезпеку.

Чоловік за столом натис кнопку, двері до Кроссових покоїв відчинились, і Атена зайшла всередину, почувши, як ззаду клацнули замки і забори.

Атена була в діловій частині покоїв. Кросс вийшов їй назустріч і повів до житлових кімнат. Нашвидку поцілував у уста й завів до спальні, де, не кажучи й слова, обоє роздяглися й припали одне до одного. Для Кросса була така втіха тримати в обіймах її тіло, дивитись у її сяйливе обличчя, що він гучно зітхнув:

— Я б ото тільки дививсь на тебе і не робив би більше нічого.

Атена у відповідь заходилася його пестити, дочекалася поцілунків і потягла за собою в ліжко. Вона відчувала, що це чоловік, який справді її кохає, він ладен зробити для неї що завгодно, а, віддячуючи, вона задовольнить кожне його бажання. Вперше за довгі роки вона віддавалася і тілом, і душею. Атена щиро кохала Кросса і любила кохатися з ним. А проте завжди пам'ятала, що він небезпечний, небезпечний почасти навіть для неї.

Через годину вони вдяглися і вийшли на балкон. Лас-Вегас сіяв свої неонові вогні, призахідне сонце золотим рум'янцем затопило вулиці і крикливі готелі. За ними — пустеля й гори. Тієї миті коханці наче відокремились від світу, зелені прапорці вілл мляво ворушились у повітрі.

— Ти будеш на перегляді й на вечорі? — запитала Атена, міцно стискаючи Кроссову руку.

— Пробач, але я не зможу. Зате я буду біля тебе у Франції.

— А до тебе, бачу, дуже доступитися важко, — зауважила Атена. — Замкнений ліфт і всі ті охоронці.

— Це тільки на кілька найближчих днів, у місті зараз багато непевного люду.

— Я бачила твого брата в перших, Данте. Той детектив, здається, його приятель. Вони обидва така чарівна пара. Лоузі дуже цікавився моїм спокоєм і розпорядком. Данте теж хотів допомогти. Дуже переймалися тим, щоб я швидко долетіла до Лос-Анджелеса.

— Долетити, — стиснув їй руку Кросс.

— Клавдія сказала, що ти й Данте двоюрідні брати. Чого він носить такі кумедні капелюхи?

— Данте чудовий хлопець.

— Але Клавдія казала мені, ніби ви ворогуєте з дитинства.

— Атож, — приязно мовив Кросс, — але він від цього не стає лихим чоловіком.

Коханці замовкли, вулиці внизу заповнили автомобілі та юрми люду, що добирався до різних готелів на вечерю та задля гри. У кожного в голові думки про втіху і ризик.

— Тож ми бачимося востаннє, — промовила Атена й потисла Кроссову руку, немов заперечивши тим жестом щойно сказане.

— Таж я казав, зустрінємось у Франції.

— Коли? — запитала Атена.

— Не знаю. Якщо я не приїду, то знай, що я мертвий.

— Невже все так серйозно?

— Так.

— І ти не можеш бодай щось сказати про це? — знову запитала Атена.

— Ти будеш у безпеці, — не одразу відповів їй Кросс. — Сподіваюся, що і я буду в безпеці. Більше я нічого не можу тобі сказати.

— Я чекатиму, — Атена поцілувала Кросса, вийшла зі спальні і з апартаментів. Кросс дивився їй услід, а тоді вийшов на балкон і бачив, як вона виходить з готелю і йде між деревами. Трохи далі стояв автомобіль з охоронцями, що мали довести Атену до її вілли. Потім Кросс зняв трубку й подзвонив Лії Вацці, звелівши ще пильніше стерегти Атену.

О десятій годині вечора видовищна частина бальної зали готелю «Ксанаду» була вже повнісінька. Глядачі чекали перегляду першого, ще не викінченого варіанта фільму «Мессаліна». Перший ряд становили м'які фотелі з телефонним столиком посередині. Одне місце було порожнє, на ньому стояв вінок квітів з ім'ям Стіва Столлінгса. В решту фотелів посідали Клавдія, Діта Томмі, Боббі Бенц зі своєю подружкою Джоаною, Мело Стюарт і Ліза. Скіппі Діер негайно захопив собі телефон.

Атена прийшла остання, і її привітала вся кінобригада, що працювала за кадром, і каскадери. Автори фільму, актори, що грали провідні й допоміжні ролі, і всі, хто сидів у фотелях, заплескали в долоні й цілували Атену в щоку, поки вона пробиралася до центрального фотеля. Тоді Скіппі Діер зняв трубку і звелів оператору починати.

На чорному тлі з'явився напис «Присвячено Стівові Столлінгсу», і глядачі стримано, шанобливо заплодували. Проти цієї вставки були Боббі Бенц і Скіппі Діер, але Діта Томмі — тільки Господь знає чому, як сказав Бенц, — скористалася своїм правом вето. Та хай йому біс, це ж тільки сирий варіант, до того ж сентиментальність посприєє більшому розголосові в пресі.

На екрані засвітилися перші кадри...

Атена просто гіпнотизувала, на екрані вона була ще сексуальніша, ніж у реальному житті, крім того, відразу впадав у вічі її розум, не дивина для тих, хто знав її дуже добре. А Клавдія навмисне написала рядки, які мали увиразнити саме цю Атенину рису. В коштах не було жодних обмежень, і тому вирішальні сексуальні сцени були зняті на пристойному рівні.

Не було жодного сумніву, що «Мессаліна», після того всього клопоту й негараздів, матиме величезний успіх. Діта Томмі аж шаленіла з радощів, вона, нарешті, стала касовим режисером. Мело Стюарт рахував, скільки він запросить за наступний Атенин фільм, Бенц, не такий щасливий, думав про те саме. Скіппі рахував зароблені гроші: він, нарешті, матиме власного літака.

Клавдія розхвилювалася найдужче, її витвір був тепер на екрані. Всі заслуги належали їй, сценарій вирізнявся оригінальністю. Завдяки Моллі Флендерс вона мала відсотки із загального прибутку. Звісно, сценарій трохи редагував Бен Слай, проте його внесок невеликий.

Геть усі скупчилися навколо Атени і Діти Томмі, вітаючи їх. Моллі, проте, звернула увагу на одного з каскадерів. Каскадери — взагалі клятві шаленці, але в них дужі тіла і вони пречудові в ліжку.

Вінок на честь Стіва Столлінгса скинули на підлогу, люди вже топталися

по ньому. Моллі бачила, як Атена вибралася з юрби, підняла вінок і поставила його на місце. Атена перехопила погляд Моллі, і обидві жінки стенули плечима. Атена несміливо всміхнулась, немов кажучи: «Отакий кінематограф».

Юрба посунула на другу половину бальної зали. Награвав оркестрик, але всі рушили до буфетних столів. Згодом почалися танці. Моллі підійшла до каскадера, що похмуро світив очима: саме на таких вечорах вони найвразливіші. Вони відчувають, що їхню роботу не оцінено, і стають злі, мов чорти, бо хирлявому акторові-кінозірці дозволено валити їх на землю на екрані, тоді як у реальному житті вони б того падлоку вбили. В дужого каскадера і пругень завжди твердий, думала Моллі, коли партнер повів її в танці.

Атена пробула на вечорі всього годину. Чуючи вітання звідусіль, вона була дуже гарна, а проте помітила, що гарна, й ненавиділа себе за це. Вона танцювала з «найкращим хлопцем» — освітлювачем — та рештою членів кінобригади, а потім з каскадером, чия агресивність спонукала її піти додому.

На Атену чекав готельний «ролс-ройс» з озброєним водієм і двома охоронцями. Вийшовши біля своєї вілли з машини, Атена була вражена, побачивши, як із сусідньої вілли виходить Джім Лоузі. Детектив підійшов до неї.

— Ви просто чудові в сьогоднішньому фільмі, — сказав він. — Я ще ніколи не бачив кращого жіночого тіла. Надто отакого задочка.

Атена могла б стривожитись, але побачила, що водій і обидва охоронці вже вийшли з машини й зайняли певні позиції. Йі ці речі були знайомі ще зі школи театральної майстерності: сцена, де стояли актори, була заблокована. Атена помітила: охоронці стали так, що жодна з їхніх ліній вогню нікому з них не загрожуватиме. Зауважила й те, як зневажливо поглядав на них Лоузі.

— То був не мій задочок, — відповіла Атена, — але, хай там як, дякую.

Раптом Лоузі схопив її за руку.

— Ви найвеличніша жінка, яку я коли-небудь зустрічав, — промовив він. — Чом вам не спробувати справжнього хлопця замість отих фальшивих педерастичних акторів?

— Я теж актриса, і ми не фальшиві, — відказала йому Атена, вивільняючи руку. — На добраніч.

— Може, я зайду до вас чогось випити? — спитав Лоузі.

— Шкода, нічого не вийде, — відмовила Атена й подзвонила біля дверей вілли. Двері відчинив слуга, якого вона раніше й не бачила.

Лоузі ступив уперед, щоб зайти разом з нею, і тут, на подив Атени, слуга вийшов надвір і притьмом запхав її в двері. Троє охоронців утворили барикаду між Лоузі і дверима.

— Що це, в біса, означає? — зневажливо подивився він на перешкоду.

— Це охорона міс Аквітан, — відповів слуга, що лишився надворі. — Ви маєте піти звідси.

Лоузі дістав своє посвідчення поліція.

— Бачите, хто я? — запитав він. — Зараз я з усіх вас повитрушую лайно, а потім заарештую вас.

Слуга подивився на посвідчення й промовив:

— Ви з Лос-Анджелеса. Не та юрисдикція. — І дістав власне посвідчення. — Я з лас-вегаського округу.

Весь той час Атена zostавалась у дверях. Вона здивувалась, коли її новий слуга виявився агентом поліції, але тепер уже почала розуміти.

— Не робіть з цього буці, — мовила вона й зачинила за собою двері.

Обидва поліцаї захоvalи свої посвідчення. Лоузі пильно подивився на кожного охоронця по черзі:

— Я запам'ятаю вас, хлопці.

Ніхто не озвався. Лоузі розвернувся й пішов. Йому треба смажити куди більшу рибку. Протягом наступних двох годин Данте Клерікуціо приведе Кресса Де Лену на їхню віллу.

Данте Клерікуціо, насунувши на голову ренесансного капелюха, широко тішився на святковому вечорі. Він завжди вдавався до жартів, аби підготува-

тись до важких операцій. Його увагу привернула дівчина з кінообслуги, та вона не дала йому жодних заохочень, задивляючись на якогось каскадера, той загрозово поглядав на Данте. Його шастя, думав Данте, що цієї ночі я маю справи. Інколи він позирав на годинник: може, друзяка Джім уже спромігся заманити Атену? Тіфані ніде не показувалась, хоч її пообіцяно. Данте вирішив почати операцію на півгодини раніше. Через телефоніста подзвонив по приватному номеру Кроссові. Кросс відповів.

— Мені треба негайно побачити тебе, — сказав Данте. — Я в бальній залі. Вечір на славу.

— Що ж, приходь, — відповів Кросс.

— Ні, на це є накази. Не по телефону і не в твоїх апартаментах. Спускайся.

— Іду, — відповів Кросс після довгої паузи.

Данте став так, щоб можна було бачити Кросса, коли він пробиратиметься крізь залу. Здається, навколо нього немає охорони. Данте приплеснув капелюха і згадав про своє з Кроссом дитинство. Кросс був єдиним хлопцем, що наганяв на нього страх, і через той страх він часто бився з ним. Але йому подобалась Кроссова зовнішність, він часто заздрив йому. І заздрив його впевненості. Як прикро, що...

Убивши Піппі, Данте знав, що не може залишити живим Кросса. Тепер, після цього, йому доведеться зіткнутися з доном. Але Данте ніколи не сумнівався, що дід любить його, він завжди виявляв свою любов. Донові це може не сподобатись, але він ніколи не властяться до свого страшного гніву, щоб покарати улюбленого онука.

Кросс стояв уже перед ним. Тепер його треба завести на віллу, де вже чекає Лоузі. Все буде просто. Він застрелить Кросса, а потім вони завезуть його тіло в пустелю й закопають його. Ніяких вигадок, як завжди повчав його Піппі Де Лена. Позаду вілли була вже припаркована машина, щоб перевезти тіло.

— То що? — гостро запитав його Кросс. Він начебто нічого не підозрював і навіть нітрохи не стривожився. — Який у тебе гарний капелюх, — похвалив Кросс і усміхнувся. Данте завжди заздрив тій усмішці, Кросс неначе знав усе, про що думає Данте.

Данте грав свою роль дуже повільно, тихим, низьким голосом. Узяв Кросса за руку й відвів його вбік, ставши перед величезним барвистим балдахіном над дверима, що обійшовся готелеві «Ксанаду» в десять мільйонів доларів. Сині, червоні та фіалкові спалахи, трохи забілені пустельним місяцем, затоплювали їхні обличчя холодним сявом.

— Прилетів Джорджію, він на моїй віллі, — зашепотів Данте. — Цілком таємно. І хоче бачити тебе просто зараз. Ось чому я нічого не міг сказати по телефону. — Данте втішився, побачивши, що Кросс нібито стривожився. — Він зведів мені не казати тобі нічого, але дуже сердитий. Я думаю, він знайшов щось про твого батька.

По цих словах Кросс похмуро, майже неприязно подивився на Данте. Але сказав:

— Гарзд, ходімо, — й повів Данте прилеглими до готелю землями до огорожі навколо вілл.

Чотири охоронці біля брами впізнали Кросса й, махнувши рукою, дозволили їм зайти досередини.

Данте манірно відчинив хвіртку і скинув свого ренесансного капелюха:

— Після вас, — і підступно заусміхавсь, усе його обличчя освітила зловтіха. Кросс ступив уперед.

* * *

Джім Лоузі виповнився холодного гніву, повертаючись від Атениних охоронців до своєї вілли. Проте якась частина його мозку оцінювала ситуацію, застерігала його. Що тут роблять ті всі охоронці? Хай йому біс, таж вона кінозірка, а сумний досвід із Бозом Сканнетом залякав її до самої смерті.

Лоузі відкрив двері своїм ключем, на віллі, здається, не було нікого, всі подалися на вечір. У нього ще більше години, щоб приготуватися зустрічати Кросса. Лоузі підійшов до валізи й відімкнув її. Там лежав, полискуючи металом, чисто витертий від мастила його австрійський пістолет «глок». Лоузі відкрив другу валізу, що мала таємну кишеню, там лежав магазин з патронами. Вставив магазин, почепив кобуру на плече й сунув туди пістолета. Тепер він готовий. Лоузі помітив, що він геть спокійний, він ніколи не нервувався в таких ситуаціях. Саме завдяки цьому він став чудовим поліцаєм.

Лоузі вийшов зі спальні й попрямував на кухню. Скільки тут усіляких передпокоїв! Із холодильника Лоузі дістав пляшку імпортного пива й тацю з канапками. Кинув одну до рота. Ікра. Лоузі аж зітхнув з утіхи, він ніколи не їв чогось смачнішого. Отак тут живуть. І отак житиме він до кінця своїх днів, матиме ікру, дівчат з вар'єте, а колісь, може, й Атену. Треба тільки впорати сьогоднішню роботу.

Узявши тацю і пляшку, Лоузі пішов до просторої вітальні. І тут його вразило, що підлога і меблі накриті поліетиленовою плівкою, яка надавала всій кімнаті примарного білого полиску. До того ж у фотелі, застеленому плівкою, сидів чоловік, курих тоненьку сигару і тримав у руці склянку персикового бренді. То був Лія Вацці.

«Що це, в біса, означає?» — подумав Лоузі. Він поставив тацю і пляшку на кавний столик і сказав:

— А я шукав тебе.

Лія пахнув сигарою й ковтнув бренді.

— Ну а тепер знайшов, — відказав він, підводячись. — Можеш тепер знову мене вдарити.

Лоузі був надто досвідчений чоловік, щоб не стривожитись. Тепер він з'єднав усе до купи. А він ще ж дивувався, чому решта апартаментів на віллі не зайняті, це його вразило. Лоузі недбало розстібнув піджака й посміхнувся Ліі. Цього разу ляпаса буде мало. Данте і Кросс прийдуть через годину, чекаючи, він зможе попрацювати. Тепер він озброєний і йому нема чого боятись зостатися сам на сам із Лією.

Раптом кімнату заповнили люди, виходячи з кухні, прилеглих передпокоїв, відеозалу, всі вищі і кремезніші за Лоузі. Тільки двоє мали пістолети.

— Ви знаєте, що я поліцай? — заговорив до них Лоузі.

— Ми всі це знаємо, — спокійно відповів Лія й ступив ближче до Лоузі. Водночас обидва озброєні чоловіки ткнули цівками в спину Лоузі.

Лія встромив руку під піджак Лоузі й дістав пістолета. Передав його комусь із своїх людей і шмагонув Лоузі рукою по обличчю.

— Що ж, — мовив Лія, — в тебе завжди було багато запитань. Я тут. Запитуй.

Лоузі ще досі не відчував справжнього страху. Він лише непокоївся, що прийде Данте з Кроссом. Лоузі просто не міг повірити, що такого чоловіка, як він, якому пощастило зостатися живим у багатьох небезпечних ситуаціях, можуть, нарешті, подолати.

— Я знаю, що ти вбив того Сканнета, — сказав Лоузі. — І я рано чи пізно заарештую тебе за це.

— То треба було раніше, ти спізнився. Так, маєш слухність, і тепер можеш померти щасливим.

Лоузі ще й досі не міг повірити, що хтось спокійно і незворушно наважиться вбити службовця поліції. Звісно, дехто з наркоділерів часом витягне пістолета і стрельне, якись негри-недоумки. побачивши поліцейний значок, теж можуть бахнути, так само як і злодії, що тікають, пограбувавши банк, але жоден злочинець не матиме духу стратити поліцає. Надто великий буде галас.

Лоузі випростався, щоб відтрити Лію, опанувати ситуацію. Але раптом вогненна смуга перетяла йому живіт, затремтіли ноги, Лоузі став падати навколішки. Щось, мов обухом, ударило по голові, запалали вуха, він уже нічого не чув. Лоузі ткнувся колінами в підлогу, килим видався йому грубезною

подушкою. Він підвів очі. Над ним стояв Лія Вацці і тримав у руках шовковий шнурок.

Лія Вацці витратив цілі два дні, шиючи два великі лантухи на трупи. Лантухи були з темно-коричневого брезенту, зверху їх можна було зашнурувати. В кожному могло поміститися велике тіло. Кров з лантуха не витекла б нізащо, а зашнурувавши, лантух можна було взяти на плечі, мов армійського рюкзака. Лоузі ще бачив, як ті лантухи лежали на дивані. Тепер до одного лантуха запхали його тіло, Лія туго затяг шнурки і, зіперши на диван, поставив той лантух вертикально. Звелів своїм людям стати навколо вілли, проте не показуватись, аж поки він погукає їх. А що їм робити далі, вони знали.

Кросс і Данте йшли від брами до вілли Данте. Нічне повітря було задушне, бо місто, немов казан, увібрало всю денну спеку гарячого, пустельного сонця. Обидва повпрівали. Данте звернув увагу, що Кросс у бахматих штанах, відкритий сорочці, застебнутому піджаку, що він може бути озброєний...

Семеро вил із зеленими прапорцями, що ледь майорили на вітрі, і пустельним місяцем на небі справляли величне враження. З балкончиками, пишними, засадженими зеленню дашками над вікнами, високими білими дверима з золотими оздобами, вілли видавалися спорудами з іншого сторіччя.

— Поглянь на них, — сказав Данте, взявши Кросса за руку, — хіба це не краса? Я чув, що ти злягаєшся з отією гарненькою штучкою з кінофільму. Мої тобі вітання. Коли вона тобі набридне, даси мені знати.

— Атож, — приязно мовив Кросс. — Їй начебто сподобався і ти, і твій капелюх.

— Усім подобаються мої капелюхи, — завзято промовив Данте, знімаючи капелюха. — А вона справді казала, що я їй подобаюсь?

— Вона зачарована тобою, — сухо відповів йому Кросс.

— Зачарована, — замислено проказав Данте. — Це й справді чудово. — І став міркувати, чи спромігся Лоузі завести Атену на їхню віллу чогось випити. То був би пречудовий десерт. Данте тишився, що він трохи стривожив Кросса, в голосі свого брата в перших він відчув дратливі інтонації.

Кросс і Данте підійшли вже до дверей вілли, охоронців, здається, там не було. Данте натис на кнопку, почекав і знову подзвонив. Ніхто не відгукувався, Данте дістав свого ключа й відкрив двері. Вони зайшли в апартаменти Лоузі.

Данте міркував. Може, Лоузі в ліжку з Атеною? З біса чудовий спосіб провадити операцію, але він і сам упорається.

Данте завів Кросса до вітальні і був вражений, побачивши, що стіни й меблі накриті поліетиленою плівкою. До дивана був припертий великий коричневий лантух, що стояв сторч, а на дивані лежав такий самий порожній лантух. Все під плівкою.

— Господи Ісусе, на якого дідька це тут? — запитав Данте, повертаючись обличчям до Кросса, той уже тримав у руці малесенького пістоля.

— Щоб кров не замастила меблі, — відповів Кросс. — Скажу тобі, що я ніколи не вважав, ніби твої капелюхи гарні, й ніколи не вірив, що мого батька вбив грабіжник.

Данте міркував. Де, в біса, той Лоузі? Він погукав його, думаючи тим часом, що пістолет такого малого калібру його не зупинить.

— Усе своє життя ти був Сантадіо, — мовив Кросс.

Данте повернувся боком, щоб становити меншу мішень, і метнувся до Кросса. Його стратегія спрацювала: куля влучила в плече. На якусь частку секунди Данте зрадів, він виграє, а потім куля вибухнула, відірвавши йому половину руки. Він усвідомив, що для нього нема надії. А далі неабияк подивувався Кросса. Здоровою рукою Данте став стягувати з підлоги поліетиленову плівку. Кров цебеніла йому з тіла, а він, зіжмакавши перед собою плівку, намагався відсахнутися від Кросса, потім підняв її вгору, наче срібний щит.

Кросс ступив уперед. Не хапаючись, вистрелив крізь пластик, потім іще

раз. Кулі вибухнули, майже вкривши обличчя Данте вже червоними клаптиками плівки. Коли Кросс вистрелив іще раз, ліва нога Данте немов відірвалася від тіла. Данте впав, на білому килимі розпливались червоні плями. Кросс став навколішки біля Данте, загорнув його голову в плівку і знову вистрелив. Ренесансний капелюх на голові від вибуху підскочив угору, але не злетів. Кросс побачив, що капелюх був прикріплений до голови заколкою, але тепер він лежав на голому черепі і, здавалося, плив.

Кросс підвівся і вклав пістолета в кобуру на поясі. Тієї миті до кімнати ввійшов Лія. Чоловіки перезирнулися.

— Зроблено, — сказав Лія. — Іди помийся у ванні й повертайся до готелю. І спали свій одяг. Я візьму пістолет і приберу.

— І килими, й меблі? — запитав Кросс.

— Я подбаю про все, помийся і йди на той вечір.

Коли Кросс пішов, Лія взяв собі сигару зі столу з мармуровою стільницею, заपालив і дивився, чи нема поблизу кров'яних плям. Там не було. Зате диван і підлога просочилися кров'ю. Що ж, нічого не вдієш.

Лія загорнув тіло Данте в поліетиленову плівку і з допомогою двох своїх людей запахав його в порожній лантух. Потім зібрав увесь поліетилен у кімнаті і вклав у той лантух. Скінчивши, туго зашнурував його. Спершу в гараж вілли вивесли тіло Лоузі і вкинули його в автофургон. Потім перенесли лантух з тілом Данте.

Той автофургон переобладнав сам Лія Вацці, він мав подвійне дно. Лія зі своїми людьми втиснули лантухи в порожній простір і з'єднали планки верхньої підлоги.

Лія як битий жак був готовий до всього. У фургоні стояли дві каністри з бензином. Лія сам заніс їх у віллу і вилив бензин на підлогу й на меблі. Поставив запал, що давав йому п'ять хвилин на те, аби вибратись. Потім сів у фургон і рушив у далеку дорогу до Лос-Анджелеса.

Ззаду і попереду Лії їхали солдати його загону.

Рано-вранці Лія виїхав на набережну й зупинився навпроти яхти, що вже чекала на нього. Виніс із машини два лантухи й подав на борт. Яхта відчалала.

Майже опівдні далеко від берега Лія дививсь, як залізна клітка з двома трупами повільно занурюється в океан. Вони прийняли своє останнє «причастя».

Моллі Флендерс подалася зі своїм каскадером не на віллу, а в його готельний номер, бо, попри свої симпатії до простолюду, мала й прожиток давнього голлівудського снобізму і не хотіла, щоб пішла слава про те, ніби вона злягається з тими, хто працює, власне, за кадром.

Публіка стала розходитись, тільки-но засіріло, трохи згодом показалося сонце в червоних лиховісних шатах, а назустріч йому піднялась тоненька смужка синього диму.

Кросс помився, переодягся й пішов на вечір. Він сидів із Клавдією, Боббі Бенцом, Скіппі Діером, Дітою Томмі, святкуючи безперечний успіх «Мессаліни». Раптом з вулиці долинули стривожені крики, голлівудська бригада вибігла надвір, Кросс разом з нею.

Тонкий стовп полум'я триумфально знявся над неоновими вогнями Лас-Вегаса, над ним, мов шапка гриба, постали на тлі піщаних гір густі синьо-рожеві хмари.

— Господи, — скрикнула Клавдія, схопивши Кросса за руку, — це одна з твоїх відл!

Кросс мовчав. Він дививсь, як дим і вогонь пожирають зелений прапорець, чув, як сигналять на головній лас-вегаській вулиці пожежні машини. Дванадцять мільйонів доларів згине в полум'ї, щоб він міг приховати пролиту кров. Лія Вацці — битий жак, що не рахувався з витратами, уникнув непотрібного ризику.

Розділ 23

Агент поліції Джім Лоузі брав офіційну відпустку, і тому його зникнення помітили лише через п'ять днів після пожежі в готелі «Ксанаду». Про зникнення Данте Клерікуціо не повідомили, звичайно, жодним офіційним органам.

Під час розслідування поліція знайшла тіло Філа Шаркі. Підозри зосередились на Лоузі, й висловлено гадку, буцімто він утік, щоб уникнути допиту.

Лос-анджелеські детективи приїхали розпитати Кросса, бо востаннє Лоузі бачили в готелі «Ксанаду». Але тут нічого не вказувало на зв'язок між цими двома чоловіками. Кросс сказав, що тільки бачив його мигцем на святковому вечорі.

Але Кросс не боявся охоронців закону, він чекав вістки від дона Клерікуціо.

Звісно, Клерікуціо знали, що не стало Данте, звісно, знали, що востаннє його бачили в готелі «Ксанаду». Чому ж вони не звертаються до нього по інформацію? Невже все минеться отак безслідно? Кросс не вірив у це ні на мить.

Кросс і далі день у день керував готелем, узявшись до планів відбудови спаленої вілли. Лія Вацці добре подбав про криваві плями.

До Кросса в гості приїхала Клавдія, в її серці аж через край хлюпало радісне збудження. Кросс звелів подати обід в свої апартаменти, тож можна було порозмовляти без свідків.

— Ти навіть не повіриш, — заговорила Клавдія, — твоя сестра от-от стане директором студії «Лоддстоун».

— Мої вітання, — поздоровив Кросс, по-братньому обнявши її. — Я завжди казав, що ти найгірніша з усіх Клерікуціо.

— Я приїздила на похорон нашого батька лише задля тебе. І я всім про це розповідала, — насупилась Клавдія.

— Звичайно, — засміявся Кросс, — і ти розгнівила геть усіх, окрім дона, що сказав тоді: «Нехай вона робить собі картини, і Боже благослови її».

— Та мені байдужі всі вони, — стонула плечима Клавдія. — Але дай я розповім тобі, що сталося, бо тут стільки дивного. Коли ми всі вилетіли з Лас-Вегаса на літаку Боббі, все видавалося чудовим. Та коли сіли в Лос-Анджелесі, мов у пекло потрапили. Поліцаї заарештували Боббі. І знаєш за що?

— За паскудні фільми, — пожартував Кросс.

— Ні, слухай, тут якась чудасія. Пам'ятаєш ту дівчину Джоану, що її Бенц привіз на перегляд? Пам'ятаєш, яка вона? Так от, виявилось, що їй лише п'ятнадцять років. Боббі заарештували за звалтування й біле рабство, бо він вивіз дівчину за кордон штату. — Зі збудження Клавдіїні очі аж вирячились. — Але все те брехня і вигадки. Батько-мати Джоани кричали як на пуп, нібито їхню бідолашну доньку звалтував чоловік, на сорок років старший від неї.

— Атож, на п'ятнадцятирічну вона не схожа, — погодився Кросс. — Зате схожа на добру хвойду.

— Був би страшний скандал, — розповідала далі Клавдія, — але добряга Скіппі Діер узяв усе на себе. Поки що він зняв Бенца з гачка. Він не дає його арештувати й приховує все від преси. Тож тепер справа ніби залагоджена.

Кросс усміхнувся. Любий Девід Редфеллоу вочевидь не втратив жодного зі своїх талантів.

— Тут нема нічого смішного, — дорікнула йому Клавдія. — Проти бідолашного Боббі сфабрикували обвинувачення. Дівчина заприсяглася, ніби Боббі присилував її до сексу в Лас-Вегасі. Батько-мати заприсяглися, ніби їм не йдеться про гроші, вони лише хочуть зупинити всіх майбутніх гвалтівників юних і невинних дівчат. Збурилась уся студія. Дора і Кевін Мерріон були такі приголомшені, що заговорили про її продаж. І тут знову придався Скіппі. Він підписав дівчині контракт на роль зірки в малобюджетному фільмі, сценарій мав написати її батько. І то за добрячі гроші. Потім він домовився з Бенні Слаем, щоб той за великі гроші за один день переробив сценарій. До речі, це

не гірший вихід, а Бенні — своєрідний геній. Ми всі заспокоїлись. Аж тут окружний прокурор Лос-Анджелеса став наполягати, що доведе справу до суду. І це ж той прокурор, якого було обрано за сприяння студії «Лодстоун», прокурор, що його Елі Мерріон трактував, наче короля. Скіппі навіть запропонував йому п'ятирічний контракт на роботу в комерційному відділі студії з платнею мільйон за рік, але той відмовився. Прокурор наполягав, що Боббі Бенца треба зняти з посади директора студії. Тільки тоді він погодиться. Ніхто не знає, чому він так уперся.

— Непідкупний державний службовець, — стенив плечима Кросс. — Таке інколи трапляється. — І знову подумав про Девіда Редфеллоу. Девід нізачо б не погодився з твердженням, що такий біологічний вид існує на світі. І Кросс уявив собі, як Девід улаштував би те все. Певне, він сказав би прокуророві: «Я вам даю хабара, щоб ви виконували свій обов'язок». А щодо грошей, то Редфеллоу, мабуть, одразу назвав би максимальну суму. Либонь, двадцять, гадав собі Кросс. Якщо купуєш студію за десять мільярдів, то що таке жалюгідні двадцять мільйонів доларів? І жодного ризику для прокурора. Він діятиме в суворій відповідності з законом. Справді елегантна оборудка.

Клавдія й далі швидко переповідала новини:

— Хай там як, але Бенц мав піти. А Дора й Кевін були раді здихатися студії. Тим паче, що їм дали зелене світло на п'ять їхніх власних картин, тепер у них у кишені мільярд доларів готівкою. А той малий італієць з'явився на студії, скликав збори і сказав, що буде новим власником. А потім, мов грим серед ясного неба, поставив мене директором студії. Скіппі обісцявся, тепер я над ним начальник. Хіба не божевілья?

Кросс утішено дивився на сестру, потім усміхнувся. Клавдія раптом відсунулась і подивилася на брата. Її очі були тепер темніші, пильніші й розумніші, ніж будь-коли раніше. Та коли вона, нарешті, заговорила, то тепло всміхнулася:

— Так само, як хлопці, правда, Кроссе? Тож я тепер чиню так само, як хлопці. І мені навіть нікого не довелося...

— Клавдіє, що це означає? — здивувався Кросс. — А я думав, що ти щаслива.

— Я щаслива, — всміхнулася Клавдія. — Я ж не дурна. А оскільки ти мій брат і я люблю тебе, я хочу, щоб ти знав: одурити мене вам не вдалося. — Клавдія встала, пройшлася по кімнаті й сіла на тапчан поряд із Кроссом. — Я збрехала, сказавши, що приїхала на похорон батька лише задля тебе. Я приїхала, бо хотіла бути частиною того, до чого належав і він, до чого належиш ти. Я приїхала, бо довше вже не могла стояти осторонь. Але я ненавиджу те, що вони обстоюють. Як дон, так і решта.

— То що, ти не хочеш керувати студією? — запитав Кросс.

— Ні, я ладна визнати, що я таки Клерікуціо! — засміялася Клавдія. — І я хочу робити хороші картини й заробляти великі гроші. Кіно, Кроссе, — це великий вирівнювач. Я можу створити чудові картини про видатних жінок... Побачимо, що станеться, коли я використаю таланти «родини» не на зло, а на добро.

Обоє зареготали, потім Кросс обійняв сестру й поцілував у щоку.

— Гадаю, це чудово, справді чудово, — промовив він.

Ці слова Кросс сказав як сестрі, так і собі самому. Бо якщо дон Клерікуціо поставив Клавдію на директора студії, він не пов'яже Кросса із зникненням Данте. Весь його задум удався на славу.

Після обіду Кросс і Клавдія теревенили ще кілька годин. Коли Клавдія підвелася, щоб іти, Кросс узяв зі свого столу гаманець із чорними фішками.

— Спробуй пограти в казино, — запропонував він сестрі.

Клавдія легенько вдарила його по щоді і сказала:

— Тільки якщо ти не ставатимеш у позу старшого брата й не розмовлятимеш зі мною, як з дитиною. Того останнього разу я хотіла пику тобі набити.

Кросс знову пригорнув до себе сестру: як добре відчувати її так близько. У хвилину слабкості він признався:

— А знаєш, я залишив тобі третину свого статку в разі, якщо зі мною щось станеться. А я дуже багатий. Тож ти завжди можеш коли завгодно послати ту студію під три чорти.

— Кроссе, — Клавдіїні очі аж сяяли, — я ціную твою турботу про мене, але начхати на ту студію я можу й без твоїх статків. — Зненацька Клавдія занепокоїлась: — З тобою щось негаразд? Ти хворий?

— Ні, ні, я просто хотів, щоб ти знала.

— Дякувати Господу, — зітхнула Клавдія. — Тепер, коли я вже там, може, ти вийдеш звідти. Адже можна відщуратися «родини», одержати волю.

— Я вільний, — засміявся Кросс. — А скоро взагалі виберусь і житиму з Агеною у Франції.

* * *

Пополудні десятого дня в готелі «Ксанаду» з'явився для зустрічі з Кроссом Джорджіо Клерікуціо, і в Кросса всередині щось наче опустилось; варто тепер утратити контроль над собою, і він запанікує.

Джорджіо залишив своїх охоронців на порозі Кроссових апартаментів разом з готельними охоронцями, проте Кросс не мав жодних ілюзій, його власна варта виконає будь-який наказ Джорджіо. Не додав йому певності й вигляд Джорджіо. Джорджіо, здається, змарнів, його обличчя зблідло. Кросс уперше бачив його таким, неначе він розгублений.

— Джорджіо, — з надмірною приязню привітав його Кросс, — яка несподівана радість. Дай я зараз подзвоню, і тобі підготують віллу.

Джорджіо втомлено всміхнувся й проказав:

— Ми не можемо знайти Данте. — А трохи помовчавши, додав: — Він зник з карти, а востаннє його бачили тут, у «Ксанаду».

— Господи, — зойкнув Кросс, — це вже поважна новина. Але ж ти знаєш Данте, його не завжди можна контролювати.

— Він був із Джімом Лоузі, і Лоузі пропав теж. — Цього разу Джорджіо навіть не дбав про усмішку.

— То була кумедна пара, я ще думав, що їх поєднує.

— Вони були приятелі, — пояснив Джорджіо. — Донові це не подобалось, але ж Данте був касир того хлопця.

— Я допомагатиму чим зможу, — пообіцяв Кросс. — Я перелитаю всю готельну обслугу. Але, знаєш, Данте й Лоузі офіційно не реєструвались. Ми ніколи не реєструємо тих, хто живе у віллах.

— Ти це можеш робити, як повернешся. Дон хоче бачити тебе особисто. Він навіть розробив план, як привезти тебе.

— Що ж, я пакую речі, — озвався Кросс після довгої мовчанки. — Джорджіо, щось серйозне?

— Не знаю, — відповів Джорджіо, подивившись йому просто у вічі.

У літаку, що здійснював чартерний рейс до Нью-Йорка, Джорджіо зосереджено перебирав папери у портфелі. То був недобрий знак, але Кросс не озивався до Джорджіо. Хай там як, той однаково нічого йому не скаже.

Літак зустріли три закриті автомобілі і шестеро солдатів Клерікуціо. Джорджіо сів в один автомобіль і кивнув Кроссові на другий. Знову поганий знак. Уже розвиднялося, коли автомобілі проминули охоронців і браму маєтку Клерікуціо в Дестамаі.

Двері будинку охороняли двоє вартових. На подвір'ї були й інші люди, але Кросс ніде не побачив ні жінок, ні дітей.

— Де це всі подивались, у Діснейленді? — запитав Кросс Джорджіо, але той пустив жарг повз вуха.

Перше, що побачив Кросс у вітальні дестамського будинку, — коло з восьми чоловіків, а всередині кола ще двох, що розмовляли як щирі приятелі. Кроссове серце підскочило, бо то були Петі і Лія Вацці. Вінсент спостерігав їх і здався сердитим.

Петі і Лія скидалися на давніх друзів, проте Лія мав на собі тільки сороч-

ку й штани, піджака і краватки не було. Лія звичайно одягався офіційно, тож це означає, що його шукали і знезброїли. І справді, він був схожий на бадьюру мишу серед грізного котячого гурту. Лія привітав Кросса, сумно кивнувши головою, Петі навіть не глянув у його бік. Та коли Джорджіо повів Кросса до закритого кабінету, Петі підвівся й пішов услід, рушив за ними і Вінсент.

Там уже чекав дон Клерікуціо. Він сидів у величезному фотелі й курих свою улюблену кручену сигару. Вінсент підступив до нього й подав йому з бару склянку вина. Кроссові не запропонували нічого. Петі зупинився біля дверей. Джорджіо сів на диван біля донового фотеля й кивком показав Кроссові сісти поряд.

Донове обличчя, що з літами стало мов прозоре, не виказувало жодних емоцій. Кросс підійшов і поцілував дона в щоку. Дон подивився на нього, і його обличчя полагіднішало, він немов засмутився.

— Ну що, Кроччіфіксіо, — заговорив дон, — все зроблено дуже мудро. Але тепер ти повинен пояснити свої причини. Данте я дід, моя донька його мати. Ці чоловіки — його дядьки. Ти повинен відповісти нам усім.

— Не розумію, — відповів Кросс, намагаючись зберегти самовладання.

— Данте, — гостро заговорив Джорджіо, — де він?

— Господи, звідки мені знати? — відповів начебто здивований Кросс. — Він ніколи нічого не казав мені. Може, він тепер розважається в Мексиці.

— Ти не розумієш. Не відкручуйся, — знов озвався Джорджіо. — Тебе вже визнано винним. Де ти закопав його?

Вінсент, що стояв біля бару, відвернувся, мов не маючи сили бачити Кроссове обличчя. Кросс чув, як позаду підступає ближче до дивана Петі.

— А де докази? — запитав Кросс. — Хто каже, що я вбив Данте?

— Я, — озвався дон. — Зрозумій: я оголосив, що ти винен. Мій присуд оскаржити не можна. Я привів тебе сюди, щоб ти міг багати милосердя, але ти повинен обґрунтувати вбивство мого онука.

Почувши той голос, той спокійний тон, Кросс знав, що тепер уже по всьому. І для нього, і для Лії Вацці. Але Вацці вже знав, про те свідчили його очі. Вінсент обернувся до Кросса, його гранітне обличчя пом'якшилось:

— Кроссе, скажи батькові правду, це твій єдиний шанс.

Дон згідливо кивнув головою і додав:

— Кроччіфіксіо, твій батько був більше, ніж мій небіж, що, як і ти, мав у жилах кров Клерікуціо. Твій батько був мій довірений друг. Отже, я хочу почути про твої причини.

Кросс набрався духу й заговорив:

— Данте вбив мого батька. Я визнав його винним, так само як ви визнали мене. І він убив мого батька з помсти і честолюбства. У своєму серці він завжди був Сантадіо.

Дон мовчав, і Кросс говорив далі:

— Як я міг не помститися за смерть батька? Як я міг забути, що мій батько дав мені життя? І я надто шанував Клерікуціо, так само як і мій батько, щоб підозрювати, ніби ви причетні до вбивства. І все ж я гадав, що ви знаєте про вину Данте, але ви нічого не робили. Тож як я міг звернутися до вас, щоб ви поправили кривду?

— Твої докази, — мовив Джорджіо.

— Такого чоловіка, як Піппі Де Лену, ніколи не можна заскочити зненацька. З іншого боку, Джим Лоузі — це забагато для простого збігу. Всі ви знали, що Данте винен. А ви, доне, самі розповіли мені про війну з Сантадіо. Хто знає, на що замірявся Данте після мого вбивства, а він знав, що повинен мене вбити. Далі він добрався б до дядьків. — Кросс не наважився згадувати донна і тільки сказав йому: — Він покладався на вашу любов.

Дон поклав сигару. Його обличчя було непронишне, а водночас ніби й засмучене. Заговорив Петі, що був найближчий до Данте:

— Де ти закопав тіло? — запитав він знову. І Кросс не міг відповісти, не міг здобути на слово.

Запала довга мовчанка, і тільки згодом дон підвів голову й заговорив до всіх:

— Похорон для молодих — то марниця. Що вони зробили, щоб їх так ушановувати? Як вони породили таку повагу до себе? Молодь не знає ні співчуття, ні вдячності. Моя донька вже божевільна, то навіщо збільшувати її горе і нищити надії на її одужання? Їй треба сказати, що її син утік, і минуть роки, перше ніж вона довідається правду.

Після цих слів здалося, ніби кожен у кімнаті став почуватися вільніше. Петі вийшов наперед і сів на диван поряд із Кроссом. Вінсент біля бару підніс до вуст склянку бренді, ніби на знак вітання.

— Та чи є тут справедливість, чи ні, але ти скоїв злочин проти «родини», — знову заговорив дон. — Мають бути й карі. Для тебе — гроші, для Лії Вацці — життя.

— Лія нічого не заподіяв Данте, — виправдовував друга Кросс, — а Лоузі — так. Дозвольте мені викупити його. Я володію половиною «Ксанаду». Я передам половину цієї своєї власності вам як плату за мене і за Вацці.

Дон Клерікуціо начебто зважував цю пропозицію.

— А ти вірний, — обізвався він нарешті й повернувся до Джорджіо, Вінсента і Петі: — Якщо ви троє згодні, я погоджуюсь.

Сини промовчали. Дон немов із жалем зітхнув:

— Ти відпишеш половину свого майна, але мусиш піти з нашого світу. Вацці зі своєю родиною має повернутись на Сицилію або ні, як захоче. І доки я житиму, ти і Вацці ніколи не повинні розмовляти між собою. У твоїй присутності я наказую своїм синам ніколи не помчатися за смерть їхнього небожа. В тебе є тиждень, щоб залагодити справи й підписати потрібні папери на користь Джорджіо. — Далі донів суворий тон полагіднішав: — Дозволь мені запевнити тебе, що я нічого не знав про плани Данте. А тепер іди з миром і пам'ятай, що я завжди любив твого батька як сина.

Коли Кросс вийшов з будинку, дон Клерікуціо підвівся з фотеля і сказав Вінсентові:

— У ліжку.

Вінсент допоміг батькові піднятися сходами, бо в донна тепер стали боліти ноги. Старість, нарешті, почала пустошити його тіло.

ЕПІЛОГ

Ніцца, Франція Дестам

Останнього дня у Лас-Вегасі Кросс Де Лена сидів на балконі своїх апартаментів на готельному даху й дивився на скупану сонцем головну лас-вегаську вулицю. Великі готелі — «Цезарів палац», «Фламінго», «Пустельний заїзд», «Міраж», «Піски» — світили неоновими рекламними дашками над дверима, кидаючи виклик самому сонцю.

Дон Клерікуціо покарав Кросса по-своєму: Кросс ніколи не мав права повертатися до Лас-Вегаса. Яким шасливим був його батько тут, у Лас-Вегасі, а Гроневельт обернув це місто на свою власну Валгаллу, але Кросс ніколи не почувався тут так затишно, як вони. Звісно, він тішився насолодами Вегаса, але ті насолоди завжди мали холодний присмак крици.

Зелені прапорці семи вілл повисли в пустельному супокої, але один звисав зі спаленої будівлі, чорного скелета, примари Данте. Вже ніколи він не побачить цього знову.

Кросс любив готель «Ксанаду», любив свого батька, Гроневельта і Клавдію. А проте, в певному розумінні, він їх зрадив. Гроневельта — тим, що не спромігся бути вірним «Ксанаду», батька — тим, що не зберіг вірність Клерікуціо, Клавдію — тим, що вона вірила в його невинність. Тепер він вільний від них усіх, почне нове життя.

На що обернулося його кохання до Атени? Від небезпек романтичного ко-

хання Кросса застерігали Гронефельт, батько і навіть старий дон. Таке кохання — фатальний гандж для видатних чоловіків, що прагнуть панувати над своїми світами. Чому він знехтував тепер їхню пораду? Чому віддав свою долю на милість жінки?

Та дуже просто: її обличчя і тіло, звук її голосу, хода і жести, її щастя і смуток — усе це робило його щасливим. Світ ставав запаморочливо милим, коли Кросс був поряд із нею. Страви смачнішали, слекотне сонце гріло кістки, і Кросс відчував тільки те солодке пожадання її плоті, що робить життя святим. А коли спав разом з нею, то ніколи не боявся нічних жахів, що з'являються перед світанком.

Уже три тижні, як він востаннє бачив Атену, але сьогодні вранці чув її голос. Він телефонував до Франції, сказавши, що вже їде, і почув, як бринить її голос щастям, тепер вона знала, що він живий. Може, вона навіть кохає його. Що ж, менше ніж через двадцять годин він побачить її.

Кросс вірив, що колись вона справді покохає його, винагородить за його власне кохання, ніколи не судитиме його і, мов янгол, спасе його від пекла.

Атена Аквітан була, певне, єдина жінка у Франції, що накладала макіяж і вбиралась, намагаючися стерти власну красу. Ні, Атена не хотіла видаватися бридкою, вона не мазохістка, але вона дивилась на фізичну красу як на небезпеку для свого внутрішнього світу. Вона ненавиділа ту владу, яку дає їй краса над іншими людьми. Вона ненавиділа марнославство, що й досі труїло її душу. Краса перешкоджала тому, що, як вона вже знала, стане працею всього її життя.

Першого дня роботи в Інституті для аутичних дітей у Ніцці Атена намагалася бути схожою на дітей, навіть ходити так, як вони. Нею геть заволоділо чуття ототожнення. Того дня вона розслабила м'язи обличчя, надавши його рисам бездушного сулокою, і кульгала, ходила кривобоко, мов і в неї був розлад моторного апарату. Доктор Жерар глянув на те все й сардонічно промовив:

— Ох, дуже добре, але ви йдете в хибному напрямі. — Потім узяв її руки в свої і лагідно додав: — Ви не повинні ототожнювати себе з їхнім нещастям. Вам треба боротися з ним.

Атена відчула докір і засоромилась. Знову її акторське марнославство підвело її. Зате, дбаючи про дітей, вона здобула, нарешті, душевний спокій. Дітям було байдуже, що вона кепсько розмовляє французькою, зрештою, вони зовсім не розуміли значення слів.

Навіть сумні реалії не знеохотили Атену. Діти часом ставали агресивні, не визнавали правил поведінки, запроваджені в їхній громаді. Вони билась одне з одним і зі своїми доглядачками, розмашували свої фекалії по стінах, мочилися, де заманеться. Інколи вони були справді страшні своєю люттяю, своїм відкиданням навколишнього світу.

Атена відчувала свою безпорадність тільки вночі в невеличкій, найнятій у Ніцці квартирі, коли вона студіювала літературу інституту. Там були повідомлення про поступ у розвитку дітей і вони лякали й приголомшували. Тоді Атена скуповалась у ліжку й плакала. На відміну від фільмів, серед яких вона жила, ці повідомлення здебільшого мали сумний кінець.

Коли Кросс зателефонував їй, що вже їде, Атена відчула в серці повільне щастя й надії. Він живий, він допоможе їй. А потім вона занепокоїлась і пішла за порадою до доктора Жерара.

— Що, на вашу думку, буде найкраще? — запитала вона.

— Він зможе стати у великій пригоді Бетані, — відповів доктор. — Я б дуже хотів побачити, як вона реагує на нього після такої тривалої перерви. Крім того, це буде дуже добре для вас. Матері не повинні обертатись на мучениць задля своїх дітей.

Ідучи в аеропорт зустрічати Кросса, Атена думала про докторові слова.

В аеропорту Кросс мав пройти від літака до приземкуватого вокзалу.

Повітря було м'яке й солодке, а не пекуче, як у Лас-Вегасі, де відчувався гарячий дух пустель. Уздовж бордюрів бетонованого майдану перед вокзалом росли пишні червоні й фіалкові квіти.

Кросс побачив Атену, що чекала на тому майдані, й зачудувався її генієм змінювати власну зовнішність. Вона не могла цілком приховати свою красу, зате спромагалася змінити її. Темні окуляри в золотій оправі обернули її ясно-зелені очі на сірі. Одяг, що був на ній, додавав їй огрядності. Її білі коси були заткані під блакитного простого капелюшка з широкими крисами, що звисав на половину обличчя. Кросса аж дрозем пройняло від усвідомлення своєї переваги: адже він тут єдиний, хто знає, яка гарна Атена насправді.

Коли Кросс підходив, Атена зняла окуляри й поклала їх у кишеню блузки, і Кросса розвеселило її нездоланне марнославство.

Не минуло й години, як вони вже сиділи в номері готелю «Негреско», де Наполеон спав із Жозефіною. Принаймні таке стверджували рекламні проспекти біля входу. Постукав офіціант і приніс тачо з пляшкою вина й тарілочною тоненьких бутербродів, поклавши її на столик на балконі,— звідти видніло Середземне море.

Попервах Кросс і Атена почувалися трохи скуто. Вона з довірою тримала його за руку, а проте дотики її теплої плоті миттю озивалися в ньому спалахом бажання. Але Кросс бачив, що Атена ще не готова.

Номер був розкішно обставлений, куди пишніше, ніж апартаменти на віллах готелю «Ксанаду». Ліжко мало балдахін з темно-червоного шовку, підібрані в тон порт'єри були заткані золотими лілеями. Столам і стільцям була властива та витонченість, що ніколи не існувала у вегаському світі.

Атена вивела Кросса на балкон, і по дорозі він сліпо цілував її в щоку. А далі Атена вже нічого не могла з собою вдіяти, схопила мокру бавовняну серветку, що закутувала пляшку вина, і стерла зі свого обличчя ту всю недолатну косметику. Лице тепер вилискувало краплями води, що стікали сьйливою, рожевою шкірою. Поклала одну руку Кроссові на плече й ніжно поцілувала його у уста.

З балкона видніли міські особняки, зелена і синя фарба на них давно вже вилиняла, сто, а то й більше років опираючись сонцю. Внизу городяни походжали Англійським бульваром, на кам'янистому пляжі майже голі хлопці й дівчата стрибали в синьо-зелену воду, а малі діти закопувались у дрібнесеньку піскувату рінь. А ген далі завішані вогнями меткі яхти сторожували обрій.

Кросс і Атена тільки-но піднесли склянки до вуст, як почувся слабенький гул. На хвилерізі з діри, що скидалася на гарматне жерло, а насправді була східним каналізаційним стоком, у морську незайману блакить ринули бурі води. Атена відвернулася.

— Ти довго будеш тут? — спитала вона Кросса.

— П'ять років, якщо дозволиш.

— Це дурниця, — насупилась Атена. — Що ти робитимеш тут?

— Я багатий, може, куплю собі невеличкий готель.

— А що сталось із «Ксанаду»?

— Я мусив продати свою частку. — Помовчавши, Кросс додав: — Але гроші нам нема чого непокоїтись.

— Я теж маю гроші. Зрозумій, я збираюся залишитись тут на п'ять років, а потім хочу повезти її додому. Мені байдуже, що вони кажуть, я ніколи не віддам її назад до притулку, я дбатиму про неї до кінця своїх днів. А коли з нею щось станеться, моє життя належатиме таким дітям, як вона. Тож, як бачиш, ми ніколи не зможемо жити разом.

Кросс дуже добре розумів Атену і ретельно обдумав свою відповідь. А коли заговорив, його голос був твердий і рішучий:

— Атено, єдине, в чому я тепер певен, — це моє кохання до тебе й до Бетані. Повір мені. Я знаю, що буде нелегко, але ми докладемо всіх зусиль. Ти хочеш допомогти Бетані, а не стати мученицею. Для цього нам треба зважитись на останній крок. Я робитиму все, щоб допомогти тобі. Дивись, ми зараз

немов гравці в моєму казино. Всі шанси проти нас, але завжди є й шанс подолати всі перешкоди й домогтися свого. — Кросс бачив, що Атена на мить зневірилась, і рішуче провадив далі: — Давай поберемося. Давай народимо інших дітей і жиймо, як звичайні люди. А як будуть діти, намагаймося поправити те зло, яке ще панує в світі. Кожна родина має свої нещастя, і я левен: ми подолаємо їх. Ти віриш мені?

Нарешті Атена подивилась Кроссові просто у вічі:

— Тільки якщо ти віриш, що я справді кохаю тебе, — відповіла вона.

У спальні, де вони згодом кохалися, кожне віддавалося партнерові з вірою: Атена вірила, що Кросс справді допоможе їй урятувати Бетані, а Кросс вірив, що Атена щиро кохає його. Зрештою, повернувшись обличчям до Кросса, Атена прошепотіла:

— Я кохаю тебе, справді кохаю.

Кросс нахилився й поцілував її, і Атена сказала ще раз:

— Я справді кохаю тебе.

А Кросс подумав: «І чи знайдеться на землі чоловік, що не повірить їй?»

Сам у своїй спальні дон підтяг холодні простирадла аж до шиї. Смерть підступала, а дон був надто прозорливий, щоб не бачити її близької постаті. Проте все діялося згідно з його планами. Ох, як легко переважувати мудрістю молодь.

Протягом останніх п'яти років дон уважав Данте за найбільшу загрозу своїм головним планам. Данте опирався б злиттю «родини» Клерікуціо із суспільством. А проте що він сам, дон, міг удіяти? Наказати вбити сина своєї доньки, власного онука? А чи Джорджіо, Вінсент і Петі виконали б такий наказ? А якби виконали, хіба не вважали б його за страховисько? Чи не боялися б його дужче, ніж любили? А Роза-Марія, що сталося б із рештками її розуму: адже вона, безперечно, дізналася б правду?

Та коли вбито Піппі Де Лену, годі було щось поправити. Дон одразу довідався правду, дослідив взаємини Данте з Лоузі й вирік свій присуд. Дон миттю послав Вінсента і Петі стерегти Кросса, дав йому панцерного автомобіля тощо. А потім, аби застерегти Кросса, розповів йому про війну з Сантадіо. Ох, як тяжко давати світові справедливність. А коли він помре, хто ухвалюватиме ці страшні постанови? Отже, дон тепер остаточно вирішив, що Клерікуціо здійснять свій останній відступ.

Вінні й Петі опікуватимуться тільки своїми ресторанами та будівельним бізнесом. Джорджіо купуватиме компанії на Уолл-стріті. Відступ буде цілковитий, навіть Бронкський анклав не матиме поповнень. Клерікуціо будуть, нарешті, в безпеці й боротимуться з новими порушниками закону, що піднімають голову по всій Америці. А він не звинувачуватиме себе в колишніх помилках, у нещасті доньки і смерті свого онука. Зрештою, він відпустив Кросса.

Дон іще на заснув, як йому явилось видиво. Він житиме вічно, кров Клерікуціо навіки зіллється з усім людством. І це він, власною особою, сам-один започаткував цей родовід, створив власні чесноти. Бо, лишенько, що за порочний світ, коли спонукує людей так грішити!

